

საქართველოს კულტურული
მემკვიდრეობის ძეგლები

№ 6

2005

თბილისი

TBILISI

საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია
Georgian National Academy of Sciences

სიძველეთა დაცვისა და შესწავლის ცენტრი
Centre for Preservation and Studies of Antiquities

კულტურული ანთროპოლოგიის განვითარების საერთაშორისო ფონდი
Cultural Anthropology Development International Foundation

საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის
ძეგლები

№6

Monuments of Georgian Cultural Heritage

№6

თბილისი
Tbilisi
2005

უაკ (UDC) 902/904 (479.22
8295

წინამდებარე პუბლიკაცია წარმოადგენს წალკის მუნიციპალიტეტის სოფ. საფარ-სარაბას (დღევანდელი სოფ. სამადლო) ჩრდილოეთით მდებარე სამაროვნზე 2004 წელს ჩატარებული არქეოლოგიური გათხრების დოკუმენტურ ანგარიშს.

სამაროვნზე საველე სამუშაოები მიმდინარეობდა 2003-2005 წლებში კომპანია BP-ის დაკვეთით. საველე სამუშაოებს აწარმოებდა ოთარ ლორთქიფანიძის არქეოლოგიური კვლევის ცენტრის თრიალეთის არქეოლოგიური ექსპედიცია (ხელმძღვანელი გ. ნარიმანიშვილი).

ჟურნალის № 6 ნომერში ქვეყნდება 2004 წელს ჯინისის ნამოსახლარზე, სანთის სადრენაჟო სისტემის ერთ მონაკვეთზე, საფარ-სარაბას და იმერას სამაროვნებზე ჩატარებული სამუშაოების ანგარიშები.

მთ. რედაქტორი
გოდერძი ნარიმანიშვილი

Editor-in-chief
Goderdzi Narimanishvili

სარედაქციო საბჭო:
ამირანაშვილი ჯუანშერი
კვაჭაძე მარინე
მელიქიშვილი ლია
მინდიაშვილი გიორგი
შანშაშვილი ნინო

Editorial board
Amiranashvili Juansher
Kvatchadze Marina
Melikishvili Lia
Mindiasvili Giorgi
Shanshashvili Nino

ISBN 99928-0-794-6
ISBN 99928-0-795-4

© ა(ა)იპ სიძველეთა დაცვისა და შესწავლის ცენტრი
Centre for Preservation and Studies of Antiquities

© არქეოლოგიური კვლევის ცენტრი
Centre for Archaeological Studies

არქეოლოგიური კვლევის ცენტრი
Centre for Archaeological Studies

თრიალეთის არქეოლოგიური ექსპედიციის მიერ

2004 წელს ჩატარებული საველე

სამუშაოების ანგარიში

ს ა რ ჩ ე ზ ი

გ. ნარიმანიშვილი	
თრიალეთის არქეოლოგიური ექსპედიცია 2004 წელს -----	6
სურათების აღწერა	7
ტაბულების აღწერა	26
რეზიუმე / შეჯამება.	34
§ 1. იმერას სამაროვანი	36
§ 2. საფარ-ხარაბას სამაროვანი	38
§ 3. სადრენაუო სისტემა სოფ. სანთასთან	38
§ 4. ჯინისის ნამოსახლარი	39
წინათქმა	
§ 1. საფარ-ხარაბას სამაროვანი	41
§ 2. აი-ილიას ნამოსახლარი	41
§ 3. ჯინისის ნამოსახლარი	42
§ 4. იმერას სამაროვანი	44
§ 5. ლაბორატორიული სამუშაოები	45
I თავი	
შესავალი და პრობლემის განსაზღვრა	47
§ 1. იმერას სამაროვანი	47
§ 2. საფარ-ხარაბას სამაროვანი	54
§ 3. სადრენაუო სისტემა სოფ. სანთასთან	64
§ 4. ჯინისის ნამოსახლარი	69
§ 5. საველე და შემდგომი კვლევა-ძიების შედეგები	69
II თავი	
გარემო პირობები	73
III თავი	
პრეისტორიული და ისტორიული ფონი	78
IV თავი	
საველე და კამერალური კვლევის მეთოდები	80
§ 1. იმერას სამაროვანი	80
§ 2. საფარ-ხარაბას სამაროვანი	81
§ 3. სადრენაუო სისტემა სოფ. სანთასთან	82
§ 4. ჯინისის ნამოსახლარი	83

V თავი

კვლევის შედეგები

§ 1. გ. ნარიშანიშვილი, რ. დავლიანიძე, ბ. მურგანიძე,

ნ. შანშაშვილი, მ. კვაჭაძე

იმერას სამაროვანი 85

§ 2. გ. ნარიშანიშვილი

საფარ-ხარაბას სამაროვანზე 2004 წელს

ჩატარებული სამუშაოები 188

§ 3. გ. ნარიშანიშვილი, რ. დავლიანიძე

სადრენაუო სისტემა სოფ. სანთასთან (გათხრები ბაქო-თბილისი-
ჯეიჰანის ენერგოკორიდორის 129-ე კილომეტრზე) 257

§ 4. ჯ. ამირანაშვილი, გ. ნარიშანიშვილი

ჯინისის ნამოსახლარი 267

ზოგადი დასკვნები 671

რეზიუმე და რეკომენდაციები 684

გოდერძი ნარმანიშვილი

თრიალეთის არქეოლოგიური ექსპედიცია

2004 წელს

სურათების აღწერა

შსსაგალი, I თავი

- სურ. 1. რუკა 1. ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ენერგოკორიდორის სქემა.
- სურ. 2. რუკა 2. ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ენერგოკორიდორის საქართველოს მონაკვეთი.
- სურ. 3. რუკა 3. ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ენერგოკორიდორის წალკის რაიონის მონაკვეთი.
- სურ. 4. რუკა 4. წრეში - იმერას სამაროვანი.
- სურ. 5. ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ენერგოკორიდორის 107-ე კმ. იმერას სამაროვანი. საერთო ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან.
- სურ. 6. ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ენერგოკორიდორის 107-ე კმ. იმერას სამაროვანი. საერთო ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან.
- სურ. 7. რუკა 5. იმერას სამაროვანი. ენერგოკორიდორის 107-ე კმ.
- სურ. 8. რუკა 6. იმერას სამაროვანი, KP 107, 109, 110.
- სურ. 9. რუკა 7. საფარ-ხარაბა, KP 119, 120.
- სურ. 10. საფარ-ხარაბას სამაროვანი.
- სურ. 11. რუკა 8. საფარ-ხარაბას სამაროვანი. ტოპოგეგმა. KP 120.
- სურ. 12. რუკა 9. საფარ-ხარაბას სამაროვანი. ტოპოგეგმა KP 120,5
- სურ. 13. რუკა 10. სანთა. ტოპოგეგმა.
- სურ. 14. სანთა. ენერგოკორიდორის ხედი დასავლეთიდან. არქეოლოგიური გათხრების დაწყებამდე.
- სურ. 15. სანთა. სადრენაჟო არხის ხედი ჩრდილოეთიდან.
- სურ. 16. რუკა 11. ჯინისის ნამოსახლარი KP 136I510.
- სურ. 17. ჯინისის ნამოსახლარის სავარაუდო ტერიტორიის საერთო ხედი სამხრეთიდან. უკანა პლანზე ჩანს სოფელი ავრანლო.
- სურ. 18. ჯინისის ნამოსახლარის აღმოსავლეთი კიდე. გაზსადენის მიწების შეღებების პროცესი. ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 19. ენერგოკორიდორის 136-137 კმ-ები. ხედი სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 20. ჯინისის ნამოსახლარის ენერგოკორიდორში მოქცეული ფართობი არქეოლოგიური სამუშაოების დაწყებამდე. ხედი აღმოსავლეთიდან.

თავი V

§ 1. იმერას სამაროვანი

- სურ. 1-1,2. ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ენერგოკორიდორის 107-ე კმ. საერთო ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან.
- სურ. 1-3. რუკა 1. წრით აღნიშნულია იმერას სამაროვნის მდებარეობა.
- სურ. 1-4. ტოპოგეგმა, 2003 წ. იმერას სამაროვანი, 110-ე კმ.
- სურ. 1-5. გენგეგმა, 2003 წ. იმერას სამაროვანი, 110-ე კმ.
- სურ. 1-6. რუკა 2. იმერა - 107-ე, 109-ე და 110-ე კმ-ები.
- სურ. 1-7. რუკა 3. იმერა. KP 107.

- სურ. 1-8. ტოპოგემა, 2004 წ. იმერას სამაროვანი. KP 107.
- სურ. 1-9. ტოპოგემა, 2004 წ. იმერას სამაროვანი, 109-ე კმ.
- სურ. 1-10. გენგემა, 2004 წ. იმერას სამაროვანი, 110-ე კმ.
- სურ. 1-11. იმერას სამაროვნის ტერიტორიაზე ზედაპირულად აკრეფილი მასალა: 1. გვერდულა საფხეკ-სატეხი (ინვ. №1); 2. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. №2); 3. საფხეკ-სახვრეტი (ინვ. №30); 4. სახვრეტ-საჩეხი (ინვ. №26); 5. ნუკლეუსი (ინვ. №36). 6. სატეხი (ინვ. №22); 7. ბოლოკიდურა-გვერდულა საფხეკ-სატეხი (ინვ. №3); 8. მიკრონუკლეუსი (ინვ. №19); 9. გვერდულა საფხეკ-სახვრეტი (ინვ. №10); 10. ამოღარული ანატკეცი (ინვ. №14 ა).
- სურ. 1-12. იმერას სამაროვანის ტერიტორიაზე ზედაპირულად აკრეფილი ობსიდიანის იარაღები: 1. გვერდულა საფხეკი (ინვ. №24); 2. ამოღარული ანატკეცი (ინვ. №27); 3. სახვრეტი (ინვ. №7); 4. ბურღისებური იარაღი (ინვ. №29); 5. ლამელა რეტუშირებული (ინვ. №13); 6. ლამელა გამოყენების კვალით (ინვ. №17); 7. ლამელა (ინვ. №18).
- სურ. 1-13. იმერას სამაროვანის ტერიტორიაზე ზედაპირულად აკრეფილი მასალა: 1. ამოღარული ანატკეცი (ინვ. №11); 2. რეტუშირებული ანატკეცი (ინვ. №33); 3. გვერდულა საჭრისი (ინვ. №5).
- სურ. 1-14. სამარხი №1. ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 1-15. სამარხი №1. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 1-16. სამარხი №1. კრომლეხი და სამარხი კამერის თავზე შემორჩენილი ქვაყრილი. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 1-17. სამარხი №1. სამარხი კამერის გადახურვის ძელების ნაშთი. დეტალი.
- სურ. 1-18. სამარხი №1. სამარხი კამერის გადახურვის ძელების ნაშთი. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 1-19. სამარხი №1. სამარხი კამერის გადახურვის ძელების ნაშთი. დეტალი.
- სურ. 1-20. სამარხი №1. სამარხი კამერის გადახურვის ძელების ნაშთი.
- სურ. 1-21. სამარხი №1. კრომლეხი და სამარხი კამერა.
- სურ. 1-22. სამარხი №1. სამარხი კამერა. საერთო ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 1-23. სამარხი №1. ქოთანის (ინვ. №99).
- სურ. 1-24. №1 სამარხის ქვაყრილში აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღები: 1. საფხეკი (ინვ. №50); 2. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. №49) 3. ნუკლეუსი (ინვ. №51); 4. გვერდულა საფხეკი (ინვ. №59) 5. სახოკი (ინვ. №58); 6. ანატკეცი (ინვ. №55); 7. ნუკლეუსი (ინვ. №64); 8. გვერდულა საფხეკი (ინვ. №57); 9. ნუკლეუსი (ინვ. №62); 10. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. №56); 11. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. №53).
- სურ. 1-25. №1 სამარხის ქვაყრილში აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღები: 1. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. №80). 2. ლამელა (ინვ. №71) 3. სახვრეტი (ინვ. №78); 4. სატეხი (ინვ. №70); 5. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. №79); 6. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. №75). 7. სატეხი (ინვ. №77).
- სურ. 1-26. №1 სამარხის ქვაყრილში აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღი: 1. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. №69).

- სურ. 1-27. სამარხი №1. თიხის მინიატურული ჭურჭელი (ინვ. №95)
- სურ. 1-28. №1 სამარხის ქვაყრილის გარეთ, სამხრეთ-დასავლეთით აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღები: 1. სატეხი (ინვ. №85); 2. სახვრეტი (ინვ. №86); 3. საჭრისი (ინვ. №84); 4. ნუკლეუსი (ინვ. №89); 5. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. №87).
- სურ. 1-29. №2 სამარხის ნაშთი.
- სურ. 1-30. №2 სამარხის ქვაყრილის ნაშთის დონეზე აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღები: 1. სატეხი (ინვ. №106); 2. სატეხი (ინვ. №107); 3. სახვრეტი (ინვ. №103); 4. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. №104).
- სურ. 1-31. სამარხი №2. სალესი ქვა (ინვ. №108)
- სურ. 1-32. სამარხი №3. ქვაყრილი, ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 1-33. სამარხი №3. სამარხი კამერა გახსნამდე. ხედი ჩრდილოეთიდან.
- სურ. 1-34. სამარხი №3. სამარხი კამერა, საერთო ხედი.
- სურ. 1-35. სამარხი №3. სამარხი კამერა, დეტალი.
- სურ. 1-36. სამარხი №3. სამარხი კამერა, დეტალი.
- სურ. 1-37. სამარხი №3. სამარხი კამერა, დეტალი.
- სურ. 1-38. სამარხი №3. სამარხი კამერა, დეტალი.
- სურ. 1-39. სამარხი №3. სამარხი კამერა, დეტალი.
- სურ. 1-40. სამარხი №3. ქილა (ინვ. №158).
- სურ. 1-41. სამარხი №3. ხვია (ინვ. №160).
- სურ. 1-42. სამარხი №3. მძივები (ინვ. №161).
- სურ. 1-43. №3. სამარხის ქვაყრილში აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღები: 1. საჭრისი (ინვ. №113); 2. კუთხურა საჭრისი - ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. №130). 3. სატეხი (ინვ. №138); 4. ბოლოკიდურა-გვერდულა საფხეკი (ინვ. №144).
- სურ. 1-44. №3 სამარხის ქვაყრილში აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღები: 1. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. №123); 2. ანატკეცი ამოღარული (ინვ. 120); 3. ლამელა დაუმუშავებელი (ინვ. №143);
- სურ. 1-45. №3 სამარხის ქვაყრილში აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღები: 1. ლამელას ფრაგმენტი (ინვ. №146); 2. ანატკეცი (ინვ. №149); 3. ლამელა რეტუშირებული (ინვ. №142); 4. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. 153).
- სურ. 1-46. №3 სამარხის ქვაყრილში აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღები: 1. სახვრეტი (ინვ. №132); 2. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. №128).
- სურ. 1-47. №3 სამარხის დასავლეთით აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღები: 1. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. №154); 2. სახვრეტი (ინვ. №156).
- სურ. 1-48. სამარხი №4. ქვაყრილი.
- სურ. 1-49. სამარხი №4. დასაკრძალავი კამერა გახსნის შემდეგ.
- სურ. 1-50. სამარხი №4. საკინძი (ინვ. №165).
- სურ. 1-51. სამარხი №4. მძივები (ინვ. №166).
- სურ. 1-52. სამარხი №4. მძივები (ინვ. №167).

- სურ. 1-53. სამარხი №5. ქვაყრილის ნაშთი.
- სურ. 1-54. სამარხი №6. სამარხი კამერა გახსნამდე.
- სურ. 1-55. სამარხი №6. სამარხი კამერა გახსნამდე.
- სურ. 1-56. სამარხი №6. სამარხი კამერა.
- სურ. 1-57. სამარხი №6. სამარხი კამერა.
- სურ. 1-58. სამარხი №6. ქოთანის (ინვ. №180).
- სურ. 1-59. სამარხი №6. სანაყი ქვა (ინვ. №182).
- სურ. 1-60. სამარხი №6. თხის ან ცხვრის კბილები (ინვ. №183).
- სურ. 1-61. №6 სამარხის ქვაყრილში და დასაკრძალავი კამერის ირგვლივ აღმოჩენილი ნუკლეუსები და ობსიდიანის იარაღები: 1. ნუკლეუსის ნატეხი (ინვ. №176); 2. სახვრეტე (ინვ. №169); 3. ნუკლეუსი (ინვ. №179); 4. ნუკლეუსი (ინვ. №175).
- სურ. 1-62. სამარხი №7. ქვაყრილი.
- სურ. 1-63. სამარხი №7. სამარხი კამერა.
- სურ. 1-64. სამარხი №7. ქოთანის (ინვ. №187).

თავი V

§ 2. საფარ-ხარაბას სამაროვანი

- სურ. 2-1. რუკა 1. საფარ-ხარაბა. KP 119-120.
- სურ. 2-2. საფარ-ხარაბას სამაროვანი. საერთო ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 2-3. საფარ-ხარაბას სამაროვანი. №30-ე სამარხის ტერიტორია გათხრების დაწყებამდე. ხედი სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 2-4. საფარ-ხარაბა. ტოპოგეგმა - KP 120.
- სურ. 2-5. სამარხი №30. ქვაყრილი (I დონე). ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 2-6. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა. ურემი (III დონე), ხედი ჩრდილოეთიდან.
- სურ. 2-7. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა. ურემი (III დონე). ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 2-8. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა. ურემის კოფოს (III დონე) სამხრეთით მდებარე მიცვალებული (VI დონე).
- სურ. 2-9. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა (III დონე). ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 2-10. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა (III დონე). ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 2-11. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა (III დონე). ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 2-12. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა (III-IV დონე). ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 2-13. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა (III-IV დონე). ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 2-14. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა (III-IV დონე). ხედი სამხრეთიდან.

- სურ. 2-15. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა (III დონე). დეტალი.
- სურ. 2-16. სამარხი №30. ურმის კოფო (III დონე).
- სურ. 2-17. სამარხი №30. ურმის წინა ნაწილი მომრგვალებული თავით (IV დონე).
- სურ. 2-18. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა (IV დონე). ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 2-19. სამარხი №30. ურემი (IV-V დონე). ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 2-20. სამარხი №30. ურმის დეტალი (IV დონე); მიცვალებულის ჩონჩხი (VII დონე). ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 2-21. სამარხი №30. ურემი (III-IV დონე). ხედი ჩრდილოეთიდან.
- სურ. 2-22. სამარხი №30. ურმის დეტალები: ძარა (III დონე), ძარას წინა ნაწილი (IV დონე), უღელი და ხელნა (V დონე).
- სურ. 2-23. სამარხი №30. ურმის ძარა (III დონე); მიცვალებულის ჩონჩხი (VII დონე).
- სურ. 2-24. სამარხი №30. ურმის კოფო (III დონე).
- სურ. 2-25. სამარხი №30. ურმის ძარას უკანა ნაწილი კოფოს აღმოსავლეთ ნაწილის ადებამდე.
- სურ. 2-26. სამარხი №30. ურმის კოფოს აღმოსავლეთ ნაწილის ადების შემდეგ დაფიქსირებული ძარა (V დონე); ბატკნის ან ციკნის ძელები და მიცვალებულის ჩონჩხი (VII დონე).
- სურ. 2-27. სამარხი №30. ურმის კოფოს აღმოსავლეთ ნაწილის ადების შემდეგ დაფიქსირებული დონეები: ძარა (V დონე), ბატკნის ან ციკნის ძელები და მიცვალებულის ჩონჩხი (VII დონე).
- სურ. 2-28. სამარხი №30. ურმის ძარაზე მოთავსებული ჭურჭლები.
- სურ. 2-29. სამარხი №30. ურმის ძარა, მომრგვალებული წინა ნაწილით. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 2-30. სამარხი №30. ურმის ძარა (V დონე). ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 2-31. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერის V-VII დონეები. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 2-32. სამარხი №30. ურმის დეტალები: ხელნა, უღელი და ძარა (V დონე); ძარას უბის ქვეშ აღმოჩენილი ძელები (VI დონე); მიცვალებულის ჩონჩხი (VII დონე). ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 2-33. სამარხი №30. ხელნასა და ძარას შორის დაფიქსირებული მრგვალი ლაქა; ურმის ძარას მარჯვენა ძელი და მის ქვეშ მოქცეული ხის დეტალები (VI დონე).
- სურ. 2-34. სამარხი №30. ურმის ძარას წინა ნაწილში დაფიქსირებული დეტალები, უბის ქვეშ აღმოჩენილი ძელები (VI დონე).
- სურ. 2-35. სამარხი №30. ურმის კოფოსა და ძარაზე დალაგებული ჭურჭლების მოხსნის შემდეგ დაფიქსირებული სიტუაცია (VI-VII დონეები). ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 2-36. სამარხი №30. ურმის ძარა, ჭურჭლების ალაგების შემდეგ (VI-VII დონეები).
- სურ. 2-37. სამარხი №30. ურმის დეტალები: ხელნა და უღლის ნაწილი (V-VII დონეები).

- სურ. 2-38. სამარხი №30. ურმის კოფოს ჭრილი (V-VII ღონეები).
- სურ. 2-39. სამარხი №30. ურმის ხელნა, უღელი და ძარას ქვეშ დაფიქსირებული ძელი (V-VII ღონეები).
- სურ. 2-40. სამარხი №30. ურმის ხელნა და უღელი. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 2-41. სამარხი №30. ურმის ხის უღელი. დეტალი.
- სურ. 2-42. სამარხი №30. ურმის დეტალები: ხის უღელი, ხელნა, ძარას ძელი და მათ შორის დაფიქსირებული წრიული ხის ნაშთი (V-VI ღონეები).
- სურ. 2-43. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა (V-VII ღონეები). საერთო ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 2-44. სამარხი №30. ურმის ძარას მარჯვენა ძელი ჭალის ფოსოთი.
- სურ. 2-45. სამარხი №30. ძარას დეტალებს შორის დაფიქსირებული ბატკნის ან ციკნის ძვლები (VI-VII ღონეები).
- სურ. 2-46. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა (V-VII ღონეები). ძარაზე დაწყობილი ფიცრების ალების შემდეგ დაფიქსირებული ღონე (VI), მიცვალებულის ჩონჩხი და ბატკნის ან ციკნის ძვლები (VII ღონე).
- სურ. 2-47. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა, დეტალი. მიცვალებულის ჩონჩხი და ბატკნის ან ციკნის ძვლები (VII ღონე).
- სურ. 2-48. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა, ორი ბატკნის ან ციკნის ჩონჩხი (VII ღონე).
- სურ. 2-49. სამარხი №30. ურმის უღლის (V ღონე) და ძარას მარცხენა ძელის ურთიერთმიმართება.
- სურ. 2-50. სამარხი №30. ურმის უღლისა (V ღონე) და ძარას მარცხენა ძელის ურთიერთმიმართება. დეტალი.
- სურ. 2-51. სამარხი №30. ურმის ხელნა და უღელი.
- სურ. 2-52. სამარხი №30. უღელი (ინვ. № 271). დეტალი.
- სურ. 2-53. სამარხი №30. ურმის დეტალი(ინვ. № 272).
- სურ. 2-54. სამარხი №30. ხელნა(ინვ. № 273). დეტალი.
- სურ. 2-55. სამარხი №30. დერგი (ინვ. №256).
- სურ. 2-55ა. სამარხი №30. დერგი (ინვ. №256), დეტალი.
- სურ. 2-56. სამარხი №30. ქილა (ინვ. №257).
- სურ. 2-57. სამარხი №30. დერგი (ინვ. №257), დეტალი.
- სურ. 2-58. სამარხი №30. დერგი (ინვ. №258)
- სურ. 2-59. სამარხი №30. დერგი (ინვ. №258), დეტალი.
- სურ. 2-60. სამარხი №30. ქილა (ინვ. №259).
- სურ. 2-61. სამარხი №30. ობსიდიანის ანატკეცები: 1. ინვ. №262;
2. ინვ. №261; 3. ინვ. №260.
- სურ. 2-62. სამარხი №30. ძროხის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. №263).

- სურ. 2-63. სამარხი №30. ბატკნის ან ციკნის მარჯვენა ქვედა (1) და ზედა (2) ყბები (ინვ. №264).
- სურ. 2-64. სამარხი №30. ბატკნის ან ციკნის ლულოვანი ძვალი (ინვ. №265).
- სურ. 2-65. სამარხი №31. ქვაყრილი (I დონე). ხედი ჩრდილოეთიდან
- სურ. 2-66. სამარხი №31. ქვაყრილი (I დონე). ხედი ჩრდილოეთიდან.
- სურ. 2-67. სამარხი №31. ქვაყრილი (II დონე). ხედი ჩრდილოეთიდან.
- სურ. 2-68. სამარხი №31. ქვაყრილი (II დონე). ხედი ჩრდილოეთიდან.
- სურ. 2-69. სამარხი №31. დასაკრძალავი კამერა. ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 2-70. სამარხი №31. დასაკრძალავი კამერა. ხედი ჩრდილოეთიდან.
- სურ. 2-71. სამარხი №31. დასაკრძალავი კამერა. მიცვალებულის ჩონჩხის ნაშთი. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 2-72. საფარ-ხარაბა. არხის ნაშთი.
- სურ. 2-73. საფარ-ხარაბა. არხის ნაშთი.

თავი V

§ 3. სადრენაჟო სისტემა სოფ. სანთასთან

- სურ. 3-1. ტოპორუკა 1.
- სურ. 3-2. გათხრების დაწყების პროცესი.
- სურ. 3-3. ენერგოკორიდორის საერთო ხედი.
- სურ. 3-4. ენერგოკორიდორის ხედი გათხრების დაწყებამდე.
- სურ. 3-5. სადრენაჟო არხის ხედი ჩრდილოეთიდან.
- სურ. 3-6. სადრენაჟო არხის ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 3-7. სადრენაჟო არხი. ხედი სამხრეთიდან (დეტალი).
- სურ. 3-8. სადრენაჟო არხის ჭრილი. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 3-9. სადრენაჟო არხი. კალაპოტის შევსება, ფორმა და ჭრილი.
- სურ. 3-10. სადრენაჟო არხი. კალაპოტის შევსება.

თავი V

§ 4. ჯინისის ნამოსახლარი

- სურ. 4-1. ჯინისის ნამოსახლარის საგარეულო ტერიტორიის საერთო ხედი სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან. უკანა პლანზე ჩანს სოფლები ავრანლო და ყიზილ-ქილისა.
- სურ. 4-2. ჯინისის ნამოსახლარი. გაზსადენის მიწების შედუღების პროცესი. ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 4-3. ნავთობსადენის ტრასის 136-ე კმ. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-4. ჯინისის ნამოსახლარის საერთო ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-5. საველე სამუშაოების დასაწყისი. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-6. ტექნიკის მუშაობის დროს გამოჩენილი ქვის კედლის წყობის ფრაგმენტი.
- სურ. 4-7. ჯინისის ნამოსახლარის საერთო ხედი დასავლეთიდან. სამუშაოს საწყისი ეტაპი.
- სურ. 4-8. ჯინისის ნამოსახლარის საერთო ხედი დასავლეთიდან. ფართობზე კვადრატების ბადის გავლება.
- სურ. 4-9. სახლი № 1, თხრის საწყისი ეტაპი. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-10. თხრის საწყისი ეტაპი. ხედი აღმოსავლეთიდან. წინა პლანზე სახლი № 1.
- სურ. 4-11. სახლი № 1. ჩანს ქვის კედლების კონტურები. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-12. სახლი № 1. ჩანს ქვის კედლების კონტურები. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-13. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. 98).
- სურ. 4-14. სახლი № 1. სამხრეთი ნახევრის თხრა. ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან.
- სურ. 4-15. სახლი № 1. სამხრეთი ნახევრის თხრა. ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან.
- სურ. 4-16. სახლი № 1. ცენტრალური ნაწილი. ქვის ფილებით მოკირწყლული იატაკის ფრაგმენტი და ირმის სამტოტა რქა.
- სურ. 4-17. სახლი № 1. ცენტრალური ნაწილი. ირმის სამტოტა რქა.
- სურ. 4-18. სახლი № 1. ცენტრალური ნაწილი. ქვის ფილებით მოკირწყლული იატაკის ფრაგმენტი. უკანა პლანზე ხის ბოძების ქვის ბალიშები. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-19. სახლი № 1. სამხრეთ-დასავლეთი ნაწილი. ჩანს ხის ბოძების ფოსოები დასავლეთი და სამხრეთი კედლების შიდა მხარეს. შუაში მსხვილფეხა საქონლის ქვედა ყბის ფრაგმენტი. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-20. სახლი № 1. სამხრეთ-დასავლეთი ნაწილი. შუაში მსხვილფეხა საქონლის ქვედა ყბის ფრაგმენტი. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-21. სახლი № 1. აღმოსავლეთი კედლის შუა ნაწილი. № 3 კერის ნაშთი. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-22. სახლი № 1. ჩრდილო-აღმოსავლეთი კედლის მომრგვალებული კუთხე. შუა ნაწილში ქვის კერის ნაშთი. ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 4-23. სახლი № 1. ჩრდილო-აღმოსავლეთ კუთხეში № 1 კერის ნაშთი. ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 4-24. სახლი № 1. № 1 კერის ნაშთი. ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 4-25. სახლი № 1. აღმოსავლეთი კედლის შუა ნაწილთან სამეურნეო ორმო № 4 და კერა № 2 ძირის ნაშთი. სამეურნეო ორმოში ჩანს საქონლის ქვედა ყბის ფრაგმენტი. ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 4-26. სახლი № 1. კერა № 3 ძირის ნაშთი. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-27. სახლი № 1. დასავლეთი კედლის შუა ნაწილთან ქვის ფილებით შეკრული ღუმელის ნაშთი. ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 4-28. სახლი № 1. დასავლეთი კედლის შუა ნაწილთან ქვის ფილებით შეკრული ღუმელის ნაშთი. ხედი დასავლეთიდან.

- სურ. 4-29. სახლი № 1. დასავლეთი კედის შუა ნაწილთან ქვის ფილებით შეკრული ლუმელის ნაშთი პრეპარაციის შემდეგ. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-30. სახლი № 1. ინტერიერი. სამეურნეო ორმოები. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-31. სახლი № 1. ინტერიერი. სამეურნეო ორმო № 2. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-32. სახლი № 1. ინტერიერი. სამეურნეო ორმო № 3. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-33. სახლი № 1. ინტერიერი. სამეურნეო ორმო № 1. კედელთან ჩანს ირმის რქის ფუძისაგან გაკეთებული კვერთხის თავი. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-34. სახლი № 1. ინტერიერი. „ლუმელის“ აღმოსავლეთით მდებარე მცირე ზომის ორმო სასრესი ქვით. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-35. სახლი № 1. ინტერიერის სამხრეთ-დასავლეთი კუთხე. გადახურვის კონსტრუქციის ხის ბოძების ქვის ბალიშები და წრიული ორმოები. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-36. სახლი № 1. ინტერიერის ჩრდილო-აღმოსავლეთი კუთხე. გადახურვის კონსტრუქციის ხის ბოძის წრიული ორმო-ბუდე. ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 4-37. სახლი № 1. ინტერიერი. გადახურვის კონსტრუქციის ხის ბოძების ქვის ბალიშები, საბოძე და სამეურნეო ორმოები. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-38. სახლი № 1. ინტერიერი. ბრინჯაოს მახათი. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-39. სახლი № 1. ხელსაფეკვაი (ინვ. № 59).
- სურ. 4-40. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 129; 2. ინვ. № 165; 3. ინვ. № 124; 4. ინვ. № 62).
- სურ. 4-41. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 164; 2. ინვ. № 136; 3. ინვ. № 102).
- სურ. 4-42. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 65; 2. ინვ. № 114; 3. ინვ. № 141; 4. ინვ. № 115; 5. ინვ. № 85).
- სურ. 4-43. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 98; 2. ინვ. № 86; 3. ინვ. № 99; 4. ინვ. № 137).
- სურ. 4-44. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 83; 2. ინვ. № 174; 3. ინვ. № 120).
- სურ. 4-45. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 113; 2. ინვ. № 163).
- სურ. 4-46. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 193; 2. ინვ. № 139; 3. ინვ. № 153; 4. ინვ. № 125ა; 5. ინვ. № 125).
- სურ. 4-47. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 142; 2. ინვ. № 181; 3. ინვ. № 136; 4. ინვ. № 128).
- სურ. 4-48. სახლი № 1. სასრესები, ქვის (1. ინვ. № 182; 2. ინვ. № 140).
- სურ. 4-49. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 172; 2. ინვ. № 167).
- სურ. 4-50. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 212; 2. ინვ. № 242).
- სურ. 4-51. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 237; 2. ინვ. № 212; 3. ინვ. № 239).
- სურ. 4-52. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 238; 2. ინვ. № 231).
- სურ. 4-53. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 243; 2. ინვ. № 236).
- სურ. 4-54. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (1. ინვ. № 245).
- სურ. 4-55. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 275; 2. ინვ. № 296; 3. ინვ. № 273; 4. ინვ. № 292; 5. ინვ. № 261; 6. ინვ. № 293).
- სურ. 4-56. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 279; 2. ინვ. № 285; 3. ინვ. № 262).

- სურ. 4-57. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 259; 2. ინვ. № 265; 3. ინვ. № 276; 4. ინვ. № 264).
- სურ. 4-58. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 297; 2. ინვ. № 266).
- სურ. 4-59. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 258; 2. ინვ. № 302).
- სურ. 4-60. სახლი № 1. ქოთანის (1. ინვ. № 134).
- სურ. 4-61. სახლი № 1. თიხის ტაფისებრი ოთხკუთხა ჭურჭელი (1. ინვ. № 198).
- სურ. 4-62. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (1. ინვ. № 249).
- სურ. 4-63. სახლი № 1. ქოთანის (ინვ. № 278).
- სურ. 4-64. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (1. ინვ. № 284).
- სურ. 4-65. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 303).
- სურ. 4-66. სახლი № 1. სასრესი ქვის (ინვ. № 304).
- სურ. 4-67. სახლი № 1. ქვის ხელსაფქვავის ფრაგმენტი (ინვ. № 305).
- სურ. 4-68. სახლი № 1. ობსიდიანის იარაღ-ანატკეცები (1. ინვ. № 307; 2. ინვ. № 315; 3. ინვ. № 306).
- სურ. 4-69. სახლი № 1. ობსიდიანის იარაღ-ანატკეცები (1. ინვ. № 310; 2. ინვ. № 316; 3. ინვ. № 312; 4. ინვ. № 320).
- სურ. 4-70. სახლი № 1. მახათი, ბრინჯაოსი (ინვ. № 337).
- სურ. 4-71. სახლი № 1. უმბონი (ინვ. № 338).
- სურ. 4-72. სახლი № 1. მძივი, პასტის (ინვ. № 339).
- სურ. 4-73. სახლი № 1. ოსტეოლოგიური ფრაგმენტები (1. ინვ. № 356; 2. ინვ. № 367; 3,4. ინვ. №363; 5, ინვ. №340).
- სურ. 4-74. სახლი № 1. ოსტეოლოგიური ფრაგმენტები (1. ინვ. № 363; 2. ინვ. № 340).
- სურ. 4-75. სახლი № 1. წვრილფეხა საქონლის ქვედა ყბის ძვლები (1. ინვ. № 389; 2. ინვ. № 392ა).
- სურ. 4-76. სახლი № 1. ირმის რქის ფრაგმენტები (ინვ. № 392).
- სურ. 4-77. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 397; 2. ინვ. № 398).
- სურ. 4-78. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 1. კატის ძვლები (1, 2. ინვ. № 439).
- სურ. 4-79. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 1. კვერთხის თავი; ირმის რქის ფუძისაგან დამზადებული ოთხკუთხა გამჭოლი ნახვრეტით (1. ინვ. № 446).
- სურ. 4-80. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 1. მსხვილფეხა საქონლის ძვლის ფრაგმენტი (1. ინვ. № 571).
- სურ. 4-81. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 1. წვრილფეხა საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 572; 2. ინვ. № 575; 3. ინვ. № 587).
- სურ. 4-82. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 401; 2. ინვ. № 403; 3. ინვ. № 404).
- სურ. 4-83. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 402; 2. ინვ. № 405).
- სურ. 4-84. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (1. ინვ. № 406).
- სურ. 4-85. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 2. რკინის დანა (1. ინვ. № 426).
- სურ. 4-86. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 411; 2. ინვ. № 413; 3. ინვ. № 412).
- სურ. 4-87. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 3. თიხის საღვებლის ფრაგმენტები (ინვ. № 428 - 1. პირი, 2. მუცელი, 3. ძირი).

- სურ. 4-88. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 3. ობსიდიანის ანატკეცი (1. ინვ. № 437).
- სურ. 4-89. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 417; 2. ინვ. № 418; 3. ინვ. № 416).
- სურ. 4-90. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 423; 2. ინვ. № 420; 3. ინვ. № 422).
- სურ. 4-91. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 419; 2. ინვ. № 424; 3. ინვ. № 421).
- სურ. 4-92. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 4. რკინის დანა (1. ინვ. № 427).
- სურ. 4-93. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 4. ცხვრის ან თხის ზედა და ქვედა ყბები (1, 2. ინვ. № 453).
- სურ. 4-94. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 6. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1, 2. ინვ. № 434; 3. ინვ. № 431; 4. ინვ. № 432).
- სურ. 4-95. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 6. მემინდვრია (ინვ. № 458).
- სურ. 4-96. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 6. კანჯარი (ინვ. № 459).
- სურ. 4-97. სახლი № 2. საერთო ხედი სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-98. სახლი № 2. თხრის I ეტაპის დასაწყისი. ხედი სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-99. სახლი № 2. თხრის II ეტაპის დასაწყისი. დასავლეთი კედლის ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-100. სახლი № 2. ჩრდილო-დასავლეთი კედელი 0,1-0,3 მ მიწის ფენის ალების შემდეგ. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-101. სახლი № 2. საერთო ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან 0,2-0,3 მ მიწის ფენის ალების შემდეგ.
- სურ. 4-102. სახლი № 2. ინტერიერი: ცენტრში ქვის ფილებიანი იატაკის ფრაგმენტი და ხის ბოძების ქვის ბალიშები. კედლების წინ გამოიკვეთა ორმოების კონფიგურაცია. საერთო ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-103. სახლი № 2. ქვის ფილებიანი იატაკის ღონე ორმოების ამოსუფთავების შემდეგ. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-103¹. სახლი № 2. ჩრდილო-დასავლეთი კედელი. კედლის ცენტრალურ ნაწილში კერა. ხედი სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-104. სახლი № 2. საერთო ხედი სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან. მარცხნივ № 6 სამეურნეო ორმო და კარის დაზიანებული ღიობი.
- სურ. 4-105. სახლი № 2. საერთო ხედი სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან. მარცხენა დაბალ კუთხეში კარის ღიობის ნაშთი და № 8 სამეურნეო ორმო ამოსუფთავებამდე.
- სურ. 4-106. სახლი № 2. დასავლეთი ნაწილის ხედი სამხრეთიდან. კედლის ცენტრალურ ნაწილში კერის ნაშთი.
- სურ. 4-107. სახლი № 2. 9C კვადრატში დაფიქსირებული ქვის ფილებით მოგებული იატაკის ნაშთი, მარჯვენა დაბალ კუთხეში ხის ბოძის ქვის ბალიში.
- სურ. 4-108. სახლი № 2. სამხრეთ-დასავლეთი კედლის ძირში გამართული ქვის ძირიანი კერის ნაშთი ნახშირისა და ნაცრის კვალით.
- სურ. 4-109. სახლი № 2. სამხრეთი ნაწილის ხედი. წინა პლანზე ქვის იატაკის ფრაგმენტი და ხის ბოძების ბაზისები. უკანა პლანზე სამხრეთ-დასავლეთი კედლის ფრაგმენტები. ჭრილში ჩანს კარის ღიობის ნაშთი.
- სურ. 4-110. სახლი № 2. სამხრეთი ნაწილის ხედი აღმოსავლეთიდან. სამხრეთ-დასავლეთი კედლის ფრაგმენტები, კარის ღიობის ნაშთი. კარის ღიობის სამხრეთ ნაწილში გამართული № 8 სამეურნეო ორმო. ხედი აღმოსავლეთიდან.

- სურ. 4-111. სახლი № 2. სამხრეთი ნაწილის ხედი დასავლეთიდან. სამხრეთ-დასავლეთი კუთხე, კარის ღიობის ნაშთი და მის შესასვლელში გამართული № 6 ორმო, რომლის სამხრეთითაა № 8 ორმო.
- სურ. 4-112. სახლი № 2. საერთო ხედი სამხრეთიდან. წინა პლანზე კარის ღიობი, № 6 და № 8 სამეურნეო ორმოები.
- სურ. 4-113. სახლი № 2. ჩრდილოეთი კედლის წინ გამართული №№ 1, 2, 3 სამეურნეო ორმოები პრეპარაციის შემდეგ. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-114. სახლი № 2. სამეურნეო ორმოების განლაგება. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-115. სახლი № 2. საერთო ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან.
- სურ. 4-116. სახლი № 2. საერთო ხედი სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან. გათხრების დასრულების შემდეგ.
- სურ. 4-117. სახლი № 2. ჩრდილო-დასავლეთ კუთხეში გამოვლენილი სამეურნეო ორმო № 1 პრეპარაციამდე.
- სურ. 4-118. სახლი № 2. ჩრდილო-დასავლეთ კუთხეში გამოვლენილი სამეურნეო ორმო № 1 პრეპარაციის პროცესში. ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 4-119. სახლი № 2. ჩრდილო კედლის შუა ნაწილში გამოვლენილი სამეურნეო ორმო № 2 პრეპარაციის პროცესში. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-120. სახლი № 2 და № 1. საერთო ხედი დასავლეთიდან გათხრების შემდეგ.
- სურ. 4-121. სახლი № 2. ქოთანის (1. ინვ. № 466).
- სურ. 4-122. სახლი № 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 469; 2. ინვ. № 468).
- სურ. 4-123. სახლი № 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 470; 2. ინვ. № 489).
- სურ. 4-124. სახლი № 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 475).
- სურ. 4-125. სახლი № 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 481; 2. ინვ. № 484; 3. ინვ. № 471; 4. ინვ. № 483; 5. ინვ. № 480).
- სურ. 4-126. სახლი № 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 487; 2. ინვ. № 486; 3. ინვ. № 486ა).
- სურ. 4-127. სახლი № 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 492; 2. ინვ. № 488; 3. ინვ. № 493; 4. ინვ. № 478; 5. ინვ. № 479).
- სურ. 4-128. სახლი № 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 490; 2. ინვ. № 473; 3. ინვ. № 467; 4. ინვ. № 491).
- სურ. 4-129. სახლი № 2. ჯამის პირ-გვერდი (1. ინვ. № 494).
- სურ. 4-130. სახლი № 2. ქვის სასრესი (1. ინვ. № 497).
- სურ. 4-131. სახლი № 2. სალესი ქვა (1. ინვ. № 495).
- სურ. 4-132. სახლი № 2. ქვის სანაყი (1. ინვ. № 496).
- სურ. 4-133. სახლი № 2. ქვის სანაყი (1. ინვ. № 498).
- სურ. 4-134. სახლი № 2. ქვის ხელსაფქვაკი (1. ინვ. № 499).
- სურ. 4-135. სახლი № 2. ობსიდიანის იარაღ-ანატკეცები (1. ინვ. № 502; 2. ინვ. № 507; 3. ინვ. № 505; 4. ინვ. № 508).
- სურ. 4-136. სახლი № 2. ძროხის კოჭი (1. ინვ. № 511; 2. ინვ. № 516).
- სურ. 4-137. სახლი № 2. ცხენის ძვლები (1. ინვ. № 522; 2. ინვ. № 518).
- სურ. 4-138. სახლი № 2. ძროხის დიდი ტერფის ძვალი (1. ინვ. № 524).
- სურ. 4-139. სახლი № 2. ქვის სანაყი (ინვ. № 564 1. გვერდხედი; 2. ზედხედი).
- სურ. 4-140. სახლი № 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 528; 2. ინვ. № 529; 3. ინვ. № 536; 4. ინვ. № 532; 5. ინვ. № 533; 6. ინვ. № 550).
- სურ. 4-141. სახლი № 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1-5. ინვ. № 538).
- სურ. 4-142. სახლი № 2. მძივი (1. ინვ. № 563).
- სურ. 4-143. სახლი № 2. ცხვრის ან თხის ქვედა ყბა (1. ინვ. № 592).

- სურ. 4-144. სახლი № 2. ცხვრის ან თხის ბეჭი (1. ინვ. № 598).
- სურ. 4-145. სახლი № 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (1. ინვ. № 552).
- სურ. 4-146. სახლი № 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 554; 2. ინვ. № 553; 3. ინვ. № 552).
- სურ. 4-147. სახლი № 2. ცხენის ფალანგა (1. ინვ. № 610).
- სურ. 4-148. სახლი № 2. ცხვრის ან თხის პირველი ფალანგა, გახვრეტილები (1. ინვ. № 613).
- სურ. 4-149. სახლი №3 გათხრის დასრულების შემდეგ. საერთო ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-150. სახლი №3. თხრის I ეტაპი. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-151. სახლი №3. თხრის II ეტაპი. სახლის პერიმეტრის დადაგენა. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-152. სახლი №3. თხრის III ეტაპი. ჩაქცეული კედლების პრეპარაციის პროცესი. მარჯვენა დაბალ კუთხეში ირმის რქა. (ინვ. № 958), მის გვერდით №3 სამეურნეო ორმოს კონტურები. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-153. სახლი №3. საერთო ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან. კედლები, იატაკის ღონე ორმოების ამოსუფთავებამდე. წინა პლანზე ჩანს მორღვეული კედელი და კარის ღიობი.
- სურ. 4-154. სახლი №3. გათხრის პროცესი, იატაკამდე 0,1-0,15 მ მაღლა ჩანს სამეურნეო ორმოების კონტურები, საბოძე ქვის ბალიშები (ცენტრში). ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-155. სახლი №3. იატაკის ღონე და სამეურნეო ორმოები გათხრების დასრულების შემდეგ. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-156. სახლი №3. კედლები, იატაკის I ღონე, სამეურნეო ორმოები. საერთო ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან.
- სურ. 4-157. სახლი №3. კედლები, იატაკის I ღონე, სამეურნეო ორმოები. ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან.
- სურ. 4-158. სახლი №3. ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 4-159. სახლი №3. ჩრდილო-დასავლეთ კუთხე, იატაკის II ღონე. საბოძე ქვის ბალიში, №1 კერის ძირი, ქვის ყუთი. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-160. სახლი №3. ჩრდილო-დასავლეთი კუთხე. იატაკის I ღონე. ქვის ფილებით შედგენილი ყუთი, №1 კერა (მარჯვნივ). იატაკზე აღმოჩენილი ინვენტარი. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-161. სახლი №3. სამეურნეო ორმო №6. ხელსაფქვავის ქვები.
- სურ. 4-162. სახლი №3. ირმის რქა (ინვ. №958)
- სურ. 4-163. სახლი №3. ირმის რქა (ინვ. №958)
- სურ. 4-164. სახლი №3. ირმის რქა (ინვ. №957)
- სურ. 4-165. სახლი №3. №8 სამეურნეო ორმოს ფსკერი თიხის ჭურჭლით (ინვ. №754), მარჯვნივ - კედლის ძირში №2 კერის ნაშთი და სანაცრე ნაწილი.
- სურ. 4-166. სახლი №3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №695; 2. ინვ. №717; 3. ინვ. №718).

- სურ. 4-167. სახლი №3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (ინვ. №719; 2. ინვ. №717; 3. ინვ. №718; 4. ინვ. №760; 5. ინვ. №715).
- სურ. 4-168. სახლი №3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №642; 2. ინვ. 756; 3. ინვ. №752).
- სურ. 4-169. სახლი №3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №767; 2. №759; 3. ინვ. №775; 4. ინვ. №758; 5. ინვ. №764).
- სურ. 4-170. სახლი №3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები 1. ინვ. №638; 2. ინვ. №656; 3. ინვ. №628).
- სურ. 4-171. სახლი №3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები. 1. ინვ. №662; 2. ინვ. №619; 3. ინვ. №684; 4. ინვ. №734; 5. ინვ. №646.
- სურ. 4-172. სახლი №3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები. 1. ინვ. №670; 2. ინვ. №669; 3. ინვ. №649; 4. ინვ. №749 5. ინვ. №654; 6. ინვ. №673.
- სურ. 4-173. სახლი №3. დერგის ფრაგმენტი (ინვ. №666).
- სურ. 4-174. სახლი №3. დოქის პირ-ყელი (ინვ. №667).
- სურ. 4-175. სახლი №3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები. 1. ინვ. №721; 2. ინვ. №676; 3. ინვ. №674.
- სურ. 4-176. სახლი №3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები. 1. ინვ. №657; 2. ინვ. №689; 3. ინვ. №691; 4. ინვ. №636.
- სურ. 4-177. სახლი №3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები. 1. ინვ. №709; 2. ინვ. №711; 3. ინვ. №710; 4. ინვ. №705.
- სურ. 4-178. სახლი №3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები. 1. ინვ. №687; 2. ინვ. №678; 3. ინვ. №664.
- სურ. 4-179. სახლი №3. საღვებლის ფრაგმენტი (ინვ. №736)
- სურ. 4-180. სახლი №3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები. 1. ინვ. №766; 2. ინვ. №762).
- სურ. 4-181. სახლი №3. სანაყი (ინვ. №777).
- სურ. 1-182. სახლი №3. ხელსაფეკავის ფრაგმენტი (ინვ. №779).
- სურ. 4-183. სახლი №3. ხელსაფეკავი (ინვ. №780).
- სურ. 4-184. სახლი №3. ხელსაფეკავის ფრაგმენტი (ინვ. №781).
- სურ. 4-185. სახლი №3. ხელსაფეკავის ფრაგმენტი (ინვ. №782).
- სურ. 4-186. სახლი №3. სანაყი (ინვ. №783).
- სურ. 4-187. სახლი №3. ხელსაფეკავის ფრაგმენტი (ინვ. №784).
- სურ. 4-188. სახლი №3. სანაყი (ინვ. №785).
- სურ. 4-189. სახლი №3. ხელსაფეკავის ფრაგმენტი (ინვ. №786).
- სურ. 4-190. სახლი №3. სასრესი (ინვ. №787).
- სურ. 4-191. სახლი №3. ხელსაფეკავის ფრაგმენტი (ინვ. №788).
- სურ. 4-192. სახლი №3. სანაყი (ინვ. №789).
- სურ. 4-193. სახლი №3. სალესები (1. ინვ. №791; 2. ინვ. №790).

- სურ. 4-194. სახლი №3. ობსიდიანის იარაღი (1. ინვ. №792; 2. ინვ. №798; 3. ინვ. №810; 4. ინვ. №809).
- სურ. 4-195. სახლი №3. ობსიდიანის იარაღები (1. ინვ. №801; 2. ინვ. №803; 3. ინვ. №825; 4. ინვ. №797; 5. ინვ. №816).
- სურ. 4-196. სახლი №3. მსხვილფეხა საქონლის ძვლები და ცხენის კბილები (1. ინვ. №843; 2. ინვ. №888; 3,5. ინვ. 890; 4. ინვ. №896; 6. ინვ. №877; 7. ინვ. №858; 8,9 ინვ. №889; 10. ინვ. №912; 11. ინვ. №882).
- სურ. 4-197. სახლი №3. მსხვილფეხა საქონლის ძვლების ფრაგმენტები. (ინვ. 1. №872; 2. ინვ. №906; 3. ინვ. №859).
- სურ. 4-198. სახლი №3. ცხვრის ან თხის ქვედა ყბა (2 ც.) (1,2. ინვ. № 919).
- სურ. 4-199. სახლი №3. თხის წვივის დიდი ძვალი (ინვ. №930).
- სურ. 4-200. სახლი №3. ცხვრის I ფალანგა (ინვ. №935).
- სურ. 4-201. სახლი №3. ცხვრის (თხის) ბეჭის ფრაგმენტი (1. ინვ. №946) წვივის ძვალი (2. ინვ. №943).
- სურ. 4-202. სახლი №3. ირმის რქა (1. ინვ. №957).
- სურ. 4-203. სახლი №3. ირმის რქა (1. ინვ. №958).
- სურ. 4-204. სახლი №3. ძროხის რქა (1. ინვ. №959).
- სურ. 4-205. სახლი №3. ჯამის ფრაგმენტი (ინვ. № 1011).
- სურ. 4-206. სახლი №3. ჭურჭლის ძირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1015).
- სურ. 4-207. სახლი №3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები. 1. ინვ. №969; 2. ინვ. №968; 3. ინვ. №963; 4. ინვ. 972.
- სურ. 4-208. სახლი №3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. №967).
- სურ. 4-209. სახლი №3. ორმო 1. ძროხის რქა (ინვ. №974); 2. ძროხის კოჭი (ინვ. №975); 3. ძროხის ზედა ყბა (ინვ. №976).
- სურ. 4-210. სახლი №3. თხის ფალანგა (1. ინვ. №981).
- სურ. 4-211. სახლი №3. ორმო 2. ჯამის ფრაგმენტი (1. ინვ. №984).
- სურ. 4-212. სახლი №3. ორმო 3. ჯამის ფრაგმენტი (ინვ. №1002).
- სურ. 4-213. სახლი №3. ორმო 3. ჯამის ფრაგმენტი (ინვ. №1003).
- სურ. 4-214. სახლი №3. ორმო 3. ჯამის ფრაგმენტი (ინვ. №1004).
- სურ. 4-215. სახლი №3. ორმო 3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №1008 2. ინვ. №1007).
- სურ. 4-216. სახლი №3. ორმო 3. ხელსაფეკვაი (1. ინვ. №1016).
- სურ. 4-217. სახლი №3. ორმო 3. მსხვილფეხა საქონლის ძვალი (ინვ. №1027).
- სურ. 4-218. სახლი №3. ორმო 4. სანაყი (ინვ. №1033).
- სურ. 4-219. სახლი №3. ორმო 4. ხელსაფეკვაი (1. ინვ. №1034).
- სურ. 4-220. სახლი №3. ორმო 4. ძროხის კოჭის ძვალი (ინვ. №1039).
- სურ. 4-221. სახლი №3. ორმო 5. სანაყი (1. ინვ. №1034 ა).

- სურ. 4-222. სახლი №3. ორმო 6. ხელსაფქვაკი (ინვ. №1034 ბ).
- სურ. 4-222ა. სახლი №3. ორმო 6. ხელსაფქვაკი (ინვ. №1034 გ).
- სურ. 4-223. სახლი №3. ორმო 8. ქილა (ინვ. №754).
- სურ. 4-223ა. სახლი №3. ორმო 8. ქილა (ინვ. №754). ზედხედი.
- სურ. 4-224. სახლი №3. ორმო 8. ქილა (ინვ. №754). ხედი ჩრდილოეთიდან. თხრის პროცესი.
- სურ. 4-225. წინა პლანზე სახლი №4. უკანა პლანზე №5 სახლის საერთო ხედი დასავლეთიდან. გათხრის პროცესი.
- სურ. 4-226. სახლი №4. გათხრების დაწყების მეორე ეტაპი. საერთო ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-227. სახლი №4. თხრის III ეტაპი. საერთო ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-228. სახლი №4. აღმოსავლეთის კედელი. შესასვლელი და მის სარხრეთით გამართული სამეურნეო ორმო №1. საერთო ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-229. სახლი №4. თხრის პროცესი. იატაკის დონემდე 0, 1 მ-ით მაღლა. საერთო ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 4-230. სახლი №4. გათხრების პროცესი. საერთო ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-231. სახლი 4. თხრის პროცესი. სამხრეთ-დასავლეთი კუთხე. ჩრდილო-დასავლეთი კედლის წინ აღმოჩენილი ქვის ბაზისის ხის ბოძებისათვის. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-232. სახლი 4. თხრის პროცესი. სამხრეთ-დასავლეთი კედლის წინ აღმოჩენილი 3 ცალი ქვის ბაზისი ხის ბოძისათვის. საერთო ხედი ჩრდილოეთიდან.
- სურ. 4-233 სახლი 4. თხრის პროცესი. დასავლეთი ნაწილი. შტ თშეგ ჭურჭლის ფრაგმენტი და კერა. საერთო ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-234. სახლი 4. თხრის პროცესი. სამხრეთ-დასავლეთი კუთხე. ჩრმსხვრეული ჭურჭელი იატაკის დონეზე. საერთო ხედი ჩრდილოეთიდან.
- სურ. 4-235. სახლი 4. თხრის პროცესი. სამხრეთ-დასავლეთი კუთხე. თიხის კოჭობი (ინვ. №1111) და ჭურჭლის ჭრაგმენტები. საერთო ხედი ჩრდილოეთიდან.
- სურ. 4-236. სახლი 4. თხრის პროცესი. სამხრეთ-დასავლეთი კუთხე. თიხის კოჭობი (ინვ. №1111). ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-237. სახლი 4. სახლის ინტერიერი. იატაკის დონე. საერთო ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-238. სახლი 4. დასავლეთი ნახევარი. იატაკის დონე. ჩრდილოეთ კიდეზე ქვით ნაგები ოვალური კერა. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-239. სახლი 4. დასავლეთი ნახევარი. ჩრდილოეთ კიდეზე ქვით ნაგები ოვალური კერა. თიხატკეპინილი იატაკის ფრაგმენტები. საბოძე ქვის ბალიში. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-240. სახლი 4. დასავლეთი ნახევარი. ჩრდილოეთ კიდეზე ქვით ნაგები ოვალური კერა. თიხატკეპინილი იატაკის ფრაგმენტები. საბოძე ქვის ბალიში. თიხის ჭურჭლის ნატეხები. ხედი სამხრეთიდან.

- სურ. 4-241. სახლი 4. ჩრდილოეთ კიდეზე ქვით ნაგები ოვალური კერა. თიხატკეპნილი იატაკის ფრაგმენტები. თიხის ჭურჭლის ნატეხები. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-242. სახლი 4. ჩრდილოეთ კიდეზე ქვით ნაგები ოვალური კერა. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-243. სახლი 4. აღმოსავლეთი ნახევარი. სამხრეთ-აღმოსავლეთი კედელი. შესასვლელი. თიხატკეპნილი იატაკის ფრაგმენტები. საბოძე ქვის ბალიშები. ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 4-244. სახლი 4. სამხრეთ-აღმოსავლეთ კიდეზე გაკეთებული პანდუსისებური შესასვლელი. სამხრეთი კედელი. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-245. სახლი 4. ჩრდილო-აღმოსავლეთი კიდე. ოვალური ფორმის სამეურნეო ორმო №1. მიწის ჩრდილოეთ კიდეზე, ჭრილში ჩანს ორმოს ზედა ნახევარი. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-246. სახლი 4. საერთო ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან.
- სურ. 4-247. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №1045; 2. ინვ. №1042; 3. ინვ. №1051; 4. ინვ. №1050).
- სურ. 4-248. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №1052; 2. ინვ. №1043; 3. ინვ. №1044).
- სურ. 4-249. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №1068; 2. ინვ. №1102; 3. ინვ. №1105).
- სურ. 4-250. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები. (1. ინვ. №1103; 2. ინვ. №1071; 3. ინვ. №1070; 4. ინვ. №1076).
- სურ. 4-251. სახელი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №1075)
- სურ. 4-252. სახელი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №1082)
- სურ. 4-253. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №1084; 2. ინვ. №1101).
- სურ. 4-254. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (1. ინვ. №1092)
- სურ. 4-255. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №1099; 2. ინვ. №1098; 3. ინვ. №1100).
- სურ. 4-256. სახლი 4. ქოთანის (1-2. ინვ. №1110)
- სურ. 4-257. სახლი 4. ქოთანის (1. ინვ. №1111)
- სურ. 4-258. სახლი 4. ქოთანის (1. ინვ. №1112)
- სურ. 4-259. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (1. ინვ. №1117)
- სურ. 4-260. სახლი 4. ქოთანის (1. ინვ. №1123)
- სურ. 4-261. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1,2. ინვ. №1141; 3,4. ინვ. №1047).
- სურ. 4-262. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1-2 ინვ. №1042).
- სურ. 4-263. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (1. ინვ. №1147).
- სურ. 4-264. სახლი 4. ხელსაფქვავი (1. ინვ. №1157).
- სურ. 4-265. სახლი 4. ქვის ნაიმუშები (1. ინვ. №1158; 2. ინვ. №1160; 3. ინვ. №1159).

- სურ. 4-266. სახლი 4. ობსიდიანის იარაღ-ანატკეცები (1. ინვ. №1165; 2. ინვ. №1161; 3. ინვ. №1168; 4. ინვ. №1166).
- სურ. 4-267. სახლი 4. ობსიდიანის იარაღ-ანატკეცები (1. ინვ. №1167; 2. ინვ. №1162; 3. ინვ. №1173).
- სურ. 4-268. სახლი 4. ობსიდიანის ანატკეცი (ინვ. № 1175)
- სურ. 4-269. სახლი 4. საქონლის კოჭები (1. ინვ. №1177; 2. ინვ. №1183; 3. ინვ. №1234).
- სურ. 4-270. სახლი 4. ცხოველთა ძვლები (1. ინვ. №1239; 2. ინვ. 1184)
- სურ. 4-271. სახლი 4. ცხოველთა ძვლები (1. ინვ. №1180; 2. ინვ. №1185; 3. ინვ. №1240; 4. ინვ. №1236; 5. ინვ. №1186)
- სურ. 4-272. სახლი 4. საქონლის კბილი. ზედხედი (1. ინვ. №1181)
- სურ. 4-273. სახლი 4. ძროხის ძვლები (1. ინვ. №1190; 2. ინვ. №1196).
- სურ. 4-274. სახლი 4. ცხენის, წვრილი და მსხვილფეხა საქონლის ძვლები (1. ინვ. №1202; 2. ინვ. №1201; 3. ინვ. №1200; 4. ინვ. №1197; 5. ინვ. №1199; 6. ინვ. №1198; 7. ინვ. №1193; 8. ინვ. №1188).
- სურ. 4-275. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №1251; 2. ინვ. №1262).
- სურ. 4-276. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №1261; 2. ინვ. №1264; 3. ინვ. №1268; 4. ინვ. №1256; 5. ინვ. №1263; 6. ინვ. №1265).
- სურ. 4-277. სახლი № 5. თხრის I ეტაპი. გამოვლენილია ქვყარილი. ხედი ჩრდილო-დასავლეთიდან.
- სურ. 4-278. სახლი № 5. თხრის II ეტაპი. ქვყარილის გაწმენდა. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-279. სახლი № 5. ქვყარილის ალების შემდეგ გამოვლენილი სამეურნეო ორმოები. ხედი ჩრდილოეთიდან.
- სურ. 4-280. სახლი № 5. ქვყარილის ალების შემდეგ გამოვლენილი სამეურნეო ორმოები. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-281. სახლი № 5. ქვყარილის ალების შემდეგ გამოვლენილი სამეურნეო ორმოები. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-282. სახლი № 5. სამეურნეო ორმოები №№ 1, 2, 3 და 4. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-283. სახლი № 5. ობსიდიანის იარაღ-ანატკეცი (1. ინვ. № 1362).
- სურ. 4-284. სახლი № 5. ობსიდიანის იარაღ-ანატკეცები (1. ინვ. № 1363; 2. ინვ. № 1331).
- სურ. 4-285. სახლი № 5. ობსიდიანის იარაღ-ანატკეცი (1. ინვ. № 1364).
- სურ. 4-286. სახლი № 5. ცხენის კოჭის ძვალი (ინვ. № 1293, 1294).
- სურ. 4-287. სახლი № 5. ძროხის კოჭი (ინვ. № 1296).
- სურ. 4-288. სახლი № 5. წვრილფეხა საქონლის ყბების ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1300; 2. ინვ. № 1302; 3. ინვ. № 1301).
- სურ. 4-289. სახლი № 5. სამეურნეო ორმო № 1. ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 4-290. სახლი № 5. ქოთანის (ინვ. № 1273).
- სურ. 4-291. სახლი № 5. თიხის ჭურჭელი (ინვ. № 1274).

- სურ. 4-292. სახლი № 5. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1278; 2. ინვ. № 1279; 3. ინვ. № 1283; 4. ინვ. № 1281).
- სურ. 4-293. სახლი № 5. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (1. ინვ. № 1282).
- სურ. 4-294. სახლი № 5. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1369; 2. ინვ. № 1367; 3. ინვ. № 1268).
- სურ. 4-295. სახლი № 5. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1370; 2. ინვ. № 1372; 3. ინვ. № 1371).
- სურ. 4-296. სახლი № 5. ქოთანის (ინვ. № 1305).
- სურ. 4-297. სახლი № 5. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1311; 2. ინვ. № 1316; 3. ინვ. № 1308).
- სურ. 4-298. სახლი № 5. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1312; 2. ინვ. № 1313).
- სურ. 4-299. სახლი № 5. ორმო № 2. ძროხის კოჭი (1. ინვ. № 1319).
- სურ. 4-300. სახლი № 5. ორმო № 3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1326; 2. ინვ. № 1325; 3. ინვ. № 1329).
- სურ. 4-301. სახლი № 5. ორმო № 3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1328; 2. ინვ. № 1327).
- სურ. 4-302. სახლი № 5. ორმო № 3. ძროხის ძვლები (1. ინვ. № 1333; 2. ინვ. № 1334).
- სურ. 4-303. სახლი № 5. ორმო № 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1340; 2. ინვ. № 1337).
- სურ. 4-304. სახლი № 5. ორმო № 3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (1. ინვ. № 1338).
- სურ. 4-305. სახლი № 5. ორმო № 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1343; 2. ინვ. № 1341).
- სურ. 4-306. სახლი № 5. ორმო № 4. თიხის ჭურჭლის პირ-გვერდი (1. ინვ. № 1344).
- სურ. 4-307. სახლი № 5. ორმო № 4. ძროხის ძვლები (1. ინვ. № 1350; 2. ინვ. № 1348).
- სურ. 4-308. სახლების გარეთ გამოვლენილი № 1 სამეურნეო ორმო.
- სურ. 4-309. ჯინისის ნამოსახლარი. სადაზვერვო თხრილი № 5. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-310. ჯინისის ნამოსახლარი. სადაზვერვო თხრილი № 5. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-311. ჯინისის ნამოსახლარი. სადაზვერვო თხრილი № 6. ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან.
- სურ. 4-312. ჯინისის ნამოსახლარი გათხრების დასრულების შემდეგ. საერთო ხედი სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან.

ტაბულების აღწერა

თაზო V

§ 1. იმერას სამაროვანი

- ტაბ. 1-I. სამაროვნის ტერიტორიაზე ზედაპირულად აკრეფილი ობსიდიანის იარაღები: 1. გვერდულა საფხეკ-სატეხი (ინვ. №1); 2. ბოლოკიდურა-გვერდულა საფხეკ-სატეხი (ინვ. №3); 3. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. №4); 4. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. №2); 5. გვერდულა საჭრისი (ინვ. №5).
- ტაბ. 1-II. სამაროვნის ტერიტორიაზე ზედაპირულად აკრეფილი ობსიდიანის იარაღები და ნუკლეუსები: 1. ნუკლეუსი (ინვ. №22); 2. სატეხი (ინვ. №9); 3. სახვრეტი (ინვ. №7) 4. გვერდულა საფხეკ-სახვრეტი (ინვ. №10); 5. ამოღარული ანატკეცი (ინვ. №11); 6. მიკრონუკლეუსი (ინვ. №19) 7. ლამელის ფრაგმენტი (ინვ. №13).
- ტაბ. 1-III. სამაროვნის ტერიტორიაზე ზედაპირულად აკრეფილი ობსიდიანის იარაღები: 1. სახვრეტ-საჩეხი (ინვ. №26) 2. რეტუშირებული ანატკეცი (ინვ. №16 ბ); 3. ამოღარული ანატკეცი (ინვ. №14 ა); 4. ამოღარული ანატკეცი (ინვ. №14); 5. ამოღარული ანატკეცი (ინვ. №27); 6. გვერდულა საფხეკი (ინვ. №24); 7. რეტუშირებული ანატკეცი (ინვ. №16 ა); 8. ლამელის ფრაგმენტი (ინვ. №17); 9. ლამელის ფრაგმენტი (ინვ. №18).
- ტაბ. 1-IV. სამაროვნის ტერიტორიაზე ზედაპირულად აკრეფილი ობსიდიანის იარაღები: 1. ბურღი (ინვ. №29); 2. ლამელა რეტუშირებული (ინვ. №39); 3. საფხეკ-სახვრეტი (ინვ. №30); 4. ნუკლეუსი (ინვ. №36) 5. ანატკეცი (ინვ. №41); 6. რეტუშირებული ანატკეცი (ინვ. №35) 7. რეტუშირებული ანატკეცი (ინვ. №43).
- ტაბ. 1-V. სამარხი №1. გეგმა და ჭრილები.
- ტაბ. 1-VI. სამარხი №1. გეგმა.
- ტაბ. 1-VII. სამარხი №1. კამერის გადახურვის ძელების ნაშთი.
- ტაბ. 1-VIII. სამარხი №1. კამერის გადახურვის ძელების ნაშთი. ჭრილები.
- ტაბ. 1-IX. სამარხი №1. კამერის გადახურვის ძელები. დეტალი და ჭრილები.
- ტაბ. 1-X. სამარხი №1. გეგმა.
- ტაბ. 1-XI. სამარხი №1. ჭრილები.
- ტაბ. 1-XII. სამარხი №1: 1. ქოთანის (ინვ. №99); 2. ქოთანის (ინვ. №98) 3. მინიატურული ჭურჭელი (ინვ. №95); 4. სანაყის ფრაგმენტი (ინვ. №94).
- ტაბ. 1-XIII. სამარხი №1. ქვაყრილში აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღები და ნუკლეუსი: 1. ნუკლეუსი (ინვ. №51); 2. სატეხი (ინვ. №50); 3. რეტუშირებული ანატკეცი (ინვ. №49).
- ტაბ. 1-XIV. სამარხი №1. ქვაყრილში აღმოჩენილი იარაღი და ნუკლეუსები: 1. ნუკლეუსი (ინვ. №64); 2. სახოკი (ინვ. №58); 3. ნუკლეუსი (ინვ. №62).
- ტაბ. 1-XV. სამარხი №1. ქვაყრილში აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღი: 1. ანატკეცი (ინვ. №55); 2. რეტუშირებული ანატკეცი (ინვ. №56); 3. გვერდულა საფხეკი (ინვ. №59) 4. ისრისპირი (ინვ. №93); 5. რეტუშირებული ანატკეცი (ინვ. №53) 6. გვერდულა საფხეკი (ინვ. 57).

ტაბ. 1-XVI. სამარხი №1. ქვაყრილში აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღი: 1. სატეხი (ინვ. №70); 2. რეტუშირებული ანატკეცი (ინვ. №76); 3. რეტუშირებული ანატკეცი (ინვ. №80); 4. რეტუშირებული ანატკეცი (ინვ. №75); 5. სახვრეტი (ინვ. №78). 6. სატეხი (ინვ. №77); 7. ლამელის ფრაგმენტი (ინვ. №71).

ტაბ. 1-XVII. სამარხი №1, ქვაყრილში აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღი: 1. საჭრისი (ინვ. №84); 2. რეტუშირებული ანატკეცი (ინვ. №87); 3. ნუკლეუსი (ინვ. №89); 4. სახვრეტი (ინვ. №86); 5. სატეხი (ინვ. №85).

№1 სამარხის სამხრეთ ნაწილში ძელთან აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღი: 6. სატეხი (ინვ. №100).

ტაბ. 1-XVIII. სამარხი №2. 1. სალესი ქვა (ინვ. №108)

ტაბ. 1-XIX. სამარხი №2. 1. ისრისპირის ფრაგმენტი (ინვ. №102); 2. რეტუშირებული ანატკეცი (ინვ. 105); 3. სატეხი (ინვ. 107); 4. სახვრეტი (ინვ. №103); 5. სატეხი (ინვ. 106).

ტაბ. 1-XX. სამარხები №№3, 4. გეგმა

ტაბ. 1-XXI. სამარხი №3. გეგმები და ჭრილი.

ტაბ. XXII. სამარხი №3. გეგმა და ჭრილები.

ტაბ. 1-XXIII. სამარხი №3. 1. მძივები (ინვ. №161); 2. ხვია (ინვ. №160); 3. ქოთანი (ინვ. №157); 4. ქილა (ინვ. №158). 5. ქოთანი (ინვ. №159).

ტაბ. 1-XXIV. სამარხი №3. ქვაყრილში აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღები: 1. ანატკეცი (ინვ. №149); 2. რეტუშირებული ანატკეცი (ინვ. №123); 3. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. №125); 4. კომბინირებული იარაღი: კუთხურა საჭრისი - ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. №130); 5. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. №128); 6. საჭრისი (ინვ. №113).

ტაბ. 1-XXV. სამარხი №3. ქვაყრილში აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღები: 1. ამოღარული ანატკეცი (ინვ. №120); 2. სახვრეტი (ინვ. №132); 3. ლამელის ფრაგმენტი (ინვ. №146); 4. სატეხი (ინვ. №138) 5. ლამელა (ინვ. №143); 6. სატეხი (ინვ. №150); 7. რეტუშირებული ლამელა (ინვ. №142).

ტაბ. 1-XXVI. სამარხი №3. ქვაყრილში აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღი: 1. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. №153).

სამარხი №3-ის დასავლეთით აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღი: 2. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. №154); 3. სახვრეტი (ინვ. №156).

ტაბ; 1-XXVII. სამარხი №4. გეგმები და ჭრილი.

ტაბ. 1-XXVIII. სამარხი №4. 1. მძივები (ინვ. №166); 2, 4. მძივები (ინვ. №167); 3. საკინძი (ინვ. №165); 5. ისრისპირი (ინვ. №164).

ტაბ. 1-XXIX. სამარხი №5. გეგმა

ტაბ. 1-XXX. სამარხები № 6, 7. გეგმა

ტაბ. 1-XXXI. სამარხი №6. გეგმა და ჭრილები.

ტაბ. 1-XXXII. სამარხი №6. 1. ქოთანი (ინვ. №180); 2. ქოთანი (ინვ. №181); 3,5. ჭურჭლის ძირისა და პირის ფრაგმენტები (ინვ. № 177, 177ა); 4. სანაყი (ინვ. №182).

ტაბ. 1-XXXIII. სამარხი №6. ქვაყრილში და მიმდებარე ტერიტორიაზე აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღები: 1. ნუკლეუსი (ინვ. №175); 2. ნუკლეუსი (ინვ. №176); 3. სახვრეტი (ინვ. №169); 4. ნუკლეუსი (ინვ. №179).

ტაბ. 1-XXXIV. სამარხი №7. გეგმა და ჭრილი.

ტაბ. 1-XXXV. სამარხი №7. გეგმა და ჭრილი.

ტაბ. 1-XXXVI. სამარხი №7: 1. ქოთანი (ინვ. № 186); 2. ქოთანი (ინვ. №187); 3. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. №184); 4. სანაყი (ინვ. №185).

თაზო V

§ 2. საფარ-ხარაბას სამაროვანი

ტაბ. 2-I. სამარხი №30. ქვაყრილი (I ღონე). გეგმა და ჭრილი.

ტაბ. 2-II. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა (III-IV ღონეები). გეგმა და ჭრილები.

ტაბ. 2-III. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა (V-VII ღონეები). გეგმა და ჭრილები.

ტაბ. 2-IV. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა (VI-VII ღონეები). გეგმა და ჭრილები.

ტაბ. 2-V. სამარხი №30. ურმის დეტალები.

ტაბ. 2-VI. სამარხი №30. დერგი (ინვ. №256).

ტაბ. 2-VII. სამარხი №30. 1. ქილა (ინვ. 257); 2. დერგი (ინვ. №259); 3. ქილა (ინვ. №258).

ტაბ. 2-VIII. სამარხი №31. ქვაყრილი (I ღონე). გეგმა და ჭრილი.

ტაბ. 2-IX. სამარხი №31. ქვაყრილი (II ღონე). გეგმა და ჭრილები.

ტაბ. 2-X. სამარხი №31. სამარხი კამერა (III ღონე). გეგმა და ჭრილები.

თაზო V

§ 3. საღრენაჟო სისტემა სოფ. სანთასთან

ტაბ. 3-1. საღრენაჟო არხი. გეგმა და ჭრილი.

თაზო V

§ 4. ჯინისის ნამოსახლარი

ტაბ. 4-I. ჯინისის ნამოსახლარი. ტოპოგეგმა.

ტაბ. 4-Iა. რუკა 1. ჯინისის ნამოსახლარი. KP 136.510.

ტაბ. 4-II. ჯინისის ნამოსახლარი. ტოპოგეგმა.

- ტაბ. 4-III. ჯინისის ნამოსახლარი. გენგეგმა.
- ტაბ. 4-IV. ჯინისის ნამოსახლარი. ტოპოგეგმა.
- ტაბ. 4-V. ჯინისის ნამოსახლარი. გენგეგმა.
- ტაბ. 4-VI. ჯინისის ნამოსახლარი. ნაკვეთი I, II, III, IV. გენგეგმა.
- ტაბ. 4-VII. სახლები №№1, 2, 3, 4, 5. გეგმა
- ტაბ. 4-VIII. სახლი №1. გეგმა
- ტაბ. 4-IX. სახლი №1. ჭრილები.
- ტაბ. 4-X. სახლი №1. ღუმელი(?). გეგმა, ჭრილები.
- ტაბ. 4-XI. სახლი №1. ორმო №№ 1, 2. გეგმა, ჭრილები.
- ტაბ. 4-XII. სახლი №1. ორმო №№ 3, 4. გეგმა, ჭრილები.
- ტაბ. 4-XIII. სახლი №1. ორმო №№ 5, 6. გეგმა, ჭრილები.
- ტაბ. 4-XIV. სახლი №1. 1. ინვ. № 219; 2. ინვ. № 129; 3. ინვ. № 174; 4. ინვ. № 242; 5. ინვ. № 137ა; 6. ინვ. № 193; 7. ინვ. № 231; 8. ინვ. № 264; 9. ინვ. № 258.
- ტაბ. 4-XV. სახლი №1. 1. ინვ. № 259; 2. ინვ. № 212; 3. ინვ. № 262; 4. ინვ. № 153; 5. ინვ. № 261; 6. ინვ. № 275; 7. ინვ. № 274; 8. ინვ. №337.
- ტაბ. 4-XVI. სახლი №1. 1. ინვ. № 297; 2. ინვ. № 108; 3. ინვ. № 165; 4. ინვ. № 136; 5. ინვ. № 167; 6. ინვ. № 146; 7. ინვ. № 279; 8. ინვ. №172; 9. ინვ. № 277; 10. ინვ. № 276.
- ტაბ. 4-XVII. სახლი №1. 1. ინვ. № 59; 2. ინვ. № 140; 3. ინვ. № 139; 4. ინვ. № 60; 5. ინვ. № 99; 6. ინვ. № 102; 7. ინვ. № 65; 8. ინვ. № 115.
- ტაბ. 4-XVIII. სახლი №1. 1. ინვ. № 305; 2. ინვ. № 120; 3. ინვ. № 293; 4. ინვ. № 292; 5. ინვ. № 62; 6. ინვ. № 87; 7. ინვ. № 64.
- ტაბ. 4-XIX. სახლი №1. 1. ინვ. № 198; 2. ინვ. № 162; 3. ინვ. № 278; 4. ინვ. № 163
- ტაბ. 4-XX. სახლი №1. 1. ინვ. № 182; 2. ინვ. № 338; 3. ინვ. № 181; 4. ინვ. № 236; 5. ინვ. № 239; 6. ინვ. № 237; 7. ინვ. № 238.
- ტაბ. 4-XXI. სახლი №1. 1. ინვ. № 284; 2. ინვ. № 285; 3. ინვ. № 247; 4. ინვ. № 85; 5. ინვ. № 141; 6. ინვ. № 98; 7. ინვ. № 86.
- ტაბ. 4-XXII. სახლი №1. 1. ინვ. № 339; 2. ინვ. № 304; 3. ინვ. № 266; 4. ინვ. № 267; 5. ინვ. № 249; 6. ინვ. № 263; 7. ინვ. № 302; 8. ინვ. № 264; 9. ინვ. № 265.
- ტაბ. 4-XXIII. სახლი №1. 1. ინვ. № 134; 2. ინვ. № 113; 3. ინვ. № 114; 4. ინვ. № 245; 5. ინვ. № 142; 6. ინვ. № 143; 7. ინვ. № 128; 8. ინვ. № 296; 9. ინვ. № 125; 10. ინვ. № 124.
- ტაბ. 4-XXIV. სახლი №1. 1. ინვ. № 392ა; 2. ინვ. № 446.
- ტაბ. 4-XXV. სახლი №1. 1. ინვ. № 307; 2. ინვ. № 306; 3. ინვ. № 310; 4. ინვ. № 311; 5. ინვ. № 316.
- ტაბ. 4-XXVI. სახლი №1. 1. ინვ. № 315; 2. ინვ. № 318; 3. ინვ. № 312; 4. ინვ. № 320.
- ტაბ. 4-XXVII. სახლი №1. 1. ინვ. № 397; 2. ინვ. № 398; 3. ინვ. № 400.
- ტაბ. 4-XXVIII. სახლი №1. ორმო №2. 1. ინვ. № 426; 2. ინვ. № 405; 3. ინვ. № 403; 4. ინვ. № 404; 5. ინვ. № 402; 6. ინვ. № 406; 7. ინვ. №401.
- ტაბ. 4-XXIX. სახლი №1. ორმო №3: 1. ინვ. № 428; 2. ინვ. № 411. ორმო № 6: 3. ინვ. № 429; 4. ინვ. № 430; 5. ინვ. № 431; 6. ინვ. № 432; 7. ინვ. № 434.

- ტაბ. 4-XXX. სახლი №1. ორმო №4: 1. ინვ. № 427; 2. ინვ. № 420; 3. ინვ. № 422; 4. ინვ. № 423; 5. ინვ. № 416; 6. ინვ. № 424; 7. ინვ. № 418; 8. ინვ. № 421; 9. ინვ. № 417; 10. ინვ. № 419.
- ტაბ. 4-XXXI. სახლი №2. გეგმა.
- ტაბ. 4-XXXII. სახლი №2. ჭრილები.
- ტაბ. 4-XXXIII. სახლი №2. ორმო №№ 1, 2. გეგმა და ჭრილები.
- ტაბ. 4-XXXIV. სახლი №2. ორმო №№ 3, 4. გეგმა და ჭრილები.
- ტაბ. 4-XXXV. სახლი №2. ორმო №№ 5, 6. გეგმა და ჭრილები.
- ტაბ. 4-XXXVI. სახლი №2. 1. ინვ. № 484; 2. ინვ. № 542; 3. ინვ. № 541; 4. ინვ. № 475; 5. ინვ. № 488; 6. ინვ. № 489.
- ტაბ. 4-XXXVII. სახლი №2. 1. ინვ. № 494; 2. ინვ. № 477; 3. ინვ. № 549; 4. ინვ. № 550; 5. ინვ. № 548; 6. ინვ. № 478; 7. ინვ. № 479; 8. ინვ. № 493.
- ტაბ. 4-XXXVIII. სახლი №2. 1. ინვ. № 1; 2. ინვ. № 496; 3. ინვ. № 497.
- ტაბ. 4-XXXIX. სახლი №2. 1. ინვ. № 466. 2. ინვ. № 469; 3. ინვ. № 483; 4. ინვ. № 487. 5. ინვ. № 486; 6. ინვ. № 470.
- ტაბ. 4-XL. სახლი №2. 1. ინვ. № 473; 2. ინვ. № 481; 3. ინვ. № 480; 4. ინვ. № 468; 5. ინვ. № 467; 6. ინვ. № 490.
- ტაბ. 4-XLI. სახლი №2. 1. ინვ. № 495; 2. ინვ. № 499.
- ტაბ. 4-XLII. სახლი №2. 1. ინვ. № 502; 2. ინვ. № 503; 3. ინვ. № 505; 4. ინვ. № 500.
- ტაბ. 4-XLIII. სახლი №2. 1. ინვ. № 507; 2. ინვ. № 509; 3. ინვ. № 508. ორმო № 4: 4. ინვ. № 568.
- ტაბ. 4-XLIV. სახლი №2. ორმო №1: 1. ინვ. № 564; 2. ინვ. № 533; 3. ინვ. № 528; 4. ინვ. № 534; 5. ინვ. № 529; 6. ინვ. № 532.
- ტაბ. 4-XLV. სახლი №2. ორმო №2: 1. ინვ. № 563; 2. ინვ. № 536; 3. ინვ. № 536; 4-8. ინვ. № 538. ორმო №3: 9. ინვ. № 543; 10. ინვ. № 545; 11. ინვ. № 547.
- ტაბ. 4-XLVI. სახლი №2. ორმო №6: 1. ინვ. № 558; 2. ინვ. № 562; 3. ინვ. № 561; 4. ინვ. № 557; 5. ინვ. № 551; 6. ინვ. № 555; 7. ინვ. № 560.
- ტაბ. 4-XLVII. სახლი №2. ორმო №6: 1-2. ინვ. № 613; 3. ინვ. № 552; 4. ინვ. № 554; 5. ინვ. № 559; 6. ინვ. № 552; 7. ინვ. № 556; 8. ინვ. № 553; 9. ინვ. № 559.
- ტაბ. 4-XLVIII. სახლი №3. გეგმა
- ტაბ. 4-XLIX. სახლი №3. ჭრილი.
- ტაბ. 4-L. სახლი №3. ორმო № 1, 2. გეგმა და ჭრილები
- ტაბ. 4-LI. სახლი №3. ორმო № 3,4. გეგმა და ჭრილები
- ტაბ. 4-LII. სახლი №3. ორმო № 5,6. გეგმა და ჭრილები
- ტაბ. 4-LIII. სახლი №3-ის დასავლეთით ორმო № 1. გეგმა და ჭრილი.
- ტაბ. 4-LIV. სახლი №3. 1. ინვ. № 778; 2. ინვ. № 790; 3. ინვ. № 291; 4. ინვ. № 698; 5. ინვ. № 760; 6. ინვ. № 668; 7. ინვ. № 676; 8. ინვ. № 678.
- ტაბ. 4-LV. სახლი №3. 1. ინვ. № 667; 2. ინვ. № 174; 3. ინვ. № 639; 4. ინვ. № 758; 5. ინვ. № 708; 6. ინვ. № 675; 7. ინვ. № 677; 8. ინვ. № 751; 9. ინვ. № 696; 10. ინვ. № 759; 11. ინვ. № 707; 12. ინვ. № 734.

- ტაბ. 4-LVI. სახელი №3. 1. ინვ. № 669; 2. ინვ. № 775; 3. ინვ. № 670; 4. ინვ. № 649; 5. ინვ. № 672; 6. ინვ. № 671; 7. ინვ. № 683; 8. ინვ. № 699; 9. ინვ. № 773.
- ტაბ. 4-LVII. სახელი №3. 1. ინვ. № 789; 2. ინვ. № 959; 3. ინვ. № 768; 4. ინვ. № 650; 5. ინვ. № 673; 6. ინვ. № 771; 7. ინვ. № 736.
- ტაბ. 4-LVIII. სახელი №3. 1. ინვ. № 786; 2. ინვ. № 785; 3. ინვ. № 935; 4. ინვ. № 686; 5. ინვ. № 687.
- ტაბ. 4-LIX. სახელი №3. 1. ინვ. № 664; 2. ინვ. № 787; 3. ინვ. № 749; 4. ინვ. № 743; 5. ინვ. № 784; 6. ინვ. № 788.
- ტაბ. 4-LX. სახელი №3. 1. ინვ. № 752; 2. ინვ. № 689; 3. ინვ. № 691; 4. ინვ. № 660; 5. ინვ. № 742; 6. ინვ. № 643; 7. ინვ. № 663; 8. ინვ. № 690; 9. ინვ. № 693; 10. ინვ. № 746.
- ტაბ. 4-LXI. სახელი №3. 1. ინვ. № 765; 2. ინვ. № 764; 3. ინვ. № 767; 4. ინვ. № 654; 5. ინვ. № 728; 6. ინვ. № 653; 7. ინვ. № 681; 8. ინვ. № 680; 9. ინვ. № 694; 10. ინვ. № 682.
- ტაბ. 4-LXII. სახელი №3. 1. ინვ. № 684; 2. ინვ. № 662; 3. ინვ. № 730; 4. ინვ. № 629; 5. ინვ. № 651; 6. ინვ. № 644. 7. ინვ. № 646; 8. ინვ. № 741; 9. ინვ. № 731; 10. ინვ. № 685.
- ტაბ. 4-LXIII. სახელი №3. 1. ინვ. № 633; 2. ინვ. № 766; 3. ინვ. № 762; 4. ინვ. № 647; 5. ინვ. № 648.
- ტაბ. 4-LXIV. სახელი №3. 1. ინვ. № 679; 2. ინვ. № 750; 3. ინვ. № 655; 4. ინვ. № 721; 5. ინვ. № 656.
- ტაბ. 4-LXV. სახელი №3. 1. ინვ. № 666; 2. ინვ. № 700; 3. ინვ. № 636; 4. ინვ. № 638; 5. ინვ. № 725; 6. ინვ. № 722; 7. ინვ. № 701; 8. ინვ. № 627.
- ტაბ. 4-LXVI. სახელი №3. 1. ინვ. № 706; 2. ინვ. № 705; 3. ინვ. № 704; 4. ინვ. № 657; 5. ინვ. № 782; 6. ინვ. № 658; 7. ინვ. № 695.
- ტაბ. 4-LXVII. სახელი №3. 1. ინვ. № 642; 2. ინვ. № 709; 3. ინვ. № 616; 4. ინვ. № 622; 5. ინვ. № 710; 6. ინვ. № 711; 7. ინვ. № 630; 8. ინვ. № 717; 9. ინვ. № 641; 10. ინვ. № 631; 11. ინვ. № 720; 12. ინვ. № 716; 13. ინვ. № 734.
- ტაბ. 4-LXVIII. სახელი №3. 1. ინვ. № 715; 2. ინვ. № 617; 3. ინვ. № 712; 4. ინვ. № 719; 5. ინვ. № 714; 6. ინვ. № 713; 7. ინვ. № 702; 8. ინვ. № 777; 9. ინვ. № 718; 10. ინვ. № 703; 11. ინვ. № 930.
- ტაბ. 4-LXIX. სახელი №3. 1. ინვ. № 780; 2. ინვ. № 781.
- ტაბ. 4-LXX. სახელი №3. 1. ინვ. № 754; 2. ინვ. № 958; 3. ინვ. № 756; 4. ინვ. № 619; 5. ინვ. № 755; 6. ინვ. № 628.
- ტაბ. 4-LXXI. სახელი №3. 1. ინვ. № 783; 2. ინვ. № 776; 3. ინვ. № 779.
- ტაბ. 4-LXXII. სახელი №3. 1. ინვ. № 825; 2. ინვ. № 810; 3. ინვ. № 799; 4. ინვ. № 809; 5. ინვ. № 802.
- ტაბ. 4-LXXIII. სახელი №3. 1. ინვ. № 816; 2. ინვ. № 818; 3. ინვ. № 817; 4. ინვ. № 809.
- ტაბ. 4-LXXIV. სახელი №3. 1. ინვ. № 792; 2. ინვ. № 797; 3. ინვ. № 824; 4. ინვ. № 798; 5. ინვ. № 801.

- ტაბ. 4-LXXXV. სახლი №3. ორმო №1: 1. ინვ. № 967; 2. ინვ. № 963; 3. ინვ. № 965; 4. ინვ. № 964; 5. ინვ. № 972; 6. ინვ. № 971; 7. ინვ. № 968; 8. ინვ. № 970; 9. ინვ. № 969; 10. ინვ. № 973; 11. ინვ. № 960; 12. ინვ. № 962.
- ტაბ. 4-LXXXVI. სახლი №3. ორმო №2: 1. ინვ. № 986; 2. ინვ. № 984; 3. ინვ. № 985; 4. ინვ. № 984; 5. ინვ. № 997.
- ტაბ. 4-LXXXVII. სახლი №3. ორმო №2: 1. ინვ. № 990; 2. ინვ. № 992; 3. ინვ. № 996; 4. ინვ. № 991.
- ტაბ. 4-LXXXVIII. სახლი №3. ორმო №2: 1. ინვ. № 993; 2. ინვ. № 987; 3. ინვ. № 988; 4. ინვ. № 989; 5. ინვ. № 995; 6. ინვ. № 994.
- ტაბ. 4-LXXXIX. სახლი №3. ორმო №3: 1. ინვ. № 1002; 2. ინვ. № 1003; 3. ინვ. № 1004; 4. ინვ. № 1011; 5. ინვ. № 1010; 6. ინვ. № 1016; 7. ინვ. № 1015; 8. ინვ. № 1012.
- ტაბ. 4-LXXX. სახლი №3. ორმო №4: 1. ინვ. № 1028; 2. ინვ. № 1032; 3. ინვ. № 1033; 4. ინვ. № 1034;
 ორმო №5: 5. ინვ. № 1034ა; 6. ინვ. № 1032ა; 7. ინვ. № 1032ბ.
- ტაბ. 4-LXXXI. სახლი №3. ორმო №6: 1. ინვ. № 1034გ; 2. ინვ. № 1034ბ.
- ტაბ. 4-LXXXII. სახლი №3. ორმო №4: 1-3. ხელსაფქვავის ქვები.
- ტაბ. 4-LXXXIII. სახლი №3. ორმო №6: 1,2. ხელსაფქვავის ქვები.
- ტაბ. 4-LXXXIV. სახლი №4. გეგმა
- ტაბ. 4-LXXXV. სახლი №4. ჭრილები.
- ტაბ. 4-LXXXVI. სახლი №4. ორმო № 1, 2. გეგმა და ჭრილები.
- ტაბ. 4-LXXXVII. სახლი №4. 1. ინვ. № 1123; 2. ინვ. № 1124; 3. ინვ. № 1253; 4. ინვ. № 1254; 5. ინვ. № 1258; 6. ინვ. № 1259; 7. ინვ. № 1255; 8. ინვ. № 1125; 9. ინვ. № 1256.
- ტაბ. 4-LXXXVIII. სახლი №4. 1. ინვ. № 1075; 2. ინვ. № 1082; 3. ინვ. № 1133; 4. ინვ. № 1082.
- ტაბ. 4-LXXXIX. სახლი №4. 1. ინვ. № 1076; 2. ინვ. № 1092; 3. ინვ. № 1084; 4. ინვ. № 1074; 5. ინვ. № 1088.
- ტაბ. 4-XC. სახლი №4. 1. ინვ. № 1068; 2. ინვ. № 1115; 3. ინვ. № 1105; 4. ინვ. № 1097; 5. ინვ. № 1100; 6. ინვ. № 1095.
- ტაბ. 4-XCI. სახლი №4. 1. ინვ. № 1102; 2. ინვ. № 1071; 3. ინვ. № 1094; 4. ინვ. № 1093; 5. ინვ. № 1103; 6. ინვ. № 1069; 7. ინვ. № 1114; 8. ინვ. № 1113; 9. ინვ. № 1099; 10. ინვ. № 1098; 11. ინვ. № 1070; 12. ინვ. № 1072.
- ტაბ. 4-XCII. სახლი №4. 1. ინვ. № 1138; 2. ინვ. № 1137; 3. ინვ. № 1139; 4. ინვ. № 1140; 5-9. ინვ. № 1142; 10,11. ინვ. № 1011????
- ტაბ. 4-XCIII. სახლი №4. 1. ინვ. № 1091; 2. ინვ. № 1077; 3. ინვ. № 1079; 4. ინვ. № 1089; 5. ინვ. № 1185; 6. ინვ. № 1127; 7. ინვ. № 1130.
- ტაბ. 4-XCIV. სახლი №4. 1. ინვ. № 1110; 2. ინვ. № 1111; 3. ინვ. № 1112; 4. ინვ. № 1118; 5. ინვ. № 1116; 6. ინვ. № 1117; 7. ინვ. № 1252.
- ტაბ. 4-XCV. სახლი №4. 1. ინვ. № 1086; 2. ინვ. № 1087; 3. ინვ. № 1122; 4. ინვ. № 1260; 5. ინვ. № 1121; 6. ინვ. № 1120; 7. ინვ. № 1251; 8. ინვ. № 1261; 9. ინვ. № 1262.
- ტაბ. 4-XCVI. სახლი №4. 1. ინვ. № 1066; 2. ინვ. № 1064; 3. ინვ. № 1063; 4. ინვ. № 1060; 5. ინვ. № 1052; 6. ინვ. № 1051; 7. ინვ. № 1056; 8. ინვ. № 1055.

ტაბ. 4-XCVII. სახლი №4. 1. ინვ. № 1045; 2. ინვ. № 1042; 3. ინვ. № 1044; 4. ინვ. № 1048; 5. ინვ. № 1043; 6. ინვ. № 1050; 7,8. ინვ. № 1047; 9. ინვ. № 1041; ორმო №1: 10. ინვ. № 1248.

ტაბ. 4-XCVIII. სახლი №4. ზედაპირული მასალა: 1. ინვ. № 1156; 2. ინვ. № 1150; 3. ინვ. № 1151; 4. ინვ. № 1152; 5. ინვ. № 1155; 6. ინვ. № 1159.

ტაბ. 4-XCIX. სახლი №4. ზედაპირული მასალა: 1. ინვ. № 1160; 2. ინვ. № 1157.

ტაბ. 4-C. სახლი №4. ზედაპირული მასალა: 1. ინვ. № 1265; 2. ინვ. № 1263; 3. ინვ. № 1264; 4. ინვ. № 1266; 5. ინვ. № 1268; 6. ინვ. № 1147.

ტაბ. 4-CI. სახლი №4. 1. ინვ. № 1167; 2. ინვ. № 1166; 3. ინვ. № 1168; 4. ინვ. № 1173; 5. ინვ. № 1171.

ტაბ. 4-CII. სახლი №4. 1. ინვ. № 1165; 2. ინვ. № 1161; 3. ინვ. № 1162.

ტაბ. 4-CIII. სახლი №5. ორმო № 1-4. გეგმა.

ტაბ. 4-CIV. სახლი №5. ორმო № 1-4. ჭრილები.

ტაბ. 4-CV. სახლი №5. ორმო № 1: 1. ინვ. № 1273; 2. ინვ. № 1372; 3. ინვ. № 1367; 4. ინვ. № 1282; 5. ინვ. № 1371; 6. ინვ. № 1370; 7. ინვ. № 1276; 8. ინვ. № 1277.

ტაბ. 4-CVI. სახლი №5. ორმო № 1: 1. ინვ. № 1274; 2. ინვ. № 1281; 3. ინვ. № 1285; 4. ინვ. № 1275; 5. ინვ. № 1278; 6. ინვ. № 1280; 7. ინვ. № 1369; 8. ინვ. № 1279.

ტაბ. 4-CVII. სახლი №5. ორმო № 2: 1. ინვ. № 1305; 2. ინვ. № 1313; 3. ინვ. № 1315; 4. ინვ. № 1312; 5. ინვ. № 1311; 6,7. ინვ. № 1308; 8. ინვ. № 1307; 9. ინვ. № 1316.

ტაბ. 4-CVIII. სახლი №5. ორმო № 3: 1. ინვ. № 1325; 2. ინვ. № 1329; 3. 1322; 4. ინვ. № 1326; 5. ინვ. № 1330; 6. ინვ. № 1327; 7. ინვ. № 1324; 8. ინვ. № 1328.

ტაბ. 4-CIX. სახლი №5. ორმო № 4: 1. ინვ. № 1344; 2. ინვ. № 1340; 3. ინვ. № 1337; 4. ინვ. № 1341; 5. ინვ. № 1343; 6. ინვ. № 1342; 7. ინვ. № 1345; 8. ინვ. № 1338.

ტაბ. 4-CX. სახლი №5. ზედაპირული მასალა: 1. ინვ. № 1358; 2. ინვ. № 1294.

ტაბ. 4-CXI. სახლი №5. ორმო № 3: 1. ინვ. № 1331; 2. ინვ. № 1364; 3. ინვ. № 1362; 4. ინვ. № 1363.

ტაბ. 4-CXII. სახლი №5. ზედაპირული მასალა: 1. ინვ. № 4. სახლი №2. 2. ინვ. № 10; 3. ინვ. № 9; 4. ინვ. № 13.

ტაბ. 4-CXIII. სახლი №5. ზედაპირული მასალა: 1. ინვ. № 42ა; 2. ინვ. № 42; 3. ინვ. № 42ა; 4. ინვ. № 42გ.

ტაბ. 4-CXIV. სახლი №3. ზედაპირული მასალა: 1. ინვ. № 28; 2. ინვ. № 32; 3-5. ინვ. № 18.

ტაბ. 4-CXV. სახლი №2. ზედაპირული მასალა: 1. ინვ. № 15; 2,3. ინვ. № 20. სახლი № 3. ზედაპირული მასალა: 4. ინვ. № 26; 5. ინვ. № 5; 6. ინვ. № 24; 7. ინვ. № 31

ტაბ. 4-CXVI. სახლი №4. ზედაპირული მასალა: 1. ინვ. № 35. სახლი №5. ზედაპირული მასალა: 2. ინვ. № 40; 3. ინვ. № 41. KP. 136: 4. ინვ. № 47; 5. ინვ. № 43; 6. ინვ. № 46.

ტაბ. 4-CXVII. KP. 136-ის სამხრეთ კიდესთან: 1. ინგ. № 43ა; 2. ინგ. № 49; 3,4. ინგ. № 48.

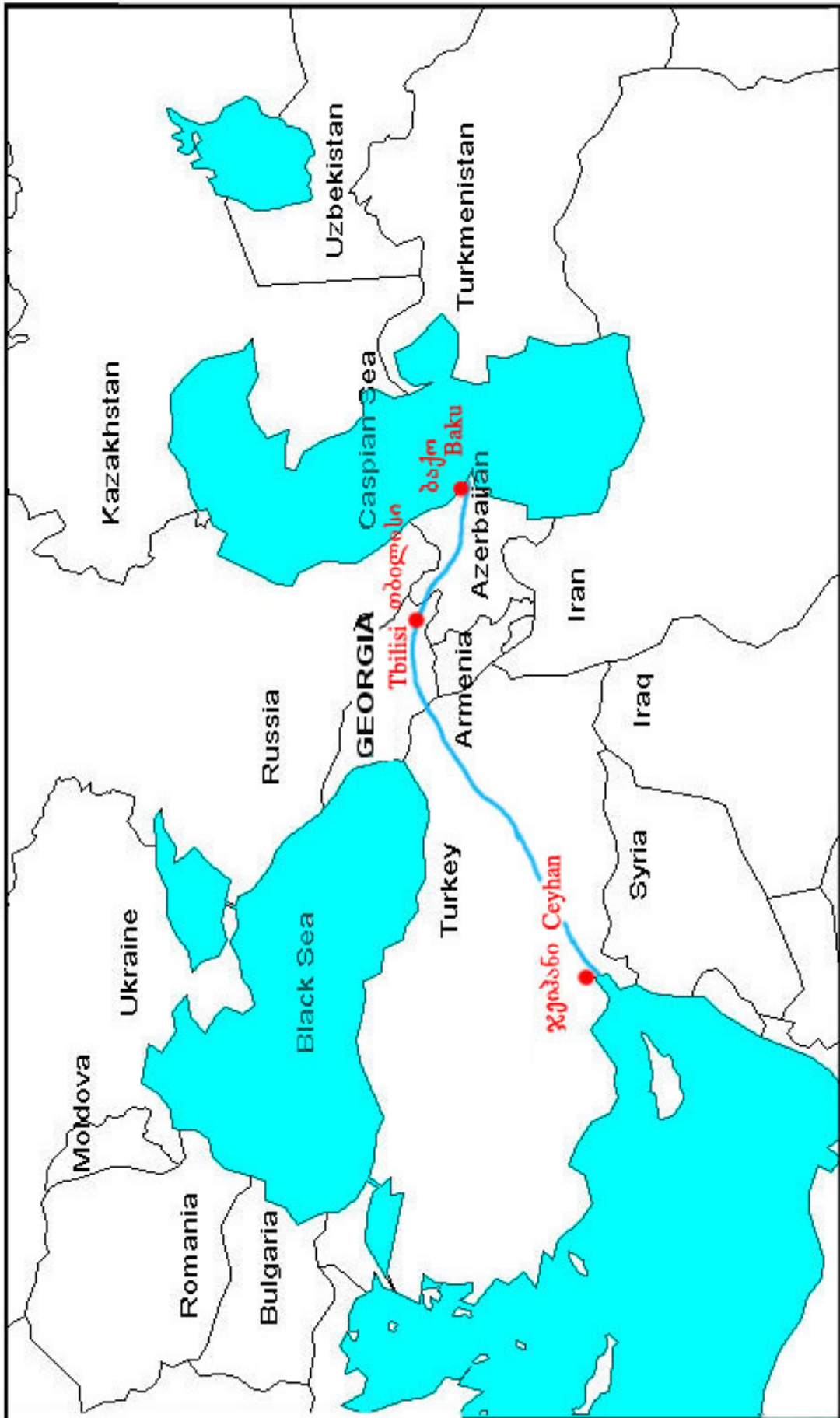
რეზიუმე / შეჯამება

ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ნავთობსადენის KP 107-დან KP 150-ს შორის მოქცეული მონაკვეთი წალკის რაიონში თავსდება (სურ. 1, 2, 3).

არქეოლოგიური კვლევის ცენტრის წალკა-თრიალეთის არქეოლოგიური ექსპედიცია (ხელმძღვანელი ისტორიის მეცნიერებათა კანდიდატი გოდერძი ნარიმანიშვილი) ტერიტორიაზე არსებული კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების შესწავლას 1990 წლიდან აწარმოებს. 2002-2003 წლებში ექსპედიცია ძირითადად ენერგოკორიდორის მშენებლობის ზონაში მოქცეული არქეოლოგიური ძეგლების შესწავლას ახორციელებდა.

ექსპედიცია 2004 წელს ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ნავთობსადენის ენერგოკორიდორის 107-ე, 109-ე, 110-ე, 119-ე, 123-ე, 130-ე, 136-ე კილომეტრებზე გამოვლენილ არქეოლოგიურ ძეგლებზე აწარმოებდა IV ფაზის საველე სამუშაოებს. ამ პუნქტებში ძეგლები წინა წლებში იქნა დაფიქსირებული, რომელთა შესწავლა სხვადასხვა მიზეზების გამო აღმოჩენისთანავე ვერ მოხერხდა.

107-121 კილომეტრებს შორის მოქცეული ენერგოკორიდორის სამხრეთ ნაწილში ნავთობის მილი დღეისათვის უკვე ჩადებულია. კორიდორის ჩრდილოეთ ნაწილში, იქ სადაც გაზსადენის მილის ჩადება ივარაუდება, დაგროვილია მიწის დიდი მასა, რაც ძეგლების სრულად გამოვლენას და შესწავლას აფერხებს. ამ მონაკვეთის შესწავლა შემდგომში, მშენებლების მიერ მიწის გადატანის შემდეგ იქნება შესაძლებელი. 129-ე და 136-ე კილომეტრებზე კი არქეოლოგიური გათხრები გაზსადენისათვის გამოყოფილ მონაკვეთზე მიმდინარეობდა.

სურათი 1. რუკა 1. ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ენერგოკორიდორის სქემა.

საველე სამუშაოები რამდენიმე ეტაპად წარიმართა და სხვადასხვა კონტრაქტის საფუძველზე ჩატარდა. სამწუხაროდ, ზოგიერთ შემთხვევაში, გათხრებისათვის გამოყოფილი დრო და მუშების რაოდენობა არ შეესაბამებოდა სამუშაოების მოცულობას, რაც დამატებითი მუშახელის მოზიდვას იწვევდა.

დასკვნები და რეკომენდაციები

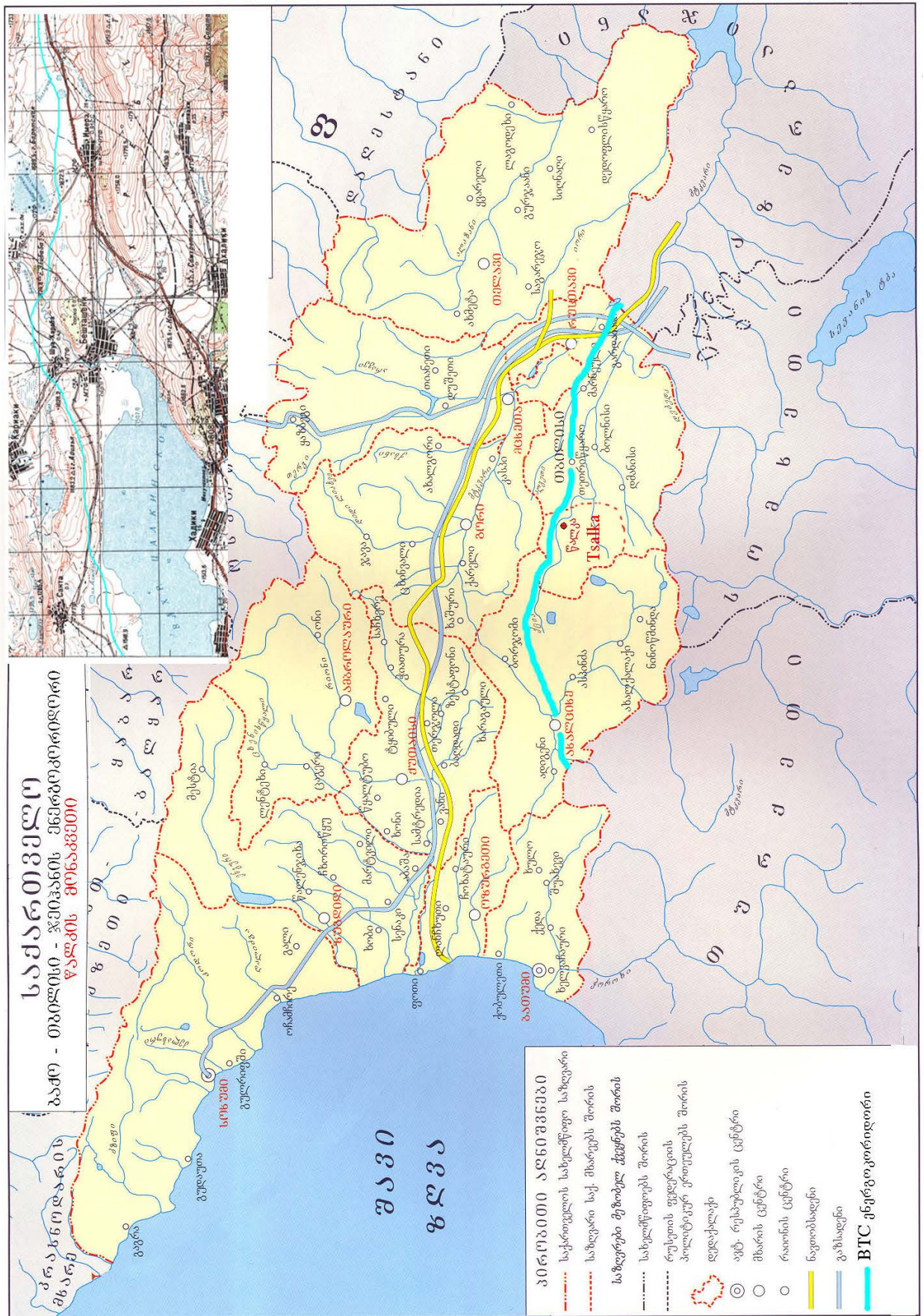
§ 1. იმერას სამაროვანი

დასკვნა:

1. KP 107-110 მონაკვეთზე, ნავთობის მილის ზოლში და სამანქანო გზაზე, გათხრები დასრულებულია.
2. გამოვლენილია ძვ.წ. XV-XIV სს სამაროვანი, სადაც გაითხარა 7 სამარხი. სავარაუდოა, რომ სამაროვანი ენერგოკორიდორის გარეთაც ვრცელდება.
3. აქ აღმოჩენილი მასალები დიდ მსგავსებას იჩენენ 119-120 კილომეტრებზე გათხრილ საფარ-ხარაბას სამაროვნის მასალებთან.

რეკომენდაცია:

აუცილებელია ენერგოკორიდორის ჩრდილოეთ ნაწილში, გაზსადენის მონაკვეთში, „ტოპ - სოილის“ ალების სამუშაოებზე მონიტორინგის ჩატარება.

სურ. 2. რუკა 2. ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ენერჯოკორიდორი. საქართველოს მონაკვეთი.

§ 2. საზარ-ხარაბას სამაროვანი

დასკვნა:

1. KP 119+750 – 120+460 შორის მოქცეულ მონაკვეთზე გამოვლენილია ვრცელი სამაროვანი, რომელიც ენერგოკორიდორის საზღვრებსაც სცილდება.
2. 2003-2004 წწ. გათხრილია 31 სამარხი.
3. წინასწარი მონაცემებით ენერგოკორიდორში დარჩენილია კიდევ 80-მდე სამარხი.
4. მიკვლეული სამაროვანი სამხრეთ კავკასიაში ყველაზე ნაკლებად შესწავლილ ეპოქას მიეკუთვნება.
5. სამაროვანი ძვ.წ. XV-XIV სს თარიღდება.
6. ენერგოკორიდორის 119-120 კილომეტრებზე დადასტურებულია მნიშვნელოვანი საეტაპო არქეოლოგიური ძეგლი, ამიტომ ამ მონაკვეთში მოქცეული ყველა არქეოლოგიური ობიექტი სრულად უნდა იქნეს შესწავლილი.

რეკომენდაცია:

1. KP 119-120 მონაკვეთებზე გამოვლენილი სამაროვნის შესწავლა შეიძლება მოხდეს ეტაპობრივად.
2. სასურველია არქეოლოგიური და სამშენებლო სამუშაოები წინასწარ შემუშავებული გეგმისა და გრაფიკის მიხედვით წარიმართოს.
3. არქეოლოგიური სამუშაოების დაჩქარების მიზნით საჭირო იქნება ტექნიკის დახმარება.
4. გაზაფხულზე სამაროვნის გათხრის დაწყების შემთხვევაში გასათვალისწინებელი იქნება სამარხი კამერების ატმოსფერული ნალექებისაგან დაცვა (გადახურვა, სადრენაჟო სისტემის მოწყობა).
5. საველე სამუშაოების ჩატარება, როგორც ჩანს, შემჭიდროვებულ ვადებში წარიმართება. ამიტომ ეს ფაქტორი გათვალისწინებული უნდა იყოს ექსპედიციის დაკომპლექტების დროს. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი და დიდი მოცულობის იქნება გამოვლენილ ძეგლთა ფიქსაცია.

§ 3. სადრენაჟო სისტემა სოფ. სანთისთან

დასკვნა

129-130 კილომეტრებს შორის მოქცეულ მონაკვეთზე გამოვლინდა სოფ. სანთის სამხრეთ-აღმოსავლეთით არსებული დაჭაობებული მინდვრის დასაშრობად გამართული სადრენაჟო სისტემის გაუქმებული არხები.

რეკომენდაცია

ენერგოკორიღორში სამშენებლო სამუშაოების ჩატარება შესაძლებელია.

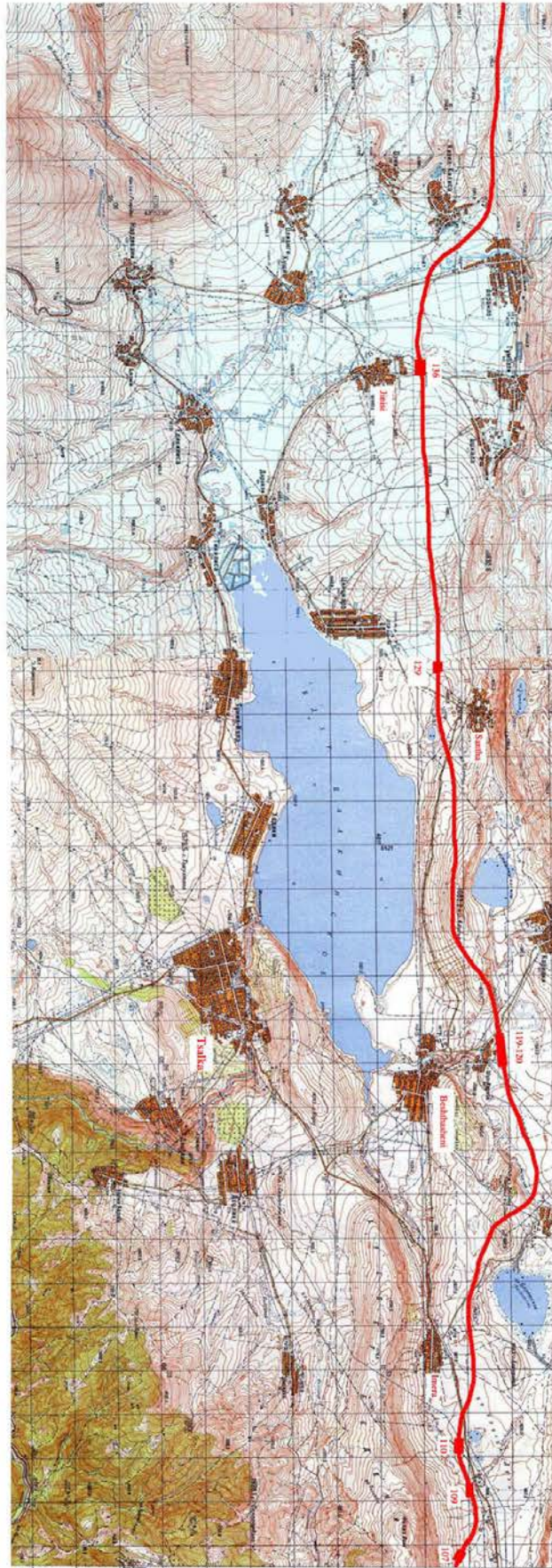
§ 4. ჰინისის ნამოსახლარი

დასკვნა

გათხრების შედეგად არქეოლოგიური ძეგლებისაგან განთავისუფლებულია ენერგოკორიღორის გაზსადენის და ტექნიკური გზის მონაკვეთები.

რეკომენდაცია

1. სასურველია მე-4 ნაგებობის მთლიანად შესწავლა, რისთვისაც საჭირო იქნება არქეოლოგიური კვლევის ცენტრისა და BP წარმომადგენლების შეხვედრა.

სურ. 3. რუკა 3. ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ენერგოკორიდორი.
წალკის რაიონის მონაკვეთი.

წინათქმა

2004 წელს საველე სამუშაოები რამდენიმე უბანზე ჩატარდა. ექსპედიცია საველე სამუშაოს 2004 წლის 11 მაისიდან 2004 წლის 15 სექტემბრამდე აწარმოებდა. წარმოდგენილი ანგარიშის ამ ნაწილში ექსპედიციის მიერ ჩატარებული სამუშაოები ქრონოლოგიური თანამიმდევრობით იქნება მოცემული, ძირითად ნაწილში კი კილომეტრნიშნულების მიხედვით, KP 107-დან 136-ის ჩათვლით:

§ 1. საფარ-ხარაბას სამაროვანი

სამაროვანი ენერგოკორიდორის KP-119 – 120 მონაკვეთზე მდებარეობს, სადაც 2003 წელს 29 სამარხი გაითხარა. სამაროვნის უკიდურეს აღმოსავლეთ ნაწილში 2004 წლის დასაწყისში, ნავთობის მილის ჩადების დროს, რამდენიმე სამარხი დაზიანდა.

გადარჩენილი სამუშაოების ჩასატარებლად ექსპედიცია 10 დღით (11-21 მაისი) იქნა მივლინებული (კონტრაქტი № C-03-BTC-52923 HL-041; HL-042).

ამავე კონტრაქტის საფუძველზე გათხრები ჩატარდა ენერგოკორიდორის KP-129-ზეც.

საველე სამუშაოებში მონაწილეობა მიიღეს:

1. ნარიმანიშვილი გოდერძი – ხელმძღვანელი (10 დღე).
2. სადრაძე ვაჟა – არქეოლოგი (10 დღე).
3. დავლიანიძე რევაზი – ასისტენტი (5 დღე).
4. ხარაბაძე სულხანი – ასისტენტი (8 დღე).
5. ხატიაშვილი არსენა – ლოჯისტიკ-კოორდინატორი (10 დღე).
6. ტატიშვილი გიორგი – მხატვარი (8 დღე).
7. მელიქიძე შალვა – არქიტექტორი (3 დღე).
8. თევზაძე ალექსანდრე – ტოპოგრაფი (3 დღე).
9. ნარიმანიშვილი რევაზი – მძღოლი (10 დღე).
10. მუსხიევი ალექსი – მძღოლი (10 დღე).
11. ქარიბოვი ბორისი – მძღოლი (3 დღე).
12. კვიციანი კესო – მზარეული (10 დღე).
13. დემურჩიევი დიოგენე – დარაჯი (10 დღე).
14. მელიქოვი იური – ექსკავატორ „ბელორუსის“ მძღოლი (3 დღე).

§ 2. აი-ილიას ნამოსახლარი

მდებარეობს ენერგოკორიდორის 123-ე კილომეტრზე. არქეოლოგიური სამუშაოები მიმდინარეობდა 2002-2004 წლებში.

2004 წელს ნამოსახლარზე სამუშაოები მიმდინარეობდა 19 ივნისიდან 30 ივნისამდე (კონტრაქტი № C-03-BTC-52923 HL-002), რომელშიც მონაწილეობა მიიღეს:

1. ნარიმანიშვილი გოდერძი – ექსპედიციის ხელმძღვანელი (10 დღე).
2. ნიორაძე მედეა – არქეოლოგი (10 დღე).
3. ტატიშვილი გიორგი – მხატვარი (5 დღე).
4. ნარიმანიშვილი რევაზი - მძღოლი (10 დღე)

გათხრების ჩატარებისათვის კონტრაქტით 3 მუშა იყო გათვალისწინებული. კონტრაქტის გარეშე ექსპედიციამ ნამოსახლარზე იმუშავა 05 ივლისიდან 20 აგვისტომდე (40 დღე). სამუშაოებში მონაწილეობა მიიღეს:

1. ნარიმანიშვილი გოდერძი – ხელმძღვანელი.
2. მურვანიძე ბიძინა – არქეოლოგი.
3. დავლიანიძე რევაზი – არქეოლოგი.
4. კვაჭაძე მარინე – არქეოლოგი.
5. შანშაშვილი ნინო – არქეოლოგი.
6. ტატიშვილი გიორგი - მხატვარი.
7. მელიქიძე შალვა – არქიტექტორი.
8. თევზაძე ალექსანდრე – ტოპოგრაფი.
9. ნარიმანიშვილი რევაზი – მძღოლი.
10. ნარიმანიშვილი ნელი – ასისტენტი.
11. კვიციანი კესო – მზარეული.

აი-ილიას ნამოსახლარის გათხრებში 15 მუშა იღებდა მონაწილეობას. გათხრების ანგარიში შესრულდა და გადაეცა აკც-ს და BP-ის.

§ 3. ჯინისის ნამოსახლარი

ნამოსახლარი ენერგოკორიდორის 136-ე კილომეტრზე მდებარეობს. არქეოლოგიური ნიშნები აქ ჯერ კიდევ 2003 წელს დაფიქსირდა. თუმცა ნათლად ჩანდა, რომ კულტურული ფენა გაზისათვის განკუთვნილი მონაკვეთისკენ ვრცელდებოდა. 2004 წელს ამ ფართობზე ე.წ. „ტოპ სოილის“ ნაყოფიერი ნიადაგის ფენის აღების შემდეგ ძეგლი სრულყოფილად გამოჩნდა.

ნამოსახლარზე სამუშაოები რამდენიმე ეტაპად წარიმართა:

პირველი ეტაპი 19-25 ივნისს ჩატარდა (კონტრაქტი № C-03-BTC-52923 HL - 049). სავსე სამუშაოებში მონაწილეობა მიიღეს:

1. ამირანაშვილი ჯუანშერ – რაზმის ხელმძღვანელი (7 დღე).
2. თოდრია ზაზა – არქეოლოგი (7 დღე).
3. მელიქიძე შალვა – არქიტექტორი (7 დღე).
4. თევზაძე ალექსანდრე – ტოპოგრაფი (7 დღე).
5. ანთიძე ნიკოლოზი – ლოჯისტიკ-კოორდინატორი (7 დღე).
6. პარასკევოვა ლუბა – მზარეული (7 დღე).
7. ხერუმიშვილი მალხაზი - მძღოლი (7 დღე).

8. მუსხიევი ალექსი – მძღოლი (7 დღე).

გათხრებში მონაწილეობდა 6 მუშა.

მეორე ეტაპი 21-26 აგვისტოს ჩატარდა (კონტრაქტი № C-03-BTC-52923 HL – 068). ექსპედიცია ველზე შემდეგი შემადგენლობით მუშაობდა:

1. ამირანაშვილი ჯუანშერ – რაზმის ხელმძღვანელი (5 დღე).
2. ლლიღვაშვილი ელგუჯა – არქეოლოგი (5 დღე).
3. კახიანი კახა – ასისტენტი (5 დღე).
4. ბერძენიშვილი ირმა - ასისტენტი (5 დღე).
5. მელიქიძე შალვა – არქიტექტორი (5 დღე).
6. პარასკევოვა ლუბა – მზარეული (5 დღე).
7. ცინდელიანი მურმანი – დარაჯი (5 დღე).
8. გობეჯიშვილი გელა – მძღოლი (5 დღე).
9. ხერუმიშვილი მალხაზი – მძღოლი (5 დღე).

გათხრებში მონაწილეობდა 10 მუშა.

მესამე ეტაპი 27 აგვისტოდან 1 სექტემბრის ჩათვლით მიმდინარეობდა (კონტრაქტი № C-03-BTC-52923 HL – 072). გათხრებში მონაწილეობა მიიღეს:

1. ამირანაშვილი ჯუანშერი – რაზმის ხელმძღვანელი (5 დღე).
2. ჯაფარიძე ოთარი – არქეოლოგი (5 დღე).
3. ლლიღვაშვილი ელგუჯა – არქეოლოგი (5 დღე).
4. კახიანი კახა – ასისტენტი (5 დღე).
5. ბერძენიშვილი ირმა – ასისტენტი (5 დღე).
6. მელიქიძე შალვა – არქიტექტორი (5 დღე).
7. პარასკევოვა ლუბა – მზარეული (5 დღე).
8. ცინდელიანი მურმანი – დარაჯი (5 დღე).
9. გობეჯიშვილი გელა – მძღოლი (5 დღე).
10. ხერუმაშვილი მალხაზი – მძღოლი (5 დღე).

გათხრებში მონაწილეობდა 15 მუშა.

მეოთხე ეტაპზე (კონტრაქტი № C-03-BTC-52923 HL – 73), რომელიც 02-07 სექტემბერს მიმდინარეობდა, მონაწილეობდნენ:

1. ამირანაშვილი ჯუანშერი – რაზმის ხელმძღვანელი (4 დღე).
2. ჯაფარიძე ოთარი – არქეოლოგი (4 დღე).
3. ლლიღვაშვილი ელგუჯა – არქეოლოგი (4 დღე).
4. კახიანი კახა – ასისტენტი (4 დღე).
5. ბერძენიშვილი ირმა – ასისტენტი (4 დღე).
6. მელიქიძე შალვა – არქიტექტორი (4 დღე).
7. პარასკევოვა ლუბა – მზარეული (4 დღე).
8. ცინდელიანი მურმანი – დარაჯი (4 დღე).
9. გობეჯიშვილი გელა – მძღოლი (4 დღე).
10. ხერუმიშვილი მალხაზი – მძღოლი (4 დღე).

გათხრებში მონაწილეობდა 15 მუშა.

მეხუთე ეტაპი, № C-03-BTC-52923 HL – 074 კონტრაქტის საფუძველზე, 08 სექტემბრიდან 15 სექტემბრამდე წარიმართა. საველე სამუშაოებში მონაწილეობა მიიღო 15 მუშამ და ქვემოთ ჩამოთვლილმა თანამშრომლებმა:

1. ნარიმანიშვილი გოდერძი – ექსპედიციის ხელმძღვანელი (7 დღე).
 2. ამირანაშვილი ჯუანშერი – მოადგილე, რაზმის ხელმძღვანელი (7 დღე).
 3. მურვანიძე ბიძინა – არქეოლოგი (7 დღე).
 4. ლლიღვაშვილი ელგუჯა – ასისტენტი (7 დღე).
 5. კახიანი კახა – ასისტენტი (7 დღე).
 6. ბერძენიშვილი ირმა – ასისტენტი (7 დღე).
 7. მელიქიძე შალვა – არქიტექტორი (7 დღე).
 8. ბენაშვილი ნანა – ლოჯისტიკ-კოორდინატორი (7 დღე).
 9. პარასკევოვა ლუბა – მზარეული (7 დღე).
 10. ცინდელიანი მურმანი – დარაჯი (7 დღე).
 11. ნარიმანიშვილი რევაზი – მძღოლი (7 დღე).
 12. მუსხიევი ალექსი – მძღოლი (7 დღე).
- გათხრებში მონაწილეობდა 15 მუშა.

§ 4. იმერას სამაროვანი.

მდებარეობს ენერგოკორიდორის 109-110-ე კილომეტრებს შორის. გამოვლინდა 2003 წელს „ტოპ - სოილის“ მოხსნის დროს.

2004 წელს ექსპედიციამ, № C-03-BTC-52923 HL – 067 კონტრაქტის საფუძველზე, ველზე 23 აგვისტოდან 07 სექტემბრის ჩათვლით იმუშავა (14 სამუშაო დღე). საველე სამუშაოებში მონაწილეობა მიიღეს:

1. ნარიმანიშვილი გოდერძი – ხელმძღვანელი (14 დღე).
 2. დავლიანიძე რევაზი – მოადგილე, არქეოლოგი (14 დღე).
 3. ფიცხელაური კიაზო – არქეოლოგი (4 დღე).
 4. მურვანიძე ბიძინა – არქეოლოგი (7 დღე).
 5. შანშაშვილი ნინო – ასისტენტი (14 დღე).
 6. კვაჭაძე მარინე – ასისტენტი (14 დღე).
 7. მურვანიძე ბიძინა – ასისტენტი (7 დღე).
 8. სტურუა ქეთევანი – ასისტენტი (7 დღე).
 9. ტატიშვილი გიორგი – არქიტექტორი (14 დღე).
 10. თევზაძე ალექსანდრე – ტოპოგრაფი (14 დღე).
 11. რჩელიშვილი მზია – ანთროპოლოგი (14 დღე).
 12. გიუნაშვილი გელა – ლოჯისტიკ-კოორდინატორი (7 დღე).
 13. ბენაშვილი ნანა – ლოჯისტიკ-კოორდინატორი (7 დღე).
 14. კვიციანი კესო – მზარეული (14 დღე).
 15. მურადოვი დიოგენე – დარაჯი (14 დღე).
 16. მავრანგელოვი ბორისი – დარაჯი (10 დღე).
 17. ნარიმანიშვილი რევაზი – მძღოლი (14 დღე).
 18. მუსხიევი ალექსი – მძღოლი (14 დღე).
 19. აბესაძე ზურაბი – მძღოლი (14 დღე).
 20. მელიქოვი იური - ექსკავატორ „ბელორუსის“ მძღოლი (3 დღე).
- საველე სამუშაოებში მონაწილეობას იღებდა 12 მუშა.

ზოგიერთ მონაკვეთზე მიწის დიდი მასა იქნა გადაადგილებული, ამიტომ დამატებით საჭირო შეიქმნა „ბელორუსის“ ტიპის ექსკავატორის და მუშახელის გამოყენება.

§ 5. ლაბორატორიული სამუშაოები

2004 წელს ჩატარებული საველე სამუშაოების დროს მოპოვებული მასალების ლაბორატორიული დამუშავება მიმდინარეობდა ერთდროულად. მასალის დამუშავებას ექსპედიცია 2004 წლის 10 დეკემბერს შეუდგა. 2005 წლის 16 თებერვალს კი კამერალური სამუშაოების დაწყება ოფიციალურად გაფორმდა. დოკუმენტური ანგარიშის მოსამზადებლად კონტრაქტით (№ C-03-BTC-52923 HL-098; HL-099) გათვალისწინებული იყო 45 დღე.

აკც-ს მიერ ჩატარებული კამერალური სამუშაოების ორგანიზაციული მხარე დახვეწას მოითხოვს. ხშირ შემთხვევაში სამუშაოთა მოცულობა და კონტრაქტით განსაზღვრული დრო არ შეესაბამება ერთმანეთს, რაც იწვევს კონტრაქტის პირობების დარღვევას და მოქმედებს დოკუმენტური ანგარიშის შესრულების ხარისხზე. განსაკუთრებით უარყოფითად აისახება აკც-ს დირექციის მოთხოვნა სამუშაოებში მონაწილეთა მუდმივი როტაციის შესახებ.

ექსპედიციის მიერ 2004 წელს ჩატარებული საველე სამუშაოების დროს მოპოვებული მასალების კამერალურ სამუშაოებში მონაწილეობა მიიღეს:

1. ნარიმანიშვილი გოდერძი – ხელმძღვანელი (129 დღე).
2. ამირანაშვილი ჯუანშერი – ხელმძღვანელი (129 დღე).
3. მაისურაძე ბესარიონი – არქეოლოგი (10 დღე).
4. რამიშვილი ალექსანდრე – არქეოლოგი (8 დღე).
5. კილურაძე ნინო – არქეოლოგი (7 დღე).
6. დავლიანიძე რევაზი – არქეოლოგი (129 დღე).
7. ლლიღვაშვილი ელგუჯა – ასისტენტი (40 დღე).
8. ფიცხელაური კონსტანტინე – ასისტენტი (7 დღე).
9. ძიძიგური ლაშა – ასისტენტი (7 დღე).
10. ჩართოლანი შოთა – ასისტენტი (7 დღე).
11. ესაკია ვერა – ასისტენტი (30 დღე).
12. რაზმაძე მანანა – ასისტენტი (5 დღე).
13. მუმლაძე მარიამი – ასისტენტი (5 დღე).
14. ბერძენიშვილი ირმა – ასისტენტი (10 დღე).
15. კვაჭაძე მარინე – ასისტენტი (129 დღე).
16. მალრაძე ლეილა – ასისტენტი (5 დღე).
17. ჭელიძე ლიდა – ასისტენტი (30 დღე).
18. ჭანიშვილი თინათინი – ასისტენტი (7 დღე).
19. თამარაშვილი მანანა – ასისტენტი (5 დღე).
20. სტურუა ქეთევანი – ასისტენტი (5 დღე).
21. ტატიშვილი დავითი – ასისტენტი (5 დღე).
22. შანშაშვილი ნინო – ასისტენტი (45 დღე).
23. მელიქიძე შალვა – არქიტექტორი (10 დღე).
24. ესვანჯია ინგა – მხატვარი (95 დღე).

25. ტატიშვილი გიორგი – მხატვარი (20 დღე).
26. მურვანიძე ბიძინა – რესტავრატორი (65 დღე).
27. სადრაძე ვაჟა – რესტავრატორი (30 დღე).
28. კახიანი კახა – რესტავრატორი (30 დღე).
29. თევზაძე ალექსანდრე – ტოპოგრაფი (20 დღე).
30. ასტახოვი ვლადიმერი – ფოტოგრაფი (12 დღე).
31. ცერაძე ლალი – კომპიუტერის ოპერატორი (7 დღე).
32. ჩარკვიანი მაია – კომპიუტერის ოპერატორი (20 დღე).
33. ყვავაძე ელისო – პალინოლოგი (60 დღე).
34. რუსიშვილი ნანა – პალეობიოლოგი (10 დღე).
35. ბენდუქიძე ოლეგი – პალეოზოოლოგი (25 დღე).
36. ესაკია ქეთევანი – ტრასოლოგი.
37. მელაძე ნანა – პალეობიოლოგი.

თაზო I

შესავალი და პრობლემის ბანსაზღვრა

წალკა-თრიალეთის არქეოლოგიური ექსპედიცია საველე სამუშაოებს ახორციელებდა საქართველოს კანონის „კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის შესახებ“ (მუხლი 36), საქართველოს არქეოლოგიური კომისიის დებულების, აკც-სა და BP-ის შორის დადებული ჩარჩო ხელშეკრულების და ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ნავთობსადენის ენერგოკორიდორის ყოველ კონკრეტულ მონაკვეთზე გამოვლენილი არქეოლოგიური ობიექტის შესწავლის უზრუნველყოფისათვის აკც-სა და BP-ის შორის დადებული კონტრაქტის საფუძველზე.

ექსპედიციამ 2004 წელს ექვს პუნქტში ჩაატარა საველე სამუშაოები (KP-107-110; KP-114, 116; KP-119, 120; KP-123; KP-130; KP-136), რომელთაგან ზოგიერთზე დასრულდა სამუშაოები (KP-107; KP-114, 116; KP-123; KP-130), ზოგიერთზე (KP-109-110) მოსალოდნელია ძეგლების გამოვლენა, ჯინისის ნამოსახლარზე (KP-136) სასურველია ენერგოკორიდორის მიერ გაჭრილი №4 სახლის გათხრების დასრულება, საფარ-ხარაბას სამაროვნის ის ნაწილი, რომელიც ენერგოკორიდორშია (KP-119-120) მოქცეული, მთლიანად გასათხრელია.

ქვემოთ განვიხილავთ 2004 წელს გათხრილ (KP-114, 116, 123-ზე ჩატარებული სამუშაოების ანგარიში უკვე შესრულებული და გადაცემულია არქეოლოგიური კომისიისა და BP-სათვის), არქეოლოგიურ ძეგლებზე ჩატარებული სამუშაოების წინაისტორიასა და ისტორიას, საველე და შემდგომი კვლევა-ძიების გეგმას და მიზნებს.

§ 1. იმერას სამაროვანი

სამაროვანი ენერგოკორიდორის 107-110 კილომეტრებს შორისაა მოქცეული და სოფ. იმერას აღმოსავლეთით მდებარეობს. სამაროვანი ბედენის ქედის ჩრდილოეთი ქედის ფერდზე და მის ქვემოთ არსებულ მინდორზეა გამართული (სურ. 4).

ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ენერგოკორიდორის KP 107-110 შორის მოქცეულ ფართობზე 2003 წელს „ტოპ-სოილის“ მოხნის შემდეგ ჩვენს მიერ შენიშნული იყო ქვაყრილთა კონცენტრაციის ადგილები, რომელთა ანთროპოგენულობა ეჭვს არ იწვევდა. იმავე წელს ნავთობის მილის ზონა BP-ის მიერ გამოყოფილი ტექნიკის დახმარებით იქნა შემოწმებული. გაირკვა, რომ ამ ზონაში არქეოლოგიური ძეგლები არ ვრცელდებოდა. ისინი მოიცავდნენ სამანქანო გზის ნაწილს და გაზსადენის მონაკვეთს, ამიტომ ქვაყრილების შესწავლა 2004 წლისათვის დაიგეგმა (სურ. 5, 6, 7).

კონტრაქტი (№ C-03-BTC-52923 HL-067) ითვალისწინებდა ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ენერგოკორიდორის ამ მონაკვეთზე 2003 წელს მიმდინარე სამუშაოების დროს გამოვლენილი ქვაყრილების ხასიათის და დანიშნულების გარკვევას. ჩვენი მიზანი იყო 107-110 კილომეტრებს შორის მოქცეული ფართობის არქეოლოგიური ძეგლებისაგან განთავისუფლება (სურ. 8).

არქეოლოგიური გათხრების დაწყებამდე საკვლევ ფართობზე მხოლოდ ქვაყრილების ფრაგმენტები ჩანდა. მათი ანთროპოგენურობა ეჭვს არ იწვევდა, თუმცა მათი ხასიათის ზუსტი განსაზღვრა შესწავლის გარეშე ძნელი იყო. წინასწარული ვარაუდით ეს ქვაყრილები სამარხებს ეკუთვნოდა.

ამდენად, მიკვლევული ობიექტის შესწავლის დაწყებისას რამდენიმე ძირითადი კითხვა იდგა:

1. რა ხასიათის ძეგლია (ქვაყრილები ნამდვილად განეკუთვნებოდა თუ არა სამარხებს).
2. სამარხების არსებობის შემთხვევაში გასარკვევი იქნებოდა ინტენსიურ სამაროვანთან გვაქვს საქმე, სამარხთა ჯგუფთან თუ ცალკეულ სამარხთან.
3. როგორია სამარხთა აღნაგობა და დაკრძალვის წესი.
4. რომელ ეპოქას მიეკუთვნება.
5. სამაროვნისა და საცხოვრებლის ურთიერთმიმართების გარკვევა.
6. რა სახის ახალი ინფორმაცია შეიძლება მოვიპოვოთ.

სამუშაოთა წარმართვის, საველე მეთოდის დაცვისა და კვლევისას წამოჭრილი კითხვების საპასუხოდ რამდენიმე ძირითადი მოქმედება იქნა შესრულებული:

1. გამოვლენილი ობიექტები შესწავლილ იქნა ძეგლის სტრატეგრაფიული შესწავლის მეთოდით, შედგა შესაბამისი გეგმები და ჭრილები, შესრულდა ფოტო და გრაფიკული ფიქსაცია. გამოვლენილი ობიექტები და არტეფაქტები აღწერილ იქნა საველე პირობებში.
2. გამოვლენილ სამარხებში დაკრძალულ მიცვალებულთა ჩონჩხების ცუდი დაცულობის გამო მათი ანთროპოლოგიური შესწავლა საველე პირობებში ჩატარდა.
3. ლაბორატორიული ანალიზებისათვის აღებულ იქნა მიწის და ხის ნიმუშები.
4. ნამოსახლარის მიკვლევის მიზნით ვიზუალურად შემოწმდა ენერგოკორიდორის მიმდებარე ტერიტორია. ამ მიზნით შემდგომში ჩასატარებელია აეროარქეოლოგიური კვლევა.

სურ. 4. რუკა 4. წრეში - იმერას სამარჯვანი

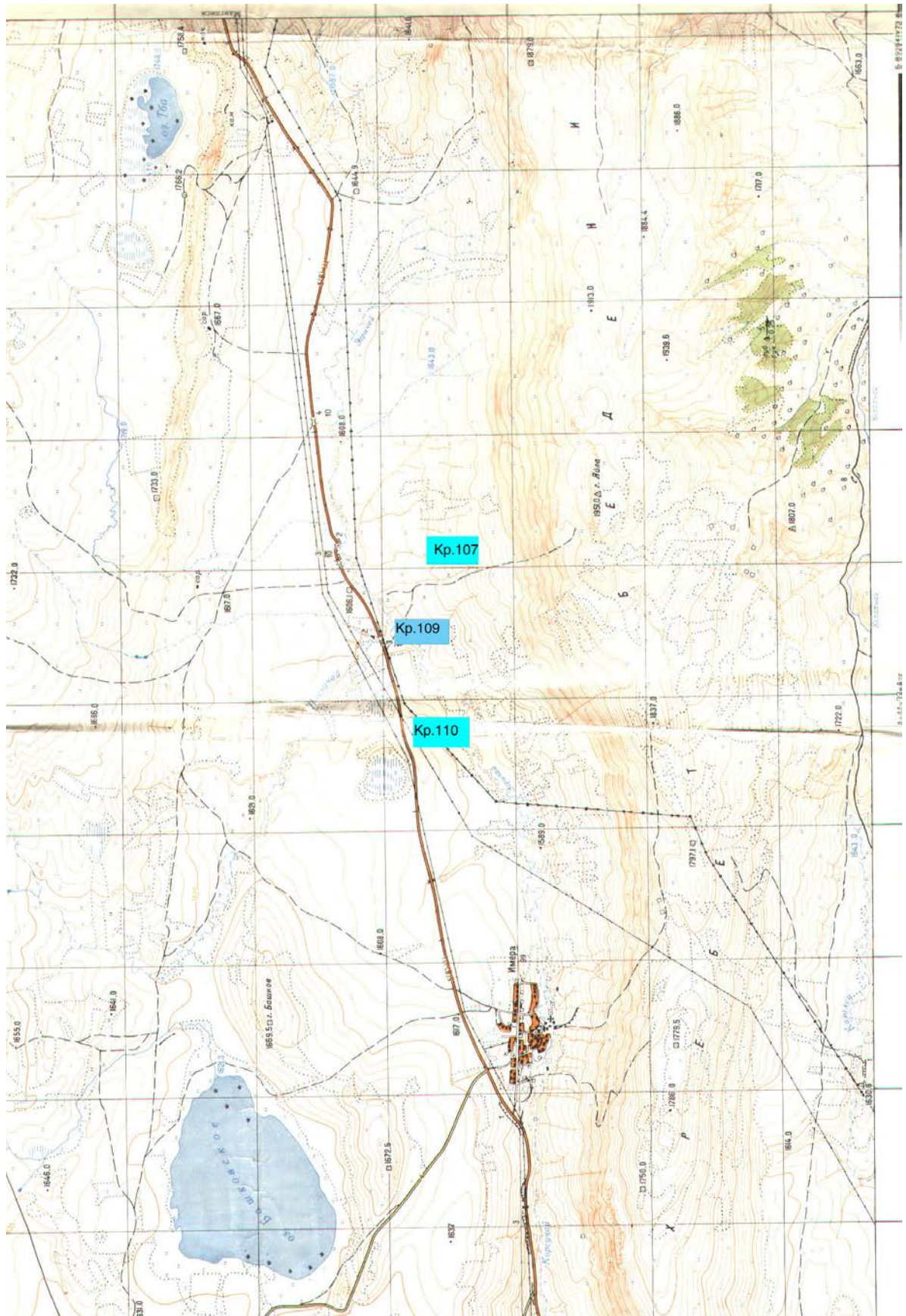
სურ. 5. ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ენერგოკორიდორის 107-ე კმ. იმერას სამაროვანი. საერთო ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან.

სურ. 6. ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ენერგოკორიდორის 107-ე კმ. იმერას სამაროვანი. საერთო ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან.

სურ. 7. რუკა 5. იმერას სამაროვანი. ენერგოკორიდორის 107-ე კმ.

სურ. 8. რუკა 6. იმერას სამაროვანი, KP 107, 109, 110.

5. სამაროვნების საზღვრების დადგენის მიზნით ენერგოკორიდორის მონაკვეთში გაჭრილ იქნა რამდენიმე სადაზვერვო თხრილი.

საველე კვლევა-ძიების შემდეგ მიზანს წარმოადგენს ენერგოკორიდორის ჩრდილოეთ ნაწილში „ტოპ სოილის“ მოხსნის სამუშაოების მონიტორინგი. სამარხების ან სხვა არქეოლოგიური ძეგლის გამოჩენის შემთხვევაში მათი შესწავლა.

იმერას სამაროვანი დატანილი იქნება წალკის არქეოლოგიურ რუკაზე, შეტანილი იქნება ძეგლების რეესტრში. ნამოსახლარის მიკვლევის მიზნით მოხდება მიმდებარე ტერიტორიის ვიზუალური და აეროარქეოლოგიური დაზვერვა.

სამაროვანზე მოპოვებული მასალები, ლაბორატორიული დამუშავების შემდეგ გადაეცემა საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმს.

§ 2. საფარ-ხარაბას სამაროვანი

ზოგადი ინფორმაცია.

საველე სამუშაოები მიმდინარეობდა № C-03-BTC-52923 HL-041; HL-042 კონტრაქტის საფუძველზე. სამაროვანი მდებარეობს ენერგოკორიდორის KP 119+300-სა და 120+750-ს შორის (სურ. 9, 10). იგი, აღნიშნულ კილომეტრნიშნულებზე, მთლიანად მოიცავს ენერგოკორიდორს. სამაროვანი ენერგოკორიდორის ფარგლებსაც სცილდება. დასავლეთით მას მდ. ჩილ-ჩილი საზღვრავს, აღმოსავლეთით კი მცირე, უსახელო ხევი, სამხრეთით სოფ. საფარ-ხარაბას განაპირა სახლები, ჩრდილოეთიდან დაბალი სერი. სამაროვანი დასავლეთ ნაწილში უფრო ინტენსიურადაა ათვისებული, ვიდრე აღმოსავლეთით (სურ. 11, 12).

გათხრების წინაისტორია და ისტორია.

სამაროვნის ერთი ნაწილი, რომელიც ნავთობის მილის ზონაშია მოქცეული 2003 წელს გაითხარა (იხ. 2003 წლის ანგარიში). 2004 წელს კი ენერგოკორიდორის სამხრეთ ნაწილში მოქცეული ორი სამარხი გაითხარა (იხ. ქვემოთ). ამდენად სამარხების დიდი ნაწილი გასათხრელი დარჩა.

საფარ-ხარაბას სამაროვანზე 2003 წელს საველე სამუშაოები 20 ნოემბერს დასრულდა. ჩვენს მიერ დაფიქსირებული 80-მდე სამარხიდან მხოლოდ 29 სამარხი (2004 წელს დაემატა ორი) გაითხარა. სამარხების დიდი ნაწილი, რომლებიც ჩვენს მიერ გენგეგმაზე იქნა დატანილი, სამანქანო გზისა და გაზსადენის ზონაში მოექცა. სამანქანო გზის ქვეშ მოქცეული სამარხები მძიმე ტექნიკის მოძრაობის შედეგად ზიანდებოდა, ამიტომ მათ ზევიდან გეოტექსტილი გადაეფარა და ხრემის ფენით დაიფარა. გაზსადენის მხარეს მოქცეული სამარხები კი შემოიღობა. ჩვენ კარგად გვესმოდა, რომ ეს ზომები არ იყო საკმარისი ძეგლების გადარჩენისათვის და მათ მიმართ განსაკუთრებული ყურადღების გამოჩენა იყო საჭირო.

შექმნილი სიტუაცია მაშინვე წერილობით (№ 181\17.12.2003) ეცნობა აკც-ს დირექტორს:

„ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ნავთობსადენის წალკის რაიონის მონაკვეთზე, სოფ. საფარ-ხარაბასთან, სამშენებლო სამუშაოების დროს გამოვლინდა ვრცელი სამაროვანი, რომელიც მილსადენის კორიდორის 119,5 – 120,5 კმ-ებს შორის თავსდება. მილსადენის კორიდორის მთელ ფართობზე შეინიშნება ქვაყრილები, ქვაწრეები და ორმოსამარხების კონტურები.

მშენებარე ორგანიზაციის თხოვნით ექსპედიციამ იმუშავა კორიდორის მხოლოდ იმ ზოლში, სადაც ნავთობსადენი გადის (10 მ-ის სიგანეზე).

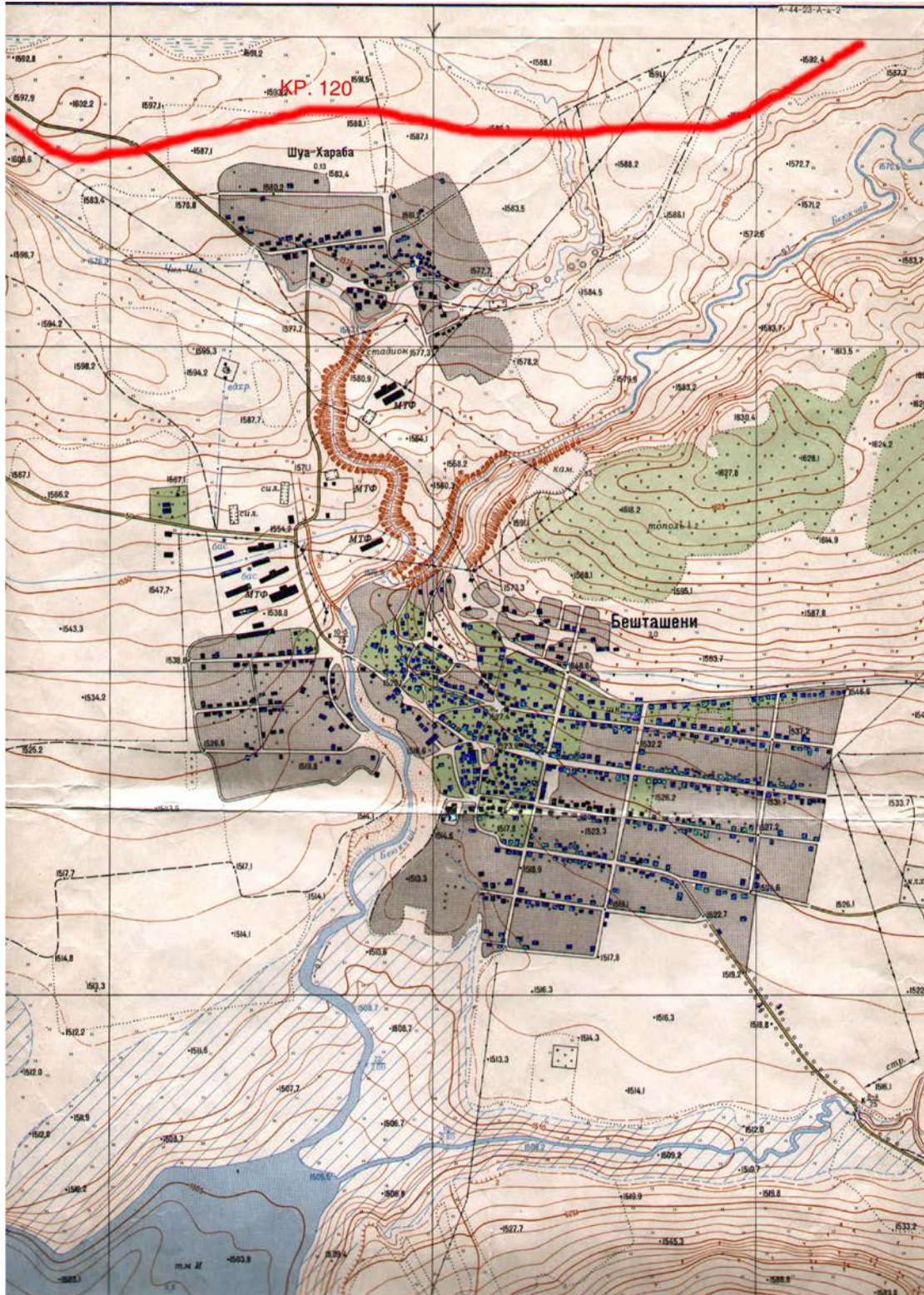
119,5 და 120,5 კმ-ს შორის 10 მ-ის სიგანის ზოლი დღეისათვის განთავისუფლებულია არქეოლოგიური ძეგლებისაგან და სამშენებლო სამუშაოების გაგრძელება შესაძლებელია.

სამაროვანზე გაითხარა 30 სამარხი. საველე სამუშაოების დასრულების შემდეგ მშენებლებმა დააზიანეს კიდევ ორი სამარხი (ეს სამარხები 2004 წლის გაზაფხულზე გაითხარა).

რამდენადაც მილსადენის კორიდორის სიგანე 44 მ-ს უდრის, ექსპედიციის მიერ კი გათხრილია მხოლოდ 10 მ სიგანის ზოლი, გთხოვთ BP-ის შესაბამის

სამსახურებს შეუთანხმოთ მუშაობის გრაფიკი და გააფორმოთ ახალი კონტრაქტი, რათა 2004 წელს დასრულდეს სამაროვნის გათხრები.“

2004 წლის მანძილზე სიტყვიერად არაეთხელ შევახსენე აკც-სა და BP-ის, მაგრამ ისე დასრულდა საველე სეზონი, რომ ჩვენს მცდელობას გარკვეული შედეგი არ მოყლია.

სურ. 9. რუკა 7. საფარ-ხარაბა. Кр. 119, 120.

2005 წლის თებერვლის შუა რიცხვებში ჩემთვის ცნობილი გახდა, რომ ენერგოკორილორის წალკის მონაკვეთზე სამშენებლო სამუშაოები განახლდა.

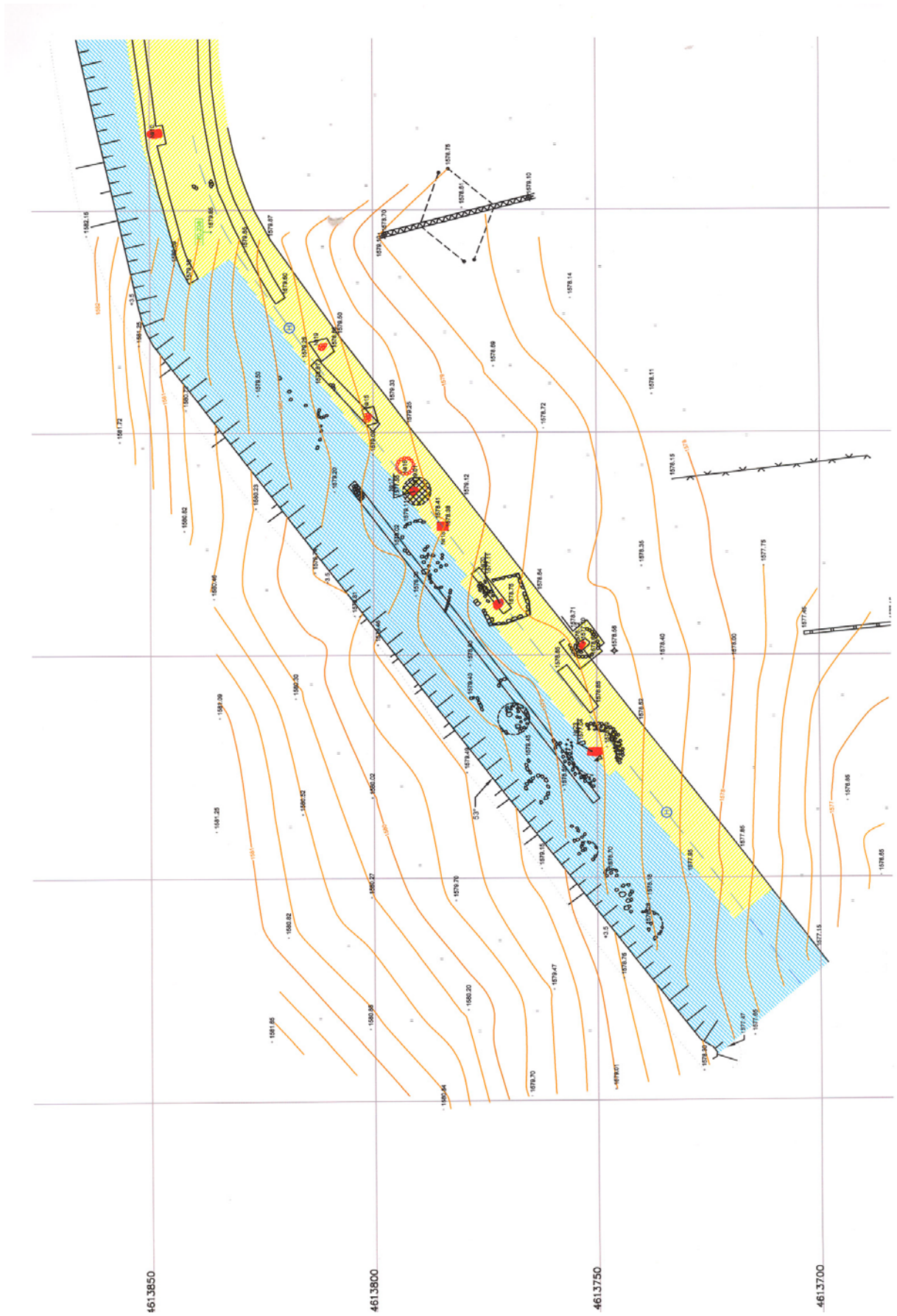
სურ. 10. საფარ-ხარაბას სამაროვანი.

საერთო ხედი დასავლეთიდან.

ამიტომ, არქეოლოგიური კვლევის ცენტრის დირექტორს მივწერე წერილი (№48\ 28.02.05), რომელსაც ქვემოთ მოვიტან:

„ექსპედიციამ 2004 წელს, ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ნავთობსადენის წალკის რაიონის მონაკვეთზე, რამდენიმე უბანზე იმუშავა:

1. საფარ-ხარაბას სამაროვანზე (KP-120) გაითხარა №№ 30, 31, სამარხები (კონტრაქტი №№ HL-041; HL-042).
2. სოფ. სანთასთან შესწავლილი იქნა სადრენაჟო სისტემის ნაწილი (კონტრაქტი № HL-041).
3. KP-109-110 მონაკვეთზე გაითხარა 7 (№№ 1-7) სამარხი (კონტრაქტი № HL-067).
4. ჯინისის ნამოსახლარზე (KP-136) გაითხარა 5 ნაგებობა (კონტრაქტი №№ HL-049; HL-068; HL-072; HL-073; HL-074).

სურ. 12. რუკა 9. საფარ-ხარაბას სამაროვანი. ტოპოგეგმა. Кр. 120,5.

სამუშაოები ძირითადად ენერგოკორიდორის იმ ნაწილში მიმდინარეობდა, სადაც ნავთობის მილი ჩაიდო. რამდენიმე უბანზე (KP-107-110; KP-120) არქეოლოგიური ძეგლების სრულად გამოვლენას გაზსადენის მონაკვეთზე დასაწყობებულმა მიწის დიდმა მასამ შეუშალა ხელი, ზოგიერთ მონაკვეთზე (KP-120) კი დარჩენილია ძეგლები, რომელთა შესწავლა არ დასრულებულა.

აღნიშნული სიტუაციის გამო რამდენიმე საკითხზე მინდა ყურადღების გამახვილება:

1. ენერგოკორიდორის KP-107-110 –ზე მშენებლების მიერ მიწის სამუშაოები კიდევ არის ჩასატარებელი, ამიტომ საჭიროდ მიმაჩნია ამ მონაკვეთის მიმართ განსაკუთრებული ყურადღების გამოჩენა. ჩემი აზრით არქეოლოგიური კვლევის ცენტრმა დამოუკიდებლად უნდა ჩაატაროს მონიტორინგი.

2. რთული ვითარება შეიქმნა ენერგოკორიდორის KP-119-120 მონაკვეთზე. ეს ადგილი, რომელსაც ადგილობრივი მოსახლეობა „ბაიბურთს“ ეძახის, სოფელ საფარხარაბას ჩრდილოეთით მდებარეობს. აქ, ჯერ კიდევ 1938 წელს, ბ.კუფტინმა გათხარა ოთხი სამარხი. სამარხებში გამოვლენილმა მასალებმა აღმოჩენისთანავე მიიქციეს ყურადღება და ძვ.წ. II ათასწლეულით დათარიღებულ ძეგლებს შორის გამორჩეული ადგილი დაიმკვიდრეს.

ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ნავთობსადენის თავდაპირველი სავარაუდო მარშრუტი სხვაგან გადიოდა, ამიტომ ამ პუნქტზე აქცენტი არ გაკეთებულა. მას შემდეგ, რაც მილსადენმა შეიცვალა მიმართულება, საფარხარაბას სამაროვანი მშენებლობის ზონაში მოექცა. მშენებლობის დაწყებამდე რამდენჯერმე მოხდა ენერგოკორიდორის სავარაუდო, ახალი მარშრუტის გავლა, მათ შორის BP-ის წარმომადგენლებთან ერთად. ჩვენს მიერ მაშინვე, არაერთხელ აღინიშნა ამ პუნქტის მნიშვნელობის შესახებ. სამწუხაროდ, მიუხედავად იმისა, რომ ამ მიდამოებში სამაროვნის არსებობა დადასტურებული ფაქტი იყო (ბ.კუფტინის გათხრები), ენერგოკორიდორის ეს მონაკვეთი სადაზვერვო სამუშაოების ობიექტად ვერ იქცა. ამ ძეგლმა მხოლოდ დაზიანების შემდეგ მიიქცია ყურადღება.

2003 წლის 25 აგვისტოს KP-116-ზე (ელი-ბაბას სამაროვანი) სამუშაოების დასრულების შემდეგ ექსპედიცია თბილისში დაბრუნდა. ამ დროისათვის სამშენებლო სამუშაოები იმ მონაკვეთებზე, რომლებზეც ქვემოთ გვექნება საუბარი, არ მიმდინარეობდა. ჩვენ არც სამშენებლო სამუშაოების დაწყების შესახებ გვექონდა ინფორმაცია და არც მათ მონიტორინგზე გვექონდა რაიმე უფლება. მხოლოდ უკვე ჩატარებული სამშენებლო სამუშაოების ჩატარების შემდეგ, ჩემი პირადი ინიციატივით მოპოვებული მასალები იძლეოდა გარკვეული ინფორმაციის მიღების საშუალებას. ყველა ეს ინფორმაცია კი, როგორც შემდგომში განვითარებული მოვლენებიდან ჩანს, ან არ იყო გათვალისწინებული არქეოლოგიური სამუშაოების დაგეგმვისას ან საერთოდ იგნორირებული იყო, რამაც აკც-სა და BP-ის არაკოორდინირებული მოქმედება გამოიწვია. ინფორმაციის არქონამ, ან დაგვიანებით მიღებამ არქეოლოგიური ძეგლების შემდგომ ბედზე მნიშვნელოვნად იმოქმედა. ძეგლების სასიკეთოდ არც გაჭიანურებული მოლაპარაკებების პროცესი მოქმედებდა.

მიუხედავად იმისა, რომ აკც-მ იცოდა სამშენებლო სამუშაოების ძირითადი მიმართულებების შესახებ, 2003 წლის 26 აგვისტოს ექსპედიცია სრული შემადგენლობით იქნა დაბრუნებული თბილისში. სექტემბრის დასაწყისში კი BP-ის საველე ოფიცერმა ვ.შატბერაშვილმა 117-ე კილომეტრზე დაზიანებული ყორღანი დააფიქსირა, რომლის შესწავლასაც ექსპედიცია 19-28 სექტემბერს აწარმოებდა.

ენერგოკორიდორის მიმდებარე მონაკვეთების დათვალიერებისას 120-ე კილომეტრზე დაზიანებული სამარხების ჯგუფი დადასტურდა. სამწუხაროდ ოფიციალურად არც ეს სამუშაოები არ ყოფილა დაგეგმილი. 120-ე კილომეტრზე მიწის ზედაპირი მშენებლების მიერ უკვე მოხსნილი დაგვხვდა. ჰუმუსური ფენა კი გაზსადენის მონაკვეთში იყო დასაწყობებული. მთელ ტერიტორიაზე სამარხთა დაზიანებული ქვაყრილები და სამარხთა გადახურვის ფილები მოჩანდა. ზოგიერთ სამარხს მთლიანად ჰქონდა მოხსნილი ყრილი. მიუხედავად იმისა, რომ ენერგოკორიდორის მიმდებარე ტერიტორიაზე ბ. კუფტინს უკვე ჰქონდა სამარხები გათხრილი, ხოლო მშენებლების მიერ დაზიანდა სამარხთა ქვაყრილები, ცენტრის მიერ მოვლინებულ კომისიასთანაც კი გაჭირდა ამ მონაკვეთში ძეგლის არსებობის დადასტურება. აღარაფერს ვამბობთ BP-ის არქეოლოგიური მონიტორინგის ოფიცრების მოქმედებაზე, რომლებმაც საერთოდ ვერ დააფიქსირეს ძეგლი. მხოლოდ რთული მოლაპარაკებების შემდეგ, გადაწყდა სამაროვნის შესწავლის დაწყება.

2003 წელს სამუშაოები 2 ოქტომბრიდან 20 ნოემბრამდე მიმდინარეობდა. გაირკვა, რომ სამაროვანი ნავთობსადენის კორიდორს სიგანეში მთლიანად მოიცავს, სიგრძეში კი 1200 მ-ზე ვრცელდება. გაითხარა 29 სამარხი. ქვაყრილთა ნაშთების მიხედვით შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ ენერგოკორიდორის ამ მონაკვეთზე 70-მდე სამარხი მაინც უნდა იყოს. თუ იმასაც გავითვალისწინებთ, რომ სამარხთა ნაწილს ქვაყრილი აღარ შემორჩა, შეიძლება მათი რაოდენობა მნიშვნელოვნად გაიზარდოს.

ექსპედიციამ, BP-ის მოთხოვნით, ენერგოკორიდორის მხოლოდ ის ნაწილი შეისწავლა, სადაც ნავთობის მილი უნდა ჩადებულიყო. შესაბამისად გაითხარა 8-12 მ სიგანის ზოლი, რის შედეგადაც აღნიშნული ზოლი მთლიანად განთავისუფლდა სამარხებისაგან. შესასწავლი დარჩა სოფ. საფარ-ხარაბადან სოფ. ყარაყუმისაკენ მიმავალი სასოფლო გზის მონაკვეთი და ენერგოკორიდორის ის მონაკვეთი, სადაც გაზსადენის მილები უნდა ჩაეწყოს.

უკანასკნელ ხანებში, ჩემთვის უცნობი მიზეზების გამო, ენერგოკორიდორში გამოვლენილი ძეგლების მიმართ დამოკიდებულება შეიცვალა. განსხვავებით 2002-2003 წლებისაგან, როდესაც ენერგოკორიდორში გამოვლენილი ყველა ძეგლის სრული შესწავლა ხდებოდა, 2004 წელს გარკვეული შეზღუდვები დაწესდა. ამის მაგალითია თუნდაც ჯინისის ნამოსახლარი, სადაც თქვენი და BP-ის წარმომადგენლების მოთხოვნით უნდა გაგვეთხარა ენერგოკორიდორის მხოლოდ ის მონაკვეთი, სადაც გაზსადენის მილის ჩადება იყო გათვალისწინებული. ამ ზოლის სიგანე კი 4 მ-ს უდრის, მაშინ როდესაც ენერგოკორიდორის სიგანე 42 მ-ს აღწევს. რამდენადაც ნამოსახლარი ენერგოკორიდორის დიდ ნაწილს მოიცავდა, მისი მნიშვნელოვანი ნაწილი შეუსწავლელი რჩებოდა. მიუხედავად გარკვეული სიძნელეებისა, ჯინისის ნამოსახლარის ენერგოკორიდორში მოქცეული ნაწილი მთლიანად გაითხარა. მინდა განსაკუთრებით აღვნიშნო, რომ გათხრებისათვის გამოყოფილმა მცირე ღრომ და ექსპედიციისაგან დამოუკიდებლად არსებულმა მიზეზებმა ძეგლის სრულ შესწავლას მაინც შეუშალა ხელი. ჩემი აზრით, საჭიროა გარკვეული კომპენსაციის გაღება იმისათვის, რომ ეს ხარვეზი ნაწილობრივ მაინც გამოსწორდეს. პირველ რიგში ეს შეიძლება გამოიხატოს № 4 სახლის გათხრების დასრულებაში.

საბედნიეროდ, ჯინისის ნამოსახლარის მხოლოდ მცირე ნაწილი მოექცა მშენებლობის ზონაში, რაც არ ითქმის საფარ-ხარაბას სამაროვანზე, რომელიც ენერგოკორიდორის 120-ე კილომეტრის ფარგლებში მთლიანად მოიცავს მას.

გთხოვთ ყურადღება მიაქციოთ იმ გარემოებას, რომ აღნიშნული მონაკვეთის მხოლოდ მცირე ნაწილია შესწავლილი და შესაბამისად დიდი სამუშაოებია ჩასატარებელი. წალკის რაიონში მალე განახლდება გაზსადენის მშენებლობასთან დაკავშირებული მიწის სამუშაოები, რომელიც აუცილებლად შეეხება 120-ე კილომეტრს. ძეგლის მასშტაბების და სამშენებლო სამუშაოების მაღალი ტემპის გათვალისწინებით მიმაჩნია, რომ სამაროვანს შეიძლება საფრთხე დაემუქროს. ასეთი ფაქტი უკვე მოხდა საფარ-ხარაბას სამაროვანზე. 2004 წლის გაზაფხულზე, ნავთობის მილის ჩასადებად თხრილის ამოღებისას რამდენიმე სამარხი დაზიანდა. ერთ-ერთ სამარხში (№ 30) ურემი დაფიქსირდა, რაც პირველი შემთხვევაა საფარ-ხარაბას სამაროვნისათვის. სამწუხაროდ სამარხის დიდი ნაწილი სამშენებლო სამუშაოებს შეეწირა და შესაბამისად მნიშვნელოვანი ინფორმაციაც დაიკარგა. ეს შემთხვევა აკც-სა და BP-ის არაკოორდინირებულ მოქმედებაზე კიდევ ერთხელ მიუთითებს.

ამიტომ მიმაჩნია, რომ BP-ის წარმომადგენლებთან წინასწარ, ახლავე უნდა იქნეს განხილული ყველა ის საკითხი, რომლებიც საფარ-ხარაბას სამაროვნის შესწავლასთან არის დაკავშირებული. პირველ რიგში მაინტერესებს, რა ფართობზე მოგვეცემა გათხრების ჩატარების საშუალება, გავრცელდება თუ არა ტერიტორიული შეზღუდვა ამ ძეგლის მიმართაც, როგორი იქნება ის გრაფიკი, რომლითაც ვიმოქმედებთ არქეოლოგები და მშენებლები.

თქვენ თუ საჭიროდ ჩათვლით, მე მზად ვარ სამეცნიერო საბჭოს მოვახსენო ჩემი შეხედულებები ამ და ყველა იმ საკითხებზე, რომლებიც წალკის რაიონში ჩატარებულ და ჩასატარებელ არქეოლოგიურ სამუშაოებთან არის დაკავშირებული.“

BP-ის წარმომადგენლებისათვის და აკცს-სათვის შედგა ჩვენი მოთხოვნების ნუსხა, სადაც მოვითხოვდით შემდეგს:

1. განხორციელდეს აკც-სა და BP-ის ერთობლივი მონიტორინგი KP-119+300 და KP-120+750 შორის მოქცეულ მონაკვეთზე.
2. KP-119+300 – KP-120+750 გამოცხადდეს სენსიტურ ზონად.
3. KP-120+100 – KP-120+350 მიჩნეულ იქნეს განსაკუთრებულ არქეოლოგიურ ზონად.
4. აკც-მ და BP-იმ შექმნან სამუშაო ჯგუფი, რომელიც ტექნიკის მუშაობის დროს მუდმივად იქნება მშენებლობის ზონაში.
5. მოხდეს გამოვლენილი ქვანაწილების ზუსტი კოორდინატების დადგენა, შემდგომში მათი მოძებნის გაადვილების მიზნით.
6. KP-120+100 – KP-120+350 შორის მოხდეს მხოლოდ დაყრილი მიწის აღება. მის ქვეშ მოქცეული ფართობი შესწავლილ იქნას არქეოლოგიურად.
7. არქეოლოგიური სამუშაოების დროს BP-იმ მოგვახმაროს საჭირო ტექნიკა.
8. არქეოლოგიური სამუშაოების მიმდინარეობის დროს ადგილზე დაიდგას სამუშაო ვაგონი და სანიტარული კვანძი.
9. მოგვარდეს არქეოლოგიური სამუშაოების დროს ამოღებული მიწის მასის დასაწყობების ან გატანის საკითხი.
10. გაითხაროს ენერგოკორიდორში გამოვლენილი ყველა არქეოლოგიური ობიექტი.

ამ მოთხოვნებზე BP-ის არქეოლოგიური მონიტორინგის ჯგუფის ხელმძღვანელის ქ-ბნ ჰოუპ ლენინგერის შემდეგი პასუხი მივიღეთ:

„2005 წლის 9 მარტს სამშენებლო ჯგუფთან შეხვედრის შედეგები:

წალკის რეგიონი:

ამჟამად ნავთობსადენის ხაზის მონაკვეთის აღდგენისა და გაზსადენის თხრილის მომზადების პროცესი მიმდინარეობს KP 114-ზე. მძიმე ტექნიკის მიახლოება KP 117-თან ივარაუდება დაახლოებით 3-5 დღეში, ამინდის გათვალისწინებით. კულტურული მემკვიდრეობის ჯგუფი ყოველდღიურად ახორციელებს ამ საქმიანობის მონიტორინგს და საჭიროების შემთხვევაში ეცნობება აკც-ს.

კორიდორის სივანე KP 116+700-სა და KP 120+750-ს შორის დაახლოებით 38 მეტრია. მშენებლობა არ გეგმავს მის გაგანიერებას 44 მეტრამდე. არ იგეგმება დამატებით მიწის ზედაპირის მოხსნა, მხოლოდ ნაყარი მიწის გადატანა კორიდორის ერთი მხრიდან მეორეზე.

მშენებლობა საქმის კურსშია, რომ KP 117-სა და 121-ს შორის ნაყარი მიწის ქვეშ შესაძლოა არსებობდეს დამატებითი არქეოლოგიური ძეგლები/სამარხები. ჩვენ დიდი ყურადღებით ვადევნებთ თვალს მათ საქმიანობას, როგორც ეს გავაკეთეთ KP 107-დან 110+750 მონაკვეთამდე.

მშენებლობა გაფრთხილებულია, რომ KP 119+300-დან 120+750-მდე მონაკვეთი სენსიტიური ზონაა. ჩვენ ვთხოვეთ მათ, ნაყარი მიწის გადატანისას გამოეყენებინათ გლუპირიანი კოვში და ტექნიკის შეზღუდული რაოდენობა ჩამარხულ ძეგლებზე დაზიანების მიყენების თავიდან აცილების მიზნით. ვითხოვეთ აგრეთვე, რომ კორიდორის ეს მონაკვეთი ჩაკეტილიყო ნაკლებად აუცილებელი მანქანების სამოძრაოდ. ახლა იქ ძალიან სველია ნიადაგი და მანქანით გავლაც თითქმის შეუძლებელია.

„სპიე-პეტროფაკ-ის“ გარემოს დაცვის კოორდინატორმა (პაულო პაესმა) გვირჩია KP 119+300-დან 120+750-მდე ნაყარი მიწის გადატანა უფრო ჩრდილოეთის მხარეს (კორიდორის მარჯვენა მხარეს), ვიდრე სამხრეთ მხარეს, სავალი გზის იქით. ამით აკც-სთვის უფრო მისაღებოდა იქნება უბნის ის მონაკვეთი, სადაც ძეგლებია ჩამარხული და გაზსადენის თხრილიც. გვანტერესებს თქვენი აზრი ამ საკითხთან დაკავშირებით. ეს დაიცავდა კორიდორის ჩრდილოეთ მხარეს არსებულ ძეგლებს.

რაც შეეხება ამ მონაკვეთზე არქეოლოგიურ სამუშაოებს, რომლის შესრულებაც ჩვენ გვჭირდება, შემდეგია:

1. გაითხაროს ის ძეგლები, რომელთაც უშუალოდ შეეხება გაზსადენის მშენებლობა, ან გაზსადენის ცენტრალური ხაზის ორივე მხარეს 4 მ სივანის ფართობი და ის ფართობი, სადაც თხრილიდან ამოღებული მიწა უნდა დაიყაროს. როდესაც არქეოლოგიური სამუშაოები დასრულდება, ჩაიდება გაზის მილი თხრილში და მიწით დაიფარება.
2. ამის შემდგომ, ჩვენ, ტექნიკის დახმარებით, გავიტანთ ხრეშსა და გეოტექსტილს იმ მონაკვეთიდან, სადაც ამჟამად სამანქანო გზაა და აკც-ს შეეძლება დაასრულოს გათხრები ამ ფართობზე.

ზემოთ ჩამოთვლილი ზოგიერთი სამუშაოების დაგეგმვას სრულყოფა სჭირდება. ჩვენი საინჟინრო განყოფილება ადგენს რუკებს, რომლებიც მე პარასკევს გადმომიცემა. მომავალ შეხვედრაზე მე მოვიტან ამ რუკებს, რაც შესაძლებლობას

მოგვცემს უფრო დეტალურად განვიხილოთ ეს საკითხი. ამ რუკების საშუალებით უკეთესად განვსაზღვრავთ, სად შეიძლება არქეოლოგიური სამუშაოებისას ამოღებული მიწის დაყრა.

BP-იმ დააკმაყოფილა თქვენი თხოვნა კონტეინერის (ისეთი, როგორც გამოიყენებოდა სამშვილდეში), გადასატანი ტუალეტისა და მძიმე ტექნიკის შესახებ. აკც-ს დიდი მანქანა სჭირდება გლუვპირიანი ციციხვით, თუ შედარებით პატარა? გთხოვთ, ამის შესახებ რაც შეიძლება დროულად მაცნობოთ, რადგან მისი უზრუნველყოფა დროსთანაა დაკავშირებული.

ნინო (ერქომაიშვილი), ირინა (დემეტრაძე), დათო (ხოშტარია) და მე, მომავალი 3-5 დღის შემდეგ გადავალთ წალკის ბანაკში, რათა ვაწარმოოთ მონიტორინგი მშენებლობის სამუშაოებზე. საჭიროებისა და სურვილის შემთხვევაში, შეგიძლიათ რომელიმეს დაგვიკავშირდეთ.“

ქ-ნ ჰოუპის წერილი კიდევ ერთხელ ადასტურებს BP-ის კეთილგანწყობას არქეოლოგიური ძეგლების მიმართ, მაგრამ ვერ უზრუნველყოფს მათ დაცვასა და სრულ შესწავლას.

ქ-ნ ჰოუპის წერილის მიმართ რამდენიმე შენიშვნა შეიძლება გაკეთდეს. ყურადღებას იქცევს მოტანილი წერილის მეორე პუნქტი, სადაც აღნიშნულია, რომ ენერგოკორიდორი 44 მეტრამდე არ ფართოვდება. ამ შემთხვევაში გასარკვევია BP-ი ამ მონაკვეთში 38 მ კორიდორს იტოვებს მხოლოდ და დარჩენილ 6 მ-ს ახლავს აბრუნებს საზოგადოებრივ საკუთრებაში, თუ ეს მონაკვეთი ისევ ენერგოკორიდორის შემადგენელი ნაწილია. მიმაჩნია, რომ თუ ენერგოკორიდორის სიგანე ოფიციალურად ისევ 44 მეტრია, BP-ი ვალდებულია ამ ზონაში მოქცეული ყველა არქეოლოგიური ძეგლის შესწავლა დააფინანსოს.

მიუხედავად იმისა, რომ BP-ის არქეოლოგიური მონიტორინგის ჯგუფი „ყურადღებით ადევნებს თვალს“ მშენებლების საქმიანობას, აკც-ს მხრიდან მაინც აუცილებელია დამოუკიდებელი მონიტორინგის ჩატარება. მით უმეტეს, რომ ჩვენ არ ვიცით KP 107-დან 110+750-მდე მონაკვეთზე 2005 წლის თებერვალ-მარტში BP-ის მიერ ჩატარებული მონიტორინგის შედეგები (ოფიციალური შეტყობინება არ მიგვიღია).

იმედია ქ-ნ ჰოუპის აზრი სამუშაოთა დაგეგმვის სრულყოფის შესახებ შესრულდება და საველე სამუშაოების დაწყებამდე გადაწყდება ყველა საკითხი.

საველე და შემდგომი კვლევა-ძიების გეგმები.

ენერგოკორიდორის 119-120 კილომეტრებზე დადასტურებულია მნიშვნელოვანი არქეოლოგიური ძეგლი, ამიტომ ამ მონაკვეთში მოქცეული ყველა არქეოლოგიური ობიექტი სრულად უნდა იქნეს შესწავლილი.

ძეგლი დატანილია წალკის არქეოლოგიურ რუკაზე, გარკვეულია სამაროვნის გავრცელების საზღვრები, მომზადებულია დოკუმენტაცია მისთვის „დაცვითი ზონის“ დადგენისათვის.

სამაროვანზე გამოვლენილ მასალებთან ერთად პუბლიკაციისათვის უნდა მომზადდეს ნამოსახლარის მასალებიც. სრულ პუბლიკაციასთან დაკავშირებული სამუშაოები დაიწყება საფარ-ხარაბას სამაროვნის გათხრების დასრულების შემდეგ.

§ 3. სადრენაჟო სისტემა სოფ. სანთასთან

ობიექტი ენერგოკორიდორის 129,750 კმ-ზე, სოფ. სანთის სამხრეთ-დასავლეთით და სოფ. წინწყაროს ჩრდილო-აღმოსავლეთით მდებარეობს (სურ. 13).

სოფ. სანთის მიდამოებში მრავალი მნიშვნელოვანი ძეგლია აღრიცხული და შესწავლილი. სოფლის ჩრდილოეთით გაწოლილი ქედის თხემზე „ციკლოპური“ სიმაგრე და ნამოსახლარია განლაგებული. სოფლის სამხრეთით, XX საუკუნის 30-იან წლებში ბ.კუფტინმა ადრე და შუა ბრინჯაოს ხანის ყორღანები გათხარა; დასავლეთით და სამხრეთ-დასავლეთით გვიანი ბრინჯაოს ხანის და ადრეშუასაუკუნეების სამაროვნებს მიაკვლია.

ენერგოკორიდორის თავდაპირველი მარშრუტი უფრო ჩრდილოეთით გადიოდა. ამდენად იგი ყორღანების და ნერონ-დერესის ხევის ნაპირებზე მდებარე ანტიკური ხანის ნამოსახლარისა და სამაროვნის ზონაში ექცეოდა. ჩვენი და BP-ის შესაბამისი სამუშაო ჯგუფის ერთობლივი საველე სამუშაოების შედეგად ენერგოკორიდორმა, არქეოლოგიური ძეგლების გათვალისწინებით, გარკვეული ცვლილება განიცადა.

მიუხედავად იმისა, რომ ენერგოკორიდორი მნიშვნელოვნად დასცილდა არქეოლოგიურ ძეგლებს, ერთ მონაკვეთზე მაინც დარჩა გარკვეული ეჭვი, ამიტომ 2002 წელს ექსპედიციამ მცირე სადაზვერვო სამუშაოები ჩაატარა (იხ. 2002 წლის ანგარიში).

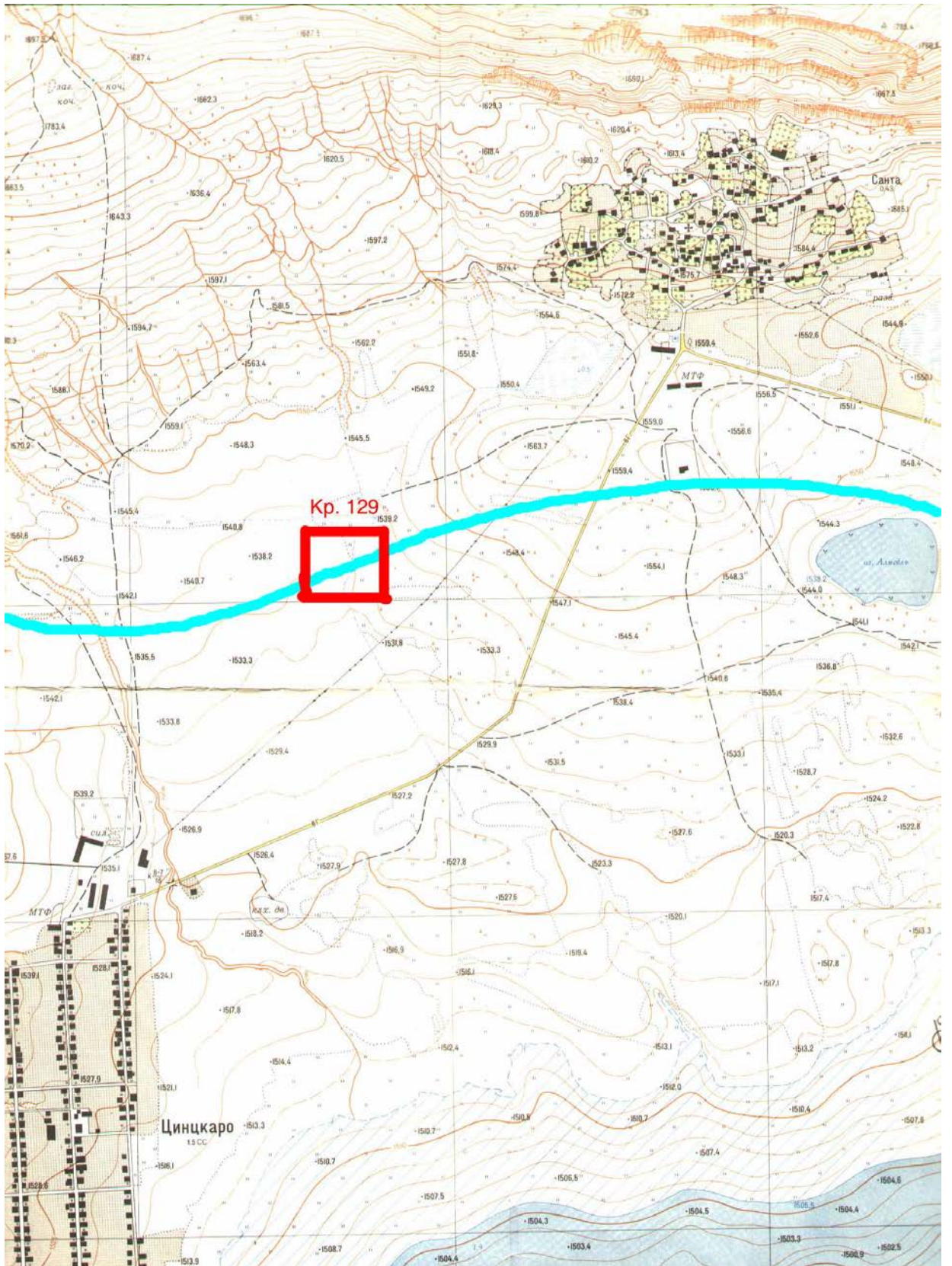
2003 წელს „ტოპ-სოილის“ მოხსნისას 129,750 კილომეტრზე ყვითელ ნიადაგში წაგრძელებული ლაქები დაფიქსირდა (სურ. 14, 15).

საველე სამუშაოები მიმდინარეობდა 2004 წლის 11-13 მაისს.

საველე კვლევა-ძიების მიზანს წარმოადგენდა 129,750 კმ გამოვლენილი არქეოლოგიური ძეგლების შესწავლა.

დასკვნა

129,750 კმ განთავისუფლებულია არქეოლოგიური ძეგლებისაგან.

სურ. 13. რუკა 10. სანთა. ტობოგემა

სურ. 14. სანთა. ენერგოკორიდორის ხედი დასავლეთიდან. არქეოლოგიური გათხრების დაწყებამდე.

სურ. 15. სანთა. სადრენაჟო არხის ხედი ჩრდილოეთიდან.

§ 4. ჯინისის ნამოსახლარი

უბნის ზოგადი აღწერილობა

ენერგოკორიდორის 136 კილომეტრზე გამოვლენილი ნამოსახლარი წალკის რაიონის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში, სოფ. ჯინისის უკიდურეს ჩრდილოეთ განაპირას, ჯინისი-გუმბათის სამანქანო გზის დასავლეთით, მარცხენა მხარეს 30 მ-ის დაშორებით მდებარეობს (სურ. 16, 17).

არქეოლოგიური ძეგლის სავარაუდო ნიშნები აქ 2003 წელს გამოვლინდა ე.წ. "ტოპ - სოილის" ალების დროს. მოშავო ლაქების კიდეები ენერგოკორიდორში გაყვანილი სამანქანო გზის ჩრდილოეთით დაფიქსირდა, რომლებიც გაზსადენის მხარეს დაგროვილი მიწის ქვეშ ექცეოდა.

2004 წელს ენერგოკორიდორის ჩრდილოეთ ნაწილში დაგროვილი მიწის ალების და დარჩენილი ჰუმუსის მოხსნის შემდეგ, მოყვითალო დედაქანში მოშავო ფერის ოვალური ფორმის "ლაქები" და ქვის გაურკვეველი წყობები დაფიქსირდა (სურ. 18, 19, 20).

ძეგლზე არქეოლოგიური გათხრები რამდენიმე ეტაპად წარიმართა.

I კამპანიის ჩატარების შემდეგ გამოვლინდა ნამოსახლარის 5 ნაგებობის ნაშთი, სადაც გამოიკვეთა ქვის რამდენიმე კედლის წყობა. საერთოდ "ტოპ-სოილი" აქ აღებულია 0,30-0,50 მეტრის სიმაღლეზე, რის გამოც ნამოსახლარის ზედა ფენა განადგურებულია. მიწის ნაყარში შეგროვილი იქნა კერამიკის ფრაგმენტები, რომლებიც შუა და გვიანი ბრინჯაოს, განვითარებული და გვიანი შუასაუკუნეების პერიოდებს მიეკუთვნება.

II კამპანიის დროს განახლდა ნამოსახლარის გათხრები. უნდა აღინიშნოს, რომ მძიმე სამშენებლო ტექნიკის მოძრაობამ შესასწავლი ფართობის ზედაპირი ისე ძლიერად დატკეპნა, რომ ამ "ქერქოვანი" ფენის მოხსნაზე, არქეოლოგიური სამუშაოების სპეციფიკიდან გამომდინარე, საკმაოდ ბევრი დრო დაიხარჯა.

საკვლე და შემდგომი კვლევა-ძიების შედეგები

კონტრაქტები (HL-049, HL-068, HL-072, HL-073 და HL-074) ითვალისწინებდა ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ენერგოკორიდორის 136-ე კილომეტრზე მიმდინარე სამშენებლო სამუშაოების დროს გამოვლენილი მოშავო ფერის ლაქების, ქვის კედლების ხასიათისა და დანიშნულების გარკვევას; ამ მონაკვეთის არქეოლოგიური ძეგლებისაგან განთავისუფლებას.

არქეოლოგიური ობიექტის შესახებ ენერგოკორიდორის მშენებლობამდე ინფორმაცია არ მოგვეპოვებოდა.

მშენებლობის დროს გამოვლენილი ქვის წყობები და შავი ლაქები სავარაუდოდ ნამოსახლარს და სამეურნეო ორმოებს მიეკუთვნებოდა, რაც გათხრების პროცესში დადასტურდა.

ენერგოკორიდორის მოცემულ მონაკვეთზე გამოვლენილი ნამოსახლარი ძირითადად განლაგებულია მის ჩრდილოეთ ნაწილში და გაზსადენის სექტორს მოიცავს.

არქეოლოგიური გათხრების დაწყებამდე საკვლევ ფართობზე მხოლოდ ქვაყრილების ფრაგმენტები და შავი ლაქები ჩანდა. მათი ანთროპოგენურობა ეჭვს არ იწვევდა, თუმცა მათი ხასიათის ზუსტი განსაზღვრა შესწავლის გარეშე ძნელი იყო. წინასწარული ვარაუდით ეს ქვაყრილები ნამოსახლარს ეკუთვნოდა.

ამდენად მიკვლეული ობიექტის შესწავლის დაწყებისას რამდენიმე ძირითადი კითხვა იდგა:

1. რა ხასიათის ძეგლია (ქვაყრილები ნამდვილად განეკუთვნებოდა თუ არა ნამოსახლარს).
2. ნამოსახლარის არსებობის შემთხვევაში გასარკვევი იქნებოდა დასახლების ხასიათი, ნამოსახლარის ინტენსივობა და ძეგლის სტრატეგრაფია.
3. როგორია ნაგებობათა არქიტექტურა, მშენებლობის ტექნიკა, კედლების წყობა, ინტერიერი და სხვ.
4. რომელ ეპოქას მიეკუთვნება.
5. ნამოსახლარისა და სამაროვნის ურთიერთმიმართების გარკვევა.
6. რა სახის ახალი ინფორმაცია შეიძლება მოვიპოვოთ.
7. ნამოსახლარის გავრცელების საზღვრების დადგენა.

სურ. 17. ჯინისის ნამოსახლარის სავარაუდო ტერიტორიის საერთო ხედი სამხრეთიდან. უკანა პლანზე ჩანს სოფელი გუმბათი.

საკვლევი კითხვების საპასუხოდ გამოყენებული ანალიზისა და მეთოდების აღწერილობა:

1. ფართობები აიგეგმა ტოპოგრაფიულად. გასათხრელი ფართობი 18 X 24 მ ნაკვეთებად დაიყო, რომლებიც 6 X 6 მ კვადრატებად დანაწილდა. ხოლო კვადრატები 2 X 2 მ მონაკვეთებად დანაწევრდა. დაფიქსირდა ძეგლების მდგომარეობა გათხრებამდე.
2. გამოვლენილი ობიექტები შესწავლილი იქნა ძეგლის სტრატეგრაფიული შესწავლის მეთოდით, შედგა შესაბამისი გეგმები და ჭრილები, შესრულდა ფოტო და გრაფიკული ფიქსაცია. გამოვლენილი ობიექტები და არტეფაქტები აღწერილი იქნა საველე პირობებში.
3. გამოვლენილ ნაგებობებში დიდი რაოდენობით იქნა აღმოჩენილი კერამიკული ნაწარმი და ძვლოვანი მასალა.
4. ძეგლის საკვლევი ფართობიდან აღებულია ნიმუშები პალეობოტანიკური და პალინოლოგიური გამოკვლევებისთვის.
5. სამაროვნის მიკვლევის მიზნით ვიზუალურად შემოწმდა ენერგოკორიდორის ახლოს მდებარე ტერიტორია. ამ მიზნით შემდგომში ჩასატარებელია აეროარქეოლოგიური კვლევა.
6. ნამოსახლარის საზღვრების დადგენის მიზნით ენერგოკორიდორის მონაკვეთში გაჭრილი იქნა რამდენიმე სადაზვერვო თხრილი

სურ. 18. ჯინისის ნამოსახლარის აღმოსავლეთი კიდე-
გაზსადენის მილების შედუღების პროცესი. ხედი დასავლეთიდან.

სურ. 19. ენერგოკორიდორის 136-137 კმ. ხედი სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან.

შესასწავლ მონაკვეთზე გაითხარა 4 სახლი, მათ შორის ერთი (№ 4) ნაწილობრივ (მისი დიდი ნაწილი ენერგოკორიდორის ფარგლებს სცილდება (ტაბ. II, XIII).

სახლების მოკლე აღწერილობა:

- ა) ყველა სახლი გამართულია მოყვითალო დედაქანში ამოჭრილ ოთხკუთხა მოყვანილობის სხვადასხვა ზომის ორმოში, რომლის პირზე ამოყვანილია ძირითადად ერთ მწკრივიანი ქვის კედელი, შემაკავშირებელ მასალად მიწა-თიხის ხსნარია გამოყენებული. კედლების შიდა პირი შედარებით სწორპირიანია. ქვის კედლების გადაბმის ადგილები ზოგი მომრგვალებულია, ზოგი კი შედარებით სწორკუთხაა.
- ბ) კედლების შიდაპირთან და იატაკზე განლაგებულია ბრტყელი ქვები და პატარა ზომის ორმო-ბუდეები სახურავის კონსტრუქციის დასამაგრებელი ელემენტის - ხის ბოძების ჩასადგმელად.

სურ. 20. ჯინისის ნამოსახლარის ენერგოკორიდორში მოქცეული ფართობი არქეოლოგიური სამუშაოების დაწყებამდე. ხედი აღმოსავლეთიდან.

ნამოსახლარზე მოპოვებული კერამიკული მასალა დამტკვრეულია. თიხის ჭურჭელი ძირითადად წარმოდგენილია დერგებითა და ქოთნებით, დამზადებულია მინარევებიანი თიხისაგან, გამომწვარია შავად ან რუხად.

ჯინისის ნამოსახლარის სტრატეგრაფია და აღმოჩენილი არტეფაქტები საშუალებას გვაძლევს ძეგლი წინასწარულად ძვ.წ. XVII-XVI სს და VIII-VII სს დავათარილოთ.

გათხრების შედეგად არქეოლოგიური ძეგლებისაგან განთავისუფლებულია ენერგოკორიდორის ნათობსადენისა და გზის მონაკვეთები.

ძეგლი დატანილია წალკის არქეოლოგიურ რუკაზე. მომზადებულია მასალები „დაცვითი ზონის“ დასადგენად.

თაზი II

ბარემო პირობები

2004 წელს ენერგოკორიდორში ჩატარებულმა საველე სამუშაოებმა თითქმის მთელი წალკის რაიონი მოიცვა. ამიტომ ქვემოთ ზოგადად მიმოვიხილავთ რეგიონის ფიზიკურ-გეოგრაფიულ გარემოს. კონკრეტული ძეგლების შესახებ ინფორმაციას კი შესაბამის თავებში მოგაწვდით.

რაიონი სამხრეთ საქართველოში, მცირე კავკასიონის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში მდებარეობს.

საქართველოს სამხრეთი ნაწილი სომხეთის, სამხრეთ-დასავლეთი აზერბაიჯანისა და აღმოსავლეთ ანატოლიის მთაგრეხილებთან და ზეგნებთან ერთად ანტიკავკასიონს შეადგენს.

მეოთხეულ პერიოდში, გამყინვარების უკანასკნელ ეპოქაში ანტიკავკასიონის მხარეში გამყინვარებას განიცდიდნენ მხოლოდ უმაღლესი მასივები და თხემები. წალკის რეგიონისათვის ეს იყო სამსარის ქედი, რომელიც დასავლეთიდან საზღვრავს მას.

მეოთხეული პერიოდი კაინოზოური ერის (გრძელდება 60-70 მილიონი წელი) უკანასკნელ, მესამე პერიოდს მიეკუთვნება, რომელიც დედამიწის გეოლოგიური ისტორიის უკანასკნელი პერიოდია და დღესაც გრძელდება. ამ პერიოდში ჩნდება ადამიანი – Homo erectus (2-1,5 მილიონი წლის წინ). ეს არის პლეისტოცენის ადრეული საფეხური და ისტორიული ქრონოლოგიით ქვედა პალეოლითს მიეკუთვნება.

იმ კატასტროფის შედეგად, რომელიც კავკასიის ფლორამ და ფაუნამ შუა პლიოცენის ბოლოში განიცადა, მათი შედგენილობა უკვე დღევანდელს დაემსგავსა.

თრიალეთის ქედის მთისწინეთი მესამეული წარმონაქმნია. მესამეული პერიოდი კაინოზოური ერის პირველი პერიოდია. იგი განლაგებულია ცარცული სისტემის (დაიწყო 135-137 მილიონი წლის წინ და 70 მილიონი წელი გრძელდებოდა) ნალექებზე და დაფარულია მეოთხეული პერიოდის ნალექებით.

მცირე კავკასიონის ფარგლებში მესამეული (ძირითადად პალეოგენური) წყებებით აგებულია თითქმის მთელი აჭარა-თრიალეთის ნაოჭა სისტემა. სამსარის ქედი, ჯავახეთის ქედის უმეტესი ნაწილი და წალკის ქვაბული მესამეული ვულკანური ფორმაციის ე.წ. „გოდერძის წყებას“ მიეკუთვნება. ეს წყება შედგება ნაირ-ნაირი ტიპის ლავებისაგან (ბაზალტები, ანდეზიტ-ბაზალტები, ანდეზიტები, ანდეზიტ-დაციტები, ლიპარიტ-დაციტები).

მეოთხეული ვულკანიზმის ყველაზე ვრცელი და რთული მხარე სამხრეთ საქართველოს ზეგანია, რომლის ერთ-ერთ ნაწილს წალკის პლატოც წარმოადგენს.

რეგიონს რთული ტექტონიკური აგებულება აქვს. მცირე კავკასიონის მთიანეთი საქართველოს ტერიტორიაში შემოდის თავისი ჩრდილო ნაწილით – განედურად გაჭიმული აჭარა-თრიალეთის მთიანი მხარით.

აჭარა-თრიალეთის მთათა სისტემა, რომელიც შავი ზღვის სანაპიროდან თბილისამდე განედურად გაწოლილი, მტკვრის მიერ გაჩენილი ბორჯომის ხეობით გაყოფილია ორ ნაწილად. ამ სისტემის აღმოსავლეთი ნაწილი წარმოდგენილია თრიალეთის ქედით, რომლის თხემიც განყოფის მდინარეების ტანას, თეძმისა და

გუჯარეთისწყლის აუზებს მდინარეების ჯავახეთის მტკვრის, ალგეთისა და ხრამის აუზებისაგან.

სამსარის ქედისა და ჯავახეთის ქედის აღმოსავლეთით, ხრამის (ქცია) აუზში მდებარეობს სამხრეთ საქართველოს ზეგანის აღმოსავლეთი ნაწილი, რომელშიც რამდენიმე ოროგრაფიული ერთეული გამოიყოფა. ასეთია, უპირველეს ყოვლისა, წალკის ქვაბული (პლატო), რომლის უდაბლესი პუნქტიც ზღვის დონიდან 1480 მ სიმაღლეზე იმყოფება.

წალკის ქვაბული, რომელსაც სამხრეთ საქართველოს ვულკანური ზეგნის განაპირა ჩრდილო-აღმოსავლეთი ნაწილი უჭირავს, თავისი სტრუქტურითა და რელიეფით არეკლავს მის ქვეშ ნაწილობრივ მოქცეული თრიალეთის ნაოჭა სისტემის სამხრული ზონის ტექტონიკურ რეჟიმს. „გოდერძის წყების“ შემადგენელი ნეოგენური ლავური განფენები და მათთან დაკავშირებული, იმავე ასაკის კონტინენტური ნაფენები წალკის რაიონის ფარგლებში ქმნიან ეჟექტური ნაოჭების სისტემას ღერძების გაბატონებული ჩრდილო-აღმოსავლური და აღმოსავლური მიმართულებით. გრძელი და ვიწრო ანტიკლინები მორფოლოგიურად სერებს შეესაბამებიათ, ხოლო ბრაქისინკლინები, სინკლინები ქვაბულებსა და ხეობებს. ქვაბულები ნაწილობრივ ამოვსებულია ტბიურ-მდინარეული ნალექებით, ხოლო სერები გახერხილია ეროზიული ხეობებით. სინკლინურ ქვაბულთა შორის აღსანიშნავია ბეშთაშენისა და კარიაკის ქვაბულები, ანტიკლინურ სერთაგან კი წალკის, ბეშთაშენისა და სხვა სერები.

წალკის რაიონის ჰიდროგრაფიული ქსელი ევრაზიის გაუდინარი შიდა აუზის შემადგენელი ნაწილია. ამ აუზის მნიშვნელოვანი მდინარეა მტკვარი (საერთო სიგრძე - 1515 კმ), რომლის მარჯვენა შენაკადების სისტემაში შედის წალკის რაიონზე გამდინარე წყლები. ამ მდინარეთაგან ყველაზე მნიშვნელოვანია მდ. ქცია ანუ ხრამი (220 კმ), მდ. ალგეთი (128 კმ). მდ. ალგეთი თრიალეთის ქედიდან, კლდეკარის ციხის ძირში იღებს სათავეს და წალკის რაიონს აღმოსავლეთიდან საზღვრავს. მდ. ქციაც თრიალეთის ქედიდან იღებს სათავეს. წალკის რაიონში თავკვეთილის მთასთან, ნარიანის ველის გავლის შემდეგ შემოდის. სოფ. ავრანლომდე, მცირე მონაკვეთების გამოკლებით, ღრმა ხეობებში მოედინება, შემდეგ გამოდის ავრანლო-ნარდეგანის დაბლობზე, ბეშთაშენის ქვაბულის გავლით შედის ქ.წალკაში, სოფ. დაშ-ბაშთან „დახრამდების“ (ვახუშტი ბაგრატიონი), საიდანაც ბაზალტური ლავის განფენაში ჩაჭრილ ღრმა კანიონების გავლით გადის ქვემო ქართლის ვაკეზე და მდ. მტკვარს უერთდება. სოფ. არახლოს ქვემოთ ხეობა განიერდება, კალაპოტი იტოტება. ქვედა დინებაზე გამართულია ხრამის სარწყავი სისტემა, რომელიც მარნეულისა და ბოლნისის რაიონებს ემსახურება. ქ. წალკასთან მდინარე კაშხლითაა გადაკეტილი და შექმნილია წალკის წყალსაცავი, რომელიც ხრამი I და ხრამი II ჰიდროელექტროსადგურებს ამარაგებს წყლით. წალკის წყალსაცავი ბეშთაშენის სინკლინურ ქვაბულშია მოთავსებული.

მდ. ქცია წალკის რაიონის ძირითად სამდინარო არტერიას წარმოადგენს, რომლის გასწვრივაც ადამიანი უძველესი დროიდან სახლობდა.

წალკის ზეგანზე ძირითადად ტექტონიკური ტიპის ტბები გვხვდება. ამ ტიპის ტბებს მიეკუთვნებიან ბარეთისა და სანთის (უზუნგელი) და ზოგიერთი მცირე ზომის ტბები. ამ უკანასკნელთა დიდი ნაწილი უკვე დაშრობის პირასაა მისული (კარიაკის, დაშ-ბაშის, იმერას და სხვა).

წალკის კლიმატი კონტინენტური ჰავით ხასიათდება. საკმაოდ მაღალი მთაგრებილით გარშემორტყმულსა და თავადაც მაღლა მდებარე ამ მხარეში გარედან შემოჭრილი ჰაერის ნაკადების ეფექტი იწვევს ადგილობრივი ოროგრაფიული პირობების ზემოქმედებით. წლის ცივ ნახევარში აქ რადიაციული გაცივების შედეგად ხშირად ვითარდება ტემპერატურული ინვერსიები, რომელთაც თან სდევს წყნარი, უღრუბლო და ცივი ამინდი. ზამთრობით ზეგანი საგრძნობლად უფრო ცივია, ვიდრე აღმოსავლეთ საქართველოს სხვა, ამავე სიმაღლეზე მდებარე რაიონები. ჰაერის ტემპერატურის რხევის ამპლიტუდა ამ მხარეში 25-26 გრადუსს აღწევს. წალკის ქვაბულს ახასიათებს ზომიერად ნოტიო ჰავა ცივი ზამთრით და ხანგრძლივი ზაფხულით, სუბტროპიკული ზეგნის მშრალი ჰავისაკენ გარდამავალი, ნალექიანობის ორი მაქსიმუმით წელიწადში. იანვრის საშუალო ტემპერატურა -3-8 გრადუსია, ივლისისა 15-20 გრადუსი; აბსოლუტური მინიმუმები - 25-30 გრადუსს უდრის. ატმოსფერულ ნალექთა წლიური რაოდენობა 500-600 მმ-ია, მაქსიმალური თვიური ნალექიანობა 100-120 მმ (ივნისი) და 50-70 მმ (სექტემბერი). მინიმალური თვიური ნალექიანობა 15-25 მმ (იანვარი) და 30-40 მმ (აგვისტო). აბსოლუტური სინოტივე 13 საათზე იანვარში 60-65 %, აგვისტოში 55-60 %. მდგრადი თოვლის საბურველის ხანგრძლივობა 2-5 თვე.

წალკის ზეგანის ნიადაგური საბურველი რთულია. გეოლოგიური სტრუქტურა და ლითოლოგიური გავლენა თავს იჩენს ნიადაგთა ქიმიურ შემადგენლობაში. ბაზალტებზე ჩამოყალიბებული ნიადაგები განირჩევიან კარბონატული შემადგენლობით.

წალკის რაიონის ნიადაგური არე მთა-ტყის და მთა-მდელოს ნიადაგებით ხასიათდება, რაც მისი მაღალი ჰიფსომეტრული მდებარეობით არის გამოწვეული. აქ სამი ძირითადი ზონა გამოიყოფა:

1. თრიალეთის ქედის ძირი ჰიფსომეტრულად „აღმოსავლეთ საქართველოს ვაკეებისა და მთისწინეთის გარდამავალი ტყესტეპის და ტყის ნიადაგების“ ზონაში ექცევა. „თრიალეთის ქედის მთისწინეთი“ დაფარულია ტყის ყავისფერი ნიადაგებით, რომელთა შორისაც ფართო გავრცელება აქვთ მცირე სისქის მქონე, სუსტად განვითარებულ სახესხვაობებს.
2. „თრიალეთის ქედის მთა-მდელოთა რაიონი“, რომელიც ხასიათდება მთის შავმიწების ფართო განვითარებით, რაც დაკავშირებულია დიდ სიმაღლეებზე მდებარე, ვულკანური გენეზისის მქონე ვაკეების არსებობასთან. ამ ნიადაგების გავრცელების ზონა 1200-2400 მ სიმაღლეებს მოიცავს.
3. სამხრეთ საქართველოს მთის შავმიწებისა და მდელოს ნიადაგების ზონის „წალკა-ღმანისის რაიონი“ 2000-2100 მ სიმაღლეზე ვრცელდება და ძირითადად შავმიწა ნიადაგებით არის შემოსილი. ეს ნიადაგები კარბონატული, საშუალო და გამოტუტვილი ნიადაგების ტიპებს მიეკუთვნებიან.

თრიალეთის ქედი მნიშვნელოვნად განსაზღვრავს რეგიონის ფიზიკურ-გეოგრაფიულ თავისებურებას. იგი გამოირჩევა მრავალსართულიანი ლანდშაფტით საშუალომთიანი რელიეფით, ნესტიანიდან კონტინენტურისაკენ ცვალებადი ჰავით, ლანდშაფტური სარტყლებით ტყიანიდან ალპურამდე, ახალგაზრდა ვულკანური ფორმებით და აღმოსავლეთისაკენ კლებადი მეზოფილური (კოლხეთის ტიპის) ფლორით.

თრიალეთის ქედის რეგიონი შუალედური, გარდამავალი კლიმატური ხასიათით გამორჩეულია მცირე კავკასიონის ოლქის შემადგენელ რეგიონთა სისტემაში. აქ

არის მთიანი კოლხეთის მცენარეულობის გავრცელების უკიდურესი აღმოსავლეთი არე. რეგიონის რელიეფი სხვადასხვა დონეებზე მდებარე მოსწორებული დენუდაციური ზედაპირების გავრცელებითაც გამოირჩევა. თრიალეთის ქედი მცირე კავკასიონის ერთადერთი ისეთი რაიონია, სადაც მეოთხეული ვულკანიზმის გამოვლინებებმა მორფოლოგიური კვალი დატოვეს, მთიან-ეროზიულ რელიეფზე დადგმული ნაგებობების სახით.

თრიალეთის ქედის ბუნება სამეურნეო საქმიანობით ძლიერაა გარდაქმნილი. ამ ცვლილებათა მნიშვნელოვანი წილი უკანასკნელ ასწლიან პერიოდზე მოდის. მოხუცთა მოგონებანი და ტაძრებისათვის მსხვერპლად მიტანილი ნადირთა რქები მოწმობენ, მაგალითად, ირმების სიმრავლეს თრიალეთის ქედის ტყეებში XIX საუკუნის ბოლომდე. ნადირთა სიმრავლეზე ვახუშტი ბაგრატიონიც მიუთითებს. გარეული ცხოველების მრავალფეროვნებაზე წალკის რაიონში გათხრილ არქეოლოგიურ ძეგლებზე აღმოჩენილი ოსტეოლოგიური მასალის სიმრავლეც მიუთითებს. მაგალითად, შეიძლება მოვიტანოთ ჯინისის ნამოსახლარი, სადაც დადასტურებულია ირმის, შვლის, ნიამორის თუ ჯიხვის, დომბის და სხვ. ცხოველების ძვლები. რეგიონში დღესაც გხვდება დათვი, მგელი, ტურა, მელა, მაჩვი, შველი, გარეული ღორი, კურდღელი.

რაიონის ზოგი ნაწილის (მაგალითად, ატენის ხეობა, ბედენის პლატოს სამხრეთი ნაწილი) ტყეები ახლო წარსულში გაიკაფა. წალკის რაიონის მოსახლეობის გადმოცემით (სოფ. რეხა, ხანდო, ოლიანქი, ნარდევანი) რაიონში XX ს-ის დასაწყისისათვის კიდევ იყო შემორჩენილი ტყიანი კორომები, სადაც საცხოვრებელი და სამეურნეო დანიშნულების ნაგებობებისათვის ხის მასალას ამზადებდნენ. თუმცა რაიონის უმეტესი ნაწილი XVIII საუკუნისათვის უკვე უტყეო ჩანს [ვახუშტი .. გვ. 319].

თრიალეთის ქედის გეოლოგიური აღნაგობა მსგავსებას იჩენს აჭარა-იმერეთის ქედის სტრუქტურასთან, რომელთან ერთად იგი აჭარა-თრიალეთის ერთობლივ ნაოჭა სისტემას ქმნის. აქაც საქმე გვაქვს პალეოგენთან, რომელიც ნაოჭთა მარაოსებურ სისტემად არის შეჭმუჭნილი და უმთავრესად ვულკანოგენური ფაციესებითაა წარმოდგენილი. ეოცენურ ვულკანოგენურ წყებებთან ერთად, რომელთა შემადგენლობაში სხვადასხვა პროპორციით შეზავებულია პორფირიტული ლავური განფენები, ტუფბრექჩიები, ტუფები, ტუფოგენური ქანები და ზღვის ნორმალური ნალექები, აქ გავრცელებულია ზედაცარცული კირქვები, პალეოცენისა და ოლიგოცენის ტერიგენული (ფიქალ-ქვიშაქვური) წყებები, ხოლო დასავლეთ ნაწილში უახლესი ანდეზიტური ლავებიც.

რელიეფის ძირითად ფონს ქმნის საშუალომთიანი ეროზიული ქედ-ხეობების ერთობლიობა, ჩამოყალიბებული მიოცენური დროიდან, დანაწევრების გარდიგარდმო და გასწვრივი ელემენტების შეთანაწყობით (პირველ ჯგუფს მიეკუთვნება ძამის, თეძმის ქვემო წელის, კავთურას უმეტესი ნაწილის ხეობები; მეორეს კი გუჯარეთისწყლის, ვერეს, ნაწილობრივ თეძმისა და ალგეთის ხეობები). ამ ფონზე წყვეტილად განვითარებულია მოსწორებული ბრტყელი ზედაპირები, ვულკანური ნაგებობანი, მდინარეული ტერასები, მეწყერები, ხელოვნური გამოქვაბულები და სხვა.

თრიალეთის ქედის თხემს ბორჯომიდან თბილისამდე 120 კმ სიგრძე აქვს. თხემის მიმართულება ზოგადად განედურია. ბოლო ნაწილებში კი მოსაზღვრე ბარის ვაკეებისაკენ იხრება. ქედის დასავლური და აღმოსავლური ბოლოები განტოტვილია.

წყალგამყოფ ქედზე, დასავლეთიდან აღმოსავლეთისაკენ, თანამიმდევრულად განლაგებულია შემდეგი მწვერვალები და უღელტეხილები: მ.ოშორა (სოფ. აწყურის სამხრეთ-აღმოსავლეთით, 2603 მ), მ. ორთათავი (2513 მ), მ. დამწვარიათალი (2708 მ), მ. ყარაყაია (2853 მ, ქედის უმაღლესი მწვერვალი), უღელტეხილი ცხრაწყარო (2458 მ), მ. ცხრაწყარო (2720 მ), მ. საყველოსმთა (2808 მ), მ. კენჭიყარო (2500 მ), მ. ქვაჯვარა (2600 მ), ნ. ჯამჯა (2320 მ), მ. არჯევანი (2759 მ), მ. მზისცხვირი (2250 მ), მ. დიდგორი ვერისა (1893 მ), მ. ნიშნისმთა (1520 მ) და სხვ.

რეგიონის ფარგლებში წარმოდგენილია ორი ლანდშაფტური სარტყელი – ტყიანი და ალპური. ტყიან სარტყელს ჰიფსომეტრულ შუალედში 1000-1200 მ-დან (ბორჯომის ხეობაში 800-900 მ-დან) სარტყლის ზედა საზღვრამდე ახასიათებს წიფლნარი და შერეული წიფლნარ-მუქწიწვიანი ტყეები ყომრალი ნიადაგებით. სოჭი და ნაძვი გავრცელებულია ხეობათა უმრავლესობაში, ბორჯომულასა და გუჯარეთისწყლის ხეობებიდან კავთურას ხეობამდე. ნაძვნარის მოზრდილი მასივი ალგეთის ხეობის სათავეშიც არის, სამხრეთ ფერდობზე. მთელ რიგ რაიონებში ტყე გაჩეხვის, ხანძრებისა და პირუტყვის ძოვების შედეგად განადგურებულია, სადაც მეორადი მდელობია წარმოქმნილი. ტყის ზედა საზღვარი ბევრგან ხელოვნურადაა დადაბლებული, ხოლო ტყეებში ველობებია (ახოები) გაჩენილი. ქედის აღმოსავლეთ ნაწილში მუხნარ-რცხილნარებიც არის გავრცელებული.

წალკის რაიონი შიდა ქართლისაგან თრიალეთის ქედითაა გამოყოფილი, რომელთანაც რამდენიმე გადასავლელი აკავშირებს. დღეს მოქმედი გადასასვლელი, რომელიც ავრანლო-რეხა-ხანდოს გზის გაგრძელებაზეა, რეგიონს გუჯარეთის ხეობასთან აკავშირებს. შუასაუკუნეებში ინტენსიურად მოქმედი კლდეკარის უღელტეხილი კი, რომელიც თეძმისა და კავთურას ხეობებისაკენ გადადის, დღეს ნაკლებად ფუნქციონირებს და ძირითადად საურმე-საცხენოსნო მიმოსვლისათვის გამოიყენება.

თრიალეთი ჯავახეთს ორი გადასასვლელით უკავშირდება. ერთი ყიზილქილისა-საბიდახჩა-ტაბაწყურზე მიემართება, მეორე კი ნარდევანიდან ჭიქიანის უღელტეხილის გავლით ფარავანთან გადაის.

სამხრეთით მიმავალი გზა ჭოჭიანის ხეობის გავლით დმანისისაკენ მიემართება.

ქვემო ქართლის ვაკისაკენ მიმავალი ერთი გზა ბედენის უღელტეხილის გავლით თეთრიწყარო-სამშვილდეზე გადაის. მეორე კი მანგლის-ფარცხისის გზას გაივლის და სოფ. კოდასთან თბილისი- მარნეულის ცენტრალურ მაგისტრალს უერთდება.

თრიალეთის გეოგრაფიული მდებარეობა და მასზე გამავალი გზები, ამ რეგიონს გზაჯვარედინის ფუნქციას აკისრებს. თრიალეთის ეკონომიკური და პოლიტიკური ძლიერება, ბუნებრივ რესურსებთან ერთად, საუკუნეთა მანძილზე ამ მდგომარეობითაც იყო განპირობებული.

თრიალეთის ბუნებრივი პირობები ადამიანის განსახლებისა და ეკონომიკური საქმიანობისათვის მეტად ხელსაყრელი იყო და ასეთად რჩება დღესაც. ადამიანის ხანგრძლივმა და ინტენსიურმა საქმიანობამ რეგიონის ლანდშაფტს დიდი კვალი დაამჩნია.

უკანასკნელ წლებში მიმდინარე მოვლენებმა კი რეგიონის ეკონომიკას გარკვეული დალი დაამჩნია. ინტენსიური მეურნეობიდან მოსახლეობა ექსტენსიურზე გადავიდა, რამაც სამიწათმოქმედო კულტურის დაქვეითება გამოიწვია.

თაზო III

პრეისტორიული და ისტორიული ფონი

წალკის რაიონში აღმოჩენილი უძველესი ფაუნის ნაშთები ბეშთაშენთან (ხმალკბილა ვეფხვი, სამხრეთული სპილო და სხვ.), იმერასთან (სამხრეთული სპილო) და სოფ. დარაკოვთან (ცხენი) არის აღმოჩენილი, რომლებიც 1,5 მილიონი წლის ფარგლებში თავსდება. ეს ორი უკანასკნელი აღმოჩენა დაკავშირებულია ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ნავთობსადენის მშენებლობასთან (იხ. 2003 წლის ანგარიში).

თრიალეთში ადამიანი ძველი ქვის ხანიდან დასახლებულა. სოფ. ავრანლოსთან აღმოჩენილი ანდეზიტ-ბაზალტისაგან დამზადებული ხელცულები და სხვა იარაღები აშელის ეპოქის (2 000 000 – 100 000 წლის წინ) გვიან საფეხურს განეკუთვნებიან. შუა პალეოლითის (100 000 – 35 000 წლის წინ) მუსტიეს ეპოქისათვის დამახასიათებელი იარაღები კი მრავალ პუნქტშია (ელი-ბაბა, ბეშთაშენი, სანთა, ავრანლო, ოზნი, ჯინისი, იმერა) დადასტურებული. ამ ეპოქისათვის დამახასიათებელი იარაღები ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ნავთობსადენის მშენებლობის ზონაშიც (იმერა – KP-110, ელი-ბაბა – KP-116, აი-ილია – KP-123, სანთა – KP-129) აღმოჩნდა.

მეზოლითის პერიოდი (12 000 – 8 000 წწ. ჩვ. წ. აღ-მდე) პლეისტოცენის (ქვედა, შუა და ზედა პალეოლითი) დასასრულსა და ჰოლოცენის (გამყინვარების მომდევნო ეპოქა, რომელიც დაიწყო 10-12 ათასი წლის წინ და დღესაც გრძელდება) დასაწყისს ემთხვევა. ამ ეპოქის ძეგლები თრიალეთში აღმოჩენილია ეძანში (ბარმაქსიზი), ზურტაკეტში, თაქ-ქილისაში, ბეშთაშენში. მილსადენის დერეფანში ამ ეპოქის იარაღები აღმოჩნდა აი-ილიას ნამოსახლარის გათხრებისას (KP-123).

გვიანი ნეოლითის თუ ადრე ენეოლითის (8 000 – 3 500 წწ. ჩვ. წ. აღ-მდე) მცირერიცხოვანი მასალები აი-ილიას მთის თხემზე (KP-123) ჩატარებული გათხრებისას იქნა მოპოვებული.

ადრე ბრინჯაოს ხანის (3 500 – 2 500 წწ. ჩვ. წ. აღ-მდე) ძეგლები მიკვლეულია და ზოგი გათხრილია: ბეშთაშენში, ოზნიში, ავრანლოში, დაშ-ბაშში, ქ. წალკაში, ბაშქოიში, ბეშთაშენში, სანთაში, ავრანლოში.

შუა ბრინჯაოს (2 500 – 1 800 წწ. ჩვ. წ. აღ-მდე) ხანაში აღმოსავლეთ საქართველოში თრიალეთური კულტურაა გავრცელებული. კულტურის სახელწოდება თრიალეთის პლატოზე გათხრილი არქეოლოგიური ძეგლების შესწავლიდან (ბ. კუფტინი) იღებს სათავეს, რამდენადაც პირველად აქ იქნა მიკვლეული შუა ბრინჯაოს ხანის პირველი და მეტად საყურადღებო ძეგლები.

ბ. კუფტინის მიერ XX ს-ის 30-40-იან წლებში ჩატარებული სამუშაოების დროს სხვადასხვა ეპოქის მრავალი არქეოლოგიური ძეგლი იქნა დაფიქსირებული. შემდეგში რეგიონის არქეოლოგიურ შესწავლას თრიალეთის (ხელმძღვ. ო.ჯაფარიძე. სწავლობდა შუა ბრინჯაოს ხანის ძეგლებს), სამხრეთ საქართველოს (ხელმძღვ. მ. გაბუნია. შეისწავლა ქვის ხანის ძეგლები) და წალკა-თრიალეთის (ხელმძღვ. გ. ნარიმანიშვილი) ექსპედიციები ახორციელებდნენ.

სხვა ეპოქის ძეგლებთან ერთად ექსპედიციებს შესწავლილი აქვთ გვიანი ბრინჯაოს ადრეული საფეხურის (ძვ. წ. 1 700 – 1 400 წწ), გვიანი ბრინჯაოს ხანის (ძვ. წ. XIV-X სს), ადრე რკინის ხანისა (ძვ. წ. IX-VIII სს) და რკინის ფართო ათვისების ხანის (ძვ. წ. VII-VI სს) არქეოლოგიური ძეგლებიც. მათ შორის გამორჩეული ადგილი უკავიათ ბარეთის, ელი-ბაბას, ახალდაბის, სანთის, აშკალას,

გუმბათის, ავრანლოს, ოზნის და ნარდეკანის „ციკლოპურ“ სიმაგრეებსა და ნამოსახლარებს, წინწყაროს, სანთის, მარალინ-დერესის, თაქ-ქილისას, დარაკოვის, ბეშთაშენის, საფარ-ხარაბასა და ელი-ბაბას სამაროვნებს.

ანტიკური ხანის ძეგლები მიკვლეული და ნაწილობრივად შესწავლილი ბეშთაშენში, სანთაში, ნერონ-დერესის ხევის პირთან, კარიაკში და სხვ.

ადრეულ შუა საუკუნეებში წალკის ტერიტორია ინტენსიურადაა ათვისებული. ახალი რელიგიის, ქრისტიანობის შემოღებასთან ერთად რეგიონში იწყება დიდი სააღმშენებლო საქმიანობა, რომელიც განსაკუთრებით თვალში საცემი ხდება IX საუკუნიდან. ამ დროიდან თრიალეთი განსაკუთრებულ აღმავლობას განიცდის. მისი მმართველები, ბაღვაშები საქართველოს სამეფო ტახტის დაკავებასაც ცდილობდნენ, რომელთა სეპარატისტულ ქმედებასაც დავით აღმაშენებელმა დაუსვა წერტილი. დავითის შემდეგ თრიალეთი სამეფო დომენად გამოცხადდა.

გვიან შუა საუკუნეებში მტერთა უსასრულო შემოსევების შედეგად თრიალეთი თანდათან გაუკაცრიელდა და XIX ს-ის დასაწყისისათვის მოსახლეობისაგან თითქმის დაიცალა.

საქართველოს რუსეთის შემადგენლობაში შესვლამ წალკაშიც გამოიწვია ცვლილებები. კერძოდ 1829 წლიდან მოკიდებული რუსეთ-თურქეთის ყოველი ომის შემდეგ ინტენსიურად ხდებოდა თურქეთში მცხოვრები ბერძნებისა და სომხების ჩამოსახლება.

დღეისათვის ბერძნული მოსახლეობა თავის ისტორიულ სამშობლოს, საბერძნეთს უბრუნდება. მიმდინარეობს საქართველოს მთიან რეგიონებში სტიქიით დაზარალებული მოსახლეობის განსახლება.

თაზო IV

საველე და კამერალური კვლევის მეთოდები

§ 1. იმერას სამაროვანო

საველე კვლევის მეთოდები:

1. KP 107-დან KP 110-მდე მონაკვეთზე გაითხარა 7 სამარხი, გავლებულ იქნა 10 თხრილი.

KP 107-109 მდებარეობს ბედენის ქედის ჩრდილოეთ კალთაზე, KP 110 კი - ვაკეზე.

2. ენერგოკორიდორის 107-110 კილომეტრები დაიყო უბნებად, ნაკვეთებად და კვადრატებად. განისაზღვრა უბნების მდებარეობა ბალტიის ზღვის დონიდან. ყველა უბნისათვის დაფიქსირდა ნულოვანი წერტილი, საიდანაც აითვალა აღმოჩენილი არტეფაქტების სიღრმეები. ცალკეული ობიექტებისათვის შედგა გეგმები და შესაბამისი ჭრილები. საჭიროების შემთხვევაში ხდებოდა სიღრმეებისა და დონეების კორექცია.

3. გათხრების დაწყების მომენტისათვის ენერგოკორიდორის ნავთობის მილის და სამანქანო გზის მონაკვეთებში მოხსნილი იყო ჰუმუსური ფენა, რომელიც დასაწყობებული იყო გაზსადენის ზონაში. ნავთობის მილი კი ჩადებული იყო შესაბამის თხრილში.

ენერგოკორიდორის ის მონაკვეთები, სადაც მიმდინარეობდა გათხრები აიგეგმა ტოპოგრაფიულად. გასათხრელი ფართობები დანაწილდა ნაკვეთებად და კვადრატებად.

4. ქვის იარაღები აღებული იქნა ნაკვეთების, კვადრატების, სამარხებისა და თხრილების ნომრების მიხედვით. სამარხებში აღმოჩენილი მასალები დატანილია გეგმებზე.

კერამიკული ჭურჭლების ნაწილი ძლიერ იყო დაზიანებული, ისინი ჩაიხატა საველე პირობებში, დაფიქსირდა ფოტოფირებზე. შემორჩენილი ნაშთები, შიგთავსთან ერთად, აღებული იქნა მთლიანად, შეიფუთა და შეინახა ექსპედიციის ბაზაზე.

ოსტეოლოგიური მასალა ცუდად იყო დაცული. ნიმუშების აღება ლაბორატორიული კვლევისათვის ვერ მოხერხდა.

ყველა მოპოვებულ მასალას მიენიჭა დროებითი საველე ნომერი, აღიწერა საველე პირობებში და გატარდა შესაბამის დავთრებში.

კამერალური კვლევის მეთოდები:

1. სამაროვანზე მოპოვებული მასალები სხვადასხვაგვარად დამუშავდა:

სამარხებში აღმოჩენილი კერამიკიდან ამოღებული იქნა მიწა, რომელიც გადაეცა პალინოლოგიური და პალეობოტანიკური კვლევისათვის. ვიზუალურად იქნა შესწავლილი ზედა და შიდაპირი. გარეცხვის შემდეგ მოხდა მათი რესტავრაცია;

სამკაული გაირეცხა სპირტით, გასუფთავდა და მომზადდა საკონსერვაციოდ.

ყველა არტეფაქტი დაინომრა, აღიწერა და გატარდა ღვეთარში; ჩაიხატა; გადაღებულ იქნა ნეგატიური, პოზიტიური და ციფრული ფოტოები.

უბანზე მოპოვებული პალინოლოგიური მასალები დამუშავდა საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის პალეობიოლოგიის ინსტიტუტის პალეობოტანიკური განყოფილების პალინოლოგიურ ლაბორატორიაში. სამუშაოებს აწარმოებდნენ გეოლოგია-მინერალოგიის მეცნიერებათა დოქტორი ელისო ყვავაძე და ლაბორანტი თამუნა ხახუტაშვილი (იხ. შესაბამისი ანგარიში).

პალეობოტანიკური გამოკვლევა მიმდინარეობდა საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის არქეოლოგიური კვლევის ცენტრის ინტერდისციპლინარული კვლევის განყოფილებაში ბიოლოგიურ მეცნიერებათა კანდიდატის ნანა რუსიშვილის ხელმძღვანელობით (იხ. შესაბამისი ანგარიში).

პალეოზოოლოგიური მასალები დამუშავდა და განისაზღვრა არქეოლოგიური კვლევის ცენტრში, მოწვეული თანამშრომლის საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის პალეობიოლოგიის ინსტიტუტის ხერხემლიანთა პალეონტოლოგიის განყოფილების უფროსი მეცნიერ თანამშრომლის ბიოლოგიურ მეცნიერებათა კანდიდატის ოლეგ ბენდუქიძის მიერ (იხ. შესაბამისი ანგარიში).

ქვის იარაღების ტრასოლოგიური გამოკვლევა ჩატარდა საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის არქეოლოგიური კვლევის ცენტრის ინტერდისციპლინარული კვლევის განყოფილებაში ისტორიის მეცნიერებათა კანდიდატის ქეთევან ესაკიას მიერ (იხ. შესაბამისი ანგარიში).

2. მონაცემები კომპიუტიზირებულია Microsoft Word; Microsoft Excel; Adobe Photoshop; Autodesk Land Destop 3; AutoCAD; Hp scanjet; Nero პროგრამებში.
3. სამაროვანზე მოპოვებული მასალები დაცული იქნება საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმში.

§ 2. საფარ-ხარაბას სამაროვანი

საველე კვლევის მეთოდები:

1. სამაროვანზე გაითხარა ორი (№№ 30, 31) სამარხი. სამარხები განლაგებულია სოფ. საფარ-ხარაბას ჩრდილოეთით მდებარე ვაკეზე.
2. სამაროვნის ტერიტორია აიგემა ტოპოგრაფიულად, შედგა გენგემა. სამარხები გაითხარა ვერტიკალური სტრატეგრაფიის მეთოდის გამოყენებით.
3. სამარხები გამოვლინდა მშენებლების მიერ ნავთობის მილისათვის თხრილის გაჭრის დროს.

4. სამარხებში გამოვლენილი მასალები დატანილი იქნა გეგმებზე. გათხრების მიმდინარეობის პროცესი აღბეჭდილ იქნა შავ-თეთრ და ფერად ნეგატიურ და ფერად პოზიტიურ ფოტოფირებზე. მოხდა სამარხების აღწერა. ნივთებს მიენიჭა საველე ნომრები. № 30 სამარხში აღმოჩენილი ურმის დეტალები გამაგრდა ადგილზე, შემდეგ მოიჭრა მიწის ფენასთან ერთად.

კერამიკა ამოღებული იქნა შიგთავსთან ერთად. მიცვალებულისა და საქონლის ძვლები მოთავსდა შესაბამის ყუთებში.

სამაროვანზე მოპოვებული მასალები და საველე დოკუმენტაცია გადმოტანილ იქნა არქეოლოგიური კვლევის ცენტრში ლაბორატორიული დამუშავებისათვის.

კამერალური კვლევის მეთოდები:

1. არტეფაქტები, პალეოლოგიური და პალეობოტანიკური ნიმუშები, კერამიკა და სხვათა დამუშავების მეთოდები იმერას სამაროვნისათვის გამოყენებული მეთოდების იდენტურია.
2. მონაცემები კომპიუტიზირებულია Microsoft Word; Microsoft Excel; Adobe Photoshop; Autodesk Land Destop 3; AutoCAD; Hp scanjet; Nero პროგრამებში.
3. სამაროვანზე მოპოვებული მასალები დაცული იქნება საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმში.

§ 3. სადრენაჟო სისტემა სოფ. სანთასთან

საველე კვლევის მეთოდები:

1. KP 129-ზე გამოვლინდა და გაითხარა სადრენაჟო სისტემის ნაშთები. ლანდშაფტი წარმოადგენს სამხრეთისაკენ ოდნავ დახრილ მინდორს, რომლის ჩრდილო-აღმოსავლეთი ნაწილი დაჭაობებულია.
2. გაითხარა არხის ნაწილი. დაფიქსირდა, რომ არხი ენერგოკორიდორს კვეთს ჩრდილოეთიდან სამხრეთისაკენ. ენერგოკორიდორის ჩრდილოეთ მონაკვეთში გაიჭრა საკონტროლო თხრილი, სადაც დაფიქსირდა არხის პროფილი და დანალექი ფენების დონეები.
3. არხის მოშავო-მოყავისფრო ლაქები ენერგოკორიდორის გაზსადენის მონაკვეთში მიმდინარე მიწის სამუშაოების დროს დაფიქსირდა. მონაკვეთი დატანილ იქნა ტოპოგრაფიულ რუკაზე, შედგა გათხრილი მონაკვეთის გენგეგმა და ჭრილები.
4. აღებული იქნა ფხვიერი მიწის ნიმუშები.

კამერალური კვლევის მეთოდები:

1. არტეფაქტები და სხვა მასალა არ აღმოჩენილა.
2. მონაცემები კომპიუტერიზებულია Microsoft Word; Microsoft Excel; Adobe Photoshop; Autodesk Land Destop 3; AutoCAD; Hp scanjet; Nero პროგრამებში.

§ 4. ჯინისის ნამოსახლარი

საველე კვლევის მეთოდები:

1. ნამოსახლარზე გაითხარა ხუთი სახლი, გავლელულ იქნა სადაზვერვო თხრილები. ნამოსახლარი განლაგებულია სოფ. ჯინისის ჩრდილოეთით მდებარე ვაკეზე, მდ. გუმბათისწყლის მარცხენა ნაპირზე.
2. ენერგოკორიდორის 136-ე კილომეტრი დაიყო ნაკვეთებად და კვადრატებად. განისაზღვრა მისი მდებარეობა ბალტიის ზღვის დონიდან. დაფიქსირდა ნულოვანი წერტილი, საიდანაც აითვალა აღმოჩენილი სახლების და არტეფაქტების სიღრმეები. ცალკეული სახლებისათვის შედგა გეგმები და შესაბამისი ჭრილები. სახლებში და ნამოსახლარის ტერიტორიაზე გათხრილი ორმოები დატანილი იქნა შესაბამისი სახლების გეგმებზე და გენგეგმაზე. ყოველი ორმო დამოუკიდებლად გამოიხაზა. ნამოსახლარზე მოპოვებული არტეფაქტები აღებული იქნა სახლების, ნაკვეთების, კვადრატების და ღონეების მიხედვით.

მოპოვებულ მასალებს მიენიჭა დროებითი საველე ნომერი, აღიწერა საველე პირობებში და გატარდა შესაბამის დავთრებში. გადაღებულ იქნა ნეგატიური, პოზიტიური და ციფრული ფოტოები.

ნამოსახლარზე მოპოვებული მასალები და საველე დოკუმენტაცია გადმოტანილ იქნა არქეოლოგიური კვლევის ცენტრში ლაბორატორიული დამუშავებისათვის.

3. არქეოლოგიური ძეგლი გამოვლინდა ენერგოკორიდორის გაზსადენის მონაკვეთში მიმდინარე სამშენებლო სამუშაოების დროს. ნამოსახლარი განლაგებულია მდინარისპირა მეორე ტერასაზე. დასახლება განფენილი ყოფილა აღმოსავლეთიდან დასავლეთისაკენ დახრილ მინდორზე, რომელიც მდინარისაკენ ეშვება. ენერგოკორიდორში მოქცეული ფართობი და მიმდებარე ტერიტორია აიგემა ტოპოგრაფიულად.
4. პალეობოტანიკური და პალინოლოგიური ანალიზისათვის ნიმუშები აღებულია ყველა სახლიდან და ორმოდან.

კამერალური კვლევის მეთოდები:

1. არტეფაქტები და სხვა მასალა დამუშავებული, აღნუსხული, კატალოგიზირებული და შესანახადაა მომზადებული. ოსტეოლოგიური მასალის, პალინოლოგიური და პალეობოტანიკური ნიმუშების, კერამიკის და სხვათა დამუშავების მეთოდები სხვა უბნებისათვის გამოყენებული მეთოდების იდენტურია (იხ. ზემოთ).

2. მონაცემები კომპიუტიზირებულია Microsoft Word; Microsoft Excel; Adobe Photoshop; Autodesk Land Destop 3; AutoCAD; Hp scanjet; Nero პროგრამებში.
3. ნამოსახლარზე მოპოვებული მასალები დაცული იქნება საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმში.

თ ა ვ ი V

კ ვ ლ ე ვ ი ს უ ე ღ ე ბ ე ბ ი

ბ. ნარიშანიშვილი, რ. დავლიანიძე,
ბ. მურვანიძე, ნ. შანშაშვილი, მ. კვაჭაძე

§ 1.

ო მ ე რ ა ს ს ა მ ა რ ო ვ ა ნ ი

იმერას სამაროვანი

მდებარეობს სოფ. იმერას აღმოსავლეთით. ტერიტორია, სადაც სამარხები გაითხარა ენერგოკორიდორის 107-110 კილომეტრებს შორისაა მოქცეული, ბედენის ქედის ჩრდილოეთ კალთაზე და მის ქვემოთ არსებულ მინდორზეა გამართული (სურ. 1 - 1, 2).

დღეისათვის ენერგოკორიდორის 107-110 კილომეტრებზე მთლიანადაა მოხსნილი 0,3-0,5 მ სისქის ჰუმუსური ფენა („ტოპ-სოილი“), ნავთობსადენის მიღების დიდი ნაწილი ჩაწყობილია შესაბამის თხრილებში და შევსებულია მიწით. ენერგოკორიდორში მოხსნილი ჰუმუსი დაგროვილია გაზსადენის მხარეს.

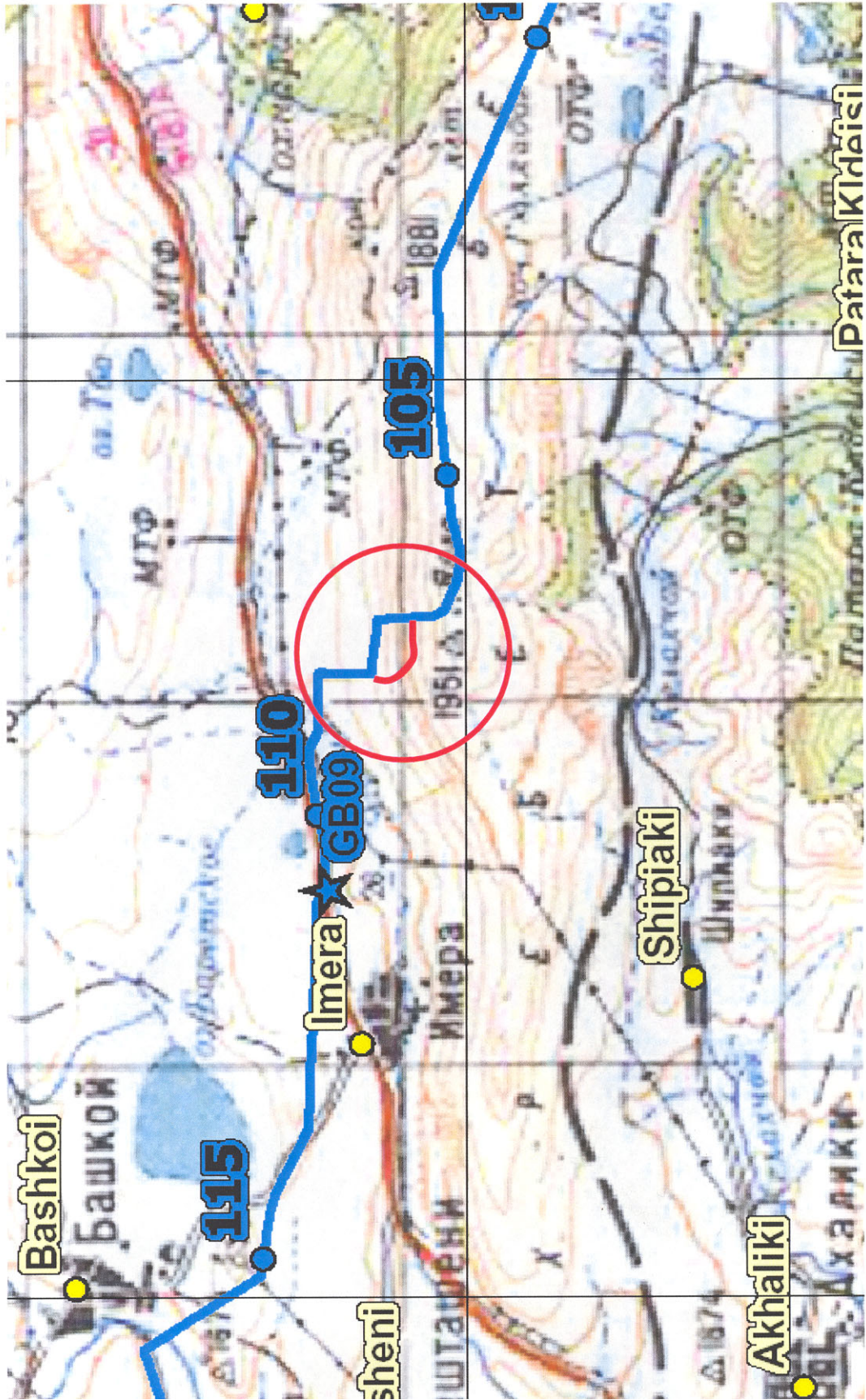
კონტრაქტი (HL-067) ითვალისწინებდა ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ენერგოკორიდორის ამ მონაკვეთზე 2003 წელს მიმდინარე სამშენებლო სამუშაოების დროს გამოვლენილი ქვაყრილების ხასიათის და დანიშნულების გარკვევას. ჩვენი მიზანი იყო 107-110 კილომეტრებს შორის მოქცეული ფართობის არქეოლოგიური ძეგლებისაგან განთავისუფლება (სურ. 1 – 3, 1-4, 1-5).

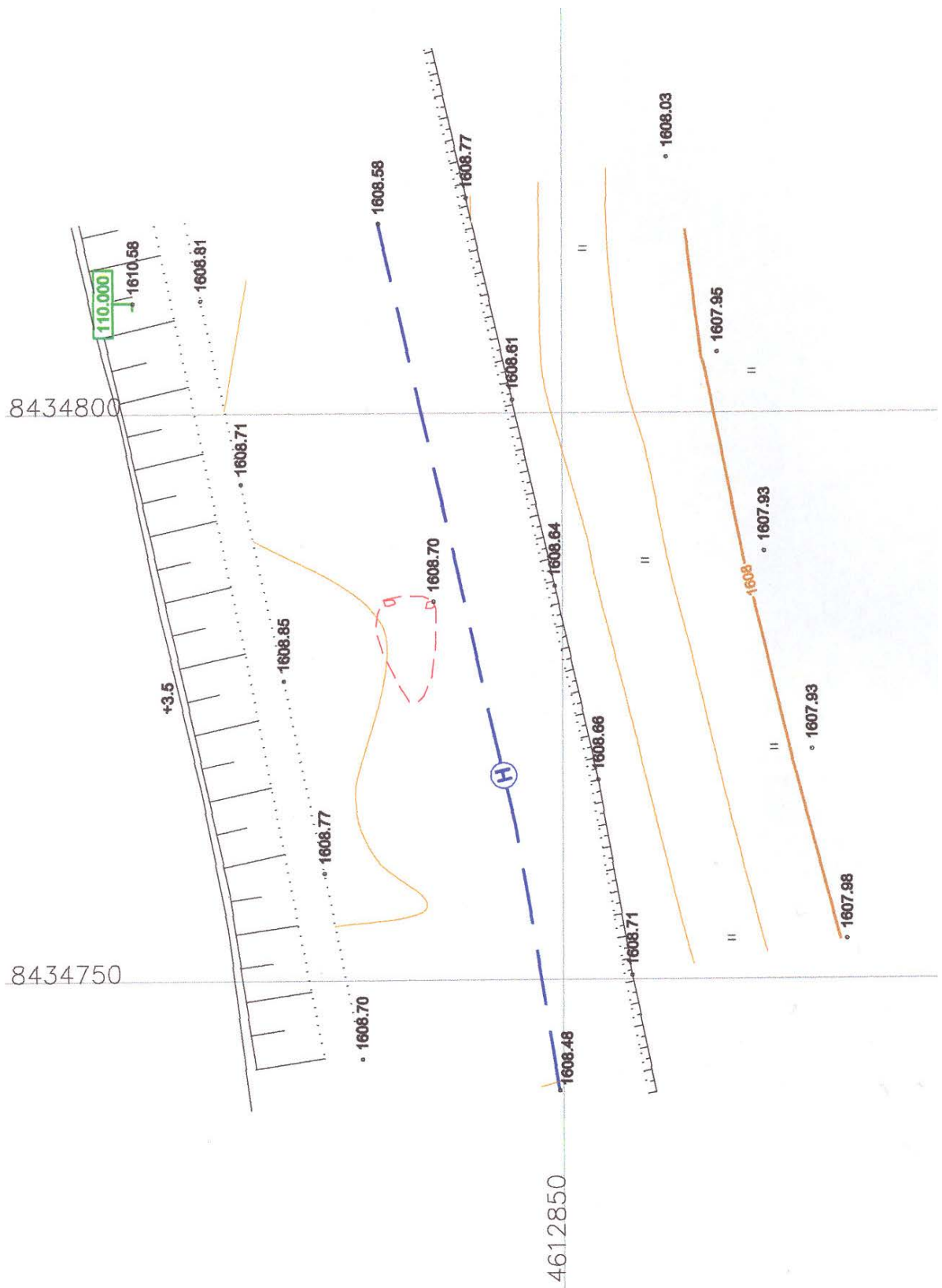
სურ. 1-1. ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ენერგოკორიდორის 107-ე კმ. საერთო ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან.

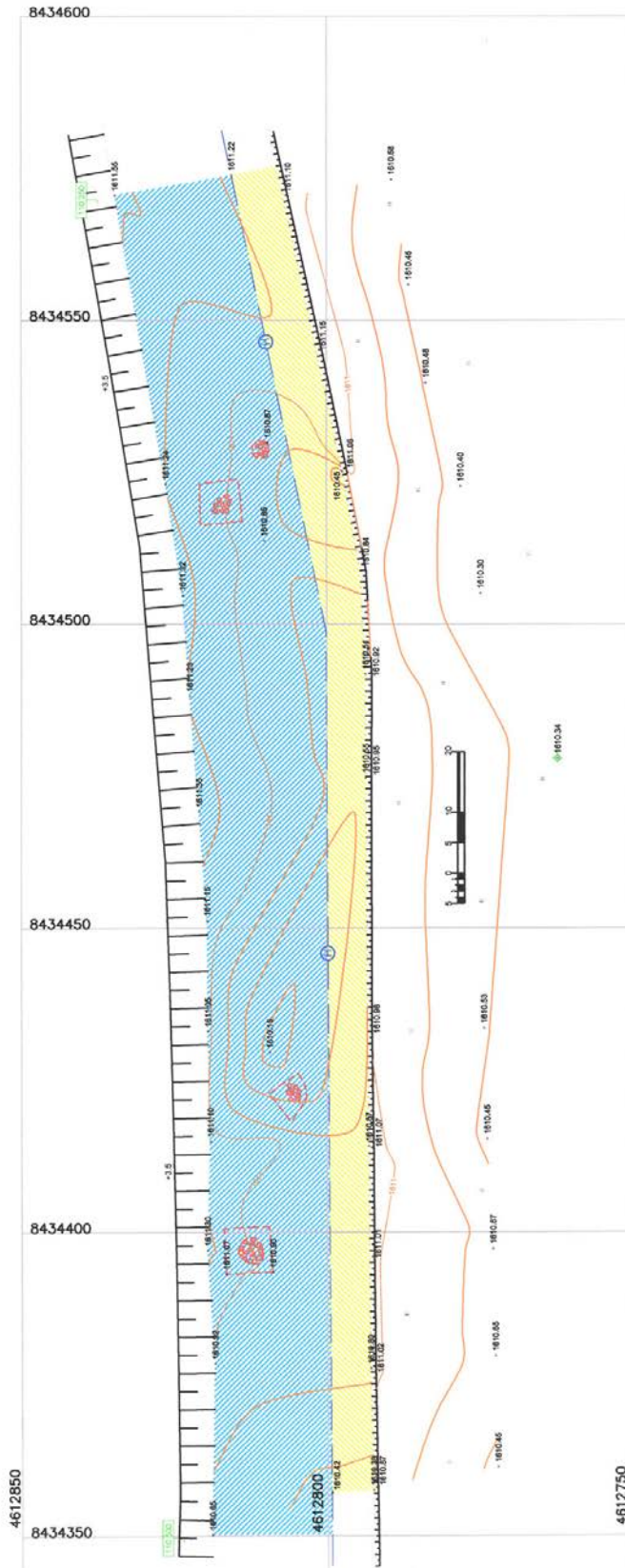
სურ. 1-2. ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ენერგოკორიდორის
107-ე კმ. საერთო ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან.

სურ. 1-3. რუკა 1. წრით აღნიშნულია სამაროვნის მდებარეობა.

სურ. 1-4. ტოპოგეგმა 2003 წ. იმერას სამაროვანი – 110-ე კმ.

სურ. 1-5. გენგეგმა. 2003 წ. იმერას სამაროვანი, 110-ე კმ.

უბნის ზოგადი აღწერილობა

ენერგოკორიდორის 107-110 კილომეტრებს შორის მოქცეული ფართობი ბედენის ქედის უკიდურეს ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში მდებარეობს. სამაროვანი ქედის ჩრდილოეთ ფერდობზე და მის ქვემოთ არსებულ მინდორზეა გამართული. 109-ე კილომეტრთან ენერგოკორიდორს წყალმცირე მდინარე პონლუჩაი კვეთს, რომელიც აქვე უერთდება მდ. ეგრიჩაის. ეს უკანასკნელი სამხრეთიდან უვლის 110-ე კილომეტრზე გამოვლენილ სამაროვანს და სოფ. იმერას გავლით წალკის წყალსაცავს უერთდება. KP - 107-110 შორის მოქცეული მონაკვეთი მკვეთრად ნაოჭიანია, რელიეფი დამრეცია და ჩრდილოეთისაკენ მიმართული. ფერდობებს მცირე ხეები და ნაკადულები კვეთს (სურ. 1-6, რუკა 2; 1-7).

107-109 კმ-ზე ენერგოკორიდორი ფერდობს მიუყვება. მონაკვეთის მიმდებარე ტერიტორია დღეისათვის სათიბად და საძოვრად გამოიყენება. ენერგოკორიდორის 110-ე კმ ვაკე ადგილზე მდებარეობს, რომელიც დღემდე სახნავ-სათეს სავარგულებს წარმოადგენს (სურ. 1-1, 2). 110-ე კმ-ზე გამოვლენილი სამარხების მახლობლად ორი ნახევრად დამშრალი ტბა მდებარეობს.

იმერას სამაროვნის ჩრდილოეთით თბილისი-წალკის სამანქანო გზა გადის.

ძველის ფუნქციონირების პერიოდში საკვლევი ფართობის გამოყენების შესახებ ინფორმაცია მოპოვებული არ არის (არ ჩატარებულა აღებული ნიმუშების პალეოზოოლოგიური, პალეობოტანიკური და პალინოლოგიური გამოკვლევა).

დღეისათვის ენერგოკორიდორის 107-110 კმ ნიშნულებზე მთლიანადაა მოხსნილი 0,3-0,5 მ სისქის ჰუმუსი (ტოპ-სოილი), ნავთობსადენის მილების დიდი ნაწილი ჩაწყობილია შესაბამის თხრილებში და შევსებულია მიწით. ენერგოკორიდორში მოხსნილი ჰუმუსი დაგროვილია გაზსადენის მხარეს.

კვლევის დანიშნულება

მენეჯმენტის მიზნები:

კონტრაქტი ითვალისწინებდა ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ენერგოკორიდორის 107-110 კილომეტრებზე მიმდინარე სამშენებლო სამუშაოების დროს გამოვლენილი ქვყარილების ხასიათის და დანიშნულების გარკვევას და ენერგოკორიდორის აღნიშნული მონაკვეთის არქეოლოგიური ძეგლებისაგან განთავისუფლებას.

მიზნის მისაღწევად გამოყოფილი იყო 14 სამუშაო დღე. საველე სამუშაოებში მონაწილეობა უნდა მიეღო 17 თანამშრომელს და 12 მუშას.

კვლევის თემა:

არქეოლოგიური ობიექტის შესახებ ენერგოკორიდორის მშენებლობამდე ინფორმაცია არ მოგვეპოვებოდა.

მშენებლობის დროს გამოვლენილი ქვყარილები სავარაუდოდ სამარხებს მიეკუთვნებოდა, რაც გათხრების პროცესში დადასტურდა (სურ. 1-8; 1-9; 1-10).

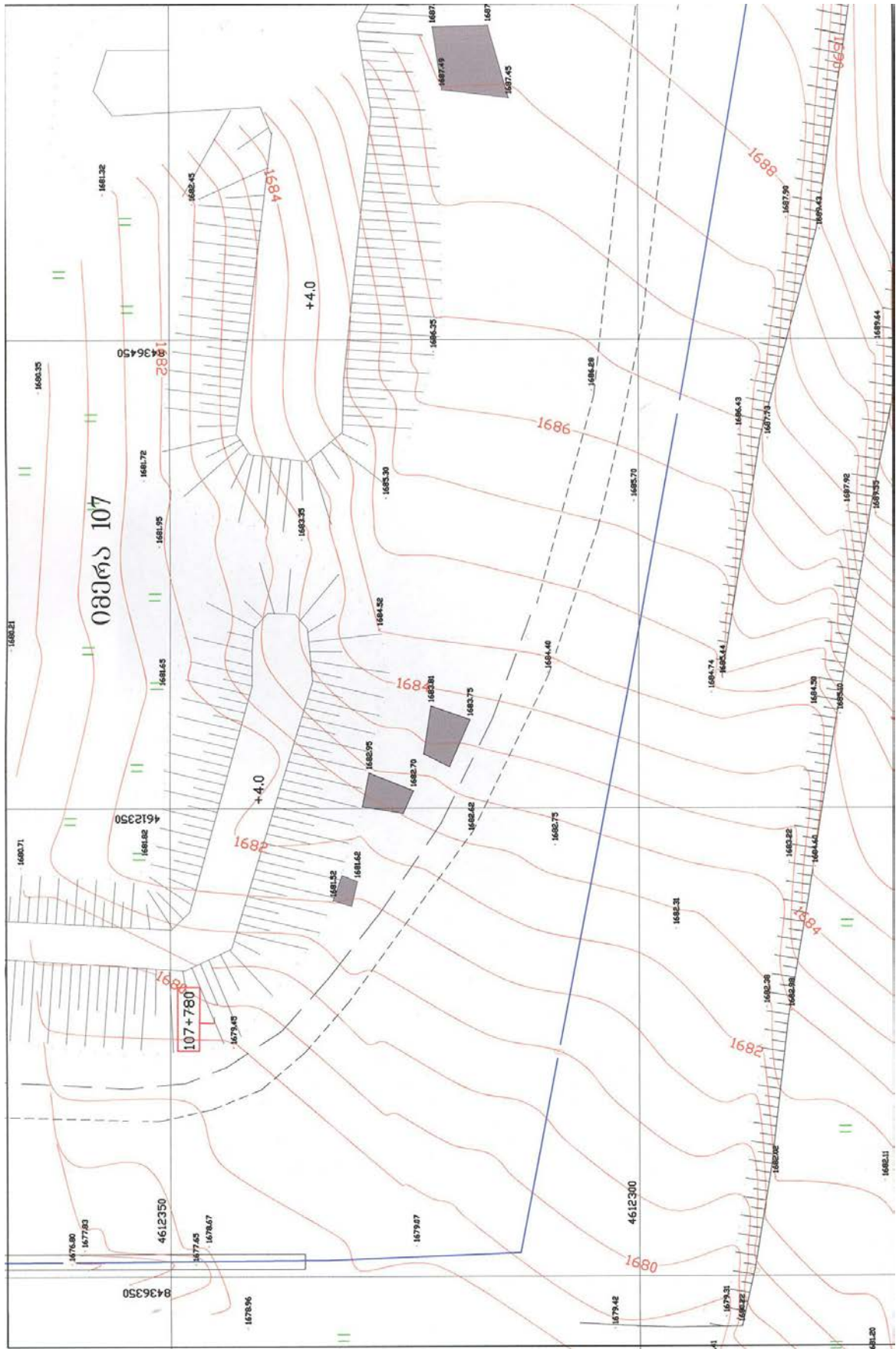
ენერგოკორიდორის მოცემულ მონაკვეთზე სამარხები ორ ჯგუფად, 109-ე და 110-ე კილომეტრნიშნულებზეა განლაგებული.

როგორც ჩანს, სამარხთა გამოვლენილი ჯგუფები ორ სამაროვანს განეკუთვნება, რომელთა მხოლოდ მცირე, პერიფერიული ნაწილი მოხვდა მშენებლობის ზონაში.

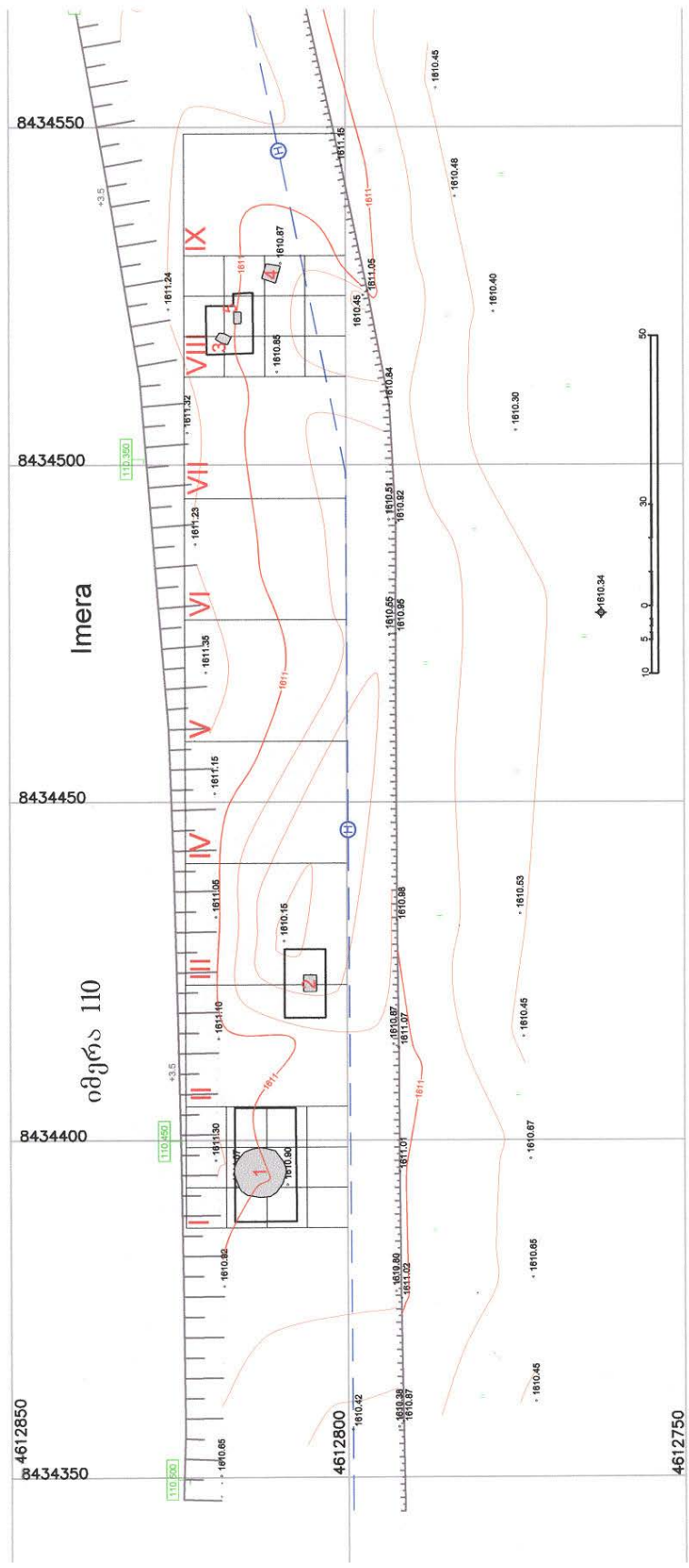
სავარაუდოა, რომ სამარხთა ნაწილი გაზსადენის მშენებლობის ზონაშიც დაფიქსირდეს.

სურ. 1-7. რუკა 3. იმერა, კპ. 107.

სურ. 1-8. ტოპოგეგმა 2004 წ. იმერას სამაროვანი. კრ. 107.

სურ. 1-10. გენგეგმა 2004 წ. იმერას სამაროვნის 110-ე კმ.

კვლევის პროცესში წამოჭრილი კითხვები:

არქეოლოგიური გათხრების დაწყებამდე საკვლევ ფართობზე მხოლოდ ქვაყრილების ფრაგმენტები ჩანდა. მათი ანთროპოგენურობა ეჭვს არ იწვევდა, თუმცა ქვაყრილების ხასიათის ზუსტი განსაზღვრა შესწავლის გარეშე ძნელი იყო. წინასწარული ვარაუდით ეს ქვაყრილები სამარხებს ეკუთვნოდა.

ამდენად მიკვლევული ობიექტის შესწავლის დაწყებისას რამდენიმე ძირითადი კითხვა იდგა:

1. რა ხასიათის ძეგლია (ქვაყრილები ნამდვილად განეკუთვნობოდა თუ არა სამარხებს).
2. სამარხების არსებობის შემთხვევაში გასარკვევი იქნებოდა ინტენსიურ სამაროვანთან გვაქვს საქმე, სამარხთა ჯგუფთან თუ ცალკეულ სამარხთან.
3. როგორია სამარხთა აღნაგობა და დაკრძალვის წესი.
4. რომელ ეპოქას მიეკუთვნება.
5. სამაროვნისა და საცხოვრებლის ურთიერთმიმართების გარკვევა.
6. რა სახის ახალი ინფორმაცია შეიძლება მოვიპოვოთ.

საკვლევ კითხვების საპასუხოდ გამოყენებული ანალიზისა და მეთოდების აღწერილობა:

1. ფართობები აიგეგმა ტოპოგრაფიულად, შედგა კვადრატების ბადე, დაფიქსირდა ძეგლების მდგომარეობა გათხრებამდე.
2. გამოვლენილი ობიექტები გაითხარა ძეგლის სტრატეგრაფიული შესწავლის მეთოდით, შედგა შესაბამისი გეგმები და ჭრილები, შესრულდა ფოტო და გრაფიკული ფიქსაცია. გამოვლენილი ობიექტები და არტეფაქტები აღწერილ იქნა საველე პირობებში.
3. გამოვლენილ სამარხებში დაკრძალულ მიცვალებულთა ჩონჩხების ცუდი დაცულობის გამო მათი ანთროპოლოგიური შესწავლა საველე პირობებში ჩატარდა.
4. ლაბორატორიული ანალიზისთვის აღებულ იქნა მიწისა და ხის ნიმუშები.
5. ნამოსახლარის მიკვლევის მიზნით ვიზუალურად შემოწმდა ენერგოკორიდორის ახლოს მდებარე ტერიტორია. ამ მიზნით შემდგომში ჩასატარებელია აეროარქეოლოგიური კვლევა.
6. სამაროვნების საზღვრების დადგენის მიზნით ენერგოკორიდორის მონაკვეთში გაჭრილ იქნა რამდენიმე სადაზვერვო თხრილი.

მეთოდები

მოპოვებული საარქივო მასალები: კერამიკა; ლითონის, ქვის და პასტის მძივები და სამკაულები; საქონლის ძეგლები; ტოპოგრაფიული რუკები; გათხრილი ფართობების გეგმები და ჭრილები; ცალკეული სამარხების გეგმები და ჭრილები; ნეგატიური ფერადი ფირები; პოზიტიური ფერადი ფირები; ციფრული ფოტო მასალა; თანამშრომელთა საველე დღიურები; საველე დავთრები.

ლაბორატორიული დამუშავების პროცესში და სრული დოკუმენტური ანგარიშის დასრულებამდე ველზე მოპოვებული ყველა მასალა და დოკუმენტი დაცული იქნება აკც-ს ლაბორატორიებში და საცავში.

ლაბორატორიული სამუშაოების დასრულების შემდეგ არტეფაქტები, შესაბამისი დოკუმენტაციით, გადაეცემა საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმს.

შედეგები

გათხრილი ერთეულების რიცხვი, სიდიდე და ადგილმდებარეობა:

107-ე კმ-ზე არქეოლოგიური ობიექტები არ აღმოჩნდა. აქ გავლებულ იქნა ოთხი საძიებო თხრილი, რომელთა ზომებია - № 1 თხრილის ჩრდილოეთისა და დასავლეთის კიდეები 7-7 მეტრია, აღმოსავლეთის - 6 მ, სამხრეთის - 8 მ.; № 2 თხრილის ჩრდილოეთი კიდე 4,5 მ-ია, სამხრეთისა - 5 მ, აღმოსავლეთისა - 4 მ, დასავლეთისა - 2,5 მ.; № 3 თხრილის ჩრდილოეთისა და დასავლეთის კიდეები 4-4 მ-ია, აღმოსავლეთისა - 4,5 მ, სამხრეთისა - 2,5 მ.; № 4 თხრილის ზომა კი 2,5 X 2,5 მ. (სურ. 1-8).

იმის გამო, რომ ენერგოკორიდორში მიწის გარკვეული დონე უკვე აღებული იყო ტექნიკით, ობსიდიანების დიდი ნაწილი არ აღმოჩნდა in situ, თუმცა შორიდან გადმოადგილებული არ უნდა იყოს და მათი ადგილსამყოფელი იქვე ახლომანლო ივარაუდება.

იმერას სამაროვნის ტერიტორიაზე ზედაპირულად აკრეფილი მასალა.¹

1. გვერდულა საფხეკ-სატეხი (ინვ. № 1), ობსიდიანის, დამზადებულია მასიურ, დიდი ზომის ანატეკეზე² (სურ. 1-11, 1; ტაბ. 1-I, 1).

2. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. № 2), ობსიდიანის, დამზადებულია მასიურ ფირფიტისებრ ანატეკეზე (სურ. 1-11, 2; ტაბ. 1-I, 4).

3. ბოლოკიდურა-გვერდულა საფხეკ-სატეხი (ინვ. № 3), ობსიდიანის, დამზადებულია საშუალო ზომის ანატეკეზე, საფხეკის სამუშაო პირები ჩამოყალიბებულია საპირისპირო რეტუმით³ (სურ. 1-11, 7; ტაბ. 1-I, 2).

4. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. № 4), ობსიდიანის, დამზადებულია საშუალო ზომის მასიურ ანატეკეზე. დაკბილული სამუშაო პირი გაფორმებულია მუცლის მხრიდან (ტაბ. 1-I, 3).

5. გვერდულა საჭრისი (ინვ. № 5), ობსიდიანის, დამზადებულია ფირფიტისებრ ანატეკეზე. სიგანე - 1,8 სმ., (სურ. 1-13, 3; ტაბ. 1-I, 5).

6. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. № 6), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის სამკუთხა ანატეკეზე, რომელსაც აქვს მკვეთრად გამოხატული დარტყმითი ბურცობი⁴.

7. სახვრეტი (ინვ. № 7), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის ანატეკეზე, მოკლე წვერი გამოყვანილია სასაჭრისე და ამოღარული ანატეკეების ალებით (სურ. 1-12, 3; ტაბ. 1-II, 3).

¹ ინვ. №№ 1-46 მოპოვებულია KP-110-ზე, №№ 47-48 კი - KP-109-ზე.

² ინვ. №№ 1, 2, 4, 7, 9, 14, 14ა, 26, 39 მიეკუთვნება მუსტიეს ეპოქას. განსაზღვრა ი.მ.კ. ლიდა ჭელიძემ.

³ ინვ. №№ 3, 5, 10, 11, 13, 16ა, 16ბ, 17, 22, 24, 27, 29, 30, 35, 41, 43 მიეკუთვნება ენეოლითის ხანას. განსაზღვრა ი.მ.კ. ლიდა ჭელიძემ.

⁴ ზოგიერთი არტეფაქტის მიკუთვნება კონკრეტული ეპოქისათვის კვლევის ამ ეტაპზე შეუძლებელია. განსაზღვრა ი.მ.კ. ლიდა ჭელიძემ.

8. კუთხურა საჭრისი (ინვ. № 8), ობსიდიანის, დამზადებულია ფირფიტისებრ ანატკეცზე. სიგანე - 1,5 სმ.

9. სატეხი (ინვ. № 9), ობსიდიანის, დამზადებულია საშუალო ზომის ანატკეცზე. აქვს ერთი სამუშაო პირი (ტაბ. 1-II, 2).

10. გვერდულა საფხეკ-სახვრეტი (ინვ. № 10), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის სამკუთხა ანატკეცზე. სახვრეტის ნისკარტისებრი ფორმის სამუშაო წვერი გამოყვანილია წვრილი ანატკეცების ალებით (სურ. 1-11, 9; ტაბ. 1-II, 4).

11. ანატკეცი ამოღარული (ინვ. № 11), ობსიდიანის, მცირე ზომის, აქვს ბრტყელი ურთიერთშემხვედრი ანატკეცების ალების კვალი მუცელზე (დაუმთავრებელი სატეხია) (სურ. 1-13, 1; ტაბ. 1-II, 5).

სურ. 1-11.

იმერას სამაროვნის ტერიტორიაზე ზედაპირულად აკრეფილი მასალა:

1. გვერდულა საფხეკ-სატეხი (ინვ. № 1); 2. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. № 2); 3. საფხეკ-სახვრეტი (ინვ. № 30); 4. სახვრეტ-საჩეხი (ინვ. № 26); 5. ნუკლეუსი (ინვ. № 36); 6. სატეხი (ინვ. № 22); 7. ბოლოკიდურა-გვერდულა საფხეკ-სატეხი (ინვ. № 3); 8. მიკრონუკლეუსი (ინვ. № 19); 9. გვერდულა საფხეკ-სახვრეტი (ინვ. № 10); 10. ამოღარული ანატკეცი (ინვ. № 14ა).

12. ანატკეცი ამოღარული (ინვ. № 12), ობსიდიანის, მცირე ზომის, ჩამოყალიბებულია მცირე ზომის ამოღარული ჩამონატეხებით ზურგის მხრიდან.

13. ლამელის ფრაგმენტი (ინვ. № 13), ობსიდიანის, აქვს წვრილი დამაბლაგვებელი რეტუში ზურგის მხარეზე. სიგანე - 1,1 სმ. (სურ. 1-12, 5; ტაბ. 1-II, 7).

14. ანატკეცები ამოღარული (ინვ. № 14-14ა), ობსიდიანის, აქვთ თითო ამოღარვა მუცელზე (სურ. 1-11, 10; ტაბ. 1-III, 3, 4).

15. ანატკეცები რეტუშირებული (ინვ. № 15), ობსიდიანის, 2 ც., დამზადებულია მასიურ, საშუალო ზომის ანატკეცებზე. აქვთ წვრილი გამაფხიანებელი რეტუში.

სურ. 1-12.

სამაროვნის ტერიტორიაზე შედაპირულად აკრეფილი მასალა:

1. გვერდულა საფხეკი (ინვ. № 24); 2. ამოღარული ანატკეცი (ინვ. № 27); 3.

სახვრეტი (ინვ. № 7); 4. ბურღისებრი იარაღი (ინვ. № 29); 5. ლამელა რეტუშირებული (ინვ. № 13); 6. ლამელა გამოყენების კვალით (ინვ. № 17); 7. ლამელა დაუმუშავებული (ინვ. № 18).

16. ანატკეცები რეტუშირებული (ინვ. № 16), ობსიდიანის, 3 ც., აქვთ წვრილი დამაბლაგვებელი რეტუში.

17. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 16ა), ობსიდიანის, აქვს წვრილი დამაბლაგვებელი რეტუში მუცლის მხრიდან (ტაბ. 1-III, 7).

18. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 16ბ), ობსიდიანის, აქვს წვრილი დამაბლაგვებელი რეტუში ზურგზე (ტაბ. 1-III, 2).

19. ლამელის ფრაგმენტი (ინვ. № 17), ობსიდიანის, კიდევზე აქვს გამოყენების კვალი. სიგანე - 2 სმ., (სურ. 1-12, 6; ტაბ. 1-III, 8).

20. ლამელის ფრაგმენტი (ინვ. № 18), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი. სიგანე - 2,2 სმ., (სურ. 1-12, 7; ტაბ. 1-III, 9).
21. მიკრონუკლეუსი (ინვ. № 19), ობსიდიანის, ამორფული (სურ. 1-11, 8; ტაბ. 1-II, 6).
22. ნუკლეუსები (ინვ. № 20), ობსიდიანის, 4 ც., სხვადასხვა ფორმის - 2 ბრტყელი, 1 ამორფული, 1 მომრგვალებული.
23. ნატეხები ნუკლეუსის (ინვ. № 21), ობსიდიანის, 3 ც.
24. სატეხი (ინვ. № 22), ობსიდიანის, დამზადებულია დიდი ზომის ოთხკუთხა ფორმის ანატაკეცზე (სურ. 1-11, 6; ტაბ. 1-II, 1).
25. სატეხი (ინვ. № 23), ობსიდიანის, დამზადებულია დიდი ზომის ოთხკუთხა ფორმის ანატაკეცზე.
26. გვერდულა საფხეკი (ინვ. № 24), ობსიდიანის, დამზადებულია ანატაკეცზე, აქვს რეტუში ზურგზე (სურ. 1-12, 1; ტაბ. 1-III, 6).
27. ანატაკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 25), ობსიდიანის, დამზადებულია საშუალო სიდიდის ანატაკეცზე, აქვს დამაბლაგვებელი რეტუში ზურგის ერთ მხარეს.
28. სახვრეტ-საჩეხი იარაღი (ინვ. № 26), ობსიდიანის, დამზადებულია დიდი ზომის ანატაკეცის გვერდზე. სახვრეტის წვერი არ არის გამოყოფილი (სურ. 1-11, 4; ტაბ. 1-III, 1).
29. ანატაკეცი ამოღარული (ინვ. № 27), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის ანატაკეცზე, ზურგზე აქვს დამაბლაგვებელი რეტუში (სურ. 1-12, 2; ტაბ. 1-III, 5).
30. ანატაკეცი ამოღარული (ინვ. № 28), ობსიდიანის, დამზადებულია დიდი ზომის ანატაკეცზე, ამოღარულია მთელ პერიმეტრზე.
31. ბურღი (ინვ. № 29), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის ნუკლეუსის ნარჩენზე. სამუშაო პირი ჩამოყალიბებულია საჭრისისებრი ჩამონატეხებით ყველა მხრიდან (სურ. 1-12, 4; ტაბ. 1-IV, 1).
32. საფხეკ-სახვრეტი (ინვ. № 30), ობსიდიანის, დამზადებულია დიდი ზომის მასიურ ანატაკეცზე. საფხეკის სამუშაო პირი ჩამოყალიბებულია ანატაკეცის ქვედა ბოლოზე ზურგიდან; სახვრეტის სამუშაო წვერი ჩამოყალიბებულია რეტუშითა და წვრილი ჩამონატეხების ადებით (სურ. 1-11, 3; ტაბ. 1-IV, 3).
33. ანატაკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 31), ობსიდიანის, დამზადებულია დიდი ზომის ანატაკეცზე, ზურგზე აქვს წვრილი გამაფხიანებელი რეტუში.
34. სატეხი (ინვ. № 32), ობსიდიანის, დამზადებულია საშუალო ზომის ანატაკეცზე.
35. ანატაკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 33), ობსიდიანის, დამზადებულია საშუალო ზომის ანატაკეცზე, ზურგზე აქვს წვრილი გამაფხიანებელი რეტუში (სურ. 1-13, 2).
36. ანატაკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 34), ობსიდიანის, დამზადებულია საშუალო ზომის ანატაკეცზე, მუცელზე აქვს წვრილი დამაბლაგვებელი რეტუში.
37. ანატაკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 35), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის ანატაკეცზე, მუცელზე აქვს წვრილი დამაბლაგვებელი რეტუში (ტაბ. 1-IV, 6).
38. ნუკლეუსი (ინვ. № 36), ობსიდიანის, დისკოსებრი ფორმის (სურ. 1-11, 5; ტაბ. 1-IV, 4).
39. ნუკლეუსი (ინვ. № 37), ობსიდიანის, ბრტყელი.
40. ანატაკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 38), ობსიდიანის, დამზადებულია დიდი ზომის ოთხკუთხა ფორმის ანატაკეცზე. ზურგზე აქვს დამაბლაგვებელი რეტუში ერთ მხარეზე, მუცელზე. იმავე მხარეს აქვს ბრტყელი ჩამონათალის კვალი.

41. ლამელა რეტუშირებული (ინვ. № 39), ობსიდიანის, დამზადებულია არაწესიერი ფორმის, მცირედ მოხრილი პროფილის ფირფიტაზე. ზურგზე აქვს დამაბლაგვებელი რეტუში (ტაბ. 1-IV, 2).

42. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 40), ობსიდიანის, დამზადებულია მასიურ, დიდი ზომის ანატკეცზე, ზედა ბოლოზე აქვს ციცაბო რეტუში მუცლის მხრიდან, დაკბილული აქვს ერთი კიდე.

სურ. 1-13.

იმერას სამაროვანის ტერიტორიაზე ზედაპირულად აკრეფილი მასალა:

1. ამოღარული ანატკეცი (ინვ. № 11);
2. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 33);
3. გვერდულა საჭრისი (ინვ. № 5);

43. ანატკეცი (ინვ. № 41), ობსიდიანის, მცირე ზომის, მუცლის მხრიდან ერთ კიდეზე აქვს ბრტყელი ჩამონატეხების კვალი (ტაბ. 1-IV, 5).

44. ანატკეცი (ინვ. № 42), ობსიდიანის, დიდი ზომის, ზურგზე ერთი კიდის გასწვრივ აქვს ბრტყელი ჩამონატეხების კვალი.

45. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 43), ობსიდიანის, მცირე ზომის, ზურგზე ერთი კიდის გასწვრივ აქვს წვრილი ფხისმიმცემი რეტუში (ტაბ. 1-IV, 7).

46. სატეხი (ინვ. № 44), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის ნუკლეუსზე, აქვს ერთი სამუშაო პირი.

47. ნუკლეუსი (ინვ. № 45), ობსიდიანის, მცირე ზომის, ამორფული.

48. ანატკეცი (ინვ. № 46), ობსიდიანის, მცირე ზომის, ბრტყელადაა გათლილი მუცელზე ერთი კიდის გასწვრივ.

49. ლამელის ფრაგმენტები (ინვ. № 47), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი. სიგანე - 2,3 სმ; 2,5 სმ.

50. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 48), თიხის, თიხაში შერეულია მსხვილმარცვლოვანი ქვიშა და ობსიდიანის ნატეხები.

სამარხებისა და სამარხეული მასალის აღწერილობა

ენერგოკორიდორის 109-110-ე კილომეტრებზე გაითხარა 7 სამარხი, მათ შორის 2 ძლიერ დაზიანებული. 5 მათგანი (№№ 1-5) მდებარეობს 110-ე კმ-ზე, 2 (№№ 6-7) 109 კმ-ზე.

სამარხი № 1.

სურ. 1-14. სამარხი № 1. ხელი დასავლეთიდან.

აღმოჩნდა ენერგოკორიდორის 110+435-ე კმ-ზე, I ნაკვეთის მე-4, 5, 7, 8 კვადრატებში.

სამარხი გამოვლინდა მიწის თანამედროვე ზედაპირიდან 0,35 მ სიღრმეზე. წრიული ქვაყრილი, განსაკუთრებით მისი სამხრეთი ნაწილი, დაზიანებულია სამშენებლო სამუშაოების დროს (სურ. 1-14; 15-18). ყრილს შემოუყვება ქვის ორმაგი წრე (სურ. 1-16); გარეთა წრე დიდი ზომის ქვებითაა შედგენილი, შიდა - უფრო მომცროთი (ტაბ. 1-V). წრეებს შორის სივრცე შევსებულია საშუალო და მცირე ზომის რიყის ქვებით (გარეთა წრის დმ - 7 მ-ია; შიდა წრის დმ - 5,3 მ).

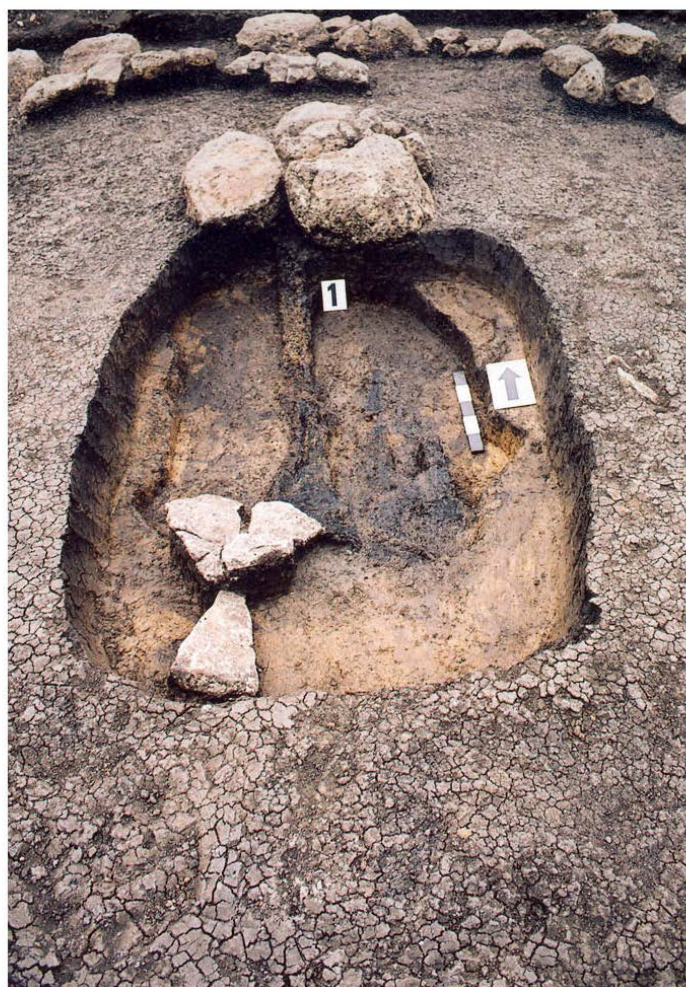
სურ. 1-15. სამარხი № 1. ხედი სამხრეთიდან.

სურ. 1-16. სამარხი № 1. კრომლები და სამარხი კამერის თავზე შემორჩენილი ქვყარილი. ხედი სამხრეთიდან.

სურ. 1-17. სამარხი № 1. სამარხი კამერის გადახურვის ძელების ნაშთი. დეტალი.

სურ. 1-18. სამარხი № 1. სამარხი კამერის გადახურვის ძელების ნაშთი. ხედი სამხრეთიდან.

სურ. 1-19. სამარხი № 1. სამარხი კამერის გადახურვის ძელები ნაშთი. დეტალი.

სურ. 1-20. სამარხი № 1. სამარხი კამერის გადახურვის ძელები ნაშთი.

სურ. 1-21. სამარხი № 1. კრომლეხი და სამახი კამერა

სურ. 1-22. სამარხი № 1. სამახი კამერა.
საერთო ხედი სამხრეთიდან.

ქვაყრილში აღმოჩნდა ობსიდიანის ანატკეცები (ინვ. №№ 49-83; 91, 97), ყრილის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში დაფიქსირდა დასაკრძალავი ორმო, რომელიც დამხრობილია ჩრდილოეთიდან სამხრეთისაკენ (სურ. 1-21). ორმო შევსებულია საშუალო და მცირე ზომის ქვებით, სამი დიდი ქვა იღო სამარხის ჩრდილოეთ

ნაპირთან (ტაბ. 1-VI). კამერის შევსების განაპირა ქვები ვერტიკალურადაა ჩალაგებული. ქვების ორი რიგის ალაგების შემდეგ გამოიკვეთა ხის ძელების ნაშთი, რომელიც ანაბეჭდის სახითაა შემორჩენილი (სურ. 1-17-20). ძელები დამხრობილია ჩრდილოეთიდან სამხრეთისაკენ და ჩაზნექილია სამარხის ცენტრში (ტაბ. 1-VIII). ძელების ნაშთი შედარებით კარგადაა შემორჩენილი სამარხის სამხრეთ ნაწილში (ტაბ. 1-VII) - ძელის ბოლოები ზემოთაა აწეული და ორმოს ნაპირს ებჯინება (სურ. 1-18, 19) (შემორჩენილი ძელების ზომებია: სიგრძე - 1,9 მ, სიგანე სამხრეთ ნაწილში - 0,6 მ-ია) (ტაბ. 1-IX).

დასაკრძალავი ორმო (2,0x1,10x0,6 მ) ჩაჭრილია ყვითელი ფერის თიხა-მიწაში. ორმოში დაკრძალულია ერთი ინდივიდი - 25-29 წლის მამაკაცი, კიდურებმოხრილი, მარჯვენა გვერდზე თავით ჩრდილოეთით. თავის ქალა და ჩონჩხი ძლიერ იყო დაზიანებული.⁵

კამერის ჩრდილო-აღმოსავლეთ კუთხეში გაიწმინდა თიხის ორი ჭურჭელი (ინვ. №№ 98, 99); ჩრდილო-დასავლეთ და ჩრდილო-აღმოსავლეთ კუთხეში აღმოჩნდა ალაპის ნაშთი (სურ. 1-22; ტაბ. 1-X, XI).

სამარხში აღმოჩნდა:

51. ქოთანი (ინვ. № 98), თიხის, გამომწვარია ლეგა-მოყავისფროდ, თიხაში შერეულია მსხვილი თეთრმარცვლოვანი მინარევები, ცუდადაა გამომწვარი. პირი გადაშლილი აქვს, ყელი - დაბალი, ძირი - ბრტყელი. ძლიერ დაზიანებულია (ტაბ. 1-XII, 2).

სურ. 1-23. სამარხი № 1. ქოთანი (ინვ. № 99).

52. ქოთანი (ინვ. № 99), თიხის, გამომწვარია მოყავისფროდ, თიხაში შერეულია მსხვილი თეთრმარცვლოვანი მინარევები. პირი გადაშლილი აქვს, ბაკოზე გასდევს მკვეთრი ღარი, მხარი შემკულია ამოღარული ორნამენტით - ორ ჰორიზონტალურ ხაზს შორის მოთავსებულია ირიბი ნაჭდევები, ძირი ბრტყელი აქვს (სურ. 1-23; ტაბ. 1-XII, 1).

⁵ ანთროპოლოგიური მასალა განსაზღვრა მზია რჩეულიშვილმა.

53. სატეხი (ინვ. № 100), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის ანატექცზე, აქვს ერთი სამუშაო პირი. აღმოჩნდა სამარხის სამხრეთ ნაწილში, ძელთან (ტაბ. 1-XVII, 6).

54. ალაპის ნაშთი (ინვ. № 101), ცხვრის ან თხის ბარძაყის ძვლის ფრაგმენტები. აღმოჩნდა სამარხის დასავლეთ კედელთან, ჩრდილო-დასავლეთ კუთხის მახლობლად.⁶

სამარხის ქვაყრილში აღმოჩნდა:

სურ. 1-24. № 1 სამარხის ქვაყრილში აკრეფილი მასალა:

1. საფხეკი (ინვ. № 50); 2. ანატექცი რეტუშირებული (ინვ. № 49); 3. ნუკლეუსი (ინვ. № 51); № 1 სამარხის ქვაწორის ზედაპირზე აკრეფილი მასალა: 4. გვერდულა საფხეკი (ინვ. № 59); 5. საზოკი (ინვ. № 58);

⁶ ოსტეოლოგიური მასალა განსაზღვრა ბიოლოგიურ მეცნიერებათა კანდიდატმა ოლეგ ბენდუქიძემ.

6. ანატკეცი (ინვ. № 55); 7. ნუკლეუსი (ინვ. № 64); 8. გვერდულა საფხეკი (ინვ. № 57); 9. ნუკლეუსი (ინვ. № 62); 10 ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 56); 11. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 53).

სურ. 1-25.

№ 1 სამარხის ქვაყრილში აღმოჩნდა:

1. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 80); 2. ლამელის დაუმუშავებელი ფრაგმენტი (ინვ. № 71); 3. სახვრეტი (ინვ. № 78); 4. სატეხი (ინვ. № 70); 5. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 79), 6. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 75); 7. სატეხი (ინვ. № 77).

55. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 49), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის ანატკეცზე, ზურგზე ერთი კიდის გასწვრივ აქვს წვრილი, დამაბლაგვებელი რეტუში⁷ (სურ. 1-24, 2; ტაბ. 1-XIII, 3).

56. სატეხი (ინვ. № 50), ობსიდიანის, დამზადებულია საშუალო ზომის ანატკეცზე, აქვს ერთი სამუშაო პირი (სურ. 1-24,1; ტაბ. 1-XIII, 2).

57. ნუკლეუსი (ინვ. № 51), ობსიდიანის, ამორფული ფორმის (სურ. 1-24, 3; ტაბ. 1-XIII, 1).

58. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 52), ობსიდიანის, დამზადებულია დიდი ზომის ანატკეცზე. ზურგზე აქვს წვრილი დამაბლაგვებელი რეტუში.

59. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 53), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის ანატკეცზე, მუცელზე აქვს დამაბლაგვებელი რეტუში (სურ. 1-24, 11; ტაბ. 1-XV, 5).

⁷ ინვ. №№ 49, 50, 53, 56, 57, 70, 75, 77-80, 84, 89, 95, 100 მიეკუთვნება ენეოლითის ხანას.

60. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 54), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის ანატკეცზე, მუცელზე აქვს დამაბლაგვებელი რეტუში.

სურ. 1-26. №1 სამარხის ქვაყრილში აღმოჩენილი ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. № 69).

61. ანატკეცი (ინვ. № 55), ობსიდიანის, საშუალო ზომის, ურთიერთსაპირისპირო, ბრტყელი ანატკეცებია ათლილი კიდეების გასწვრივ (სურ. 1-24, 6; ტაბ. 1-XV, 1).

62. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 56), ობსიდიანის, დამზადებულია საშუალო ზომის ანატკეცზე, აქვს დამაბლაგვებელი რეტუში (სურ. 1-24, 10; ტაბ. 1-XV, 2).

63. გვერდულა საფხეკი (ინვ. № 57), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის ანატკეცზე, ჩამოყალიბებულია ზურგიდან (სურ. 1-24, 8; ტაბ. 1-XV, 6).

64. სახოკი (ინვ. № 58), ობსიდიანის, დამზადებულია მასიურ, დიდი ზომის ანატკეცზე. სამუშაო პირი დაკბილული აქვს⁸ (სურ. 1-24, 5; ტაბ. 1-XIV, 2).

65. გვერდულა საფხეკი (ინვ. № 59), ობსიდიანის, დამზადებულია მასიურ, საშუალო ზომის ანატკეცზე. რეტუშით გაფორმებულია ზურგის მხრიდან (სურ. 1-24, 4; ტაბ. 1-XV, 3).

66. ლამელის ფრაგმენტები (ინვ. № 60), ობსიდიანის, 2 ც., სწორპროფილიანი, დაუმუშავებელი.

67. ნუკლეუსი (ინვ. № 61), ობსიდიანის, მცირე ზომის, ერთ მხარეს შემორჩენილი აქვს კაჭრის კანი.

68. ნუკლეუსი (ინვ. № 62), ობსიდიანის, მცირე ზომის, მომრგვალებული ფორმის (ტაბ. 1-XIV,3).

69. მიკრონუკლეუსი (ინვ. № 63), ობსიდიანის, მცირე ზომის.

70. ნუკლეუსი (ინვ. № 64), ობსიდიანის, პრიზმისებრი ფორმის (სურ. 1-24, 7; ტაბ. 1-XIV, 1).

⁸ ინვ. №№ 58, 59, 84, 87 მიეკუთვნება მუსტიეს ეპოქას.

71. ანატკეცი (ინვ. № 65), ობსიდიანის, დიდი ზომის, კიდეების გასწვრივ ჩამოთლილია.

72. ნუკლეუსი (ინვ. № 66), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის კაჭარისაგან, აქვს ორი დარტყმის მოედანი. ბუნებრივი კანი შემორჩენილია სამი მხრიდან.

73. ჭურჭლის ფრაგმენტები (ინვ. № 67), თიხის, 2 მცირე ზომის ფრაგმენტი: ერთი მონაცრისფროდაა გამომწვარი, მეორე - მოყავისფროდ.

74. სატეხი (ინვ. № 68), ობსიდიანის, 2 ც., დამზადებულია საშუალო ზომის ანატკეცებზე, აქვთ 1 სამუშაო პირი.

75. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. № 69), ობსიდიანის, დამზადებულია დიდი ზომის, მასიურ სამკუთხა ფორმის ანატკეცზე. სამუშაო პირი ამობურცულ-ჩაღარული ფორმისა.

76. სატეხი (ინვ. № 70), ობსიდიანის, დამზადებულია საშუალო ზომის ანატკეცზე. აქვს ერთი სამუშაო პირი (სურ. 1-25, 4; ტაბ. 1-XVI, 1).

77. ლამელის ფრაგმენტი (ინვ. № 71), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი. სიგანე - 1,8 სმ (სურ. 1-25, 2; ტაბ. 1-XVI, 7).

78. სახვრეტი (ინვ. № 72), ობსიდიანის, დამზადებულია საშუალო ზომის სამკუთხედის ფორმის ანატკეცზე. წვერი არა აქვს გამოყოფილი, გაფორმებულია წვრილი რეტუშით.

79. ნუკლეუსი (ინვ. № 73), ქალცედონის, ამორფული ფორმის.

80. ანატკეცები რეტუშირებული (ინვ. № 74), ობსიდიანის, 2 ც. საშუალო ზომის, ორივეს აქვს დამაბლაგვებელი რეტუში.

81. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 75), ობსიდიანის, მცირე ზომის, აქვს დამაბლაგვებელი რეტუში (სურ. 1-25, 6; ტაბ. 1-XVI, 4).

82. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 76), ობსიდიანის, დამზადებულია დიდი ზომის, ოთხკუთხა ფორმის, მასიურ ანატკეცზე. აქვს ერთი რეტუშირებული ფოსო.

83. სატეხი (ინვ. № 77), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის ანატკეცზე. აქვს ერთი სამუშაო პირი (სურ. 1-25, 7; ტაბ. 1-XVI, 6).

84. სახვრეტი (ინვ. № 78), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის ანატკეცზე. წვერი არა აქვს გამოყოფილი, გაფორმებულია უწვრილესი რეტუშით მუცლის მხრიდან (სურ. 1-25, 3; ტაბ. 1-XVI, 5).

85. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 79), ობსიდიანის, მცირე ზომის, მუცლის მხრიდან აქვს წვრილი დამაბლაგვებელი რეტუში (ტაბ. 1-XVI, 2).

86. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 80), ობსიდიანის, მცირე ზომის, მუცლის მხრიდან აქვს წვრილი დამაბლაგვებელი რეტუში (სურ. 1-25, 1; ტაბ. 1-XVI, 3).

87. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 81), ობსიდიანის, მცირე ზომის, მუცლის მხრიდან აქვს წვრილი დამაბლაგვებელი რეტუში.

88. ანატკეცები (ინვ. № 82), ობსიდიანის, 2 ც., საშუალო ზომის, ჩამოთლილი კიდეების გასწვრივ.

89. ანატკეცები რეტუშირებული (ინვ. № 83), ობსიდიანის, 2 ც., საშუალო ზომის, ზურგის მხრიდან აქვს წვრილი, ნაწილობრივ დამაბლაგვებელი რეტუში.

90. ლამელის ფრაგმენტი (ინვ. № 91), ობსიდიანის, აქვს სწორი ფორმა და პროფილი, ერთი კიდის გასწვრივ აქვს წვრილი ჩამონატეხების რიგი. სიგანე - 2 სმ.

91. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტები (ინვ. № 92), თიხის, მოწითალო-მოყავისფროდ გამომწვარი, დამზადებულია მინარეცებიანი თიხისაგან, ცუდადაა გამომწვარი (10 ფრაგმენტი).

92. ისრისპირის ფრაგმენტი (ინვ. № 93), ობსიდიანის, ქუსლამოღარული (ტაბ. 1-XV, 4).

სამარხის ქვაყრილის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში აღმოჩნდა:

93. სანაყის ფრაგმენტი (ინვ. № 94), რიყის ქვის, განიკვეთში ოთხკუთხედს მიახლოებული. სიგრძე - 8 სმ.

სურ. 1-27. სამარხი № 1. თიხის მინიატურული ჭურჭელი (ინვ. № 95).

94. მინიატურული ჭურჭელი (ინვ. № 95), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, დამზადებულია მინარევებიანი თიხისაგან, ხელითაა ნაძერწი. სიმაღლე - 1,3 სმ., პირის დმ. 2,0 სმ; ძირის - 2,3 სმ. (სურ. 1-27).

სამარხის ქვაყრილის ჩრდილოეთ კიდეთან ქვებში აღმოჩნდა:

95. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტები (ინვ. № 96), თიხის, მოწითალო-მოყავისფროდ გამომწვარი, დამზადებულია მინარევებიანი თიხისაგან, ცუდადაა გამომწვარი (50-მდე ფრაგმენტი).

96. ლამელის ფრაგმენტი (ინვ. № 97), ობსიდიანის, აქვს სწორი ფორმა და პროფილი, დაუმუშავებელია.

სამარხის ქვაყრილის გარეთ, სამხრეთ-დასავლეთით აღმოჩნდა:

სურ. 1-28.

სამარხი № 1. ქვაყრილის გარეთ, სამხრეთ-დასავლეთით აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღები:

1. სატეხი (ინვ. № 85); 2. სახვრეტი (ინვ. № 86); 3. საჭრისი (ინვ. № 84); 4. ნუკლეუსი (ინვ. № 89); 5. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 87).

97. საჭრისი (ინვ. № 84), ობსიდიანის, დამზადებულია დიდი ზომის ანატკეცის გადანატეხის კუთხეზე (სურ. 1-28, 3; ტაბ. 1-XVII, 1).

98. სატეხი (ინვ. № 85), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის ანატკეცზე. აქვს ერთი სამუშაო პირი (სურ. 1-28, 1; ტაბ. 1-XVII, 5).

99. სახვრეტი (ინვ. № 86), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის ანატკეცზე, წვერი გამოყოფილია ურთიერთსაპირისპირო წვრილი ამოღარული ანათლებით (სურ. 1-28, 2; ტაბ. 1-XVII, 4).

100. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 87), ობსიდიანის, საშუალო ზომის, მუცლის მხრიდან აქვს წვრილი დამაბლაგვებელი რეტუში (სურ. 1-28, 5; ტაბ. 1-XVII, 2).

101. ანატკეცები რეტუშირებული (ინვ. № 88), ობსიდიანის, 3 ც., საშუალო ზომის, მუცლის მხრიდან აქვს წვრილი დამაბლაგვებელი რეტუში.

102. ნუკლეუსი (ინვ. № 89), ობსიდიანის, მომრგვალებული ფორმის, ერთ მხარეს აქვს კაჭრის კანი (სურ. 1-28, 4; ტაბ. 1-XVII, 3).

103. ნუკლეუსი (ინვ. № 90), ობსიდიანის, ბრტყელი ფორმის, სამი მხრიდან შემორჩენილი აქვს კაჭრის კანი.

სამარხი № 2

სამარხი მონიშნა № 1 სამარხის სამხრეთ-აღმოსავლეთით 30 მ-ის დაშორებით, II ნაკვეთის მე-6, მე-9 კვადრატებსა და III ნაკვეთის მე-7, მე-10 კვადრატებში; უნდა აღინიშნოს, რომ 2003 წელს აქ დაფიქსირებულ იქნა ქვების წყობა, რომელიც სავარაუდოდ სამარხის არსებობაზე მიუთითებდა. როგორც ჩანს, მშენებლებმა ეს ქვები მოხსნეს, ხოლო წარმოშობილ ჩაღრმავებას დააფარეს გეო-ტექსტილი და დააყარეს წვრილი ქვები. ექსპედიციამ დიდი შრომის ფასად გაწმინდა აღნიშნული ადგილი და გაავლო საკონტროლო თხრილი (10x5 მ).

სურ. 1-29. № 2 სამარხის ნაშთი.

თხრილის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში დადასტურდა ნახშიროვანი ფენის ნაშთი და ქვები (სურ. 1-29), რომელიც თხრილის სხვა ნაწილში არ ვრცელდებოდა. თხრილში დადასტურდა სხვადასხვა ობსიდიანის ანატაკეცი და სალესი ქვა. სხვა არქეოლოგიური მასალა თხრილში არ დადასტურებულა.

სამარხის მახლობლად მშენებლების მიერ დაგროვილ მიწაში აღმოჩნდა:

104. ისრისპირის ფრაგმენტი (ინვ. № 102), ობსიდიანის, ქუსლამოლარული (ტაბ. 1-XIX, 1). როგორც ჩანს, სამარხულ ინვენტარს მიეკუთვნებოდა. თარიღდება ძვ.წ. XV-XIV სს. და სამარხების თანადროულია.

სამარხის ქვაყრილის ნაშთის დონეზე აღმოჩნდა:

105. სახვრეტი (ინვ. № 103), ობსიდიანის, დამზადებულია საშუალო ზომის ანატაკეცზე, პატარა წვერი გამოყოფილია ურთიერთსაპირისპიროდ განლაგებული წვრილი რეტუმით (სურ. 1-30, 3; ტაბ. 1-XIX, 4)⁹.

106. ანატაკეცი რეტუმირებული (ინვ. № 104), ობსიდიანის, დამზადებულია დიდი ზომის ანატაკეცზე, მუცელზე აქვს რეტუმირებული ფოსო ((სურ. 1-30, 3; ტაბ. 1-XIX, 2).

⁹ ინვ. №№ 103, 104, 113, 123, 125, 130ა, 132, 143, 146, 149 მიეკუთვნება მუსტიეს ეპოქას.

107. ლამელის ფრაგმენტი (ინვ. № 105), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი, აქვს არაწესიერი ფორმა და მცირედ მოხრილი პროფილი.

სურ. 1-30.

№ 2 სამარხის ქვაყრილის ნაშთის დონეზე აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღები: 1. სატეხი (ინვ. № 106); 2. სატეხი (ინვ. № 107); 3. სახვრეტი (ინვ. № 103); 4. ანატაკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 104);

108. სატეხი (ინვ. № 106), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის, მასიურ ანატაკეცზე. აქვს ერთი სამუშაო პირი (სურ. 1-30, 1; ტაბ. 1-XIX, 5)¹⁰.

109. სატეხი (ინვ. № 107), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის ლამელისებურ ანატაკეცზე. აქვს ერთი სამუშაო პირი (სურ. 1-30, 2; ტაბ. 1-XIX, 3).

სურ. 1-31. სამარხი № 2. სალესი ქვა (ინვ. № 108).

110. სალესი (ინვ. № 108), რიყის ქვის, ნაკლული (სურ. 1-31; ტაბ. 1-XVIII, 1).

¹⁰ ინვ. №№ 106, 107 მიეკუთვნება ენეოლითის ხანას.

სამარხი № 3

სამარხი № 3 აღმოჩნდა ენერგოკორიდორის 110-ე კმ-ზე, VIII ნაკვეთის 1, მე-2, 4, 5 კვადრატებში (სურ. 1-32; 33; ტაბ. 1-XX).

სურ. 1-32. სამარხი № 3. ქვყარილი, ხედი დასავლეთიდან.

ხედი ჩრდილოეთიდან.

ქვყარილიანი სამარხია (სურ. 1-32; 33; ტაბ. 1-XX), რომლის ზომებია ჩრდილო-აღმოსავლეთიდან სამხრეთ-დასავლეთისაკენ - 1,40 მ; ჩრდილო-დასავლეთიდან სამხრეთ-აღმოსავლეთისაკენ - 2,00 მ; ქვყარილი შედგებოდა საშუალო და მცირე ზომის ბაზალტის ქვებისაგან, რომელთა ალების შემდეგ გამოიკვეთა ჩრდილო-აღმოსავლეთიდან, სამხრეთ-დასავლეთისაკენ მიმართული დასაკრძალავი ორმო.

კამერის თავზე დაფიქსირდა მიწაში ღრმად ჩადგმული ქვების რიგი (სურ. 1-33). მისი მოხსნის შემდეგ გამოიკვეთა ორმო (2,40x1,40 მ), რომელიც ყვითელ თიხნარშია გამართული (სურ. 1-34; 35; ტაბ. 1-XXI). მასში დაკრძალულია ერთი მიცვალებული, რომლის ძვლები ცუდადაა შემორჩენილი. სამარხის ჩრდილოეთ ნაწილში დაფიქსირდა ქვედა ყბის, ხოლო აღმოსავლეთ კედელთან ზედა ყბის ნაშთი; ჩონჩხიდან შემორჩენილია ბარძაყის ძვლის ფრაგმენტი, წვივის დიდ ძვალზე დევს ზემოდან ჩავარდნილი ქვა. ამ ნაშთის მიხედვით შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ სამარხში დაკრძალულია 30-35 წლის ქალი თავით ჩრდილო-აღმოსავლეთისაკენ, მარცხენა გვერდზე, კიდურებმოხრილი (სურ. 1-38; 39; ტაბ. 1-XXII).

სამარხის ჩრდილო-აღმოსავლეთ კედელთან დაფიქსირდა ძლიერ დაზიანებული სამი თიხის ჭურჭელი (№№ 157, 158, 159) (სურ. 1-36; 37; ტაბ. 1-XXII). № 1 თიხის ჭურჭლის პირზე იდო ობსიდიანის დაუმუშავებელი ანატაკეცი (ინვ. № 162). სამარხის ცენტრალურ ნაწილში აღმოჩნდა ბრინჯაოს ხვია (ინვ. № 160) და სარდიონის მძივები (ინვ. № 161).

სურ. 1-33. სამარხი № 3. სამარხი კამერა გახსნამდე.

სურ. 1-34. სამარხი № 3. სამარხი კამერა, საერთო ხედი.

სურ. 1-35. სამარხი № 3. სამარხი კამერა, დეტალი.

სურ.1-36. სამარხი № 3. სამარხი კამერა, დეტალი.

სურ.1-37. სამარხი № 3. სამარხი კამერა, დეტალი.

სურ.1-38. სამარხი № 3. სამარხი კამერა, დეტალი.

სურ.1-39. სამარხი № 3. სამარხი კამერა, დეტალი.

სამარხში აღმოჩნდა:

111. ქოთანის (ინვ. № 157), თიხის, გამომწვარია მოყავისფროდ. თიხაში შერეულია მსხვილმარცვლოვანი მინარევები. ცუდადაა გამომწვარი. პირი გადაშლილი აქვს, ძირი - ბრტყელი. ზედაპირზე ეტყობა ჩარხისეული ხაზები (ტაბ. 1-XXIII, 3).

სურ. 1-40. სამარხი №3. ქილა (ინვ. № 158).

112. ქილა (ინვ. № 158), თიხის, გამომწვარია ლეგა-მოშავოდ. თიხაში შერეულია წვრილმარცვლოვანი მინარევები. პირი გადაშლილი აქვს, მხარზე შემოსდევს ამოღარული სარტყლები. ბრტყელძირაა (სურ. 1-40; ტაბ. 1-XXIII, 4).

113. ქოთანის (ინვ. № 159), თიხის, გამომწვარია მოყავისფროდ. დამზადებულია მსხვილმარცვლოვანი თიხისაგან. პირგადაშლილია, ძირი ბრტყელია და კიდეზე ირიბი ნაჭდევებითაა შემკული. ცუდადაა გამომწვარი. ძლიერ დაზიანებული (ტაბ. 1-XXIII, 5).

სურ. 1-41. სამარხი № 3. ხვია (ინვ. № 160).

114. ხვია (ინვ. № 160), ბრინჯაოსი, დამზადებულია განივკვეთში მრგვალი (1,5 მმ) მავთულისაგან. იღო მიცვალებულის ყელთან, ხვიის დმ - 1,3 სმ. (სურ. 1-41; ტაბ. 1-XXIII, 2).

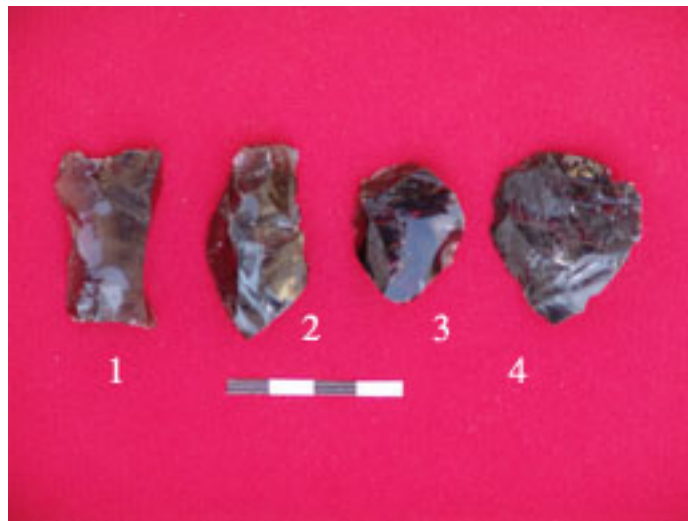

სურ. 1-42. სამარხი № 3. მძივები (ინვ. № 161)

115. მძივები (ინვ. № 161), სარდიონის, 80 ცალი, მოყავისფრო, დახეთქილი. მიცვალებულის ყელთან (სურ. 1-42; ტაბ. 1-XXIII, 1).

116. ანატკეცი (ინვ. № 162), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი. იღო № 157 ქოთნის პირზე.

სამარხის ქვაყრილში აღმოჩნდა:

სურ. 1-43. №3 სამარხის ქვაყრილში აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღები:
1. საჭრისი (ინვ. № 113); 2. კომბინირებული იარაღი - კუთხურა საჭრისი -
ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. № 130); 3 სატეხი (ინვ. № 138);
4. ბოლოკიდურა გვერდულა საფხეკი (ინვ. № 144).

117. სატეხი (ინვ. № 109), ობსიდიანის, დამზადებულია მრგვალი ფორმის მასიურ ანატეკეზე, აქვს ერთი სამუშაო პირი.

118. სატეხი (ინვ. № 110), ობსიდიანის, დამზადებულია საშუალო ზომის ანატეკეზე, აქვს ერთი სამუშაო პირი.

119. სატეხი (ინვ. № 111), ობსიდიანის, დამზადებულია საშუალო ზომის მასიურ ანატეკეზე, აქვს ერთი სამუშაო პირი.

120. სატეხი (ინვ. № 112), ობსიდიანის, დამზადებულია საშუალო ზომის მასიურ ანატეკეზე, აქვს ერთი სამუშაო პირი.

121. საჭრისი (ინვ. № 113), ობსიდიანის, დამზადებულია საშუალო ზომის ანატეკის გადანატეხის კუთხეზე (სურ. 1-43,1; ტაბ. 1-XXIV, 6).

122. ანატეკე რეტუშირებული (ინვ. № 114), ობსიდიანის, საშუალო ზომის, ზურგზე ერთი კიდის გასწვრივ აქვს გამაფხიანებელი რეტუში.

123. ანატეკე რეტუშირებული (ინვ. № 115), ობსიდიანის, მცირე ზომის, მუცელზე ერთი კიდის გასწვრივ აქვს გამაფხიანებელი რეტუში.

124. მიკრონუკლეუსი (ინვ. № 116), ობსიდიანის, ამორფული.

125. გვერდითი საფხეკი (ინვ. № 117), ობსიდიანის, დამზადებულია საშუალო ზომის ანატეკეზე, აქვს დაკბილული სამუშაო პირი.

126. სახვრეტი (ინვ. № 118), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის ანატეკეზე, აქვს ორი სამუშაო პირი. ერთი წვერი არ არის გამოყოფილი, გაფორმებულია ზურგიდან წვრილი რეტუშით. მეორე წვერი გამოყოფილია ფსევდოსაჭრისისებრი და ამოღარული ჩამონატეხებით.

127. ანატეკე ამოღარული (ინვ. № 119), ობსიდიანის, დამზადებულია საშუალო ზომის, სამკუთხედისებრი ფორმის, მასიურ ანატეკეებზე. მუცლის მხრიდან მთელ პერიმეტრზე გაფორმებულია ამოღარული ჩამონატეხებით.

128. ანატეკე ამოღარული (ინვ. № 120), ობსიდიანის, საშუალო ზომის, გაფორმებულია ამოღარული ჩამონატეხებით. ერთ სიბრტყეზე შემორჩენილია კაჭრის კანი (სურ. 1-44,2; ტაბ. 1-XXV, 1).

129. ანატკეცი ამოღარული (ინვ. № 121), ობსიდიანის, საშუალო ზომის, ფოსოები გაფორმებულია ამოღარული ჩამონატეხებით ზურგისა და მუცლის მხრიდან.

130. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 122), ობსიდიანის, მცირე ზომის, მუცელზე ერთი კიდის გასწვრივ აქვს წვრილი დამაბლაგვებელი რეტუში.

სურ. 1-44. № 3 სამარხის ქვაყრილში აკრეფილი მასალა: 1. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 123); 2 ანატკეცი ამოღარული (ინვ. № 120); 3. ლამელა დაუმუშავებელი (ინვ. № 143).

131. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 123), ობსიდიანის, საშუალო ზომის, ზურგზე აქვს წვრილი რეტუში (სურ. 1-44,1; ტაბ. 1-XXIV, 2).

132. ნუკლეუსი (ინვ. № 124), ობსიდიანის, ოვალური ფორმის, ერთ გვერდზე შემორჩენილია კაჭრის კანი.

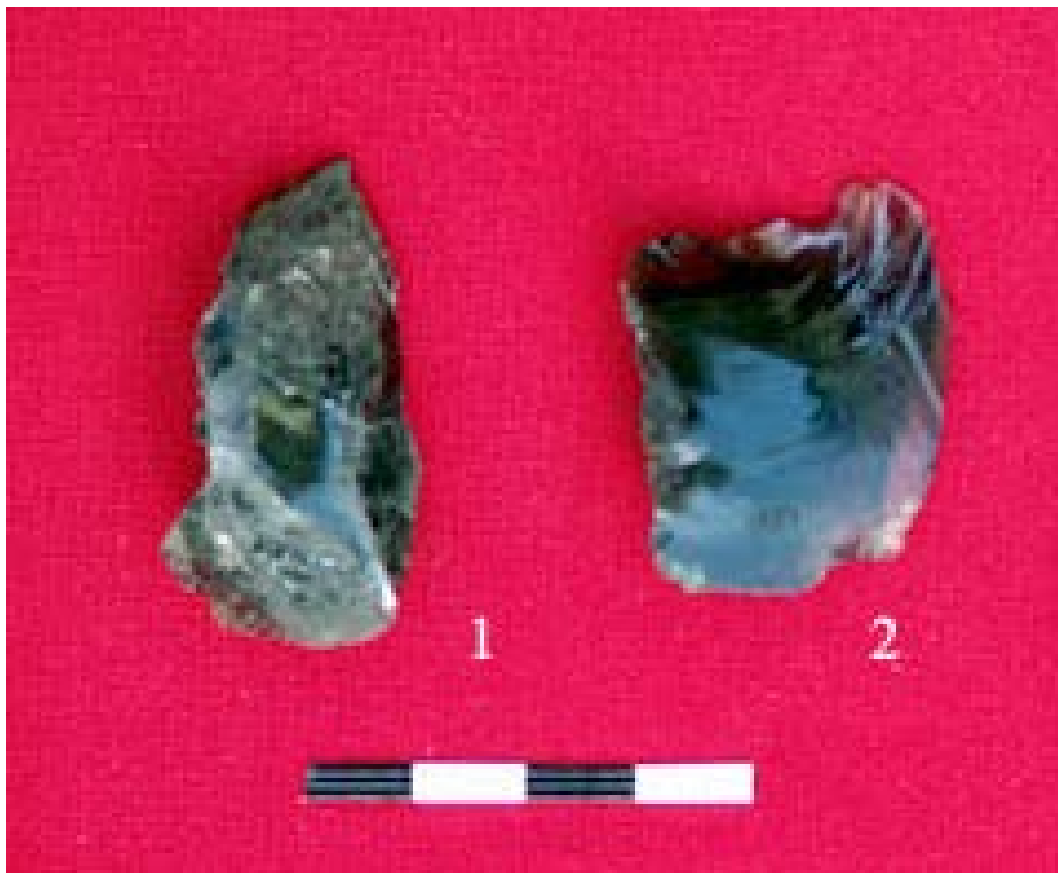

სურ. 1-45. №3 სამარხის ქვაყრილში აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღები: 1. ლამელას ფრაგმენტი (ინვ. № 146); 2. ანატკეცი (ინვ. № 149); 3. ლამელა რეტუშირებული (ინვ. № 142); 4. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. № 153).

133. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. № 125), ობსიდიანის, დამზადებულია ლამელისებრ მასიურ ანატკეცზე, გაფორმებულია ზურგის მხრიდან. ზომები 3,5x7 სმ. (ტაბ. 1-XXIV, 3).

134. ნუკლეუსის ნატეხი (ინვ. № 126), ობსიდიანის.

135. ლამელა რეტუშირებული (ინვ. № 127), ობსიდიანის, დამზადებულია არაწესიერი ფორმის ანატკეცზე, გაფორმებულია მუცლის მხრიდან წვრილი გამაფხიანებელი რეტუშით, ზურგის ერთ წახნაგზე შემორჩენილია კაჭრის კანი. მაქსიმალური სიგანე - 2 სმ.

სურ. 1-46.

№3 სამარხის ქვაყრილში აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღები:

1. სახვრეტი (ინვ. № 132); 2. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. № 128).

136. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. № 128), ობსიდიანის, დამზადებულია საშუალო ზომის ანატკეცზე, სამუშაო პირი გაფორმებულია ზურგიდან, ზურგზე ნაწილობრივ შემორჩენილია კაჭრის კანი (სურ. 1-46,2; ტაბ. 1-XXIV, 5).

137. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 129), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის სამკუთხედისებრ ანატკეცზე. დარტყმის მოედანი კაჭრის კანზეა. გაფორმებულია წვრილი გამაფხიანებელი რეტუშით მუცლის მხრიდან ერთი კიდის გასწვრივ.

138. კომბინირებული იარაღი - კუთხურა საჭრისი-ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. № 130), ობსიდიანის, დამზადებულია საშუალო ზომის მასიურ ანატკეცზე. აქვს ოვალური სამუშაო პირი (სურ. 1-43,2; ტაბ. 1-XXIV, 4).

139. კომბინირებული იარაღი - საჭრის-სახვრეტი (ინვ. № 131), ობსიდიანის, დამზადებულია საშუალო ზომის ანატკეცზე, საჭრისი გაფორმებულია გადანატეხის

კიდეზე, სახვრეტს აქვს მოკლე წვეტი, რომელიც გამოყოფილია მუცლის მხრიდან მსხვილი ჩამონატეხების საშუალებით.

140. სახვრეტი (ინვ. № 132), ობსიდიანის, დამზადებულია საშუალო ზომის ანატაკეცზე, მოკლე წვერი გამოყოფილია ბრტყელი, ვიწრო ანათალებითა და ამოღარვით (სურ. 1-46,1; ტაბ. 1-XXV, 2).

141. სახვრეტი (ინვ. № 133), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის ანატაკეცზე. წვერი გამოყოფილი არ არის, გაფორმებულია წვერილი დამაბლაგვებელი რეტუშით, რომელიც განლაგებულია ურთიერთ-საპირისპიროდ.

142. კუთხურა საჭრისი (ინვ. № 134), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის ანატაკეცზე.

143. კუთხურა საჭრისი (ინვ. № 135), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის ანატაკეცზე.

144. ნუკლეუსი (ინვ. № 136), ობსიდიანის, მცირე ზომის, მომრგვალებული ფორმის, ამორფული.

145. პრიზმისებრი ნუკლეუსის ჩამონატეხი (ინვ. № 137), ობსიდიანის, აქვს ვიწრო ფირფიტების ნეგატივები.

146. სატეხი (ინვ. № 138), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის ანატაკეცზე, აქვს ერთი სამუშაო პირი¹¹. (სურ. 1-43,3; ტაბ. 1-XXV, 4).

147. სატეხი (ინვ. № 139), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის ანატაკეცზე, აქვს ერთი სამუშაო პირი.

148. სახვრეტი (ინვ. № 140), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის ანატაკეცზე, მოკლე წვერი გაფორმებულია ფსევდოსაჭრისისებრი ანათალებით ერთ მხარეს, ღრმა ამოღარვით მეორე მხარეს.

149. სახვრეტები (ინვ. № 141), ობსიდიანის, 5 ც., დამზადებულია სხვადასხვა ზომის ანატაკეცებზე. მოკლე ვიწრო წვერი გაფორმებული აქვთ ფსევდოსაჭრისისებრი ანათალებით ერთ მხარეს, ღრმა ამოღარვით მეორე მხარეს.

150. ლამელა რეტუშირებული (ინვ. № 142), ობსიდიანის, სწორი პროფილის, ზურგზე ერთი კიდის გასწვრივ აქვს წვერილი დამაბლაგვებელი რეტუში. სიგანე - 1,5 სმ. (სურ. 1-45,3; ტაბ. 1-XXV, 7).

151. ლამელა (ინვ. № 143), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი. სიგანე - 2,3 სმ. (სურ. 1-44,3; ტაბ. 1-XXV, 5).

152. ბოლოკიდურა-გვერდულა საფხეკი (ინვ. № 144), ობსიდიანის, დამზადებულია საშუალო ზომის ანატაკეცზე (სურ. 1-43,4).

153. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. № 145), ობსიდიანის, დამზადებულია ფირფიტისებრ ანატაკეცზე.

154. ლამელის ფრაგმენტი (ინვ. № 146), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი. სიგანე - 3 სმ. (სურ. 1-45,1; ტაბ. 1-XXV, 3).

155. ანატაკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 147), ობსიდიანის, მუცლის მხრიდან აქვს დამაბლაგვებელი რეტუში.

156. ანატაკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 148), ობსიდიანის, აქვს დამაბლაგვებელი რეტუში ზურგის მხრიდან.

157. ანატაკეცები (ინვ. № 149), ობსიდიანის, კიდეების გასწვრივ ბრტყლადაა ჩამოთლილი (სურ. 1-45,2; ტაბ. 1-XXIV, 1).

158. სატეხი (ინვ. № 150), ობსიდიანის, 3 ც., 1 დამზადებულია დიდი ზომის ანატაკეცზე, 2 - მცირე ზომის ანატაკეცზე. აქვთ დამაბლაგვებელი რეტუში (ტაბ. 1-XXV, 6).

¹¹ ინვ. №№ 138, 142, 151 მიეკუთვნება ენეოლითის ხანას.

159. ანატკეცი (ინვ. № 151), ობსიდიანის, მუცლის ერთი კიდის გასწვრივ ბრტყლადაა ჩამოთლილი.

160. ლამელის ფრაგმენტი (ინვ. № 152), ობსიდიანის, კიდეები წვრილად აქვს ჩამოტეხილი. სიგანე - 2,6 სმ.

161. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. № 153), ობსიდიანის, დამზადებულია მორკალული პროფილის ლამელაზე. კიდეები წვრილდაა ჩამოტეხილი. სიგანე - 2,4 სმ.¹² (სურ. 1-45,4; ტაბ. 1-XXIV, 1).

სამარხის დასავლეთით, თხრილში აღმოჩნდა:

სურ. 1-47.

№3 სამარხის დასავლეთით აღმოჩენილი ობსიდიანის და კაჟის იარაღები:

1. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. № 154); 2. სახვრეტი (ინვ. № 156);

162. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. № 154), ობსიდიანის, დამზადებულია პრიზმისებურ ლამელაზე. სიგანე - 2 სმ.¹³ (სურ. 1-47,1; ტაბ. 1-XXVI, 2).

163. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 155), ობსიდიანის, მცირე ზომის, მუცელზე ერთი კიდის გასწვრივ აქვს ნაწილობრივი დამაბლაგვებელი რეტუში.

164. სახვრეტი (ინვ. № 156), კაჟის, დამზადებულია მიკროლამელაზე ზურგის მხრიდან. წვერი გაფორმებულია ციცაბო რეტუშითა და მოგრძო ჩამონათალის ალებით (სურ. 1-47,2; ტაბ. 1-XXVI, 3).

¹² ინვ. № 153 მიეკუთვნება მუსტიეს ეპოქას.

¹³ ინვ. №№ 154, 156 მიეკუთვნება ენეოლით-ადრებრინჯაოს ხანას.

სურ. 1-48. სამარხი № 4. ქვაყრილი.

სურ. 1-49. სამარხი № 4. დასაკრძალავი კამერა გახსნის შემდეგ.

აღმოჩნდა ენერგოკორიდორის 110-ე კმ-ზე, VIII ნაკვეთის მე-6, 9 კვადრატებში.

სამარხის ყრილი დაზიანდა სამშენებლო სამუშაოების დროს, რის გამოც ყრილის თავდაპირველი ფორმის დადგენა ვერ მოხერხდა. გათხრის მომენტისათვის ქვაყრილი შემორჩენილი იყო სამარხ კამერაზე (სურ. 1-48), მის გარშემო ალაგ-ალაგ შეინიშნებოდა ქვის გროვები. ისინი, როგორც ჩანს, კრომლესის ნაშთებს წარმოადგენენ. ქვაყრილი შედგენილია მცირე და საშუალო ზომის ბაზალტის ქვებით. ქვაყრილს თითქმის წრიული ფორმა ჰქონდა - შემორჩენილი ზომებია: ჩრდილოეთ-სამხრეთის ხაზზე - 1,5 მ, აღმოსავლეთ-დასავლეთის ხაზზე - 1,4 მ. (ტაბ. 1-XXVII).

ქვაყრილის ზედა ფენის მოხსნის შემდეგ, გამოვლინდა სამარხი ორმო. იგი დამხრობილია აღმოსავლეთ-დასავლეთის ხაზზე ოდნავი გადახრით (სურ. 1-49). სიგრძე აღმოსავლეთ-დასავლეთის ხაზზე - 2,6 მ-ს უდრის, სიგანე ჩრდილოეთ-სამხრეთის ხაზზე - 0,75 მ-ს. სამარხი ორმო ყვითელ თიხნარშია გამართული. იატაკი, ქვაყრილის ზედა დონიდან 0,45 მ სიღრმეზე დაფიქსირდა.

სამარხი ორმო ქვებით იყო შევსებული. ქვედა დონის ქვების პრეპარაციისას ობსიდიანის ისრისპირი (ინვ. № 164) და ლურჯი პასტის საბეჭდავი (მძივი?) აღმოჩნდა. ამ ადგილის ქვებისაგან განთავისუფლების შემდეგ მძივების ჯგუფი დაფიქსირდა (ინვ. № 166).

სამარხში მიცვალებულის ძვლები ცუდად არის შემონახული. სამარხი ორმოს ჩრდილოეთ კედელთან მხრის და წინამხრის, სამხრეთ კედელთან კი ბარძაყის ძვლის ნაშთები დადასტურდა. ამ ნაშთების მიხედვით, შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ მიცვალებულს თავი ჩრდილო-დასავლეთით ელო, იწვა მარცხენა გვერდზე, ძლიერ ხელფეხმოკეცილ მდგომარეობაში.

მკლავთან აღმოჩნდა ბრინჯაოს საკინძი (ინვ. № 165). მას სოკოსებრი თავი აქვს, თავს ქვემოთ გამჭოლი ნახვრეტი. საკინძის წვერი დაშლილია, ეს ნაწილი მხოლოდ ჟანგის სახითაა შემორჩენილი. საკინძის მახლობლად დაფიქსირდა სარდიონის, პასტის და მინის რამდენიმე მძივი (ინვ. № 167). საკინძის გარშემო და მხრის ძვალთან მოყავისფრო ლაქა დაფიქსირდა, რომელიც ორგანული წარმოშობის ჩანს და შეიძლება ტყავის ნაშთს წარმოადგენდეს.

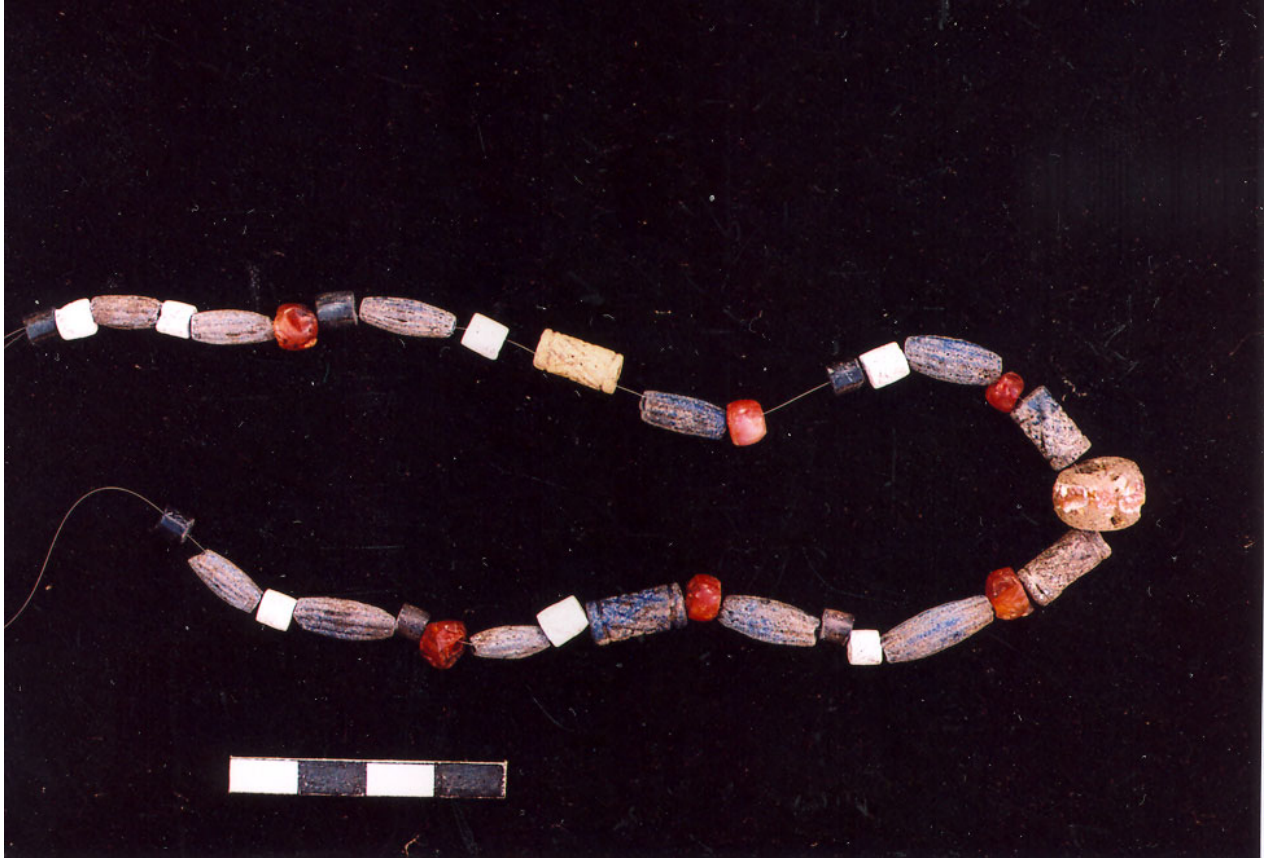
მიცვალებულის გულმკერდის თუ წელის არეში ქალცედონის (?) ერთი მძივი და პასტის, წაგრძელებული ფორმის მძივის ნაშთი (ანაბეჭდის სახით) დაფიქსირდა. მძივის სიგრძე - 2 სმ, სიგანე 1,5 სმ ყოფილა და გამჭოლი ნახვრეტი ჰქონია.

სამარხში აღმოჩნდა:

სურ. 1-50. სამარხი № 4. საკინძი (ინვ. № 165).

165. საკინძი (ინვ. № 165), ბრინჯაოსი, სოკოსებრთავიანი, აქვს განივკვეთში მრგვალი ღერო, რომელიც ბოლოსაკენ ვიწროვდება. თავს ქვემოთ აქვს კონუსისებრი ნახვრეტი და წრიული ღარი. საკინძს წვერი მოტეხილი აქვს (სურ. 1-50). შემორჩენილი სიგრძე - 8 სმ. აღმოჩნდა სამარხის ჩრდილოეთ კედელთან, მიცვალებულის მხრის ძვალთან (ტაბ. 1-XXVIII, 3).

სურ. 1-51. მძივები (ინვ. № 166).

166. მძივები (ინვ. № 166), სარდიონის - 6 ც., მოყვითალო-მოყავისფრო, მრგვალ-ბრტყელი ფორმის; პასტის - 6 ც. - შავი ფერის, ცილინდრული ფორმის, 7 ც. მთელი და 6 ფრაგმენტი - თეთრი ფერის, ცილინდრული ფორმის, 10 ც. - ლურჯი ფერის, მოგრძო ფორმის, ზედაპირი დაღარული აქვს, 3 ც. ლურჯი ფერის, 1 ც. ყვითელი ფერის, ცილინდრული ფორმის, ზედაპირი დაფარულია ორ ჰორიზონტალურ ხაზს შორის მოთავსებული ბადისებრი ამოღარული ორნამენტით; მინის - 1 მთელი და 1 ფრაგმენტული, ნახევრად გამჭვირვალე, შუაში გასდევს მოყვითალო ზოლი, რომელზეც 3 ღრმული შეინიშნება (სურ. 1-51). აღმოჩნდა მიცვალებულის ყელის არეში (ტაბ. 1-XXVIII, 1).

სურ. 1-52. სამარხი № 4. მძივები (ინვ. № 167).

167. მძივები (ინვ. № 167), სარდიონის - 6 ც. მოყვითალო-მოყავისფრო, დახეთქილი; პასტის - 1 ც. ლურჯი ფერის, მოგრძო ფორმის (სიგრძე 1,4 სმ), ზედაპირდაღარული, 1 ც. მომწვანო ფერის, ბიკონუსური, ზედაპირდაღარული; მინის - 1 მთელი და 1 ფრაგმენტი, ნახევრად გამჭვირვალე, განივკვეთი სამკუთხედისებრი აქვს(სურ. 1-52). აღმოჩნდა საკინძის მახლობლად სამარხის ჩრდილოეთ კედელთან (ტაბ. 1-XXVIII, 2,4).

სამარხის ქვაყრილში აღმოჩნდა:

168. ანატაკეცები (ინვ. № 163), ობსიდიანის, 2 ც., დაუმუშავებელი.

169. ისრისპირის ფრაგმენტი (ინვ. № 164), ობსიდიანის, ქუსლამოღარული (ტაბ. 1-XXVIII, 5).

სამარხი № 5

სურ. 1-53.

სამარხი № 5. ქეაყრილის ნაშთი.

სამარხი მოინიშნა ენერგოკორიდორის 110-ე კმ-ზე, VIII ნაკვეთის მე-5 კვადრატში. როგორც ჩანს, სამარხი დაზიანდა სამშენებლო სამუშაოების დროს. ექსპედიციამ დააფიქსირა მხოლოდ ქვების მცირე ზომის გროვა (სურ. 1-53; ტაბ. 1-XXIX).

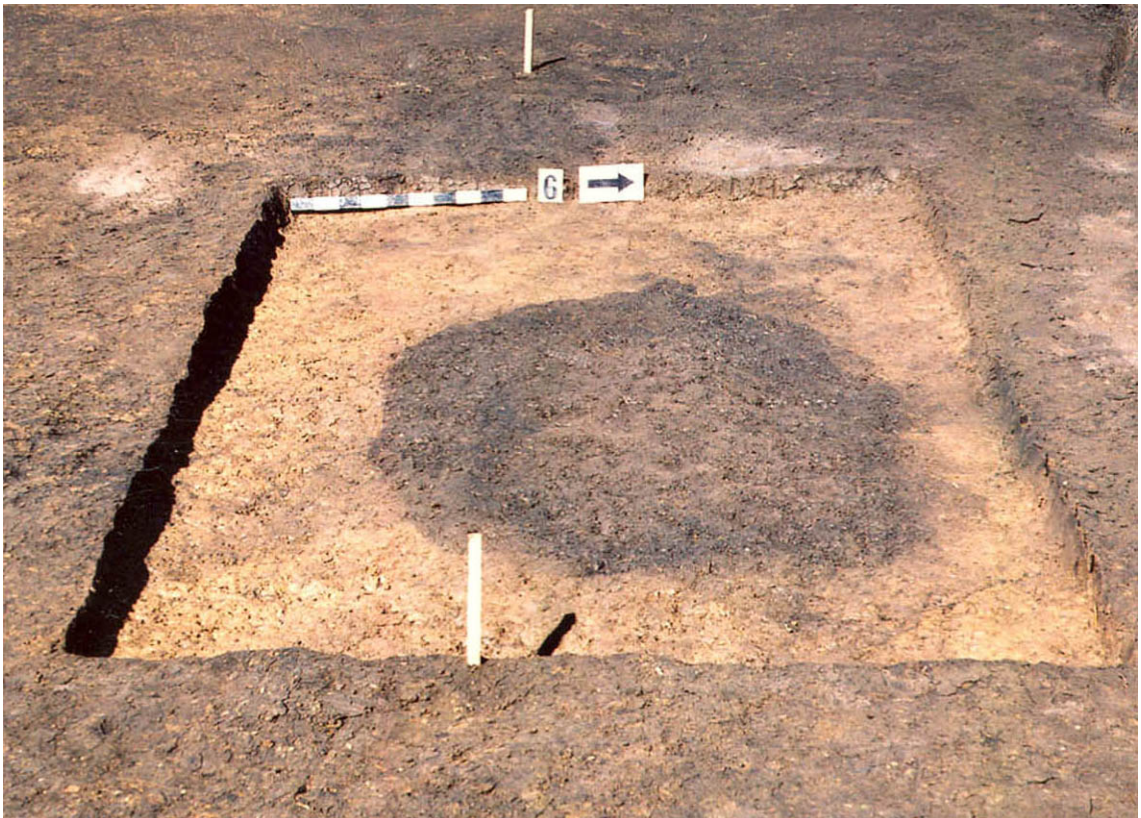
სამარხთან აღმოჩნდა:

170. საჭრისი (ინვ. № 168), ობსიდიანის, დამზადებულია ანატკეცის გადანატეხის კუთხეზე.

სამარხი № 6.

სურ. 1-54. სამარხი № 6. სამარხი კამერა გახსნამდე.

სურ. 1-55. სამარხი № 6. სამარხი კამერა გახსნამდე.

სურ. 1-56. სამარხი № 6. სამარხი კამერა.

სურ. 1-57. სამარხი № 6. სამარხი კამერა.

აღმოჩნდა ენერგოკორიდორის 109-ე კმ-ზე, I ნაკვეთის მე-4, 7 კვადრატებში.

ქვყერილი დაზიანებულია სამშენებლო სამუშაოების დროს, შედარებით უკეთ შემორჩა წრის სამხრეთ-დასავლეთი ნაწილი (ტაბ. 1-XXX). ქვყერილში მრავლად აღმოჩნდა ობსიდიანის ანატეცი და იარაღი. ქვყერილის ალების შემდეგ გამოიკვეთა სამარხი ორმო, რომელსაც კუთხეებმომრგვალებული მართკუთხედის ფორმა აქვს. სამარხი (2,40x1,65x0,65 მ) დამხრობილია ჩრდილო-აღმოსავლეთიდან სამხრეთ-დასავლეთისაკენ (სურ. 1-54,55; ტაბ. 1-XXXI).

სამარხი ორმო ჩატრილია ყვითელი ფერის თიხამიწაში და შევსებულია შავი ფერის მიწით; იატაკი უსწორმასწორო აქვს; ჩრდილოეთი გრძივი კედელი დაძრულია და ირიბად არის ჩაწოლილი კამერაში, მასზე შეინიშნება მრგვალი განივი ჩაღრმავებები, რომლებიც თავდაპირველად გადახურვის ძელების ანაბეჭდად მივიჩნიეთ. შემდგომში გაირკვა, რომ ეს მხოლოდ სამარხში ჩაწოლილი და დაპრესილი მიწაა (სურ. 1-56, 57).

სამარხ კამერაში დაკრძალულია 25-29 წლის მამაკაცი, რომლის ჩონჩხიც ცუდად არის დაცული. შემორჩენილი ძვლებისა და კბილების განლაგების მიხედვით შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ მიცვალებული დაკრძალულია თავით დასავლეთით, მარჯვენა გვერდზე, კიდურებმოხრილი.

სამარხში აღმოჩნდა ორი ქოთანის (ინვ. №№ 180, 181), სანაყი ქვა (ინვ. № 182) და ალაპის ნაშთი (ინვ. № 183).

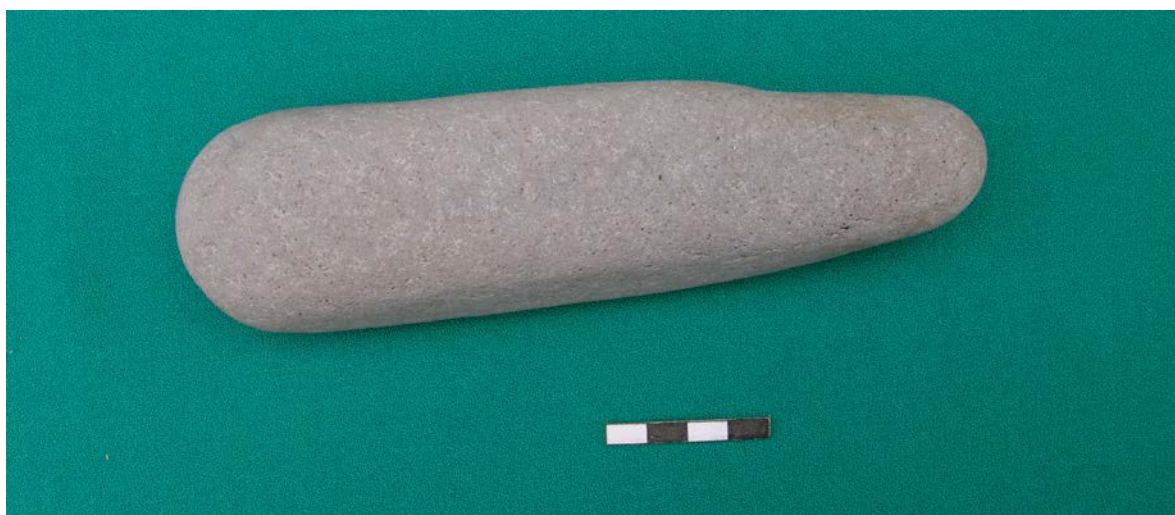
სამარხში აღმოჩნდა:

სურ. 1-58. სამარხი № 6. ქოთანის (ინვ. № 180).

171. ქოთანის (ინვ. № 180), თიხის, გამომწვარია ორ ფენად, არათანაბრად: ზედაპირი შავი აქვს, შიდაპირი - მოყავისფრო. დამზადებულია წვრილმარცვლოვანი მინარევებიანი თიხისაგან. პირგადაშლილია, მხარი შემკულია ამოღარული ხაზებითა და ირიბი მოკლე ნაჭდევებით, ჭურჭლის დანარჩენი ზედაპირი დაფარულია ჩარხისეული ხაზებით. ბრტყელძირაა, ძირს კიდეზე შემოუყვება ირიბი ნაჭდევები (სურ. 1-58; ტაბ. 1-XXXII, 1).

172. ქილა (ინვ. № 181), თიხის, გამომწვარია ორ ფენად: ზედაპირი ლეგამოშავია, შიდაპირი - მოთეთრო-მონაცრისფრო; მხარი შემკულია რელიეფური სარტყლებით (ტაბ. 1-XXXII, 2).

სურ. 1-59. სამარხი № 6. სანაყი ქვა (ინვ. № 182).

173. სანაყი (ინვ. № 182), რიყის ქვის. სიგრძე - 19 სმ ((სურ. 1-59; ტაბ. 1-XXXII, 4).

174. ალაპის ნაშთი (ინვ. № 183), თხის ან ცხვრის კბილები (სურ. 1-60).

სურ. 1-60. სამარხი № 6. თხის ან ცხვრის კბილები (ინვ. № 183).

სამარხის ქვყერილში და დასაკრძალავი კამერის ირგვლივ აღმოჩნდა:

სურ. 1-61.

№ 6 სამარხის ქვყერილში და კამერის ირგვლივ აღმოჩენილი ობსიდიანის ნუკლეუსები და იარაღები:

1. ნუკლეუსის ნატეხი (ინვ. № 176); 2. სახვრეტი (ინვ. № 169);
3. ნუკლეუსი (ინვ. № 179); 4. ნუკლეუსი (ინვ. № 175).

175. სახვრეტი (ინვ. № 169), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის ანატაკეცზე, წვერი გამოყოფილია საჭრისისებრი ჩამონატეხისა და წვრილი რეტუმის საშუალებით¹⁴ (სურ. 1-61,2; ტაბ. 1-XXXIII, 3).

176. ანატაკეცი ამოღარული (ინვ. № 170), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის ანატაკეცზე, რეტუმირებული ამონალარი გაფორმებულია ზურგის მხრიდან, ანატაკეცის ზედა კიდეზე.

177. ლამელის ფრაგმენტი (ინვ. № 171), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი. სიგანე - 1,8 სმ.

178. ანატაკეცი (ინვ. № 172), ობსიდიანის, მცირე ზომის, ოთხკუთხა, ზედა კიდეზე ატარებს გამოყენების კვალს.

179. ანატაკეცი რეტუმირებული (ინვ. № 173), ობსიდიანის, სამკუთხედისებური ფორმის, გაფორმებულია მუცლის მხრიდან, ერთი კიდის გასწვრივ ნაწილობრივი ფართო გამაფხიანებელი რეტუმით.

180. ანატაკეცი რეტუმირებული (ინვ. № 174), ობსიდიანის, ზურგის მხრიდან გაფორმებულია დამაბლაგვებელი ტვიფრული რეტუმით.

181. ნუკლეუსები (ინვ. № 175), ობსიდიანის, 3 ც., 1 ბრტყელი, 1 კონუსისებრი, 1 კაჭრის ნატეხი (სურ. 1-61,4; ტაბ. 1-XXXIII, 1).

182. ნუკლეუსის ნატეხები (ინვ. № 176), ობსიდიანის, 2 ც.¹⁵ (სურ. 1-61,1; ტაბ. 1-XXXIII, 2).

183. ჭურჭლის ძირისა და პირის ფრაგმენტები (ინვ. № 177), თიხის, გამომწვარია მოყავისფროდ, დამზადებულია მსხვილმარცვლოვანი თიხისაგან (ტაბ. 1-XXXII, 3).

¹⁴ ინვ. № 169 მიეკუთვნება ენეოლითის ხანას.

¹⁵ ინვ. № 176 მიეკუთვნება მუსტიეს ეპოქას.

სამარხის ქვაყრილის მიმდებარე ტერიტორიაზე აღმოჩნდა:

184. სატეხი (ინვ. № 178), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის ანატეცზე, აქვს 1 სამუშაო პირი.

185. ნუკლეუსი (ინვ. 179), ობსიდიანის, ბრტყელი (სურ. 1-61,3; ტაბ. 1-XXXIII, 4).

სამარხი № 7.

აღმოჩნდა ენერგოკორიდორის 109-ე კმ-ზე, I ნაკვეთის მე-5, 6, 8, 9 კვადრატებსა და II ნაკვეთის მე-4, 7 კვადრატებში.

წრიული ქვაყრილი დაზიანებულია სამშენებლო სამუშაოების დროს. შემორჩენილი ქვაყრილის ზომებია: ჩრდილოეთიდან სამხრეთისაკენ 1,65 მ; აღმოსავლეთიდან დასავლეთისაკენ 1,35 მ. ყრილი შედგება საშუალო და მცირე ზომის ბაზალტის ქვებისაგან (სურ. 1-62; ტაბ. 1-XXXIV), რომელთა ალების შემდეგ, ქვაყრილის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, უშუალოდ ქვების ქვეშ, აღმოჩნდა თიხის ორი ჭურჭელი, ძლიერ დაზიანებული (სურ. 1-63; ტაბ. 1-XXXV). სხვადასხვა თიხის ჭურჭლის ნატეხები (ინვ. № 184) ქვაყრილშიც დასტურდება.

სურ. 1-62. სამარხი № 7. ქვაყრილი.

სურ. 1-63. სამარხი № 7. სამარხი კამერა.

სამარხში აღმოჩნდა:

186. ქოთანი (ინვ. № 186), თიხის, გამომწვარია ლეგა-მოყავისფროდ, თიხაში შერეულია მსხვილმარცვლოვანი ქვიშა. პირი გადამლილი აქვს, პირის კიდეზე შემოსდევს ღარი, მხარი შემკულია ამოდარულ სარტყლებს შორის მოთავსებული ირიბი ნაჭდევებით. ბრტყელძირაა. შიდაპირზე ეტყობა თიხის მოსწორების კვალი - წვრილი ნაკაწრები. ძლიერ დაზიანებულია (ტაბ. 1-XXXVI, 1).

სურ. 1-64]. სამარხი № 7. ქოთანი (ინვ. № 187).

187. ქოთანი (ინვ. № 187), თიხის, გამომწვარია ლეგა-მონაცრისფროდ, თიხაში შერეულია მსხვილმარცვლოვანი ქვიშა. პირი გადაშლილი აქვს, პირის კიდეზე შემოსდევს ღარი, ზედაპირი შემკულია ამოღარული სარტყლებით. ბრტყელძირაა (სურ. 1-64; ტაბ. 1-XXXVI, 2).

188. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 188), ობსიდიანის, დიდი ზომის, მუცლის მხრიდან აქვს რეტუშირებული ფოსო.

სამარხის ზედა ფენაში აღმოჩნდა:

189. სხვადასხვა ჭურჭლის ფრაგმენტები (ინვ. № 184), თიხის, გამომწვარია მოყავისფროდ. დამზადებულია თეთრმარცვლოვანი თიხისაგან. ერთი ფრაგმენტი პირისაა, ოდნავ პირგადაშლილი. კეცის სისქე - 1,3 სმ. (ტაბ. 1-XXXVI, 3).

190. სანაყი, ფრაგმენტული (ინვ. № 185), რიყის ქვის (ტაბ. 1-XXXVI, 4).

სამაროვნის ტერიტორიაზე აღმოჩენილი ქვის მასალის ღახასიათება

იმერას სამაროვნის ტერიტორიაზე და უშუალოდ სამარხების ყრილში აღმოჩენილ იქნა გაპობილი ქვის 845 ეგზემპლარი. ცალკეული გამონაკლისის გარდა ყველა ობსიდიანია. 728 ეგზემპლარი წარმოადგენს მასალას მეორადი დამუშავების გარეშე. მათ შორის: სხვადასხვა ფორმის 24 ნუკლეუსი (ინვ. №№ 19, 36, 51, 55, 62, 64, 89, 120, 175, 179); ანატკეცები და ნატეხები - 693 ეგზემპლარი (მათ შორის 92 მსხვილი), ფირფიტები - 12 ეგზემპლარი (მათ შორის 7 სწორი ფორმის, სივანე - 1,7-2,5 სმ) (ინვ. №№ 18, 71).

გაპობილი ობსიდიანი შეადგენდა 116 ეგზემპლარს მეორადი დამუშავებით. მათ შორის წარმოდგენილია იარაღის შემდეგი ტიპები:

I. მუსტიეს ეპოქის იარაღები:

1. საფხეკები, 3 ეგზემპლარი (ინვ. №№ 2, 125, 153).
2. საფხეკ-სახოკები, 2 დაკბილული (ინვ. №№ 1, 4, 58, 59, 128, 176).
3. სახვრეტები, 3 ეგზემპლარი (ინვ. №№ 7, 103, 132).
4. ამოღარული ანატკეცები, 6 ეგზემპლარი (ინვ. №№ 9, 14, 14a, 26, 104, 123).
5. საჭრისები (ინვ. №№ 84, 113, 130a).
6. ანატკეცები დამაბლაგვებელი რეტუშით, 2 ეგზემპლარი (ინვ. №№ 87, 146).
7. ანატკეცი ბრტყელი ჩამონათალით (ინვ. № 149).
8. ფირფიტები დამაბლაგვებელი რეტუშით (ინვ. № 39, 143).

II. ენეოლითის ხანის იარაღები:

1. საფხეკები, 3 ეგზემპლარი (ინვ. №№ 24, 57, 154).
2. სახვრეტები (ინვ. №№ 78, 86, 156, 169).
3. ამოღარული ანატკეცები (ინვ. №№ 11, 27, 49).
4. საჭრისი (ინვ. № 5).
5. ანატკეცები დამაბლაგვებელი რეტუშით (ინვ. №№ 16a, 16b, 35, 53, 56, 57, 75, 79, 80).
6. ანატკეცები ფხისმიმცემი რეტუშით (ინვ. № 43).
7. ანატკეცი ბრტყელი ჩამონათალით (ინვ. № 41).
8. ლამელები დამაბლაგვებელი რეტუშით, 3 ეგზემპლარი (ინვ. №№ 13, 17, 142).
9. ლამელები გამაფხიანებელი რეტუშით, (ინვ. № 127).
10. ბურღი, დამზადებულია მცირე ზომის ნუკლეუსზე (ინვ. № 29).
11. სატეხები, ერთი სამუშაო პირით, მათ შორის ერთი ეგზემპლარი დამზადებულია მსხვილ ანატკეცზე (ინვ. №№ 22, 50, 70, 77, 84, 100, 106, 107, 138, 150).
12. კომბინირებული იარაღი, 3 ეგზემპლარი, მათ შორის 2 საფხეკ-სახვრეტი (ინვ. №№ 10, 30); 1 საფხეკ-სატეხი (ინვ. № 3).

III. ძვ.წ. აღრიცხვის XV-XIV სს-ით თარიღდება:

ისრისპირები, 3 ეგზემპლარი, ორმხრივდამუშავებული, ბრტყელი ჩამონათალით, ღრმადმუხნეჟილი ფუძით (ინვ. №№ 93, 102, 164).

დასკვნა

აღმოჩენილი კულტურული კომპონენტების წინასწარული შეფასება:

იმერას სამაროვნებზე მოპოვებული მასალები სამხრეთ კავკასიაში ერთ-ერთ ყველაზე ნაკლებად შესწავლილ პერიოდს მიეკუთვნება. ძვ.წ. XV-XIV სს დათარიღებული ცალკეული სამარხები აღნიშნული რეგიონის ბევრ პუნქტშია გათხრილი, მაგრამ მათი შესაბამისი ნამოსახლარები პრაქტიკულად ცნობილი არ არის (ამ ეპოქის ნამოსახლარის მცირე ნაწილი წალკაშივე, სოფ.ბეშთაშენსა და სოფ.საფარ-ხარაბას შორისაა გათხრილი).

ამ ეპოქის ძეგლების შესწავლაში განსაკუთრებული ადგილი უკავია სოფ. საფარ-ხარაბასთან (KP-120) გათხრილ სამაროვანს, რომელიც ზემოთ აღნიშნული ნამოსახლარის სამაროვანს წარმოადგენს.

საფარ-ხარაბას სამაროვანზე აღმოჩენილი არტეფაქტები მეტად მნიშვნელოვან მასალას წარმოადგენს შუადან გვიანბრინჯაოს ხანაზე გარდამავალი ეპოქის შესასწავლად. ამდენად მისი სინქრონული სამაროვნების გამოვლენა ამავე რეგიონში, სოფ. იმერასთან, დამატებით ინფორმაციას გვაძლევს და ავსებს ამ ეპოქის ისტორიის თეთრ ლაქას.

იმერას სამაროვნებზე დადასტურებული დაკრძალვის წესი, სამარხთა კონსტრუქცია და მოპოვებული არტეფაქტები გარკვეულ სიახლეებს შეიცავს. ამდენად მათი შესწავლა ნაწილობრივ შეავსებს დღემდე არსებულ ინფორმაციულ ნაკლებობას და ხელს შეუწყობს ისტორიული პროცესის აღდგენას.

საფარ-ხარაბას სამაროვნისაგან განსხვავებით, იმერას სამაროვნების ენერგოკორიდორში მოქცეული ნაწილი არ ჩანს ინტენსიურად ათვისებული. სამაროვნების შესწავლილი ნაწილი მიუთითებს, რომ მათი ძირითადი ნაწილი, სავარაუდოდ, ენერგოკორიდორის ჩრდილოეთით მდებარეობს.

საფარ-ხარაბას სამაროვნისაგან განსხვავებით იმერას სამაროვანი ლარიბულ ინვენტარს შეიცავს, ამ უკანასკნელზე არ ჩანს გამორჩეული სამარხები. თუმცა ისიც არის გასათვალისწინებელი, რომ საფარ-ხარაბაში 30 სამარხი გაითხარა, იმერასთან კი, 110-ე კმ-ზე მხოლოდ ხუთი, 109 –ზე კი ორი სამარხი იქნა შესწავლილი.

მიუხედავად ამისა, იმერას სამაროვანზე მაინც შეინიშნება გარკვეული სიახლენი. კერძოდ, აქ პირველად შეგვხვდა აღმოსავლეთ-დასავლეთის ხაზზე დამხრობილი სამარხები (№№ 3, 6). პირველად დადასტურდა ხის ძელებით გადახურული ორმოსამარხი (№ 1).

რეკომენდაციები

იმერას სამარონებზე დადასტურებული დაკრძალვის წესი, სამარხთა კონსტრუქცია და მოპოვებული არტეფაქტები გარკვეულ სიახლეებს შეიცავს. ამდენად მათი შესწავლა ნაწილობრივ შეავსებს დღემდე არსებულ ინფორმაციულ ნაკლებობას და ხელს შეუწყობს ისტორიული პროცესის აღდგენას.

რეკომენდაციები აკც-ს და BP-ის:

7. გათხრების შედეგად არქეოლოგიური ძეგლებისაგან განთავისუფლებულია ენერგოკორიდორის ნავთობსადენის და გზის მონაკვეთები.
8. აუცილებელია გამოვლენილ ობიექტებზე მოპოვებული არტეფაქტების და დოკუმენტების კამერალური დამუშავება.
9. აუცილებელია გაზსადენის მონაკვეთზე ჩასატარებელ მიწის სამუშაოებზე დაწესდეს განსაკუთრებული არქეოლოგიური მონიტორინგი, რადგან აქ (KP-107-110) დიდია არქეოლოგიური ძეგლების აღმოჩენის ალბათობა.

თავი V

§ 1. იმერას სამაროვანი

სურათების აღწერა

- სურ. 1-1,2. ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ენერგოკორიდორის 107-ე კმ. საერთო ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან.
- სურ. 1-3. რუკა 1. წრით აღნიშნულია იმერას სამაროვნის მდებარეობა.
- სურ. 1-4. ტოპოგეგმა, 2003 წ. იმერას სამაროვანი, 110-ე კმ.
- სურ. 1-5. გენგეგმა, 2003 წ. იმერას სამაროვანი, 110-ე კმ.
- სურ. 1-6. რუკა 2. იმერა - 107-ე, 109-ე და 110-ე კმ-ები.
- სურ. 1-7. რუკა 3. იმერა. KP 107.
- სურ. 1-8. ტოპოგეგმა, 2004 წ. იმერას სამაროვანი. KP 107.
- სურ. 1-9. ტოპოგეგმა, 2004 წ. იმერას სამაროვანი, 109-ე კმ.
- სურ. 1-10. გენგეგმა, 2004 წ. იმერას სამაროვანი, 110-ე კმ.
- სურ. 1-11. იმერას სამაროვნის ტერიტორიაზე ზედაპირულად აკრეფილი მასალა: 1. გვერდულა საფხეკ-სატეხი (ინვ. №1); 2. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. №2); 3. საფხეკ-სახვრეტი (ინვ. №30); 4. სახვრეტ-საჩეხი (ინვ. №26); 5. ნუკლეუსი (ინვ. №36). 6. სატეხი (ინვ. №22); 7. ბოლოკიდურა-გვერდულა საფხეკ-სატეხი (ინვ. №3); 8. მიკრონუკლეუსი (ინვ. №19); 9. გვერდულა საფხეკ-სახვრეტი (ინვ. №10); 10. ამოღარული ანატკეცი (ინვ. №14 ა).
- სურ. 1-12. იმერას სამაროვნის ტერიტორიაზე ზედაპირულად აკრეფილი ობისიდიანის იარაღები: 1. გვერდულა საფხეკი (ინვ. №24); 2. ამოღარული ანატკეცი (ინვ. №27); 3. სახვრეტი (ინვ. №7); 4. ბურღისებური იარაღი (ინვ. №29); 5. ლამელა რეტუშირებული (ინვ. №13); 6. ლამელა გამოყენების კვალით (ინვ. №17); 7. ლამელა (ინვ. №18).
- სურ. 1-13. იმერას სამაროვნის ტერიტორიაზე ზედაპირულად აკრეფილი მასალა: 1. ამოღარული ანატკეცი (ინვ. №11); 2. რეტუშირებული ანატკეცი (ინვ. №33); 3. გვერდულა საჭრისი (ინვ. №5).
- სურ. 1-14. სამარხი №1. ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 1-15. სამარხი №1. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 1-16. სამარხი №1. კრომლეხი და სამარხი კამერის თავზე შემორჩენილი ქვაყრილი. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 1-17. სამარხი №1. სამარხი კამერის გადახურვის ძელების ნაშთი. დეტალი.
- სურ. 1-18. სამარხი №1. სამარხი კამერის გადახურვის ძელების ნაშთი. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 1-19. სამარხი №1. სამარხი კამერის გადახურვის ძელების ნაშთი. დეტალი.
- სურ. 1-20. სამარხი №1. სამარხი კამერის გადახურვის ძელების ნაშთი.
- სურ. 1-21. სამარხი №1. კრომლეხი და სამარხი კამერა.

- სურ. 1-22. სამარხი №1. სამარხი კამერა, საერთო ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 1-23. სამარხი №1. ქოთანის (ინვ. №99).
- სურ. 1-24. №1 სამარხის ქვაყრილში აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღები: 1. საფხეკი (ინვ. №50); 2. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. №49) 3. ნუკლეუსი (ინვ. №51); 4. გვერდულა საფხეკი (ინვ. №59) 5. სახოკი (ინვ. №58); 6. ანატკეცი (ინვ. №55); 7. ნუკლეუსი (ინვ. №64); 8. გვერდულა საფხეკი (ინვ. №57); 9. ნუკლეუსი (ინვ. №62); 10. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. №56); 11. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. №53).
- სურ. 1-25. №1 სამარხის ქვაყრილში აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღები: 1. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. №80). 2. ლამელა (ინვ. №71) 3. სახვრეტი (ინვ. №78); 4. სატეხი (ინვ. №70); 5. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. №79); 6. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. №75). 7. სატეხი (ინვ. №77).
- სურ. 1-26. №1 სამარხის ქვაყრილში აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღი: 1. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. №69).
- სურ. 1-27. სამარხი №1. თიხის მინიატურული ჭურჭელი (ინვ. №95)
- სურ. 1-28. №1 სამარხის ქვაყრილის გარეთ, სამხრეთ-დასავლეთით აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღები: 1. სატეხი (ინვ. №85); 2. სახვრეტი (ინვ. №86); 3. საჭრისი (ინვ. №84); 4. ნუკლეუსი (ინვ. №89); 5. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. №87).
- სურ. 1-29. №2 სამარხის ნაშთი.
- სურ. 1-30. №2 სამარხის ქვაყრილის ნაშთის დონეზე აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღები: 1. სატეხი (ინვ. №106); 2. სატეხი (ინვ. №107); 3. სახვრეტი (ინვ. №103); 4. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. №104).
- სურ. 1-31. სამარხი №2. სალესი ქვა (ინვ. №108)
- სურ. 1-32. სამარხი №3. ქვაყრილი, ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 1-33. სამარხი №3. სამარხი კამერა გახსნამდე. ხედი ჩრდილოეთიდან.
- სურ. 1-34. სამარხი №3. სამარხი კამერა, საერთო ხედი.
- სურ. 1-35. სამარხი №3. სამარხი კამერა, დეტალი.
- სურ. 1-36. სამარხი №3. სამარხი კამერა, დეტალი.
- სურ. 1-37. სამარხი №3. სამარხი კამერა, დეტალი.
- სურ. 1-38. სამარხი №3. სამარხი კამერა, დეტალი.
- სურ. 1-39. სამარხი №3. სამარხი კამერა, დეტალი.
- სურ. 1-40. სამარხი №3. ქილა (ინვ. №158).
- სურ. 1-41. სამარხი №3. ხვია (ინვ. №160).
- სურ. 1-42. სამარხი №3. მძივები (ინვ. №161).
- სურ. 1-43. №3. სამარხის ქვაყრილში აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღები: 1. საჭრისი (ინვ. №113); 2. კუთხურა საჭრისი - ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. №130). 3. სატეხი (ინვ. №138); 4. ბოლოკიდურა-გვერდულა საფხეკი (ინვ. №144).

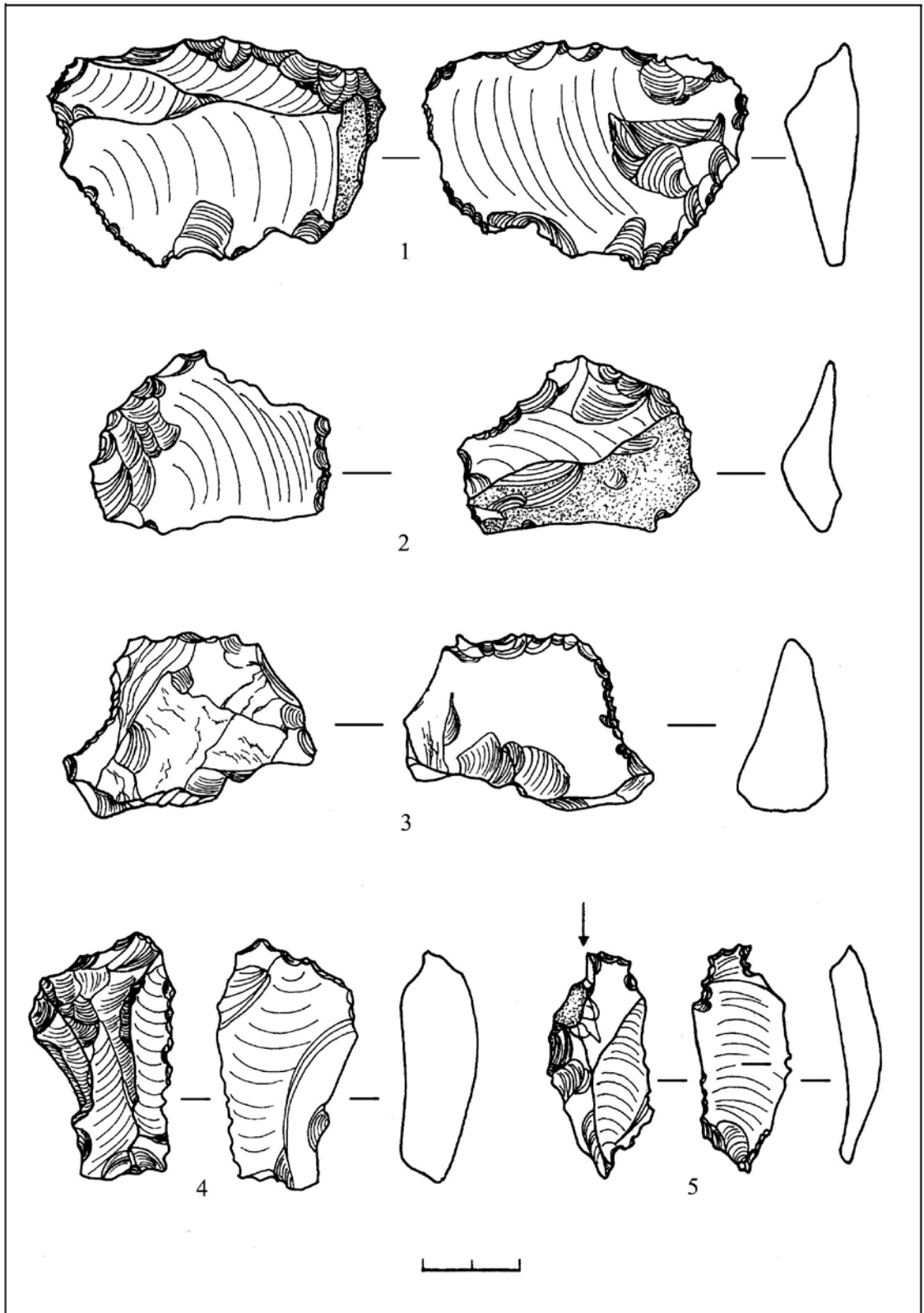
- სურ. 1-44. №3 სამარხის ქვაყრილში აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღები: 1. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. №123); 2. ანატკეცი ამოღარული (ინვ. 120); 3. ლამელა დაუმუშავებელი (ინვ. №143);
- სურ. 1-45. №3 სამარხის ქვაყრილში აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღები: 1. ლამელას ფრაგმენტი (ინვ. №146); 2. ანატკეცი (ინვ. №149); 3. ლამელა რეტუშირებული (ინვ. №142); 4. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. 153).
- სურ. 1-46. №3 სამარხის ქვაყრილში აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღები: 1. სახვრეტი (ინვ. №132); 2. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. №128).
- სურ. 1-47. №3 სამარხის დასავლეთით აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღები: 1. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. №154); 2. სახვრეტი (ინვ. №156).
- სურ. 1-48. სამარხი №4. ქვაყრილი.
- სურ. 1-49. სამარხი №4. დასაკრძალავი კამერა გახსნის შემდეგ.
- სურ. 1-50. სამარხი №4. საკინძი (ინვ. №165).
- სურ. 1-51. სამარხი №4. მძივები (ინვ. №166).
- სურ. 1-52. სამარხი №4. მძივები (ინვ. №167).
- სურ. 1-53. სამარხი №5. ქვაყრილის ნაშთი.
- სურ. 1-54. სამარხი №6. სამარხი კამერა გახსნამდე.
- სურ. 1-55. სამარხი №6. სამარხი კამერა გახსნამდე.
- სურ. 1-56. სამარხი №6. სამარხი კამერა.
- სურ. 1-57. სამარხი №6. სამარხი კამერა.
- სურ. 1-58. სამარხი №6. ქოთანი (ინვ. №180).
- სურ. 1-59. სამარხი №6. სანაყი ქვა (ინვ. №182).
- სურ. 1-60. სამარხი №6. თხის ან ცხვრის კბილები (ინვ. №183).
- სურ. 1-61. №6 სამარხის ქვაყრილში და დასაკრძალავი კამერის ირგვლივ აღმოჩენილი ნუკლეუსები და ობსიდიანის იარაღები: 1. ნუკლეუსის ნატეხი (ინვ. №176); 2. სახვრეტი (ინვ. №169); 3. ნუკლეუსი (ინვ. №179); 4. ნუკლეუსი (ინვ. №175).
- სურ. 1-62. სამარხი №7. ქვაყრილი.
- სურ. 1-63. სამარხი №7. სამარხი კამერა.
- სურ. 1-64. სამარხი №7. ქოთანი (ინვ. №187).

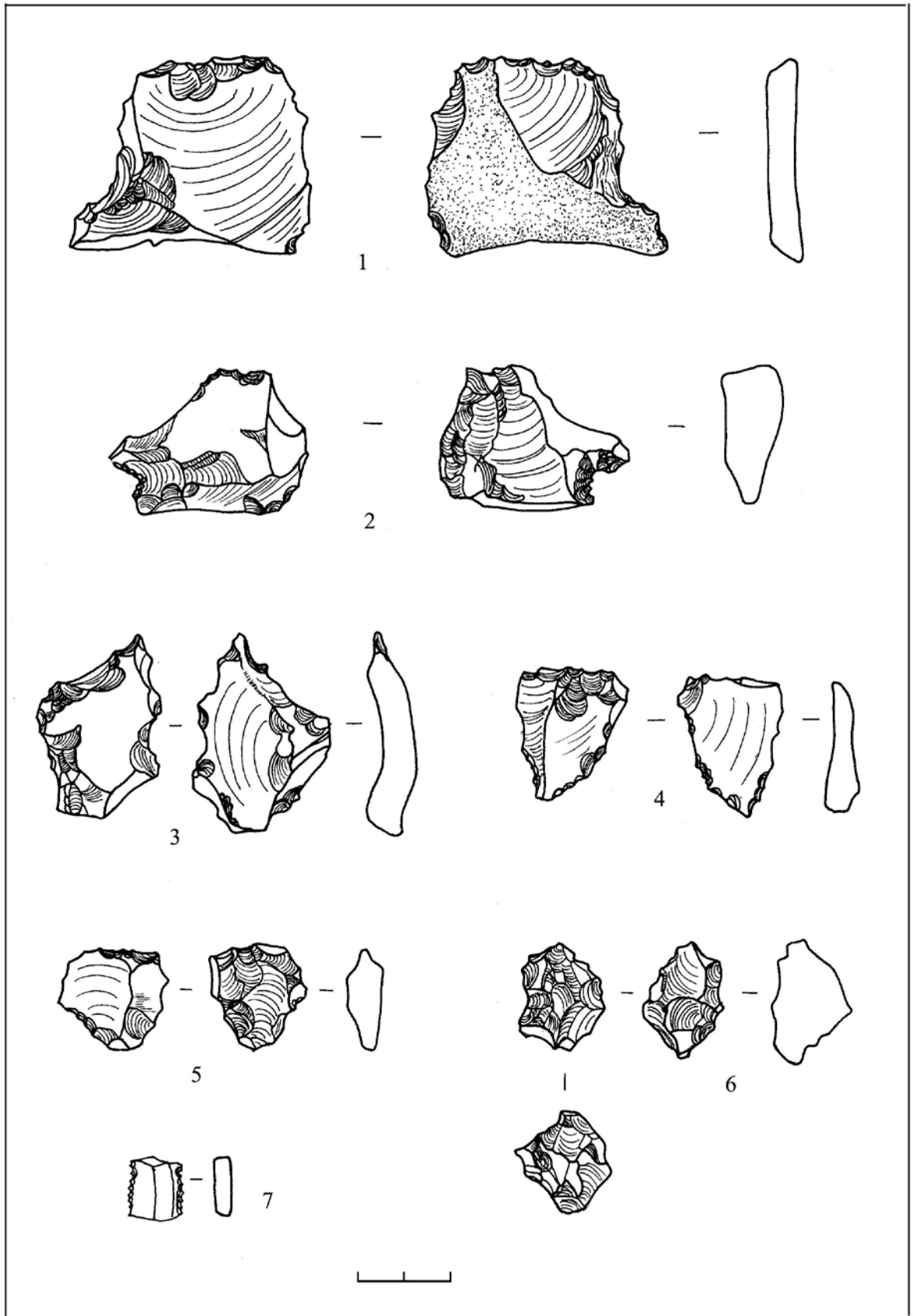
ტაბულების აღწერა

- ტაბ. 1-I. სამაროვნის ტერიტორიაზე ზედაპირულად აკრეფილი ობსიდიანის იარაღები. 1. გვერდულა საფხეკ-სატეხი (ინვ. №1); 2. ბოლოკიდურა-გვერდულა საფხეკ-სატეხი (ინვ. №3); 3. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. №4); 4. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. №2); 5. გვერდულა საჭრისი (ინვ. №5).
- ტაბ. 1-II. სამაროვნის ტერიტორიაზე ზედაპირულად აკრეფილი ობსიდიანის იარაღები და ნუკლეუსები. 1. ნუკლეუსი (ინვ. №22); 2. სეტეხი (ინვ. №9); 3. სახვრეტი (ინვ. №7) 4. გვერდულა საფხეკ-სახვრეტი (ინვ. №10); 5. ამოღარული ანატკეცი (ინვ. №11); 6. მიკრონუკლეუსი (ინვ. №19) 7. ლამელას ფრაგმენტი (ინვ. №13).
- ტაბ. 1-III. სამაროვნის ტერიტორიაზე ზედაპირულად აკრეფილი ობსიდიანის იარაღები: 1. სახვრეტ-საჩეხი (ინვ. №26) 2. რეტუშირებული ანატკეცი (ინვ. №16 ბ); 3. ამოღარული ანატკეცი (ინვ. №14 ა); 4. ამოღარული ანატკეცი (ინვ. №14); 5. ამოღარული ანატკეცი (ინვ. №27); 6. გვერდულა საფხეკი (ინვ. №24); 7. რეტუშირებული ანატკეცი (ინვ. №16 ა); 8. ლამელის ფრაგმენტი (ინვ. №17); 9. ლამელის ფრაგმენტი (ინვ. №18).
- ტაბ. 1-IV. სამაროვნის ტერიტორიაზე ზედაპირულად აკრეფილი ობსიდიანის იარაღები: 1. ბურღი (ინვ. №29); 2. ლამელა რეტუშირებული (ინვ. №39); 3. საფხეკ-სახვრეტი (ინვ. №30); 4. ნუკლეუსი (ინვ. №36) 5. ანატკეცი (ინვ. №41); 6. რეტუშირებული ანატკეცი (ინვ. №35) 7. რეტუშირებული ანატკეცი (ინვ. №43).
- ტაბ. 1-V. სამარხი №1. გეგმა და ჭრილები.
- ტაბ. 1-VI. სამარხი №1. გეგმა.
- ტაბ. 1-VII. სამარხი №1. კამერის გადახურვის ძელების ნაშთი.
- ტაბ. 1-VIII. სამარხი №1. კამერის გადახურვის ძელების ნაშთი. ჭრილები.
- ტაბ. 1-IX. სამარხი №1. კამერის გადახურვის ძელები. დეტალი და ჭრილები.
- ტაბ. 1-X. სამარხი №1. გეგმა.
- ტაბ. 1-XI. სამარხი №1. ჭრილები.
- ტაბ. 1-XII. სამარხი №1: 1. ქოთანა (ინვ. №99); 2. ქოთანა (ინვ. №98) 3. მინიატურული ჭურჭელი (ინვ. №95); 4. სანაყის ფრაგმენტი (ინვ. №94).
- ტაბ. 1-XIII. სამარხი №1. ქვაყრილში აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღები და ნუკლეუსი: 1. ნუკლეუსი (ინვ. №51); 2. სატეხი (ინვ. №50); 3. რეტუშირებული ანატკეცი (ინვ. №49).
- ტაბ. 1-XIV. სამარხი №1. ქვაყრილში აღმოჩენილი იარაღი და ნუკლეუსები: 1. ნუკლეუსი (ინვ. №64); 2. სასოკი (ინვ. №58); 3. ნუკლეუსი (ინვ. №62).
- ტაბ. 1-XV. სამარხი №1. ქვაყრილში აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღი: 1. ანატკეცი (ინვ. №55); 2. რეტუშირებული ანატკეცი (ინვ. №56); 3. გვერდულა საფხეკი (ინვ. №59) 4. ისრისპირი (ინვ. №93); 5. რეტუშირებული ანატკეცი (ინვ. №53) 6. გვერდულა საფხეკი (ინვ. 57).
- ტაბ. 1-XVI. სამარხი №1. ქვაყრილში აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღი: 1. სატეხი (ინვ. №70); 2. რეტუშირებული ანატკეცი (ინვ. №76); 3. რეტუშირებული ანატკეცი (ინვ. №80); 4. რეტუშირებული ანატკეცი (ინვ. №75); 5. სახვრეტი (ინვ. №78). 6. სატეხი (ინვ. №77); ლამელის ფრაგმენტი (ინვ. №71).
- ტაბ. 1-XVII. სამარხი №1, ქვაყრილში აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღი: 1. საჭრისი (ინვ. №84); 2. რეტუშირებული ანატკეცი (ინვ. №87); 3. ნუკლეუსი (ინვ. №89); 4. სახვრეტი (ინვ. №86); 5. სატეხი (ინვ. №85).
- №1 სამარხის სამხრეთ ნაწილში ძელთან აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღი: 6. სატეხი (ინვ. №100).
- ტაბ. 1-XVIII. სამარხი №2. 1. სალესი ქვა (ინვ. №108)

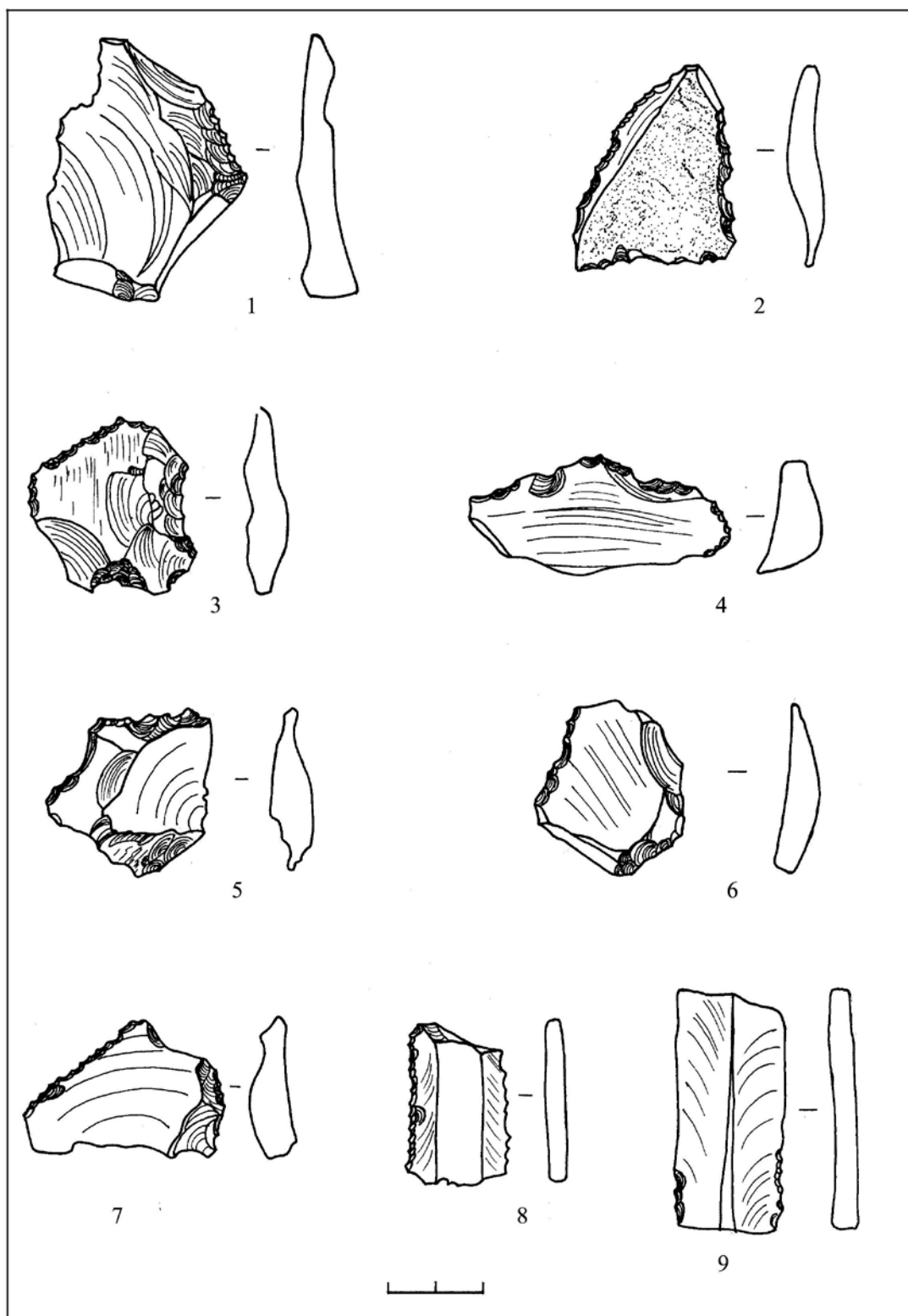
- ტაბ. 1-XIX. სამარხი №2. 1. ისრისპირის ფრაგმენტი (ინვ. №102); 2. რეტუშირებული ანატკეცი (ინვ. 105); 3. სატეხი (ინვ. 107); 4. სახვრეტი (ინვ. №103); 5. სატეხი (ინვ. 106).
- ტაბ. 1-XX. სამარხები №№3, 4. გეგმა
- ტაბ. 1-XXI. სამარხი №3. გეგმები და ჭრილი.
- ტაბ. 1-XXII. სამარხი №3. გეგმა და ჭრილები.
- ტაბ. 1-XXIII. სამარხი №3. 1. მძივები (ინვ. №161); 2. ხვია (ინვ. №160); 3. ქოთანი (ინვ. №157); 4. ქილა (ინვ. №158). 5. ქოთანი (ინვ. №159).
- ტაბ. 1-XXIV. სამარხი №3. ქვყვირულში აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღები: 1. ანატკეცი (ინვ. №149); 2. რეტუშირებული ანატკეცი (ინვ. №123); 3. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. №125); 4. კომბინირებული იარაღი: კუთხურა საჭრისი - ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. №130); 5. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. №128); 6. საჭრისი (ინვ. №113).
- ტაბ. 1-XXV. სამარხი №3. ქვყვირულში აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღები: 1. ამოღარული ანატკეცი (ინვ. №120); 2. სახვრეტი (ინვ. №132); 3. ლამელის ფრაგმენტი (ინვ. №146); 4. სატეხი (ინვ. №138) 5. ლამელა (ინვ. №143); 6. სატეხი (ინვ. №150); 7. რეტუშირებული ლამელა (ინვ. №142).
- ტაბ. 1-XXVI. სამარხი №3. ქვყვირულში აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღი: 1. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. №153).
- სამარხი №3-ის დასავლეთით აღმოჩენილი ობსიდიანის და კაჟის იარაღები: 2. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. №154); 3. სახვრეტი (ინვ. №156).
- ტაბ; 1-XXVII. სამარხი №4. გეგმები და ჭრილი.
- ტაბ. 1-XXVIII. სამარხი №4. 1. მძივები (ინვ. №166); 2, 4. მძივები (ინვ. №167); 3. საკინძი (ინვ. №165); 5. ისრისპირი (ინვ. №164).
- ტაბ. 1-XXIX. სამარხი №5. გეგმა
- ტაბ. 1-XXX. სამარხები № 6, 7. გეგმა
- ტაბ. 1-XXXI სამარხი №6. გეგმა და ჭრილები.
- ტაბ. 1-XXXII. სამარხი №6. 1. ქოთანი (ინვ. №180); 2. ქოთანი (ინვ. №181); 3,5. ჭურჭლის ძირისა და პირის ფრაგმენტები (ინვ. № 177, 177ა); 4. სანაყი (ინვ. №182).
- ტაბ. 1-XXXIII. სამარხი №6. ქვყვირულში და მიმდებარე ტერიტორიაზე აღმოჩენილი ობსიდიანის იარაღები: 1. ნუკლეუსი (ინვ. №175); 2. ნუკლეუსი (ინვ. №176); 3. სახვრეტი (ინვ. №169); 4. ნუკლეუსი (ინვ. №179).
- ტაბ. 1-XXXIV სამარხი №7. გეგმა და ჭრილი.
- ტაბ. 1-XXXV სამარხი №7. გეგმა და ჭრილი.
- ტაბ. 1-XXXVI სამარხი №7: 1. ქოთანი (ინვ. 186); 2. ქოთანი (ინვ. 187); 3. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. 184); 4. სანაყი (ინვ. 185).

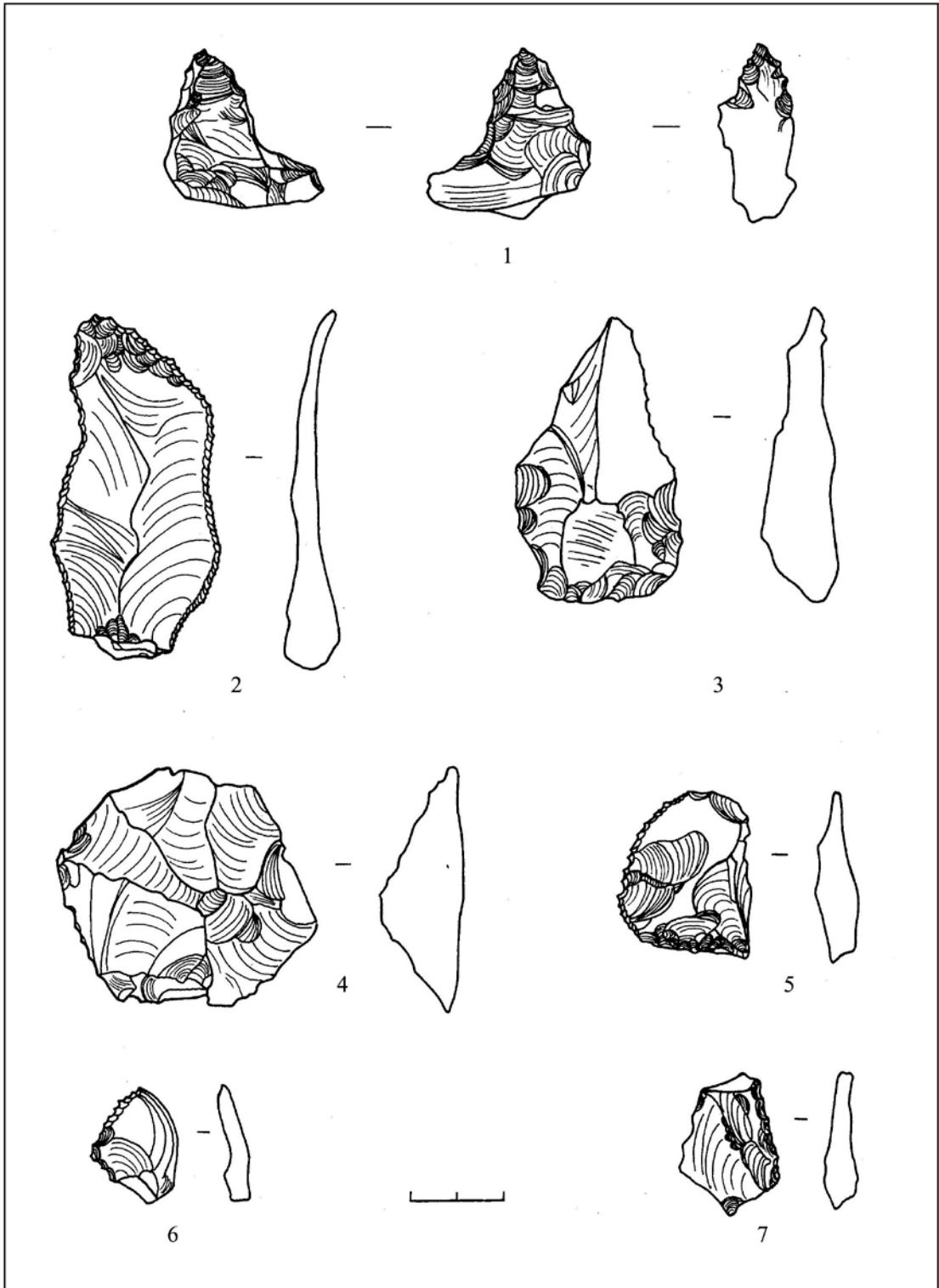
ტ ა ბ უ ჯ ბ ი

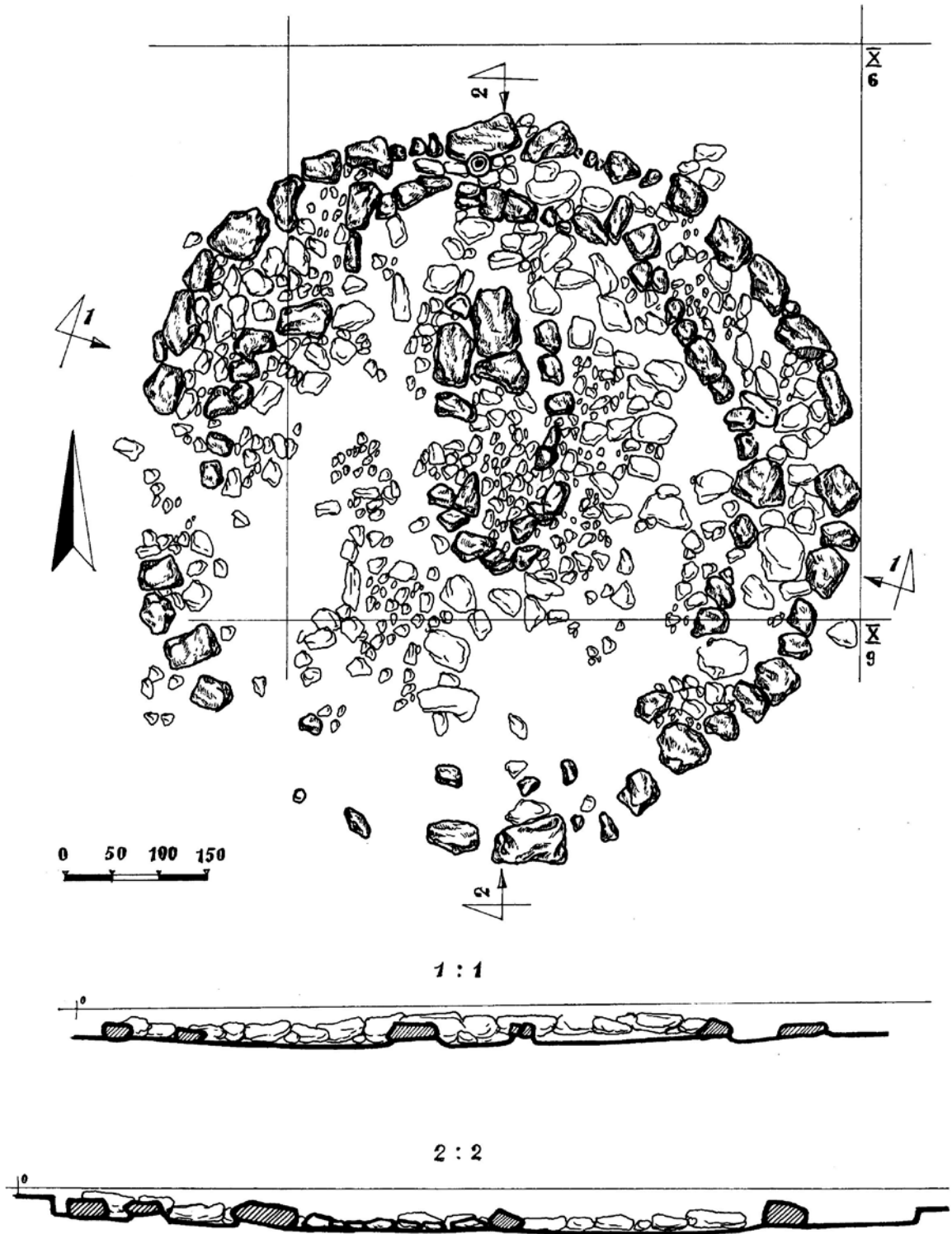

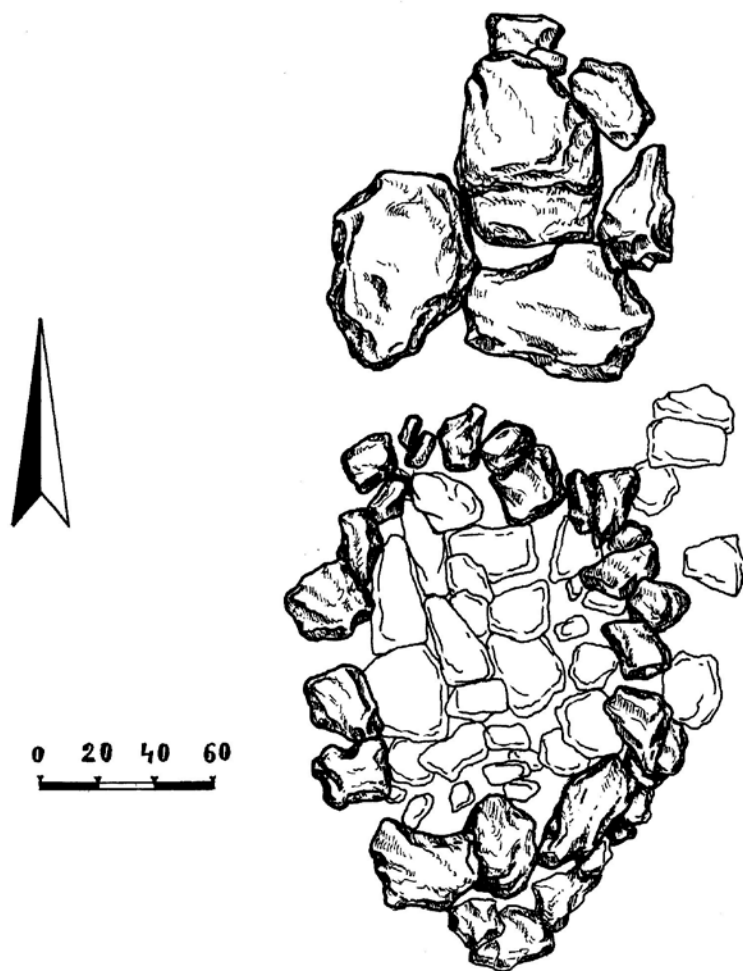
გზბ. 1-III.

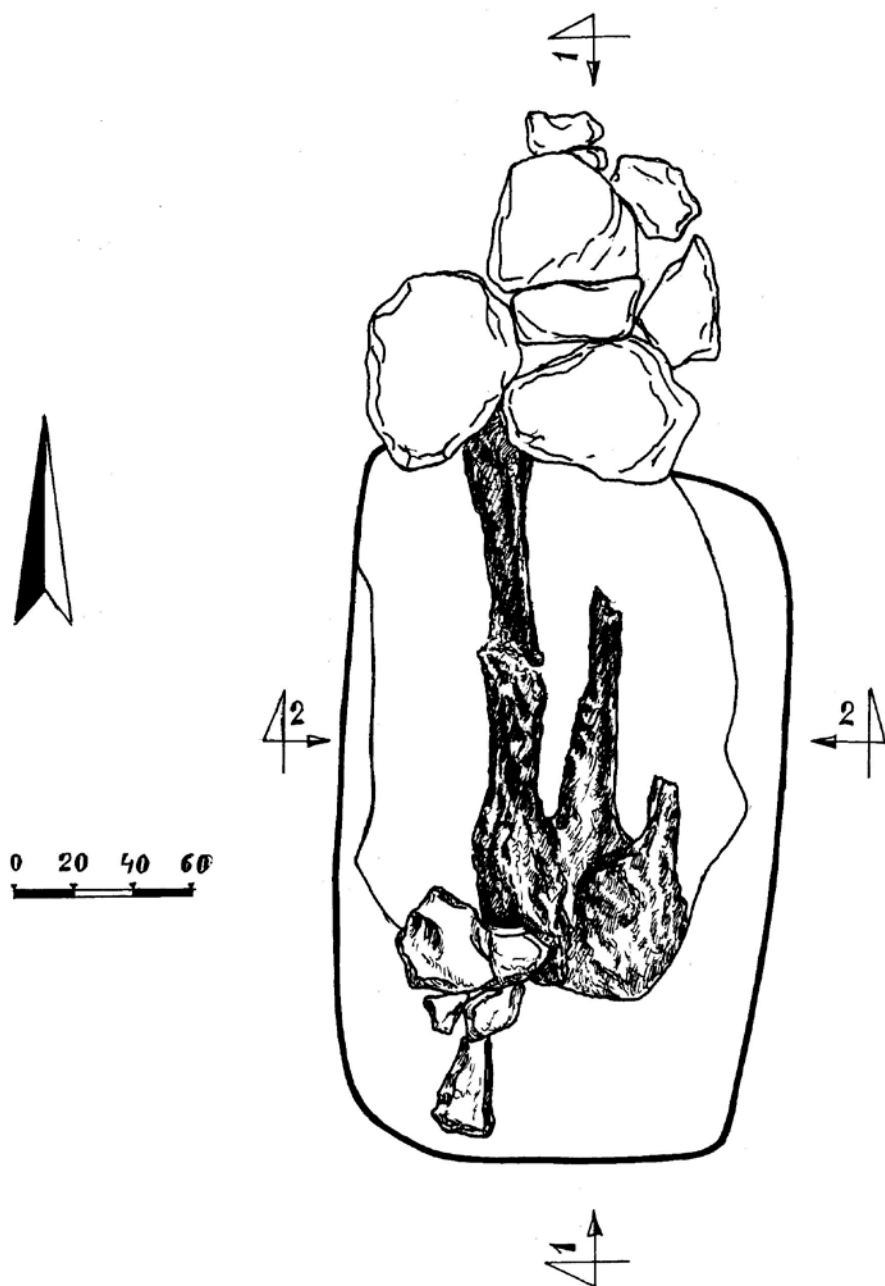

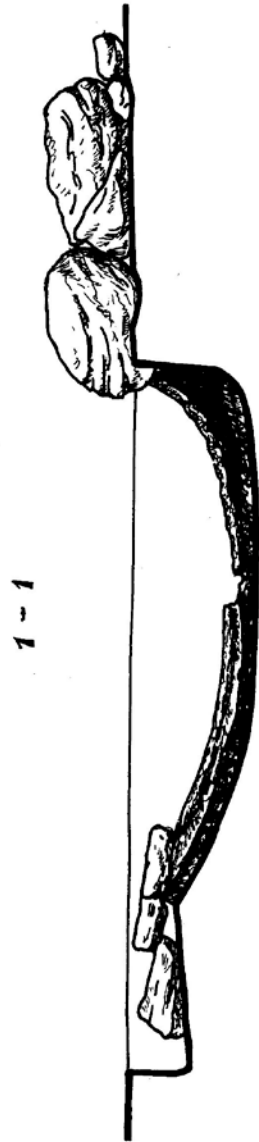

გად. 1-VI.

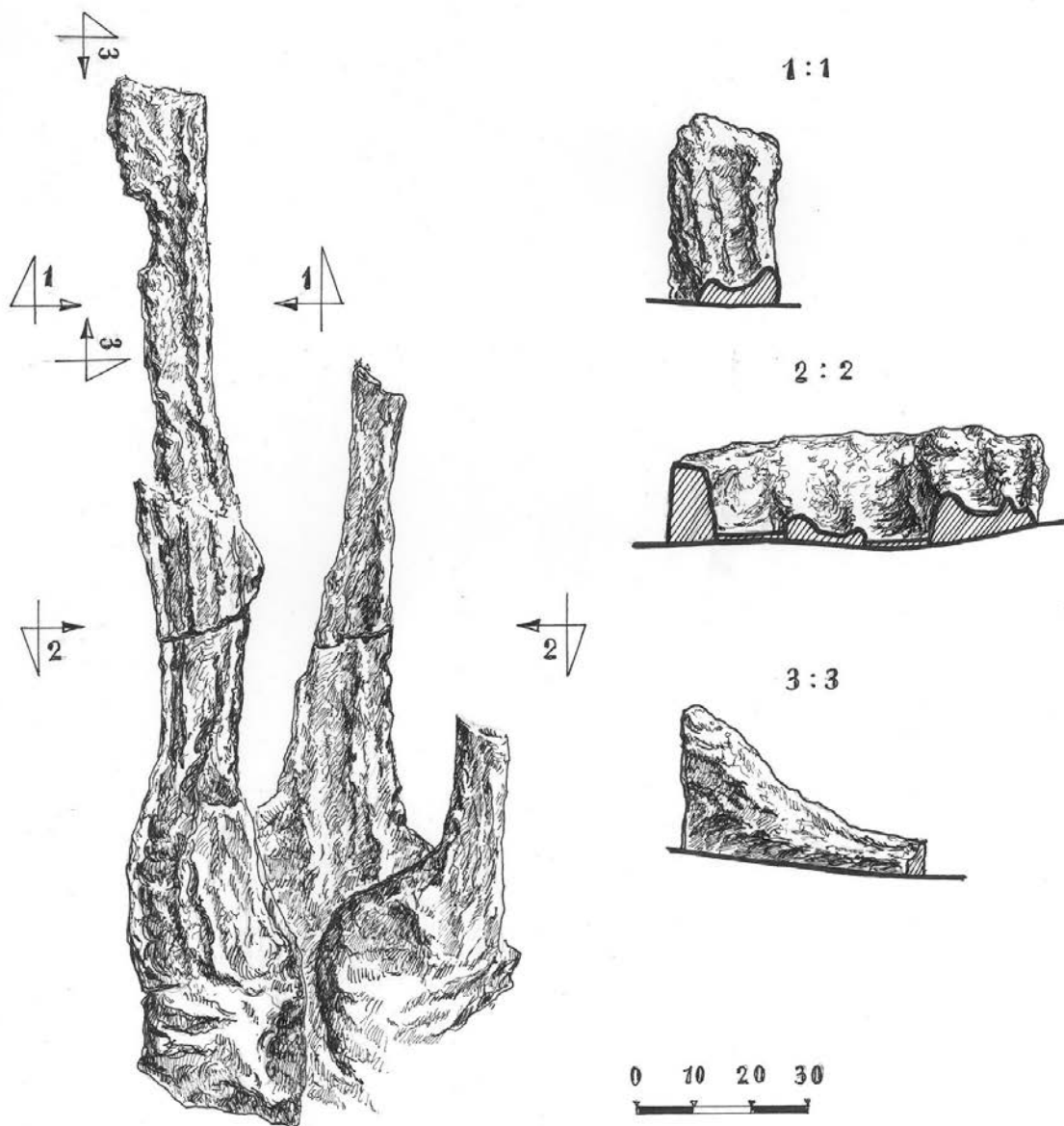

Շձ. 1-VII.

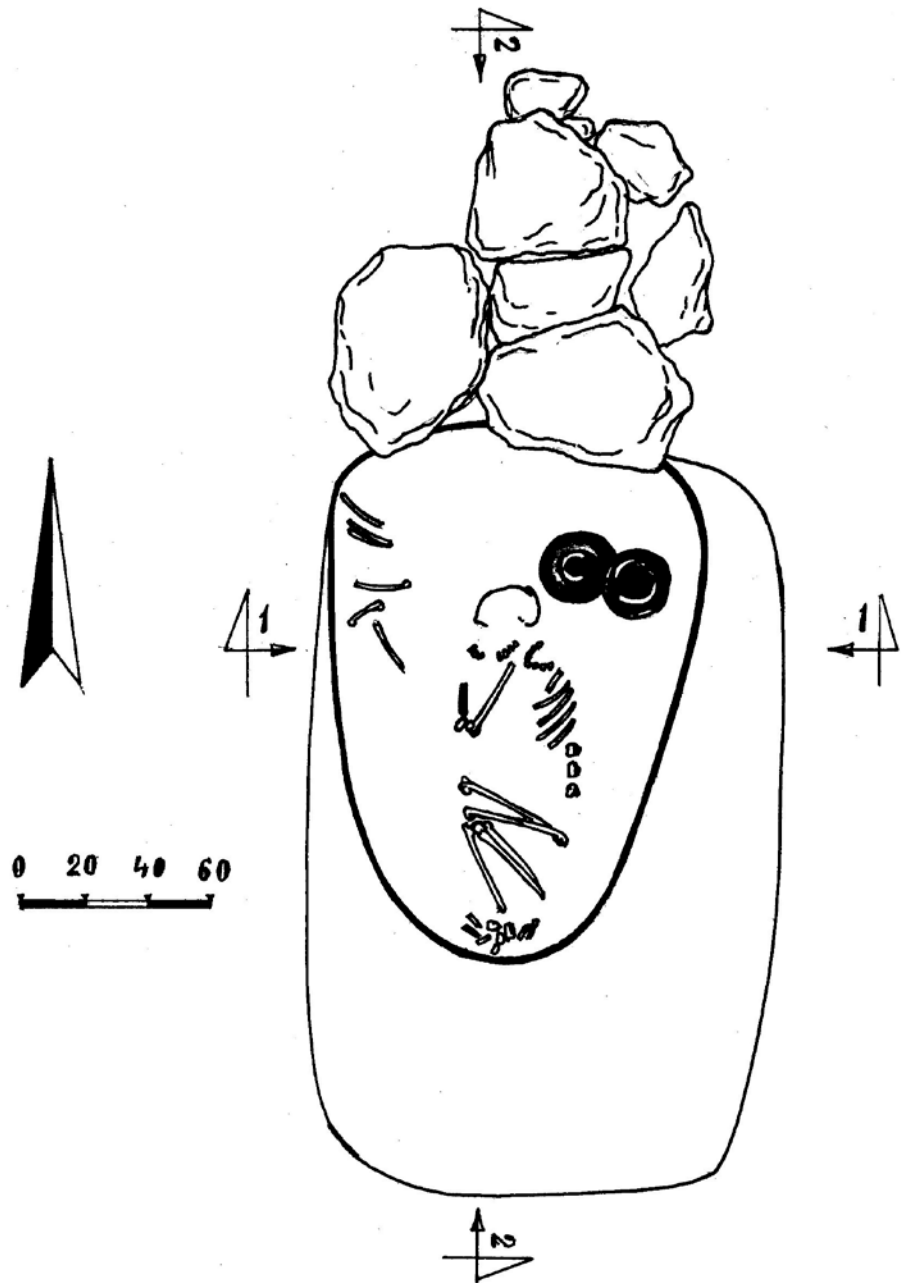

ՅՏԾ. 1-IX.

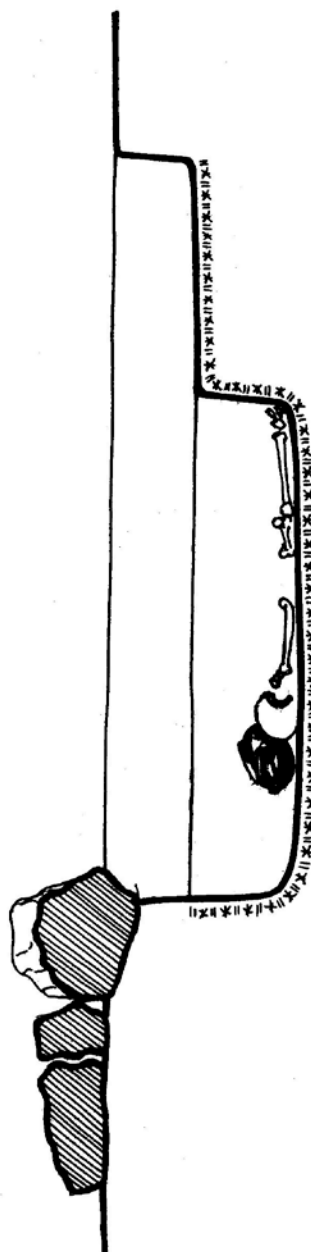
ՅձԹ. 1-X.

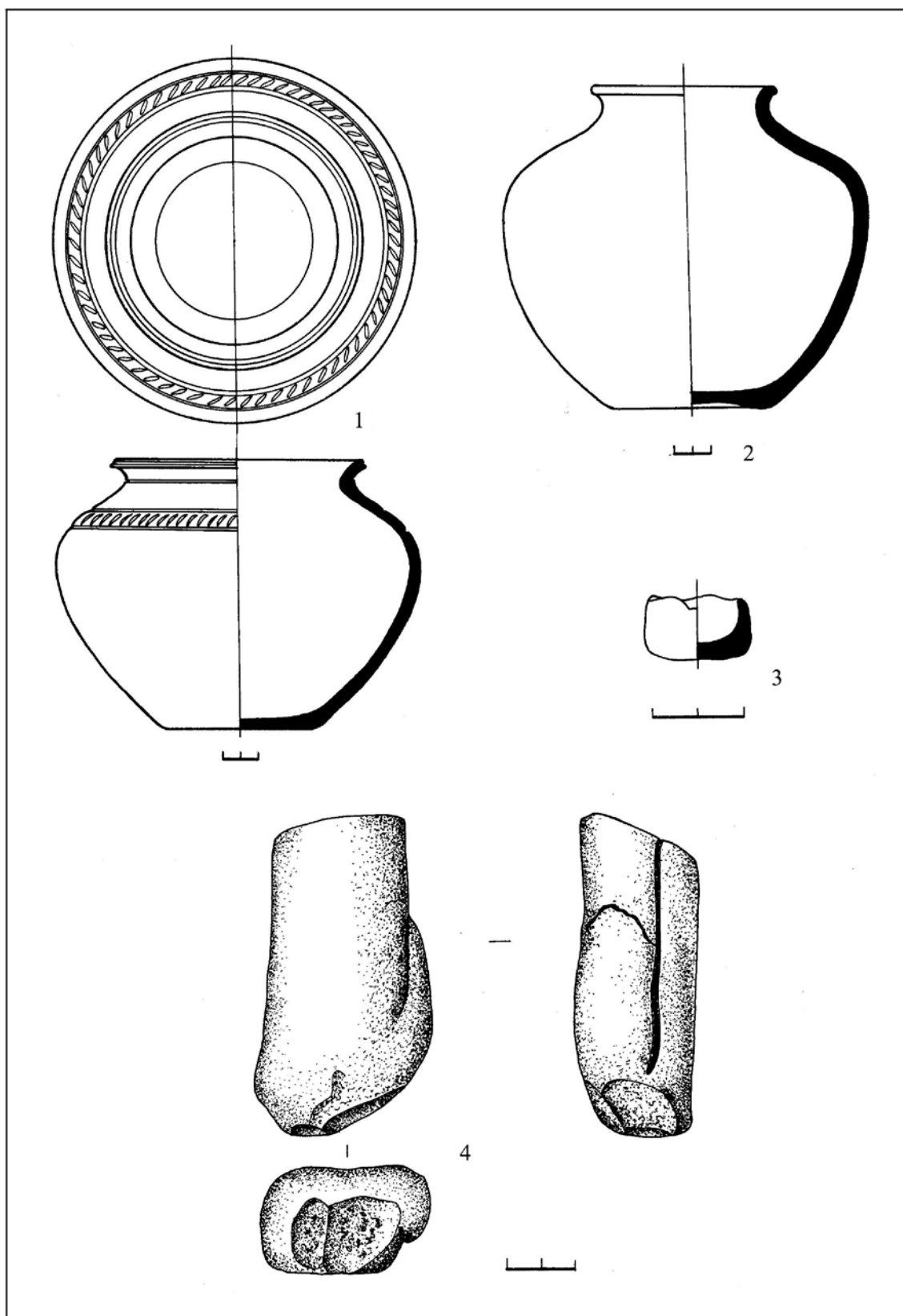
1-1

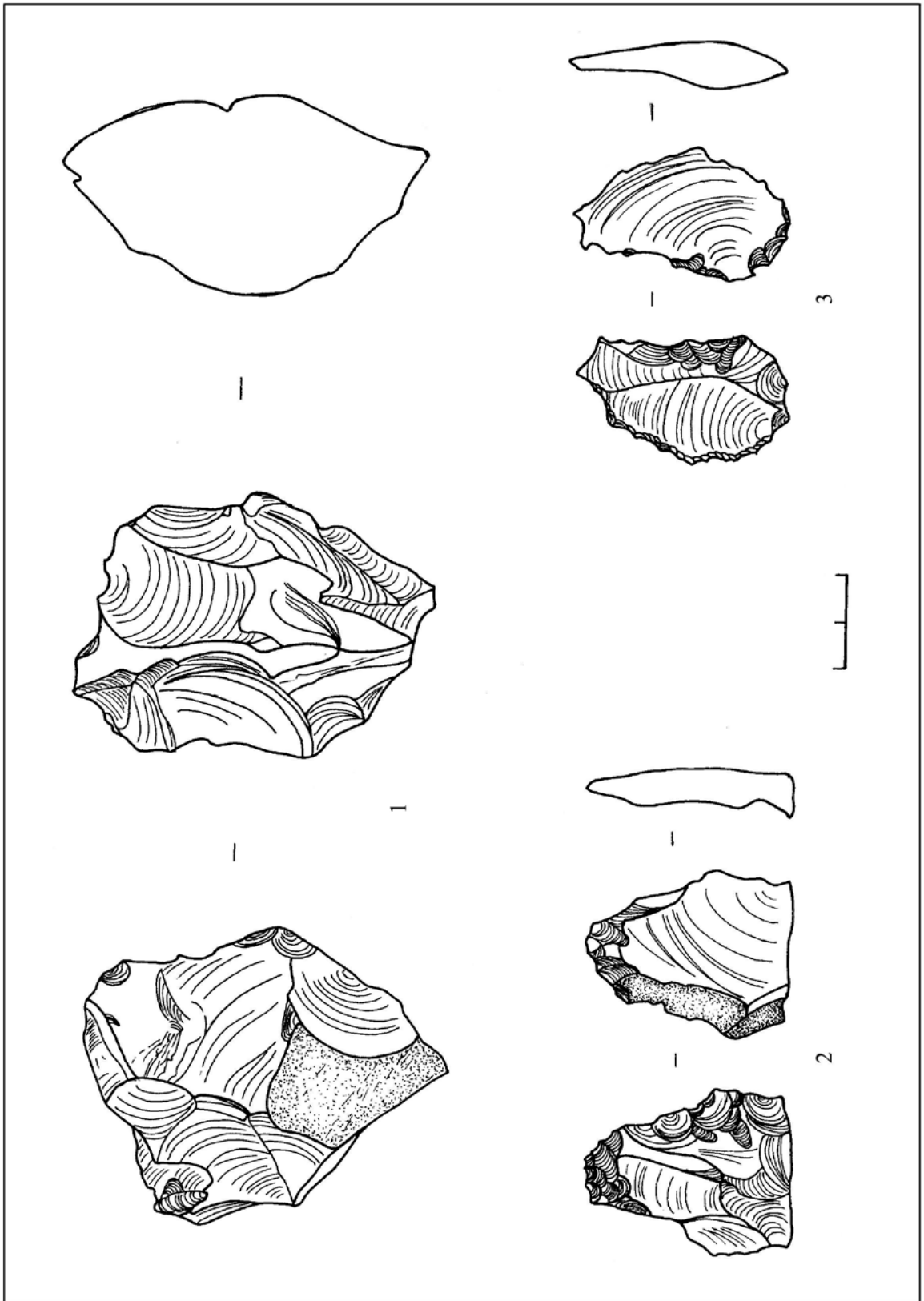

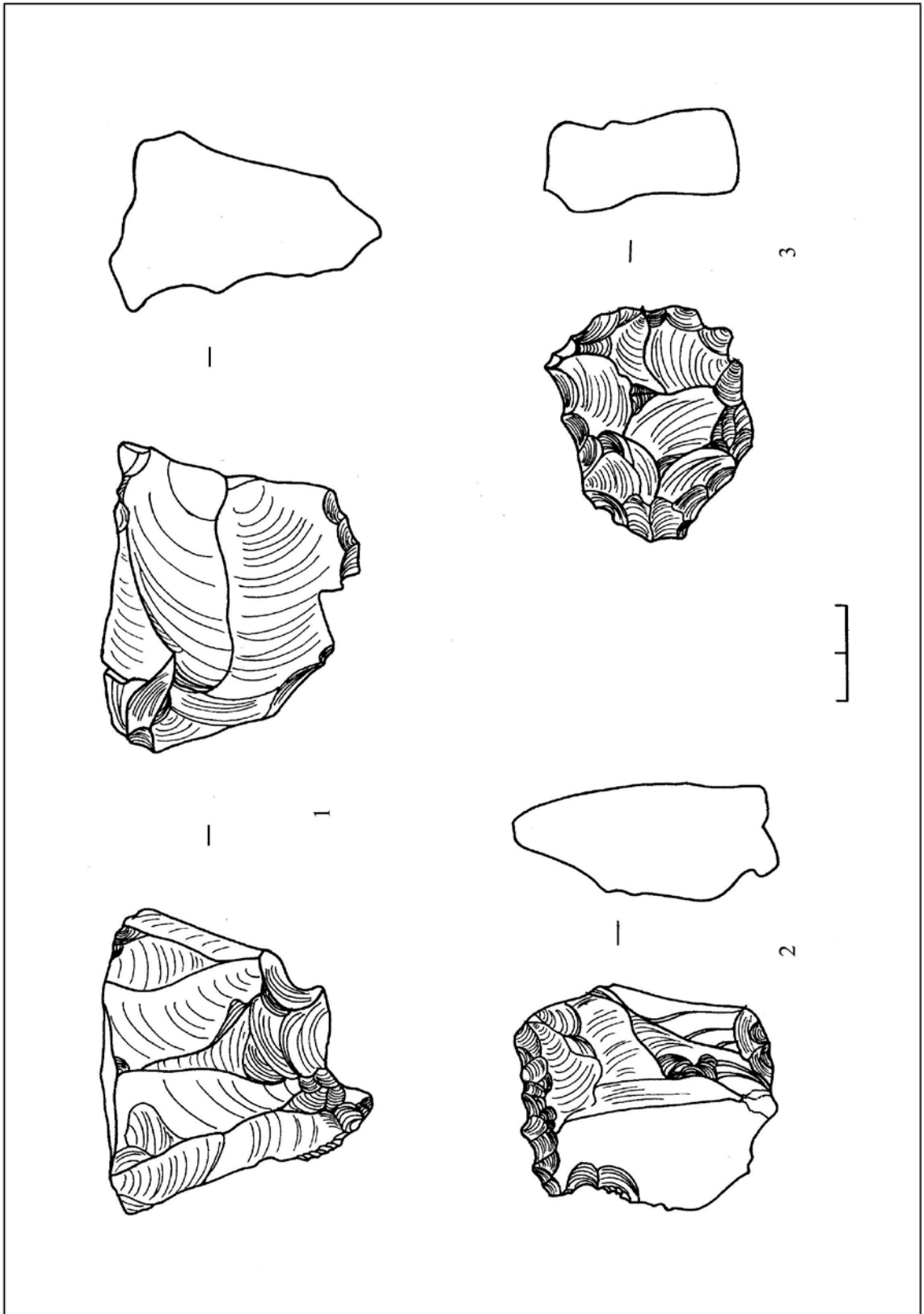
2-2

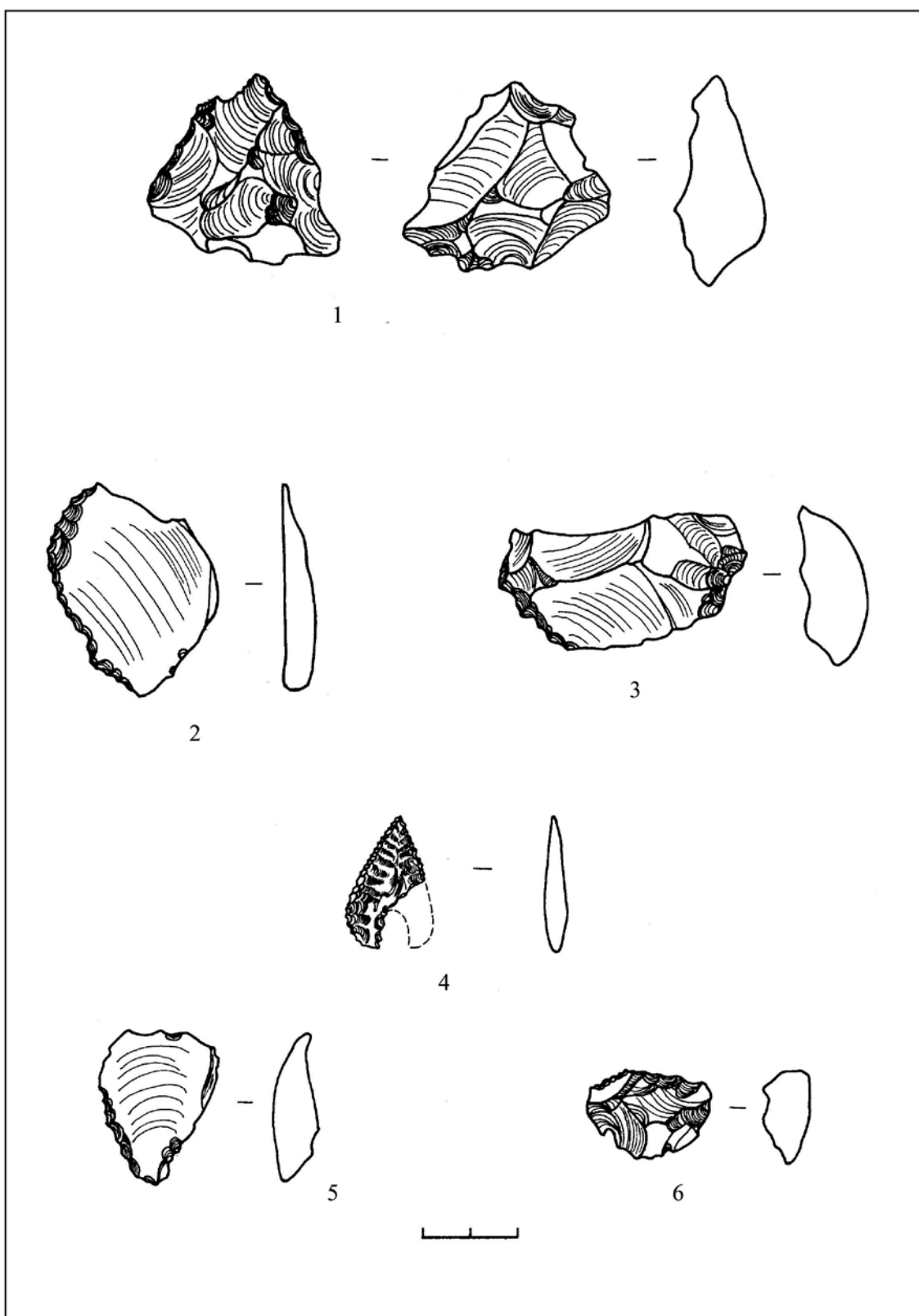

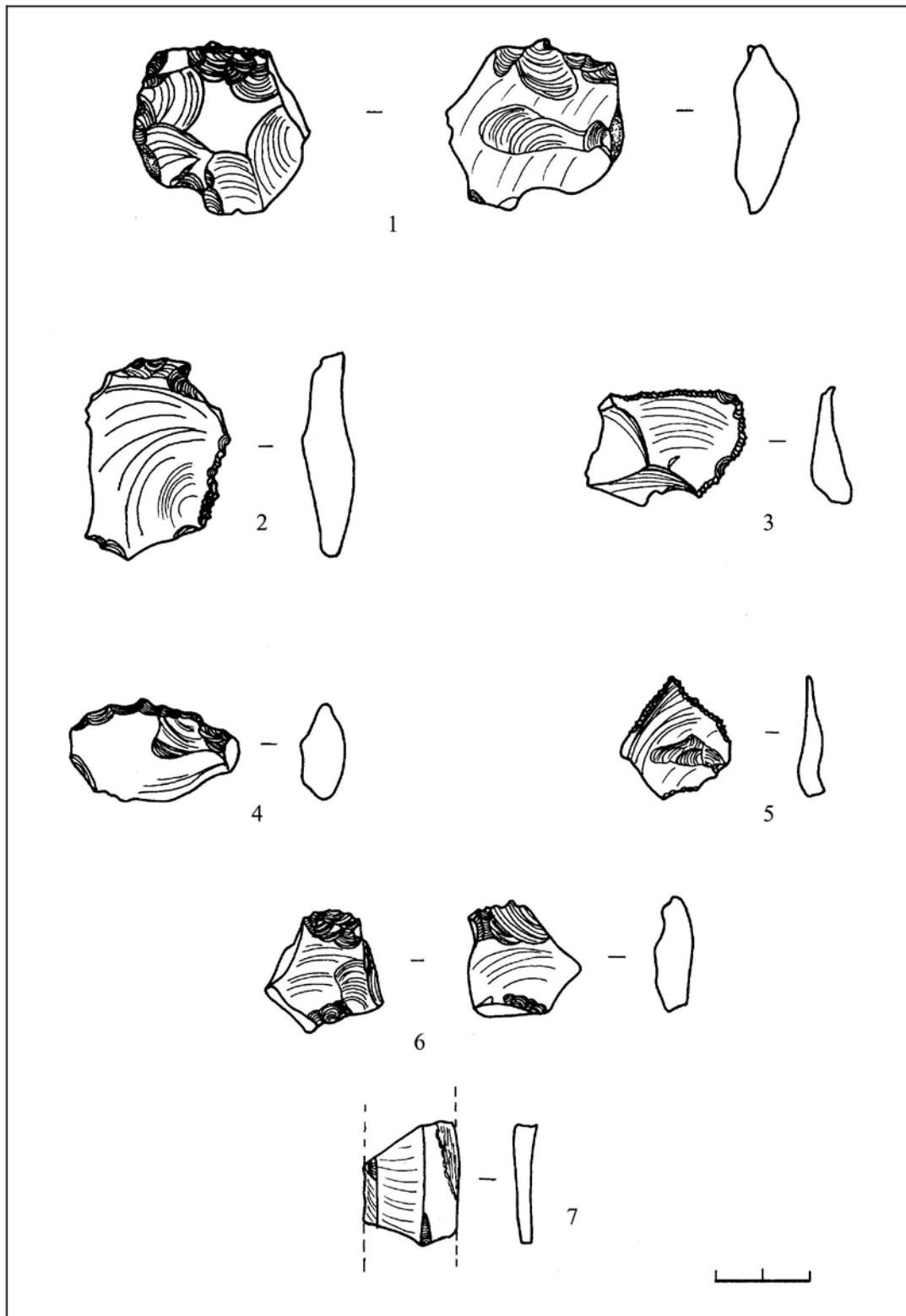
0 20 40 60

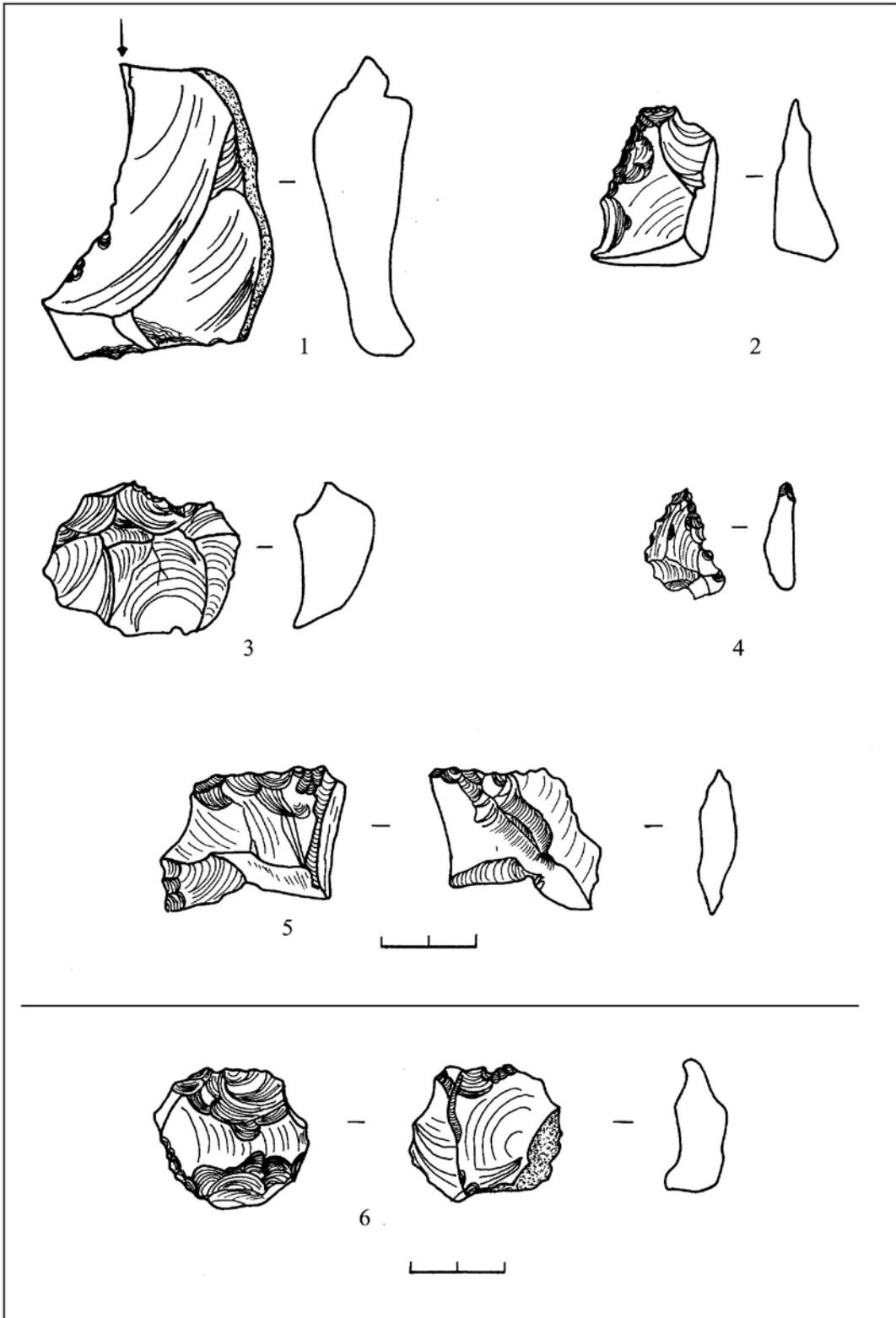

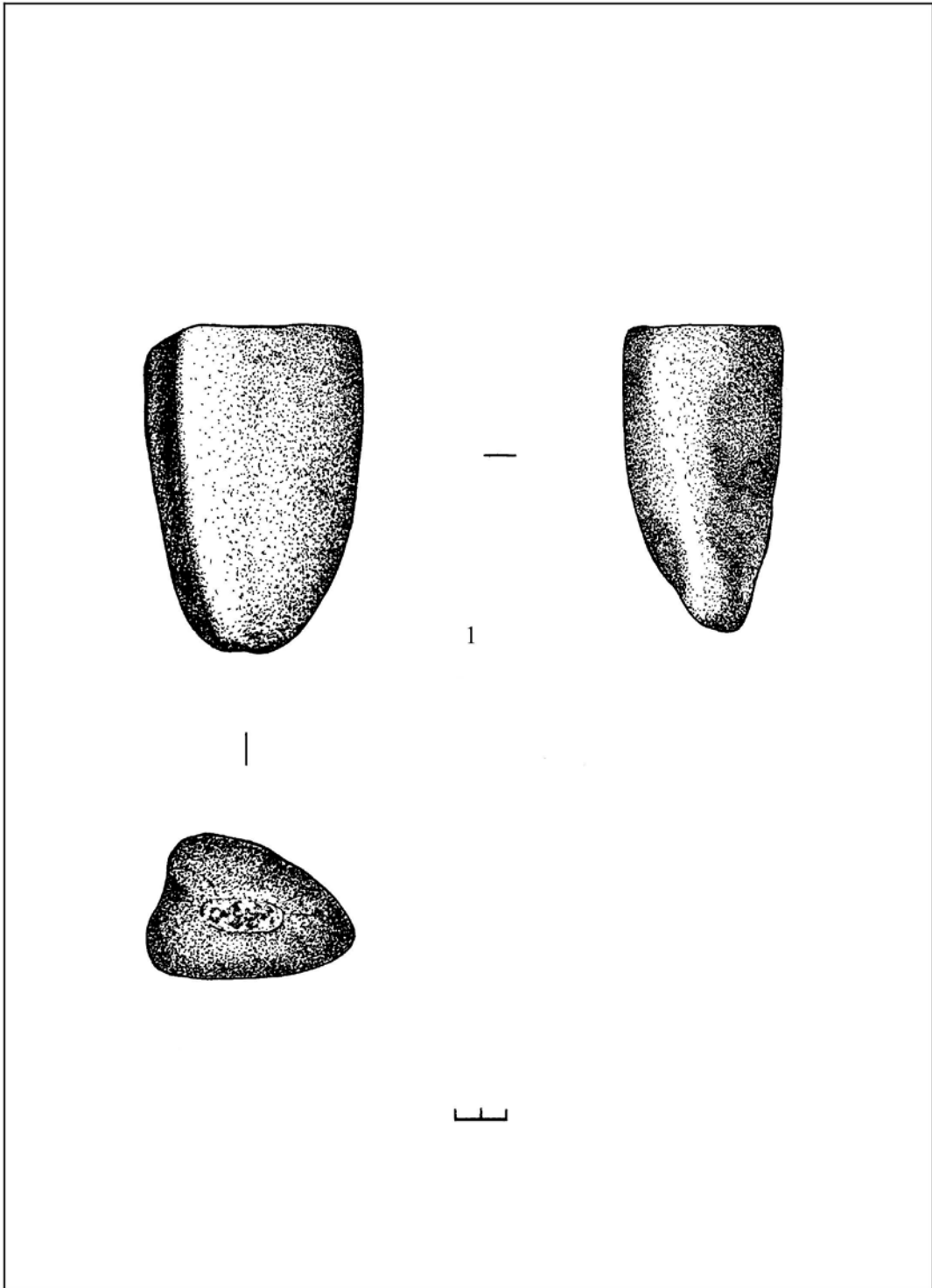

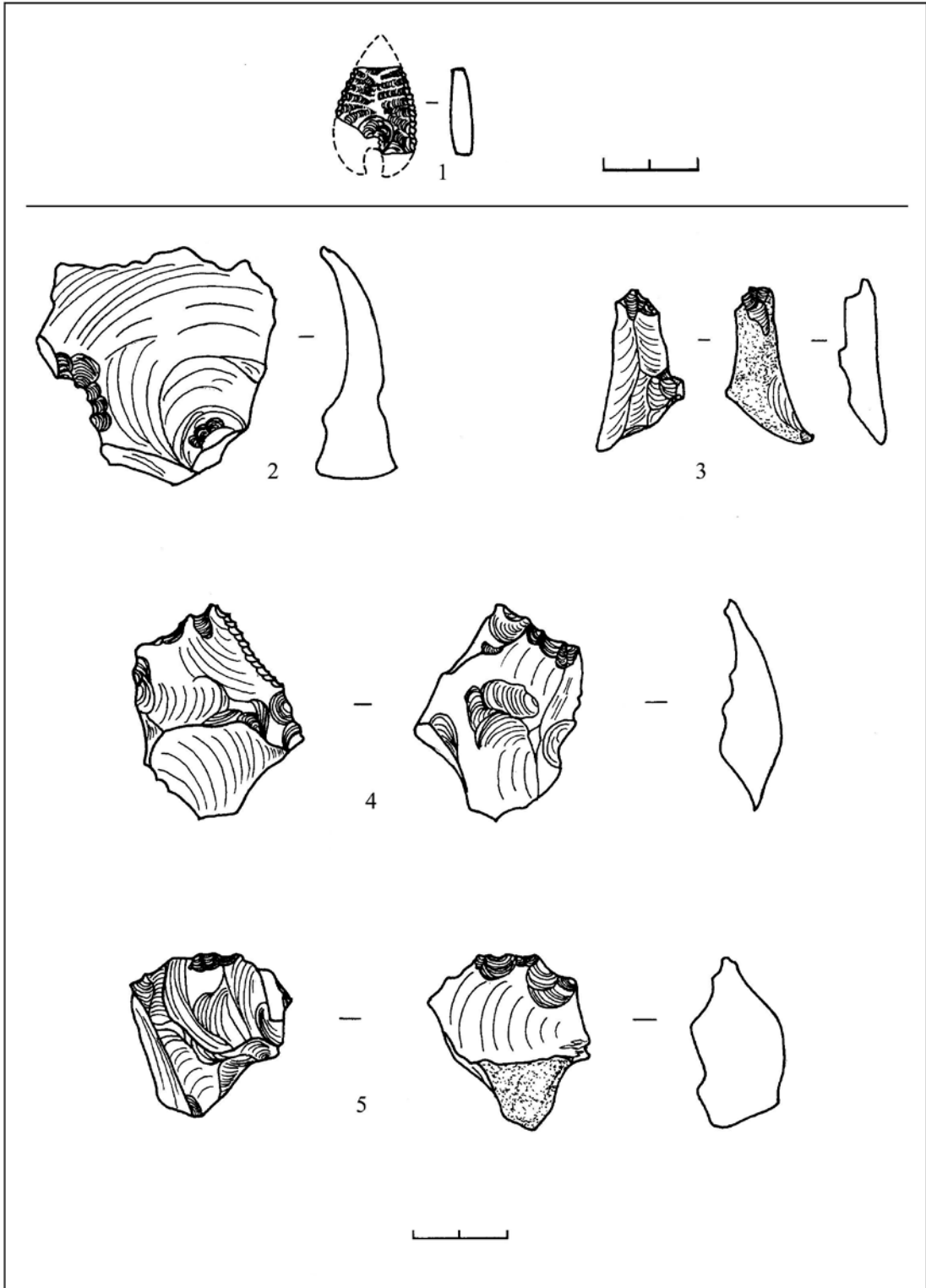

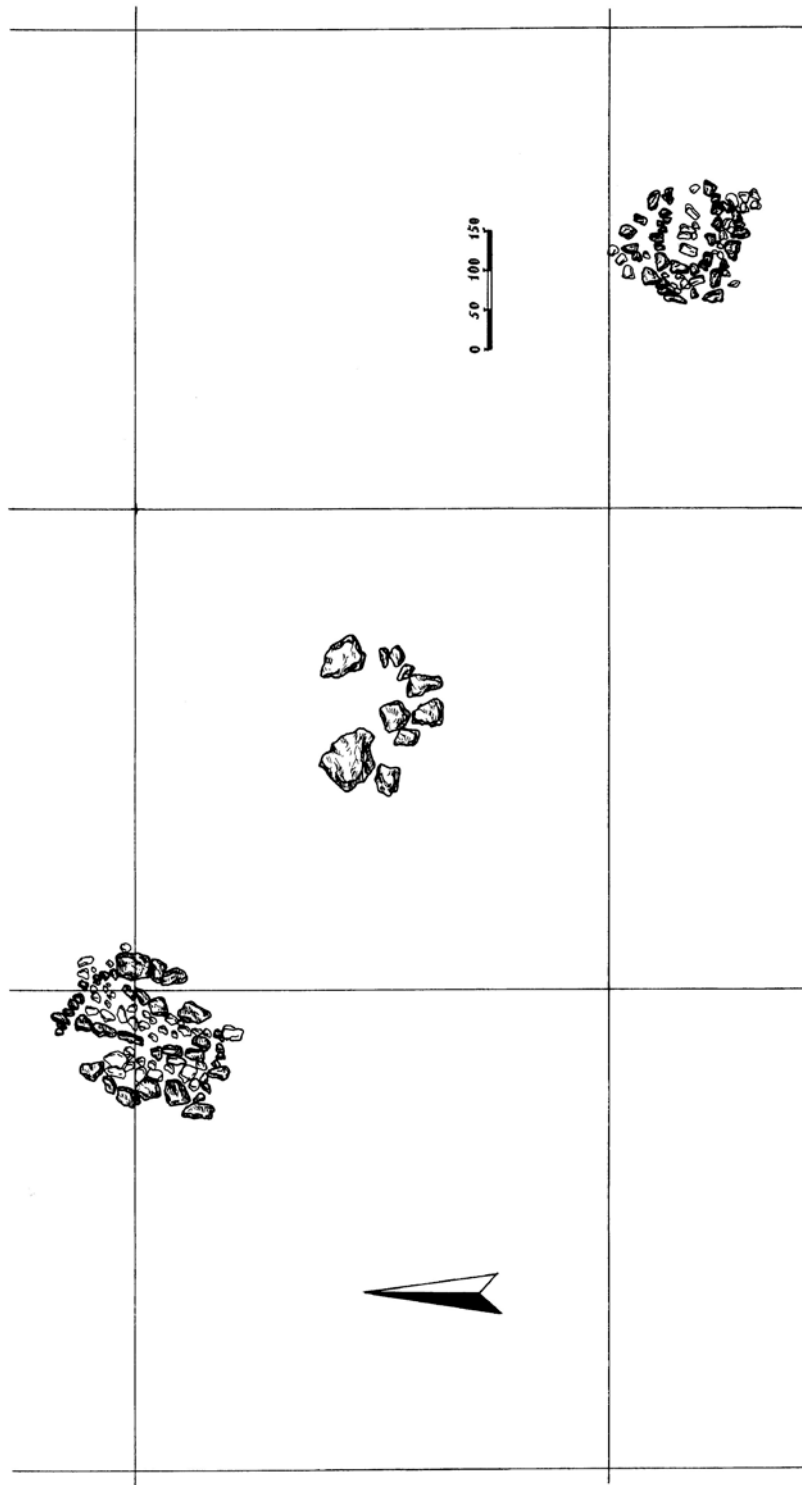

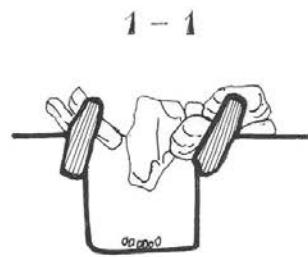
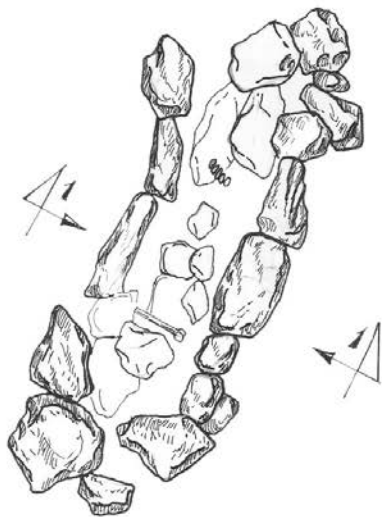
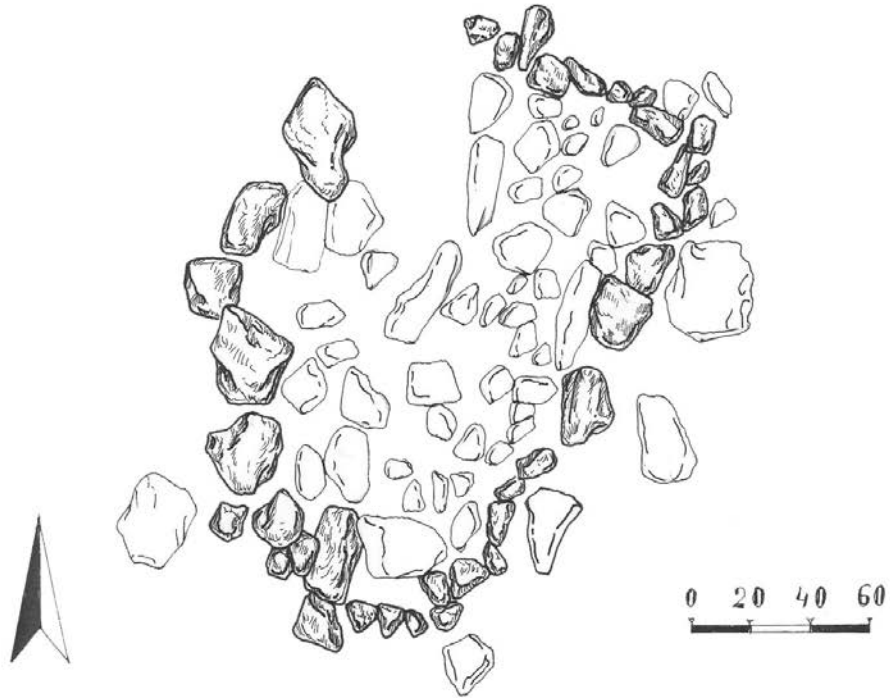

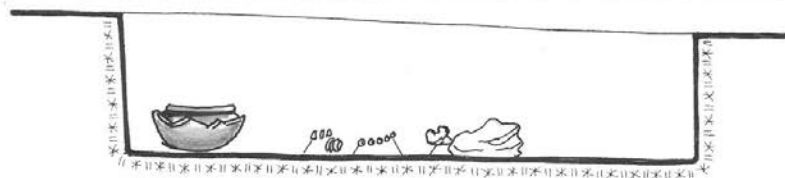
ՊՏԾ. 1-XX.

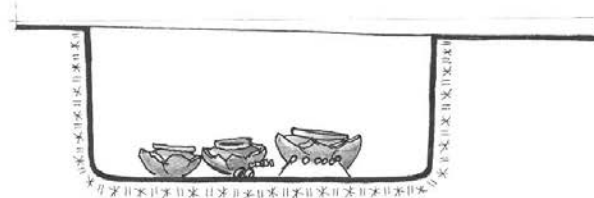
გზბ. 1-XXI.

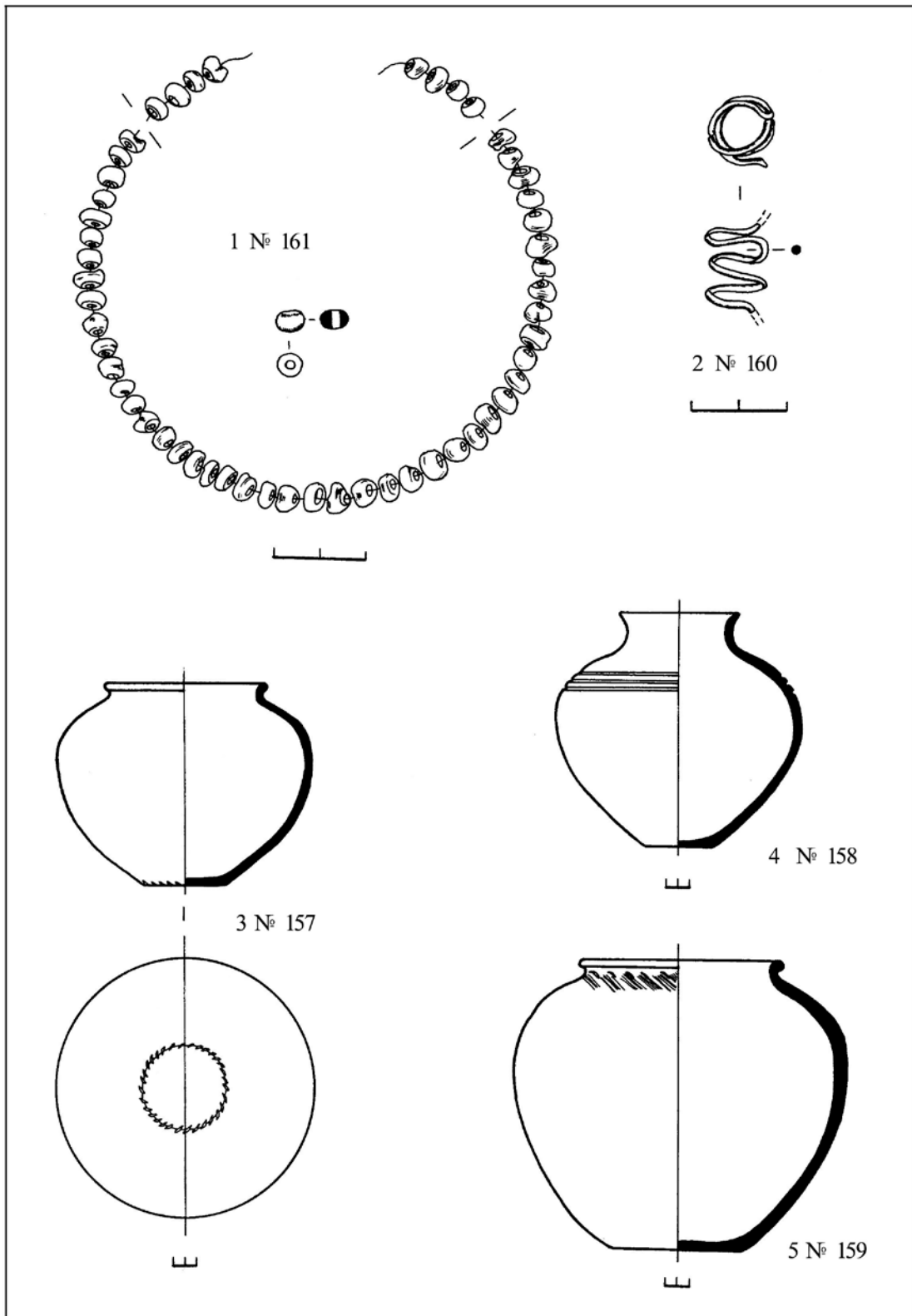
ՅձԸ. 1-XXII.

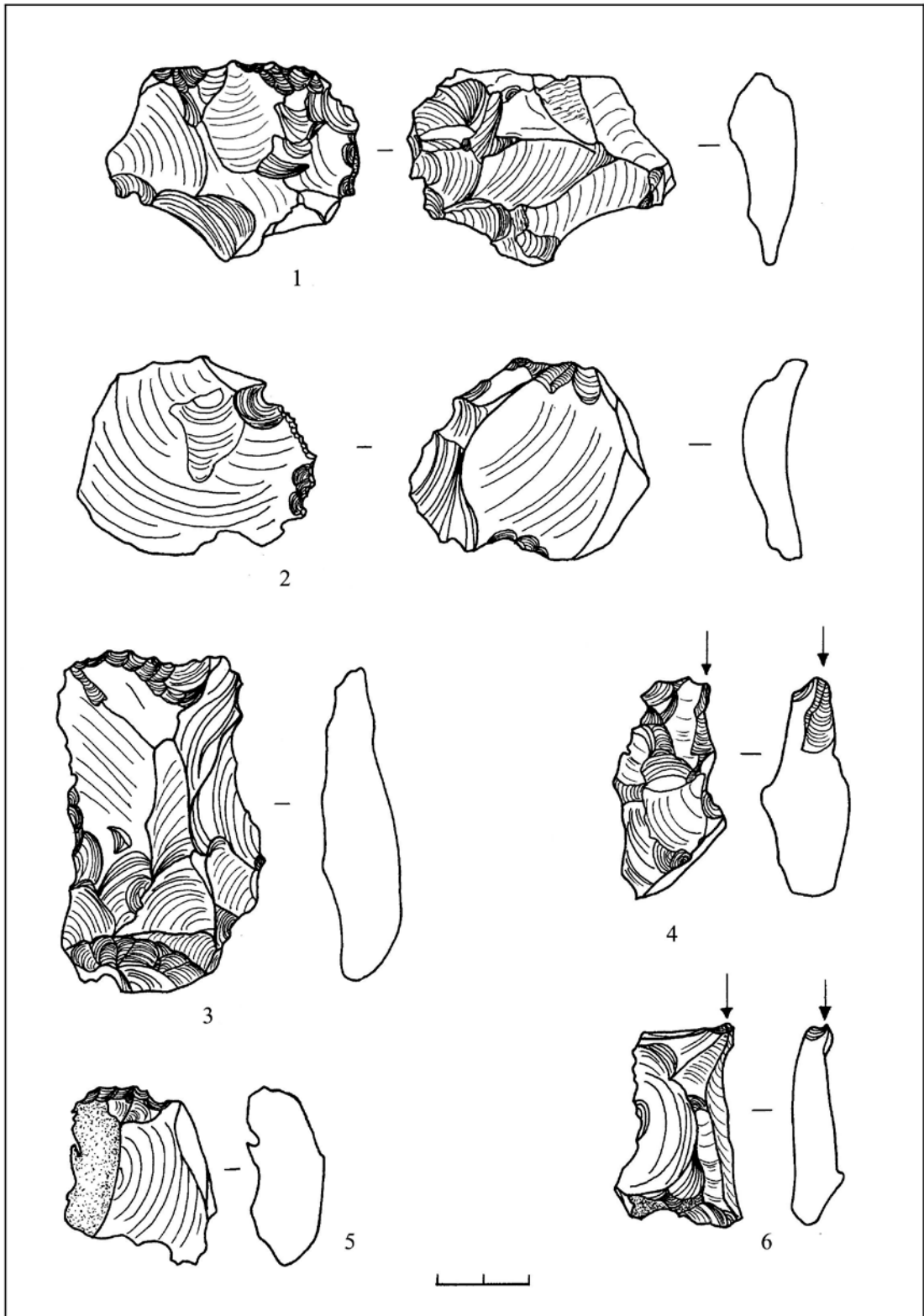

2-2

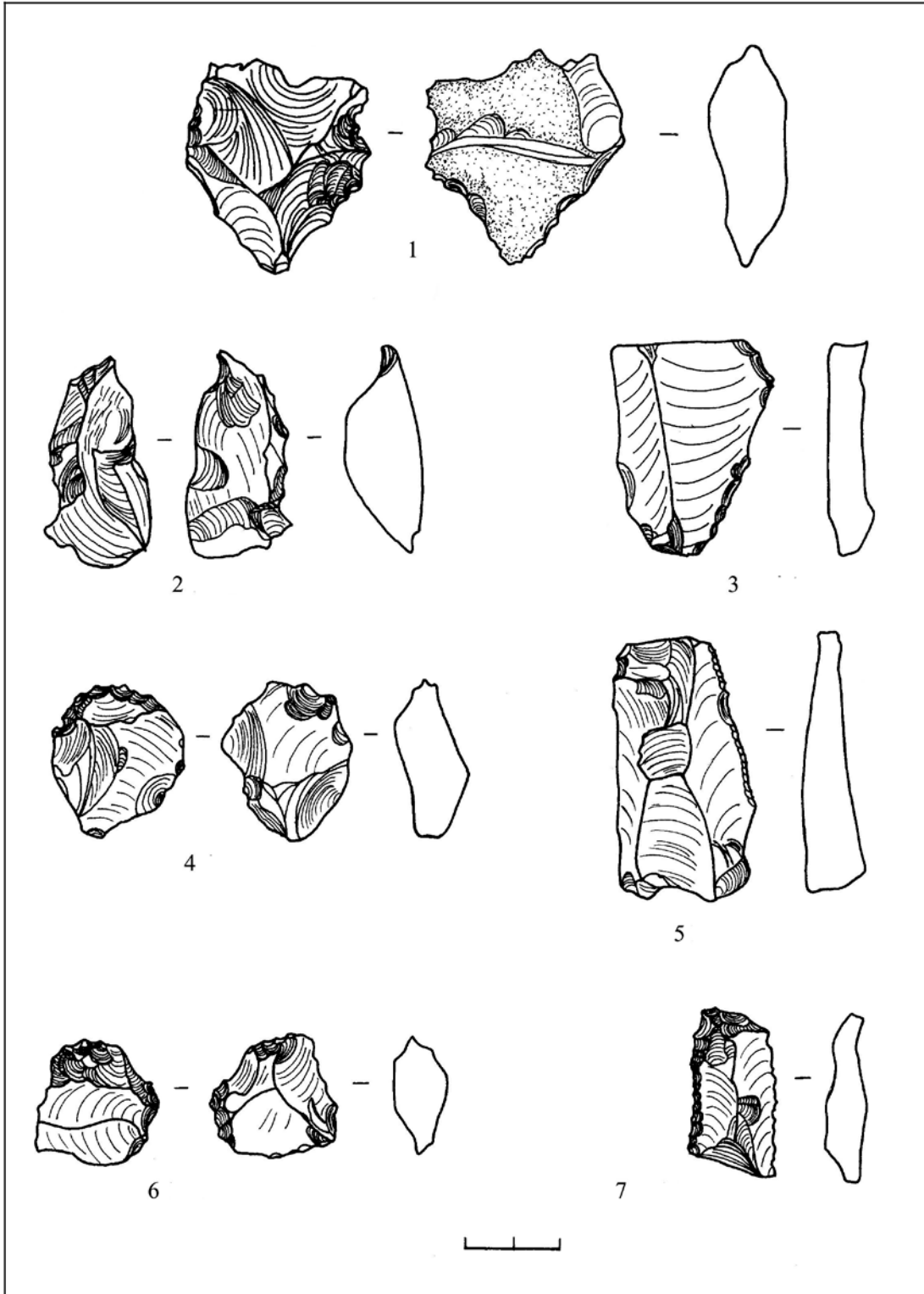

0 20 40 60

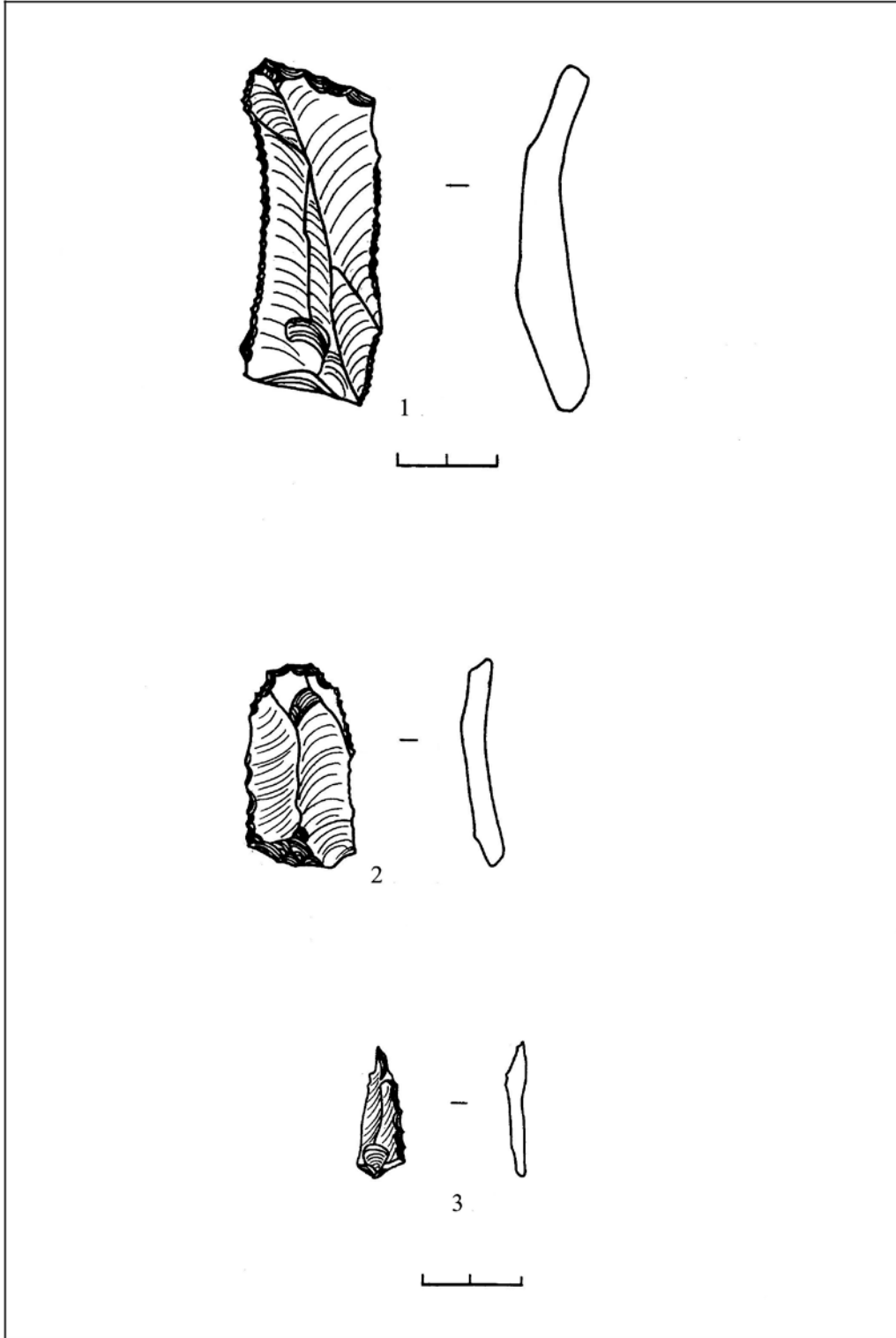

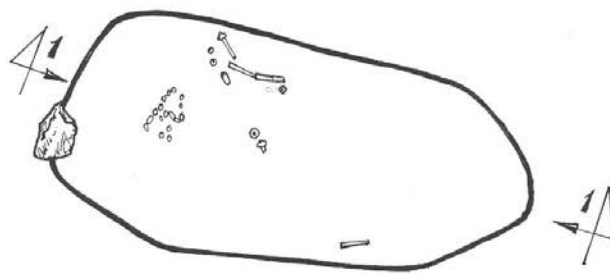
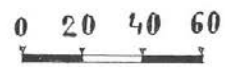
ՅձԺ. 1-XXV.

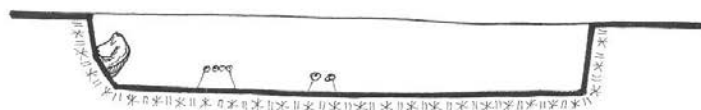
ՅՏԾ. 1-XXVI.

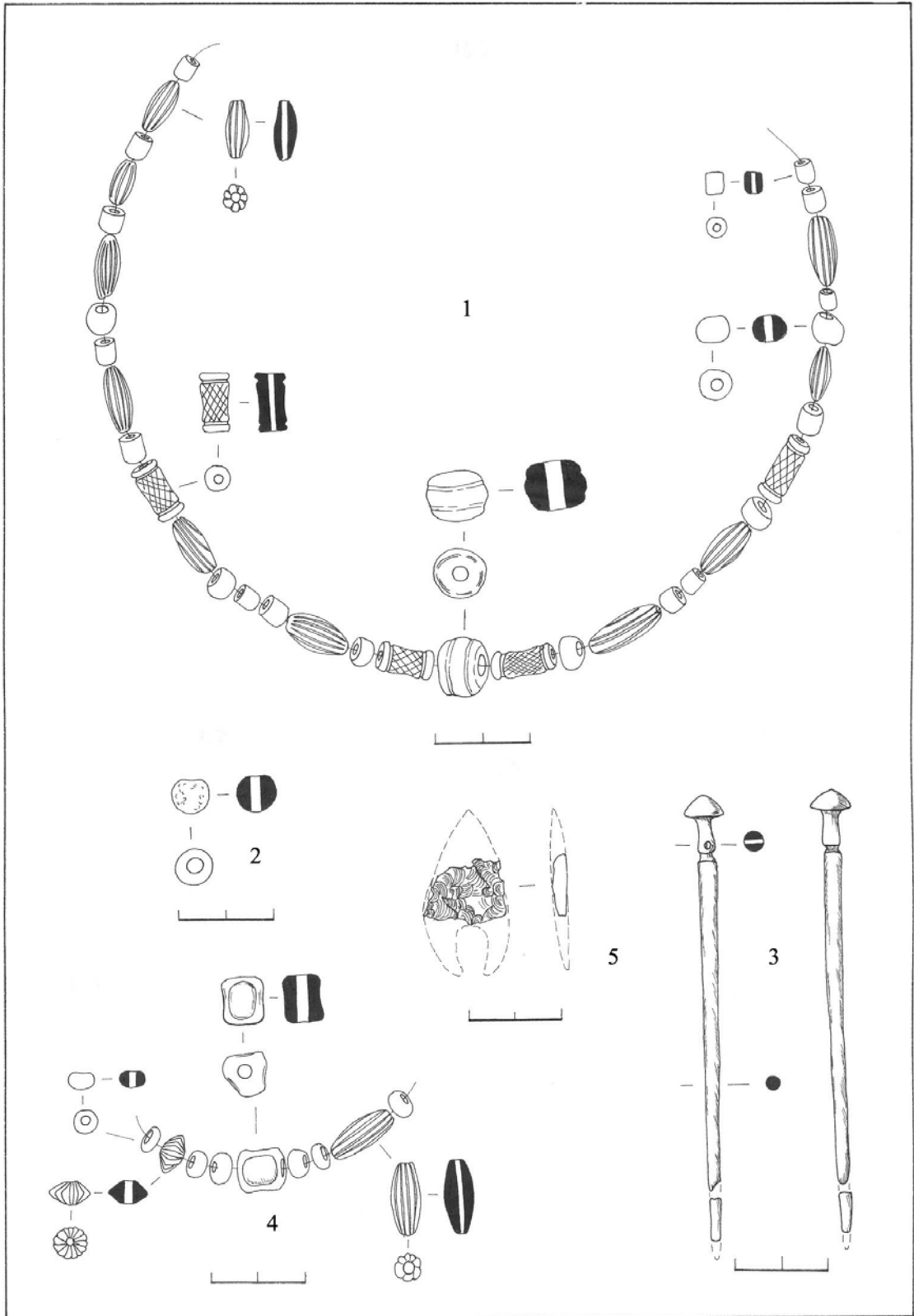

ՅձԹ. 1-XXVII.

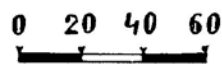
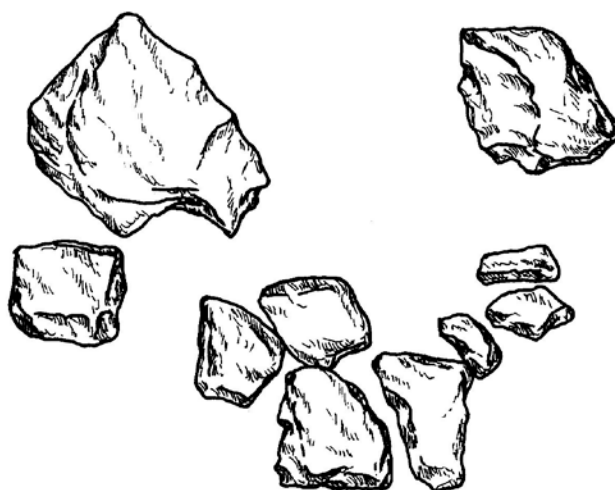

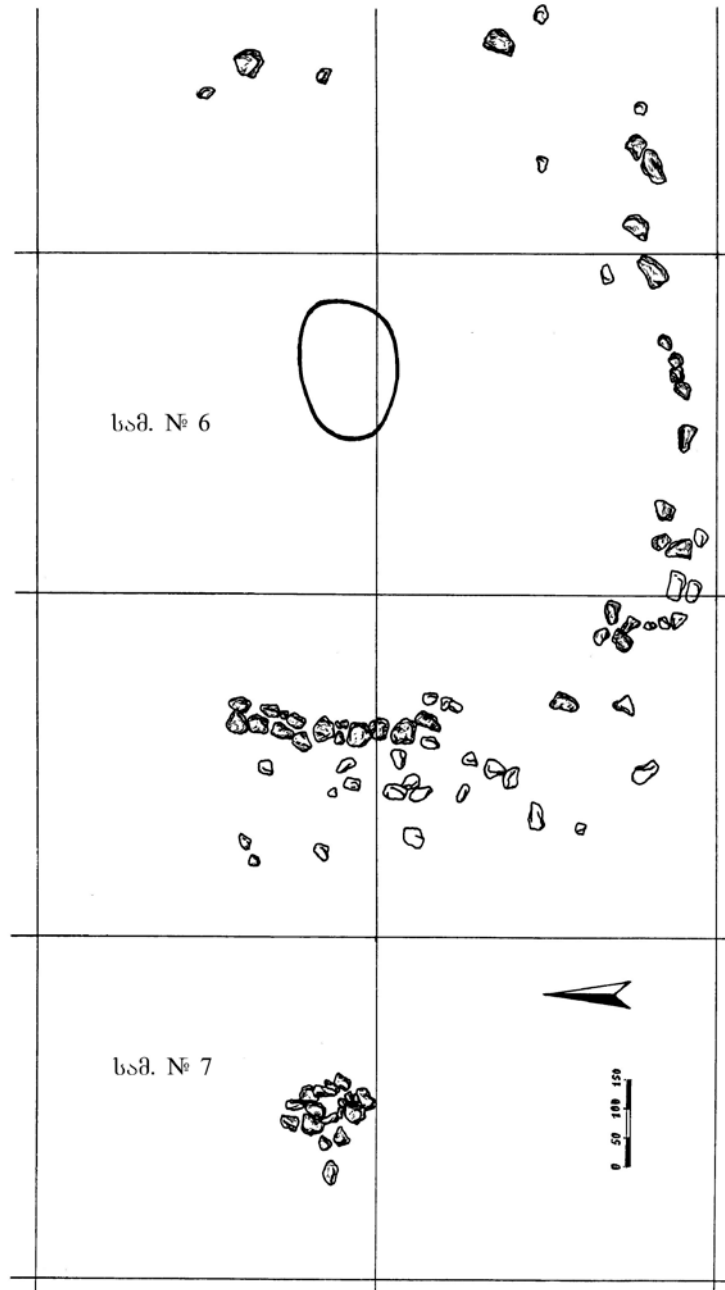
1 - 1

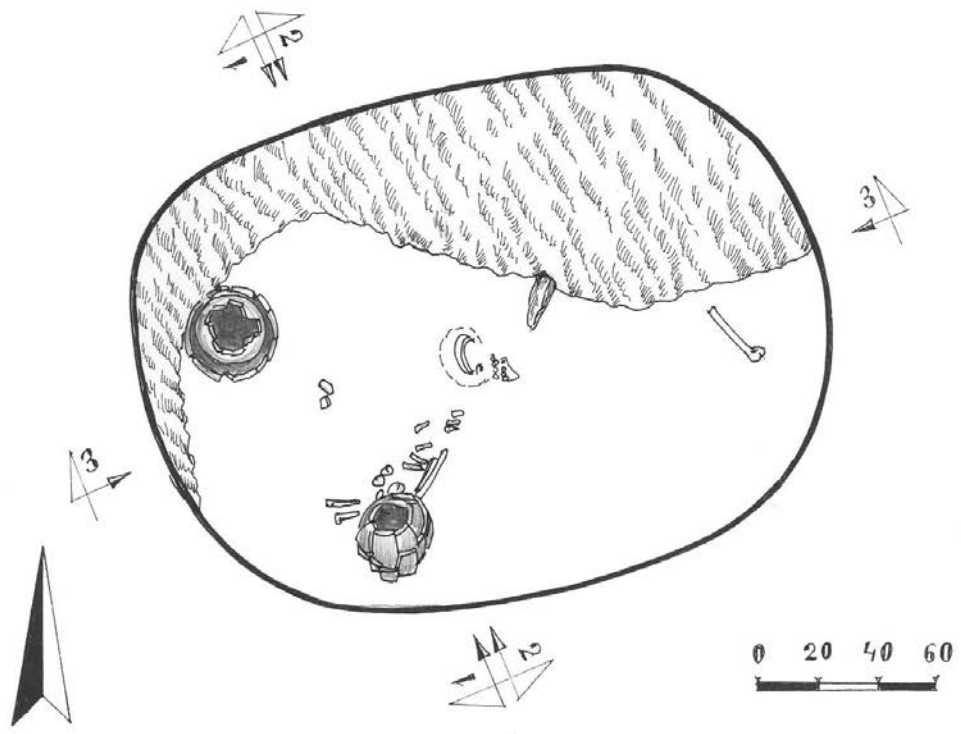

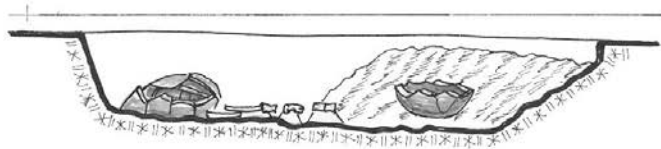
გზბ. 1-XXIX.

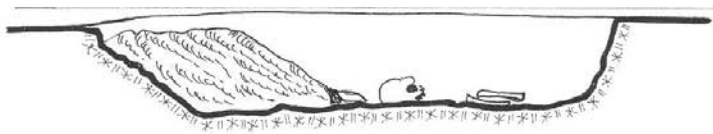

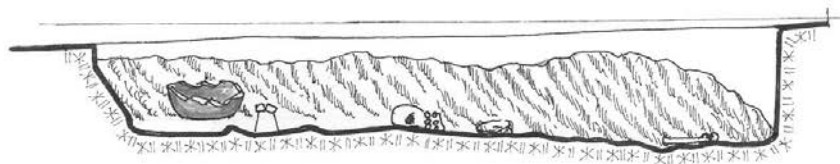
1 - 1

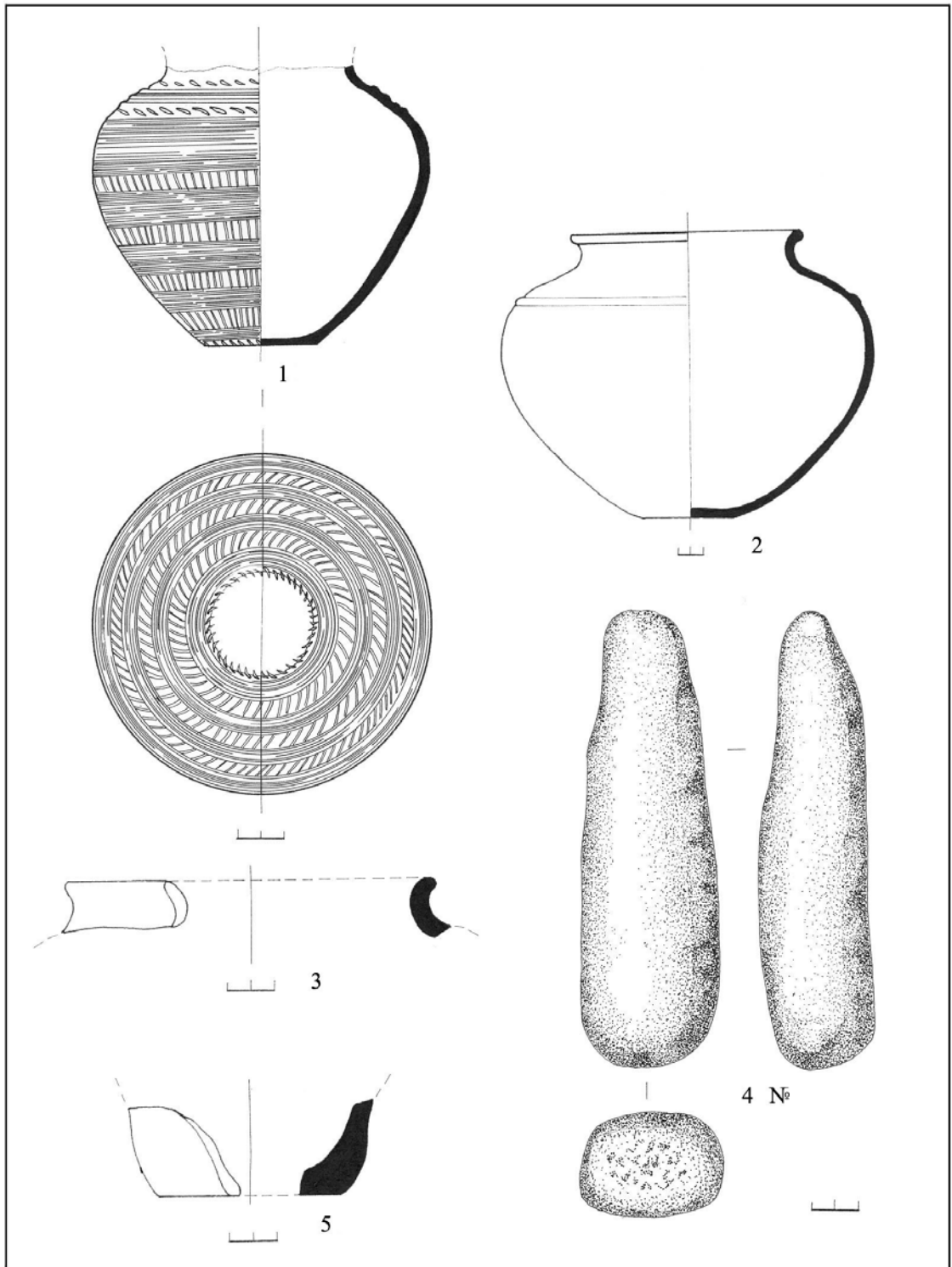

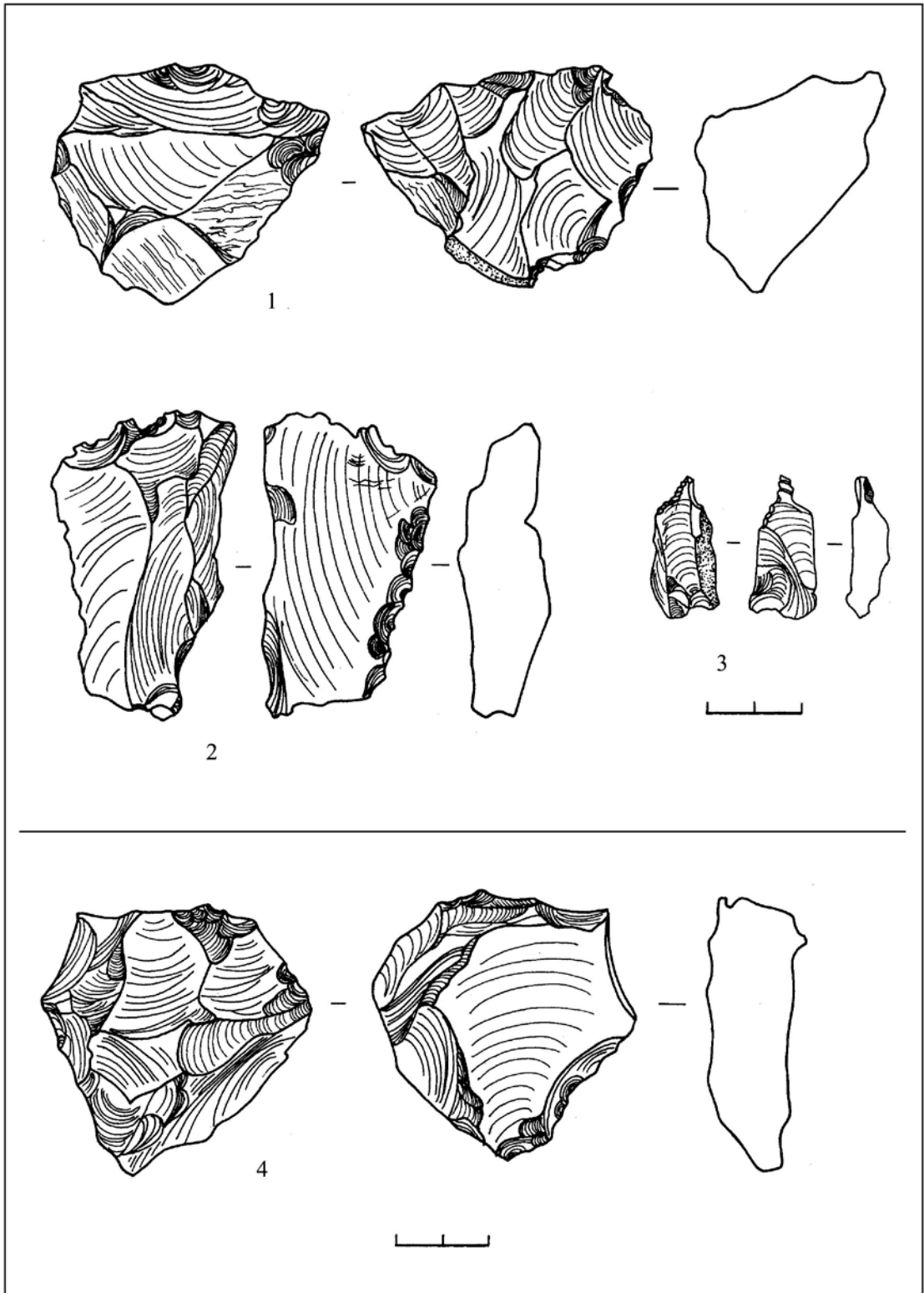
2 - 2

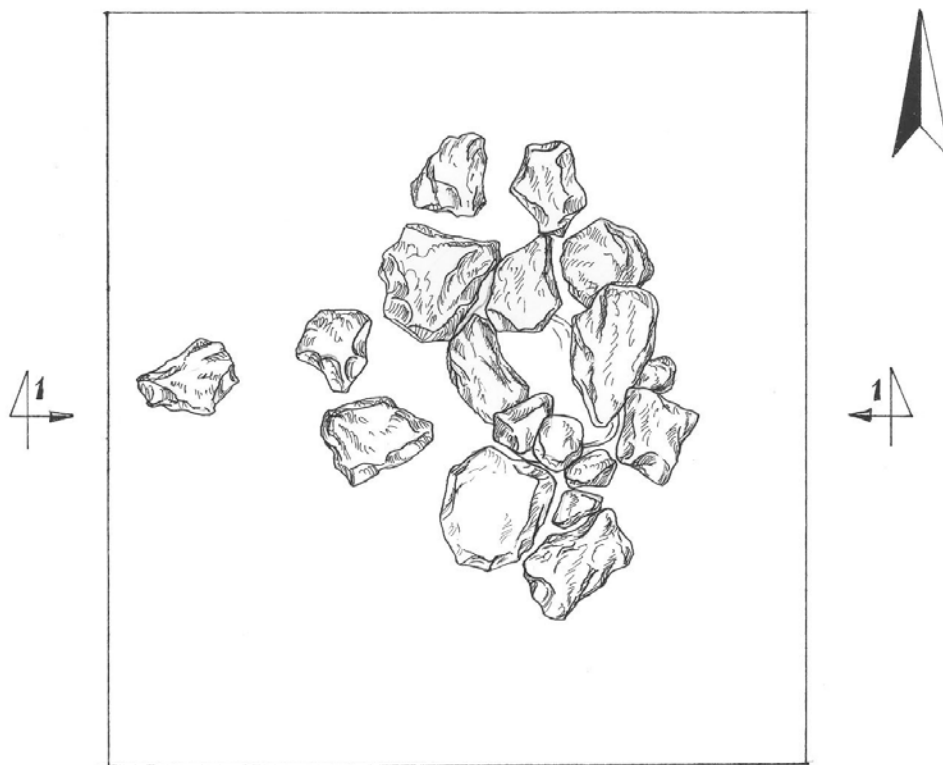
3 - 3

გზბ. 1-XXXIV.

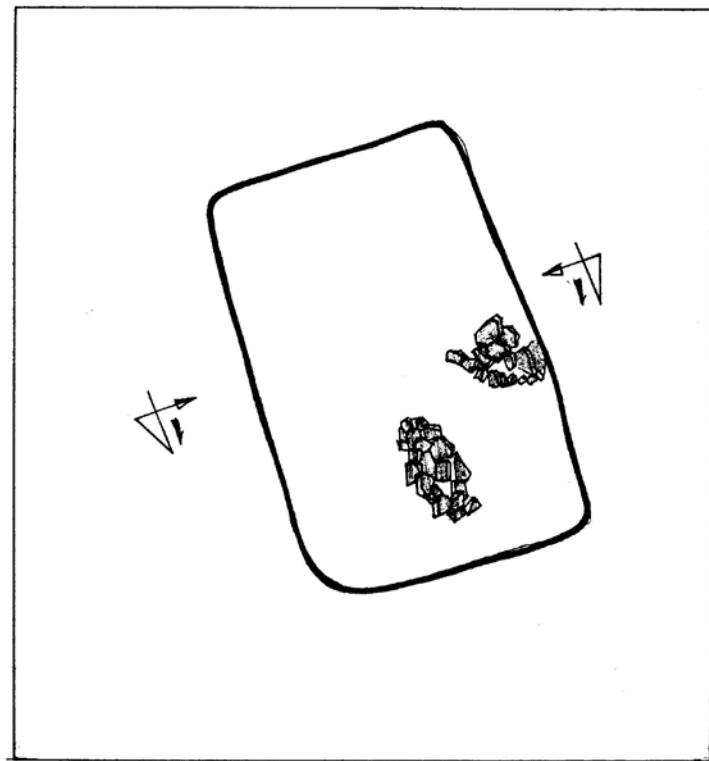
1 - 1

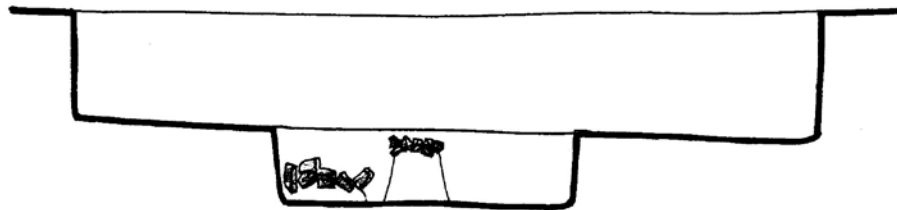
0 20 40 60

A scale bar with markings at 0, 20, 40, and 60 units.

ՅՏԾ. 1-XXXV.

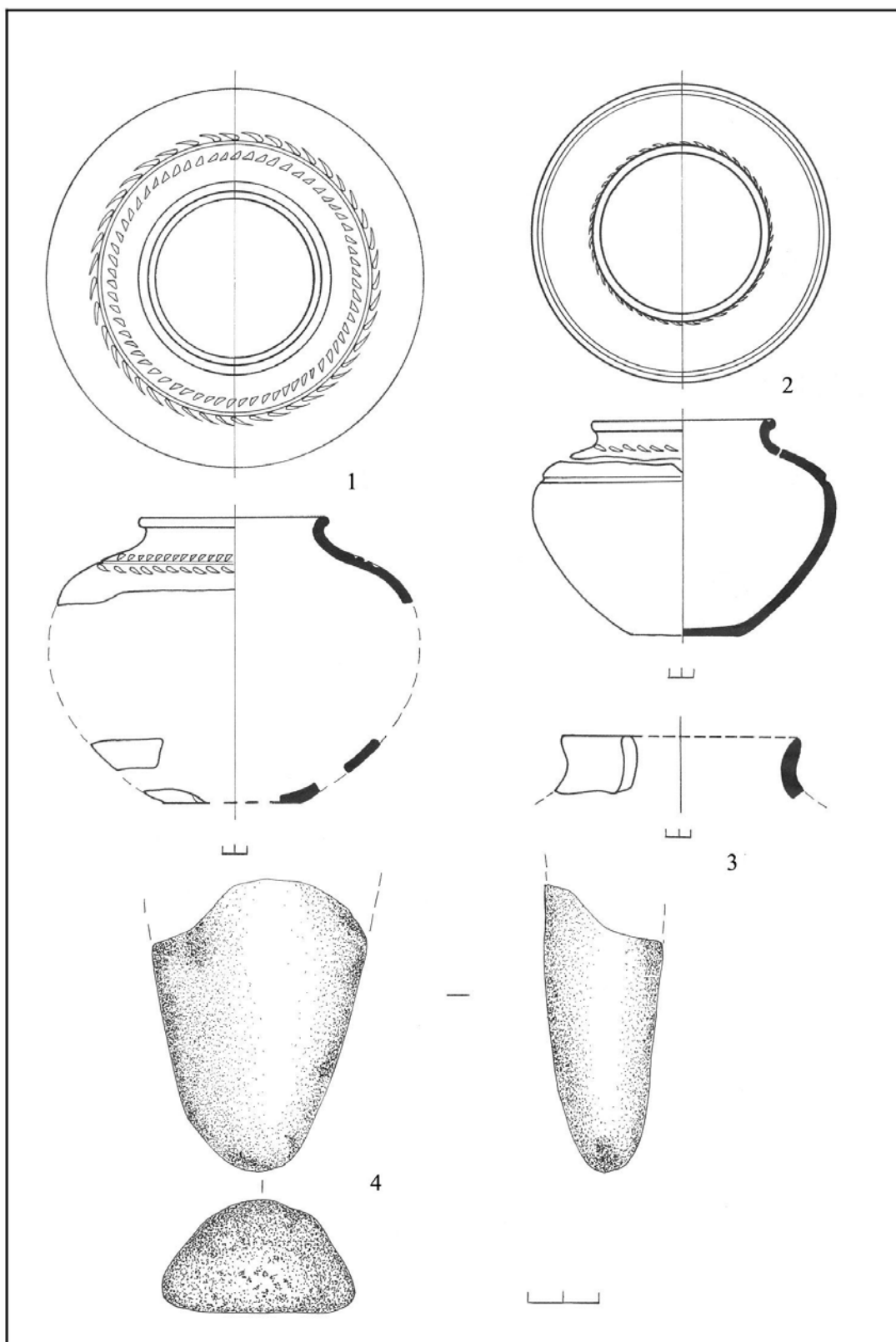

1 - 1

0 20 40 60

A scale bar with markings at 0, 20, 40, and 60 units. The bar is a horizontal line with vertical tick marks at each interval. The numbers are placed above the bar.

ბ. ნარიანიშვილი

§ 2

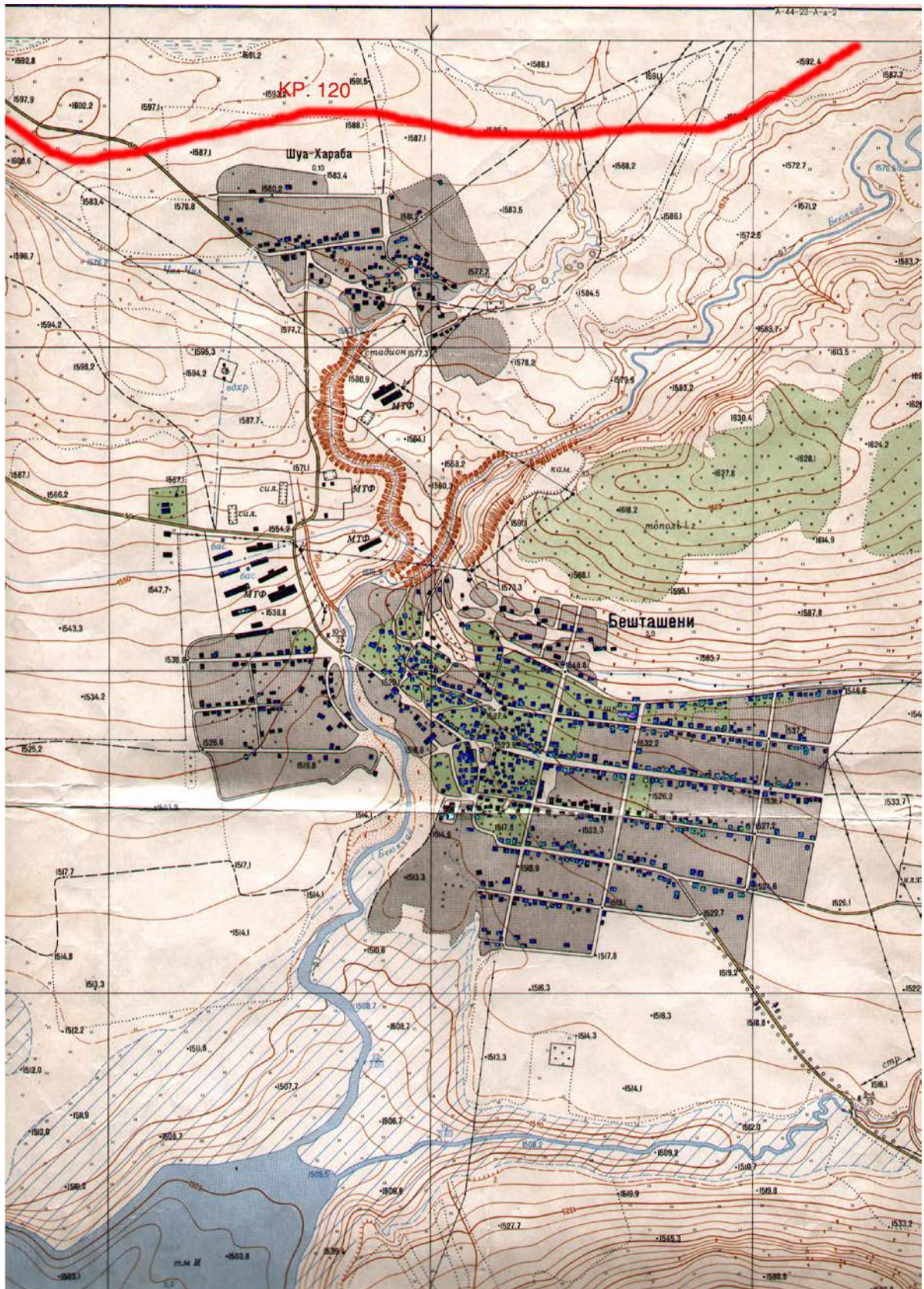
საზარ-ხარაბას სამართვანო

საფარ-ხარაბას სამაროვანი

სამაროვნის გათხრები 2003 წელს დაიწყო [იხ. წალკა-თრიალეთის არქეოლოგიური ექსპედიციის მიერ 2003 წლის სექტემბერ-ნოემბერში ჩატარებული საველე კვლევა-ძიების ანგარიში, თბ. 2004]. სამუშაოები ძირითადად ენერგოკორიდორის იმ ნაწილში მიმდინარეობდა, სადაც ნავთობის მილი უნდა ჩადებულიყო. არქეოლოგიური ძეგლების სრულად გამოვლენას და შესწავლას გაზსადენის მონაკვეთზე დასაწყობებულმა მიწის დიდმა მასამ შეუშალა ხელი. ზოგიერთ მონაკვეთზე კი, უკვე გამოვლენილი სამარხებიც დარჩა გაუთხრელი. ეს შეეხება ენერგოკორიდორში გამავალი გზის ქვეშ მოქცეულ სამარხებს. ვერ დასრულდა ზოგიერთი სამარხის დასაკრძალავი კამერის (მაგ. № 23) შესწავლა.

დღეისათვის რთული ვითარებაა შექმნილი ენერგოკორიდორის იმ მონაკვეთზე, რომელიც სამაროვანს უკავია.

ეს ადგილი, რომელსაც ადგილობრივი მოსახლეობა „ბაიბურთს“ ეძახის, სოფელ საფარ-ხარაბას ჩრდილოეთით მდებარეობს (სურ. 2-1, რუკა 1). აქ, ჯერ კიდევ 1938 წელს, ბ.კუფტინმა გათხარა ოთხი სამარხი. სამარხებში გამოვლენილმა მასალებმა აღმოჩენისთანავე მიიქცია ყურადღება და ძვ.წ. II ათასწლეულით დათარიღებულ ძეგლებს შორის გამორჩეული ადგილი დაიმკვიდრა.

სურ. 2-1. რუკა 1. საფარ-ხარაბა. Кр. 119-120.

ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ნავთობსადენის თავდაპირველი, საფარაულო მარშრუტი სხვაგან გადიოდა, ამიტომ ამ პუნქტზე აქცენტი არ გაკეთებულა. მას შემდეგ, რაც მილსადენმა შეიცვალა მიმართულება, საფარ-ხარაბას

სამაროვანი მშენებლობის ზონაში მოექცა (სურ. 2-2). მშენებლობის დაწყებამდე რამდენიმეჯერ მოხდა ენერგოკორიდორის სავარაუდო, ახალი მარშრუტის გავლა, მათ შორის BP-ის წარმომადგენლებთან ერთად. ჩვენს მიერ მაშინვე, არაერთხელ აღინიშნა ამ პუნქტის მნიშვნელობის შესახებ. სამწუხაროდ, მიუხედავად იმისა, რომ ამ მიდამოებში სამაროვნის არსებობა დადასტურებული ფაქტი იყო (ბ.კუფტინის გათხრები), ენერგოკორიდორის ეს მონაკვეთი სადაზვერვო სამუშაოების ობიექტად ვერ იქცა. ამ ძეგლმა მხოლოდ დაზიანების შემდეგ მიიქცია ყურადღება. ძეგლის დაზიანება კი არქეოლოგიური კვლევის ცენტრის და სამშენებლო ორგანიზაციის არაკოორდინირებულმა მუშაობამ გამოიწვია.

სურ. 2-2. საფარ-ხარაბას სამაროვანი.
საერთო ხედი დასავლეთიდან.

2003 წლის 25 აგვისტოს KP-116-ზე (ელი-ბაბას სამაროვანი) სამუშაოების დასრულების შემდეგ ექსპედიცია აკც-ს დირექციის ბრძანებით თბილისში დაბრუნდა. ამ დროისათვის სამშენებლო სამუშაოები სამაროვნის სავარაუდო ტერიტორიაზე არ მიმდინარეობდა. ექსპედიციას არც სამშენებლო სამუშაოების დაწყების შესახებ ჰქონდა ინფორმაცია და არც მათ მონიტორინგზე გვექონდა რაიმე უფლება. მხოლოდ უკვე ჩატარებული სამშენებლო სამუშაოების ჩატარების შემდეგ, ჩემი პირადი ინიციატივით მოპოვებულმა მასალებმა მოგვცა გარკვეული ინფორმაციის მიღების საშუალება. ყველა ეს ინფორმაცია კი, როგორც შემდგომში განვითარებული მოვლენებიდან ჩანს, ან არ იყო გათვალისწინებული არქეოლოგიური სამუშაოების დაგეგმვისას, ან

საერთოდ იგნორირებული იყო, რამაც აკც-სა და BP-ის არაკორდინირებული მოქმედება გამოიწვია. ინფორმაციის არქონამ, ან დაგვიანებით მიღებამ, არქეოლოგიური ძეგლების შემდგომ ბედზე მნიშვნელოვნად იმოქმედა. ძეგლების სასიკეთოდ არც გაჭიანურებული მოლაპარაკებების პროცესი მოქმედებდა.

მიუხედავად იმისა, რომ აკც-მ იცოდა სამშენებლო სამუშაოების ძირითადი მიმართულებების შესახებ, 2003 წლის 26 აგვისტოს ექსპედიცია სრული შემადგენლობით იქნა დაბრუნებული თბილისში. სექტემბრის დასაწყისში კი BP-ის საველე ოფიცერმა ვ.შატერაშვილმა 117-ე კილომეტრზე დაზიანებული ყორღანი დააფიქსირა, რომლის შესწავლასაც ექსპედიცია 19-28 სექტემბერს აწარმოებდა. ენერგოკორიდორის მიმდებარე მონაკვეთების დათვალიერებისას 120-ე კილომეტრზე დაზიანებული სამარხების ჯგუფი დადასტურდა. სამწუხაროდ, ოფიციალურად არც ეს სამუშაოები არ ყოფილა დაგეგმილი.

სურ. 2-3. საფარ-ხარაბას სამაროვანი. № 30-ე სამარხის ტერიტორია გათხრების დაწყებამდე. ხედი სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან.

120-ე კილომეტრზე მიწის ზედაპირი მშენებლების მიერ უკვე მოხსნილი დაგვხვდა. ჰუმუსური ფენა კი გაზსადენის მონაკვეთში იყო დასაწყობებული. მთელ ტერიტორიაზე სამარხთა დაზიანებული ქვაყრილები და სამარხთა გადახურვის ფილები მოჩანდა. ზოგიერთ სამარხს მთლიანად ჰქონდა მოხსნილი ყრილი. მიუხედავად იმისა, რომ ენერგოკორიდორის მიმდებარე ტერიტორიაზე ბ. კუფტინს უკვე ჰქონდა სამარხები გათხრილი, ხოლო მშენებლების მიერ სამარხთა დაზიანებული ქვაყრილები აშკარად

ჩანდა, აკც-ს მიერ მოვლინებულ კომისიასთანაც კი გაჭირდა ამ მონაკვეთში ძეგლის არსებობის დადასტურება. აღარაფერს ვამბობთ BP-ის არქეოლოგიური მონიტორინგის ოფიცრების მოქმედებაზე, რომლებმაც საერთოდ ვერ დააფიქსირეს ძეგლი. მხოლოდ რთული მოლაპარაკებების შემდეგ, გადაწყდა სამაროვნის შესწავლის დაწყება.

2003 წელს სამუშაოები 2 ოქტომბრიდან 20 ნოემბრამდე მიმდინარეობდა. გაირკვა, რომ სამაროვანი ნავთობსადენის კორიდორს სიგანეში მთლიანად მოიცავს, სიგრძეში კი 1200 მ-ზე ვრცელდება. გაითხარა 29 სამარხი. ქვაყრილთა ნაშთების მიხედვით შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ ენერგოკორიდორის ამ მონაკვეთზე 70-მდე სამარხი მაინც უნდა იყოს. თუ იმასაც გავითვალისწინებთ, რომ სამარხთა ნაწილს ქვაყრილი აღარ შემორჩა, შეიძლება მათი რაოდენობა მნიშვნელოვნად გაიზარდოს (სურ. 2-4).

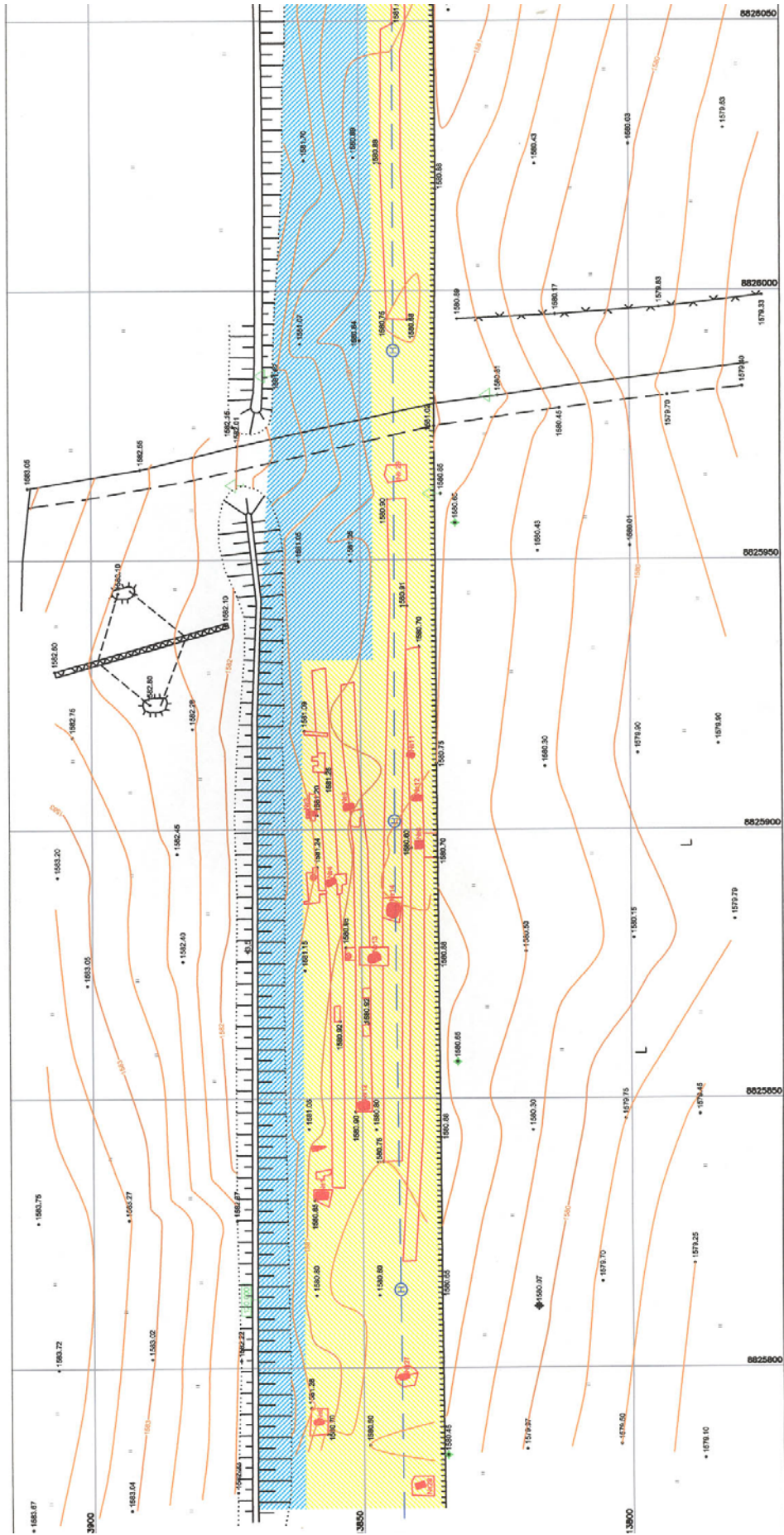
ექსპედიციამ 2003 წელს, BP-ის მოთხოვნით, ენერგოკორიდორის მხოლოდ ის ნაწილი შეისწავლა, სადაც ნავთობის მილი უნდა ჩადებულყო. შესაბამისად გაითხარა 8-12 მ სიგანის ზოლი, რის შედეგადაც აღნიშნული ზოლი მთლიანად განთავისუფლდა სამარხებისაგან. შესასწავლი დარჩა სოფ. საფარ-ხარაბადან სოფ. ყარაყუმისაკენ მიმავალი სასოფლო გზის მონაკვეთი და ენერგოკორიდორის ის მონაკვეთი, სადაც გაზსადენის მილები უნდა ჩაეწყოს.

ამდენად, შეიძლება ითქვას, რომ აკც-ს დირექციის მხრიდან სამშენებლო სამუშაოების მიმდინარეობაზე არასრულყოფილი კონტროლის გამო საფარ-ხარაბას სამაროვანი მნიშვნელოვნად დაზიანდა. მოლაპარაკებების გაჭიანურებამ კი არქეოლოგიური გათხრების დაწყების დაგვიანება გამოიწვია. სამუშაოები რთულ კლიმატურ პირობებში მიმდინარეობდა, რაც ასევე მოქმედებდა ძეგლების შესწავლის ხარისხზე და ტემპზე. ექსპედიციის შემადგენლობის მუდმივი, ხშირ შემთხვევაში გაუმართლებელი, როტაცია ასევე უარყოფითად აისახებოდა გათხრების მეთოდოლოგიაზე, ფიქსაციაზე და შრომის ორგანიზაციაზე.

სამწუხაროდ დღემდე გაურკვეველი რჩება საველე სამუშაოებისათვის აუცილებელი ინვენტარით ექსპედიციის მომარაგების საკითხი. აკც-სა და BP-ის შორის დადებულ ყოველ კონტრაქტში გათვალისწინებულია თანამშრომლებისა და მუშების ხელფასები, თანამშრომელთა საველე ანაზღაურება (კვების და განთავსების ხარჯები), ავტოტრანსპორტის დაქირავების ხარჯები, მაგრამ იმ ჩამონათვალში, რომელიც ხელშეკრულებებშია მოცემული, ინვენტარის შექენასთან დაკავშირებული პუნქტიც კი არ არის შეტანილი. რადგან აკც-ს დირექციას ამ საკითხზე ნათელი პასუხი არა აქვს და არც ინვენტარით მომარაგებაზე ზრუნავს, საველე სამუშაოების მინიმალურ დონეზე უზრუნველყოფის მიზნით, იძულებული ვიყავით ექსპედიციის წევრების საველე ანაზღაურებიდან შეგვეგროვებინა გარკვეული თანხა. ამ თანხით იქნა შეძენილი ინვენტარი, გადახურვის კონსტრუქციები, დარაჯის საცხოვრებელი ვაგონი, ფერადი და შავ-თეთრი ნეგატიური ფირები, სლაიდები, სამხატვრო და ტოპოგრაფიული სამუშაოებისათვის საჭირო მასალები, საკანცელარიო ინვენტარი, გამუღავნდა სლაიდები და ფირები, გაკეთდა ფოტოანაბეჭდები, შექენილ

იქნა სხვადასხვა ზომის საქაღალდეები, ბაინდერები, საკანცელარიო წიგნები და სხვა. ამ თანხის ნაწილი დაიხარჯა ლაბორატორიულ სამუშაოზეც, რადგანაც სამუშაოების არც ეს ნაწილია დაფინანსებული. შეიძლება ჩვენი მოქმედება სცილდება ჩვენი კომპეტენციის ფარგლებს და გადავამეტოთ კიდევ უფლებამოსილებას, მაგრამ არქეოლოგიური ძეგლების გადარჩენის, სრულყოფილი კამერალური სამუშაოების ჩატარების და დოკუმენტური ანგარიშის სათანადო დონეზე მომზადების მიზნით განხორციელებულმა ქმედებამ შეიძლება გაამართლოს ყოველივე ის, რაზეც ზევით ვისაუბრეთ. თანამშრომელთა მაღალი ხელფასები აკც-სა და BP-ის არ ანთავისუფლებს ექსპედიციების საჭირო ინვენტარითა და მასალებით უზრუნველყოფისაგან. ვფიქრობ, რომ ექსპედიციების ასეთ პირობებში ჩაყენება ან არასწორად შედგენილი ძირითადი ხელშეკრულება (რომელიც, იმ მოტივით, რომ კონფიდენციალურია, დღემდე არ გაუცვნიათ ჩვენთვის), ან ამ ხელშეკრულების გარკვეული პუნქტების შეუსრულებლობა. ყოველ შემთხვევაში ის ქმედებები, რომლებიც საველე თუ ლაბორატორიულ სამუშაოებთან დაკავშირებით აკც-სა და BP-ის (?) მხრიდან ხორციელდება, არ შეესაბამება არქეოლოგიური ძეგლების ინტერესებს.

ექსპედიციამ საფარ-ხარაბას სამაროვანზე ორი დაზიანებული სამარხი, ერთი სამარხის ნაშთი გათხარა და ენერგოკორიდორში მოქცეული არხის თუ მცირე ხევის კვალი დააფიქსირა (სურ. 2-72, 2-73).

სურ. 2-4. საფარ - ხარაბა. ტოპოგეგმა. Kp. 120.

სამარხი № 30

სამარხი ენერგოკორიდორის 119+750 კილომეტრზე გამოვლინდა. იგი სოფ. საფარ-ხარაბადან სოფ. ყარაყომისაკენ მიმავალი სამანქანო გზისა და ენერგოკორიდორის გადაკვეთის ადგილზე აღმოჩნდა (სურ. 2-3). სამარხის სამხრეთი ნაწილი მოჭრილია მილსადენის თხრილის გავლების დროს. სამარხის გათხრის დასრულების შემდეგ გაირკვა, რომ განადგურებულია დასაკრძალავი კამერის ერთ მესამედზე მეტი.

სურ. 2-5. სამარხი № 30 ქვაყრილი. I დონე.
ხელი სამხრეთიდან.

მიწის ზედაპირზე სამარხის კვალი არ შეინიშნებოდა. ამიტომ გაიჭრა 10 მ სიგრძის და 2 მ სიგანის თხრილი, რომელშიც ქვების ყრილი დაფიქსირდა (სურ. 2-5). ქვაყრილის გავრცელების მიხედვით გაფართოვდა თხრილი და შემოისაზღვრა ყრილის საზღვრები. ბაზალტის ქვებით შედგენილი ინტენსიური ქვაყრილი ორიენტირებულია ჩრდილოეთ-სამხრეთის ხაზზე. მისი სიგრძე 3,5 მ, სიგანე 1,9 მ-ია (დიდი ქვის ზომები 0,65 X 0,3 მ-ს უდრის, უმცირესისა 0,25 X 0,2 მ-ს). ქვაყრილის (I დონე) ზედა (პირველი) ფენის მოხსნის შემდეგ გამოიკვეთა დასაკრძალავი კამერის კონტურები (ტაბ. 2-1). ქვაყრილის მეორე ფენაც დიდი ზომის (0,7 X 0,6 მ) ქვებით არის წარმოდგენილი. სამარხი კამერის დასავლეთ და აღმოსავლეთ კედლებთან ხის ძელების ნაშთები დადასტურდა. ძელების თავები თითქოს კამერის კედლების კიდებზეა ჩამოდებული. მათი სიგრძე 0,25-0,3 მ-ია, სიგანე 0,18 მ, სისქე – 0,14 მ. ძელები იმდენად ძლიერადაა

დაშლილი, რომ მხოლოდ ლაქების სახითაა შემორჩენილი. მეორე ფენის ქვაყრილის ადების შემდეგ, ქვების კიდევ ორი ფენა დაფიქსირდა. ამ დონეებზე ქვაყრილი მეჩხერი იყო. სამარხი კამერის კედლების დაფიქსირებული ზედა დონიდან (შემდეგში სიღრმეები ამ დონიდან იქნება მოცემული), ორმოს კედლები 0,6 მ სიღრმეზე დეფორმირებულია, რაც ქვაყრილის სიმძიმით უნდა იყოს გამოწვეული. 0,75 მ-ს ქვემოთ ქვები აღარ გვხვდება. აღსანიშნავია, რომ ყველაზე დიდი ზომის ქვები ქვედა (მეხუთე) ფენაში დადასტურდა.

სამარხი კამერის ქვებისაგან განთავისუფლების შემდეგ (0,8 – 1,3 მ სიღრმეზე) ყვითელი თიხნარი ფენა გამოვლინდა, რომელშიც ალაგ-ალაგ შავი ლაქები შეინიშნებოდა. 1,3 მ სიღრმეზე (სამარხი კამერის II დონე; I დონედ მივიჩნევთ ქვებით შევსებულ ნაწილს), სამარხის ჩრდილო-დასავლეთ კუთხეში თიხის ჭურჭლის (ინვ. №256) კონტურები გამოჩნდა (III დონე). მის გვერდით კიდევ ერთი ჭურჭელი (ინვ. №257) იდგა (ტაბ. 2-II; სურ. 2-6).

სურ. 2-6. სამარხი № 30. დასაკრძალავი კამერა.
ურემი (III დონე). ხედი ჩრდილოეთიდან

სამარხის სამხრეთ ნაწილში, 1,4 მ სიღრმეზე (IV დონე), ხის ძელების ნაშთები დაფიქსირდა (სურ. 2-12). მათი პრეპარაციის შედეგად გაირკვა,

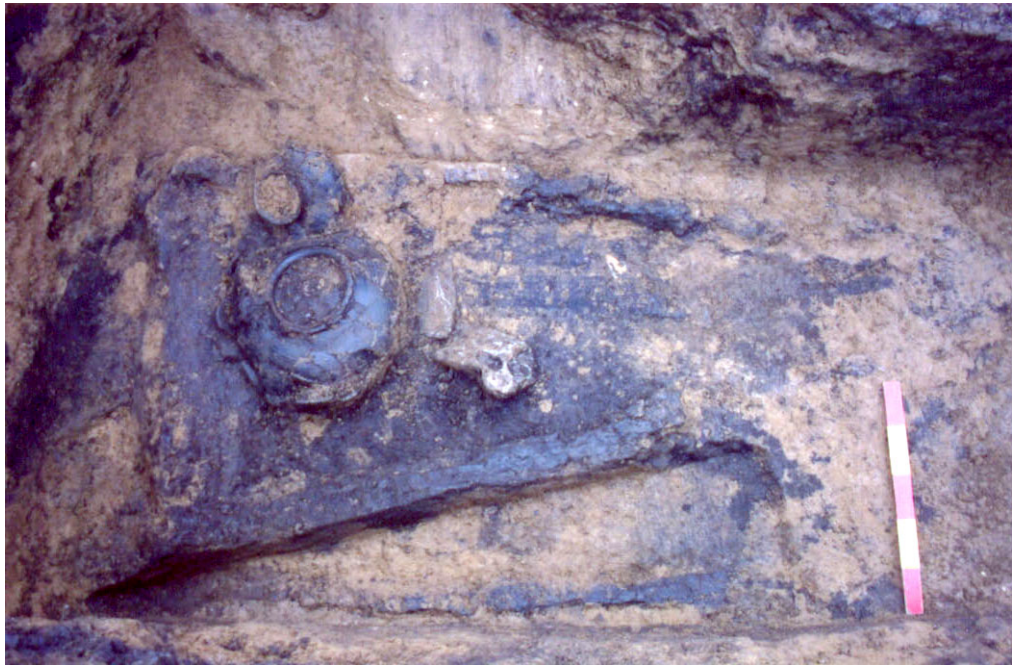
რომ სამარხში ურმის დეტალები იყო ჩაწყობილი. თავიდანვე უნდა აღინიშნოს, რომ ხე ცუდად არის შემონახული. იგი ლაქების სახითაა შემორჩენილი, ძირითადი ნაწილი გამიწებულია და შავი, მკვრივი მასის სახე აქვს მიცემული. ურმის დეტალების ფორმის და ზომების დადგენა ყვითელ თიხნარში შემორჩენილი შავი მასის დაფიქსირებით მოხერხდა (სურ. 2-6).

სურ. 2-7. სამარხი № 30. დასაკრძალავი კამერა. ურემი (III დონე). ხედი სამხრეთიდან.

სურ. 2-8. სამარხი № 30. დასაკრძალავი კამერა. ურმის კოფოს (III დონე) სამხრეთით მდებარე მიცვალებული (VI დონე). ხედი სამხრეთიდან.

სურ. 2-9. სამარხი № 30. დასაკრძალავი კამერა
(III დონე). ხელი აღმოსავლეთიდან.

სურ. 2-10. სამარხი № 30. დასაკრძალავი კამერა.
ურეში (III დონე). ხელი სამხრეთიდან.

სურ. 2-11. სამარხი № 30. დასაკრძალავი კამერა
(III ღონე). ხედი აღმოსავლეთიდან.

სურ. 2-12. სამარხი № 30. დასაკრძალავი კამერა.
(III-IV ღონე). ხედი სამხრეთიდან

სურ. 2-13.
სამარხი № 30.
დასაკრძალავი კამერა
(III-IV ღონე).
ხედი სამხრეთიდან

სურ. 2-14.
სამარხი № 30.
დასაკრძალავი კამერა (III-IV
ღონე).
ხედი სამხრეთიდან

სურ. 2-15.
სამარხი № 30. დასაკრძალავი კამერა
(III დონე). დეტალი.

სურ. 2-16.
სამარხი № 30. ურმის კოვო (III დონე).

სურ. 2-17.
სამარხი № 30. ურმის წინა
ნაწილი მომრგვალებული
თავით (IV დონე).

სურ. 2-18.
სამარხი № 30. დასაკრძალავი კამერა
(IV დონე).
ხედი სამხრეთიდან.

სურ. 2-19.
სამარხი № 30. ურემი (IV-V დონე).
ხედი ჩრდილოეთიდან.

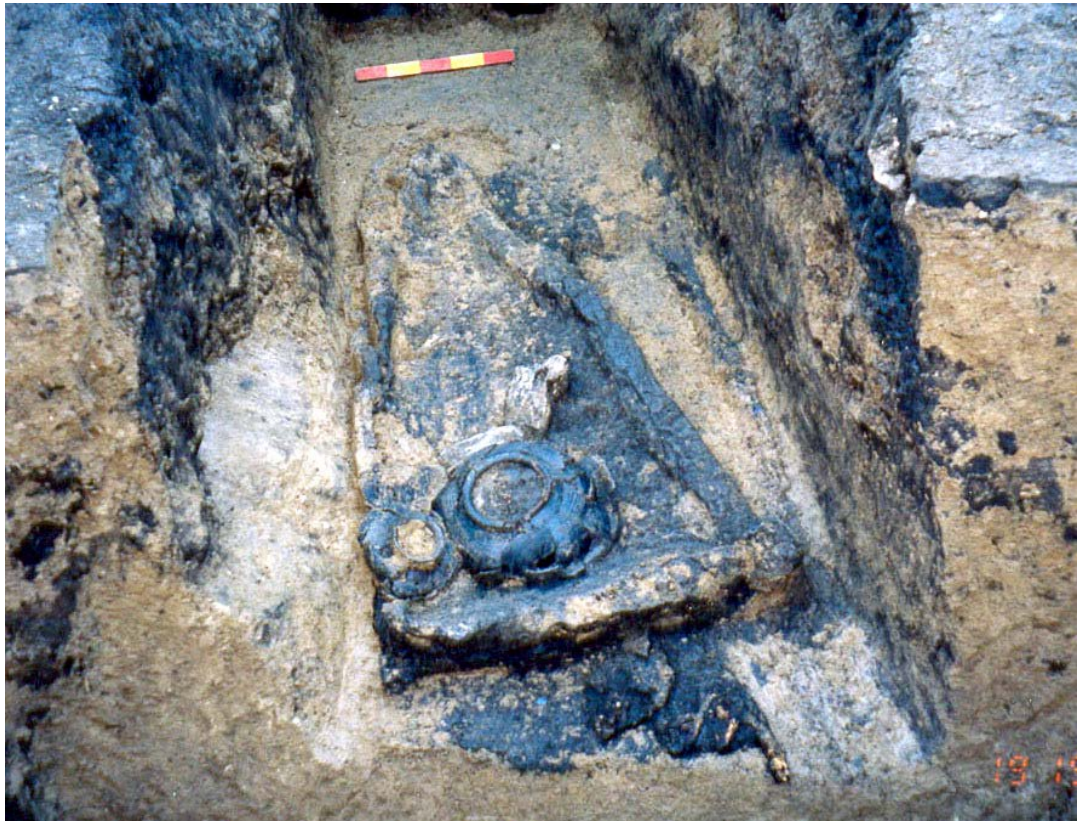
ურ. 2-20.
სამარხი № 30. ურემის დეტალი (IV დონე).
მიცვალებულის ჩონჩხი (VII დონე). ხედი სამხრეთიდან.

სურ. 2-21.
სამარხი № 30. ურემი
(III-IV დონე). ხედი
ჩრდილოეთიდან.

სურ. 2-22.
სამარხი № 30. ურემის დეტალები: ძარა (III დონე), ძარას წინა ნაწილი (IV
დონე), უღელი და ხელნა (V დონე).

სურ. 2-23.
სამარხი № 30. ურმის ძარა (III დონე),
მიცვალებულის ჩონჩხი (VII დონე).

სურ. 2-24.
სამარხი № 30. ურმის კოფო (III დონე).

სურ. 2-25.

სამარხი № 30. ურმის ძარას უკანა ნაწილი კოფოს აღმოსავლეთ ნაწილის ადებამდე.

სურ. 2-26.

სამარხი № 30.
 ურმის კოფოს
 აღმოსავლეთ ნაწილის
 ადების შემდეგ
 დაფიქსირებული ძარა
 (V დონე); ბატკნის ან
 ციკნის ძელები და
 მიცვალებულის ჩონჩხი
 (VII დონე).

სურ. 2-27.

სამარხი № 30. ურმის
კოფოს აღმოსავლეთ ნაწილის
აღების შემდეგ
დაფიქსირებული დონეები:
ძარა (V დონე); ბატკნის ან
ციკნის ძვლები და
მიცვალებულის ჩონჩხი (VII
დონე).

სურ. 2-28.

სამარხი № 30. ურმის ძარაზე მოთავსებული ჭურჭლები.

სურ. 2-29.

სამარხი № 30. სამარხი კამერა. ურმის ძარა, მომრგვალებული წინა ნაწილით. ხედი სამხრეთიდან.

სამარხში აღმოჩენილი ურმის აღწერილობას ქართული ეთნოგრაფიული ტერმინოლოგიით ვიძლევი, ამიტომ მოკლედ მოვიტანთ მის დახასიათებას:

სურ. 2-30.

სამარხი № 30. სამარხი კამერა. ურმის ძარა (V დონე). ხედი სამხრეთიდან.

„ურემი სამი მთავარი ნაწილისაგან შედგება – უბე, ღერძ-ბორბალი და უღელი.

ურმის უბე ეწოდება მთლიან ნაკეთობას, რომელზედაც უშუალოდ თავსდება ტვირთი. იგი ღერძ-ბორბალზეა შედგმული, ხოლო თავით უღელს ეყრდნობა. უბე შედგება ცალკე ნაწილებისაგან – ხელნები, დანდლები,

კოფოები, ჭალები-ჭავლები, ზეწრები და სხვა. უბის ძირითადი ნაწილია ორი გრძელი ოთხკუთხად გამოთლილი ხე ხელნა, რომლებიც თავებით ერთდებიან და ქმნიან ტოლფერდა სამკუთხედს. ხელნები არ არის აბსოლუტურად სწორი, მათ ერთგვარი მოხრილობა ახასიათებთ“ [მ. გეგეშიძე, ქართული ხალხური ტრანსპორტი. თბ., 1956, გვ. 48-50].

სურ. 2-31.
სამარხი № 30. დასაკრძალავი კამერის V-VII დონეები.
ხედი სამხრეთიდან.

№30 სამარხის ცენტრალურ ნაწილში ურმის ძარა-უბე არის ჩადგმული (სურ. 2-7 – 2-18; 2-21 – 2-23; 2-26; 2-27; 2-29 – 2-37; 2-43; 2-46). იგი რთული შედგენილობისაა. მისი საერთო სიგრძე 2,1 მ-ია, სიგანე ბოლოში 1,1 მ-ს უდრის. ძარას დეტალები ძირითადად ოთხკუთხად გათლილ ხეებს წარმოადგენს. უბეს თავწაკვეთილი თუ თავმომრგვალებული სამკუთხედის ფორმა აქვს. ძარას ჩარჩო შეკრულია დიდი ძელებით, დანდლებით და წინა და უკანა კოფოებით (სურ. 2-13, 14, 15, 19). ჩარჩოს მარცხენა ძელი, თითქოს, ორი ნაწილისაგან შედგება. ერთი დიდი ძელი ძარას უკანა ნაწილშია მოქცეული. მისი სიგრძე 1,25 მ-ს უდრის, სიგანე – 0,12 მ, სიმაღლე კი 0,11 მ-ია. ძელი ბოლოში მორკალულია და ზევით აზიდული (სურ. 2-8, 2-14, 2-20, 2-23, 2-25, 2-26 – 2-31). ამ ნაწილში ძარას სიმაღლე, ძელთან ერთად, 0,28-0,3 მ-ია. მეორე ძელის სიგრძე 0,85 მ-ია. მას, 0,1 მ სიგრძეზე, დიდ ძელზე თავი აქვს მიდებული. ამ დეტალთან 0,03 მ სისქის შავი ლაქის (ხის ნაშთები ?) მოხსნის შემდეგ გაირკვა, რომ ორივე ძელს ნაჭდვევი აქვს გაკეთებული. ნაჭდვევები ისეა გამოჭრილი, რომ ერთმანეთში მჭიდროდაა ჩასმული (ტაბ. 2-IV). როგორც ჩანს, ეს მონაკვეთი მათი გადაბმის ადგილს წარმოადგენს (სურ. 2-7, 2-8, 2-10 – 2-14, 2-16 – 2-19, 2-21 – 2-27, 2-29 – 2-31), სადაც ორივე ძელის სისქე 0,09 მ-ია, სიგანე 0,1 მ. ძარას თავთან, ვიწრო ნაწილში, მეორე ძელის სისქე 0,05 მ, სიგანე 0,06 მ უდრის. ურმის ძარას დასაწყისში ეს ძელი მომრგვალებულია და ძარას მარჯვენა ძელს უერთდება. ახლა ძნელი სათქმელია, ძარას ეს ნაწილი ერთი ხისაგან იყო გამოთლილი, თუ რამდენიმე ნაწილისაგან შედგებოდა. აქვე, ამავე დონეზე, ფიგურული ძელის ორი ნაშთი დაფიქსირდა. ურმის უბეს თავმომრგვალებული სამკუთხედის ფორმა აქვს (სურ. 2-29).

ძარას ამ მონაკვეთში ზედა ძელების ადების შემდეგ (V დონე), ხისაგან დამზადებული ოთხკუთხა ჩარჩო დაფიქსირდა, რომელიც ძირითად ძარასთან კონსტრუქციულად არის დაკავშირებული. შეიძლება ეს ორი ოთხკუთხად გათლილი ძელი დანდალი იყოს, რომლებიც ურმის კონსტრუქციაში ძირითადი ჩარჩოს დამაკავშირებელს წარმოადგენდა (სურ. 2-35, 2-43, 2-46) (ტაბ. 2-4). პირველი დანდლის სიგრძე 0,30 მ-ია და შესაბამისად ურმის ჩარჩოს სიგანე წინა ნაწილში 0,33 მ-ს უდრის. მეორე დანდალი პირველისაგან 0,2 მ-ითაა დაცილებული. მისი სიგრძე 0,45 მ-ია. პირველი დანდლის სიგანე 0,005 მ, მეორესი 0,007 მ-ია, ორივეს სიმაღლე 0,007 მ.

არ არის გამორიცხული, რომ ზედა, დანდლებზე დაფიქსირებული სტრუქტურა ძარაზე თავდაპირველად ვერტიკალურად იდგა და მისი წაქცევის შემდეგ მივიდეთ ხის ნაშთების ორი ფენა. აღსანიშნავია, რომ აქვე, გარდა ზემოთ ნახსენები ფიგურული ძელებისა, იქნა აღმოჩენილი სხვადასხვა ფორმის ხის ნაშთები. ერთი მათგანი მცირე ზომის ბორბალს მოგვაგონებს-ს აღწევს.

სურ. 2-32.

სამარხი № 30. დასაკრძალავი კამერა. ურმის დეტალები: ხელნა, უღელი და ძარა (V დონე); ძარას უბის ქვეშ აღმოჩენილი ძელები (VI დონე); მიცვალებულის ჩონჩხი (VII დონე).
ხედი დასავლეთიდან..

სურ. 2-33.

სამარხი № 30. ხელნასა და ძარას შორის დაფიქსირებული მრგვალი ლაქა; ურმის ძარას მარჯვენა ძელი და მის ქვეშ მოქცეული ხის დეტალები (VI დონე).

სურ. 2-34.

სამარხი № 30. ურმის ძარას წინა ნაწილში დაფიქსირებული დეტალები; უბის ქვეშ აღმოჩენილი ძელები (VI დონე).

ძარას ოთხკუთხა ნაწილი ზევიდან ეღო ხის ფიცარს (წინა კოფო ?), რომლის სიგანე 0,25 მ-ია (VI დონე) (სურ. 2-33, 34, 35). სივრცეში იგი ძარას ორივე მხარეს სცილდება და მისი სიგრძე 0,75 მ-ს აღწევს. ფიცარი მხოლოდ ანაბეჭდის სახითაა შემორჩენილი. ამ მონაკვეთში, სამხრეთიდან, ძარაზე მიდებული იყო წრიული ფორმის (დიამეტრი 0,35 მ), ხის ბრტყელი ფირფიტა, რომელიც ზემოთ აღწერილ ფიცარზე დევს. ამავე ფიცრის კიდეზე ორკაპა ხელნის თავია ჩამოღებული (სურ. 2-31, 32).

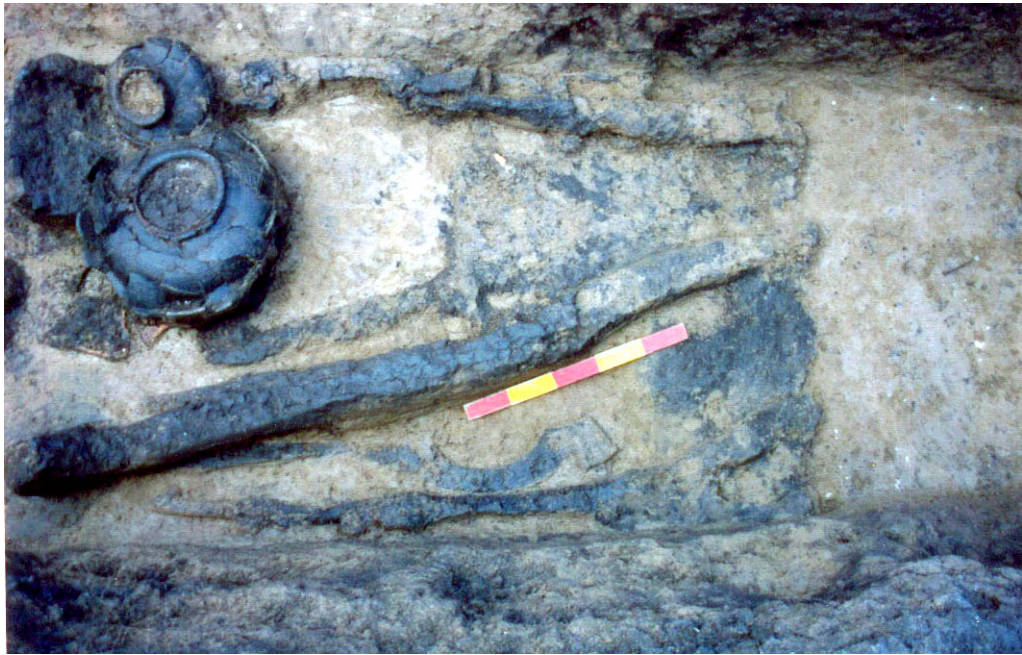
სურ. 2-35.

სამარხი № 30. ურმის კოფოსა და ძარაზე დალაგებული ჭურჭლების მოსხნის შემდეგ დაფიქსირებული სიტუაცია (VI–VII დონე). ხედი დასავლეთიდან.

სურ. 2-36.

სამარხი № 30. ურმის ძარა, ჭურჭლების ალაგების შემდეგ (VI–VII დონეები).

სურ. 2-37

სამარხი № 30. ურმის დეტალები: ხელნა და უღლის ნაწილი (V–VII
დონეები).

სურ. 2-38

სამარხი № 30. ურმის
კოფოს ჭრილი,
(V–VII დონეები).

სურ. 2-39

სამარხი № 30. ურმის ხელნა, უღელი და ძარას ქვეშ დაფიქსირებული ძელი (V-VII დონეები).

სურ. 2-40.

სამარხი № 30. ურმის ხელნა და უღელი. ხელი სამხრეთიდან.

როგორც აღწერილობიდან ჩანს, ურმის ძარას წინა ნაწილი რთული შედგენილობისა იყო. მისი ფორმის ზუსტი აღდგენა კვლევის ამ ეტაპზე ძნელია. თუმცა ბერიკლდეებისა და ლჭაშენში აღმოჩენილი მსგავსი, თანადროული ურმები, რომლებიც უკეთესადაა შემორჩენილი, საფარ-ხარაბას ურმის რეკონსტრუქციის გარკვეულ საშუალებას იძლევა. არ არის გამორიცხული, რომ საფარ-ხარაბას ურემსაც მსუბუქი გადახურვის კონსტრუქცია ჰქონდა.

ძარას მარჯვენა, სამარხი კამერის დასავლეთ კედელთან მდებარე ძელი, ორი, შეიძლება სამი ნაწილისაგან შედგება. წვერიდან 0,25 მ დაცილებით ძელზე რელიეფური სარტყელია გამოყვანილი, აქვე შეინიშნება ნაჭდვეი, რომელიც სხვა ძელთან გადაბმის შთაბეჭდილებას ტოვებს, თუმცა რაიმეს გადაჭრით თქმა ძნელია. მეორე ძელის სიგრძე 0,75 მ-ია, სიგანე ჩრდილოეთ ნაწილში 0,09 მ, სამხრეთ ნაწილში (თუ დაზიანებული არ არის) – 0,04 მ. ძელზე შეინიშნება ოთხკუთხა ფორმის ფოსოები (სურ. 2-44). მათი სიგრძე 0,04 მ-ია, სიგანე 0,02 მ, სიღრმე კი 0,05 მ უდრის. ასეთივე სამი ფოსო მესამე ძელზეც დასტურდება. ეს ფოსოები ჭალების ან მსუბუქი გადახურვის კარკასისათვის იყო ალბათ განკუთვნილი. ამ ძელების დონეზე, დასავლეთი კედლის ძირში, ორი ფიგურული დეტალი დაფიქსირდა (ტაბ. 2-IV).

სურ. 2-41.

სამარხი № 30. ურმის ხის უღელი, დეტალი.

მესამე ძელის სიგრძე 1,0 მ-ია, სიგანე 0,08-0,1 მ-ს, სიმაღლე კი 0,12 მ უდრის. ძარას ბოლო ნაწილში ძელი ზევითაა აზიდული და მსგავსია ძარას

მარცხენა ძეგლისა. ასეთი კონსტრუქცია მიუთითებს, რომ ურმის ბოლო შემადგებელი იყო. ძარას ორივე, ძირითადი ძეგი, შემადგებელი ნაწილებით, ერთმანეთთან ხის ფიცრითაა (უკანა კოფო) დაკავშირებული. მისი სიგრძე 1,1 მ-ია, სიგანე 0,17 მ-ია. ფიცარი თხლად ყოფილა გათლილი. ასეთივე ფიცრის ფრაგმენტები ძარაზეც დაფიქსირდა. ერთი ფიცრის სიგრძე 0,7 მ-ია, სიგანე 0,14 მ, მეორეს სიგრძე 0,9 მ-ია, სიგანე 0,15 მ. ფიცრები ძარას ჩარჩოს ძირითადი ძეგლების პარალელურად აწყვეია.

სურ. 2-42.

სამარხი № 30. ურმის დეტალები: ხის უღელი, ხელნა, ძარას ძეგი და მათ შორის დაფიქსირებული წრიული ხის ნაშთი (V–VI დონე).

ძარას მთელ ფართობზე ხის მცირე ნაშთები დასტურდებოდა, თუმცა მათი მიხედვით რაიმე ფორმის დადგენა ვერ მოხერხდა. ყველა ფიცარზე შავი ფერის, თხელი, მკვრივი ფენა დაფიქსირდა, რომელიც, შეიძლება ტყავის ან ჭილოფის ანაბეჭდი ყოფილიყო.

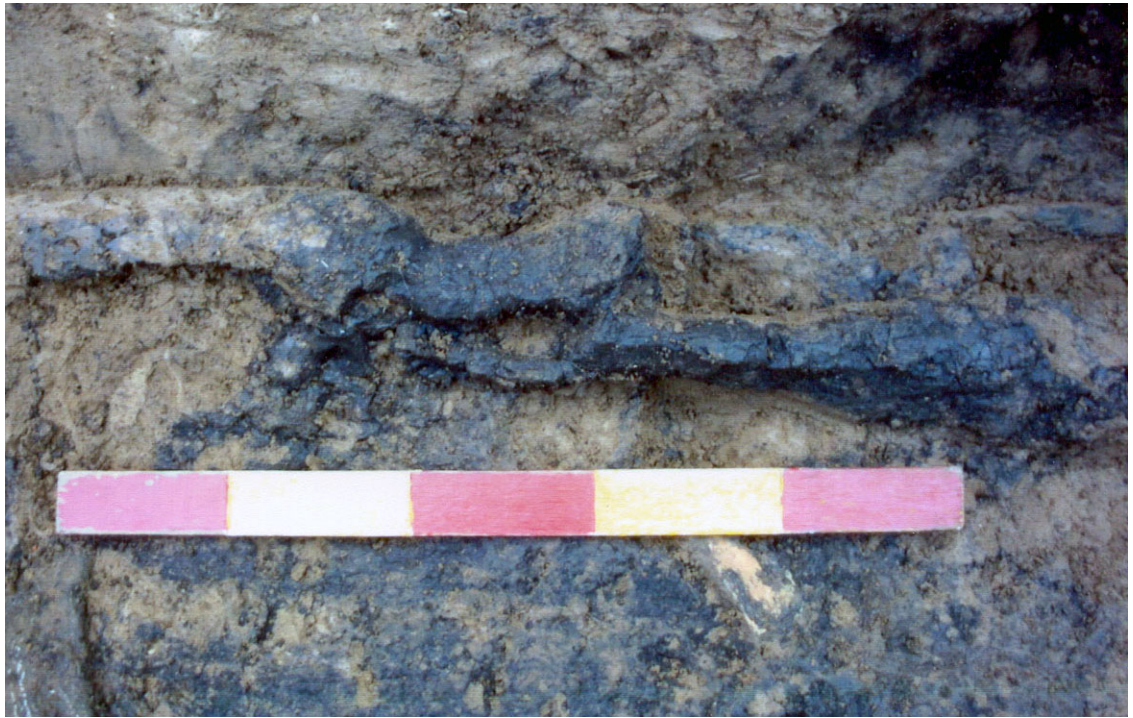
ძარას უბის შიდა სივრცეში აღმოჩენილი ფიცრები ურმის იატაკს უნდა წარმოადგენდეს (ტაბ. 2-II).

ურმის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, ფიცრებზე თიხის ორი ჭურჭელი დგას (სურ. 2-37, 38). ერთი მათგანი მოზრდილი დერგია (№ 258), მეორე ქოთანის (№ 259; ტაბ. 2-III). დერგის შევსებულია საქონლის ძეგლებით. №258 ჭურჭელთან ორი, დაუმუშავებელი რიყის ქვა იღო. მათგან ჩრდილოეთით, 0,4 მ დაცილებით, ძარას მარჯვენა ძეგლთან, ობსიდიანის ანატაკეცი (ინგ. №262) აღმოჩნდა. იგი ფიცრებზე იღო.

სურ. 2-43.
სამარხი № 30. დასაკრძალავი კამერა (V-VII დონეები).
საერთო ხედი სამხრეთიდან.

სამარხი კამერის აღმოსავლეთ კედელთან ოთხკუთხად გათლილი ძელი აღმოჩნდა. მისი სიგრძე 2,0 მ-ია, სიგანე და სისქე 0,06 მ-ს უდრის.

სურ. 2-44.

სამარხი № 30. ურმის ძარას მარჯვენა ძელი ჭალის ფოსოთი.

სამარხის სამხრეთ ნაწილში, ურმის კონსტრუქციის ორი დეტალი დაფიქსირდა. ერთი მათგანი ძარას მარცხენა ძელის ანალოგიურია და თითქოს მის გაგრძელებას წარმოადგენს. მეორე კი ურმის უკანა ნაწილის (კოფოს) პარალელურად დევს. თუმცა ეს ორი დეტალი უფრო მაღლაა (IV დონე) განლაგებული ვიდრე ძარას ძირითადი კონსტრუქცია.

სამწუხაროდ, სამარხის სამხრეთი ნაწილი სამშენებლო სამუშაოების დროს მთლიანად განადგურდა, რამაც ურმის და მისი დეტალების სრული ფიქსაციის საშუალება არ მოგვცა. სამარხში მიცვალებულის ძვლების მდებარეობის მიხედვით, შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ სამარხ კამერას ერთ მესამედზე მეტი აქვს ჩამოჭრილი. ვფიქრობთ, სამარხეული ინვენტარის ნაწილი და ურმის ზოგიერთი დეტალი ამ ნაწილშიც უნდა ყოფილიყო.

სურ. 2-45.

სამარხი № 30. ძარას დეტალებს შორის დაფიქსირებული ბატკნის ან ციკნის ძვლები (VI–VII დონეები).

სამარხი კამერის აღმოსავლეთ კედელთან, ზემოთ აღწერილი ხის ძელის ქვეშ, ურმის ორი ძირითადი დეტალი – ხელნა და უდელი დაფიქსირდა (სურ. 2-21; 2-22; 2-51). ისინი ძარას პარალელურად აწყვია და ნაწილობრივ მის ქვეშ ექცევიან (სურ. 2-39; 40; 41; 42; 49; 50).

ხელნა ერთი ხისაგანაა გამოთლილი. მას ორკაპი დაბოლოება აქვს, წვერი კი კაუჭით არის გაფორმებული. მისი სიგრძე 1,45 მ-ია. ორკაპის საერთო სიგრძე 0,3 მ-ია, შვერილების სიგანე 0,07-0,08 მ-ია. მათ შორის მანძილი 0,15 მ-ია, ორკაპის სიღრმე 0,22 მ-ია. ხელნის სიგანე კაპების განტოტვის ადგილთან 0,17 მ, სიმაღლე – 0,06 მ. ორკაპის ბოლოდან 0,8 მ დაცილებით, ხელნაზე ორი ბურცობი შეინიშნება, რომლებიც 0,3 მ სიგრძეზე მას ფიგურულ ფორმას აძლევენ. კაუჭისაკენ ხელნა თანდათან ვიწროვდება, სადაც მისი სიგანე და სიმაღლე 0,04 მ-ია. რჩება

შთაბეჭდილება, რომ ხელნას ეს ნაწილი მომრგვალებული იყო. ორკაპის ერთ-ერთ შვერილზე 0,05 მ სიგრძის ნაჭდევია გაკეთებული. მეორეზე ასეთი ნაჭდევი არ შეინიშნება, ეს უკანასკნელი კი პირველთან შედარებით, 0,03 მ მოკლეა. არ არის გამორიცხული, რომ ნაჭდევებით ხელნა ძარაზე მაგრდებოდა. ხელნის წვერი და ფიგურული ნაწილი ადგილზე გამაგრდა, მოიჭრა და წამოღებული იქნა.

სურ. 2-46.

სამარხი № 30. დასაკრძალავი კამერა (V–VII დონეები). ძარაზე დაწყობილი ფიცრების ადების შემდეგ დაფიქსირებული (VI დონე) მიცვალებულის ჩონჩხი და ბატკნის ან ციკნის ძვლები (VII დონე).

სურ. 2-47.

სამარხი № 30. დასაკრძალავი კამერა. დეტალი: მიცვალებულის ჩონჩხი და ბატკნის ან ციკნის ძვლები (VII დონე).

სურ. 2-48.

სამარხი № 30. დასაკრძალავი კამერა. ორი ბატკნის ან ციკნის ჩონჩხი (VII ღონე).

უღელი ერთი ხისაგანაა გამოთლილი. მისი ერთი ნაწილი ძარას ქვეშ იდო და იმდენად იყო დაზიანებული, რომ ფორმა აქვს დაკარგული. უღლის საერთო სიგრძე 1,4 მ-ია, სიგანე 0,04 მ-ს, სიმაღლე 0,05 მ-ს უდრის. საქედე ნაწილი ნახევარმთვარისებურად არის მოხრილი, რომლის დასაწყისიც ოთხკუთხა ფიგურითაა გაფორმებული (სურ. 2-41). აქვე ნახვრეტის კვალიც შეინიშნება. საქედესთან უღელს მეორე ნახვრეტიც უნდა ჰქონოდა. სამწუხაროდ მისი კვალი გათხრების დროს დაფიქსირებული ვერ იქნა (ტაბ. 2-V).

სამარხის შემორჩენილ ნაწილში არც ურმის ღერძი და ბორბლები აღმოჩენილა. ეს ფაქტი შეიძლება ორი გარემოებით აიხსნას: ეს დეტალები ან სამარხის დაზიანებულ ნაწილში იყო მოთავსებული, ან თავდაპირველადვე არ იყო ჩატანებული. გათხრების პროცესში გაჩნდა ეჭვი, რომ სამარხში მარხილი იყო ჩადგმული და არა ურემი. ეს ვარაუდი ძარას უკანა ნაწილის ფორმის გამო იქნა უარყოფილი, რადგან მარხილს თავი უნდა ჰქონდეს აზიდული და არა ბოლო.

სურ. 2-49.

სამარხი № 30. დასაკრძალავი კამერა. ურმის უღლისა (V დონე) და
ძარას მარცხენა ძელის ურთიერთმიმართება.

ურმის ძარას ჩარჩოზე დაწეობილი ფიცრების ადების შემდეგ, თიხის ჭურჭლების ქვეშ, ორი ბატკნის სრული ჩონჩხი დაფიქსირდა (სურ. 2-25; 26; 28; 43; 45-48). აღმოსავლეთით ჩასვენებული ბატკანი მარჯვენა გვერდზე წევს, დასავლეთით მდებარე კი - მარცხენაზე. ამ უკანასკნელის თავი ურმის ძარას მარჯვენა ძელის ქვეშაა მოქცეული. წინა ფეხებთან ობსიდიანის ანატაკეცი (ინვ. №260) უდევს (სურ. 2-48; ტაბ. 2-IV).

სურ. 2-50.

სამარხი № 30. დასაკრძალავი კამერა. ურმის უღლისა (V დონე) და ძარას მარცხენა ძელის ურთიერთმიმართება. დეტალი.

მიცვალებული სამარხის იატაკზე, უშუალოდ უკანა კოფოს სამხრეთით არის დასვენებული. შემორჩენილია მხოლოდ თავის ქალა, ხერხემლის, ლავიწის და წინამხრის ძვლები. დანარჩენი მოჭრილია მშენებლობის დროს (სურ. 2-20, 2-23).

მიცვალებული დაკრძალული ყოფილა მარჯვენა გვერდზე, ხელ-ფეხმოკეცილი, თავით ჩრდილოეთით (ტაბ. 2-IV). სახის წინ ობსიდიანის ანატკეცი (ინვ. №261) დევს.

ამდენად, სამარხ კამერაში აღმოჩენილი ინვენტარი, მასალები და მიცვალებულის ძვლები დონეების მიხედვით შემდეგნაირად არის წარმოდგენილი:

სურ. 2-51.

სამარხი № 30. ურმის ხელნა და უღელი.

I ღონე ქვაყრილს წარმოადგენს და 0-დან 0,8 მ სიღრმეზე ჩადის.

II ღონე წარმოდგენილია ყვითელი თიხნარით და 0,8-1,3 მ სიღრმეს მოიცავს.

III ღონე შეესაბამება 1,3-1,4 მ სიღრმეს. ამ ღონეზე თავი იხინა სამარხში აღმოჩენილმა თიხის დიდი ზომის ჭურჭლებმა (№№256, 258); (სურ. 2-7-11, 15, 16, 24, 25).

IV დონე 1,4-1,45 მ სიღრმეს შეესაბამება, სადაც ურმის ძარას ზედა დონე დაფიქსირდა (წინა ნაწილში მომრგვალებული თავით), ასევე ოთხკუთხა ძელი – აღმოსავლეთ კედელთან და კერამიკა (სურ. 2-17, 18, 29).

V დონე 1,45-1,5 მ სიღრმეზე დაფიქსირდა, სადაც გამოვლინდა ძარას ოთხკუთხა თავი, ორკაპა ხელნა (რომლის ოდნავ ქვევით უღლის ერთი საქედური გამოვლინდა). უღლის მეორე საქედური ძარას ქვეშ არის მოქცეული და ამდენად იგი VII დონემდე ჩადის. V დონეზევე, თავხესთან, წრიული ფიცარი აღმოჩნდა (სურ. 2-27,30).

სურ. 2-52.

სამარხი № 30. უღელი (ინვ. №271). დეტალი.

სურ. 2-53.

სამარხი № 30. ურმის დეტალი (ინვ. №272).

სურ. 2-54.

სამარხი № 30. ურმის ხელნა (ინვ. №273). დეტალი.

VI დონე 1,5-1,55 მ სიღრმეზე ვრცელდება, სადაც წინა კოფო, ძარაზე დაწყობილი ფიცრები და ძარას მარჯვენა ძელის ქვეშ მოქცეული დეტალები დაფიქსირდა.

VII დონე 1,55-1,6 მ შეესაბამება. ეს დონე სამარხი კამერის იატაკს წარმოადგენს. მასზე დაწყობილი ყოფილა უღელი და ორი ოთხკუთხა ხე, რომლებიც ძარას მარცხენა ძელთან ახლოსაა მოთავსებული და მის პარალელურად არიან განლაგებული. ძარაზე მოთავსებული ფიცრებისა და თიხის ჭურჭლების ქვეშ, ორი ბატკნის (თხის ?) ჩონჩხია მოთავსებული. ჩრდილოეთით დასვენებული ბატკნის თავი ძარას მარჯვენა ძელის ქვეშაა მოქცეული. ურმის უკანა კოფოს სამხრეთით მიცვალებულის ჩონჩხი აღმოჩნდა, რომლის თავზეც, IV დონეზე, ორი უფორმო ძელის ნაშთი დაფიქსირდა.

ამდენად, შეიძლება ითქვას, რომ სამარხი კამერის იატაკზე ჯერ დაუსვენებიათ მიცვალებული, თავთან დაუწყვიათ ბატკნები, ხოლო გრძივი კედლების ძირში მოუთავსებიათ ურმის გარკვეული დეტალები. შემდეგ ჩაუდგიათ ურმის ძარა, ისე, რომ ბატკნები და ურმის ზოგიერთი დეტალი უბის – იატაკის ქვეშ აღმოჩნდა. შემდეგ ძარაზე გადაუფარებიათ ტყავი თუ ჭილოფი და ურმის უკანა კოფოსთან ორი ჭურჭელი დაუდგამთ. ორი ჭურჭელია ჩადგმული სამარხი კამერის ჩრდილოეთ ნაწილშიც. ამ პროცედურის ჩატარების შემდეგ სამარხი კამერა, გარკვეულ დონეზე ყვითელი თიხით არის შევსებული. სამარხი კამერის პირზე აღმოჩენილი ძელების ნაშთები, მისი გადახურვის შესაძლებლობის დაშვების საშუალებას იძლევა. როგორც ჩანს, სამარხი დაგვირგვინებული იყო მასიური ქვაყრილით, რომლის ნაშთი სამარხ კამერაში აღმოჩნდა.

სამარხში აღმოჩნდა:

სურ. 2-55.

სამარხი № 30. დერგი (იხვ. № 256).

სურ. 2-55ა.

სამარხი № 30. დერგი (იხვ. № 256). დეტალი.

1. დერგი (ინვ. № 256), თიხის, ლეგა-მოყავისფროდ გამომწვარი, ზედა და შიდაპირზე შავი ლაქებით, თიხაში შერეულია წვრილმარცვლოვანი მინარეკები. პირი გადაშლილია, ყელი დაბალი, მუცელი მომრგვალებული, ძირი ბრტყელი. მხარი შემკულია ირიბი ნაჭდევებით, რელიეფური და ამოღარული ტალღისებრი სარტყლებით და ოთხი ბრტყელზედაპირიანი მრგვალი დანაძერწით (დმ - 1 სმ), რომელზეც სვასტიკაა (სურ. 2-55ა) ამოკაწრული. ძირს ირიბი ნაჭდევები შემოუყვება (სურ. 2-55). აღმოჩნდა სამარხის ჩრდილო-დასავლეთ კუთხეში.

სურ. 2-56.
სამარხი № 30. ქილა (ინვ. № 257).

სურ. 2-57.
სამარხი № 30. ქილა (ინვ. № 257). დეტალი.

2. ქილა (ინვ. № 257), თიხის, შავად გამომწვარი. პირი გადაშლილია, ყელი დაბალი, მუცელი მხართან გამობერილი, ძირისკენ ვიწროვდება, ძირი ბრტყელი. მხარი შემკულია ამოდარული სარტყლებით და სამკუთხედისებურად განლაგებული ნაპრიალები ორნამენტით. აღმოჩნდა სამარხის ჩრდილოეთ კედელთან, № 256 დერგის აღმოსავლეთ მხარეს (სურ. 2-56, 57; ტაბ. 2-VII,1).

სურ. 2-58.

სამარხი № 30. დერგი (ინვ. № 258).

სურ. 2-59.

სამარხი № 30. დერგი (ინვ. № 258). დეტალი.

3. დერგი (ინვ. № 258), თიხის, შავად გამომწვარი. პირი გადაშლილია, ყელი დაბალი, ძირი ბრტყელი. მხარი შემკულია ამოღარული სარტყლებით (სურ. 2-58, 59; ტაბ. 2-VII,3).

სურ. 2-60.

სამარხი № 30. ქილა (ინვ. № 259).

4. ქილა (ინვ. № 259), თიხის, შავად გამომწვარი, პირი გადაშლილია, ყელი დაბალი, მუცელი მხართან გამობერილი. მხარი შემკულია ამოღარული სარტყლებით და სამკუთხედისებურად განლაგებული ნაპრიალები ორნამენტით (სურ. 2-60; 2-VII,2).

სურ. 2-61.

სამარხი № 30. ობსიდიანის ანატკეცვები: 1. ინვ. № 262; 2. ინვ. № 261; 3. ინვ. № 260.

5. ანატკეცი (ინვ. № 260), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი. აღმოჩნდა ურემზე, მარჯვენა გვერდთან (სურ. 2-61,3).

6. ანატკეცი (ინვ. № 261), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი. აღმოჩნდა მიცვალებულის სახის წინ (სურ. 2-61,2).

7. ანატკეცი (ინვ. № 262), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი. აღმოჩნდა ბატკნის ჩონჩხთან, № 256 დერგის ქვეშ (სურ. 2-61,1).

სურ. 2-62.

სამარხი № 30. ძროხის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 263).

8. ძროხის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 263) (სურ. 2-62).

სურ. 2-63.

სამარხი № 30. ბატკნის ან ციკნის მარჯვენა ქვედა (1) და ზედა (2) ყბები (ინვ. № 264).

9. ბატკნის ან ციკნის მარჯვენა ზედა და ქვედა ყბები (ინვ. № 264), (სურ. 2-63; 1 - ქვედა, 2 - ზედა) .

10. ბატკნის ან ციკნის ჩონჩხის ნაწილები: ბარძაყის ფრაგმენტი, მალეები, ნეკნები, ბეჭი და სხვ. (ინვ. № 265); (სურ. 2-64).

სურ. 2-64.

სამარხი № 30. ბატკნის ან ციკნის ლულოვანი ძვლის ფრაგმენტი (ინვ. № 265).

11. ცხოველის ძვლები თუ ძვლის ნივთი (?) (ინვ. № 266), ფორმის დადგენა შეუძლებელია.

12. ცხვრის (?) თავის ქალა (ინვ. № 267).

13. ხელნის ფრაგმენტი (ინვ. № 270), ხის. ერთი ბოლო შესქელებული და მომრგვალებულია (სურ. 2-54).

14. ულის ფრაგმენტი (ინვ. № 271), ხის (სურ. 2-52).

15. ურმის ფრაგმენტი (ინვ. № 272), ხის (სურ. 2-53).

16. ურმის ფრაგმენტი (ინვ. № 273), ხის.

სამარხი №31

აღმოჩნდა ენერგოკორიდორის 119+195 კილომეტრზე. დაზიანებულია მშენებლობის დროს. ნავთობის მილისათვის გაჭრილი თხრილის სამხრეთი კედლის პროფილში, ყვითელ თიხნარში ჩაჭრილი, შავი ლაქა შეინიშნებოდა. ამ მიმართულებით 2,2 X 2,5 მ ფართობზე მოიხსნა 0,4 მ სისქის მიწის ფენა, სადაც წაგრძელებული ფორმის ქვაყრილი დაფიქსირდა. იგი დამსრობილია აღმოსავლეთ-დასავლეთის ხაზზე, ოდნავი გადახრით. მისი სიგრძე 1,6 მ-ია, სიგანე 1,0 მ. ქვაყრილი შედგენილია დიდი და საშუალო ზომის (0,3 X 0,4; 0,4 X 0,7 მ) ბაზალტის ქვებით. ყრილი სამარხის იატაკამდე ჩადის. მისი სიმძლავრე 0,95 მ-ს უდრის (სურ. 2-65-68; ტაბ. 2-VIII).

ქვაყრილის აღების შემდეგ სამარხი ორმოს კონტურები დაფიქსირდა. ორმოს კუთხეებმომრგვალებული მართკუთხედის ფორმა აქვს. მისი სიგრძე 1,6 მ, სიგანე 0,85 მ-ია, მაქსიმალური სიღრმე 0,9 მ-ს უდრის (ტაბ. 2-IX).

სამარხში ერთი მიცვალებულია დაკრძალული. იგი მარცხენა გვერდზეა დასვენებული, ხელფეხმოკეცილი, თავით დასავლეთით. მიცვალებულს ფეხები სამარხის იატაკზე დადებულ ბრტყელ ქვაზე უწყვია (ტაბ. 2-X; სურ. 2-69, 70).

სამარხში მხოლოდ თეთრი ფერის პასტის იოტები აღმოჩნდა, რომლებიც ყელის არეში იყო მიმოფანტული.

სურ. 2-65.

სამარხი № 31. ქვაყრილი (I დონე).

ხედი ჩრდილოეთიდან.

სურ. 2-66.

სამარხი № 31. ქვაყრილი (I დონე). ხედი ჩრდილოეთიდან.

სურ. 2-67.

სამარხი № 31. ქვაყრილი (II დონე). ხედი დასავლეთიდან.

სურ. 2-68.

სამარხი № 31. ქვყერილი (II დონე). ხედი ჩრდილოეთიდან.

სურ. 2-69.

სამარხი № 31. დასაკრძალავი კამერა. ხედი დასავლეთიდან.

სურ. 2-70.
სამარხი № 31. დასაკრძალავი კამერა. ხედი ჩრდილოეთიდან.

სურ. 2-71.
სამარხი № 31. დასაკრძალავი კამერა. მიცვალებულის ჩონჩხის ნაშთი. ხედი აღმოსავლეთიდან.

სამარხში აღმოჩნდა:

17. მძივები (ინვ. № 277). თეთრი პასტის, 2 ც., ცილინდრული ფორმის. აღმოჩნდა მიცვალებულის ყელის არეში.

18. მძივები (ინვ. № 278). თეთრი პასტის იოტები, 9 ც., ცილინდრული ფორმის. აღმოჩნდა მიცვალებულის თავის ქალის არეში.

სამარხის ქვაყრილთან აღმოჩნდა:

19. ჭურჭლის ფრაგმენტები (ინვ. № 274), თიხის, 2 ც., შავად გამომწვარი. თიხაში შერეულია წვრილი თეთრი მინარევეები. დიდ ფრაგმენტზე წიბოა შემორჩენილი.

20. საფხეკი (ინვ. № 275), იასპის, ოვალური სამუშაოპირიანი, ციცაბო რეტეში დაკბილულ კიდეს ქმნის, რომლის წიბოები გადაღესილია.

21. ნატეხი (ინვ. № 276), იასპის, წითელი ფერის.

სურ. 2-72.
საფარ-ხარაბა. არხის ნაშთი.

სურ. 2-73.
საფარ-ხარაბა. არხის ნაშთი.

რეკომენდაცია

ყურადღება უნდა მიექცეს იმ გარემოებას, რომ საფარ-ხარაბას სამაროვნის ენერგოკორიდორში მოქცეული ტერიტორიის მხოლოდ მცირე ნაწილია შესწავლილი. ამდენად დიდი არქეოლოგიური სამუშაოებია ჩასატარებელი.

წალკის რაიონში მალე განახლდება გაზსადენის მშენებლობასთან დაკავშირებული მიწის სამუშაოები, რომელიც აუცილებლად შეეხება 120-ე კილომეტრს. ძველის მასშტაბების და სამშენებლო სამუშაოების მაღალი ტემპის გათვალისწინებით მიმაჩნია, რომ სამაროვანს შეიძლება საფრთხე დაემუქროს. ასეთი ფაქტი უკვე მოხდა საფარ-ხარაბას სამაროვანზე. 2004 წლის გაზაფხულზე, ნავთობის მილის ჩასადებად თხრილის ამოღებისას რამდენიმე სამარხი დაზიანდა. ერთ-ერთ სამარხში (№ 30) ურემი დაფიქსირდა, რაც პირველი შემთხვევაა საფარ-ხარაბას სამაროვნისათვის. სამწუხაროდ, სამარხის დიდი ნაწილი სამშენებლო სამუშაოებს შეეწირა და შესაბამისად მნიშვნელოვანი ინფორმაციაც დაიკარგა. ეს შემთხვევა კიდევ ერთხელ მიუთითებს აკც-სა და BP-ის არაკოორდინირებულ მოქმედებაზე.

ამიტომ მიმაჩნია, რომ BP-ის წარმომადგენლებთან წინასწარ, ახლავე უნდა იქნეს განხილული ყველა ის საკითხი, რომლებიც საფარ-ხარაბას სამაროვნის შესწავლასთან არის დაკავშირებული. პირველ რიგში უნდა გაირკვეს თუ რა ფართობზე მოგვეცემა გათხრების ჩატარების საშუალება, გავრცელდება თუ არა ტერიტორიული შეზღუდვა საფარ-ხარაბას სამაროვნის მიმართაც, როგორი იქნება ის გრაფიკი, რომლითაც ვიმოქმედებთ არქეოლოგები და მშენებლები.

საჭიროდ მიმაჩნია ამ საკითხების სასწრაფოდ გადაწყვეტა, რათა არ მოხდეს საფარ-ხარაბას სამაროვნის დაზიანება და სრულად იქნას შესწავლილი ყველა ის სამარხი, რომლებიც ენერგოკორიდორში მოექცა.

§ 2. საფარ-ხარაბას სამაროვანი სურათების აღწერა

- სურ. 2-1. რუკა 1. საფარ-ხარაბა. KP 119-120.
- სურ. 2-2. საფარ-ხარაბას სამაროვანი. საერთო ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 2-3. საფარ-ხარაბას სამაროვანი. №30-ე სამარხის ტერიტორია გათხრების დაწყებამდე. ხედი სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 2-4. საფარ-ხარაბა. ტოპოგეგმა - KP 120.
- სურ. 2-5. სამარხი №30. ქვაყრილი (I დონე). ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 2-6. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა. ურემი (III დონე), ხედი ჩრდილოეთიდან.
- სურ. 2-7. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა. ურემი (III დონე). ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 2-8. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა. ურმის კოფოს (III დონე) სამხრეთით მდებარე მიცვალებული (VI დონე).
- სურ. 2-9. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა (III დონე). ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 2-10. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა (III დონე). ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 2-11. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა (III დონე). ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 2-12. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა (III-IV დონე). ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 2-13. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა (III-IV დონე). ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 2-14. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა (III-IV დონე). ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 2-15. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა (III დონე). დეტალი.
- სურ. 2-16. სამარხი №30. ურმის კოფო (III დონე).
- სურ. 2-17. სამარხი №30. ურმის წინა ნაწილი მომრგვალებული თავით (IV დონე).
- სურ. 2-18. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა (IV დონე). ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 2-19. სამარხი №30. ურემი (IV-V დონე). ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 2-20. სამარხი №30. ურმის დეტალი (IV დონე); მიცვალებულის ჩონჩხი (VII დონე). ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 2-21. სამარხი №30. ურემი (III-IV დონე). ხედი ჩრდილოეთიდან.
- სურ. 2-22. სამარხი №30. ურმის დატალები: ძარა (III დონე), ძარას წინა ნაწილი (IV დონე), უღელი და ხელნა (V დონე).
- სურ. 2-23. სამარხი №30. ურმის ძარა (III დონე); მიცვალებულის ჩონჩხი (VII დონე).
- სურ. 2-24. სამარხი №30. ურმის კოფო (III დონე).
- სურ. 2-25. სამარხი №30. ურმის ძარას უკანა ნაწილი კოფოს აღმოსავლეთ ნაწილის აღებამდე.
- სურ. 2-26. სამარხი №30. ურემის კოფოს აღმოსავლეთ ნაწილის ალების შემდეგ დაფიქსირებული ძარა (V დონე); ბატკნის ან ციკნის ძელები და მიცვალებულის ჩონჩხი (VII დონე).
- სურ. 2-27. სამარხი №30. ურმის კოფოს აღმოსავლეთ ნაწილის ალების შემდეგ დაფიქსირებული დონეები: ძარა (V დონე), ბატკნის ან ციკნის ძელები და მიცვალებულის ჩონჩხი (VII დონე).
- სურ. 2-28. სამარხი №30. ურმის ძარაზე მოთავსებული ჭურჭლები.
- სურ. 2-29. სამარხი №30. ურმის ძარა, მომრგვალებული წინა ნაწილით. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 2-30. სამარხი №30. ურმის ძარა (V დონე). ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 2-31. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერის V-VII დონეები. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 2-32. სამარხი №30. ურმის დეტალები: ხელნა, უღელი და ძარა (V დონე); ძარას უბის ქვეშ აღმოჩენილი ძელები (VI დონე); მიცვალებულის ჩონჩხი (VII დონე). ხედი დასავლეთიდან.

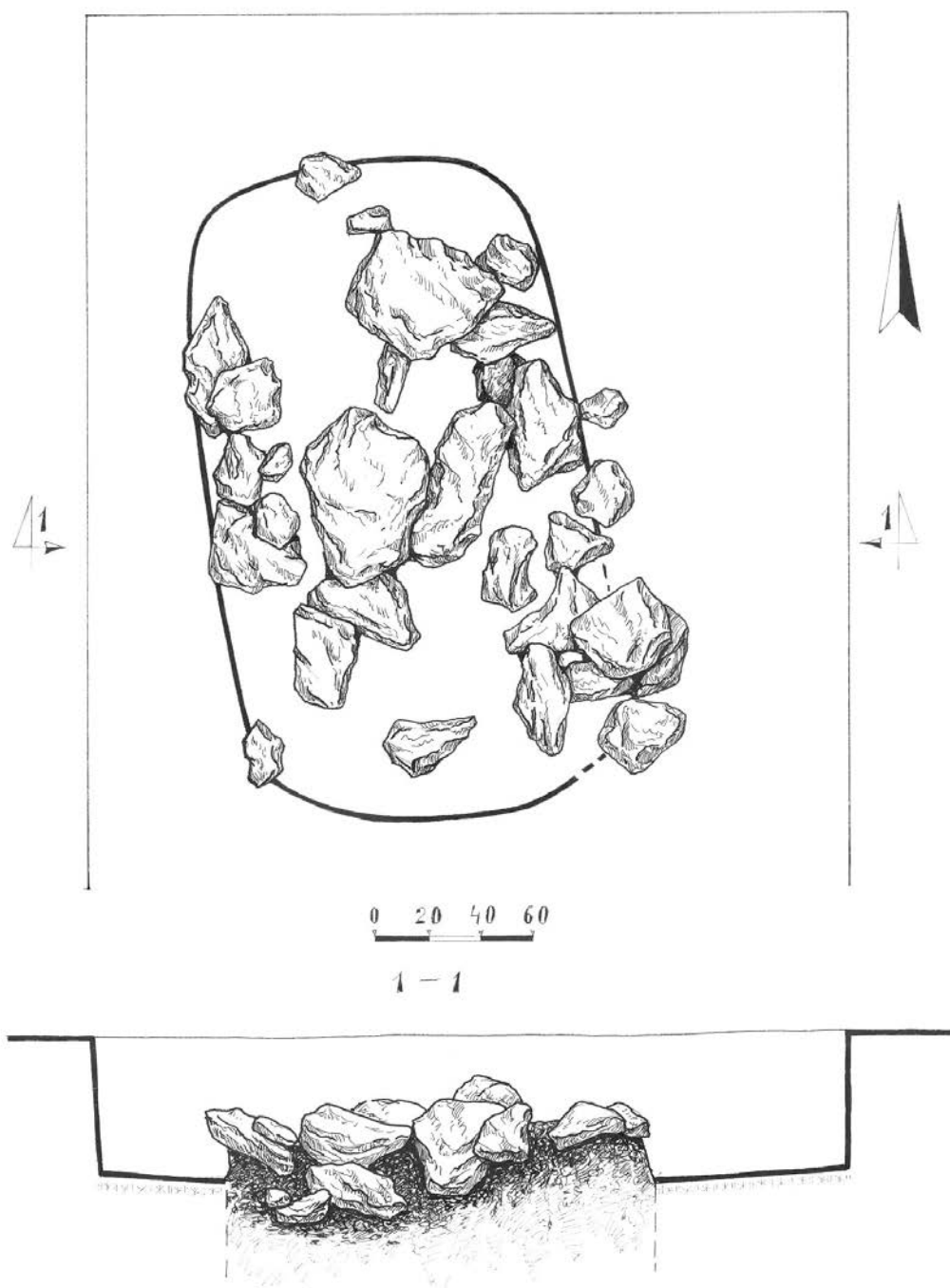
- სურ. 2-33. სამარხი №30. ხელნასა და ძარას შორის დაფიქსირებული მრგვალი ლაქა; ურმის ძარას მარჯვენა ძელი და მის ქვეშ მოქცეული ხის დეტალები (VI დონე).
- სურ. 2-34. სამარხი №30. ურმის ძარას წინა ნაწილში დაფიქსირებული დეტალები, უბის ქვეშ აღმოჩენილი ძელები (VI დონე).
- სურ. 2-35. სამარხი №30. ურმის კოფოსა და ძარაზე დალაგებული ჭურჭლების მოხსნის შემდეგ დაფიქსირებული სიტუაცია (VI-VII დონეები). ხედი დასავლეთიდან
- სურ. 2-36. სამარხი №30. ურმის ძარა, ჭურჭლების ალაგების შემდეგ (VI-VII დონეები).
- სურ. 2-37. სამარხი №30. ურმის დეტალები: ხელნა და უღლის ნაწილი (V-VII დონეები).
- სურ. 2-38. სამარხი №30. ურმის კოფოს ჭრილი (V-VII დონეები).
- სურ. 2-39. სამარხი №30. ურმის ხელნა, უღელი და ძარას ქვეშ დაფიქსირებული ძელი (V-VII დონეები).
- სურ. 2-40. სამარხი №30. ურმის ხელნა და უღელი. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 2-41. სამარხი №30. ურმის ხის უღელი. დეტალი.
- სურ. 2-42. სამარხი №30. ურმის დეტალები: ხის უღელი, ხელნა, ძარას ძელი და მათ შორის დაფიქსირებული წრიული ხის ნაშთი (V-VI დონეები).
- სურ. 2-43. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა (V-VII დონეები). საერთო ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 2-44. სამარხი №30. ურმის ძარას მარჯვენა ძელი ჭალის ფოსოთი.
- სურ. 2-45. სამარხი №30. ძარას დეტალებს შორის დაფიქსირებული ბატკნის ან ციკნის ძელები (VI-VII დონეები).
- სურ. 2-46. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა (V-VII დონეები). ძარაზე დაწყობილი ფიცრების ალების შემდეგ დაფიქსირებული დონე (VI), მიცვალებულის ჩონჩხი და ბატკნის ან ციკნის ძელები (VII დონეები).
- სურ. 2-47. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა, დეტალი. მიცვალებულის ჩონჩხი და ბატკნის ან ციკნის ძელები (VII დონე).
- სურ. 2-48. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა, ორი ბატკნის ან ციკნის ჩონჩხი (VII დონე).
- სურ. 2-49. სამარხი №30. ურმის უღლის (V დონე) და ძარას მარცხენა ძელის ურთიერთმიმართება.
- სურ. 2-50. სამარხი №30. ურმის უღლისა (V დონე) და ძარას მარცხენა ძელის ურთიერთმიმართება. დეტალი.
- სურ. 2-51. სამარხი №30. ურმის ხელნა და უღელი.
- სურ. 2-52 სამარხი №30. უღელი (ინვ. № 271). დეტალი.
- სურ. 2-53 სამარხი №30. ურმის დეტალი(ინვ. № 272).
- სურ. 2-54 სამარხი №30. ხელნა(ინვ. № 273). დეტალი.
- სურ. 2-55 სამარხი №30. დერგი (ინვ. №256).
- სურ. 2-55ა. სამარხი №30. დერგი (ინვ. №256), დეტალი.
- სურ. 2-56. სამარხი №30. ქილა (ინვ. №257).
- სურ. 2-57. სამარხი №30. დერგი (ინვ. №257), დეტალი.
- სურ. 2-58. სამარხი №30. დერგი (ინვ. №258)
- სურ. 2-59. სამარხი №30. დერგი (ინვ. №258), დეტალი.
- სურ. 2-60. სამარხი №30. ქილა (ინვ. №259).
- სურ. 2-61. სამარხი №30. ობსიდიანის ანატკეცები: 1. ინვ. №262; 2. ინვ. №261; 3. ინვ. №260.
- სურ. 2-62. სამარხი №30. ძროხის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. №263).

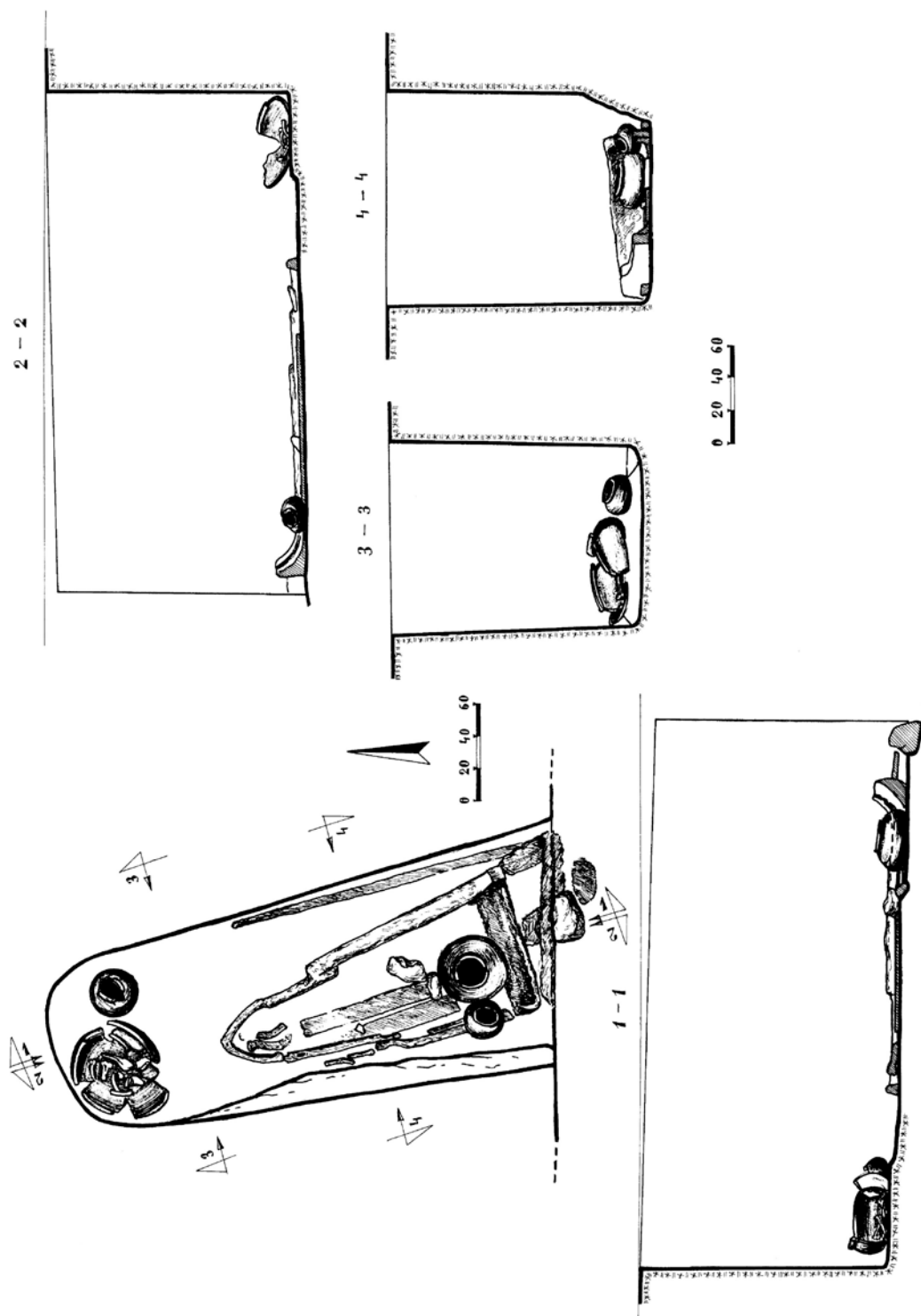
- სურ. 2-63. სამარხი №30. ბატკნის ან ციკნის მარჯვენა ქვედა (1) და ზედა (2) ყბები (ინვ. №264).
- სურ. 2-64. სამარხი №30. ბატკნის ან ციკნის ლულოვანი ძვალი (ინვ. №265).
- სურ. 2-65. სამარხი №31. ქვაყრილი (I დონე). ხედი ჩრდილოეთიდან
- სურ. 2-66. სამარხი №31. ქვაყრილი (I დონე). ხედი ჩრდილოეთიდან.
- სურ. 2-67. სამარხი №31. ქვაყრილი (II დონე). ხედი ჩრდილოეთიდან.
- სურ. 2-68. სამარხი №31. ქვაყრილი (II დონე). ხედი ჩრდილოეთიდან.
- სურ. 2-69. სამარხი №31. დასაკრძალავი კამერა. ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 2-70. სამარხი №31. დასაკრძალავი კამერა. ხედი ჩრდილოეთიდან.
- სურ. 2-71. სამარხი №31. დასაკრძალავი კამერა. მიცვალებულის ჩონჩხის ნაშთი. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 2-72. საფარ-ხარაბა. არხის ნაშთი.
- სურ. 2-73. საფარ-ხარაბა. არხის ნაშთი.

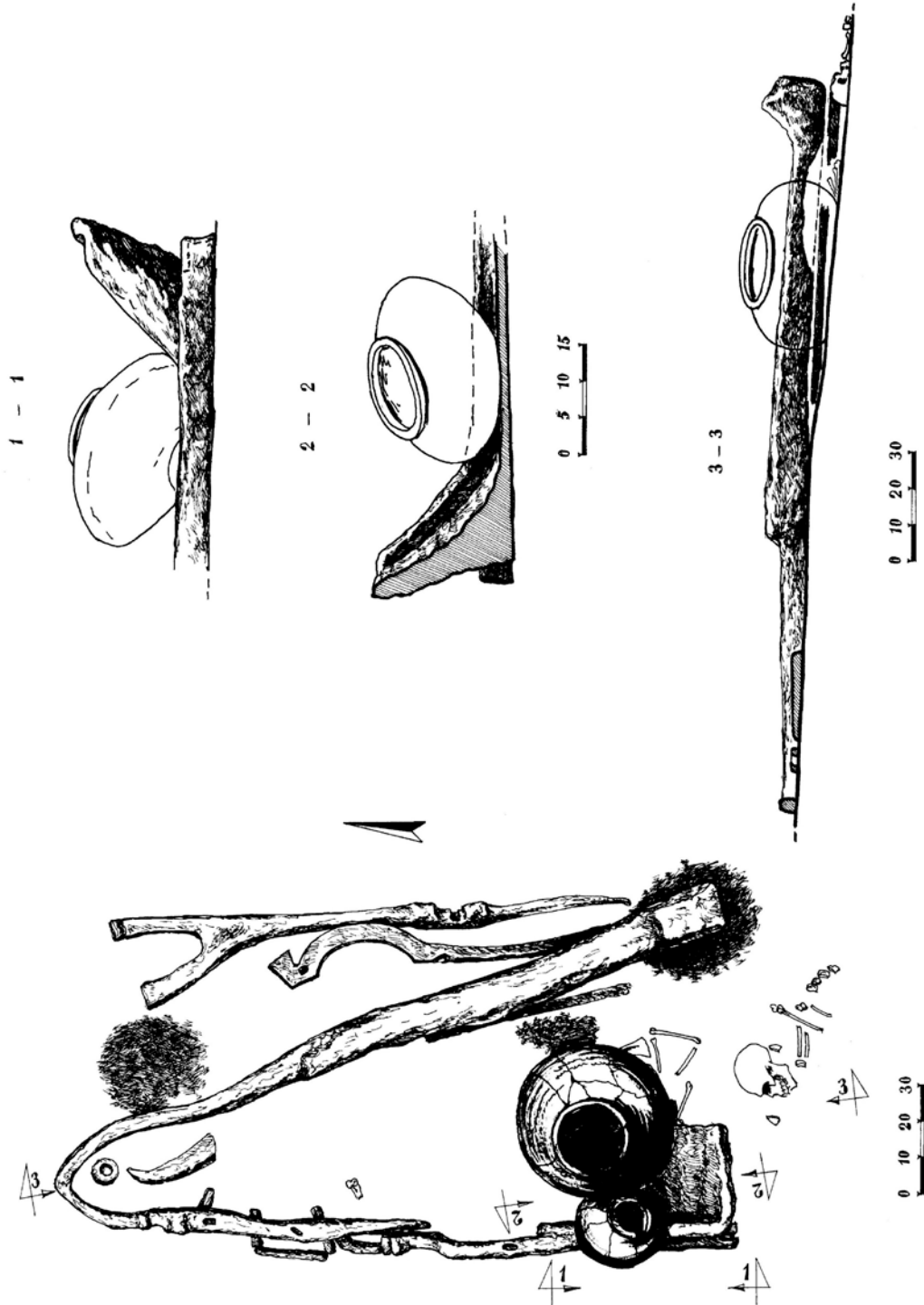
§ 2. საფარ-ხარაბას სამართკანო

ტაბულების აღწერა

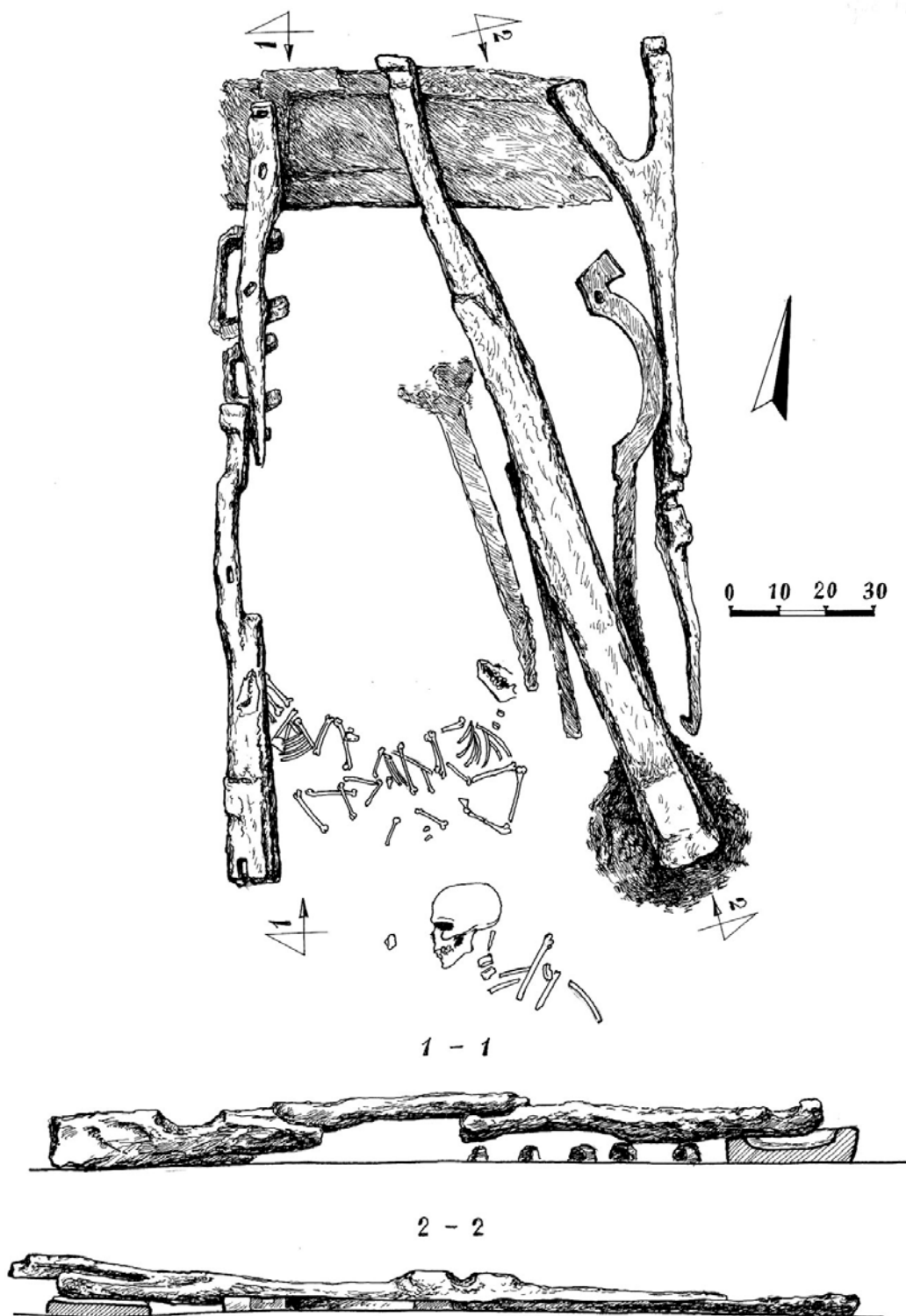
- ტაბ. 2-I. სამარხი №30. ქვაყრილი, I დონე. გეგმა და ჭრილი.
- ტაბ. 2-II. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა (III-IV დონეები). გეგმა და ჭრილები.
- ტაბ. 2-III. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა (V-VII დონეები). გეგმა და ჭრილები.
- ტაბ. 2-IV. სამარხი №30. დასაკრძალავი კამერა (VI-VII დონეები). გეგმა და ჭრილები.
- ტაბ. 2-V. სამარხი №30. ურმის დეტალები.
- ტაბ. 2-VI. სამარხი №30. 1. დერგი (ინვ. №256).
- ტაბ. 2-VII. სამარხი №30. 1. ქილა (ინვ. 257); 2. დერგი (ინვ. №259); 3. ქილა (ინვ. №258).
- ტაბ. 2-VIII. სამარხი №31. ქვაყრილი (I დონე). გეგმა და ჭრილი.
- ტაბ. 2-IX. სამარხი №31. ქვაყრილი (II დონე). გეგმა და ჭრილები.
- ტაბ. 2-X. სამარხი №31. სამარხი კამერა (III დონე). გეგმა და ჭრილები.

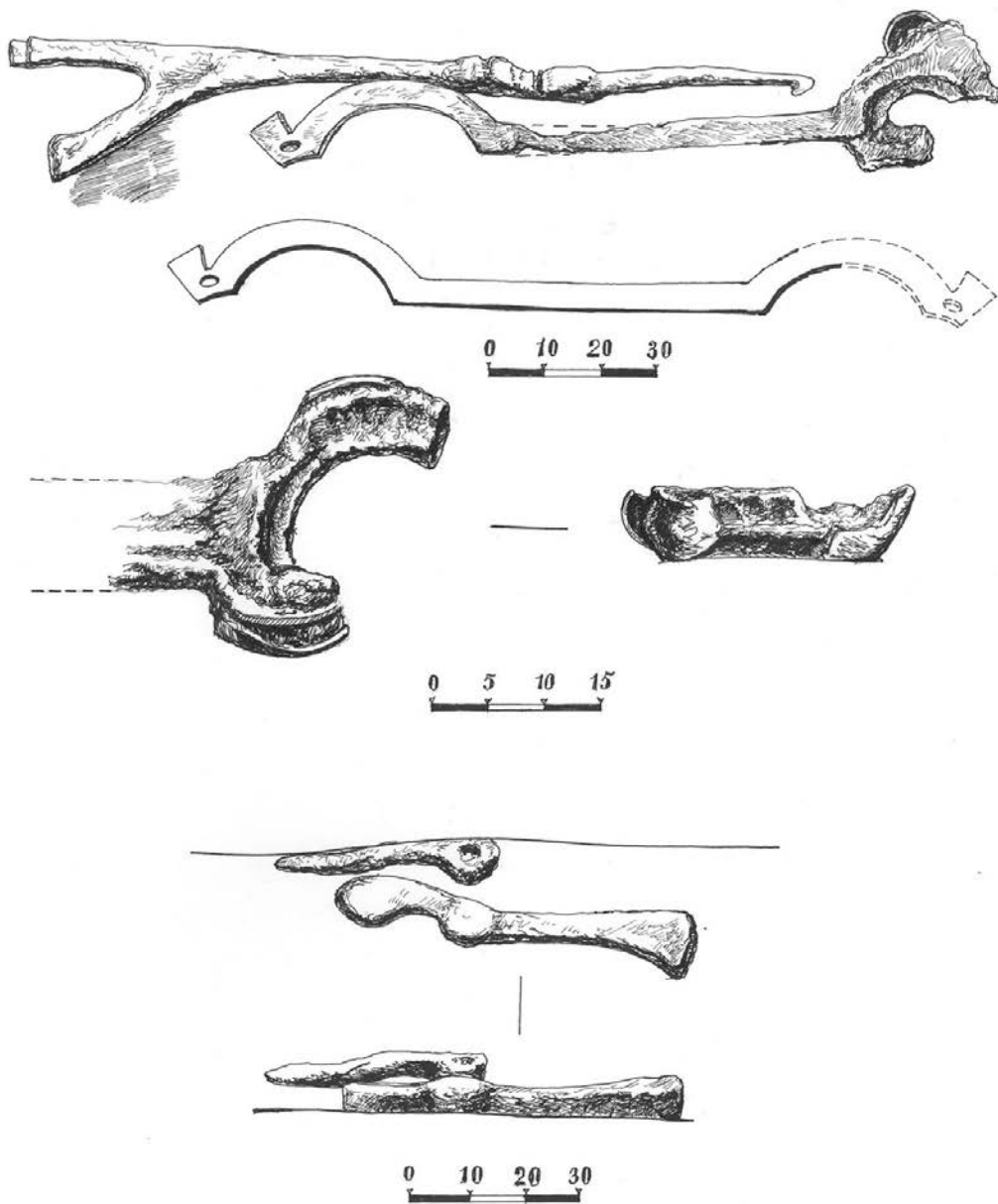

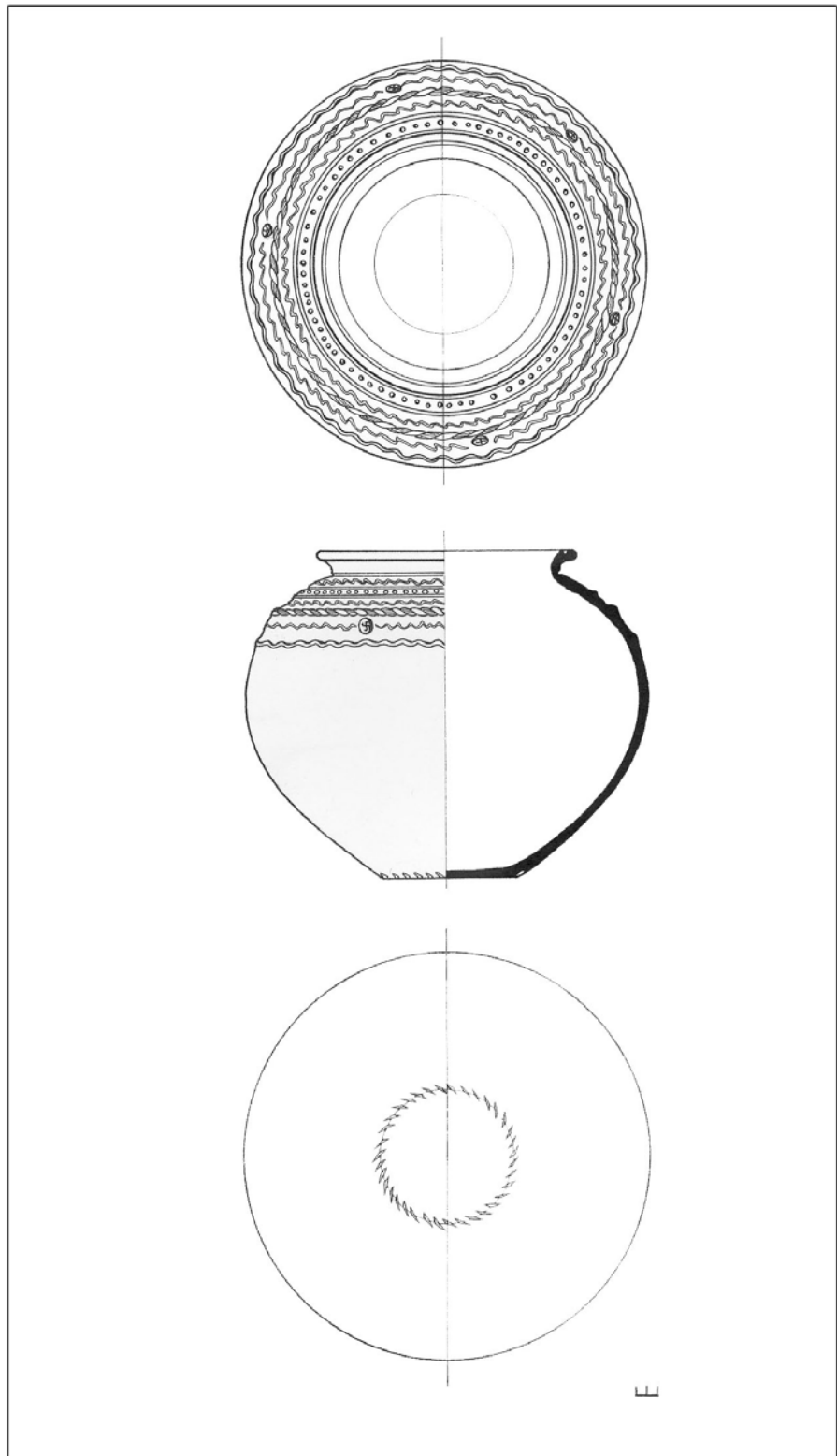
ՅճԹ. 2-IV

ՅձԺ. 2-V

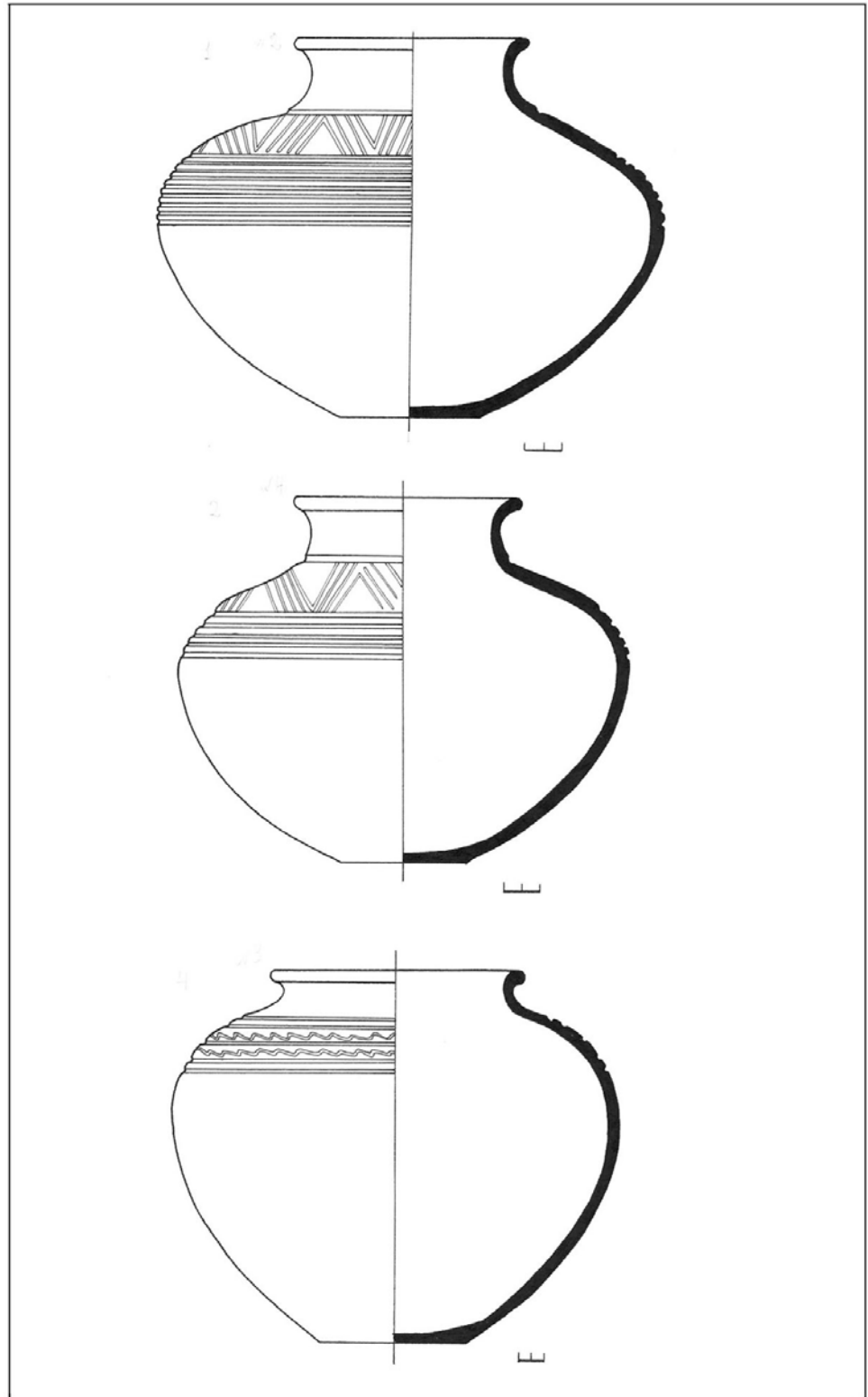

ՃՏԾ. 2-VI

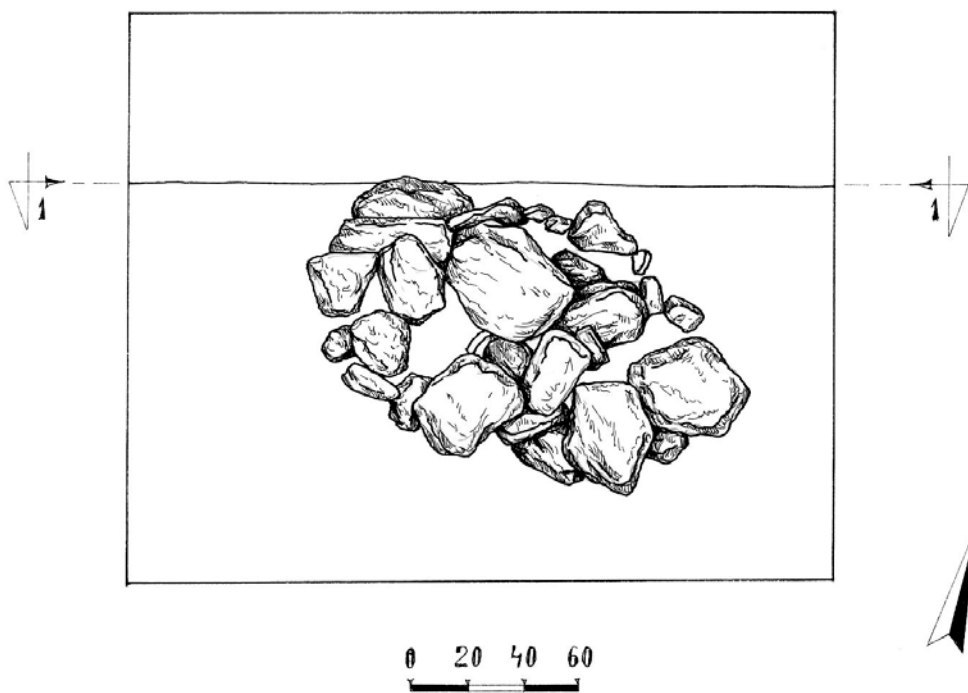

Է

ՅձԾ. 2-VII

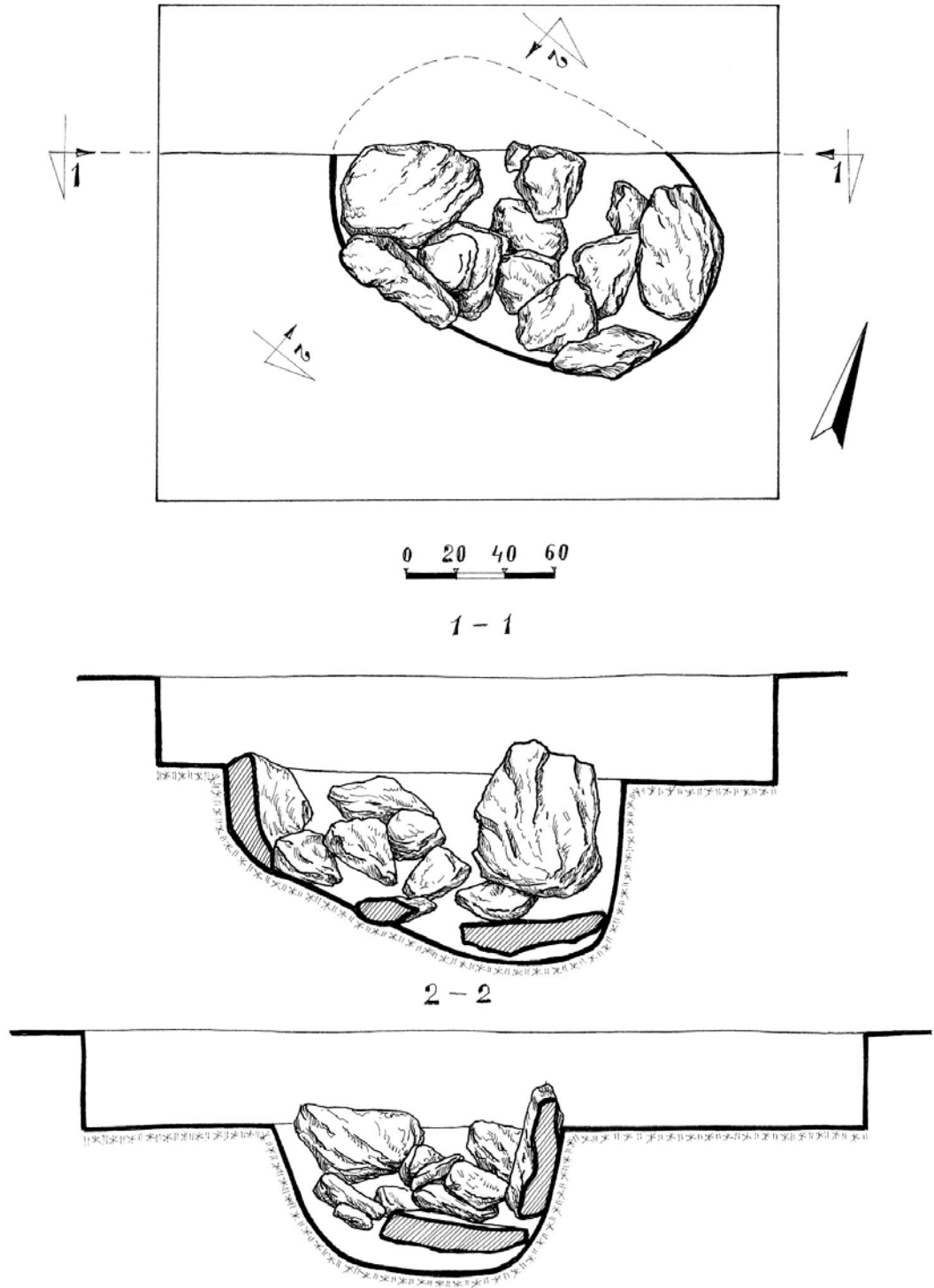
ՅձԺ. 2-VIII

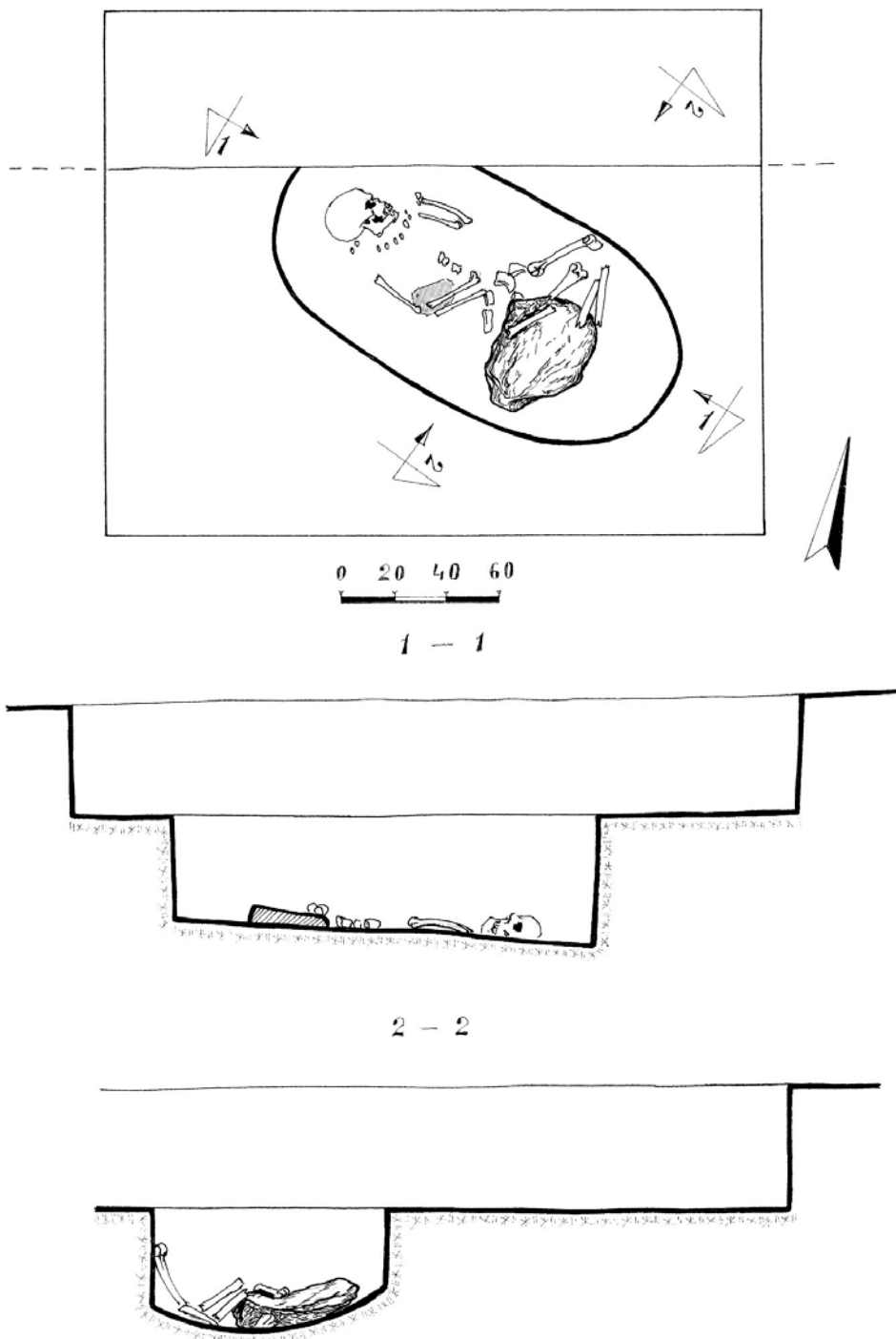
1 - 1

ჭაბ. 2-IX

Յժծ. 2-X

ბ. ნარიმანიშვილი, რ. ღვვლიანიძე

§ 3.

სადრენაჟო სისტემა სოფ. სანთასთან

(ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ნავთობსადენის
129-ე კილომეტრზე
ჩატარებული სამუშაოები)

**სადრენაჟო სისტემა სოფ. სანთასთან
(ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ნავთობსადენის 129-ე კილომეტრზე
ჩატარებული სამუშაოები)**

ობიექტი ენერგოკორიდორის 129+750-ე კილომეტრზე, სოფ. სანთის სამხრეთ-დასავლეთით გაშლილ მინდორზე მდებარეობს (სურ. 3-1. ტოპორუკა 1).

სოფ. სანთის მიდამოებში მრავალი მნიშვნელოვანი ძეგლია აღრიცხული და შესწავლილი. სოფლის ჩრდილოეთით გაწოლილი ქედის თხემზე „ციკლოპური“ სიმაგრე და ნამოსახლარია განლაგებული. სოფლის სამხრეთით, XX საუკუნის 30-იან წლებში ბ.კუფტინმა ადრე და შუა ბრინჯაოს ხანის ყორღანები გათხარა. დასავლეთით და სამხრეთ-დასავლეთით გვიანი ბრინჯაოს ხანის და ადრეშუასაუკუნეების სამაროვნებს მიაკვლია.

ენერგოკორიდორის თავდაპირველი მარშრუტი უფრო ჩრდილოეთით გადიოდა. ამდენად იგი ყორღანების და ნერონ-დერესის ხევის ნაპირებზე მდებარე ანტიკური ხანის ნამოსახლარისა და სამაროვნის ზონაში ექცეოდა. ჩვენი და BP-ის შესაბამისი სამუშაო ჯგუფის ერთობლივი სავსე სამუშაოების შედეგად ენერგოკორიდორმა, არქეოლოგიური ძეგლების გათვალისწინებით, გარკვეული ცვლილება განიცადა.

მიუხედავად იმისა, რომ ენერგოკორიდორი მნიშვნელოვნად დასცილდა არქეოლოგიურ ძეგლებს, ერთ მონაკვეთზე მაინც დარჩა გარკვეული ეჭვი, ამიტომ 2002 წელს ერსპედიციამ მცირე სადაზვერვო სამუშაოები ჩატარა (იხ. 2002 წლის ანგარიში).

სოფ. სანთის სამხრეთით 2002 წელს სადაზვერვო თხრილებით შემოწმდა ენერგოკორიდორის 126-128 კილომეტრები (იხ. წალკა-თრიალეთის არქეოლოგიური ექსპედიციის მიერ 2002 წელს ჩატარებული მუშაობის ანგარიში).

მშენებლობასთან დაკავშირებული მიწის სამუშაოები სანთა-წინწყაროს მიდამოებში 2003 წელს დაიწყო (სურ. 3-2; 3-3). ენერგოკორიდორის 129-130-ე კილომეტრებზე მიწის ზედაპირის მოხსნის შემდეგ, ყვითელ თიხნარში წაგრძელებული ფორმის შავი ლაქები დაფიქსირდა.

2004 წელს, აკც-სა და BP-ის შორის დადებული კონტრაქტის საფუძველზე, ამ მიდამოებში ექსპედიციამ 3 დღე (12-14 მაისი) იმუშავა. ენერგოკორიდორის 129+750-ე კილომეტრზე, მშენებლების მიერ მოსწორებული ზედაპირის ნაყარი მიწისაგან განთავისუფლებისთანავე გამოიკვეთა არხის კონტურები (სურ. 3-4, 3-5). იგი ჩრდილოეთიდან სამხრეთისკენაა მიმართული და მთლიანად კვეთს ენერგოკორიდორს (სურ. 3-6).

განათხარ ფართობზე არქეოლოგიური მასალები არ აღმოჩენილა.

არხის გამოვლენილი სიგრძე 44 მ-ს უდრის, სიგანე 2,0 მ, სიღრმე კი 1,1 მ-ია (ტაბ. 3-I; სურ. 3-7, 3-8, 3-9, 3-10).

მიმდებარე ტერიტორიის დათვალიარების შედეგად გაირკვა, რომ იმ მინდორის ჩრდილოეთი ნაწილი, სადაც ენერგოკორიდორი გადის დაჭაობებულია. აქედან გამომდინარე, ერთ-ერთი სადრენაჟო არხი დღესაც

ფუნქციონირებს. როგორც ჩანს ჩვენს მიერ გამოვლენილი არხიც, ოდესღაც სადრენაჟო სისტემის ნაწილი იყო.

სადრენაჟო სისტემა სოფ. სანთასთან

სურათების აღწერა

სურ. 3-1. ტოპორუკა 1.

სურ. 3-2. გათხრების დაწეების პროცესი.

სურ. 3-3. ენერგოკორიღორის საერთო ხედი.

სურ. 3-4. ენერგოკორიღორის ხედი გათხრების დაწეებამდე.

სურ. 3-5. სადრენაჟო არხის ხედი ჩრდილოეთიდან.

სურ. 3-6. სადრენაჟო არხის ხედი სამხრეთიდან.

სურ. 3-7. სადრენაჟო არხი. ხედი სამხრეთიდან (დეტალი).

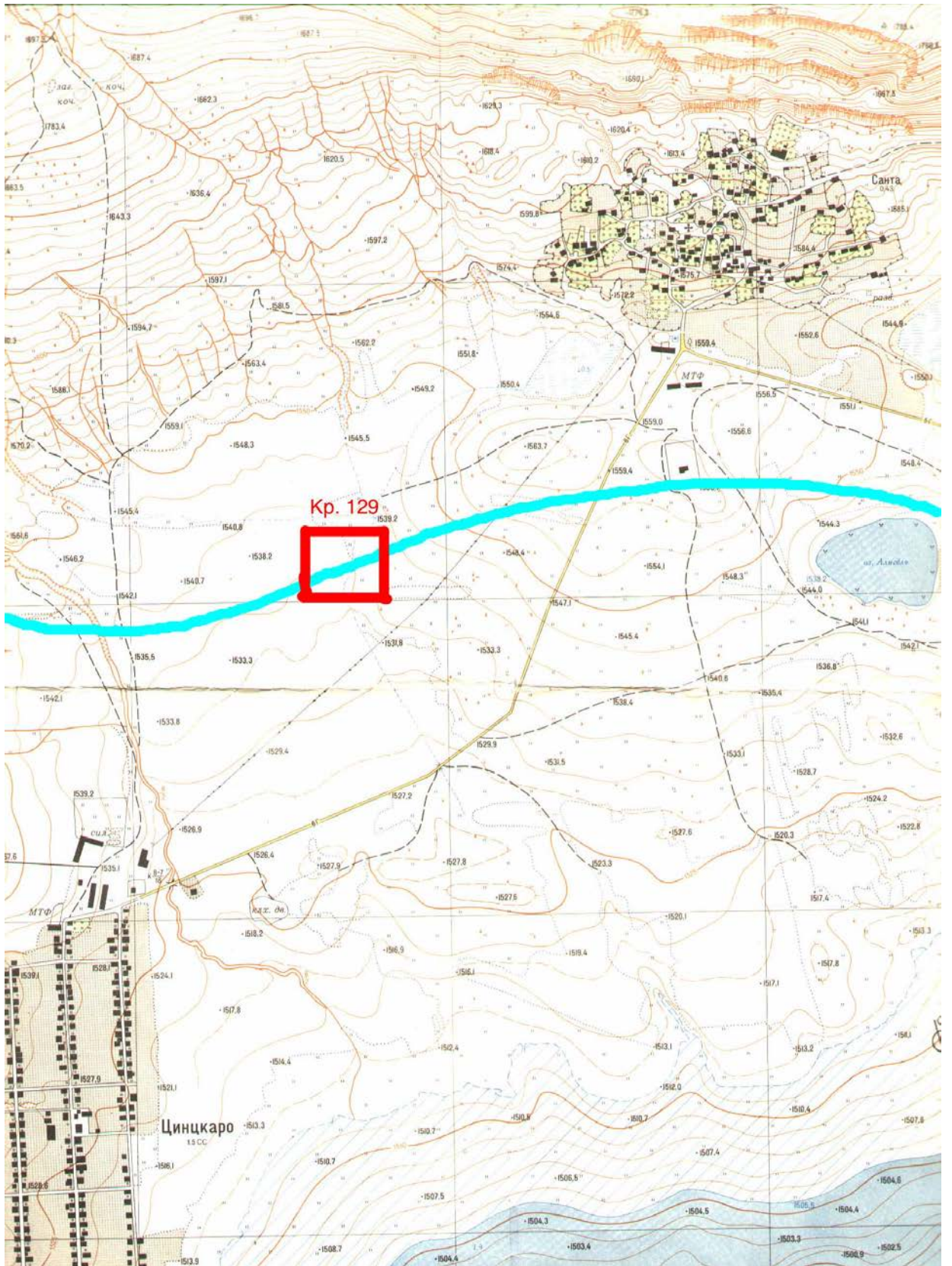
სურ. 3-8. სადრენაჟო არხის ჭრილი. ხედი სამხრეთიდან.

სურ. 3-9. სადრენაჟო არხი. კალაპოტის შევსება, ფორმა და ჭრილი.

სურ. 3-10. სადრენაჟო არხი. კალაპოტის შევსება.

ტაბულის აღწერა

ტაბ. 3-1. არხი. გეგმა და ჭრილი.

სურ. 3-1. ტოპორუკა.

სურ. 3-2. სანთა. გათხრების დაწევის პროცესი.

სურ. 3-3. სანთა. ენერგოკორიდორის საერთო ხედი.

სურ. 3-4. სანთა. ენერგოკორიდორის ხედი გათხრების დაწყებამდე.

სურ. 3-5. სანთა. სადრენაჟო არხის ხედი ჩრდილოეთიდან.

სურ. 3-6. სანთა. სადრენაუო არხის ხედი სამხრეთიდან.

სურ. 3-7. სანთა. სადრენაუო არხი. ხედი სამხრეთიდან (დეტალი).

სურ. 3-8. სანთა. სადრენაუო არხის ჭრილი. ხედი სამხრეთიდან.

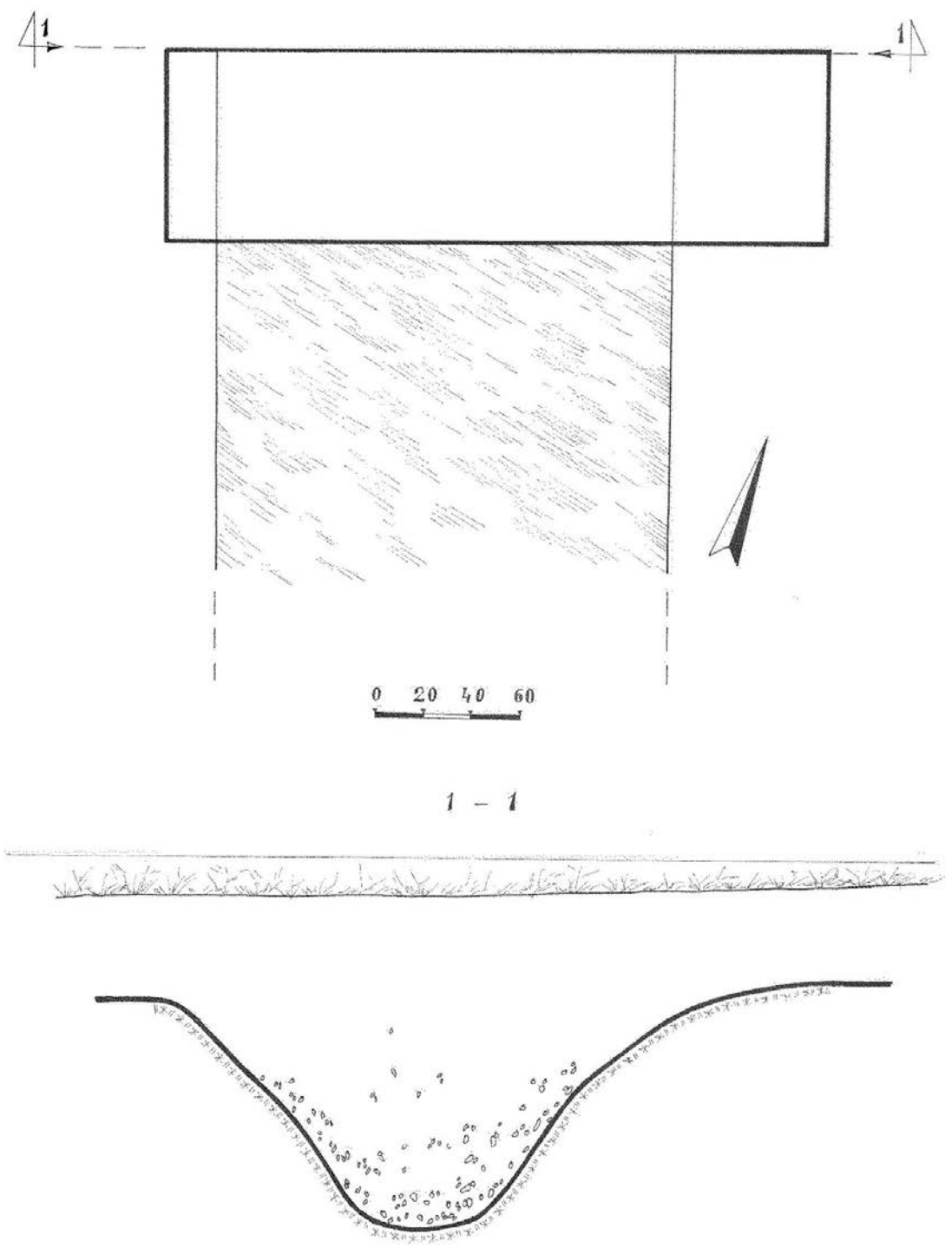

სურ. 3-9. სანთა. სადრენაუო არხი. კალაპოტის შევსება, ფორმა და ჭრილი.

სურ. 3-10. სანთა. სადრენაუო არხი. კალაპოტის შევსება.

გაბ. 3-I.

სანთა. არხი. გეგმა და ჭრილი.

პ. ამირანაშვილი, ბ. ნარმაანიშვილი

§ 4.

ქინისის ნამოსახლარი

ჰინისის ნამოსახლარი

უბნის ზოგადი აღწერილობა

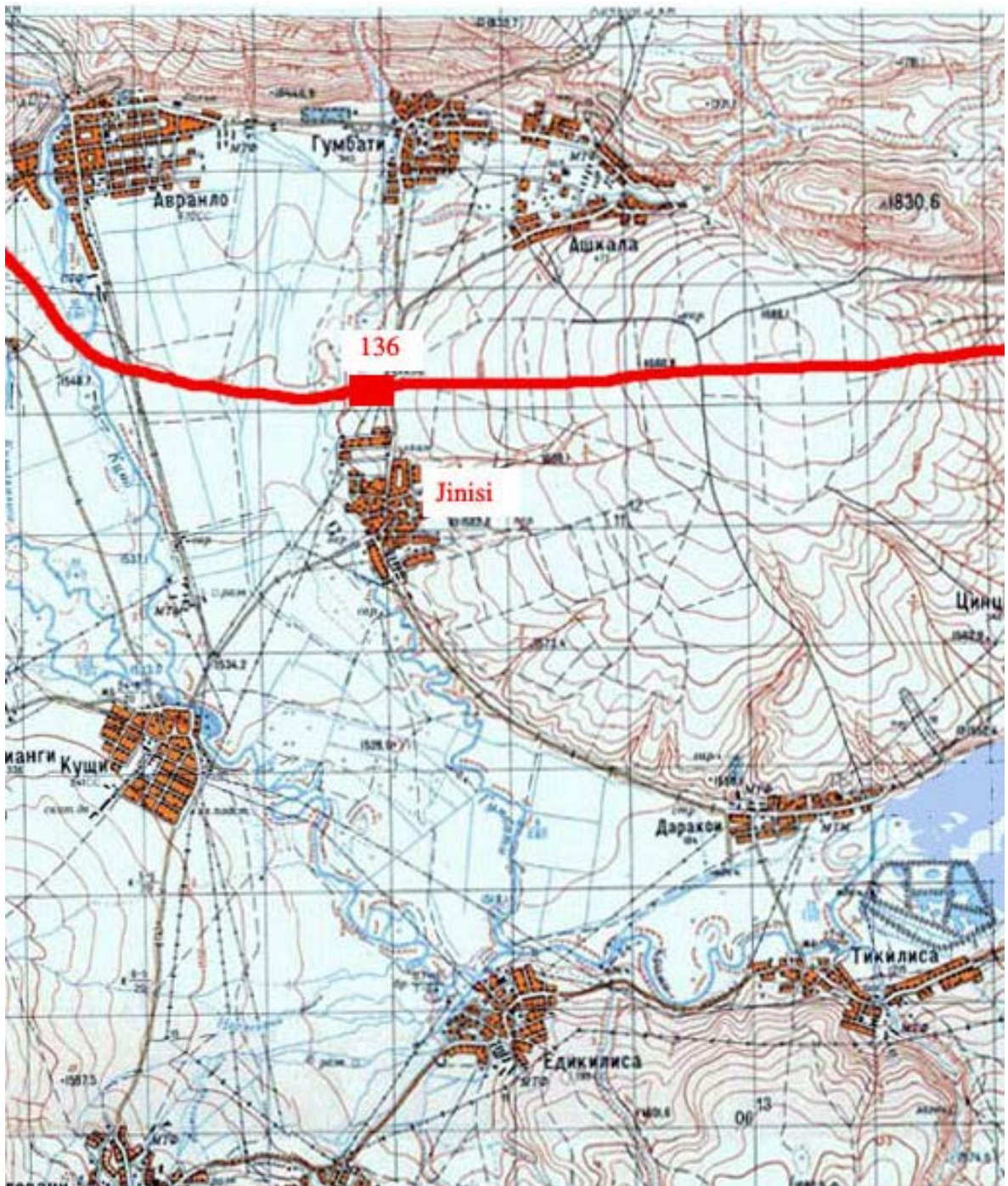
ენერგოკორიდორის 136-ე კილომეტრზე გამოვლენილი ნამოსახლარი წალკის რაიონის ჩრდილო-დასავლეთ, სოფ. ჯინისის უკიდურეს ჩრდილოეთ განაპირას, ჯინისი-გუმბათის სამანქანო გზის დასავლეთით, მარცხენა მხარეს 30 მ დაშორებით მდებარეობს (სურ. 4-3; ტაბ. 4-I).

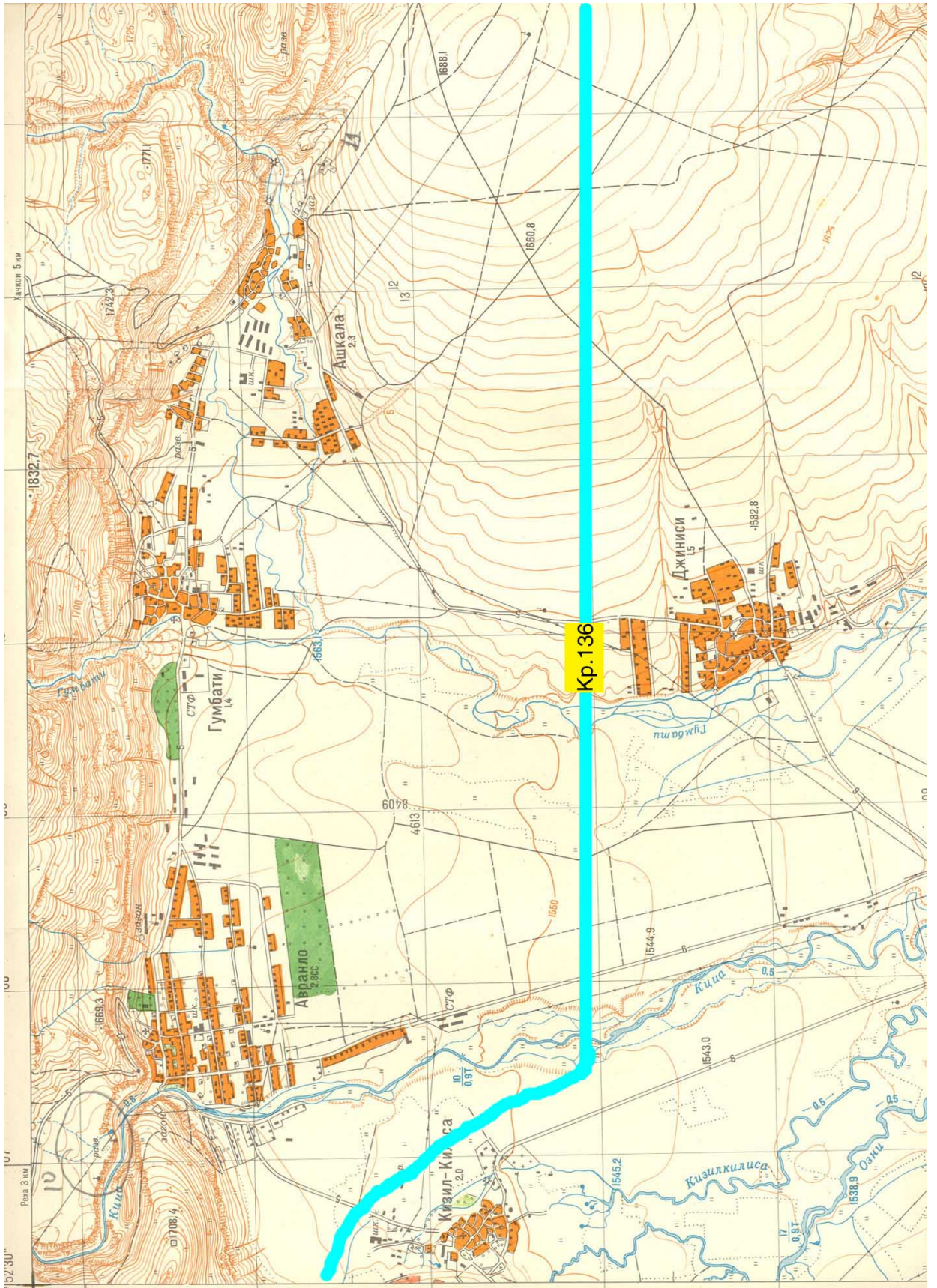
ნამოსახლარი მდ. გუმბათისწყალის მარცხენა ნაპირზე მეორე ტერასაზეა გამართული. რელიეფი, ნამოსახლარის ტერიტორიაზე, დასავლეთის მიმართულებით თანაბრად დამრეცია, ხოლო მდინარისაკენ დახრის კუთხე მატულობს და მდინარის მარცხენა ნაპირთან ფაქტიურად დავაკებულია. მდ. გუმბათისწყალი მდ. ქციას ჩრდილოეთიდან უერთდება (სურ. 4-4; ტაბ. 4-Iა).

არქეოლოგიური ძეგლის სავარაუდო ნიშნები აქ გამოვლინდა ე.წ. "ტოპსოილის" ალების შემდეგ, რომელიც წარმოადგენდა მოყვითალო დედაქანში მოშავო ფერის ოვალური ფორმის "ლაქებსა" და ქვის გაურკვეველ წყობებს (სურ. 4-4, 4-5).

ძეგლზე არქეოლოგიური გათხრები რამდენიმე ეტაპად წარიმართა.

I კამპანიის ჩატარების შემდეგ გამოვლინდა ნამოსახლარის 5 ნაგებობის ნაშთი, სადაც გამოიკვეთა ქვის რამდენიმე კედლის წყობა (სურ. 4-8; ტაბ. 4-II, 4-V). საერთოდ "ტოპსოილი" აქ აღებულია 0,30-0,50 მეტრის სიმაღლეზე, რის გამოც ნამოსახლარის ზედა ფენა განადგურებულია. მიწის ნაყარში შეგროვილ იქნა კერამიკის ფრაგმენტები, რომლებიც შუა და გვიანი ბრინჯაოს, განვითარებული და გვიანი შუასაუკუნეების პერიოდებს მიეკუთვნება.

რუკა 1. ჯიხის ნამოსახლარი.
კრ. 136+510

II კამპანიის დროს განახლდა ამ ნამოსახლარის გათხრები. აქ უნდა აღინიშნოს, რომ მძიმე სამშენებლო ტექნიკის მოძრაობამ შესასწავლი ფართობის ზედაპირი ისე ძლიერად დატკეპნა, რომ ამ "ქერქოვანი" ფენის მოხსნაზე, არქეოლოგიური სამუშაოების სპეციფიკიდან გამომდინარე, საკმაოდ ბევრი დრო დაიხარჯა.

ძეგლის საკვლევი ფართობიდან აღებულია ნიმუშები პალეობოტანიკური და პალინოლოგიური გამოკვლევებისთვის.

სურ. 4-1. ჯინისის ნამოსახლარის სავარაუდო ტერიტორიის საერთო ხედი სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან. უკანა პლანზე ჩანს სოფლები ავრანლო და ყიზილ-ქილისა.

კვლევის დანიშნულება

მენეჯმენტის მიზნები:

კონტრაქტები (HL-049, HL-068, HL-072, HL-073 და HL-074) ითვალისწინებდა ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ენერგოკორიდორის 136-ე კილომეტრზე მიმდინარე სამშენებლო სამუშაოების დროს გამოვლენილი მოშავო ფერის ლაქების, ქვის კედლების ხასიათისა და დანიშნულების გარკვევას; ამ მონაკვეთის არქეოლოგიური ძეგლებისაგან განთავისუფლებას.

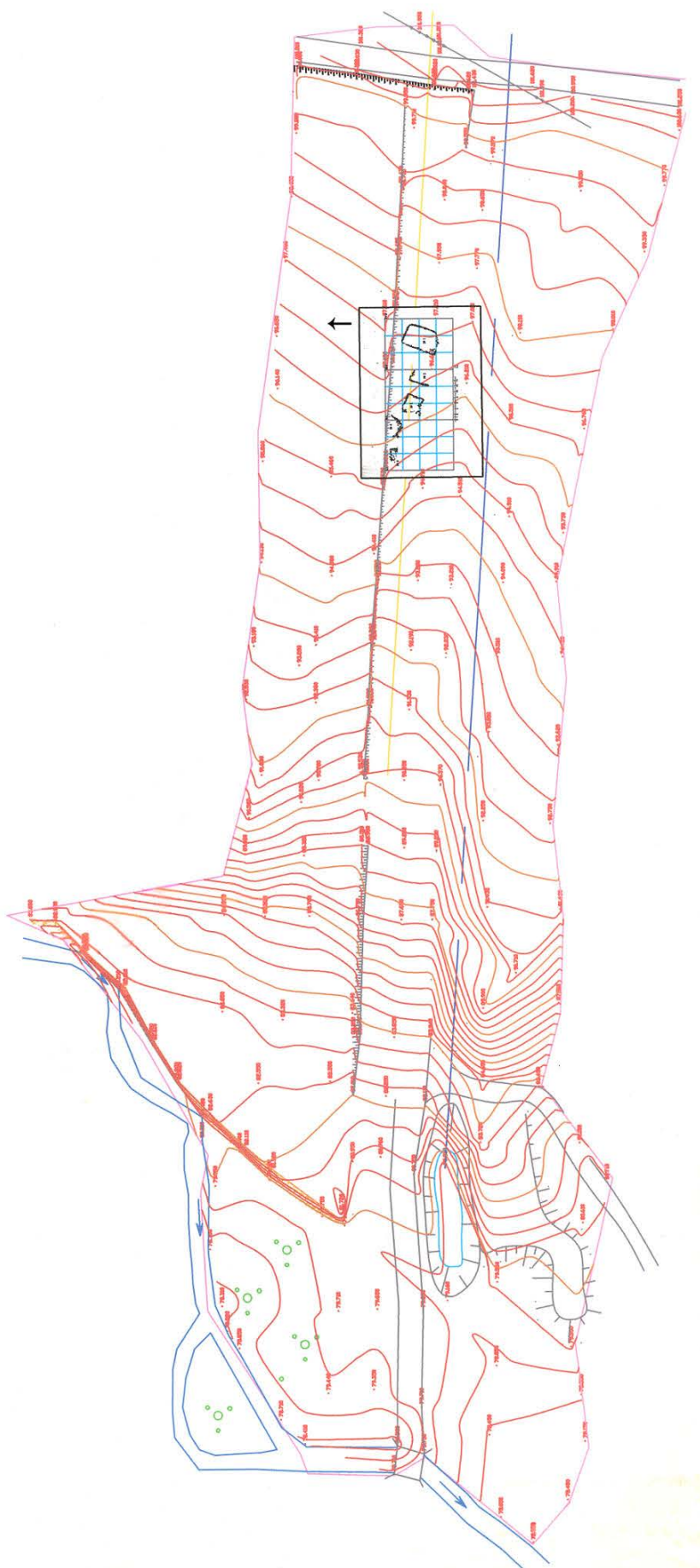
სურ. 4-2. ჯინისის ნამოსახლარი. გაზსადენის მიწების შეღებვის პროცესი. ხედი დასავლეთიდან.

მიზნის მისაღწევად დადებულ იქნა ხუთი კონტრაქტი:

1. HL-049 კონტრაქტის მიხედვით გამოყოფილი იყო 7 სამუშაო დღე. საველე სამუშაოებში მონაწილეობა მიიღო 8 თანამშრომელმა და 6 მუშამ.
2. HL-068 კონტრაქტის მიხედვით გამოყოფილი იყო 5 სამუშაო დღე. საველე სამუშაოებში მონაწილეობა მიიღო 9 თანამშრომელმა და 10 მუშამ.
3. HL-072 კონტრაქტის მიხედვით გამოყოფილი იყო 5 სამუშაო დღე. საველე სამუშაოებში მონაწილეობა მიიღო 10 თანამშრომელმა და 15 მუშამ.
4. HL-073 კონტრაქტის მიხედვით გამოყოფილი იყო 4 სამუშაო დღე. სამუშაოებში მონაწილეობდა 10 თანამშრომელი და 15 მუშა.
5. HL-074 კონტრაქტის მიხედვით გამოყოფილი იყო 7 სამუშაო დღე. საველე სამუშაოებში მონაწილეობა მიიღო 12 თანამშრომელმა და 15 მუშამ.

სურ. 4-3. ნავთობსადენის ტრასის 136-ე კმ. ხედი აღმოსავლეთიდან.

კვლევის თემა:

არქეოლოგიური ობიექტის შესახებ ენერგოკორიდორის მშენებლობამდე ინფორმაცია არ მოგვეპოვებოდა.

მშენებლობის დროს გამოვლენილი ქვის წყობები და შავი ლაქები სავარაუდოდ ნამოსახლარს და სამეურნეო ორმოებს მიეკუთვნებოდა, რაც გათხრების პროცესში დადასტურდა.

ენერგოკორიდორის მოცემულ მონაკვეთზე გამოვლენილი ნამოსახლარი ძირითადად განლაგებულია მის ჩრდილოეთ ნაწილში და გახსადენის სექტორს მოიცავს.

სურ. 4-4. ჯინისის ნამოსახლარის საერთო ხედი აღმოსავლეთიდან.

კვლევის პროცესში წამოჭრილი კითხვები:

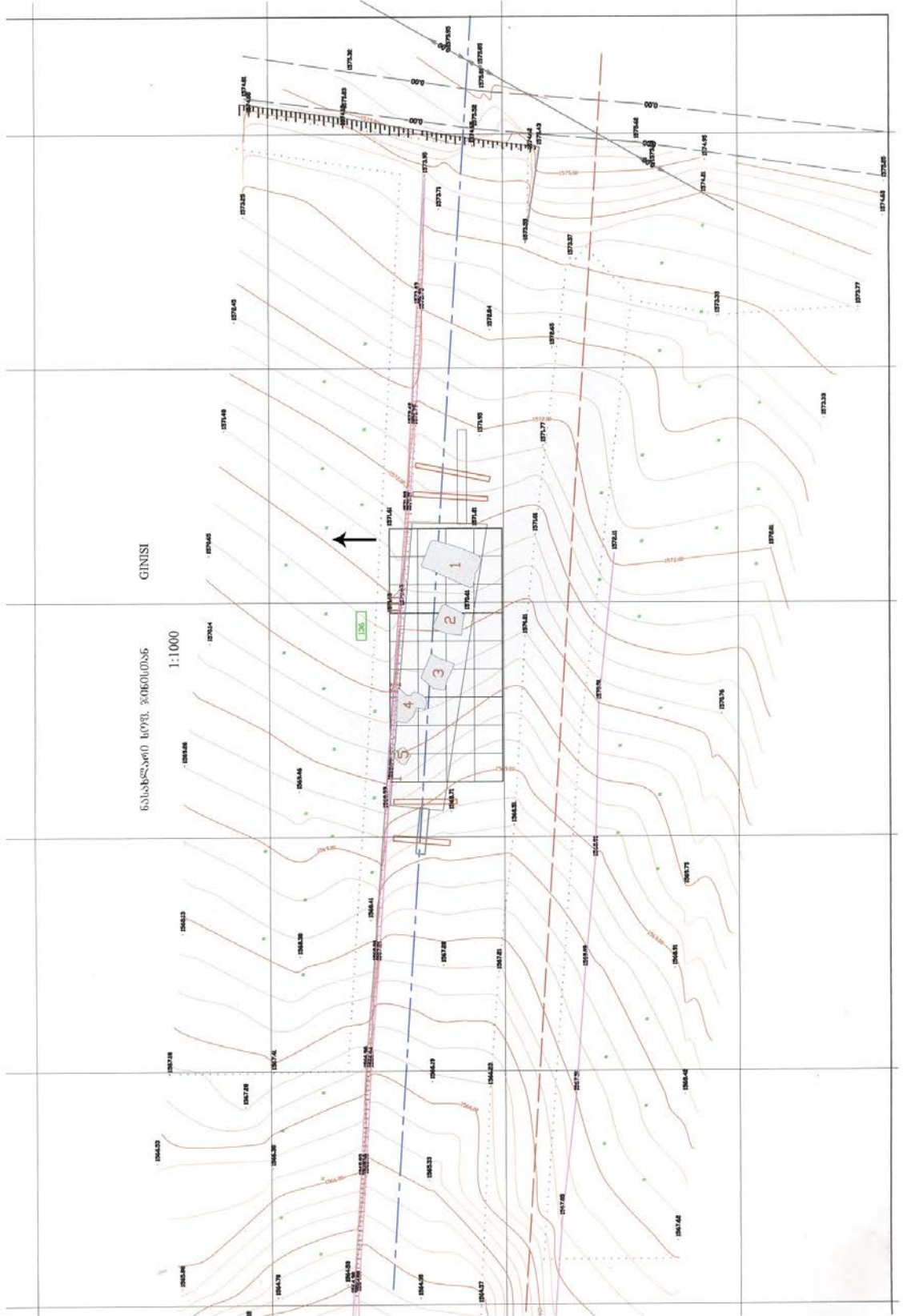
არქეოლოგიური გათხრების დაწყებამდე საკვლევ ფართობზე მხოლოდ ქვყარილების ფრაგმენტები და შავი ლაქები ჩანდა. მათი ანთროპოგენურობა ეჭვს არ იწვევდა, თუმცა მათი ხასიათის ზუსტი განსაზღვრა შესწავლის გარეშე ძნელი იყო. წინასწარული ვარაუდით ეს ქვყარილები ნამოსახლარს ეკუთვნოდა.

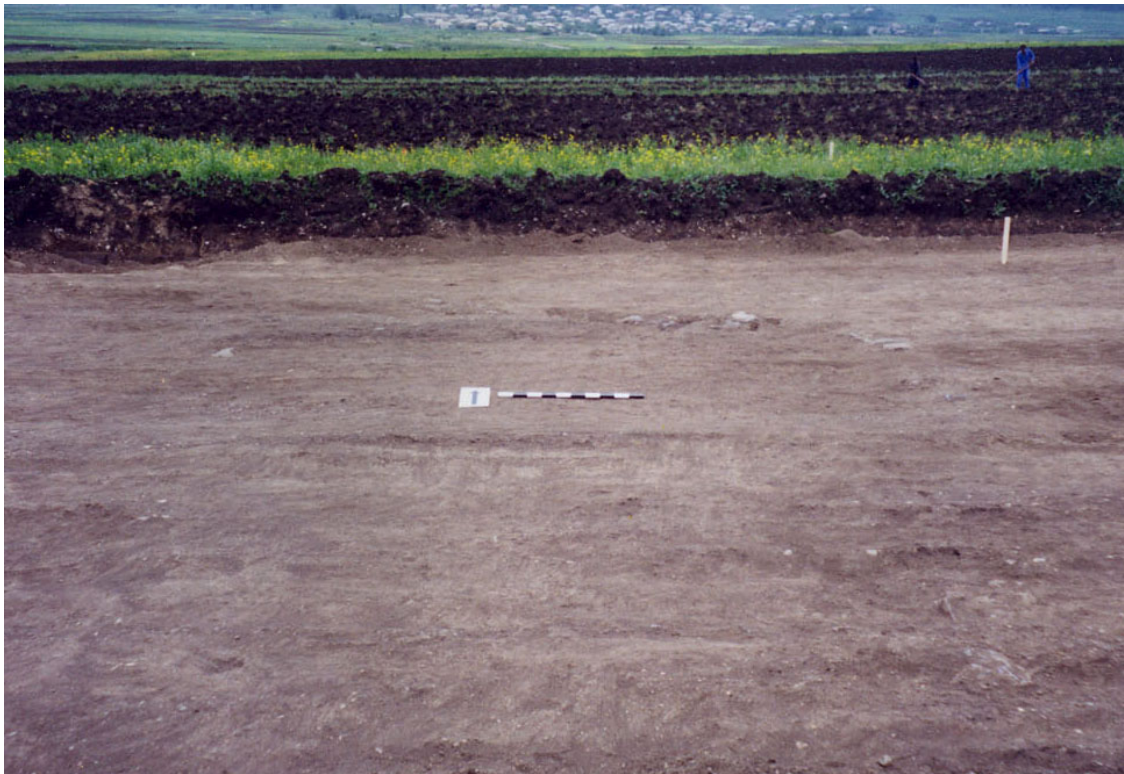

სურ. 4-5. საველე სამუშაოების დასაწყისი. ხედი აღმოსავლეთიდან.

ამდენად მიკვლეული ობიექტის შესწავლის დაწყებისას რამდენიმე ძირითადი კითხვა იდგა:

1. რა ხასიათის ძეგლია (ქვაყრილები ნამდვილად განეკუთვნობოდა თუ არა ნამოსახლარს).
2. ნამოსახლარის არსებობის შემთხვევაში გასარკვევი იქნებოდა დასახლების ხასიათი, ნამოსახლარის ინტენსივობა და ძეგლის სტრატეგრაფია.
3. ყროგორია ნაგებობათა არქიტექტურა, მშენებლობის ტექნიკა, კედლების წყობის ხასიათი, ინტერიერი და სხვ.
4რომელ ეპოქას მიეკუთვნება.
4. ნამოსახლარისა და სამაროვნის ურთიერთმიმართების გარკვევა.
ნრა სახის ახალი ინფორმაცია შეიძლება მოვიპოვოთ.
5. ნამოსახლარის გავრცელების საზღვრების დადგენა.

სურ. 4-6. ტექნიკის მუშაობის დროს გამოჩენილი ქვის კედლის წყობის ფრაგმენტი.

საკვლევი კითხვების საპასუხოდ გამოყენებული ანალიზისა და მეთოდების აღწერილობა:

1. ფართობები აიგეგმა ტოპოგრაფიულად. გასათხრელი ფართობი 18 X 24 მ ნაკვეთებად დაიყო, რომლებიც 6 X 6 მ კვადრატებად დანაწილდა. ხოლო კვადრატები 2 X 2 მ მონაკვეთებად დანაწევრდა. დაფიქსირდა ძეგლების მდგომარეობა გათხრებამდე (სურ. 4-4, 5, 6, 7; ტაბ. 4-II, III, IV).
2. გამოვლენილი ობიექტები შესწავლილ იქნა ძეგლის სტრატეგრაფიული შესწავლის მეთოდით, შედგა შესაბამისი გეგმები და ჭრილები, შესრულდა ფოტო და გრაფიკული ფიქსაცია. გამოვლენილი ობიექტები და არტეფაქტები აღწერილ იქნა საველე პირობებში.
3. გამოვლენილ ნაგებობებში დიდი რაოდენობით იქნა აღმოჩენილი კერამიკული ნაწარმი და ძვლოვანი მასალა.
4. ლაბორატორიული ანალიზებისათვის აღებულ იქნა მიწის და ძვლის ნიმუშები.
5. სამაროვნის მიკვლევის მიზნით ვიზუალურად შემოწმდა ენერგოკორიდორის ახლოს მდებარე ტერიტორია. ამ მიზნით შემდგომში ჩასატარებელია აეროარქეოლოგიური კვლევა.
6. ნამოსახლარის საზღვრების დადგენის მიზნით ენერგოკორიდორის მონაკვეთში გაჭრილ იქნა რამდენიმე სადაზვერვო თხრილი

სურ. 4-7. ჯინისის ნამოსახლარის საერთო ხედი დასავლეთიდან.
სამუშაოს საწყისი ეტაპი.

სურ. 4-8. ჯინისის ნამოსახლარის საერთო ხედი დასავლეთიდან.
ფართობზე კვადრატების ბადის გავლება.

მეთოდები

მოპოვებული საარქივო მასალები:

კერამიკა; ლითონის, ქვის და ძვლის იარაღები; საქონლის ძვლები; ტოპოგრაფიული რუკები; გათხრილი ფართობების გეგმები და ჭრილები; ცალკეული სამარხების გეგმები და ჭრილები; ნეგატიური ფერადი ფირები; პოზიტიური ფერადი ფირები; ციფრული ფოტო მასალა; თანამშრომელთა საველე დღიურები; საველე დავთრები.

ადგილი, სადაც დაცული იქნება მასალა და ჩანაწერები:

1) ლაბორატორიული დამუშავების პროცესში და სრული დოკუმენტური ანგარიშის დასრულებამდე ველზე მოპოვებული ყველა მასალა და დოკუმენტი დაცული იქნება აკც-ს ლაბორატორიებში და საცავში.

2) ლაბორატორიული სამუშაოების დასრულების შემდეგ არტეფაქტები, შესაბამისი დოკუმენტაციით, გადაეცემა საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმს.

სურ. 4-9. სახლი 1, თხრის საწყისი ეტაპი. ხედი სამხრეთიდან.

სურ. 4-10. თხრის საწყისი ეტაპი. ხედი აღმოსავლეთიდან. წინა პლანზე №1 სახლი.

სურ. 4-11. სახლი № 1. ჩანს ქვის კედლების კონტურები. ხედი სამხრეთიდან.

სურ. 4-12 . სახლების ქვის კედლების კონტურები.
ხედი აღმოსავლეთიდან.

სურ. 4-13 . სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 98)

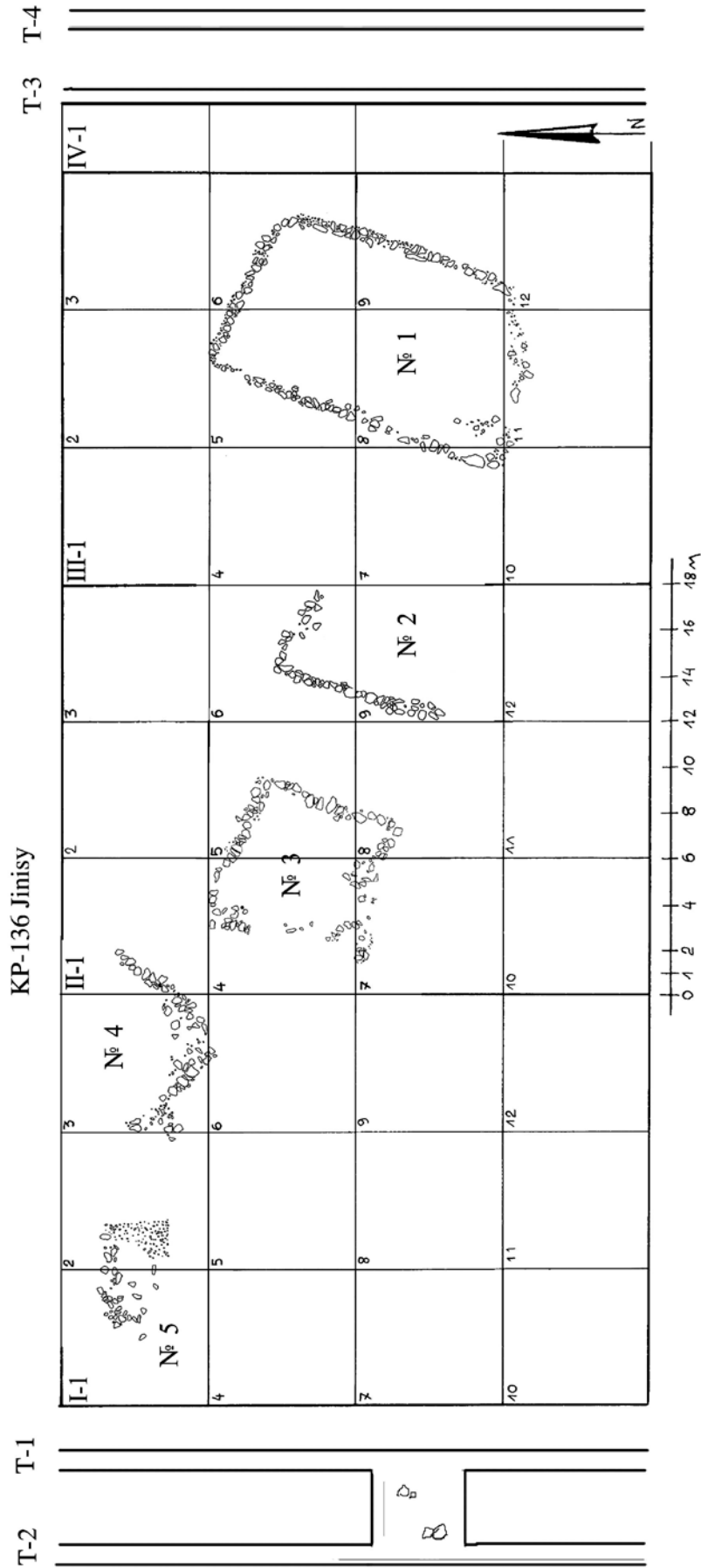
შედეგები

შესასწავლ მონაკვეთზე გაითხარა 4 სათავსო, მათ შორის 1 ნაწილობრივ (მისი დიდი ნაწილი ენერგოკორიდორის ფარგლებს სცილდება (ტაბ. 4 - II, V, VI).

ნაგებობების მოკლე აღწერილობა:

1. ყველა სათავსო გამართულია მოყვითალო დედაქანში ამოჭრილ ოთხკუთხა მოყვანილობის სხვადასხვა ზომის ორმოში, რომლის პირზე ამოყვანილია ძირითადად ერთ მწკრივიანი ქვის კედელი, შემაკავშირებელ მასალად მიწათიხის ხსნარია გამოყენებული. კედლების შიდა პირი შედარებით სწორპირიანია. ქვის კედლების გადაბმის ადგილები ზოგი მომრგვალებულია, ზოგი კი შედარებით სწორკუთხაა.

2. კედლების შიდაპირთან და იატაკზე განლაგებულია ბრტყელი ქვები და პატარა ზომის ორმო-ბუდეები სახურავის კონსტრუქციის დასამაგრებელი ელემენტის - ხის ბოძების დასამაგრებლად.

ჯინისის ნამოსახლარი. გენგეგმა.

სახლი № 1

მდებარეობს III ნაკვეთის მე-5, 6, 8, 9, 11, 12 კვადრატებში (სურ. 4-14; ტაბ. 4-VI). დამხრობილია ჩრდილო-აღმოსავლეთიდან სამხრეთ-დასავლეთისაკენ. წარმოადგენს ნახევრადმიწურ ნაგებობას. სახლის ასაშენებლად, ყვითელ თიხნარში, თავდაპირველად ამოჭრილია წაგრძელებული ოთხკუთხედის ფორმის ორმო, რომლის კედლებიც ქვებითაა ამოშენებული (სურ. 4-15; ტაბ. 4-VIII). კედლების შემორჩენილი მაქსიმალური სიმაღლე 0,8 მ-ია. გასათვალისწინებელია, რომ სამშენებლო სამუშაოების დროს მოხსნილია 0,4 მ სისქის მიწის ფენა. ამდენად, შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ ქვით ნაგები კედლების სიმაღლე 1,2 მ მაინც უნდა ყოფილიყო (სურ. 4-16).

სურ. 4-14. სახლი № 1. სამხრეთი ნახევრის თხრა. ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან.

შენობის შიდა სივრცე შევსებულია მოშავო-მოყავისფრო მიწით და კედლის ნანგრევებით (სურ. 4-14, 15).

სახლის სიგრძე 12,5 მ-ს, სიგანე 7 მ-ს უდრის. კედლები ნაგებია ცალპირად დაწოილი რიყის ქვებით. დიდი და საშუალო ზომის ქვების წყობა ძირითადად ჰორიზონტალურია (ტაბ. 4-IX). აღმოსავლეთ კედელში ჩადგმულია ვერტიკალურად დაყენებული ბაზალტის დიდი ზომის ქვები. პირველ, სამხრეთით მდებარე ქვასა (1,10 X 0,45 X 0,45 მ) და მეორეს (1,0 X 0,65 X 0,17 მ) შორის დაცილება 2,9 მ-ია, მესამე (0,85 X 0,62 X 0,3 მ) ქვა მეორისაგან 2,6 მ-ითაა დაშორებული (ტაბ. 4-IX).

სურ. 4-15 . სახლი № 1. სამხრეთი ნახევრის თხრა.
ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან.

აღმოსავლეთ კედელში წყობის ორი-სამი რიგია შემორჩენილი. კედლის სიმაღლე 0,8 მ-ს, სიგანე 0,6 მ-ს უდრის.

ჩრდილოეთ კედელში ჰორიზონტალურად დაწყობილი ქვების ოთხი რიგია დარჩენილი. კედლის სიმაღლე 1,0 მ-ია, სისქე 0,75 მ.

დასავლეთ კედელში წყობის ორი-სამი რიგია შემორჩენილი. კედლის სიმაღლე ჩრდილოეთ ნაწილში 1,0 მ-ს, სამხრეთ ნაწილში 0,6 მ-ს უდრის. ამ ნაწილში დევს ბაზალტის დიდი ქვა (1,15 X 0,55 X 0,18 მ; სურ. 4-19; ტაბ. 4-VIII).

სამხრეთი კედლის მხოლოდ დასავლეთი ნაწილია შემორჩენილი, ისიც ქვის წყობის ერთი რიგი. სახლში შესასვლელი დიობი ამ კედელში იყო გაჭრილი. კარის დიობი გამართული ჩანს სამხრეთ-აღმოსავლეთ კუთხესთან ახლოს, სამხრეთ-დასავლეთი კედლის აღმოსავლეთ ნაწილში. მისი სიგრძე 1,3 მ-ს უდრის (ტაბ. 4-VIII).

სახლის ჩრდილო-აღმოსავლეთი კუთხე მომრგვალებულია (სურ. 4-15), ჩრდილო-დასავლეთისა და სამხრეთ-დასავლეთის კუთხეები მართია. სამხრეთ-აღმოსავლეთის კუთხე არ არის შემორჩენილი (ტაბ. 4-VIII).

სურ. 4-16. სახლი № 1. ცენტრალური ნაწილი. ქვის ფილებით მოკირწყლული იატაკის ფრაგმენტი და ირმის სამტოტა რქა.

იატაკი თიხატკეპნილია. ალაგ-ალაგ ქვის ფილებით მოგებული იატაკის ნაშთებია შემორჩენილი. ერთი ასეთი ნაშთი მე-5 C, F კვადრატების საზღვარზე დაფიქსირდა (1,25 X 1,0 მ), მეორე 5 I კვადრატის ცენტრალურ ნაწილში სამი ფილა აღმოჩნდა, მესამე 8 I კვადრატში (1,5 X 1,1 მ).

სურ. 4-17. სახლი № 1. ცენტრალური ნაწილი. ირმის სამტოტა რქა.

სურ. 4-18. სახლი № 1. ცენტრალური ნაწილი. ქვის ფილებით მოკირწყლული იატაკის ფრაგმენტი. უკანა პლანზე ხის ბოძების ქვის ბალიშები. ხედი სამხრეთიდან.

იატაკის შელესილობაში ჩადგმულია ოთხკუთხა ფორმის ბრტყელი ქვები, ისე, რომ მათი ზედაპირი და იატაკის შელესილობა ერთ დონეზეა (სურ. 4-20). ბალიშები გადახურვის კონსტრუქციის საყრდენი ბოძების ბაზისებს წარმოადგენენ და სახლის სიგრძივი ღერძის გასწვრივ ოთხ რიგად იყვნენ ჩამწყობებული. რიგებს შორის მანძილი დაახლოებით 2,0 მ-ს უდრის. ოთხივე კედლის გასწვრივ ქვის ბალიშები ან საბოძე ორმოებია გამართული (სურ. 4-35, 4-37). ცენტრალურ ნაწილში განლაგებული ბალიშების ზომები 0,45 X 0,35 X 0,08 მ-ია. იატაკის დონეზე დაფიქსირებული საბოძე ორმოების დიამეტრი 0,25-0,3 მ-ს, სიღრმე 0,2 მ-ს უდრის. როგორც ჩანს, ხის ბოძების დიამეტრი ორმოების ზომებს შეესაბამებოდა (სურ. 4-19; ტაბ. 4-VIII).

ამ დონეზე დაფიქსირებული იატაკის ადების შემდეგ გაირკვა, რომ ქვის ბალიშების ქვედაპირის დონეზე მეორე თიხატკეპნილი იატაკია გამართული. ამ დონეზე თავი იჩინა მისმა შესატყვისმა საბოძე ორმოებმა. ისინი კედლების გასწვრივაა განლაგებული (სურ. 4-35) და ზედა დონის საბოძე ორმოების გვერდით მდებარეობენ. ეს იმითაც უნდა ყოფილიყო გამოწვეული, რომ როგორც ჩანს, ქვის ბალიშები ძველი იატაკის ფუნქციონირების დროსაც ასრულებდნენ თავის მოვალეობას. ქვედა დონის საბოძე ორმოების დიამეტრი 0,18-0,2 მ-ია. არ არის გამორიცხებული, რომ შედარებით სუსტი საყრდენები მოგვიანებით უფრო მძლავრი ბოძებით შეცვალეს.

5 H კვადრატის სამხრეთ-დასავლეთ კუთხეში, 5 B და 5 C კვადრატების საზღვარზე, სახლის ჩრდილო-დასავლეთ კუთხეში დაფიქსირებული საბოძე

ორმოების ძირში ქვის ფილებია ჩადებული. არ არის გამორიცხული, რომ სხვა ორმოებიც ამგვარად იყო გამართული.

სურ. 4-19. სახლი № 1. სამხრეთ-დასავლეთი ნაწილი. დასავლეთ და სამხრეთი კედლების გასწვრივ ჩანს ზის ბოძების ფოსოები. შუაში საქონლის ქვედა ყბის ფრაგმენტი. ხედი აღმოსავლეთიდან.

ამდენად, შეიძლება ითქვას, რომ სახლი ერთხელ მაინცაა კაპიტალურად შეკეთებული. რომლის დროსაც გამოცვლილია საყრდენი ბოძები და ალბათ, სახურავიც.

სახლის გათხრისას დაფიქსირებული კონსტრუქციული დეტალები და მშენებლობის ტექნიკა საშუალებას იძლევა ვიმსჯელოთ მის არქიტექტურულ ფორმაზე. სახლი წარმოადგენდა ნახევრადმიწურს, რომლის იატაკი მიწის თანადროული ზედაპირიდან 1,2-1,5 მ სიღრმეზე იყო გამართული. კედლები, რომლებსაც საძირკველი არ გააჩნია, ამოყვანილია ცალპირად ნაწყოები რიყის ქვით. ასეთი კედლები, როგორც ჩანს, მიწის თანადროულ ზედაპირამდე ამოდიოდა. კედლის იმ ნაწილის შესახებ, რომელიც მიწის დონის ზემოთ იყო გამართული არქეოლოგიური მონაცემები არ გაგვაჩნია. ვარაუდის სახით შეიძლება დავუშვათ, რომ ზედა ნაწილიც ქვით იყო ამოყვანილი. თუ ასეთი კედელი არსებობდა ის, განსხვავებით ქვედა ნაწილისაგან, ორპირი უნდა ყოფილიყო.

სურ. 4-20. სახლი № 1. სამხრეთ-დასავლეთი ნაწილი. საქონლის ქვედა ყბის ფრაგმენტი. ხელი სამხრეთიდან.

არ არის გამორიცხული, რომ კედლის ეს ნაწილი ხის ძელებით იყო შეკრული. სახლს, როგორც ჩანს ბრტყელი გადახურვა უნდა ჰქონოდა. გადახურვის კონსტრუქცია არ ეყრდნობოდა ქვის კედლებს. გადახურვის სიმძიმეს, კედლები, ქვის ცალპირი წყობის გამო, ვერ გაუძლებდა. ამიტომ, იგი ეყრდნობოდა კედლების გასწვრივ და სახლის ინტერიერში გამოვლენილ ქვის ბალიშებზე აღმართულ ხის ბოძებს. გადახურვისათვის საჭირო საყრდენი ბოძების ასეთი განლაგება თრიალეთის (ზურტაკეტი, კუშჩი) შუა ბრინჯაოს ხანის ყორღანებშია დადასტურებული. ეს ყორღანები ძვ.წ. XVIII ს მიეკუთვნება და ჯინისის ნამოსახლარის გამართვის თარიღს წინ უსწრებს.

სურ. 4-21. სახლი № 1. აღმოსავლეთი კედლის შუა ნაწილი. № 3 კერის ნაშთი. ხედი სამხრეთიდან.

სახლის ინტერიერი მარტივია. იგი წარმოადგენს წაგრძელებული ოთხკუთხედის ფორმის დარბაზს, რომელიც სახურავის საყრდენი ბოძებით ოთხადაა გაყოფილი. ჩრდილო-აღმოსავლეთ კუთხეში კერა (№ 1; სურ. 4-22, 23, 24, 25), ხოლო აღმოსავლეთ კედელში კი ღუმელია (სურ. 4-27; ტაბ 4-X) გამართული. იატაკი თიხატკეპნილია, რომელიც რამდენჯერმე ჩანს განახლებული. ზედა დონის იატაკში, რამდენიმე ადგილას, ქვის ფილებით მოგებული მოედნები შეინიშნება. ამ დონეზე იატაკი არ არის თარახული. მაგალითად 5 F და 5 I კვადრატებში არსებული ქვის ფილების ზედაპირი 0,05 მ მაღლაა ვიდრე მათ შორის არსებული თიხატკეპნილი იატაკი, ხოლო 6 H კვადრატში გამოვლენილი კერის ძირი და იატაკი 0,04 მ-ით მაღლაა ვიდრე ზემოთ აღნიშნულ კვადრატებში მითითებული ქვით მოგებული მოედნები. მათი შეერთების ადგილები კარგადაა გადაღესილი, რაც ბოლო ეტაპზე მათ ერთდროულად ფუნქციონირებაზე მიუთითებს. მიხედვად ამისა, გაურკვეველი რჩება ქვის ფილებით მოგებული ადგილების ფუნქცია და გამართვის დრო. რჩება შთაბეჭდილება, რომ ისინი ძველი იატაკის ნაწილებს წარმოადგენენ. თუმცა არ არის გამორიცხული, რომ მხოლოდ იატაკის ცალკეული ადგილები იყო მოგებული ქვის ფილებით და ამ მოედნებს სპეციალური ფუნქცია გააჩნდათ. შეიძლება სახლის ძველი იატაკი მთლიანად ან ნახევრად იყო დაგებული ქვის ფილებით და მისი დაზიანების შემდეგ მოხდა თიხატკეპნილი იატაკის გამართვა. არ არის გამორიცხული, რომ ქვის იატაკი ყველაზე ძველი იყოს, თუმცა გადაჭრით ამის მტკიცება ძნელია.

სახლის ინტერიერის განახლებაზე აღმოსავლეთი კედლის გასწვრივ გამოვლენილი კერების ნაშთებიც მიუთითებენ. ზედა დონის იატაკის შესატყვისი კერა (№ 1) სახლის ჩრდილო-აღმოსავლეთ კუთხესთან დაფიქსირდა (კვადრატი 6 H). კერა (სურ.4-22, 23, 24; ტაბ. 4-VIII) მიდგმულია აღმოსავლეთ კედელზე, ჩრდილოეთი კედლიდან კი 2,0 მ-ითაა დაცილებული. იგი ნახევარწრიული ფორმისაა. მისი სიგრძე ჩრდილოეთ-სამხრეთის ხაზზე 0,8 მ-ია, აღმოსავლეთ-დასავლეთის ხაზზე 0,7 მ. წრე ქვის ფილებითაა შედგენილი და შელესილია თიხის ხსნარით. ბორცის მაქსიმალური სიმაღლე 0,18 მ-ია. კერის ცენტრში ჩადგმული იყო წრიული ფორმის ქვის ფილა (დიამეტრი 0,3 მ, სისქე 0,06 მ). მის ჩრდილოეთით და სამხრეთით ორი ქვა (0,24 X 0,19 X 0,13 მ; 0,3 X 0,14 X 0,14 მ) იდო. ყველა ქვაზე ძლიერი ცეცხლის კვალი შეინიშნება. კერა შევსებული იყო ნაცრით. სქელი ნაცრის ფენა მის წინ და სახლის ჩრდილო-აღმოსავლეთ კუთხეში დაფიქსირდა.

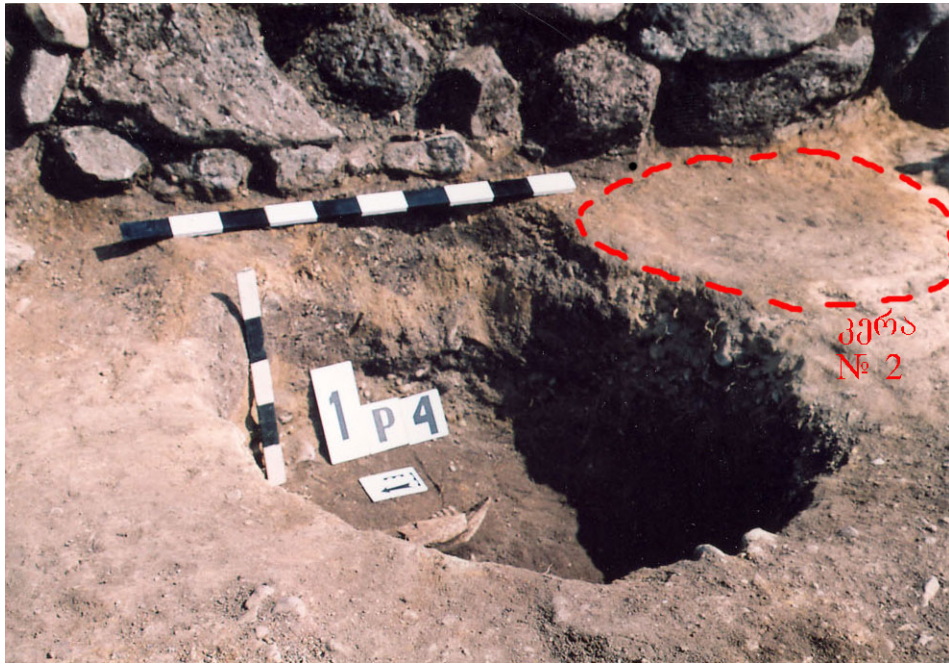
სურ. 4-22. სახლი № 1. ჩრდილო-აღმოსავლეთი კედლის მომრგვალებული კუთხე. შუა ნაწილში № 1 კერის ნაშთი. ხედი დასავლეთიდან.

სურ. 4-23. სახლი № 1. ჩრდილო-აღმოსავლეთ კუთხეში № 1 კერის ნაშთი. ხედი დასავლეთიდან.

სურ. 4-24. სახლი № 1. № 1 კერის ნაშთი. ხედი დასავლეთიდან

სურ. 4-25. სახლი № 1. აღმოსავლეთი კედლის შუა ნაწილთან სამეურნეო ორმო № 4 და კერა № 2-ის ძირის ნაშთი. სამეურნეო ორმოში ჩანს საქონლის ქვედა ყბის ფრაგმენტი. ხედი დასავლეთიდან.

№ 2 კერა აღმოსავლეთი კედლის ცენტრალურ ნაწილში (კვადრატი 9 B), № 1 კერიდან 2,25 მ დაცილებით გამოვლინდა იგი ძლიერაა დაზიანებული. შემორჩენილია თიხით ნალესი დაბალი ბორტი, რომელიც გადალესილი იყო ახალი იატაკის გამართვისას. ზედა იატაკის დონიდან კერის ფსკერი 0,09 მ-ით დაბლაა. კერა მრგვალი ფორმისა (დიამეტრი 0,65 მ) ყოფილა. კერა ჩაკვეთილია № 4 სამეურნეო ორმოს მიერ (სურ. 4-25).

სურ. 4-26. სახლი № 1. კერა № 3, ძირის ნაშთი. ხედი სამხრეთიდან.

№ 3 კერა გამართული ყოფილა სამხრეთი კედლიდან 2,25 მ დაცილებით (კვადრატი 9 G, 12 A). მისი ფორმის გარკვევა ძნელია, შემორჩენილია ქვის ოთხკუთხა ფილა (0,5 X 0,5 მ) და ბორცის მცირე ნაშთები. ქვის ფილა ცეცხლის ზემოქმედების შედეგად დამსკდარია. ეს კერაც ზედა დონის იატაკის ქვეშაა მოქცეული (სურ. 4-21, 26).

სურ. 4-27. სახლი № 1. დასავლეთი კედლის შუა ნაწილთან ქვის ფილებით შეკრული ღუმელის ნაშთი. ხედი დასავლეთიდან

ახლა ძნელია იმის თქმა თუ ამ ორი უკანასკნელი კერიდან რომელი შეესაბამებოდა ქვედა თიხატკეპნილ იატაკს. მიგვაჩნია, რომ № 2 და № 3 კერები სხვადასხვა დროს ფუნქციონირებდნენ. ამდენად საფიქრებელია, რომ ინტერიერი კიდევ ერთხელ იყო განახლებული, რომლის კვალიც მხოლოდ კერის სახით შემორჩა. თუ გავითვალისწინებთ № 3 კერის გვერდზე გამოვლენილ ორ ფილას, რომლებზეც ცეცხლის კვალი არ არის, შეიძლება გვეფიქრა, რომ იგი იმ დროს არის გამართული, როდესაც სახლს ქვის იატაკი ჰქონდა. მიუხედავად იმისა, რომ ძნელია ასეთი იატაკის არსებობის დაფიქსირება, ასეთი შესაძლებლობის დაშვება მაინც შეიძლება. თუ ასეთ რეკონსტრუქციას მივიღებთ მაშინ ისიც უნდა დაგუშვათ, რომ ქვის ფილებით მოგებული იატაკი ყველაზე ძველია და მას № 3 კერა შეესაბამება. 9 D და 9 E კვადრატების საზღვარზე შავი ფერის ლაქა შეინიშნებოდა, რის გამოც იგი სამეურნეო ორმოდ (№ 5) იქნა მიჩნეული და ასეც გატარდა საველე-საადრიცხოვო დოკუმენტაციაში. თუმცა მისი ამოსუფთავების შემდეგ 0,12 მ სიღრმის და 0,65 მ დიამეტრის ჩაღრმავება დაფიქსირდა, სადაც რამდენიმე არტეფაქტი აღმოჩნდა (ინვ. №№ 121, 128, 251).

სურ. 4-28. სახლი № 1. დასავლეთი კედლის შუა ნაწილთან ქვის ფილებით შეკრული ლუმელი. ხედი დასავლეთიდან

ყურადღებას იქცევს სახლის დასავლეთი კედლის კონსტრუქციული თავისებურება. სამხრეთ-დასავლეთი კუთხიდან 3,75 მ დაცილებით კედლის წყობა ნახევარკალურად შედის კედლის სისქეში, რის შედეგადაც

წარმოქმნილია 0,55 მ სიღრმის და 1,2 მ სიგანის ნიშა. ნიშაში შედგმულია ქვის ფილებით შეკრული, წაგრძელებული ფორმის კონსტრუქცია (სურ. 4-27, 28, 29). მისი სიგრძე აღმოსავლეთ-დასავლეთის ხაზზე 1,1 მ-ია, სიგანე 0,45 მ, სიღრმე 0,35 მ. კედლები შედგენილია ვერტიკალურად დაყენებული თხელი ფილებითა და რიყის ქვებით. ორი ფილა (0,42 X 0,26 X 0,06 მ; 0,47 X 0,17 X 0,04 მ) უშუალოდ კედელში დატოვებულ ნიშაშია შედგმული. ასეთივე ფილები დაგებულია იატაკზეც. აღმოსავლეთით ჩადგმული ფილა (0,62 X 0,25 X 0,05 მ) კედლიდან 1,1 მ-ის დაცილებითაა. ფილებს შორის რიყის ქვის კედლებია ამოყვანილი. შიდა სივრცე შევსებული იყო კერამიკის ფრაგმენტებით (ინვ. № 249, 263-269), და ნაცრიოთ. აქვე აღმოჩნდა თხის ან ცხვრის კბილები (ინვ. № 361) და ხელსაფქვავის ქვა (ინვ. № 305).

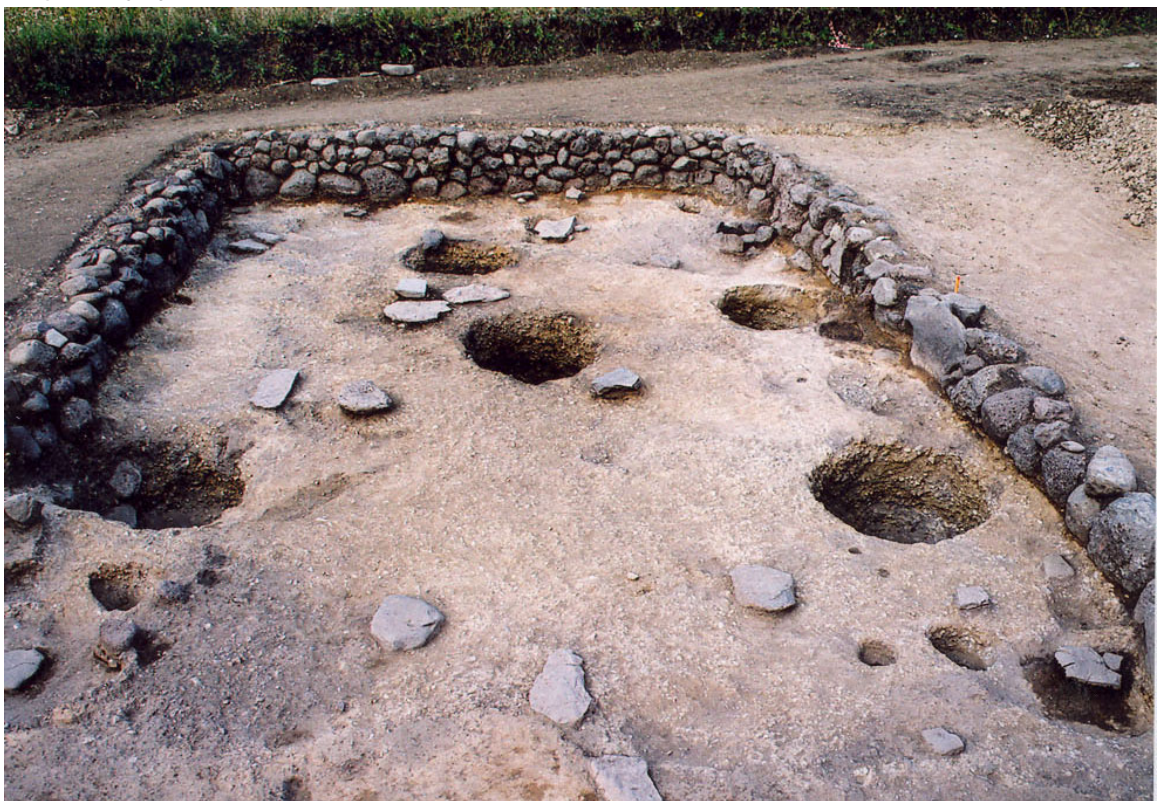

სურ. 4-29. სახლი № 1. დასავლეთი კედლის შუა ნაწილთან ქვის ფილებით შეკრული ღუმელის ნაშთი პრეპარაციის შემდეგ.
ხედი აღმოსავლეთიდან.

ეს კონსტრუქცია როგორც ჩანს ღუმელს წარმოადგენდა (სურ. 4-27, 28, 29). იგი შეიძლება ორგანოფილებიანი იყო. ღუმელის სამხრეთით, 0,5 მ დაცილებით კიდევ ერთი ფილა (0,3 X 0,25 X 0,04 მ) აღმოჩნდა. იგი ვერტიკალურადაა ჩადგმული და კედელზეა მიბჯენილი. ამ ფილასა და ღუმელს შორის ნაცრის თხელი (0,03 მ) ფენა დადასტურდა (სანაცრე განყოფილება?). სანაცრე განყოფილებას უნდა წარმოადგენდეს თიხით შელესილი დაბალი ჩაღრმავებაც, რომელიც ღუმელის სამხრეთით, ზედა დონის იატაკის ქვეშ გამოვლინდა (სურ. 4-29). მისი ბორტები გადაღესილი იყო თიხატკეპნილი იატაკით. კონსტრუქცია ძლიერაა დაზიანებული და

მისი ფორმის აღდგანა ჭირს. თუმცა უნდა ითქვას, რომ კედლის გამიზნული დეფორმაცია განსაკუთრებულ მიზანს ემსახურებოდა. შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ აქ საკვამური იყო გამართული. რამდენადაც კედელი მშენებლობის დროს სპეციალურად არის დეფორმირებული უნდა ვივარაუდოთ, რომ ღუმელი ამ ადგილზე თავიდანვე იყო გათვალისწინებული. თუმცა სანაცრე განყოფილებაში იატაკის ადების შემდეგ გაირკვა, რომ იგი ნაწილობრივ ფარავდა ერთ-ერთ საბოძე ორმოს. ღუმელის სანაცრე განყოფილებები დაზიანებულია მცირე ზომის, კონუსისებური ორმოთი, რომელშიც ქვის სასრესი აღმოჩნდა (სურ. 4-29). ეს ორმოც ზედა დონის იატაკით იყო დაფარული.

ეს ფაქტები სახლის საფუძვლიან რეკონსტრუქციაზე კიდევ ერთხელ მიუთითებენ.

სურ. 4-30. სახლი № 1. ინტერიერი. სამეურნეო ორმოები.
ზედი სამხრეთიდან.

სახლში ხუთი სამეურნეო ორმო (№№1-4, №6) გაითხარა (სურ. 4-30; ტაბ. 4-III, IX). ყველა მათგანს თიხატკეპნილი იატაკები აქვს გაჭრილი. იატაკის ის მონაკვეთები, რომლებიც ორმოებს ებჯინება (ორმოების პირებთან) უსწორმასწოროა და აშკარად ჩაკვეთილია (სურ. 4-31, 32, 33). სახლში ჩაყრილი მიწის ადებისას ალაგ-ალაგ დიდი ზომის ქვარგვალების კონცენტრაციის ადგილები შეინიშნებოდა. იატაკამდე სახლები შავი ფერის, მკვრივი მიწითაა შევსებული. ამდენად ორმოები სახლის დანგრევის შემდეგაა გამართული (ამაზე მიუთითებს პალინოლოგიური მონაცემებიც. იხ. ქვემოთ).

სურ. 4-31. სახლი № 1. ინტერიერი. სამეურნეო ორმო № 2.
ხედი აღმოსავლეთიდან.

სურ. 4-32. სახლი № 1. ინტერიერი. სამეურნეო ორმო № 3.
ხედი სამხრეთიდან.

სურ. 4-33. სახლი № 1. ინტერიერი. სამეურნეო ორმო № 1.
კედელთან ჩანს ირმის რქის ფუძისგან გაკეთებული კვერთხის თავი.
ხელი აღმოსავლეთიდან.

სურ. 4-34. სახლი № 1. ინტერიერი. „ღუმელის“ აღმოსავლეთით მდებარე მცირე
ზომის ორმო სასრესი ქვით.
ხელი სამხრეთიდან.

სურ. 4-35. სახლი № 1. ინტერიერის სამხრეთ-დასავლეთი კუთხე. გადახურვის კონსტრუქციის ხის ბოძების ქვის ბალიშები და წრიული ორმოები. ხედი აღმოსავლეთიდან.

სურ. 4-36. სახლი № 1. ინტერიერის ჩრდილო-აღმოსავლეთი კუთხე. გადახურვის კონსტრუქციის ხის ბოძის წრიული ორმო-ბუდე. ხედი დასავლეთიდან.

სურ. 4-37. სახლი № 1. ინტერიერი. გადახურვის კონსტრუქციის ხის ბოძების ქვის ბალიშები, საბოძე ორმოები და სამეურნეო ორმოები. ხელი სამხრეთიდან.

სურ. 4-38. სახლი № 1. ინტერიერი. ბრინჯაოს მახათი.
ხედი აღმოსავლეთიდან.

ინტერიერში მრავალი არტეფაქტი იქნა დადასტურებული: 8 E კვადრატის სამხრეთ ნაწილში ირმის სამად გატოტვილი რქა (ინვ. № 392ა) აღმოჩნდა (სურ. 4-17; ტაბ. 4-XXIV). იგი იატაკიდან 0,4 მ სიმაღლეზე იდო, რაც იმაზე უნდა მიუთითებდეს, რომ იგი ან სახლის სახურავზე იყო დამაგრებული ან ინტერიერში იყო ჩამოკიდებული. აღსანიშნავია, რომ მის გვერდით საბოძე ბალიში იქნა დადასტურებული (სურ. 4-16). 8 I კვადრატში გამოვლენილ ქვის ფილებზე (სისქე 0,03 მ) თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (ინვ. № 236-239), მსხვილფეხა და წვრილფეხა საქონლის ძვლები (ინვ. № 375) აღმოჩნდა. 5 G კვადრატის სამხრეთ-აღმოსავლეთ კუთხეში, იატაკში ჩარჭობილი იყო ბრინჯაოს მახათი (ინვ. № 337; სურ. 4-38; ტაბ. 4-XV,8). 8 D კვადრატის აღმოსავლეთ ნაწილში დაფიქსირდა 0,4 მ დიამეტრის და 0,3 მ სიღრმის ორმო, რომელიც ქვედა დონის იატაკში იყო ამოღებული და კედლები თიხით ჰქონდა ამოლესილი. ორმოს ძირზე იდო მრგვალი ფორმის სასრესი ქვა (ინვ. № 304; სურ. 4-34). 8 G კვადრატის ჩრდილოეთ ნაწილში, ქვედა იატაკის დონეზე გასუფთავდა 0,35 მ დიამეტრის და 0,15 მ სიღრმის ორმო (შეიძლება საბოძე), რომელშიც კერამიკის ფრაგმენტები (ინვ. № 297, 298) და ობსიდიანის ანატკეცები აღმოჩნდა.

პალინოლოგიური შესწავლისათვის სახლის იატაკიდან და სამეურნეო ორმოებიდან აღებული ნიმუშების პალინოლოგიური სპექტრი ღარიბია. იატაკზე დაფიქსირდა დამწვარი ორგანული ნივთიერებების მიკროსკოპული ნაშთები. ორმოები ძირითადად ტყის ელემენტებს და გვიმრისნაირებს შეიცავენ, მცირე რაოდენობით გვხვდება ხორბლის მტვერიც. ეყვავადის აზრით ეს ორმოები სანაგვედ გამოიყენებოდა [ე. ყვავაძე. წალკის არქეოლოგიური ექსპედიციის 2004 წლის საველე სამუშაოების შედეგად მოპოვებული მასალის შესწავლის ანგარიში].

№ 1 სახლში აღმოჩნდა:

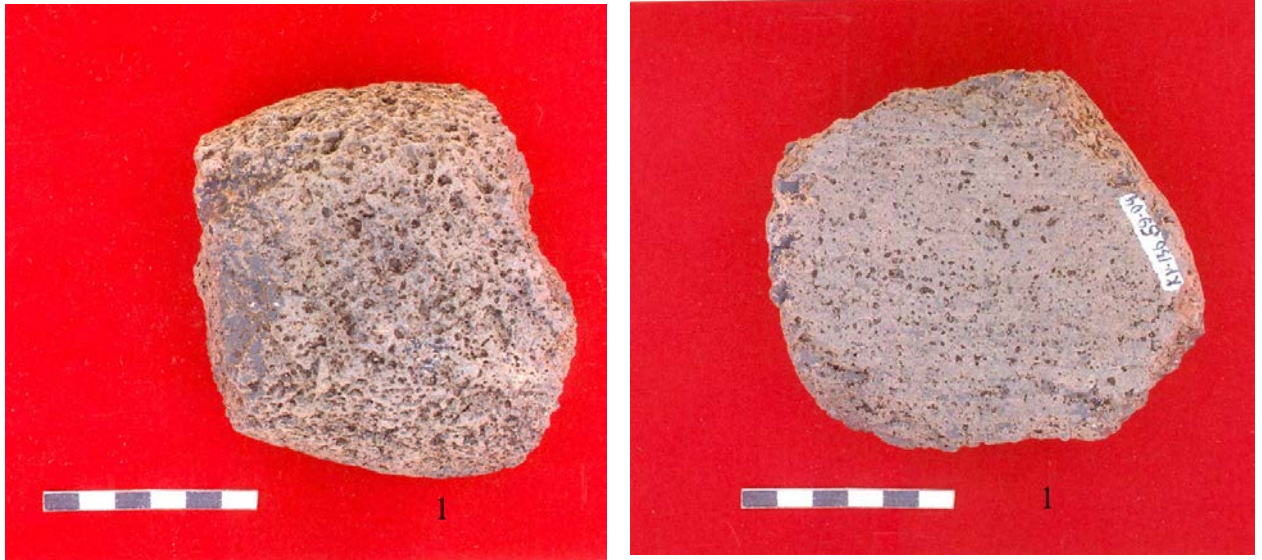
1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 16), მოჩალისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს. ხელითაა ნაძერწი, კეცის სისქე - 0,9 სმ. ნაკვ. III, მე-5-6 კვადრატების საზღვარზე. ტოპსოილის დონიდან (შეესაბამება კედლების ზედა დონეს) 0,10 მ სიღრმეზე¹⁶.

2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 17), მოვარდისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. ნაკვ. III, მე-5-6 კვადრატების საზღვარზე. 0,10 მ სიღრმეზე.

3. ობსიდიანის ანატკეცი (ინვ. № 18), დაუმუშავებელი. ნაკვ. III, მე-5-6 კვადრატების საზღვარზე. ტოპსოილის დონიდან 0,10 მ სიღრმეზე.

4. ობსიდიანის ანატკეცი (ინვ. № 18ა), ამოღარული, მუცელზე დამაბლაგვებელი რეტუშით. ნაკვ. III, მე-8-9 კვადრატების საზღვარზე. 0,10 მ სიღრმეზე.

5. საქონლის კბილი (ინვ. № 19). ნაკვ. III, მე-8-9 კვადრატების საზღვარზე. 0,10 მ სიღრმეზე.

სურ. 4-39. სახლი 1. ხელსაფეკვავი (ინვ. №59).

6. ხელსაფეკვავის ფრაგმენტი, ბაზალტის. 8-H კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ კუთხეში (ინვ. №59; სურ. 4-39; ტაბ. 4-XVII,1).

7. თიხის ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 60), მოშავოდაა გამომწვარი, ხელით ნაძერწი, გახვრეტილი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 8-H კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში (ტაბ. XVII,4).

8. თიხის ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 61), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირს ამოღარული კონცენტრული ხაზები შემოუყვება. კეცის სისქე - 0,5 სმ. 8-H კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ კუთხეში.

9. ჯამის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 62), მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალია, პირი ოდნავ მოყრილი. 8-D კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-40; ტაბ. 4-XVIII,5).

¹⁶ სიღრმეები მოცემულია სახლების კედლების ზედა დონიდან, რაც შეესაბამება ე.წ. ტოპ-სოილის დონეს. ნულოვანი წერტილი დაფიქსირებულია III ნაკვეთის 4 კვადრატის ჩრდილო-დასავლეთ კუთხეში.

10. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 63), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, კეცის სისქე -1,1 სმ. 8-D კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში.

სურ. 4-40. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №129; 2. ინვ. № 165; 3. ინვ. №124; 4. ინვ. №62).

11. თიხის ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 64), მოშავოდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირს ხორბლის მარცვლისებრი ორნამენტი შემოუყვება. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 8-D კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (ტაბ. 4-XVIII, 7).

12. თიხის ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 65), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, სმ. 8-H კვ-ის უკიდურეს სამხრეთ ნაწილში (სურ. 4-42,1; ტაბ. 4-XVII,7).

13. თიხის ჭურჭლის ძირის ფრაგმენტი (ინვ. № 66), ლეგა მოყავისფრო, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, კეცის სისქე - 0,8 სმ. 8-E კვ-ის უკიდურეს სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

14. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 67), ლეგა-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, კეცის სისქე - 0,7 სმ. 8-E კვ-ის უკიდურეს სამხრეთ ნაწილში.

15. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 68), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, კეცის სისქე - 0,7 სმ. 8-H კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

16. ობსიდიანის ანატაკეცი (ინვ. № 69). 8-H კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

სურ. 4-41. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №164;
2. ინვ. № 136; 3. ინვ. №102).

17. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 70), მოჩალისფრო-მოყავისფროდ გამომწვარი, ხელით ნაძერწი. თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 9-G კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ კუთხეში.

სურ. 4-42. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №65;
2. ინვ. № 114; 3. ინვ. №141; 4. ინვ. №115; 5. ინვ. №85).

18. აქატის ფრაგმენტი (ინვ. № 71). 9-G კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ კუთხეში.

19. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 72), მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, კეცის სისქე - 0,8 სმ. 8-H კვ-ის უკიდურეს ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში.

20. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 73), მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, კეცის სისქე - 0,5 სმ. 8-F კვ-ის სამხრეთ ნაწილში.

სურ. 4-43. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №98; 2. ინვ. № 86; 3. ინვ. №99; 4. ინვ. №137).

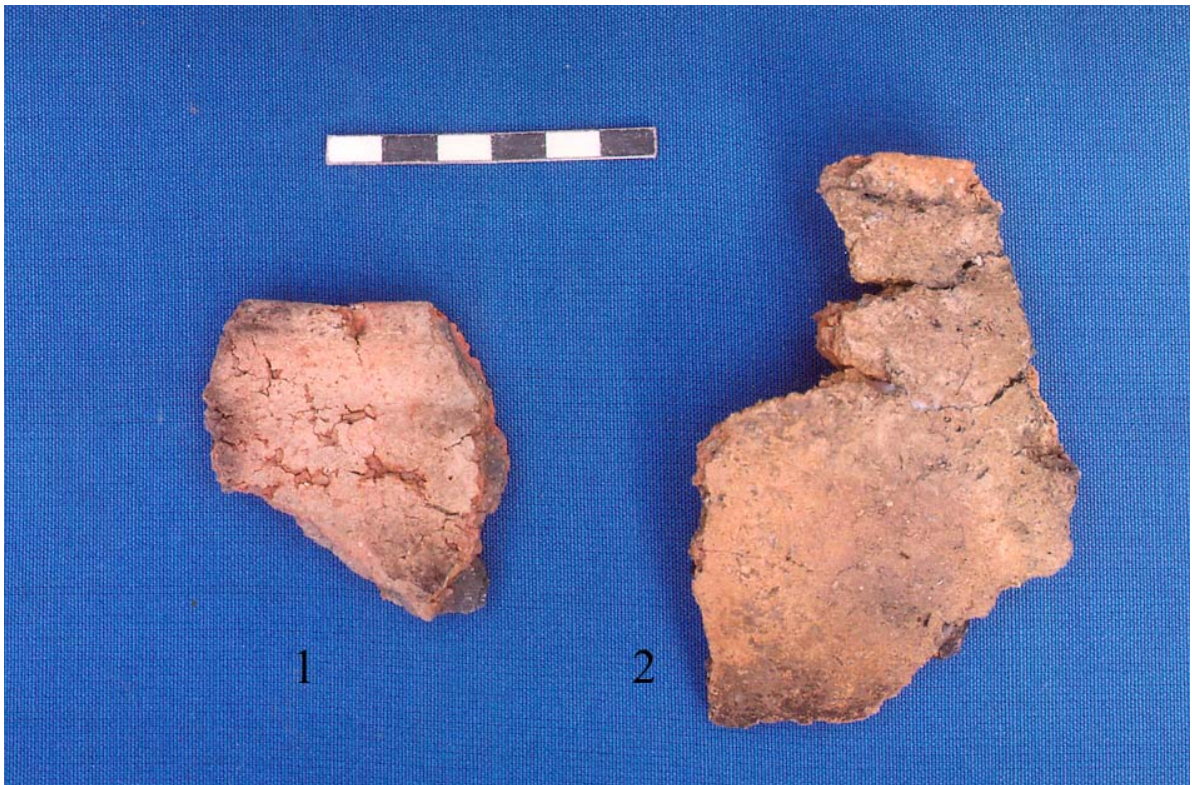
21. ობსიდიანის ანატაკეცი (ინვ. № 74), 2 ც. დაუმუშავებელი. 8-E კვ.
22. აქატის ფრაგმენტი (ინვ. № 75). 8-E კვ.
23. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები, (ინვ. № 76), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ, 8-F კვ-ის სამხრეთ ნაწილში.
24. სხვადასხვა თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (ინვ. № 77), ერთი მოყავისფროდაა გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირზე ამოღარული და ხორბლის მარცვლისებრი ორნამენტი შემოუყვება. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 9-A კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში.
25. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 78), მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 6-A კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ კუთხეში.

სურ. 4-44. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 83;
2. ინვ. № 174; 3. ინვ. №120).

26. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 79), მოყავისფროდ გამომწვარი, ხელით ნაძერწი, თიხა წვრილ მინარეგებს შეიცავს. კეცის სისქე 0,8 სმ. 8-H კვ-ის სამხრეთ ნაწილში.

27. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 80), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარეგებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 8-I კვ-ის აღმოსავლეთ მხარეს.

სურ. 4-45. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №113;
2. ინვ. № 163).

28. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 81), მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარეგებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 8-H კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.

29. თიხის ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 82), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარეგებს შეიცავს, მხარს ნაპრიალები ვერტიკალური ზოლები დაუყვება. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 8-G კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.

30. თიხის ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 83), შავადაა გამომწვარი, კეცი ყავისფერია, თიხა წვრილ მინარეგებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 8-G კვ-ის დასავლეთ ნაწილში (სურ. 4-44,1).

სურ. 4-46. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №193; 2. ინვ. № 139; 3. ინვ. №153; 4. ინვ. №125ა; 5. ინვ. №125).

31. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 84), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 8-d კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ კუთხეში.

32. თიხის ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 85), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირს ამოღარული კონცენტრული სარტყელი და ხორბლის მარცვლისებრი ორნამენტი შემოუყვება. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 8-I კვ-ის დასავლეთ ნაწილში (სურ. 4-42,5; ტაბ. 4-XXI,4).

33. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 86), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, შტამპისებრი ორნამენტით. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 8-I კვ-ის აღმოსავლეთ მხარეს (სურ. 4-43,2; ტაბ. 4-XXI,7).

34. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 87), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელითაა ნამერწი, ბაკო მრგვალი აქვს. 8-D კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში (ტაბ. 4-XXVIII,6).

35. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 88), მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 8-D კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში.

სურ. 4-47. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №142; 2. ინვ. № 181; 3. ინვ. №136; 4. ინვ. №128).

36. კერამიკის ფრაგმენტი (ინვ. № 89), მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 8-H კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში.

37. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 90), მოყავისფროდ გამომწვარი, ხელითაა ნაძერწი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 8-I კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში.

38. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 91), მოვარდისფრო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 8-I კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში.

39. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 92), ზედაპირი მოყავისფროდ, ხოლო შიდა პირი შავადაა გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 8-I კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში.

40. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 93), მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 9-G კვ-ის სამხრეთ ნაწილში.

სურ. 4-48. სახლი № 1. სასრესები, ქვის (1. ინვ. №182; 2. ინვ. № 140).

41. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 94), მოშავო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირს ფართო ამოღარული წრიული და შტამპისებრი ორნამენტი შემოუყვებოდა. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 9-D კვ-ის სამხრეთ ნაწილში.

სურ. 4-49. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 172; 2. ინვ. № 167).

42. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 95), მოყავისფროდ გამომწვარი, ხელითაა ნაძერწი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 8-E კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

43. თიხის ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 96), მოვარდისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო ბრტყელი აქვს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 8-E კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

სურ. 4-50. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის პირ-გვერდების ფრაგმენტები (1. ინვ. №212; 2. ინვ. № 242).

44. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 97), მოყავისფრო ზედაპირითა და შავი შიდაპირით, თიხა წვრილ მინარევეებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 8-E კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

45. თიხის ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 98), მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევეებს შეიცავს, ზედაპირზე შტამპური ორნამენტი შემოუყვება. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 9-D კვ-ის დასავლეთ ნაწილში (სურ. 4-43,1; ტაბ. 4-XXI,6).

46. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 99), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევეებს შეიცავს, ზედაპირზე შტამპური ორნამენთია დატანილი. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 8-H კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-43,3; ტაბ. XVII,5).

47. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 100), მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევეებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 8-F კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

სურ. 4-51. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №237; 2. ინვ. № 212; 3. ინვ. №239;

48. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. №101), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევეებს შეიცავს, ხელითაა ნაძერწი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 8-F კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

სურ. 4-52. სახლი 1. თიხის ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტები (1. ინვ. №238; 2. ინვ. № 231).

49. თიხის ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 102), მოშავო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირს ერთი კონცენტრული და ამოღარული ტალღისებრი ორნამენტი შემოუყვება. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 8-Н კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში (სურ. 4-41,3; ტაბ. 4-XVII,6).

50. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 103), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 1,9 სმ. 9-D კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში.

ს

ურ. 4-53. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის პირ-გვერდების ფრაგმენტები (1. ინვ. №243; 2. ინვ. № 236).

51. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 104), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელითაა ნაბერწი. კეცის სისქე - 1,5 სმ. 8-Н კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.

52. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 105), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 8-Н კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.

სურ. 4-54. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. №245).

53. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 106), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,5 სმ. 8-I კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

სურ. 4-55. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №275; 2. ინვ. № 296; 3. ინვ. №273; 4. ინვ. №292; 5. ინვ. №261; 6. ინვ. №293).

54. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 107), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 8-I კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

55. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 108), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი, შეზნექილი. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 8-G კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში (ტაბ. 4-XVI,2).

სურ. 4-56. სახლი 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №279; 2. ინვ. № 285; 3. ინვ. №262).

56. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 109), მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 8-E კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში.

57. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. №110), მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 8-I კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში.

58. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 111), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 8-F კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.

59. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. №112), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელითაა ნაძერწი. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 8-Н კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.

სურ. 4-57. სახლი 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №259; 2. ინვ. № 265; 3. ინვ. №276; 4. ინვ. №264).

60. ქოთნის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 113), მოწითალოდ გამომწვარი, კეცი ნაცრისფერია, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელითაა ნაძერწი, ბაკო დაბრტყელებული აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი, შეზნექილი, მხარი მკვეთრად დაქანებული. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 9-Г კვ-ის უკიდურეს სამხრეთ ნაწილში (სურ. 4-45,1; ტაბ. 4-XXIII,2).

61. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 114), მოყავისფრო კეცითა და შავპრიალა ზედაპირით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, (მხარწობიანი?). კეცის სისქე - 0,5 სმ. 9-Г კვ-ის სამხრეთ ნაწილში (სურ. 4-42,2; ტაბ. [XXIII,3](#)).

სურ. 4-58. სახლი 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №297; 2. ინვ. № 266).

62. თიხის ჭურჭლის ყელისა და მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 115), კეცი ყავისფერი აქვს, ზედაპირი შავად ნაპრიალები, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ყელს მხართან ირიბი ნაჭდევები შემოუყვება. კეცის სისქე - 0,5 სმ. 8-Н კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში (სურ. 4-42,4; ტაბ. 4-XVII,8).

63. თიხის ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. №116), შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელითაა ნაძერწი, ბაკო დაბრტყელებული აქვს. კეცის სისქე - 1,3 სმ. 8-G კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.

64. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 117), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 9-G კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

65. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (ინვ. № 118), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელითაა ნაძერწი, (3 ნატეხი). კეცის სისქე - 0,8 სმ. 8-D კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.

სურ. 4-59. სახლი 1. ჭურჭლის ფრაგმენტები
(1. ინვ. №258; 2. ინვ. № 302).

66. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 119), მოყავისფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელითაა ნაძერწი. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 8-D კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.

67. ჯამის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 120), შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო დაბრტყელებული აქვს, მხარი შეზნექილი, კალთას ფართო ამოღარული სარტყელი შემოუყვება. კეცის სისქე - 0,5 სმ. 8-D კვ-ის დასავლეთ ნაწილში (სურ. 4-44,3; ტაბ. 4-XVIII,2).

68. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. №121), გარეთა პირი ყავისფრად, შიდაპირი შავადაა გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 9-E კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.

69. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 122), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 8-E კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში.

70. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 123), შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,5 სმ. 8-F კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.

71. თიხის ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 124), მოვარდისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მომრგვალებული აქვს, პირი სწორი. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 9-B კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში (სურ. 4-40,3; ტაბ. 4-XXIII,10).

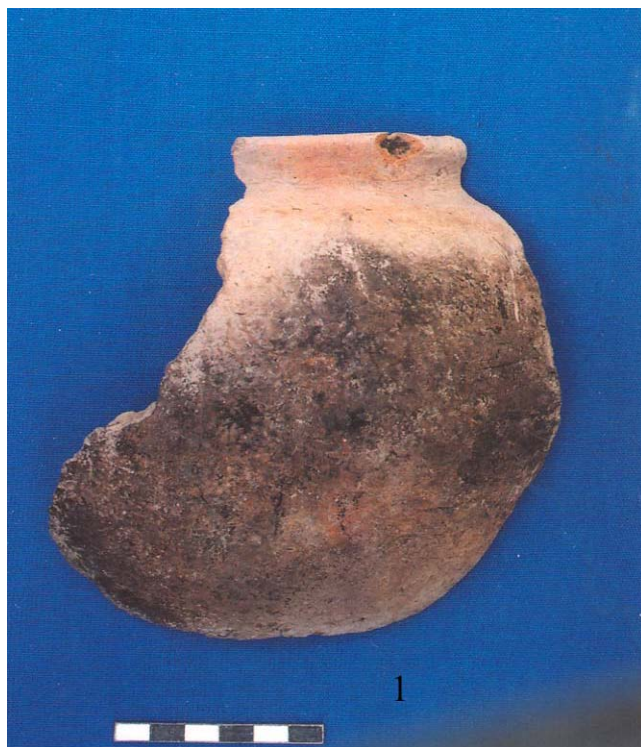
72. ქოთნის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 125), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი-შეზნექილი. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 9-B კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში (სურ. 4-46,5; ტაბ. 4-XXIII,9).

73. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 126), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარეგებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 8-D კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.

74. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 127), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარეგებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 8-D კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.

75. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 128), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარეგებს შეიცავს, ხელითაა ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორი, გახვრეტილია. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 9-E კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში (სურ. 4-47,4; ტაბ. 4-XXIII,7).

76. ჯამის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 129), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარეგებს შეიცავს, ხელითაა ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი ოდნავ მოყრილი, გვერდი მომრგვალებული. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 6-H კვ-ის სამხრეთ ნაწილში (სურ. 4-40,1; ტაბ. 4-XIV,2).

სურ. 4-60. სახლი № 1. ქოთანი (ინვ. №134).

77. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 130), მოყავისფრო ზედაპირითა და შავი შიდაპირით, თიხა წვრილ მინარეგებს შეიცავს. კეცის სისქე - 1,3 სმ. 6-H კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

78. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 131), შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარეგებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 6-H კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში.

79. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 132), შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარეგებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,5 სმ. 6-E კვ-ის სამხრეთ ნაწილში.

80. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 133), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარეგებს შეიცავს, ხელითაა ნაძერწი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 6-H კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში.

81. ქოთანი (ინვ. № 134), (დაზიანებული), მოწითალო-მოყავისფრო, ალაგ შავად გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორი, ყელი დაბალი, მუცელგამობერილი. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 9-G კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში (სურ. 4-60; ტაბ. 4-XXII,1).

82. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 135), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 8-G კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.

83. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 136), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 8-G კვ-ის დასავლეთ ნაწილში (სურ. 4-41,2; ტაბ. 4-XVI,4).

84. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (ძირის და გვერდის), (ინვ. № 137), მოშავო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 6-A კვ-ის დასავლეთ ნაწილში (სურ. 4-43,4; ტაბ. 4-XIV,5).

85. ყურის ფრაგმენტი (ინვ. № 137ა), შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, განიგვეთში მრგვალია. დმ. - 1,8 სმ. 6-G კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.

86. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 138), მოყავისფრო ალაგ მოშავოდ გამომწვარი, ხელითაა ნაძერწი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ნაწილობრივ ალდგა. კეცის სისქე - 1,4 სმ. 6-H კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.

87. თიხის ჭურჭლის (ინვ. № 139), ყელისა და მხრის ფრაგმენტი, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, ყელი დაბალი აქვს, მხარი დაქანებული. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 6-H კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-46,2; ტაბ. 4-XVII,3).

88. ქვა (ინვ. № 140), მრგვალი. 8-H კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-48,2; ტაბ. 4-XVII,2).

89. თიხის ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 141), მოყავისფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, შტამპისებრ ორნამენტისანი. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 8-I კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-42,3; ტაბ. 4-XXI,5).

90. თიხის ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 142), მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, ხელითაა ნაძერწი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, ზედაპირზე გამჭოლი ნახვრეტებით. კეცის სისქე - 1,3 სმ. 9-D კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში (სურ. 4-47,1; ტაბ. 4-XXIII,5).

91. თიხის ჭურჭლის პირ-ყელის ნაწილი (ინვ. № 143), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, ყელი დაბალი - შეზნექილი. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 9-D კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში (ტაბ. 4-XXIII,5).

92. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 144), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელითაა ნაძერწი. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 8-G კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში.

93. თიხის ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. №145), მოყავისფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 8-G კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში.

94. ხელსაფქვავის ფრაგმენტი (ინვ. № 146-147), ბაზალტის. 8-G კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში (ტაბ. 4-XVI,6).

95. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 148), მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,5 სმ. 6-G კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში.

96. თიხის ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 149), მოწითალო ზედაპირით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მომრგვალებული აქვს. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 6-G კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში.

97. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 150), მოშავო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირს ამოღარული ორნამენტი აქვს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 6-G კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.

98. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 151), მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირს ამოღარული ორნამენტი ეტყობა. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 6-G კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.

99. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 152), მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 5-I კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში.

100. თიხის ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 153), მოწითალო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი, შეზნექილი. კეცის სისქე - 0,4 სმ. 5-F კვ-ის დასავლეთ ნაწილში (სურ. 4-46,3; ტაბ. 4-XV,4).

101. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 154), მოყავისფროდ გამომწვარი, შიდაპირი შავია, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 6-D კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში (იატაკის დონეზე).

102. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 155), მოწითალოდ გამომწვარი, კეცი ყავისფერია, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 6-D კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.

103. თიხის ჭურჭლის ძირის ფრაგმენტი (ინვ. № 156), შავადაა გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 8-G კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში.

104. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 157), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 8-G კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში.

105. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 158), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს. კეცის სისქე - 1,2 სმ. 6-E კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.

106. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 159), შავად გამომწვარი, კეცი ყავისფერია, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 6-E კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.

107. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 160), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 6-H კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში.

108. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 161), ზედაპირი ყავისფერი აქვს, შიდაპირი შავი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 6-H კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში.

109. თიხის ჭურჭლის ძირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 162), აგურისფრად გამომწვარი, ძირი ბრტყელია. კეცის სისქე - 0,4 სმ. 8-E კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში .

110. ქოთნის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 163), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი, შეხნეკილი, მხარი მკვეთრად დაქანებული. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 8-E კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-45,2; ტაბ. 4-XIX,4).

111. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 164), მოყავისფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 8-E კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-41,1).

112. ჯამის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 165), შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო დაბრტყელებული აქვს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 8-G კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში (იატაკის ღონეზე. სურ. 4-40,2; ტაბ. 4-XVI,3)).

113. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 166), მოყავისფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 8-C კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში (იატაკის ღონეზე).

114. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 167), მოყავისფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 8-C კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში (იატაკის ღონეზე. სურ. 4-49,2; ტაბ. 4-XVI,5)).

115. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (ინვ. № 168), აგურისფრად გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს. კეცის სისქე - 1,3 სმ. 8-C კვ-ის დასავლეთ ნაწილში (იატაკის ღონეზე).

116. თიხის ჭურჭლის გახვრეტილები ფრაგმენტი (ინვ. № 169), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 8-C კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში (იატაკის ღონეზე).

117. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 170), შავად გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 8-C კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში (იატაკის ღონეზე).

118. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. №171), აგურისფრად გამომწვარი, ხელითაა ნაძერწი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 8-C კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში (იატაკის ღონეზე).

119. თიხის ჭურჭლის ძირი (ინვ. № 172), მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელითაა ნაძერწი. ძირის დმ - 6 სმ. 8-B კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში (იატაკის ღონეზე. სურ. 4-49,1; ტაბ. 4-XVI,8).

120. თიხის ჭურჭლის მუცლის ნაწილი (ინვ. № 173), მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 8-B კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში (იატაკის ღონეზე).

121. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 174), მოყავისფრო, აგურისფრად გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს, ბაკო დაბრტყელებული აქვს, გვერდი სწორი, კალთა ბრტყელ ძირში გადადის. კეცის სისქე - 1,2 სმ. 6-G კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში (იატაკის ღონეზე. სურ. 4-44,2; ტაბ. 4-XIV,3).

122. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 175), მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 6-G კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.

123. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 176), შავად-გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 6-G კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.

124. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (ინვ. № 177), მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 5-I კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.

125. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 178), მოყავისფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 5-F კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში.

126. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 179), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 5-F კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში.

127. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 180), გარეთა პირი აგურისფრად, შიდაპირი შავადაა გამომწვარი, სქელკეციაანი, თიხა ობსიდიანის მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 3,5 სმ. 5-F კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-47,2; ტაბ. XX,3).

128. თიხის ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 181), მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირთან გახვრეტილია. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 8-F კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (იატაკის ღონეზე).

129. სასრესი (ინვ. № 182), ქვის, სფერული. 8-F კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-48,1; ტაბ. 4-XX,1).

130. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 183), მოყავისფრო ზედაპირითა და შავი შიდაპირით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელითაა ნაძერწი. კეცის სისქე - 1,8 სმ. 5-H კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში.

131. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 184), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 5-H კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში.

132. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 185), მოყავისფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 9-D კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში.

133. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (ინვ. № 186), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 9-D კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში.

134. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (ინვ. № 187), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირს ყურის დაძერწვის კვალი ეტყობა. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 8-E კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში (იატაკის ღონეზე).

135. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 188), მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 8-E კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში (იატაკის ღონეზე).

136. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 189), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელითაა ნაძერწი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 8-E კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

137. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 190), ზედაპირი ნაცრისფრადაა გამომწვარი, სარჩული მოვარდისფროდ, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელითაა ნაძერწი. კეცის სისქე - 1,5 სმ. 8-E კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

138. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 191), შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 8-E კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

139. თიხის ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 192), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელითაა ნაძერწი, ბაკო დაბრტყელებული აქვს, პირს ყურის მიძერწვის ადგილი ეტყობა. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 6-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში (იატაკის ღონეზე).

140. თიხის ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 193), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელითაა ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი შეზნეპილი, ზედაპირი დეფორმირებული აქვს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 6-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში (იატაკის დონეზე. სურ. 4-46,1).

141. თიხის ჭურჭლის ძირის ფრაგმენტი (ინვ. № 194), შიდა პირი შავად, ხოლო გარეთა პირი აგურისფრადაა გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 1,2 სმ. 6-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში (იატაკის დონეზე).

142. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 195), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 6-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში (იატაკის დონეზე).

143. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 196), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 8-E კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში (იატაკის დონეზე).

144. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 197), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 1,2 სმ. 8-E კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში (იატაკის დონეზე).

სურ. 4-61. სახლი № 1. თიხის ტაფისებური ოთხკუთხა ჭურჭლი (ინვ. № 198).

145. ტაფისებრი ჭურჭელი (ინვ. № 198), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, წაგრძელებული ოთხკუთხა ფორმისა, ბაკო დაბრტყელებული აქვს, დაზიანებულია. სიგანე - 15,5 სმ, შემორჩენილი სიმაღლე - 4 სმ. 8-E კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (იატაკის დონეზე. სურ. 4-61,1; ტაბ. 4-XIX,1).

146. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 199), მოყავისფროდ გამომწვარი, ზედაპირს წნევით დატანილი ნაპირალები ზოლები დაუყვება. კეცის სისქე - 0,4 სმ. 8-E კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (იატაკის დონეზე).

147. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 200), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელითაა ნაძერწი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 8-E კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (იატაკის დონეზე).

148. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 201), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 8-E კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (იატაკის დონეზე).

149. თიხის ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 202), მონაცრისფრო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 8-E კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (იატაკის დონეზე).

150. ჭურჭლის ყელისა და მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 203), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, კეცის სისქე - 0,7 სმ. 8-F კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში (იატაკის დონეზე).

151. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 204), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 8-F კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში (იატაკის დონეზე).

152. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 205), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 6-E კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.

153. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 206), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 6-E კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.

154. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 207), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 6-E კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.

155. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 208), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 8-I კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

156. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 209), თიხის, მოყავისფრო ზედაპირითა და მოჩაღისფრო შიდაპირით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 8-I კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

157. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 210), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 8-I კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

158. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 211), თიხის, მოყავისფრო ზედაპირითა და შავი შიდაპირით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 8-I კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

159. ქოთანის ფრაგმენტული (ინვ. № 212), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი ოდნავ გადაშლილი, ყელი დაბალი, მხარი მკვეთრად დაქანებული, მუცელი სფერული. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 5-I კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-50,1; ტაბ. 4-XV,2).

160. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 213), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 5-I კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

161. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 214), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,5 სმ. 5-I კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

162. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 215), თიხის, მოყავისფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, კეცი ვარდისფერია. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 9-G კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

163. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 216), თიხის, მოყავისფრო ზედაპირითა და მონაცრისფრო შიდაპირით, თიხა წვრილ მინარევეებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 9-G კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

164. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 217), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევეებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,5 სმ. 6-H კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში.

165. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 218), თიხის, მოვარდისფრო ზედაპირითა და მოშავო-მონაცრისფრო შიდაპირით, ხელითაა ნაძერწი, თიხა წვრილ მინარევეებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 6-H კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში.

166. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 219), თიხის, მოშავო-მოყავიფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევეებს შეიცავს, ბაკო მოგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი შეზნექილი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 6-H კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში (სურ. 4-51,2; ტაბ. 4-XIV,1).

167. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 220), თიხის, მოყავისფრო ზედაპირითა და მოშავო შიდაპირით, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 5-E კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში.

168. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 221), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევეებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 6-H კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში.

169. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 222), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს, ბაკო დაბრტყელებული აქვს. 6-H კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში.

170. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 223), თიხის, მოვარდისფრო ზედაპირითა და ნაცრისფერი შიდაპირით, თიხა წვრილ მინარევეებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 8-G კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

171. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 224), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, დამზადებულია კარგად განლექილი თიხისაგან, ზედაპირი ნაპირალები აქვს, შემკულია ორი წვრილი ამოღარული სარტყელით. კეცის სისქე - 0,4 სმ. 8-G კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

172. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 225), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევეებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 8-G კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

173. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 226), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევეებს შეიცავს, ბაკო მომრგვალებული აქვს, პირი ოდნავ გადაშლილი. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 8-G კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

174. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 227), თიხის, მოვარდისფრო-მოყავისფრო ზედაპირითა და შავი შიდაპირით, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 8-G კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

175. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 228), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, კეცი ყავისფერი აქვს, თიხა წვრილ მინარევეებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 6-G კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში.

176. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 229), თიხის, მოვარდისფრო შიდაპირითა და მოყავისფრო ზედაპირით, თიხა წვრილ მინარევეებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 6-G კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში.

177. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 230), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, ხელით ნაძერწი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 6-G კვ-ის ჩრდილო- დასავლეთ ნაწილში.

178. თიხის ჭურჭლის ძირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 231), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ძირი ბრტყელია, გვერდი შემკულია ამოღარული ვერტიკალური ზოლებით. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 6-G კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში (სურ. 4-52,2; ტაბ. 4-XIV,7).

179. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 232), თიხის, მოშავო-მოყავისფრო, არათანაბრად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 6-G კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

180. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 233), თიხის, მოყავისფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირს ნაპრიალები ზოლები ეტყობა. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 6-E კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

181. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 234), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, პირი გადაშლილია, ყელი შეზნექილი. 6-D კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.

182. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 235), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 6-D კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის ღონეზე.

183. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 236), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი ოდნავ გადაშლილი, ყელი გამოყვანილი. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 8-F კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში (ქვის ფილებზე, იატაკის ღონეზე. სურ. 4-53,2).

184. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 237), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, ზედაპირი ნაპრიალები, ბაკო მრგვალი აქვს, ყელი მაღალი-შეზნექილი, გამოყვანილი. კეცის სისქე - 0,5 სმ. 8-F კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში (ქვის ფილებზე, იატაკის ღონეზე. სურ. 4-51,1; ტაბ. 4-XX,6).

185. ჭურჭლის ძირის ფრაგმენტი (ინვ. № 238), თიხის, მოყავისფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ძირი ბრტყელია. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 8-F კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში (ქვის ფილებზე, იატაკის ღონეზე. სურ. 4-52,1; ტაბ. XX,7).

186. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 239), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი ოდნავ გადაშლილი, ყელი შეზნექილი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 8-F კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში (ქვის ფილებზე, იატაკის ღონეზე. სურ. 4-51,3; ტაბ. 4-XX,5).

187. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 240), თიხის, შავი ზედაპირითა და მოყავისფრო შიდაპირით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. ზედაპირი ამოღარული აქვს, კეცის სისქე - 0,5 სმ. 5-E კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

188. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 241), თიხის, მონაცრისფრო ზედაპირითა და მოყავისფრო შიდაპირით, თიხა მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 5-E კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

189. ქოთნის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 242), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი, მხარი მკვეთრად დაქანებული. კეცის სისქე - 1,3 სმ. 6-G კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში (სურ. 4-50,2).

190. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 243), თიხის, შავი ნაპრიალები ზედაპირითა და მოყავისფრო შიდაპირით. კეცის სისქე - 0,5 სმ. 6-G კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-53,1).

191. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 244), თიხის, ზედაპირი ყავისფრად, ხოლო შიდაპირი შავადაა გამომწვარი, ხელით ნაძერწი, თიხა ობსიდიანის მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 1,3 სმ. 6-G კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.

192. ჭურჭლის პირ-გვერდისა და ძირის ფრაგმენტი (ინვ. № 245), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, ხელით ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, გვერდი სწორი, ძირთან მომრგვალებული, ძირი ბრტყელი, გვერდზე და ძირზე თითო გამჭოლი ნახვრეტია დატანილი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 9-D კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-54,1; ტაბ. 4-XXIII,4).

193. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 246), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,5 სმ. 9-D კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში.

194. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 247), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, შიდაპირი ნაპრიალები აქვს. ბაკო - ფართოდ დაღარული. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 8-I კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში (ტაბ. 4-XXI,3).

195. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 248), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, ხელით ნაძერწი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 8-I კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.

სურ. 4-62. სახლი 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. №249).

196. ჭურჭლის მხრისა და მუცლის ფრაგმენტი (ინვ. № 249), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, მუცელი სფერული აქვს, მხარს ორი ღრმა კონცენტრული ღარი შემოუყვება. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 8-A კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-62; ტაბ. 4-XXII,5).

197. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 250), თიხის, მოვარდისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორე. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 9-D კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში (იატაკის დონეზე).

198. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 251), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,4 სმ. 9-D კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში (იატაკის დონეზე).

199. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 252), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 9-D კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში (იატაკის დონეზე).

200. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 253), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 5-G კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში (კედელთან).

201. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 254), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ.

203. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 255), თიხის, შავად გამომწვარი, შიდაპირი ყავისფერი აქვს, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 5-G კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში (კედელთან).

204. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 256), თიხის, აგურისფრად გამომწვარი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი შეზნეპილი. კეცის სისქე - 0,7 სმ. აღმოჩნდა ქურის გარშემო.

205. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 257), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. აღმოჩნდა ქურის გარშემო.

206. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 258), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, დაღარული ზედაპირით. კეცის სისქე - 0,5 სმ. 6-D კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-59,1; ტაბ. 4-XIV,9).

207. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 259), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირს ამოღარული ვიწრო ზოლებისაგან შედგენილი სარტყელი და ხორბლისებრი ორნამენტი ამკობს. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 5-H კვ-ის დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-57,1; ტაბ. 4-XV,1).

208. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 260), თიხის, მონაცრისფრო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 5-H კვ-ის დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

209. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 261), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალია, პირი სწორი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 5-F კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ SO ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-55,5).

210. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 262), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალია, პირი გადაშლილი. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 8-A კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-56,3; ტაბ. 4-XV,3).

211. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 263), თიხის, მოყავისფრო შიდაპირითა და კეცით, ზედაპირი შავად აქვს ნაპრიალები. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 8-A კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-53,2; ტაბ. 4-XXII,6).

212. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 264), თიხის, მოყავისფრო შიდაპირითა და კეცით, ზედაპირი შავად აქვს ნაპრიალები, ზედაპირს ამოღარული ვიწრო ზოლისაგან შედგენილი სარტყელი შემოუყვება. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 8-A კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-57,4; ტაბ. 4-XIV,8).

213. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 265), თიხის, მოყავისფრო შიდაპირითა და კეცით, ზედაპირი შავად აქვს ნაპრიალები, ზედაპირი შემკულია ამოღარული

ზოლებით. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 8-A კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-57,2; ტაბ. 4-XXII,9).

214. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 266), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევეებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორი, მხარი მომრგვალებული. კეცის სისქე - 1,2 სმ. 8-A კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-58,2; ტაბ. 4-XXII,3).

215. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 267), თიხის, მოყავის-ფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს. 8-A კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (ტაბ. 4-XXII,4).

216. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 268), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევეებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 8-A კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში.

217. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 269), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევეებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 8-A კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში.

218. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 270), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევეებს შეიცავს, ზედაპირი შავად აქვს ნაპრიალები. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 5-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

219. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 271), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევეებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 5-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

სურ. 4-63. სახლი 1. ქოთანის (ინვ. №278).

220. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 272), თიხის, მოყავისფრო-მოშავო ზედაპირითა და შავი შიდაპირით, თიხა წვრილ მინარევეებს შეიცავს, ძირი ბრტყელია. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 6-D კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

221. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 273), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევეებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს. კეცის სისქე - 1,2 სმ. 6-D კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-55,3).

222. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 274), თიხის, შავადაა ნაპრიალები, ბაკო მრგვალი აქვს. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 5-C კვ-ში (ტაბ. 4-XV,7).

223. სასმისის პირ-გვერდის ნაწილი (ინვ. № 275), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი ოდნავ მოყრილი, მუცელი გამობერილი. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 5-C კვ-ში (სურ. 4-55,1; ტაბ. 4-XV,6).

224. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 276), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, შავადაა ნაპრიალები, ზედაპირს ფართო ამოღარული ზოლები დაუყვება. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 8-B კვ-ის დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-57,3; ტაბ. 4-XVI,10).

225. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 277), დამზადებულია კარგად განლექილი თიხისაგან, ზედაპირი მოყავისფრო-მოშავო, ოდნავ ნაპრიალები. კეცის სისქე - 0,5 სმ. 8-B კვ-ის დასავლეთ ნაწილში (იატაკის დონეზე).

სურ. 4-64. სახლი 1. თიხის ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 284).

226. ქოთანის ფრაგმენტული (ინვ. № 278), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ არათანაბრად გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი და გამოყვანილია, მხარი მომრგვალებული, მუცელი სფერული. კეცის სისქე - 1,2 სმ. 8-E კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-63,1; ტაბ. 4-XIX,3).

227. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 279), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი, გამოყვანილი. კეცის სისქე - 0,56 სმ. 8-B კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-56,1; ტაბ. 4-XVI,7).

228. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 280), თიხის, მონაცრისფრო ზედაპირითა და მოყავისფრო შიდაპირით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირს ერთი ამოღარული სარტყელი და ნაპირალები ვერტიკალური ზოლები ამკობს. კეცის სისქე - 1,2 სმ. 8-B კვ-ის დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

229. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 281), თიხის, მოყავისფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი. კეცის სისქე - 1,1 სმ. კეცის სისქე - 1,2 სმ. 8-B კვ-ის დასავლეთ ნაწილში (იატაკის დონეზე).

230. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 282), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. კეცის სისქე - 1,2 სმ. 8-B კვ-ის დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

231. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 283), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 6-H კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

232. ჭურჭლის პირ-ყელის და მხრის ნაწილი (ინვ. № 284), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს. ბაკო მრგვალი აქვს, პირი ფართო, ყელი დაბალი, მხარი მომრგვალებული. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 8-I კვ-ის დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-64,1; ტაბ. 4-XXI,1).

233. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 285), თიხის, ღია ნაცრისფრად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი, გამოყვანილი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 8-I კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში, მცირე ორმოში (სურ. 4-56,2; ტაბ. 4-XXI,2).

234. ჭურჭლის ძირის ფრაგმენტი (ინვ. № 286), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, ხელით ნაძერწი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 1,3 სმ. 8-I კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში, მცირე ორმოში.

235. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 287), თიხის, მოვარდისფრო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. იატაკის დონეზე.

236. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 288), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 8-E კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში (იატაკის დონეზე).

237. ჭურჭლის 3 ფრაგმენტი (ინვ. № 289), თიხის მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირი ნაპრიალები აქვს. კეცის სისქე - 0,4 სმ. 8-E კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში (იატაკის დონეზე).

238. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 290), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 8-H კვ-ის ცენტრში (იატაკის დონეზე).

239. ჭურჭლის ძირის ფრაგმენტი (ინვ. № 291), თიხის, მოყავისფრო ზედაპირითა და შავი შიდაპირით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 9-G კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში (იატაკის დონეზე).

240. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 292), თიხის, შავი ზედაპირითა და მოყავისფრო შიდაპირით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მომრგვალებული აქვს. კეცის სისქე - 1,5 სმ. 8-D კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-55,4; ტაბ. 4-XVIII,4).

241. ჯამის ფრაგმენტი (ინვ. № 293), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორი, მხარი მომრგვალებული, ძირი ბრტყელი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 8-D კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-55,6; ტაბ. 4-XVIII,3).

242. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 294), თიხის, მოყავისფრო ზედაპირითა და შავი შიდაპირით, თიხა ობსიდიანის მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 8-G კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (იატაკის დონეზე).

243. ჭურჭლის ყელისა და მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 295), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მომრგვალებული აქვს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 8-G კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (იატაკის დონეზე).

244. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 296), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მომრგვალებული აქვს, პირი სწორი. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 9-B კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-55,2; ტაბ. 4-XXIII,8).

245. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 297), თიხის, მოყავისფრო-მოვარდისფროდ გამომწვარი, ზედაპირზე შავი ლაქებით, ხელით ნაძერწი, ბაკო და მხარი მომრგვალებული აქვს. მხარზე გამჭოლი ნახვრეტით. კეცის სისქე - 1,2 სმ. 8-G კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში, საყრდენი ბოდის (?) მცირე ორმოში (სურ. 4-58,1; ტაბ. 4-XVI,1).

სურ. 4-65. სახლი 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 303)

246. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 298), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირს ერთი ამოღარული სარტყელი და წნევით დატანილი ვერტიკალური ნაპრიალები ზოლები ამკობს. კეცის სისქე - 1,1 სმ. 8-G კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში, საყრდენი ბოდის (?) მცირე ორმოში.

247. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 299), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 8-A კვ-ის სამხრეთ ნაწილში (იატაკის დონეზე).

248. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 300), თიხის, კეცი ყავისფერი აქვს, თიხა კარგადაა განლექილი, ზედაპირი შავადაა ნაპრიალები. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 8-A-D კვ-ების საზღვარზე.

249. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 301), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 8-A-D კვ-ების საზღვარზე.

250. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 302), თიხის, კეცი ყავისფერი აქვს, ზედაპირი შავადაა ნაპრიალები და ირიბი ამოღარული სახეები ამკობს. კეცის სისქე - 0,5 სმ. 8-A-D კვ-ებს შორის, 0,45 მ სიღრმეზე (სურ. 4-59,2; ტაბ. 4-XXII,7).

251. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 303), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირზე ოვალურგანივკვეთიანი ყურის ფრაგმენტია შემორჩენილი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 8-A-D კვ-ების საზღვარზე (სურ. 4-65,1).

სურ. 4-66. სახლი 1. სასრესი (ინვ. № 304).

252. სასრესი (ინვ. № 304), ქვის, სფერული. 8-A კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ მხარეს, საყრდენი ბოძის (?) მცირე ორმოში (სურ. 4-66,1; ტაბ. 4-XXII,2)

სურ. 4-67. სახლი 1. ქვის ხელსაფქვავის ფრაგმენტი (ინვ. №305).

253. ხელსაფქვავის ფრაგმენტი (ინვ. № 305), ბაზალტის, ნავისებური, ზურგამობურცული. სიგრძე - 30 სმ., სიგანე - 13 სმ. 8-D კვადრატი (სურ. 4-67,1; ტაბ. XVII,1).

სურ. 4-68. სახლი 1. ობსიდიანის იარაღ-ანატკეცები (1. ინვ. №307;
2. ინვ. № 315; 3. ინვ. №306).

254. ნუკლეუსი დისკოსებრი (ინვ. № 306), ობსიდიანის, მცირე ზომის, დასარტყმელი მოედანი ბუნებრივი კაჭრითაა. 8-I კვ-ის დასავლეთ ნაწილში (სურ. 4-68,3; ტაბ. 4-XXV,2).

255. სატეხი (ინვ. № 307), ობსიდიანის, დამზადებულია ანატკეცზე, საშუალო ზომის, სამი სამუშაო პირით. 8-I კვ-ის დასავლეთ ნაწილში (სურ. 4-68,1; ტაბ. 4-XXV,1).

256. ანატკეცები (ინვ. № 308), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი (10 ც.). 8-I კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.

სურ. 4-69. სახლი 1. ობსიდიანის იარაღ-ანატკეცები (1. ინვ. № 310;
2. ინვ. № 316; 3. ინვ. №312; 4. ინვ. №320;

257. ანატკეცები (ინვ. № 309), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი (10 ც.). 8-G კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში (იატაკის დონეზე).

258. ანატკეცი (ინვ. № 310), ობსიდიანის, ერთი კიდის გასწვრივ აქვს ციცაბო რეტუში. 8-G კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-69,1).

259. სატეხი (ინვ. № 311), ობსიდიანის, დამზადებულია ბრტყელ ნუკლეუსზე, აქვს ერთი სამუშაო პირი. 8-G კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (ტაბ. XXV,4).

260. სახვრეტი (ინვ. № 312), ობსიდიანის, დამზადებულია საშუალო ზომის ანატეცზე. ორი სამუშაო პირით. 5-F კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-69,3; ტაბ. 4-XXVI,3).

261. ანატეცები (ინვ. № 313), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი. 5-F კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში.

262. ანატეცები (ინვ. № 314), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი. 5-H კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში.

263. სატეხი (ინვ. № 315), ობსიდიანის, დამზადებულია მასვეურ ანატეცზე. 5-H კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში (სურ. 4-68,2; ტაბ. 4-XXVI,1).

264. სახვრეტი (ინვ. № 316), ობსიდიანის, დამზადებულია საშუალო ზომის ანატეცზე. 5-F კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-69,2; ტაბ. 4-XXV,5).

265. ანატეცები (ინვ. № 317), ობსიდიანის, (7 ც.), დამზადებულია მსხვილ ანატეცზე. 5-E კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

266. საფხეკი (ინვ. № 318), ობსიდიანის, დამზადებულია მსხვილ ანატეცზე. 5-E კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში (ტაბ. 4-XXVI,2).

267. ანატეცები (ინვ. № 319), ობსიდიანის, (9 ც.), დაუმუშავებელი. 5-E კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

268. საფხეკ-სახვრეტი (ინვ. № 320), ობსიდიანის, დამზადებულია საშუალო ზომის ანატეცზე, საფხეკის სამუშაო პირი წვრილადაა დაკბილული. 5-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-69,4; ტაბ. 4-XXVI,4).

269. ანატეცები (ინვ. № 321), ობსიდიანის, (6 ც.), დაუმუშავებელი.

270. ანატეცი რეტუშირებული (ინვ. №322), ანდეზიტის, აქვს დამაბლავებელი რეტუში. აღმოჩნდა ნასახლარის გარეთ, დაზვერვების დროს.

271. ანატეცები (ინვ. № 323), ობსიდიანის, (8 ც.) დაუმუშავებელი. 9-G კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.

272. ანატეცები (ინვ. № 324), ობსიდიანის, (4 ც.) დაუმუშავებელი. 6-H კვ-ის დასავლეთ კუთხეში.

273. ანატეცები (ინვ. № 325), ობსიდიანის (2 ც.), ქალცედონის (2 ც.), დაუმუშავებელი. 12-A კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში.

274. ანატეცები (ინვ. № 326), ობსიდიანის, (4 ც.), დაუმუშავებელი. 6-ED კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.

275. ანატეცები (ინვ. № 327), ობსიდიანის, (9 ც.), დაუმუშავებელი. 8-F კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში (იატაკის დონეზე).

276. ანატეცები (ინვ. № 328), ობსიდიანის, (6 ც.), დაუმუშავებელი. 8-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში (იატაკის დონეზე).

277. ანატეცები (ინვ. № 329), ობსიდიანის, (16 ც.), დაუმუშავებელი. 5-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

278. ანატეცები (ინვ. № 330), ობსიდიანის, (5 ც.), დაუმუშავებელი. 5-G კვ -ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

279. ანატეცები (ინვ. № 331), ობსიდიანის, (5 ც.), დაუმუშავებელი. 9-B კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

280. ანატეცი რეტუშირებული (ინვ. № 332), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის, სამკუთხედისებრი ფორმის, მასიურ ანატეცზე, მუცელზე ერთი კიდის

გასწვრივ აქვს წვრილი გამაფხიანებელი რეტუში. 9-B კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

281. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 333), ობსიდიანის, საშუალო ზომის, ზურგზე ერთი კიდის გასწვრივ აქვს წვრილი დამაბლაგვებელი რეტუში. 9-B კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

სურ. 4-70. სახლი 1. მახათი, ბრინჯაოსი (ინვ. №337).

282. ანატკეცები (ინვ. № 334), ობსიდიანის, (4 ც.), დაუმუშავებელი. 9-B კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

283. ანატკეცები (ინვ. № 335), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი. აკრეფილია სათავსოს მთელ ტერიტორიაზე.

284. ანატკეცები (ინვ. № 336), ობსიდიანის, (13 ც.), დაუმუშავებელი, აკრეფილია სათავსოს მთელ ტერიტორიაზე.

სურ. 4-71. სახლი 1. უმბონი (ინვ. № 338).

285. მახათი (ინვ. № 337), ბრინჯაოსი, ღერო განვიკვეთში მრგვალია, თავთან გაბრტყელებული და გახვრეტილია. სიგრძე - 11,5 სმ. 5-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ კუთხეში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-70,1; ტაბ. 4-XV, 8).

286. უმბონი (ინვ. №338), ბრინჯაოსი, მრგვალი, შუა ნაწილში ამობურცული, კიდესთან გახვრეტილია. დმ - 3,5 სმ. 8-F კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ კუთხეში (სურ. 4-71,2; ტაბ. 4-XX,2).

სურ. 4-72. სახლი 1. მძივი (ინვ. № 339).

287. მძივი (ინვ. №339), პასტის, მომწვანო ფერის, მრგვალი, დაღარულზედაპირიანი. 8-A კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკიდან 10 სმ სიმაღლეზე (სურ. 4-72).

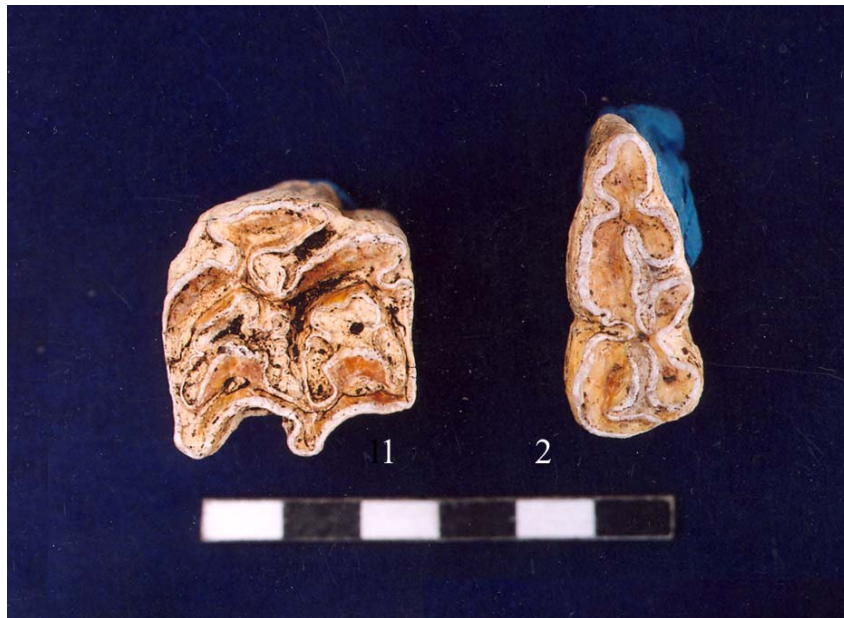
სურ. 4-73. სახლი 1. ოსტეოლოგიური ფრაგმენტები (1. ინვ. №356; 2. ინვ. № 367; 3-4. ინვ. №363; 5. ინვ. №340).

288. მცირე ზომის ცხენის ან შინაური ვირის ქვედა ბოლო კბილი (ინვ. № 340). 8-A კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში (სურ. 4-73,5; 74,2).

289. ძროხის ქვედა ბოლო კბილი (ინვ. № 341). 6-E კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.

290. ცხვრის ან თხის ზედა კბილი (ინვ. № 342), 6-E კვ-ის დასავლეთ ნაწილში. ბი (1. ინვ. № 363; 2. ინვ. № 340).

291. ძროხის ზედა კბილი და ლულოვანი ძვლები (ინვ. № 343).
292. ცხვრის ან თხის პრემოლარი (კბილი) და ლულოვანი ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 344). 9-D კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.
293. ძროხის საჭრელი კბილი (ინვ. № 345). 8-G კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.
294. ცხვრის ან თხის ზედა კბილი (ინვ. № 346). 8-G კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.
295. ძროხის პირველი ფალანგა, მეტაპოდიუმის ფრაგმენტები (ინვ. № 347). 8-I კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.
296. 1. ძროხის ერთი კბილი, ბეჭის ფრაგმენტი, 2. ცხვრის ან თხის ქვედა ყბის ფრაგმენტი, სამი იზოლირებული კბილი (ინვ. № 348). 9-G კვ-ის სამხრეთ ნაწილში.
297. 1. ძროხის მენჯის ძვლის ფრაგმენტი, 2. ცხვრის ან თხის მეტაკარპალური ძვლის ქვედა ნახევარი, 3. ძაღლის დიდი წვივის ძვლის ზედა ბოლო (ინვ. № 349). 9-G კვ-ის სამხრეთ ნაწილში.

სურ. 4-74. სახლი 1. ოსტეოლოგიური ფრაგმენტე

298. 1. ძროხის იზოლირებული კბილი 2. ცხვრის ან თხის ბეჭი, ერთი ზედა და ქვედა კბილი (ინვ. № 350). 9-B კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში.
299. ძროხის ბეჭის ფრაგმენტი და სხვა ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 351). 9-B კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში.
300. ცხვრის ან თხის ორი ზედა კბილი და სხვა ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 352). აკრეფილია მთელი სათავსოს ტერიტორიაზე.
301. ძროხის ჩლიქი და სხვა ფრაგმენტები (ინვ. № 353). 9-G კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში.
302. ძროხის დიდი წვივის ძვლის ქვედა ბოლო და სხვა ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 354). 8-I კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.
303. ცხვრის ან თხის კბილი და სხვა ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 355). 8-I კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.
304. ცხენის მეტაპოდიუმის ქვედა ბოლო (ინვ. № 356). 8-G კვ-ის დასავლეთ ნაწილში (სურ. 4-73,1).

305. ცხვრის ან თხის სხივის ძვლის ზედა ბოლო და სხვა ფრაგმენტები (ინვ. № 357). 8-B კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში.
306. ცხვრის ან თხის კბილი და სხვა ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 358). 8-A კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.
307. ძროხის მხრის ძვლის ქვედა ბოლო (ინვ. № 359). 6-H კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში.
308. ირმის რქა (?) (ინვ. № 360). 5-F კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში.
309. ცხვრის ან თხის საჭრელი კბილი (ინვ. № 361). 8-A კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში.
310. ცხვრის ან თხის ბეჭი (ინვ. № 362). 8-E კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.
311. ცხენის ეშვი და ზედა საძირე კბილი, ცხვრის ან თხის ორი კბილი და სხვ. ფრაგმენტები (ინვ. № 363). 8-E კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში (სურ. 4-73,4; 4-74,1).
312. ძროხის კოჭი, ფალანგი და იზოლირებული. კბილი (ინვ. № 364). 8-E კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში.
313. საქონლის ძვლის ფრაგმენტი (ინვ. № 365). 5-F კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში.
314. საქონლის ძვლის ფრაგმენტი (ინვ. № 366). 8-G კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.
315. ცხენის მეტაპოდიუმი (ინვ. № 367). 8-F კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-73,2,3).
316. ძროხის ქვედა კბილი და ძვლის ფრაგმენტი (ინვ. № 368). 6-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.
317. ცხოველის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 369). 9-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.
318. ირმის რქის ნაშთი (ინვ. № 370). 8-E კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.
319. ძროხის ბარძაყის ძვლის ქვედა ბოლო (ინვ. № 371). 5-I კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.
320. ძროხის ორი საჭრელი კბილი და მხრის ძვლის ქვედა ბოლო (ინვ. № 372). 6-H კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში.
321. ცხვრის ან თხის კბილი (ინვ. № 373). 5-E კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში.
322. ძროხის კოჭის ფრაგმენტები (ინვ. № 374). 8-F კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში (იატაკის დონეზე).
323. ცხვრის ან თხის იზოლირებული კბილი და სხვა ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 375). 8-F კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში.
324. ძროხის კოჭი, მეორე ფალანგა (ინვ. № 376). 5-E კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.
325. ცხვრის ან თხის კბილი (ინვ. № 377). 5-E კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.
326. ძროხის პრემოლარი (კბილი), სხვა ძვლის ფრაგმენტი (ინვ. № 378). 6-G კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.
327. ძროხის მეორე ფალანგა (ინვ. № 379). 6-D კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.
328. ცხვრის ან თხის სამი ზედა კბილი (ინვ. № 380). 5-D კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.
329. ძროხის (?) ქვედა კბილი (ინვ. № 381). 5-H კვ-ის დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

330. საქონლის ნეკნის ფრაგმენტი (ინვ. № 382). 5-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

331. ძროხის საჭრელი კბილი (ინვ. № 383). 5-F კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

332. ძროხის საჭრელი კბილი პრემოლარი, მენჯის ძვლის ფრაგმენტი (ინვ. № 384). 5-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

333. ცხვარის ან თხის ქვედა ყბის ფრაგმენტი, სარძევე კბილი (ინვ. № 385). 5-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

334. 1. ხბოს ორი კბილი, ქვედა ყბის ფრაგმენტი, ორი იზოლირებული კბილი, 2. ქურციკის ორი კბილი, ფალანგი (ინვ. № 386). 8-H კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

335. ცხვრის ან თხის კბილი, სხვა ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 387). 5-B კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

336. ძროხის იზოლირებული, ზედა კბილი, პრემოლარი (ინვ. № 388). 8-H კვ-ის ცენტრში, იატაკის დონეზე.

სურ. 4-75. სახლი 1. წვრილფეხა საქონლის ქვედა ყბის ძვლები (1-ინვ. № 389; 2-ინვ. № 392-ა).

337. ცხვრის ან თხის ქვედა ყბა, ერთი ქვედა კბილი (ინვ. № 389). 8-H კვ-ის ცენტრში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-75,1).

338. საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 390). 9-G კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

339. ძროხის პირველი ფალანგა (ინვ. № 391). 8-I კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

340. ცხვრის ან თხის იზოლირებული ქვედა ყბა, პრემოლარი, სარძევე კბილი (ინვ. № 392-ა). 8-I კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-75,2).

სურ. 4-76. სახლი 1. ირმის რქის ფრაგმენტები (ინვ. №392).

341. ირმის რქა (ინვ. № 392). 8-E კვ-ის სამხრეთ ნაწილში (სურ. 4-76,1; ტაბ. 4-XXIV,1).

342. ძროხის კბილი (ინვ. № 393). 8-G კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

343. ცხენის ან თხის ფალანგა და სხვ. ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 394). 8-G კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

344. ცხვრის ან თხის ზედა კბილი და სხვა ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 395). 8-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში (იატაკის დონეზე).

345. ცხენის დამატებითი ძვლები: სეზამოიდალური და გრიფელდის (ინვ. № 396). 9-B კვადრატი, იატაკის დონეზე.

№1 სამეურნეო ორმო

აღმოჩნდა სახლის დასავლეთ კედელთან, III ნაკვეთის 8 A და 8 B კვადრატების საზღვარზე (სურ. 4-33; ტაბ. 4-VIII, IX, XI).

ორმოს აქვს ცილინდრული ფორმა. პირის და ძირის დიამეტრი 1,3 მ-ია, დაფიქსირებული სიღრმე 0,9 მ. ორმო შევსებული იყო საშუალო ზომის რიყის ქვებით და შავი ფერის მიწით.

ორმოში აღმოჩნდა:

სურ. 4-77. სახლი 1. სამეურნეო ორმო № 1; თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1-ინვ. №397; 2-ინვ. № 398).

346. ჯამის ფრაგმენტი (ინვ. № 397), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, მხარს ფართო ნაჭდევები შემოუყვება, ძირი ბრტყელი აქვს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. (სურ. 4-77,1; ტაბ. 4-XXVII,1)

347. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 398), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. (სურ. 4-77,2; ტაბ. 4-XXVII,2)

სურ. 4-78. სახლი 1. სამეურნეო ორმო № 1 კატის ძვლები (ინვ. № 439).

348. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 399), თიხის, მოყავისფრო-მოვარდისფრო სარჩულით, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი. კეცის სისქე - 0,9 სმ.

349. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 400), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირი გაპრიალებული და დაღარული აქვს. კეცის სისქე - 0,5 სმ. (ტაბ. 4-XXVII,3)

439. კატის ორი მეტაპოდიუმი (ინვ. № 439). იატაკიდან - 10-15 სმ-ის სიღრმეზე (სურ. 4-78).

440. ცხვრის ან თხის ზედა ყბის ფრაგმენტი, კვადრატული ძვალი; საჭრელი კბილის მეტაპოდიუმის ფრაგმენტი (ინვ. № 440). იატაკიდან - 10-15 სმ-ის სიღრმეზე.

441. ქურციკის იზოლირებული კბილი (ინვ. № 441). იატაკიდან - 10-15 სმ-ის სიღრმეზე.

442. ძროხის იზოლირებული ქვედა კბილი, მეორე ფალანგა (ინვ. № 442). იატაკიდან - 10-15 სმ-ის სიღრმეზე.

443. ძროხის კბილები (ინვ. № 443).

444. ქურციკის პირველი ფალანგა (ინვ. № 444).

445. ცხვრის ან თხის მეტატარზალური ძვლის ქვედა ბოლო (ინვ. № 445).

სურ. 4-79. სახლი 1. სამეურნეო ორმო № 1; კვერთხის თავი; ირმის რქის ფუძიდან დამზადებული ოთხკუთხა გამჭოლი ნახვრეტით (ინვ. № 446).

446. ირმის რქის ფრაგმენტი (ინვ. № 446), ოთხკუთხა ნახვრეტით. იატაკის დონიდან 0,5 მ სიღრმეზე (სურ. 4-79; ტაბ. 4-XXIV,2).

447. ცხენის I ფალანგა (ინვ. № 570).

სურ. 4-80. სახლი 1. სამეურნეო ორმო № 1; მსხვილფეხა საქონლის ძვლის ფრაგმენტი (ინვ. № 571).

448. ძროხის მეტაკარპული ძვალი (ინვ. № 571; სურ. 4-80).

სურ. 4-81. სახლი 1. სამეურნეო ორმო № 1; წვრილფეხა საქონლის ძვლების ფრაგმენტები (1. ინვ. № 572; 2. ინვ. № 575; 3. ინვ. № 587).

449. ცხვრის ან თხის ბარძაყის ძვლის ქვედა ბოლო (ინვ. № 572; სურ. 4-81,1).

№2 სამეურნეო ორმო

მდებარეობს III ნაკვეთის 5 F, 5 I და 6 D, 6 G კვადრატების საზღვარზე (სურ. 4-31; ტაბ. 4-VIII, IX, XI).

ორმოს პირის დიამეტრი სახლის იატაკის დონეზე 1,3 მ-ია, იატაკიდან 0,2 მ სიღრმეზე – 1,1 მ, ხოლო ძირის დიამეტრი 1,2 მ-ია. შევსებული იყო რიყის ქვებით და შავი მიწის მასით.

ორმოში აღმოჩნდა:

450. ჭურჭლის ზომორფული ყური (ინვ. №401), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ყური ოვალურგანივკვეთიანია. კეცის სისქე - 1,7 სმ. (სურ. 4-82,1; ტაბ. 4-XXVIII,7)

სურ. 4-82. სახლი 1. სამეურნეო ორმო № 2; თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 401; 2. ინვ. № 403; 3. ინვ. № 404).

451. ქოთნის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 402), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი, მხარი დაქანებული. კეცის სისქე - 1,2 სმ. (სურ. 4-83,1; ტაბ. 4-XXVIII,5)

452. ქოთნის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 403), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი. კეცის სისქე - 0,5 სმ. (სურ. 4-82,2; ტაბ. 4-XXVIII,3)

453. ქოთნის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 404), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. (სურ. 4-82,3; ტაბ. 4-XXVIII,4)

სურ. 4-83. სახლი 1. სამეურნეო ორმო № 2; თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 402; 2. ინვ. № 405).

454. ქოთნის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 405), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირი გაპრიალებულია, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი. კეცის სისქე - 0,5 სმ. (სურ. 4-83,2; ტაბ. 4-XXVIII,2)

სურ. 4-84. სახლი 1. სამეურნეო ორმო № 2; თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (1. ინვ. № 406).

455. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 406), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, მხარი შემკულია ორ ამოღარულ სარტყელს შორის მოთავსებული ტალღისებრი ორნამენტით. კეცის სისქე - 1,2 სმ. (სურ. 4-48,1; ტაბ. 4-XXVIII,6)

456. ჭურჭლის ძირის ფრაგმენტი (ინვ. № 407), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბრტყელი, ზედაპირი შავად ნაპრიალებია. კეცის სისქე - 0,7 სმ.

457. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 408), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი. კეცის სისქე - 0,9 სმ.

458. ჭურჭლის ძირის ფრაგმენტი (ინვ. № 409), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, შიდაპირი შავი აქვს, თიხა ობსიდიანის ნატეხებს შეიცავს, ბრტყელძირა. კეცის სისქე - 0,9 სმ.

459. დანა (ინვ. № 426), დაზიანებული, რკინის, ყუნწიანი, სწორპირიანი. შემორჩენილი სიგრძე - 8,5 სმ. იატაკიდან 0,8 მ სიღრმეზე (სურ. 4-85,1; ტაბ. 4-XXVIII,1).

სურ. 4-85. სახლი 1. სამეურნეო ორმო № 2; რკინის დანა (ინვ. № 426).

460. ქალცედონის 2 ნატეხი (ინვ. № 410).

461. საქონლის ძვლის ნაშთი (ინვ. № 447).

462. ბატკნის ქვედა ყბა; ზრდასრული ცხვრის კოჭი, მეორე ფალანგა, ორი კბილი (ინვ. № 448).

463. ძროხის კბილები, სხივის ძვალი, მეორე ფალანგა, ერთი იზოლირებული კბილი (ინვ. № 449).

464. ცხვრის ან თხის ზედა კბილი (ინვ. № 450).

№ 3 სამეურნეო ორმო

მდებარეობს III ნაკვეთის 5 I, 6 G, 8 C და 9 A კვადრატების საზღვარზე (სურ. 4-32; ტაბ. 4-VIII, XII).

სახლის იატაკის დონეზე ორმოს პირის დიამეტრი 1,2 მ-ია, ძირის დიამეტრი უდრის 1,6 მ-ს, სიღრმე 1,15 მ-ია. შევსებული იყო შავი მიწის მასით.

ორმოში აღმოჩნდა:

465. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 411), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. (სურ. 4-86,1; ტაბ. XXIX,2)

სურ. 4-86. სახლი 1. სამეურნეო ორმო № 3; თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 411; 2. ინვ. № 413; 3. ინვ. № 412).

466. ჭურჭლის ძირის ფრაგმენტი (ინვ. № 412), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის ნატეხებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. (სურ. 4-86,3)

სურ. 4-87. სახლი 1. სამეურნეო ორმო № 3; თიხის სადღვებლის ფრაგმენტები (ინვ. № 428 - 1 - პირი; 2- მუცელი; 3-ძირი).

467. სადღვებელი (ინვ. № 428), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი-გამოყვანილი, მხარი ფართოდ გადგმული, მუცელი სფერული, ძირისკენ თანდათან შევიწროვებული, ძირი ბრტყელი, მხარს ერთი ამოღარული სარტყელი და ნაპრიალები ვერტიკალური ზოლები დაუყვება, ჩანს მხარზე სასულე ნახვრეტი ჰქონია დატანილი. დმ პირის - 15,5; ძირის - 12 სმ, კეცის სისქე - 0,5 სმ. სასულე ნახვრეტის დმ - 2 სმ. (სურ. 4-87,1,2,3; ტაბ. XXIX,1)

სურ. 4-88. სახლი 1. სამეურნეო ორმო № 3; ობსიდიანის ანატკეცი (ინვ. № 437).

468. ანატკეცი (ინვ. № 437), ობსიდიანის, საშუალო ზომის, ერთ ზედაპირზე აქვს ურთიერთმემხვედრი ჩამონათალები, ხოლო მეორე სიბრტყეზე - ბრტყელი ჩამონათალები კიდეების გასწვრივ.

- 469. ანატკეცები (ინვ. № 438), ობსიდიანის დაუმუშავებელი.
- 470. მსხვილფეხა საქონლის ნეკნის ფრაგმენტი (ინვ. № 451).
- 471. საქონლის ძვლის ნაშთი (ინვ. № 452).

№4 სამეურნეო ორმო

აღმოჩნდა III ნაკვეთის 9 A და 9 B კვადრატების საზღვარზე. იგი თითქმის ცილინდრული ფორმისაა – პირის დიამეტრი, იატაკის დონეზე 1,1 მ-ია, ძირისა 1,16 მ, სიღრმე 0,9 მ. ძირი უსწორმასწორო აქვს. შევსებული იყო შავი ფერის მიწით (სურ. 4-25; ტაბ. 4-VIII, IX, XII).

ორმოში აღმოჩნდა:

472. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. №413), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირი შავადაა ნაპრიალები. კეცის სისქე - 0,9 სმ. (სურ. 4-86,2)

სურ. 4-89. სახლი 1. სამეურნეო ორმო № 4; თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 417; 2. ინვ. № 418; 3. ინვ. № 416).

473. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 414), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი. კეცის სისქე - 0,6 სმ.

474. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 415), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,6 სმ.

475. ჯამის პირისა და მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 416), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, მხარი მომრგვალებული. კეცის სისქე - 0,9 სმ. (სურ. 4-89,3; ტაბ. 4-XXX,5)

476. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 417), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, აქვს გამჭოლი ნახვრეტი. კეცის სისქე - 0,7 სმ. (სურ. 4-89,1; ტაბ. 4-XXX,9)

477. ჭურჭლის ძირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 418), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ძირი ბრტყელია. კეცის სისქე - 0,7 სმ. (სურ. 4-89,2; ტაბ. 4-XXX,7)

478. ჭურჭლის ყურის ფრაგმენტი (ინვ. № 419), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირი ნაპრიალები ჰქონდა, განივკვეთში მრგვალი ყური უშუალოდ პირზე იყო დაძერწილი, რომელიც პატარა შვერილით ბოლოვდება (სურ. 4-91,1; ტაბ. 4-XXX,10).

სურ. 4-90. სახლი 1. სამეურნეო ორმო № 4; თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 423; 2. ინვ. № 420; 3. ინვ. № 422).

479. ჯამის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 420), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორი, მხარი მომრგვალებული. კეცის სისქე - 0,9 სმ. (სურ. 4-90,2; ტაბ. 4-XXX,2).

480. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 421), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა კარგადაა განლექილი, ზედაპირს შტამპური ორნამენტი ამკობს. კეცის სისქე - 0,4 სმ. (სურ. 4-91,3; ტაბ. 4-XXX,8)

481. ჯამის ფრაგმენტი (ინვ. № 422), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი მოყრილი, მხარი მომრგვალებული. კეცის სისქე - 0,9 სმ. (სურ. 4-90,3; ტაბ. XXX,3)

482. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 423), თიხის, მოყავისფრო-მოვარდისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს. კეცის სისქე - 1,3 სმ. (სურ. 4-90,1; ტაბ. XXX,4)

სურ. 4-91. სახლი 1. სამეურნეო ორმო № 4; თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 419; 2. ინვ. № 424; 3. ინვ. № 421).

483. ჭურჭლის პირ-ყელის ნაწილი (ინვ. № 424), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს. კეცის სისქე - 1,3 სმ. (სურ. 4-91,2; ტაბ. 4-XXX,6)

484. ჭურჭლის 2 ფრაგმენტი (ინვ. № 425), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირი შავადაა ნაპრიალები, ერთ ნატეხს ამოღარული ვიწრო ზოლი აქვს დატანილი. კეცის სისქე - 0,4 სმ.

სურ. 4-92. სახლი 1. სამეურნეო ორმო № 4; რკინის დანა (ინვ. № 427).

485. დანა (ინვ. № 427), რკინის, სწორპირიანი, დაჟანგულია. სიგრძე - 13 სმ; სიგანე - 1,7 სმ. იატაკიდან 0,8 მ სიღრმეზე (სურ. 4-92,1; ტაბ. 4-XXX,1)

სურ. 4-93. სახლი 1. სამეურნეო ორმო № 4; ცხვრის ან თხის ზედა და ქვედა ყბები (ინვ. № 453).

486. ცხვრის ან თხის ზედა და ქვედა ყბები (ინვ. № 453). აღმოჩნდა ორმოს თანამედროვე ზედაპირიდან 0,4 მ სიღრმეზე (სურ. 4-93,1,2).

487. ძროხის პირველი ფალანგა (ინვ. № 454). აღმოჩნდა ორმოს თანამედროვე ზედაპირიდან 0,4 მ სიღრმეზე.

488. ქურციკის ერთი კბილი (ინვ. № 455).

489. ცხვრის ან თხის კბილი (ინვ. № 456).

490. ძროხა ჩვეულებრივი (დიდი ზომის), მეტატარზალური ძვლის ქვედა ყბის ფრაგმენტი (ინვ. № 457).

№6 სამეურნეო ორმო

მდებარეობს III ნაკვეთის 9 D და 9 G კვადრატების საზღვარზე (ტაბ. XIII). ცილინდრული ფორმისაა – პირის და ძირის დიამეტრი 1,3 მ-ია, სიღრმე 1,0 მ. შევსებული იყო შავი მიწით.

ორმოში აღმოჩნდა:

491. ჭურჭლის პირის ნაწილი (ინვ. № 429), თიხის, მოჩალისფრო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი და გადაშლილი აქვს, ზედაპირს რამდენიმე ამოღარული სარტყელი შემოუყვებოდა (ტაბ. 4-XXIX,3).

492. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 430), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. (; ტაბ. 4-XXIX,4)

სურ. 4-94. სახლი 1. სამეურნეო ორმო № 6; თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1-2. ინვ. № 434; 3. ინვ. № 431; 4. ინვ. № 432).

493. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 431), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირს ამოღარული სარტყლები შემოუყვება. კეცის სისქე - 0,4 სმ. (სურ. 4-94,3; ტაბ. 4-XXIX,5)

494. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 432), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირს ნაჭდევი ხორბლისებრი ორნამენტი შემოუყვება. კეცის სისქე - 1,1 სმ. (სურ. 4-94,4; ტაბ. 4-XXIX,6)

495. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 433), თიხის, მონაცრისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირი ნაპრიალები აქვს, ეტყობა წნევით დატანილი ნაპრიალები ვერტიკალური ზოლები. კეცის სისქე - 0,9 სმ.

496. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 434), თიხის, მოყავისფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირი გაპრიალებულია და ამოღარული სარტყლები შემოუყვება. კეცის სისქე - 0,7 სმ. (სურ. 4-94,1,2; ტაბ. 4-XXIX,7)

497. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 435), თიხის, მონაცრისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირი შავადაა ნაპრიალები. კეცის სისქე - 0,6 სმ.

498. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 436), თიხის, მოყავისფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი. კეცის სისქე - 1,4 სმ.

სურ. 4-95. სახლი 1. სამეურნეო ორმო № 6; მემინდვრია (ინვ. № 458).

499. მემინდვრია (ინვ. № 458. სურ. 4-95).

სურ. 4-96. სახლი 1. სამეურნეო ორმო № 6; კანჯარი (ინვ. № 459).

500. კანჯარის გვერდითი მეტაპოდიუმი (ინვ. № 459; სურ. 4-96).

501. ქურციკის (?) პირველი ფალანგა (ინვ. № 460).

502. ცხვრის ქვედა ყბა და ორი იზოლირებული კბილი (ინვ. № 461).

503. ძროხის ფალანგა, ხუთი იზოლირებული კბილი (ინვ. № 462).

504. ცხვრის ან თხის ახალგაზრდა მეტაპოდიუმი და სარძევე კბილი (ინვ. № 463).

ლაბორატორიული სამუშაოების დროს გაირკვა, რომ №1 სახლის იატაკის დონეზე, სხვადასხვა კვადრატებში, ასევე ორმოებში გამოვლენილი კერამიკის ფრაგმენტები ერთი ჭურჭლის ნატეხებს წარმოადგენენ. აღდგენილ ჭურჭლებს მიენიჭა ერთი საინვენტარო ნომერი. ფრჩხილებში მოცემულია როგორც საინვენტარო, ისე საველე ნომრები.

ასეთებია:

1. ტაფისებრი ჭურჭელი (ინვ. № 198) - 8E კვადრატის ჩრდილო-აღმოსავლეთ მხარეს, იატაკის დონეზე აღმოჩენილ ჭურჭლის ფრაგმენტს (საველე № 120) შეუერთდა 6 G კვადრატის ჩრდილო-აღმოსავლეთ მხარესა და 8 D კვადრატის დასავლეთ მხარეს აღმოჩენილი ჭურჭლის ფრაგმენტები (საველე № 130, 177).

2. თიხის ჭურჭლის ძირი (ინვ. № 291), რომელიც აღმოჩნდა 9 G კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (საველე № 181), შეუერთდა იგივე კვ-ს იმავე ნაწილში აღმოჩენილი ჭურჭლის ფრაგმენტი (საველე № 173).

3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტს (ინვ. № 203), რომელიც აღმოჩნდა 8 F კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (საველე № 121), შეუერთდა 8 B კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში აღმოჩენილ ჭურჭლის ფრაგმენტი (საველე № 163).

4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 278), რომელიც აღმოჩნდა 8 E კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში (საველე № 116), შეუერთდა 8 E კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში და იმავე კვადრატის სამხრეთ ნაწილში აღმოჩენილ ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტს (საველე № 160, 161).

5. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 287), რომელიც აღმოჩნდა 8 B კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში (საველე № 163), იატაკის დონეზე აღმოჩენილ ჭურჭლის ფრაგმენტს შეუერთდა 8 D კვ-ის დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე აღმოჩენილ ჭურჭლის ფრაგმენტს (საველე № 177).

6. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტს (ინვ. № 181), რომელიც აღმოჩნდა № 3 სამურნეო ორმოში (საველე № 172), შეუერთდა 8 F კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (საველე № 111) და 8 F კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში (საველე № 134) აღმოჩენილი ჭურჭლის ფრაგმენტები.

7. თიხის ჭურჭელი (ინვ. № 214), რომლის ფრაგმენტებიც აღმოჩნდა № 3 სამურნეო ორმოში (საველე №№ 124, 172) შეუერთდა როგორც ერთმანეთს, ისე № 1 სამურნეო ორმოში (საველე № 141) და 8 F კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში აღმოჩენილი ჭურჭლის (საველე № 49) ფრაგმენტებს.

8. თიხის ჭურჭელი (ინვ. № 295) - № 3 სამურნეო ორმოში აღმოჩენილი ორი ფრაგმენტები (საველე № 172, 188) შეუერთდა ერთმანეთს.

9. სადღვებლი (ინვ. № 428) - № 3 სამურნეო ორმოში აღმოჩენილ ჭურჭლის ფრაგმენტებს (საველე № 124, 172) შეუერთდა №2 სამურნეო

ორმოში (საველე № 166) და 8 F კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში (საველე № 121) აღმოჩენილი ჭურჭლის ფრაგმენტი.

10. თიხის ჭურჭელი (ინვ. № 288) 8 B კვადრატის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე აღმოჩენილ ფრაგმენტს (საველე № 163) შეუერთდა 8 E კვადრატის აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე აღმოჩენილი ნატეხი (საველე № 178).

11. თიხის ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 293) აღდგა 8 F კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (საველე № 111), 9 A კვადრატის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (საველე № 145), 5 H კვადრატის დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (საველე № 148), 8 E კვადრატის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (საველე № 160), 8 D კვადრატის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (საველე № 186) აღმოჩენილი თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტებით.

სახლი და ორმოები სხვადასხვა ეპოქას მიეკუთვნება. ამაზე, გარდა იმისა, რომ სახლის გათხრისას დაფიქსირდა სამეურნეო ორმოების მიერ ჩატრილი თიხატკეპნილი იატაკები, მიუთითებს ლაბორატორიული სამუშაოების დროს აღდგენილი ჭურჭლებიც. გარკვეულია, რომ ერთმანეთს შეუერთდა მხოლოდ იატაკის დონეზე აღმოჩენილი კერამიკის ნატეხები. განსაკუთრებით საინტერესოა, რომ არა მხოლოდ ერთ ორმოში, არამედ სხვადასხვა ორმოებში აღმოჩენილი ფრაგმენტები მიეკუთვნება ერთ ჭურჭელს. მხოლოდ 8 F კვადრატში ნაპოვნი რამდენიმე ფრაგმენტი (საველე № 49, 111, 121, 134) ისეთი, რომლებიც შეუერთდა № 1 სამეურნეო ორმოს (საველე № 141), № 2 სამეურნეო ორმოს (საველე № 166) და № 3 სამეურნეო ორმოს (საველე № 124, 172). როგორც ჩანს ორმოების გამართვის დროს დაზიანდა არა მხოლოდ სახლის ის ნაწილები სადაც ორმოები იქნა ჩაშვებული, არამედ ის ადგილიც რომელიც 8 F კვადრატში მოექცა. შეიძლება ამ ადგილზე გამართული იყო კიდევ ერთი, დაბალი სამეურნეო ორმო, რომლის ფსკერმაც მხოლოდ იატაკის დონეს მიაღწია. როგორც აღვნიშნეთ სახლის შევსების ერთგვაროვანი მასის, მასში შერეული ქვების ინტენსიური ყრილის და შეზღუდული სამუშაო დროის გამო ორმოების პირის დაფიქსირება ვერ მოხერხდა. ორმოების ნაწილი შეიცავს სახლების თანადროულ ინვენტარსაც. ისინი, როგორც ჩანს ორმოების ამოთხრის დროს ამოიყარა მიწის ზედაპირზე და ამოვსების დროს კი მათ შევსებაში მოხვდნენ.

საინტერესო სურათი მოგვცა პალინოლოგიურმა კვლევამ. სახლებიდან აღებული ნიმუშების ანალიზი უჩვენებს, რომ ისინი არ შეიცავენ ტყის ელემენტებს და გვიმრებს, მაშინ როდესაც ორმოები დიდი რაოდენობით შეიცავენ მას. პალინოლოგიური დასკვნის მიხედვით ორმოები ღია ცის ქვეშ იყო გამართული.

ამდენად, შეიძლება ითქვას, რომ ჯინისის ნამოსახლარი ორ ფენას შეიცავს. ქვედა ფენას მიეკუთვნება გათხრების შედეგად გამოვლენილი ყველა სახლი, ზედას სამეურნეო ორმოები. ქვედა ფენა თარიღდება ძვ.წ. XVII-XVI სს-ით, ზედა ძვ.წ. VIII-VII სს.

სახლი №2

მდებარეობს №1 სახლის ჩრდილო-დასავლეთით 3-4 მ დაშორებით, II ნაკვეთის მე-6, 9 კვადრატებსა და III ნაკვეთის მე-4, 7 კვადრატებში (ტაბ. 4-VII). გეგმაში წარმოადგენს წაგრძელებულ ოთხკუთხედს, რომლის სიგრძე 7 მეტრია, სიგანე 5,8 მეტრი. დამხრობილია ჩრდილო-აღმოსავლეთ სამხრეთ-დასავლეთის ხაზზე (სურ. 4-97; ტაბ. 4-XXXI).

სურ. 4-97. სახლი 2. საერთო ხედი სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან.

ნაგებობის შიდა სივრცე შევსებული იყო მოშავო-მოყავისფრო მიწით და კედლების ნანგრევებით (სურ. 4-98, 99, 100, 101).

სახლი წარმოადგენს ნახევრადმიწურს. თიხაში ჩატრილი ოთკუთხა ფორმის ორმოს კიდეები ამოშენებულია ცალპირად დაწყობილი რიყის ქვების ჰორიზონტალური წყობით (სურ. 4-97). კედლის ქვედა რიგი დიდი ზომის ქვებისაგანაა (0,6 X 0,5 X 0,35 მ) შედგენილი, ზედა რიგები – შედარებით მომცრო ქვებით. ჩრდილო-დასავლეთ კედელში (სიგრძე 7 მ) წყობის სამი რიგია (ტაბ. 4-XXXII) შემორჩენილი (სიმაღლე 0,6 მ); ჩრდილო-აღმოსავლეთის კედლის (სიგრძე 5,8 მ) დასავლეთ ნაწილში ორი რიგია (სიმაღლე 0,6 მ. სურ. 4-102; ტაბ. 4-XXXII), აღმოსავლეთ ნაწილში კი ერთი რიგი (სიმაღლე 0,3-0,4 მ); სამხრეთ-აღმოსავლეთი კედელი დაზიანებულია

(შემორჩენილი სიგრძე 5,8 მ), დარჩენილია ქვის წყობის ერთი რიგი (სიმაღლე 0,3-0,4 მ), რომელის შუა ნაწილში და სამხრეთის მხარეს ქვები საერთოდ არ შემორჩა; სამხრეთ-დასავლეთი კედლიდან მხოლოდ რამდენიმე ქვაა შემორჩენილი (სურ. 4-102, 103, 104, 112, 114). ქვები იატაკის დონიდან 0,15 მ-ით მაღლა, თიხნარ დედაქანზეა დაწყობილი. ქვის კედელი იატაკის დონიდან კი არ იწყება, არამედ მისთვის სპეციალური ბაქანია მოწყობილი. ამგვარად, გამართული კედლის შემორჩენილი სიმაღლე 0,35 მ-ს უდრის.

სურ. 4-98. სახლი 2. თხრის I ეტაპის დასაწყისი.
ხელი სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან.

სამხრეთ-დასავლეთი კედლის ცენტრალურ ნაწილში კარის ღიობი ყოფილა გაჭრილი (სურ. 4-104, 109; ტაბ. 4-XXXI). ამ ადგილზე პატარა დაქანების პანდუსია გამართული (სურ. 4-104, 105, 109, 111, 112), რომელიც ყვეთელ თიხნარშია ჩატრილი და შავი მიწის ფენითაა შევსებული. მისი საერთო სიგრძე 0,5 მ, სიგანე 1,3 მ-ია. კედლის სისქე კარებთან 0,45-0,5 მ. ამდენად კარის ღიობის ჭრილი 1,3 მ-ა, სისქე 0,5 მ. პანდუსი სამხრეთით მიემართება და კედელს 0,4 მ-ით სცილდება. პანდუსის სამხრეთით 0,32 მ დაცილებით № 8 ორმოა გამართული (სურ. 4-105, 110-112; ტაბ. 4-XXXI).

სახლის ჩრდილო-აღმოსავლეთი კუთხე მომრგვალებულია (სურ. 4-103, 105), ჩრდილო-დასავლეთისა მართი კუთხეა (სურ. 4-103-106). სხვა კუთხეები შემორჩენილი არ არის (ტაბ. 4-XXXI).

სახლის ინტერიერი მარტივადაა მოწყობილი. იგი ერთი დარბაზისაგან შედგება (სურ. 102, 104, 105, 112, 116), რომელიც ცენტრალურ ნაწილში დაწყობილი საბოძე ბალიშებით ორადაა (სურ. 4-97, 102-105, 112, 116)

გაყოფილი - აღმოსავლეთიდან დასავლეთის მიმართულებით იატაკში ჩადგმულია 0,07 სისქის ორი ბრტყელი ქვა (0,45 X 0,5 მ, 0,35 X 0,38 მ), რომელთა გაყოლებაზე, სამხრეთ-აღმოსავლეთი და ჩრდილო-დასავლეთი კედლების ძირში ასეთივე, წრიული (დიამეტრი 0,25 და 0,30 მ) ქვები დაფიქსირდა (სურ. 4-97). გადახურვის საყრდენი ბოძების ბალიშებს (ბაზისები) შორის მანძილი დაახლოებით 1,5-1,7 მ-ია (ტაბ. 4-XXXI).

სახლს თიხატკეპნილი იატაკი აქვს. იატაკი ალაგ-ალაგ დაზიანებულია. მის ქვეშ მოჩანდა კიდევ ერთი შელესილობის კვალი. ზედა დონის იატაკის მოსხნის შემდეგ, 0,05 მ დაბლა გაიწმინდა ქვედა დონის იატაკი, რომელიც ძლიერაა დაზიანებული. იატაკის ეს დონე ქვის ბალიშებზეა შემოღესილი. როგორც ჩანს, ამ სახლს, № 1 სახლისაგან განსხვავებით, საფუძვლიანი რეკონსტრუქცია არ განუცდია. აქ მხოლოდ იატაკი ჩანს განახლებული. ქვედა იატაკის დონეზე არტეფაქტები არ აღმოჩენილა.

სურ. 4-99. სახლი 2. თხრის II ეტაპის დასაწყისი.
ჩრდილო-დასავლეთი კედლის ხედი სამხრეთიდან

სახლის ჩრდილო-დასავლეთ კედელთან, 9 A კვადრატში კერის ნაშთი დაფიქსირდა (სურ. 102, 103ა, 105, 108). იგი თიხით ყოფილა ნაშენები და უშუალოდ კედლის ძირშია გამართული. შემორჩენილია ბორცის ნაწილი და ძირი. შიდა სივრცეში დაფიქსირდა 0,3 X 0,3 X 0,04 მ ზომის ბრტყელი ქვა – ძლიერი ცეცხლის კვალით (სურ. 4-108). მის გარშემო, 0,7 მ დიამეტრის ფართობზე, ნაცრის სქელი ფენა (0,08 მ) დადასტურდა. როგორც ჩანს, კერაც ასეთი ფორმის და ზომის უნდა ყოფილიყო (სურ. 4-103ა, 106).

სურ. 4-100. სახლი 2. ჩრდილო-დასავლეთი კედელი 0,1-0,3 მ. მიწის ფენის ალების შემდეგ. ხელი სამხრეთიდან.

სურ. 4-101. სახლი 2. საერთო ხელი სამხრეთ-დასავლეთიდან 0,2-0,3 მ მიწის ფენის ალების შემდეგ.

იატაკში თიხით ამოლესილი ოთხი ჩაღრმავება შეინიშნება (სურ. 103, 103ა, 104, 105). დიდი დიამეტრის მრგვალი ლაქები გათხრის პროცესში სამეურნეო ორმოებად იქნა მიჩნეული, ამიტომ სავსე დოკუმენტაციაში შესულია როგორც სამეურნეო ორმოები.

პირველი ჩაღრმავება II ნაკვეთის 9 B კვადრატის ჩრდილო-დასავლეთ კუთხეში მდებარეობს (ტაბ. 4-XXXI). იგი გეგმაში მრგვალია და ცილინდრული ფორმა აქვს. პირის დიამეტრი 0,32 მ-ია, ძირისა 0,3 მ, სიღრმე 0,14 მ.

სურ. 4-102. სახლი 2. ინტერიერი: ცენტრში ქვისფილებიანი იატაკის ფრაგმენტი და ხის ბოძების ქვის ბალიშები. კედლების წინ გამოიკვეთა ორმოების კონფიგურაცია. საერთო ხედი სამხრეთიდან.

მეორე ჩაღრმავება II ნაკვეთის 9 F და III ნაკვეთის 7 D კვადრატების საზღვარზე დაფიქსირდა და უშუალოდ კედლის ძირშია გამართული. მას წაგრძელებული ოთხკუთხედის (0,54 X 0,45 მ) ფორმა აქვს (ტაბ. XXXI). მისი სიღრმე კედელთან 0,3 მ-ია, იატაკთან 0,15 მ. ჩაღრმავების იატაკზე ბრტყელი ქვა იდო (სამეურნეო ორმო № 5).

მესამე ჩაღრმავება III ნაკვეთის 7 A კვადრატის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილშია გამოვლენილი (ტაბ. 4-XXXI). მას ელიფსის ფორმა არ აქვს. მისი სიგრძე 0,66 მ-ია, სიგანე 0,5 მ. კედლები დამრეცად ჩადის ძირისაკენ. ჩაღრმავების სიმაღლე 0,05 მ-ია.

მეოთხე ჩაღრმავება II ნაკვეთის 9 B და 9 F კვადრატების საზღვარზე, სახლის ცენტრალურ ნაწილში, საბოძე ბალიშების სამხრეთით მდებარეობს. პირის დიამეტრი 0,8 მ-ია, ძირისა 0,7 მ, სიღრმე 0,2 მ-ია (სურ. 4-103ა; ტაბ. 4-XXXI, XXXII, XXXV).

სახლის იატაკზე, საბოძე ქვის ბალიშების ჩრდილოეთით (II ნაკვეთის 9 C კვადრანტი), ქვის ფილებით მოგებული მოედანია გამართული (სურ. 4-102, 103, 107, 109; ტაბ. 4-XXXI).

სურ. 4-103. სახლი 2. ქვის ფილებიანი იატაკის დონე ორმოების ამოსუფთავების შემდეგ. ხელი სამხრეთიდან.

სახლის შიდა პერიმეტრზე 6 სამეურნეო ორმო გაითხარა (სურ. 104, 105, 112, 113, 114, 114, 115, 116; ტაბ. 4-XXXI, XXXII). ყველა მათგანს თიხატკეპნილი იატაკი აქვს ჩაკვეთილი. სამი ორმო (№№ 1-3) ჩრდილო-აღმოსავლეთი კედლის გასწვრივაა გათხრილი, ერთი (№ 4) სამხრეთ-აღმოსავლეთ კუთხეში, № 7 ორმო საბოძე ბალიშების წინ არის გამართული, № 6 ორმო კი სახლის შესასვლელშია გაჭრილი (სურ. 105, 112, 116). ყურადღებას იქცევს სახლის სამხრეთ-დასავლეთი კედლის სამხრეთით, 0,85 მ დაცილებით (9 H კვადრანტის სამხრეთ-დასავლეთ კუთხეში) გამოვლენილი ორმო (№ 8). იგი სახლის იატაკიდან 0,5 მ-ით მაღლა მდებარეობს და უშუალოდ სახლის შესასვლელის დასაწყისშია გამართული. მისი დმ-ი 1,0 მ-ია, სიღრმე 0,2 მ-ს უდრის. იგი, ისევე როგორც სხვა ორმოები, შევსებული იყო შავი მიწით. შიგნით მხოლოდ სამი რივის ქვა იყო ჩაგდებული. № 6 და № 8 ორმოების განლაგება მიუთითებს, რომ ისინი აშკარად სახლის დანგრევის შემდეგაა ამოთხრილი.

სურ. 4-103ა. სახლი 2. ჩრდილო-დასავლეთი კედელი. კედლის ცენტრალურ ნაწილში კერა. ხედი სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან.

სურ. 4-104. სახლი 2. საერთო ხედი სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან. მარცხნივ № 6 სამეურნეო ორმო და კარის დაზიანებული დიობი.

სურ. 4-105. სახლი 2. საერთო ხედი სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან. მარცხენა დაბალ კუთხეში კარის ღიობის ნაშთი და № 8 ორმო პრეპარაციამდე.

სურ. 4-106. სახლი 2. დასავლეთი ნაწილის ხედი სამხრეთიდან. კედლის ცენტრალურ ნაწილში კერის ნაშთი.

სურ. 4-107. სახლი 2. 9 C კვადრატში დაფიქსირებული ქვის ფილებით მოგებული იატაკის ნაშთი, მარჯვენა დაბალ კუთხეში ხის ბოდის ქვის ბალიში.

სურ. 4-108. სახლი 2. სამხრეთ-დასავლეთი კედლის ძირის შუა ნაწილში გამართული კერის ნაშთი.

სურ. 4-109. სახლი 2. სამხრეთი ნახევრის ხედი. წინა პლანზე ქვის იატაკის ფრაგმენტი და ხის ბოძების ქვის ბაზისები. უკანა პლანზე სამხრეთი კედლის ფრაგმენტები. ჭრილში ჩანს კარის ღიობის ნაშთი.

სურ. 4-110. სახლი 2. სამხრეთი ნაწილის ხედი აღმოსავლეთიდან. სამხრეთი კედლის ფრაგმენტები, კარის ღიობის ნაშთი. კარის ღიობის სამხრეთ ნაწილში გამართული № 8 სამეურნეო ორმო.

სურ. 4-111. სახლი 2. სამხრეთი ნაწილის ხედი დასავლეთიდან. კედლების სამხრეთ-დასავლეთი კუთხე, კარის დიობის ნაშთი და მის შესასვლელში გამართული №8 ორმო, რომლის სამხრეთითაა №8 ორმო.

სურ. 4-112. სახლი 2. საერთო ხედი სამხრეთიდან. წინა პლანზე კარის დიობი, №8 და №8 სამეურნეო ორმოები.

სურ. 4-113. სახლი 2. ჩრდილოეთი კედლის წინ გამართული №№ 1, 2 და 3 სამეურნეო ორმოები პრეპარაციის შემდეგ. ხედი აღმოსავლეთიდან.

სურ. 4-114. სახლი 2. ორმოების განლაგება. ხედი სამხრეთიდან.

სურ. 4-115. სახლი 2. საერთო ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან.

სურ. 4-116. სახლი 2. საერთო ხედი სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან გათხრების დასრულების შემდეგ.

სურ. 4-117. სახლი 2. ჩრდილო-დასავლეთი კუთხეში გამოვლენილი სამეურნეო ორმო № 1 პრეპარაციამდე.

სურ. 4-118. სახლი 2. ჩრდილო-დასავლეთი კუთხეში გამოვლენილი სამეურნეო ორმო № 1 პრეპარაციის პროცესში. ხედი დასავლეთიდან.

სურ. 4-119. სახლი 2. ჩრდილო კედლის შუა ნაწილში გამოვლენილი სამეურნეო ორმო № 2 პრეპარაციის პროცესში. ხედი სამხრეთიდან.

სურ. 4-120. სახლი 2 და 1. საერთო ხედი დასავლეთიდან გათხრების შემდეგ.

№ 2 სახლში აღმოჩენილი მასალების კატალოგი:

505. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 11), მოყავსფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,8 სმ. ნაკვ. II, კვ. 5-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ კუთხეში, ქვის კედლის ზედა დონიდან 0,10 მ სიღრმეზე.

506. ნუკლეუსის ანატკეცი (ინვ. № 12), დაუმუშავებელი. ნაკვ. II, კვ. 2-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ კუთხეში. 0,10 მ სიღრმეზე.

507. ანატკეცი ობსიდიანის (ინვ. № 13), დაუმუშავებელი. ნაკვ. II, კვ. 2-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ კუთხეში. 0,10 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-CXII,3).

508. ანატკეცი ობსიდიანის (ინვ. № 14), დაუმუშავებელი. ნაკვ. II, კვ. 2-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ კუთხეში. 0,10 მ სიღრმეზე.

509. თიხის ჭურჭლის ძირისა და გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 20), ხელით ნაძერწი. ნაკვ. I, 1-2 კვადრატების საზღვარზე. 0,10 მ სიღრმეზე.

510. ობსიდიანის ანატკეცი (ინვ. № 21), დაუმუშავებელი. ნაკვ. I, 1-2 კვადრატების საზღვარზე. 0,10 მ სიღრმეზე.

511. საქონლის ძვლები (ინვ. № 22), ნაკვ. I, 1-2 კვადრატების საზღვარზე. 0,10 მ სიღრმეზე.

512. ქოთნის პირ-ყელის ნაწილი (ინვ. № 464), თიხის, მოვარდისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 9-D კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

513. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 465), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 9-D კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

სურ. 4-121. სახლი 2. ქოთანი. (ინვ. №466).

514. ქოთნის პირ-გვერდის ნაწილი (ინვ. № 466), თიხის, შავადაა გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი-შეზნექილი, მხარი მკვეთრად დაქანებული, წიბოიანი, მხარზე ირიბი, ხორბლისებრი ნაჭდევები და ნაპრიალები ვერტიკალური ზოლებით. პირის შიდა ნაწილი ნაპირალებია. კეცის სისქე - 0,5 სმ. 9-D კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში (სურ. 4-121; ტაბ. 4-XXXIX,1).

515. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 467), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირზე რამდენიმე ფართო

ამოღარული სარტყლით. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 9-I კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-128,3; ტაბ. 4-XL,5).

სურ. 4-122. სახლი 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №469; 2. ინვ. № 468).

516. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 468), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირზე რამდენიმე ფართო ამოღარული სარტყელით. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 9-I კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-122,2; ტაბ. 4-XL,4).

517. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 469), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, ხელით ნაძერწი, ბაკო დაბრტყელებული აქვს, პირი სწორი. გამჭოლი ნახვრეთით. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 9-D კვ-ის სამხრეთ მხარეს (სურ. 4-122,1; ტაბ. 4-XXXIX,2).

სურ. 4-123. სახლი 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1-ინვ. №470; 2-ინვ. № 489).

518. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 470), თიხის, ყავისფერი კეციითა და შავად ნაპრიალები ზედაპირით, მხარს სავარცხლის კბილისებური შტამპით დატანილი ორნამენტი შემოუყვება. კეცის სისქე - 0,4 სმ. 9-D კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში (სურ. 4-123,1; ტაბ. 4-XXXIX,6).

519. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 471), თიხის, მოვარდისფრო ზედაპირითა და შავი შიდაპირით, ხელით ნაძერწი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 1,2 სმ. 9-D კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში (სურ. 4-125,3).

520. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 472), თიხის, მოვარდისფრო ზედაპირითა და შავი შიდაპირით, თიხა წვრილ მინარეგებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი. 9-D კვ-ის სამხრეთ მხარეს.

521. ჯამის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 473), თიხის, მოვარდისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარეგებს შეიცავს, ბაკო დაბრტყელებული აქვს, პირი სწორი, მხარი შეზნექილი-წიბოიანი. კეცის სისქე - 0,4 სმ. 9-B კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში (სურ. 4-128,2; ტაბ. 4-XL,1)).

522. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 474), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარეგებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 6-H კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

სურ. 4-124. სახლი 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. №475).

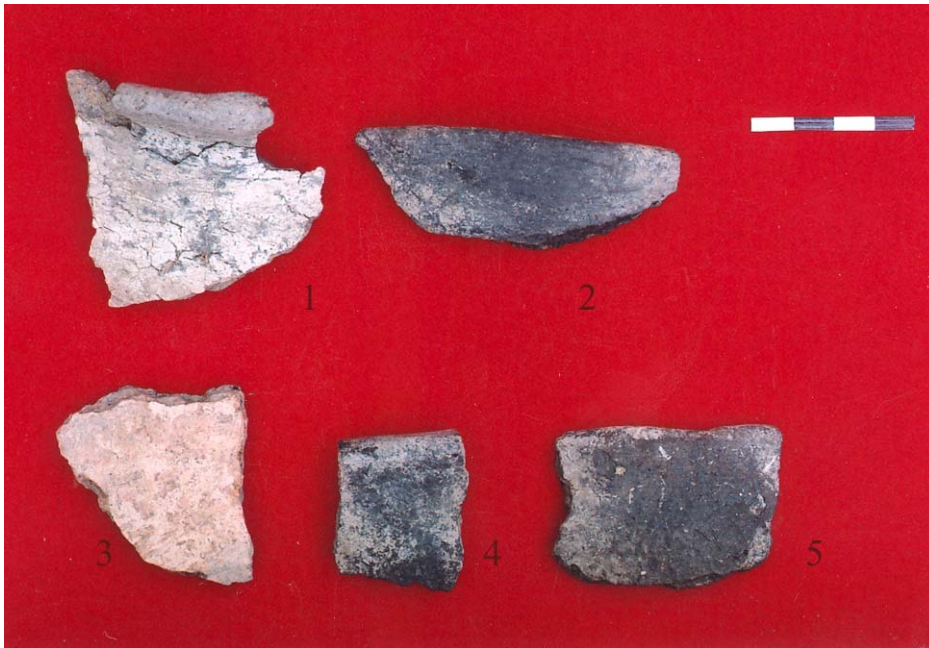
523. ჭურჭლის ყურ-გვერდის ნაწილი (ინვ. № 475), თიხის, მოყავისფრო ზედაპირითა და შავი შიდაპირით, ხელით ნაძერწი, თიხა კენჭნარევი, ზედაპირზე განივკვეთში მრგვალი ყური აქვს დაძერწილი. კეცის სისქე - 1,5 სმ. 6-I კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში (სურ. 4-124; ტაბ. 4-XXXVI,4).

524. ჭურჭლის მხრის ნაწილი (ინვ. № 476), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარეგებს შეიცავს, ზედაპირზე ნალარი ხორბლისებრი და წრიული სარტყლებით. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 7-A კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში.

525. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 477), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, მხარი მომრგვალებული, მხართან გახვრეტილია. კეცის სისქე - 1,2 სმ. 9-F კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში (ტაბ. 4-XXXVII,2).

526. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 478), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, ხელით ნაძერწი, თიხა წვრილ მინარეგებს შეიცავს, ბაკო დაბრტყელებული აქვს. 9-F კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-127,4; ტაბ. 4-XXXVII,6).

527. ჭურჭლის ძირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 479), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს, ბრტყელია. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 9-F კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-127,5; ტაბ. 4-XXXVII,7).

სურ. 4-125. სახლი 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №481; 2. ინვ. № 484; 3. ინვ. №471; 4. ინვ. №483; 5. ინვ. №480).

528. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 480), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორი. 9-I კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში (სურ. 4-125,5; ტაბ. 4-XL,3).

529. ქოთნის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 481), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშილი, ყელი დაბალი-შეზნექილი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 9-I კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში (სურ. 4-125,1; ტაბ. 4-XL,2).

530. ქოთნის ფრაგმენტი (ინვ. № 482), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირზე ფართო ნალარი სარტყელით. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 6-II კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

531. ქოთნის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 483), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო დაბრტყელებული აქვს, პირი სწორია. კეცის სისქე - 1,2 სმ. 9-D კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-125,4; ტაბ. 4-XXXIX,3).

532. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 484), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორია, შიდაპირი ნაპრიალებია. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 6-I კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-125,2; ტაბ. XXXVI,1).

533. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. №485), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 9-E კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

სურ. 4-126. სახლი 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №487; 2. ინვ. № 486; 3. ინვ. №486ა.).

534. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 486), თიხის, ღია ყავისფერი ზედაპირითა და შავი შიდაპირით, ხელით ნაძერწი, თიხა წვრილ მინარეგებს შეიცავს, ჭურჭელს საწური ჰქონია დატანილი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 9-D კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-126,2,3; ტაბ. 4-XXXIX,5).

535. ჭურჭლის ძირი (ინვ. № 487), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარეგებს შეიცავს, ძირი ბრტყელი და ფართოა. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 9-D კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-126,1; ტაბ. 4-XXXIX,4).

სურ. 4-127. სახლი 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №492; 2. ინვ. № 488; 3. ინვ. №493; 4. ინვ. №478; 5. ინვ. №479).

536. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 488), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარეგებს შეიცავს, ბაკო დაბრტყელებული აქვს, პირი სწორი. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 7-A კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში (სურ. 4-127,2; ტაბ. 4-XXXVI,5).

537. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 489), თიხის, მოყავისფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, სავარცხლის კბილისებური შტამპით შესრულებული ორნამენტით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 7-A კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში (სურ. 4-123,2; ტაბ. 4-XXXVI,6).

სურ. 4-128. სახლი 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №490; 2. ინვ. № 473; 3. ინვ. №467; 4. ინვ. №491).

538. ქოთნის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 490), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი შეზნექილი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 9-E კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-128,1; ტაბ.4-XL,6).

539. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 491), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, ჩალისფერი სარჩულით, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 9-E კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-128, 4).

540. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 492), თიხის, მოყავისფრო ზედაპირითა და შავი შიდაპირით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი. 9-F კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-127,1).

541. ჭურჭლის საწური (ინვ. № 493), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, მრგვალი ფორმის, დმ-3,5 სმ. 9-F კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-127,3; ტაბ. 4-XXXVII,8).

სურ. 4-129. სახლი 2. ჯამის პირ-გვერდი (ინვ. №494).

542. ჯამის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 494), თიხის, შავად გამომწვარი, ზედაპირნაპრიალები, ბაკო დაბრტყელებული აქვს, პირი სწორი, მხარი წიბოიანი, კალთა დაქანებული. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 9-F კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-129; ტაბ. 4-XXXVII,1)).

სურ. 4-130. სახლი 2. კეის იარაღი (1-ინვ. №497).

სურ. 4-131. სახლი 2. სალესი ქვა (ინვ. №495).

543. სალესი ქვა (ინვ. № 495), ჰემზის, ოთხკუთხა, ბოლოებმომრგვა-ლებული, სიგრძე - 12,5; სიგანე - 8 სმ. 9-A კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში ქვებს შორის (სურ. 4-131; ტაბ. 4-XLI,1)

სურ. 4-132. სახლი 2. ქვის სანაყი (ინვ. №496).

544. სანაყი (ინვ. № 496), რიყის ქვის, ერთ ბოლოზე ეტყობა გამოყენების კვალი. სიგრძე - 9,5; სიგანე - 6,5 სმ. 9-D კვ-ის სამხრეთ ნაწილში (სურ. 4-132; ტაბ. 4-XXXVIII,2).

545. სასრესი (ინვ. № 497), რიყის ქვის, სიგრძე - 8 სმ; სიგანე - 6 სმ. 9-D კვ-ის სამხრეთ ნაწილში (სურ. 4-130; 4-XXXVIII,3).

სურ. 4-133. სახლი 2. ქვის სანაყი (ინვ. №498).

546. სანაყი (ინვ. № 498), რიყის ქვის, ბოლოებში მოგრვალეებული, სიგრძე - 27 სმ; სიგანე - 8 სმ. 9-D კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, იატაკის ღონეზე (სურ. 4-133; ტაბ. 4-XXXVIII,1).

სურ. 4-134. სახლი 2. ქვის ხელსაფქვაკვი (ინვ. №499).

547. ხელსაფქვაკვი (ინვ. № 499), ბაზალტის, ოთხკუთხა, ბრტყელი. სიგრძე - 29 სმ; სიგანე - 29,5 სმ. 9-A კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, ლუმელში (სურ. 4-134; ტაბ. 4-XLI,2).

548. ანატკეცი (ინვ. № 500), ობსიდიანის, მცირე ზომის, ამოღარული, რეტუშირებული ქვედა ბოლოთი. 9-D კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში (ტაბ. 4-XLII,4).

549. ანატკეცი (ინვ. № 501), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი, რეტუშირებული ქვედა ბოლოთი. 9-D კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.

სურ. 4-135. სახლი 2. ობსიდიანის იარაღ-ანატკეცები (1. ინვ. №502; 2. ინვ. № 507; 3. ინვ. №505; 4. ინვ. №508).

550. ნუკლეუსი (ინვ. № 502), ობსიდიანის, ბრტყელი. 9-E კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-135,1; ტაბ. 4-XLII,1).

551. სახვრეტი (ინვ. № 503), ობსიდიანის. 9-E კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (ტაბ. 4-XLII,2).

552. ანატკეცები (ინვ. № 504), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი. 9-E კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

553. ნუკლეუსი (ინვ. № 505), ობსიდიანის, ბრტყელი. 9-A კვ-ის სამხრეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-135,3; ტაბ. 4-XLII,3).

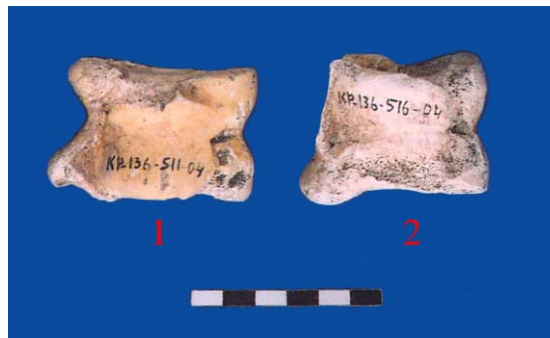
554. ანატკეცები (ინვ. № 506), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი. 9-A კვ-ის სამხრეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

555. ბოლოკიდურა საფხეკ-სახოკი (ინვ. № 507), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის, ანატკეცზე, გაფორმებულია ზურგის მხრიდან (სურ. 4-135,2; ტაბ. 4-XLIII,1).

556. ანატკეცი რეტუშირებული (ინვ. № 508), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის ანატკეცზე, მუცლის მხრიდან გაფორმებულია წვრილი დამაბლაგვებელი რეტუშით (სურ. 4-135,4; ტაბ. 4-XLIII,3).

557. სატეხი (ინვ. № 509), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის ანატკეცზე, აქვს ერთი სამუშაო პირი (ტაბ. 4-XLIII,2).

558. ანატკეცები (ინვ. № 510), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი, 26 ც. საშუალო ზომის - 7 ც.; მცირე ზომის - 19 ც.).

სურ. 4-136. სახლი 2. ძროხის კოჭი (1. ინვ. №511; 2. ინვ. № 516).

559. ძროხის კოჭი (ინვ. № 511). 9-F კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-136,1).

560. ძროხის 1 ქვედა ყბა კბილი (ინვ. № 512). 9-F კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.

561. ძროხის მენჯის ძვალი (ინვ. № 513). 9-F კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.

562. ირმის 2 კბილი (ინვ. № 514). 9-D კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში.

563. ძროხის რქის ფრაგმენტი (ინვ. № 515). 9-E კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

564. ძროხის კოჭი (ინვ. № 516). 9-E კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-136,2).

565. ცხვრის ან თხის ზედა კბილი (ინვ. № 517). 9-E კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

სურ. 4-137. სახლი 2. ცხენის ძვლები (1. ინვ. №522;
2. ინვ. № 518).

566. ცხენის სხივის ძვლის ზედა ბოლო (ინვ. № 518). 9-D კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-137, 2).

567. ცხენის ორი საჭრელი კბილი (ინვ. № 519). 9-D კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

568. ცხენის საძირე კბილი (ინვ. № 520), 1 ც. 9-D კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

569. ძროხის რქის ოთხი ფრაგმენტი (ინვ. № 521). 9-D კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

570. ცხენის მეტაპოდიუმი (ინვ. № 522). 9-E კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-137,1).

571. ძროხის ერთი იზოლირებული კბილი (ინვ. № 523). 9-E კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

სურ. 4-138. სახლი 2. ძროხის დიდი ტერფის ძვალი (ინვ. №524).

572. ძროხის დიდი ტერფის ძვალი (სურ. 4-138); რქის ფრაგმენტი; საჭრელი კბილი (ინვ. № 524). 7-A კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში.

573. ცხვრის ან თხის სამი ქვედა კბილი (ინვ. № 525). 7-A კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში.

574. ბებერი ცხენის 5 კბილი (ინვ. № 526). 7-E კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში.

575. ცხვრის ან თხის ორი კბილი (ინვ. № 527). 7-E კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში.

576. ანატკეცი (ინვ. № 614), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი, 2 სამუალო ზომის, 5 - მცირე. 9-F კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში.

მდებარეობს II ნაკვეთის 6 E და 6 H კვადრატების საზღვარზე, სახლის ჩრდილო-დასავლეთ კუთხეში, კედლებიდან 0,4 მ დაცილებით (სურ. 4-105, 106, 113, 114, 117, 118; ტაბ. 4-XXXI, XXXII, XXXIII). იატაკის დონეზე პირის დიამეტრი 1,0 მ-ია. ორმოს, დასაწყისში, 0,4 მ სიღრმეზე ცილინდრული ფორმა აქვს, შემდეგ თანდათან ფართოვდება. ძირის დიამეტრი 1,4-1,5 მ-ს უდრის, სიმაღლე 1,6 მ-ია. ორმო შევსებული იყო რიყის ქვებით და შავი მიწის მასით.

ორმოში აღმოჩნდა:

577. ქოთნის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 528), თიხის, მოყავისფრო-მოშავო ზედაპირითა და ყავისფერი შიდაპირით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი შეზნექილი, მხარი მკვეთრად დაქანებული. კეცის სისქე - 0,7 სმ. (სურ. 4-140,1; ტაბ. 4-XLIV,3).

578. ჭურჭლის პირ-ყელისა და მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 529), თიხის, მოყავისფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი მაღალი შეზნექილი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. (სურ. 4-140,2; ტაბ. 4-XLIV,5).

579. ჭურჭლის ძირის ფრაგმენტი (ინვ. № 530), თიხის, ყავისფერი შიდაპირითა და შავი ზედაპირით, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს. კეცის სისქე - 1,5 სმ.

580. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 531), თიხის, მონაცრისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ.

581. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 532), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორი, ტანი ცილინდრული, ოღნავ გამობერილი. კეცის სისქე - 0,5 სმ (სურ. 4-140,4; ტაბ. 4-XLIV,6).

582. ქოთნის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 533), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი შეზნექილი. კეცის სისქე - 0,5 სმ. (სურ. 4-140,5; ტაბ. 4-XLIV,2).

583. ჭურჭლის ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 534), თიხის, მოყავისფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ნაპრიალები ზედაპირით. კეცის სისქე - 0,6 სმ (ტაბ. 4-XLIV,4).

სურ. 4-139. სახლი 2. ქვის სანაყი (ინვ. №564; 1 – გვერდხედი; 2 – ზედხედი).

584. სანაყი (ინვ. № 564), რიყის ქვის, სიგრძე - 8,5; სიგანე - 6 სმ. (სურ. 4-139; ტაბ. 4-XLIV,1).

585. ძროხის სარძევე კბილი (ინვ. № 573).

586. თხის ან ცხვრის მენჯის ძვალი (ინვ. № 574).

587. თხის ან ცხვრის ქუსლის ძვალი (ინვ. № 575; სურ. 4-81,2).

588. თხის ან ცხვრის კვადრატული ძვალი (ინვ. № 576).

589. თხის ან ცხვრის დიდი წვივის ძვალი (ინვ. № 577).

590. თხის ან ცხვრის კისრის მეორე მალა (ინვ. № 578).

591. თხის ან ცხვრის ზედა ყბის ფრაგმენტი (ინვ. № 579).

ორმო № 2

გამოვლინდა № 1 ორმოს აღმოსავლეთით 0,75 მ და ჩრდილო-აღმოსავლეთი კედლიდან 0,15 მ დაცილებით, მდებარეობს II ნაკვეთის 6 I კვადრატის ცენტრალურ ნაწილში (სურ. 4-104, 105, 113, 114, 119; ტაბ. 4-XXXI, XXXII, XXXIII). პირის დიამეტრი 1,0 მ-ია. 0,3 მ სიღრმემდე ორმოს ცილინდრული ფორმა აქვს, ძირისაკენ თანდათან ფართოვდება. ძირის დიამეტრი 1,3 მ-ია, სიმაღლე 1,4 მ. ორმო შევსებულია ქვებით და შავი ფერის მიწით.

ორმოში აღმოჩნდა:

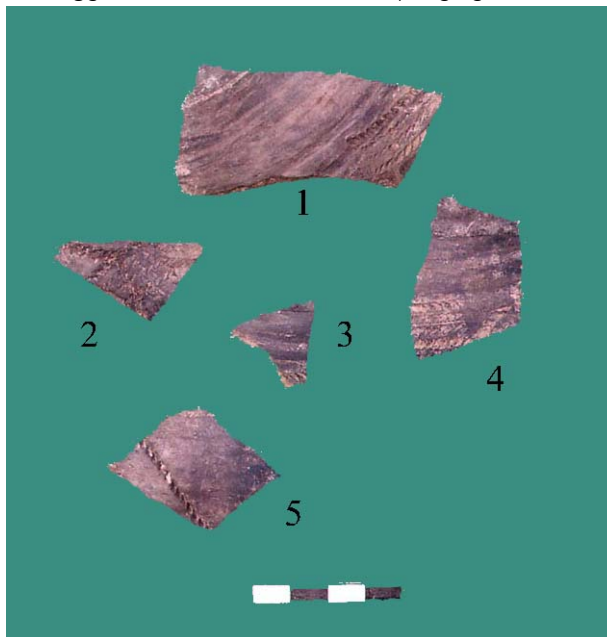
592. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 535), თხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. ხელით ნაძერწი. კეცის სისქე - 1,4 სმ. იატაკიდან 0,6 მ-ის სიღრმეზე.

სურ. 4-140. სახლი 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №528; 2. ინვ. № 529; 3-ინვ. №536; 4. ინვ. №532; 5. ინვ. №533; 6. ინვ. №550).

593. ტაფისებური ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 536) თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, შავი ლაქებით, ხელით ნაძერწი, თიხა წვრილ მინარევეს შეიცავს, ბაკო დარტყელებული აქვს, გვერდი სწორი, გვერდის h-5,5 სმ; კეცის სისქე - 1,5 სმ. 0,6 მ-ის სიღრმეზე (სურ. 4-140,3; ტაბ. 4-XLV,3).

594. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 537), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, ხელით ნაძერწი. კეცის სისქე - 1,5 სმ. 0,6 მ-ის სიღრმეზე.

სურ. 4-141. სახლი 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1-5 ინვ. №538).

595. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 538), თიხის, მოყავისფრო კეცითა და შავი ნაპრიალები ზედაპირით, ვიწრო ამოღარული წრიული და შტამპისებური ორნამენტით. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 0,6 მ-ის სიღრმეზე. (სურ. 4-141; ტაბ. 4-XLV,4-8).

596. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 539), თიხის, ყავისფერი შიდაპირითა და შავი ზედაპირით, თიხა წვრილ მინარევეს შეიცავს, ხელით ნაძერწი. კეცის სისქე - 1,2 სმ. 0,6 მ-ის სიღრმეზე (ტაბ. 4-XLV,2).

სურ. 4-142. სახლი 2. მძივი (ინვ. №563).

597. მძივი (ინვ. № 563), პასტის, ცისფერი, მრგვალი ფორმის. 1,2 სიღრმეზე, ორმოს ჩრდილოეთ ნაწილში (სურ. 4-142; ტაბ. 4-XLV,1).

598. ანატკეცი (ინვ. № 565), ობსიდიანის, დიდი ზომის, წვრილად ჩამომტვრეული კიდეებით. 0,6 მ-ის სიღრმეზე.

599. ანატკეცი (ინვ. № 566), ობსიდიანის, დიდი ზომის, მუცლის მხრიდან 1 კილის გასწვრივ ამოღებული ჩამონათლებით. 0,6 მ-ის სიღრმეზე.

600. ანატკეცი (ინვ. № 567), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი, 2 საშუალო ზომის, 6 - მომცრო. 0,6 მ-ის სიღრმეზე.

601. ცხენის ქვედა კბილი (ინვ. № 580).

602. ძროხის რქის ფრაგმენტი (ინვ. № 581).

603. ძროხის სარძევე და საჭრელი კბილი (ინვ. № 582).

604. ცხვრის ან თხის ბეჭი (ინვ. № 583).

605. თხის ან ცხვრის ქვედა კბილი (ინვ. № 584).

606. თხის ან ცხვრის ქვედა ბოლო კბილი (ინვ. № 585).

607. თხის ან ცხვრის ქუსლის ძვალი (ინვ. № 586; სურ. 4-81,3).

608. თხის ან ცხვრის პირველი ფალანგა (ინვ. № 587).

609. თხის ან ცხვრის კოჭი (ინვ. № 588).

ორმო № 3

მდებარეობს სახლის ჩრდილო-აღმოსავლეთ კუთხეში III ნაკვეთის 4 G და 7 A კვადრატების საზღვარზე, კედლებიდან 0,25 მ და 0,4 მ დაცილებით (სურ. 4-103, 105, 112, 113, 114; ტაბ. 4-XXXI, XXXII, XXXIV). პირის დიამეტრი 1,1 მ-ია. 0,85 მ სიღრმემდე ორმოს ცილინდრული ფორმა აქვს, ძირისკენ თანდათან ფართოვდება. ძირის დიამეტრი 1,5 მ-ია, სიმაღლე 1,7 მ-ს უდრის. ორმო შევსებული იყო რიყის ქვებით და შავი მიწის მასით.

ორმოში აღმოჩნდა:

610. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 540), თიხის, მოშავო-მოყავისფრო, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირი ნაპირალები აქვს. კეცის სისქე - 0,8 სმ.

611. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 541), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირი ნაპირალები აქვს. კეცის სისქე - 0,5 სმ (ტაბ. 4-XXXVI,3).

612. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 542), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, მხარი დაქანებული. კეცის სისქე - 0,4 სმ (სურ. 4-135,1; ტაბ. 4-XXXVI,2).

613. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 543), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო დაბრტყელებული აქვს, პირი ოდნავ მოყრილი, პირს შვერილის ფრაგმენტი ემჩნევა. კეცის სისქე - 0,5 სმ (ტაბ. 4-XLV,9).

614. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 544), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ნაპირალები ზედაპირით. კეცის სისქე - 0,7 სმ.

615. ჭურჭლის ძირის ფრაგმენტი (ინვ. № 545), თიხის, მონაცრისფრო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ძირი ბრტყელია. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 1,6 მ-ის სიღრმეზე (ტაბ. 4-XLV,10).

616. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 546), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 1,6 მ-ის სიღრმეზე.

617. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 547), თიხის, ნაცრისფერი შიდაპირითა და მოყავისფრო ნაპირალები ზედაპირით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირზე ვიწრო კანელურებით. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 1,6 მ-ის სიმაღლეზე (ტაბ. 4-XLV,11).

618. ხბოს ქვედა ყბა (ინვ. № 589).

619. ხბოს იზოლირებული კბილი (ინვ. № 590).

620. ხბოს მეტაპოლიუმის ძვლის ზედა ნახევარი (ინვ. № 591).

სურ. 4-143. სახლი 2. ქვედა ყბა (ინვ. №592).

621. ცხვრის ან თხის ქვედა ყბა (ინვ. № 592; სურ. 4-143).

622. ცხვრის ან თხის 2 საჭრელი კბილი (ინვ. № 593).

623. ცხვრის ან თხის პირველი ფალანგა (ინვ. № 594).

624. ირმის პრემოლარი (ინვ. № 595).

625. ცხვრის ან თხის ზედა ყბის ფრაგმენტები (ინვ. № 596).

626. ცხვრის ან თხის 2 იზოლირებული ზედა კბილი და ბოლო ქვედა კბილი (ინვ. № 597).

გაითხარა სახლის სამხრეთ-აღმოსავლეთ კუთხეში, II ნაკვეთის 9 F კვადრატის სამხრეთ ნაწილში (სურ. 103, 105, 112, 113; ტაბ. 4-XXXI, XXXII, XXXIII). ორმოს პირი უშუალოდ ებჯინება სახლის კედლებს. ძირი კი მათ ქვეშ შედის.

პირის დიამეტრი 1,0 მ-ია. 0,4 მ სიღრმეზე ორმოს ცილინდრული ფორმა აქვს, ძირისკენ თანდათან ფართოვდება. ძირის დიამეტრი 1,4 მ-ს უდრის, სიმაღლეც 1,4 მ-ია. ორმო შევსებული იყო შავი ფერის მიწით.

ორმოში აღმოჩნდა:

627. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 548), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი. კეცის სისქე - 0,9 სმ (ტაბ. 4-XXXVII,5).

628. ჯამის ფრაგმენტი (ინვ. № 549), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, ბაკო დაბრტყელებული აქვს, მხარი მომრგვალებული. კეცის სისქე - 0,9 სმ (ტაბ. 4-XXXVII,3).

629. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 550), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, ყელი დაბალი. კეცის სისქე - 0,9 სმ (სურ. 4-140,6; ტაბ. 4-XXXVII,4).

630. ანატაკეცი (ინვ. № 568), ობსიდიანის, დიდი ზომის, ოთხკუთხა ფორმის, ერთი კილის გასწვრივ ურთიერთსაპირისპირო რეტუშით (ტაბ. 4-XLIII,4).

631. ანატაკეცები (ინვ. № 569), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი.

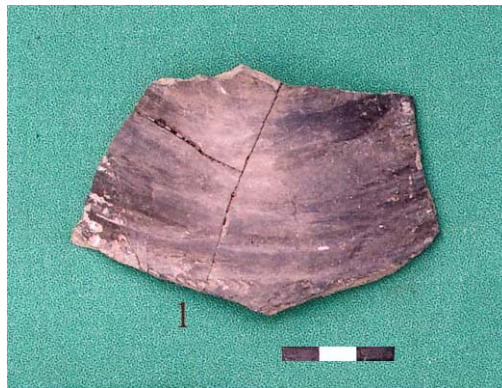
სურ. 4-144. სახლი 2. ბეჭი (ინვ. №598).

632. ცხვრის ან თხის ბეჭი (ინვ. № 598; სურ. 4-144).
633. ძროხის ზედა საღეჭი კბილი (ინვ. № 599).
634. ძროხის რქა (ინვ. № 600), 2 ფრაგმენტი.
635. ძროხის ქვედა კბილი (ინვ. № 601).
636. თხის ან ცხვრის ქვედა კბილი (ინვ. № 602).
637. ღორის პირველი ფალანგა (ინვ. № 603).
638. თხის ან ცხვრის პირველი ფალანგა (ინვ. № 604).

მდებარეობს II ნაკვეთის 9 E კვადრატის სამხრეთ ნაწილში, სახლის ზღურბლთან (სურ. 103ა, 104, 105, 111, 112, 114, 116; ტაბ. 4-XXXI, XXXII, XXXV). თითქმის ცილინდრული ფორმა აქვს. პირის დიამეტრი 1,3 მ-ს, ძირისა 1,4 მ-ს უდრის. შევსებული იყო შავი ფერის მიწით.

ორმოში აღმოჩნდა:

639. ჭურჭლის ძირის ფრაგმენტი (ინვ. № 551), თიხის, მონაცრისფოდ გამომწვარი თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, ძირი ბრტყელია. კეცის სისქე - 0,8 სმ (ტაბ. 4-XLVI,5).

სურ. 4-145. სახლი 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. №552).

640. ჭურჭლის ძირის ფრაგმენტები (ინვ. № 552), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირი ნაპრიალები აქვს, ზედაპირზე ფართო ნალარი წრიული და შტამპისებრი ორნამენტით. კეცის სისქე - 0,9 სმ. (სურ. 4-145; 4-146,3; ტაბ. 4-XLVII,3,6).

სურ. 4-146. სახლი 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №554; 2. ინვ. № 553; 3. ინვ. №552).

641. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 553), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ნაპრიალები ზედაპირი, ფართო ამოღარული წრიული და შტამპისებრი ორნამენტით. კეცის სისქე - 0,7 სმ. (სურ. 4-146,2; ტაბ. 4-XLVII,8).

642. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 554), თიხის, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირი ნაპრიალები აქვს, ვიწრო ამოღარული სარტყელით და ფართო რელიეფური ზოლებით. კეცის სისქე - 0,9 სმ. (სურ. 4-146,1; ტაბ. 4-XLVII,4).

643. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 555), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს. კეცის სისქე - 0,9 სმ (ტაბ. 4-XLVI,6).

644. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 556), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირნაპრიალები, რელიეფური ვერტიკალური ზოლებით. კეცის სისქე - 0,8 სმ (ტაბ. 4-XLII,7).

645. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 557), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი. კეცის სისქე - 0,6 სმ (ტაბ. 4-XLVI,4).

646. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 558), თიხის, ლეგა-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი ოდნავ მოყრილი, მხარი მომრგვალებული. კეცის სისქე - 1,2 სმ (ტაბ. 4-XLVI,1).

647. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 559), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირზე ამოღარული წრიული სარტყელით და ხორბლის მარცვლისებრი ორნამენტით. კეცის სისქე - 0,9 სმ (ტაბ. 4-XLVII,5,9).

648. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 560), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორი. კეცის სისქე - 0,8 სმ (ტაბ. 4-XLVI,7).

649. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 561), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი ფართოდ გადაშლილი, ყელი დაბალი, მხარი მკვეთრად დაქანებული. კეცის სისქე - 0,9 სმ (ტაბ. 4-XLVI,3).

650. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 562), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი. კეცის სისქე - 0,8 სმ (ტაბ. 4-XLVI,2).

651. თიხის ან ცხვრის მეტაკარპული ძვლის ზედა ბოლოს ფრაგმენტი (ინვ. № 605).

სურ. 4-147. სახლი 2. ცხენის ფალანგა (ინვ. №610).

- 652. თხის ან ცხვრის 2 ჩლიქი (ინვ. № 606).
- 653. ცხვრის ან თხის ქვედა ყბის პატარა ფრაგმენტი (ინვ. № 607).
- 654. თხის ან ცხვრის იზოლირებული ზედა კბილი (ინვ. № 608).
- 655. ღორის (?) მხრის ძვლის ქვედა ბოლო (ინვ. № 609).
- 656. ცხენის პირველი ფალანგა (ინვ. № 610; სურ. 4-147,1).
- 657. მსხვილფეხა საქონლის ბოლო ქვედა კბილი (ინვ. № 611).
- 658. ახალ დაბადებულის ხბოს ჩლიქი (ინვ. № 612).

სურ. 4-148. სახლი 2. თხის ან ცხვრის პირველი ფალანგა, გახვრეტილები (1- ინვ. №613).

- 659. თხის ან ცხვრის პირველი ფალანგა (ინვ. № 613), 2 ც. (სურ. 4-148, 1 და 2; ტაბ. 4-XLVII,1,2).
- 660. ანატკეცი (ინვ. № 614), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი 7 ც, 2 საშუალო ზომის, 5 - მცირე.
- 661. ანატკეცი (ინვ. № 615), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი 12 ც, 4 საშუალო, 8 - მცირე.

ორმო № 8

მდებარეობს № 2 სახლის გარეთ, 9 H კვადრატის სამხრეთ-დასავლეთ კუთხეში. გამართულია სახლში შესასვლელი პანდუსის სამხრეთით, უშუალოდ მის გაგრძელებაზე (სურ. 105, 109-112; ტაბ. 4-XXXI, XXXII). პირის დიამეტრი 1,2 მ-ია, ძირისა 1,25 მ. სიღრმე 0,2 მ-ია. გამოვლინდა მშენებლების მიერ მიწის ზედაპირის მოხსნის შემდეგ, რამაც ორმოს ზედა ნაწილის დაზიანება გამოიწვია. ჩატრილია ყვითელ თიხნარში. ორმო შევსებული იყო შავი მიწით, ძირზე იდო რიყის სამი ქვა.

ორმოში არქეოლოგიური მასალები არ აღმოჩნდა.

ჯინისის ნამოსახლარის ტერიტორიაზე ზედაპირის აღებისას შეგროვებული იქნა რამდენიმე არტეფაქტი:

სახლი 2-ის ჩრდილოეთით აღმოჩნდა

662. ქალცედონის ნატეხი (ინვ. № 8), ნაკვ. II, კვ. 2-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ კუთხეში. ტოპსოილის დონიდან 0,10 მ სიღრმეზე.

663. ნუკლეუსი ობსიდიანის, (ინვ. № 9), შავი ფერის, მოყავსფრო ძარღვებით. ნაკვ. II, კვ. 2-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ კუთხეში. 0,10 მ სიღრმეზე (ტაბ. CXII,3).

664. ანატკეცი ობსიდიანის (ინვ. № 10), ფირფიტისებრი ფორმის, დაუმუშაველი. ნაკვ. II, კვ. 2-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ კუთხეში. 0,10 მ სიღრმეზე (ტაბ. CXII,2).

სახლი 2-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთით

665. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (დერგის?) (ინვ. № 15), მოჭიქული. კეცის სისქე - 0,9 სმ. ნაკვ. III, კვ. 4-ის სამხრეთ-დასავლეთ კუთხეში. ტოპსოილის დონიდან 0,5-0,1 მ სიღრმეზე.

ლაბორატორიული სამუშაოების ჩატარების დროს გაირკვა, რომ სხვადასხვა ორმოში აღმოჩენილი კერამიკის ფრაგმენტები ერთი ჭურჭლის ნატეხებს წარმოადგენდა.

ასეთებია:

1. თიხის ჭურჭელი (ინვ. № 475) აღდგა № 2 სამერნეო ორმოს თავზე, კედლის ზედა დონიდან 0,1-0,15 მ სიღრმეზე (საველე № 23), № 3 სამეურნეო ორმოში, ორმოს პირიდან 1,6 მ სიღრმეზე (საველე № 45) და № 4 სამეურნეო ორმოს თავზე, 0,1-0,15 მ სიღრმეზე (საველე № 25) აღმოჩენილი ნატეხებისაგან.
2. თიხის ჭურჭელი (ინვ. № 492) აღდგა № 4 ორმოს თავზე, იატაკის დონეზე (საველე № 40) და № 5 (საველე № 46) სამეურნეო ორმოებში აღმოჩენილი ნატეხებისაგან.

3. თიხის ჭურჭლის (ინვ. № 544) ფრაგმენტები აღმოჩნდა № 3 ორმოში (საველე № 45) და № 6 ორმოს თავზე (საველე № 31). № 45 აღმოჩნდა 1,6 მ სიღრმეზე №31 – 0,1-0,15 მ სიღრმეზე.
4. თიხის ჭურჭელი (ინვ. № 552) ნაწილობრივ აღდგა № 4 (საველე № 43) და № 6 (საველე № 47) სამეურნეო ორმოებში აღმოჩენილი ნატეხებით.
5. თიხის ჭურჭელი (ინვ. № 486) აღდგა № 4 სამეურნეო ორმოში აღმოჩენილი თიხის ჭურჭლის (საველე № 43) და № 4 ორმოს თავზე (კედლის ზედა დონიდან 0,1-0,15 მ სიღრმეზე) ნანახი ნატეხებისაგან (საველე № 40). ამავე ნატეხებს შეუერთდა 0,1 მ სიღრმეზე აღმოჩენილი (საველე №№ 32, 48) და № 3 ორმოს თავზე (საველე № 24) აღმოჩენილი ნატეხები.
6. თიხის ჭურჭელი (ინვ. № 468) აღდგა № 3 სამეურნეო ორმოს თავზე, კედლის დონიდან 0,1-0,15 მ სიღრმეზე (საველე № 24) და № 4 ორმოს პირიდან 0,48 მ სიღრმეზე (საველე № 35) აღმოჩენილი ნატეხებით.
7. № 6 სამეურნეო ორმოში აღმოჩენილი ორი ნატეხი გაერთიანდა (ინვ. № 552).

აღწერილი სიტუაცია გვიჩვენებს, რომ ორმოების თავზე და კედლების ზედაპირიდან 0,1-0,15 მ სიღრმეზე აღმოჩენილი ნატეხები წარმოადგენენ უშუალოდ ორმოებში დადასტურებული თიხის ჭურჭლების ნაწილებს. ამის გამო დასაშვებად მიგვაჩნია, რომ ორმოების პირები სახლის კედლების დღეისათვის შემორჩენილ სიმაღლეზე მაინც ვივარაუდოთ (გასათვალისწინებელია, რომ მშენებლების მიერ ამ დონეზეა მოხსნილი მიწის ფენა).

ის ფაქტი, რომ ერთი ჭურჭლის ფრაგმენტები სხვადასხვა ორმოში იქნა აღმოჩენილი მიუთითებს მათ თანადროულ ფუნქციონირებაზე. ასევე აღსანიშნავია, რომ ორმოებში და სახლის იატაკზე აღმოჩენილი კერამიკული ნატეხები ერთმანეთს არ დაკავშირებია.

მიუხედავად იმისა, რომ ორმოების ლაქები (საიდანაც დაიწყო მათი ამოსუფთავება) სახლის იატაკის დონეზე იყო დადასტურებული, ყოველივე ზემოთმეული და ის ფაქტი, რომ №№ 6, 8 ორმოები უშუალოდ შესასვლელშია გამართული და ყველა ორმოს ჩაკეტილი აქვს თიხატკეპნილი იატაკი, სახლის და ორმოების სხვადასხვა დროს ფუნქციონირებაზე მიუთითებს. ამის დასტურია პალინოლოგიური მონაცემებიც (იხ. ე. ყვავაძე, წალკის არქეოლოგიური ექსპედიციის საველე სამუშაოების შედეგად მოპოვებული მასალის პალინოლოგიური შესწავლის ანგარიში).

სახლი № 3

მდებარეობს № 2 სახლის ჩრდილო-დასავლეთით 4 მეტრის დაშორებით. მოიცავს II ნაკვეთის 4, 5, 7, 8 კვადრატებს.

სურ. 4-149. სახლი 3. გათხრის დასრულების შემდეგ. საერთო ხედი სამხრეთიდან.

სახლის შიდა სივრცე შევსებული იყო შავი ფერის მიწით და კედლის ნანგრევებით (სურ. 4-150, 151, 152).

სახლი წარმოადგენს ნახევრადმიწურ ნაგებობას. შენობა დამხრობილია ჩრდილო-აღმოსავლეთიდან სამხრეთ-დასავლეთ-თისაკენ. მის გასამართად ყვითელ თიხნარში ამოღებულია ოთხკუთხა მოყვანილობის ორმო, რომლის ნაპირები ქვითაა ამოშენებული. კედლები აგებულია პორიზონტალურ რიგებად დაწყობილი რიყის ქვით, მშრალი წყობით, ცალპირად. კედლების ქვედა რიგი დიდი ზომის ქვებით არის გამართული, ყოველი ზედა რიგის ქვების ზომა კი თანდათან მცირდება (სურ. 4-149; ტაბ. 4-XLVIII).

სურ. 4-150. სახლი 3. თხრის I ეტაპი.
ხედი სამხრეთიდან.

ჩრდილო-აღმოსავლეთი კედლის სიგრძე 6,0 მ-ია, სიგანე 0,5 მ, შემორჩენილი მაქსიმალური სიმაღლე 1,2 მ-ს უდრის და წყობის ხუთ რიგს შეიცავს (ტაბ. 4-XLIX).

ჩრდილო-დასავლეთი კედელი ძლიერაა დაზიანებული. მისი სამხრეთი ნაწილი იატაკის დონემდე მთლიანად მორღვეულია. სახლის ზომის მიხედვით ამ კედლის სიგრძე 6,0 მ უნდა ყოფილიყო. დღეისათვის შემორჩენილი კედლის სიგრძე 2,5 მ-ია. ამ ნაწილში კედლის სიმაღლე 1,1 მ-ს უდრის და წყობის ხუთ რიგს შეიცავს (ტაბ. 4-XLIX).

სამხრეთ-დასავლეთი კედელიც ძლიერაა დაზიანებული. ცენტრალურ ნაწილში შემორჩენილია ქვის წყობის ერთ რიგი. ხოლო აღმოსავლეთ და დასავლეთ ნაწილში დარჩენილია - ორი რიგი. დასავლეთი ნაწილი, კუთხიანად მთლიანად მორღვეულია (ტაბ. 4-XLIX). ჩრდილო-აღმოსავლეთი კედლის მიმართულების მიხედვით, ამ კედლის სიგრძე 6,5 მ უნდა ყოფილიყო. შემორჩენილია 5,5 მეტრი. კედლის მაქსიმალური სიმაღლე, დასავლეთ ნაწილში 0,75 მ-ია. აღსანიშნავია, რომ ისევე, როგორც № 2 სახლის სამხრეთი კედელი, ამ კედლის ნაწილი 0,25 მ სიმაღლის ბაქანზეა დაფუძნებული, რომელიც თიხნარ დედაქანშია დატოვებული.

სურ. 4-151. სახლი 3. თხრის II ეტაპი. სახლის პერიმეტრის დადაგენა. ხედი სამხრეთიდან.

სამხრეთ-აღმოსავლეთი კედელი კარგადაა შემონახული. მისი სიგრძე 6,0 მ-ია. შემორჩენილია ქვის წყობის ხუთი რიგი, რომელთა სიმაღლე 1,25 მ-ს უდრის (ტაბ. 4-XLIX).

სახლის კუთხეები მომრგვალებულია. კარის ღიობი შემორჩენილი არ არის. ჩრდილო-აღმოსავლეთ და სამხრეთ-აღმოსავლეთ კედლებში შესასვლელი არ ყოფილა გაჭრილი. მიუხედავად იმისა, რომ სამხრეთ-დასავლეთი კედელი ძლიერაა დაზიანებული, არც ამ კედელში ჩანს დატოვებული კარის ღიობი. ჩვენი აზრით, სახლში შესასვლელი სამხრეთ-დასავლეთ კუთხესთან ახლოს, ჩრდილო-დასავლეთ კედელში უნდა ყოფილიყო გამართული (სურ. 4-153). ჯინისის ნამოსახლარზე გათხრილ დანარჩენ სახლებს შესავლელი სამხრეთიდან აქვს.

სურ. 4-152. სახლი 3. თხრის III ეტაპი. ჩაქცეული კედლების პრეპარაციის პროცესი. მარჯვენა დაბალ კუთხეში ირმის რქა (ინვ. №958), მის გვერდით № 3 სამეურნეო ორმოს კონტურები. ხელი სამხრეთიდან.

№ 3 სახლის ინტერიერი მარტივია. იგი წარმოადგენს მართკუთხა ფორმის დარბაზს, რომელიც სახურავის საყრდენი ბოძებით ორადაა გაყოფილი. ისინი, სხვა სახლებისაგან განსხვავებით, ჩრდილოეთ-სამხრეთის ხაზზეა განლაგებული (სურ. 4-149), რაც კიდევ ერთხელ მიუთითებს, რომ სახლის კარი ამ ხაზის მოპირდაპირედ, ჩრდილო-დასავლეთ კედელში უნდა ყოფილიყო გაჭრილი. ხის ბოძების საყრდენებად ქვის ბრტყელი ფილებია გამოყენებული (0,45 X 0,5 X 0,08 მ; 0,35 X 0,35 X 0,07 მ). ქვის ბალიშები სახლის ცენტრალურ ნაწილშია განლაგებული და კედლებიდან 1,65 მ-ითაა დაცილებული. მათთან ერთ ხაზზე მდებარეობს ქვის ერთი ბალიში, რომელიც ჩრდილო-აღმოსავლეთი კედლის ძირში დევს.

სურ. 4-153. სახლი 3. საერთო ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან. კედლები, იატაკის დონე ორმოების ამოსუფთავებამდე. წინა პლანზე ჩანს მორღვეული კედელი და კარის ღიობი.

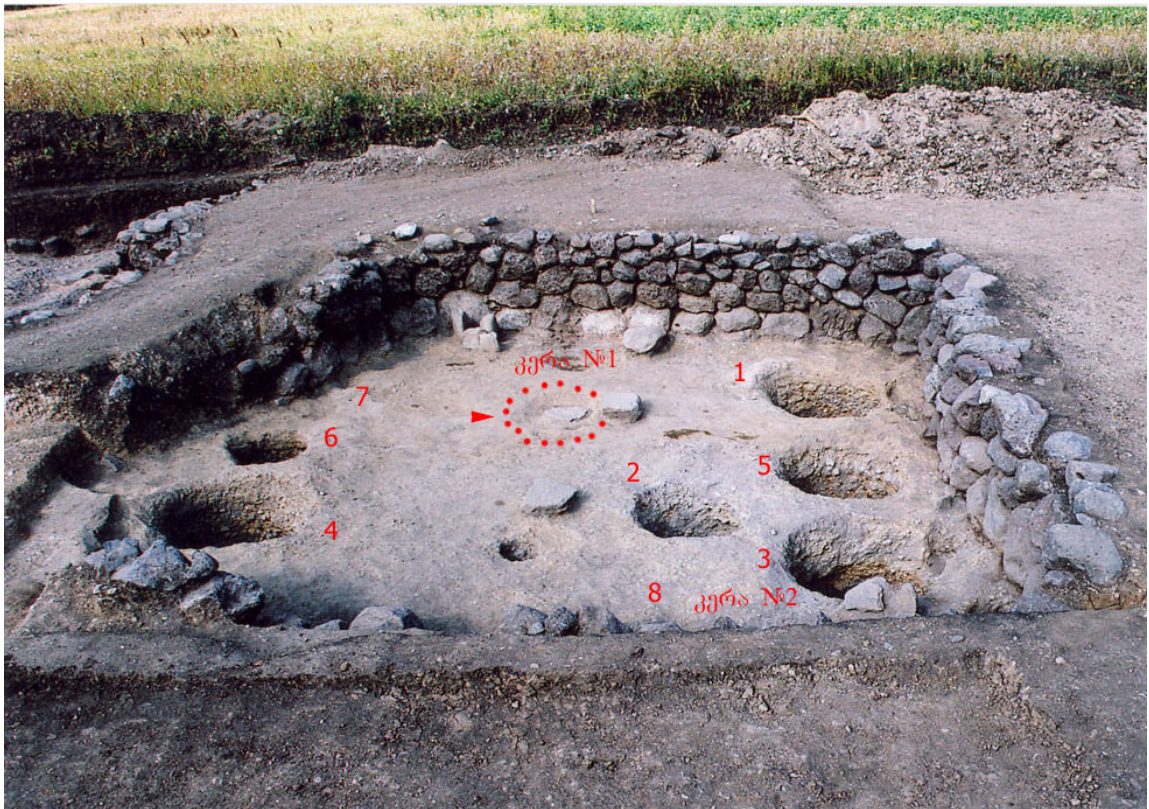
იატაკი თიხატკეპნილია. ასეთივე მასითაა შემოღესილი ქვის ბალიშებიც (სურ. 4-156, 157). იატაკი ჩატრილია სამეურნეო ორმოებით (სურ. 4-154, 155), რომელთა ჭრილში ქვედა იატაკის დონე დაფიქსირდა. ზედა იატაკის დონიდან 0,05-0,07 მ ქვეშ მეორე იატაკი გაიწმინდა, რომელიც ძლიერაა დაზიანებული. ამ დონეზე აღმოჩნდა საბოძე ორმოები. მათი დიამეტრი 0,2-0,25 მ-ია, სიღრმე 0,3-0,4 მ-ს უდრის. ისინი კედლების გასწვრივაა განლაგებული. ერთი კი, სამხრეთით მდებარე ქვის ბალიშის სიახლოვეს გამოვლინდა (5 I კვადრატის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილი). ჩრდილოეთით მდებარე ქვის ბალიშში ოდნავ ფარავს ქვედა იატაკის დონეზე არსებულ ჩაღრმავებას (4 F კვადრატის აღმოსავლეთი ნაწილი). მისი დიამეტრი – 1,0 მ-ია, სიღრმე 0,1 მ. ძირი და კედლები შეღესილი იყო თიხის თხელი ხსნარით. ზედა იატაკზე გამოვლენილი საბოძე ქვის ბალიშის დასავლეთით, 0,3 მ დაცილებით, ქვედა იატაკის დონეზე, საბოძე ქვის ბალიშში დაფიქსირდა (სურ. 4-155, ნაჩვენებია ისრით), რომელიც 5 I კვადრატში აღმოჩენილი საბოძე ორმოს უნდა შეესაბამებოდეს. ყოველ შემთხვევაში ორივე ზედა იატაკის ქვეშ იქნა გათხრილი.

სახლს საფუძვლიანი რეკონსტრუქცია აქვს ჩატარებული. როგორც ჩანს ცენტრალური ბოძები გამოცვლილია. სტრატეგრაფია უჩვენებს, რომ სახლის სახურავი თავდაპირველად ორმოებში ჩამაგრებულ ხის ბოძებს ეყრდნობოდა. რეკონსტრუქციის შემდეგ ბოძების ბალიშებად უკვე ქვის ფილებია გამოყენებული.

სურ. 4-154. სახლი 3. გათხრების პროცესი. იატაკამდე 0,1-0,15 მ მაღლა ჩანს სამეურნეო ორმოების კონტურები, საბოძე ქვის ბალიშები (ცენტრში). ხედი სამხრეთიდან.

სახლის სამხრეთ-აღმოსავლეთ და ჩრდილო-დასავლეთ კუთხეებში კერებია გამართული. ჩრდილო-დასავლეთ კუთხეში გამართული კერა ზედა დონის იატაკის ადების შემდეგ გამოვლინდა. კერა ჩრდილო-აღმოსავლეთ კედელზე ყოფილა მიდგმული (სურ. 4-159, 160), ხოლო ჩრდილო-დასავლეთი კედლიდან 1,1 მ-ითაა დაცილებული. იგი ძლიერაა დაზიანებული. შემორჩენილია თიხით ამოყვანილი ბორცის მცირე ნაწილი. იატაკი თიხის ხსნარით არის შელესილი. შიდა სივრცე ნაცრით იყო შევსებული. ნაცრის კვალი დაფიქსირდა ჩრდილო-დასავლეთ კუთხეშიც. კერის შემორჩენილი სიმაღლე 0,05 მ-ს უდრის. მის კონსტრუქციაზე და ფორმაზე მსჯელობა ძნელია, მაგრამ შეიძლება ითქვას, რომ იგი წრიული ან ოვალური ფორმისა იყო. მისი სავარაუდო დიამეტრი კი 0,75-0,8 მ უნდა ყოფილიყო. ამ მონაკვეთში იატაკის ზედა დონეზე აღმოჩნდა ქოთანის (ინვ № 766) და თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (ინვ. №№ 726-728, 764-765), ქვედა დონეზე კი ტაფისებური ჭურჭლის ფრაგმენტები (ინვ. № 762). ქოთანის (ინვ № 766) ამოღებული მიწა შესწავლილი იქნა პალინოლოგების მიერ. გაირკვა, რომ პალინოლოგიური სპექტრი არ შეიცავს ხე-მცენარეების, ეზოს და საძოვრის სარევეებს. მასში არც ტყის ჯგუფის ელემენტები დადასტურდა. სამაგიეროდ ბევრია სათესი მარცვლოვნების (ხორბალი) და მათთან დაკავშირებული მტვრის მარცვლები. ქოთანს ძლიერი ცეცხლის კვალი ეტყობა. როგორც ჩანს იგი საკვების მოსამზადებლად გამოიყენებოდა. ქოთანში აღმოჩენილი ხორბალი შეიძლება იმაზე მიუთითებდეს, რომ მასში ფაფას ხარშავდნენ.

სურ. 4-155. სახლი 3. იატაკის დონე და სამეურნეო ორმოები გათხრების დასრულების შემდეგ. ისრით ნაჩვენებია საბოძე ქვის ბალიში. ხედი სამხრეთიდან.

სურ. 4-156. სახლი 3. კედლები, იატაკის I დონე, სამეურნეო ორმოები. საერთო ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან.

მეორე კერა სამხრეთ-დასავლეთის კედელზეა მიდგმული, სამხრეთ-აღმოსავლეთი კედლიდან კი 0,75 მ-ითაა დაცილებული. იგი წრიული ფორმისაა (დიამეტრი 0,75 მ). მისი ბორტები (სიმაღლე 0,1 მ) წვრილი ქვებით და თიხის ხსნარით ყოფილა ამოყვანილი. იატაკი ქვის ოთხი ფილითაა მოგებული. კერის დასავლეთი ნაწილი ნახევარწრიულადაა ჩამოკვეთილი. ამ ადგილზე კერის ნაცროვან ფენას, სრულიად განსხვავებული შავი მიწის ფენა ენაცვლება. ეს უკანასკნელი მიეკუთვნება № 8 ორმოს, რომლის ძირიც სახლის იატაკიდან 0,1 მ-ით დაბლა წყდება. ორმოში აღმოჩნდა კანელურებიანი დოქი (ინვ. № 754), კერამიკის ფრაგმენტები (ინვ. № 652-654, 726-728), ნაპრიალები ზოლებით შემკული თიხის ჭურჭლის ნატეხები (ინვ. № 680-682, 694). ორმოსა და ქვის კედელს შორის აღმოჩნდა ტაფისებური ჭურჭელი (ინვ. № 762-763), რომელიც ამავე დონეზეა, მაგრამ კერის ფენას მიეკუთვნება. ამ ფრაგმენტებთან რიყის ორი მოზრდილი ქვა დაფიქსირდა. მათ შორის კი ქვის თხელი ფილაა ჩადებული. ეს მონაკვეთი ნაცრის და დამწვარი (ბათქაში ?) მიწის ფენას შეიცავს (სურ. 4-165).

სურ. 4-157. სახლი 3. კედლები, იატაკის I დონე, სამეურნეო ორმოები. ზედი სამხრეთ-დასავლეთიდან.

კერის შიდა სივრცე შევსებული იყო ნაცრით. ნაცარი აღმოჩნდა სამხრეთ-აღმოსავლეთ კუთხეშიც. აქ აღმოჩნდა ობსიდიანის ანატაკეცი, ცხენის ეშვი (ინვ. № 939), ძროხის საჭრელი კბილი (ინვ. № 940), საქონლის ძვლის ფრაგმენტი (ინვ. № 941). ამ ფენის თავზე (0,3 მ-ით მაღლა) აღმოჩნდა ირმის რქა (ინვ. № 958; სურ. 4-152, 163). ნაცროვანი ფენის და ზედა იატაკის

აღების შემდეგ, უშუალოდ კუთხეში, ორი საბოძე ორმო დაფიქსირდა. ერთის დიამეტრია 0,3 მ, სიღრმე - 0,2 მ, მეორისა დიამეტრია 0,2 მ, სიღრმე - 0,15 მ.

სურ. 4-158. სახლი 3. ხედი დასავლეთიდან.

ჩრდილო-დასავლეთ კუთხეში აღმოჩნდა ცერზე დაყენებული სამი ქვისაგან შეკრული ყუთი, რომლის წინ კიდევ ერთი ქვა იდო (სურ. 4-159, 160). დასავლეთით მდებარე ქვის სიგრძე 0,4 მ-ია, სიმაღლე 0,3 მ, სისქე 0,1 მ, აღმოსავლეთი ქვის სიგრძე 0,3 მ-ს, სიმაღლე 0,3 მ-ს, სიგანე 0,08 მ-ს უდრის, სამხრეთით დაფიქსირებული ქვის სიგრძე 0,25 მ-ია, სიმაღლე 0,3 მ, სისქე 0,1 მ. ქვის ყუთი ჩრდილო-აღმოსავლეთ კედელზეა მიდგმული. ჩრდილო-დასავლეთი კედლიდან მისი უკანა მხარე 0,2 მ-თაა დაცილებული, წინა მხარე კი 0,5 მ-ით. ქვებისაგან შეკრულ ყუთსა და კერას შორის 0,35 მ-ია. ქვაყუთის ძირი სტრატეგრაფიულად ქვედა დონეზე მდებარეობს. მას ზედა დონის იატაკი აქვს გაჭრილი. ქვაყუთის პირი იატაკის დონიდან 0,3 მ-ით მაღლა მდებარეობს. მისი ფუნქცია გაურკვეველი დარჩა. გამოითქვა აზრი, რომ მისი პირის დონეზე კიდევ ერთი იატაკი იყო გამართული. თუმცა ამ დონეზე იატაკის არავითარი კვალი არ აღმოჩენილა.

სახლი რამდენჯერმე ყოფილა შეკეთებული. ამაზე მიუთითებს კედლების გასწვრივ გამართული საბოძე ორმოები, რომლებიც ერთმანეთთან საკმაოდ ახლოს მდებარეობენ (მაგ. სამხრეთ-აღმოსავლეთ კუთხეში) და თიხატკეპნილი იატაკები. თუმცა, როგორც აღვნიშნეთ, მხოლოდ ერთხელ ჩანს კაპიტალურად შეკეთებული.

სურ. 4-159. სახლი 3. ჩრდილო-დასავლეთი კუთხე, იატაკის II დონე. საბოძე ქვის ბალიში, №1 კერის ძირი, ქვის ყუთი. ხედი აღმოსავლეთიდან.

სურ. 4-160. სახლი 3. ჩრდილო-დასავლეთი კუთხე, იატაკის I დონე. ქვის ფილებით შედგენილი ყუთი, №1 კერა (მარჯვნივ) და იატაკზე აღმოჩენილი ინვენტარი. ხედი სამხრეთიდან.

სურ. 4-161. სახლი 3. სამეურნეო ორმო № 6. ხელსაფქვავის ქვები.

სურ. 4-162. სახლი 3. ირმის რქა (ინვ. №958).

სურ. 4-163. სახლი 3. ირმის რქა (ინვ. №958).

სურ. 4-164. სახლი 3. ირმის რქა (ინვ. №957).

№ 3 სახლში გათხრილი №№ 1-5, 7-8 სამეურნეო ორმოები (სურ. 4-153, 155) სახლის დანგრევის შემდეგაა გამართული. ყველა ამ ორმოს ჩაკვეთილი აქვს თიხათკეპნილი იატაკი. №3 სამეურნეო ორმოს ჩაკვეთილი აქვს ჩაქცეული კედლების ყრილი (სურ. 4-152). გარდა ამისა № 8 სამეურნეო ორმოს დაზიანებული აქვს № 2 კერა და მისი სანაცრე ნაწილი. № 4 სამეურნეო ორმო გამართულია კარის დიობში. გარდა ამისა პალინოლოგიურმა კვლევამ აჩვენა, რომ სახლის იატაკის და სამეურნეო ორმოების პალინოლოგიური სპექტრი მკვეთრად განსხვავდება ერთმანეთისაგან. სახლში დასტურდება კულტურული მარცვლოვნები, დიდი რაოდენობით არის ნათესების სარეველები, გვხვდება ეხოს და საძოვრის სარეველებიც. ორმოებიც დაახლოებით იგივე სპექტრს იძლევა, იმ განსხვავებით მათში დიდი რაოდენობით არის ხე-მცენარეების და გვიმრისნაირების მტვერი, რაც იმაზე მიუთითებს, რომ ორმოების პირი ღია სივრცეში გადიოდა. ე. ყვავადის დასკვნით ორმოების პალეოკლიმატი უფრო თბილ კლიმატურ პირობებს უჩვენებს, ვიდრე სახლებისა.

სურ. 4-165. სახლი 3. № 8 სამეურნეო ორმოს ფსკერი თიხის ჭურჭლით (ინვ. №754). მარჯვნივ კედლის ძირში №2 კერის ნაშთი და სანაცრე ნაწილი.

№ 3 სახლში აღმოჩენილი მასალების კატალოგი:

666. თიხის ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 23; ტაბ. 4-CXV,5), ზედაპირი შავადაა გამომწვარი, შიდა პირი ყავისფერია, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირს ირიბი ნაჭდევები და ამოღარული კონცენტრული წრეები შემოუყვება. კეცის სისქე - 0,5 სმ. ნაკვ. II, მე-4-5 კვადრატების საზღვარზე. ტოპსოილის დონიდან 0,1-0,15 მ სიღრმეზე.

667. თიხის ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 24; ტაბ. 4-CXV,6), მოშავოდ გამომწვარი, ხელით ნაძერწი, თიხა ობსიდიანის მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. ნაკვ. II, მე-4-5 კვადრატების საზღვარზე. 0,1-0,15 მ სიღრმეზე.

სურ. 4-166. სახლი 3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №695; 2. ინვ. № 717; 3. ინვ. №718).

668. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 25), მოყავისფრო-მოვარდისფროდ გამომწვარი, კეცი ნაცრისფერია, ხელით ნაძერწი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. ნაკვ. II, მე-4-5 კვადრატების საზღვარზე. 0,1-0,15 მ სიღრმეზე.

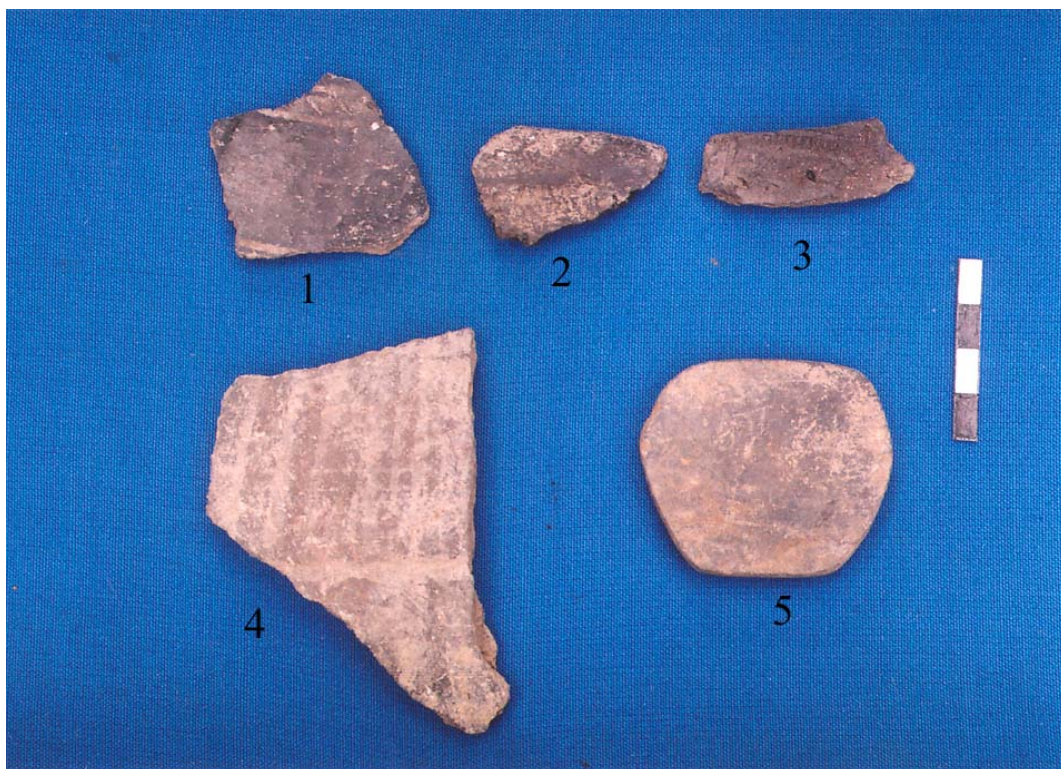
669. თიხის ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 26; ტაბ. 4-CXV,4), მოვარდისფროდ გამომწვარი, კეცი მონაცრისფრო-მოყავისფროა, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორი. თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს. ნაკვ. II, მე-4-5 კვადრატების საზღვარზე. 0,1-0,15 მ სიღრმეზე.

670. თიხის ჭურჭლის ძირ-გვერდის ფრაგმენტები (ინვ. № 27), ზედაპირი ყავისფრადაა გამომწვარი, შიდაპირი შავია, ხელითაა ნაძერწი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. ნაკვ. II, მე-4-5 კვადრატების საზღვარზე. 0,1-0,15 მ სიღრმეზე.

671. ობსიდიანის ამოღარული ანატაკეცები (ინვ. № 28; ტაბ. 4-CXV,1), რეტუში-რეზულია მუცლის მხრიდან. ნაკვ. II, მე-4-5 კვადრატების საზღვარზე. 0,1-0,15 მ სიღრმეზე.

672. ობსიდიანის კუთხურა საჭრისი (ინვ. №28ა), დამზადებულია მცირე ზომის ანატაკეცზე. ნაკვ. II, მე-4-5 კვადრატების საზღვარზე. 0,1-0,15 მ სიღრმეზე.

673. თიხის ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. №29), მოყავისფროდ გამომწვარი, კეცი ნაცრისფერია, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. ნაკვ. II, მე-4 კვადრატის ცენტრში. 0,1-0,15 მ სიღრმეზე.

სურ. 4-167. სახლი 3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №719; 2. ინვ. № 717; 3. ინვ. №718; 4. ინვ. №760; 5. ინვ. №715).

სურ. 4-168. სახლი 3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №642; 2. ინვ. № 756; 3. ინვ. №752).

674. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 30), ღია მოყავისფროდ გამომწვარი, შიდაპირი მუქი ყავისფერია, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,8 სმ. ნაკვ. II, მე-4ე კვადრატის ცენტრში. 0,1-0,15 მ სიღრმეზე.

675. თიხის ჭურჭლის მხარ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 31), მოშავო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, მხარს ირიბი ნაჭლევი შემოუყვება. კეცის სისქე - 0,7 სმ. ნაკვ. II, მე-4 კვადრატის ცენტრში. 0,1-0,15 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-CXV,7).

676. სატეხი, ობსიდიანის (ინვ. № 32), ერთი სამუშაო პირით, დამზადებულია მცირე ზომის ანატაკეცებზე. ნაკვ. II, მე-4 კვადრატის ცენტრში. 0,1-0,15 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-CXIV,2).

677. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 616), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი, შეზნექილი. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 5-Gკვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXVII, 3).

სურ. 4-169. სახლი 3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 767; 2. ინვ. № 759; 3. ინვ. № 775; 4. ინვ. № 758; 5. ინვ. № 764).

678. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 617), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირზე ამოღარული სარტყლით და ხორბლის მარცვლისებრი ორნამენტით. კეცის სისქე - 0,5 სმ. 5-Gკვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, 0,7მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXVIII, 3).

679. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 618), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს. კეცის სისქე - 1, 2 სმ. 5-Gკვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე.

680. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 619), თიხის, მოყავისფრო-მოყავისფროდ გამომწვარი, შავი ლაქებით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორი, გვერდი მომრგვალებული, მხარზე ორი ნახვრეტით. კეცის სისქე - 1, 2 სმ. 0,7 მ სიღრმეზე (სურ. 4-171, 2; ტაბ. 4-LXX, 4)

681. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 620), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0, 9 სმ. 9-Dკვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე .

682. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 621), თიხის, შავი ნაპირალები ზედაპირითა და ყავისფერი შიდაპირით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0, 7 სმ. 9-Dკვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე .

683. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 622), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი

გადაშლილი, ყელი შეზნეილი. კეცის სისქე - 0, 8 სმ. 5-Gკვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში, 0,9 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXVII, 4).

684. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 623), თიხის, მონაწილისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0, 9 სმ. 5-E კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში, 0,9 მ სიღრმეზე .

685. იასპის ქვა (ინვ. № 624). 5-E კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში, 0,2 მ სიღრმეზე.

686. იასპის ქვა (ინვ. № 625). 5-E კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე.

687. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 26), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირი ნაპრიალებია. კეცის სისქე - 0, 8 სმ. 5-D კვ-ის სამხრ.-აღმოს. კუთხეში, 0,9 მ სიღრმეზე.

688. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 627), თიხის, მოვარდისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირზე ამოღარული და ხორბლის მრაცვლისებრი ორნამენტით. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 5-D კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ კუთხეში, 0,7 მ სიღრმ. (ტაბ. 4-LXV, 8).

სურ. 4-170. სახლი 3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 638; 2. ინვ. № 656; 3. ინვ. №628).

689. ჭურჭლის ყელისა და მხარის ფრაგმენტი (ინვ. № 628), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ყელი დაბალი აქვს, მხარი დაქანებული, ყელზე ირიბი ნალარი ზოლები შემოუყვება. კეცის სისქე - 0, 7 სმ. 8-A კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, 0,2 მ სიღრმეზე (სურ. 4-170, 3; ტაბ. 4-LXX, 6).

690. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 629), თიხის, მოვარდისფროდ გამომწვარი, კეცი შავია, ბაკო მრგვალი, პირი მოყრილი, ტანი ოდნავ გამობერილი. კეცის სისქე - 0, 8 სმ. 4-H კვ-ის სამხრეთ ნაწილში. 0,2 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXII, 4).

691. ჭურჭლის (ჯამის?) ფრაგმენტი (ინვ. № 630), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო დაბრტყელებული აქვს, პირი სწორი. კეცის სისქე - 0, 9 სმ. 5-G კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში. 0,2 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXVII, 7).

692. ჭურჭლის ძირი (ინვ. № 631), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი. კეცის სისქე - 1, 2 სმ. 5-G კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში. 0,2მ სიღრ. (ტაბ. 4-LXVII, 10).

693. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 632), თიხის, მოყავისფრო ზედაპირითა და შავი შიდაპირით, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი. კეცის სისქე - 1, 2 სმ. 4-I კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ მხარეს, 0,2 მ სიღრმეზე .

694. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 633), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი-შეზნექილი, მხარი დაქანებული. კეცის სისქე - 0, 7 სმ. 6-A კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ მხარეს, 0,7 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXIII, 1).

695. ჭურჭლის ძირი (ინვ. № 634), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. 4-A კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ მხარეს, 0,7 მ სიღრმეზე.

696. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 635), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირი შემკულია ნაპირალეები ზოლები ეტყობა. კეცის სისქე - 1,1 სმ. 4-A კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ მხარეს, 0,7 მ სიღრმეზე.

697. ჯამის ფრაგმენტი (ინვ. № 636), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირნაპირალეები, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორი, მხარი წიბოიანი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 5-D კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ მხარეს, 0,7მ სიღრმ. (სურ. 4-176, 4; ტაბ. 4-LXV, 3).

698. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 637), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე -0,9 სმ. 5-D კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე.

699. ქოთნის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 638), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი შეზნექილი, მხარი დაქანებული. კეცის სისქე -0,8 სმ. 5-D კვ. 0,7მ სიღრმ. (სურ. 4-170, 1; ტაბ. 4-LXV, 4).

700. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 639), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მომრგვალებული აქვს, პირი სწორია. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 4-E კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LV, 1).

701. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 640), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირს ყურის დაძერწვის კვალი ეტყობა. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 4-I კვ-ის დასავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე.

702. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 641), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 5-G კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXVII, 9).

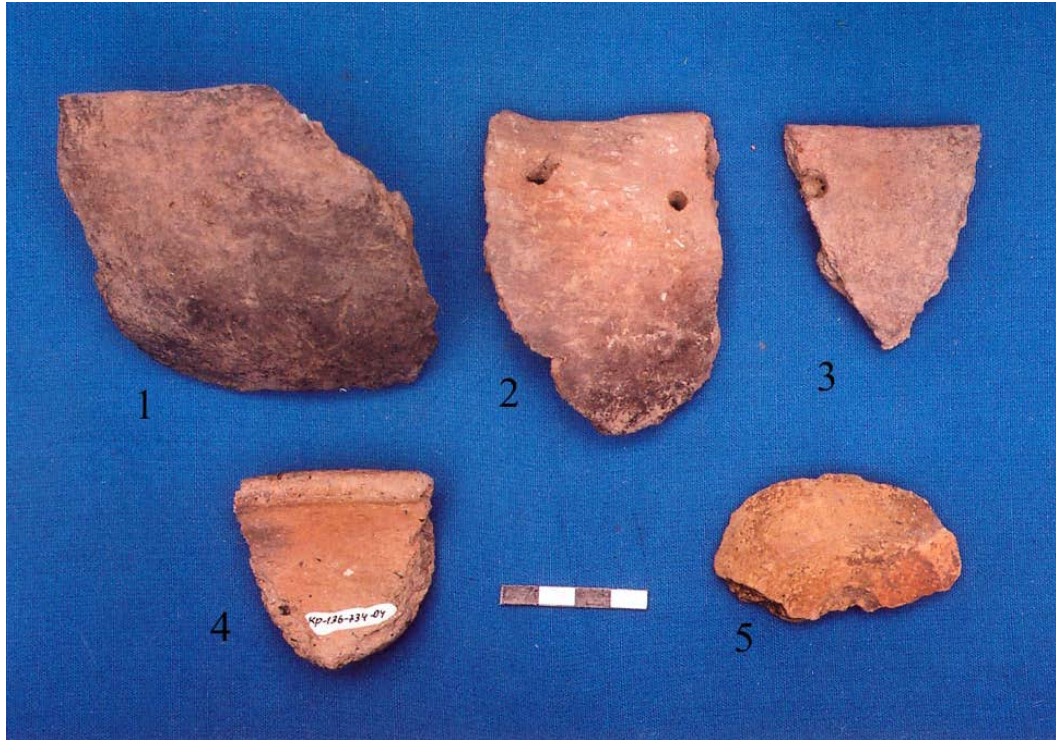
703. ქოთანი ფრაგმენტული (ინვ. № 642), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, მხარი მომრგვალებული აქვს, ძირისაკენ თანდათან შევიწროვებული, ძირი ბრტყელი. სიმაღლე - 8 სმ; ძირის დმ - 6 სმ. 5-G კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (სურ. 4-168, 3; ტაბ. 4-LXVII, 1).

704. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 643), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 4-I კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, 0,2 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LX, 6).

705. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 644), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, ბაკო

მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილია, ყელი შეზნექილი. კეცის სისქე - 1,3 სმ. 4-H კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, 0,2 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXII, 6).

706. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 645), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 1,3 სმ. 4-H კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, 0,2 მ სიღრმეზე .

სურ. 4-171. სახლი 3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 662; 2. ინვ. № 619; 3. ინვ. № 684; 4. ინვ. № 734; 5. ინვ. № 646).

707. ჭურჭლის ძირი (ინვ. № 646), თიხის, მოყავისფრო-მოვარდისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ძირის ცენტრალურ ნაწილში წრიული ფორმის ჩაღრმავება აქვს. ძირის დმ - 5,5 სმ., კეცის სისქე - 0,7 სმ. 4-H კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, 0,2 მ სიღრმეზე (სურ. 4-171, 5; ტაბ. 4-LXII, 7).

708. ქოთნის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 647), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი შეზნექილი. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 4-B კვ-ის სამხრეთ ნაწილში , 0,7 მ სიღრმეზე.

709. ჭურჭლის ძირი (ინვ. № 648), თიხის, მონაცრისფრო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 1,2 სმ. 4-B კვ-ის სამხრეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXIII, 5).

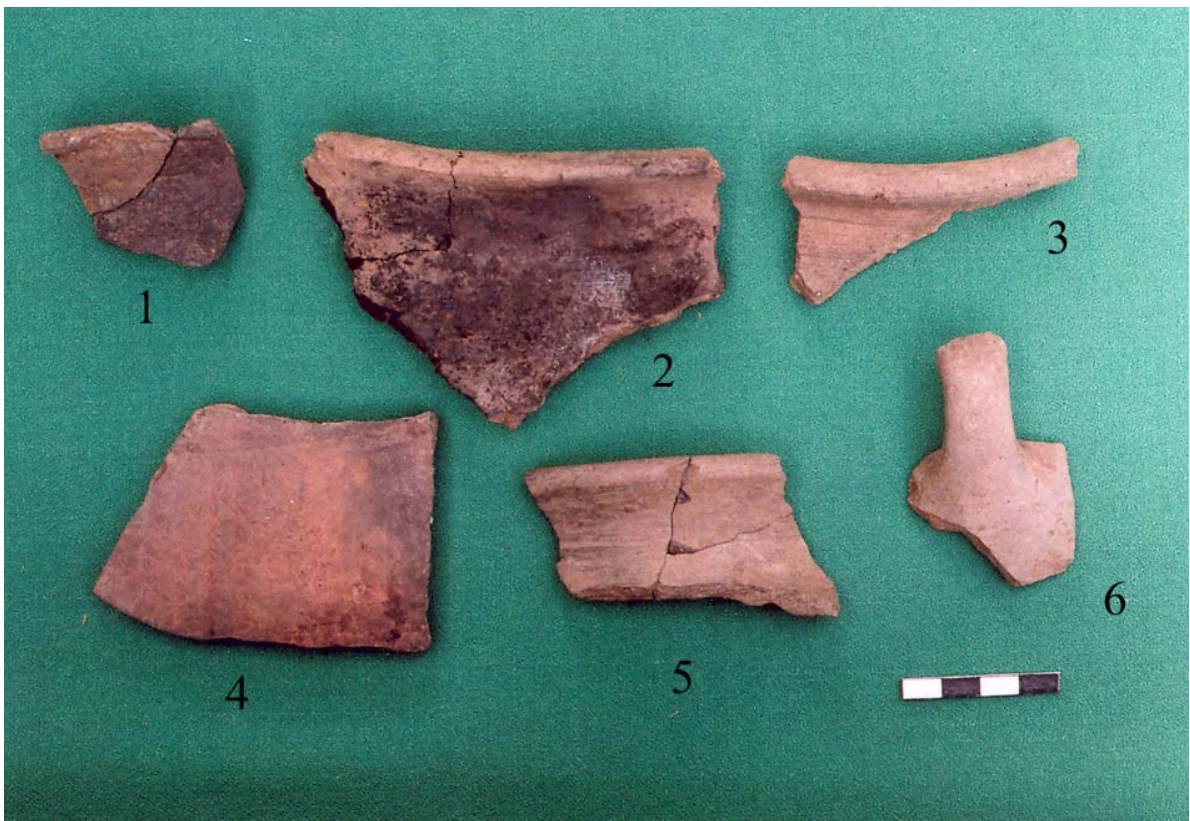
710. ჭურჭლის პირისა და მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 649), თიხის მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო დაბრტყელებული აქვს, ყელი დაბალი, ზედაპირზე კონცენტრული ღარებით. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 4-F კვ-ის დასავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (სურ. 4-172, 3; ტაბ. 4-LXII, 7).

711. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 650), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ნაპირალებ ზედაპირზე ერთი ამოდარული სარტყელით. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 4-B კვ-ის სამხრეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LVII, 4).

712. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 651), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარეებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორი. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 4-H კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, 0,2 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXII, 5).

713. ჭურჭლის ძირი (ინვ. № 652), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარეებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 4-C კვ-ის დასავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე.

714. ჭურჭლის ძირი (ინვ. № 653), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარეებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,5 სმ. 4-C კვ-ის დასავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXI, 6).

სურ. 4-172. სახლი 3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები
(1. ინვ. № 670; 2. ინვ. № 669; 3. ინვ. № 649; 4. ინვ. № 749;
5. ინვ. № 654; 6. ინვ. № 673).

715. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 654), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარეებს შეიცავს, ზედაპირი ნაპირალები აქვს. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 4-G კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (სურ. 4-172, 5; ტაბ. 4-LXI, 4).

716. ჭურჭლის (ქოთნის) პირ-ყელისა ფრაგმენტი (ინვ. № 655), თიხის, მოყავისფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარეებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადამლილი, ყელი დაბალი, მხარი დაქანებული, მხარზე ნაპირალები სარტყელით. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 7-C კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, 0,2 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXIV, 3).

717. ჭურჭლის პირ-ყელისა ფრაგმენტი (ინვ. № 656), თიხის, შავი ზედაპირითა და ყავისფერი შიდაპირით, ხელით ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, ყელი შეზნექილი. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 4-G კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, 0,2 მ სიღრმეზე (სურ. 4-170, 2; ტაბ. 4-LXIV, 5).

718. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 657), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორი. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 5-E კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (სურ. 4-176, 1; ტაბ. 4-LXVI, 4).

719. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 658), თიხის, შავად გამომწვარი, სარჩული ყავისფერი აქვს, ხელით ნაძერწი, ზედაპირზე ფართო ამოღარული სარტყელით. კეცის სისქე - 1,2 სმ. 5-E კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXVI, 6).

720. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 659), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 5-E კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე 0,7 მ სიღრმეზე.

721. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 660), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი ოდნავ გადაშლილი, ყელი დაბალი. კეცის სისქე - 1,2 სმ. 4-I კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LX, 4).

სურ. 4-173. სახლი 3. დერგის ფრაგმენტი (1. ინვ. № 666).

722. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 661), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირზე მკრთალად ნაპრიალები ვერტიკალური ზოლებით. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 4-I კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე .

723. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 662), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილმინარევიანი, ხელით ნაძერწი, ბაკო მომრგვალებული აქვს, პირი სწორი, მუცელი გამობერილი, ხელითაა ნაძერწი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 4-H კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, 0,25 მ სიღრმეზე (სურ. 4-171, 1; ტაბ. 4-LXII, 2).

724. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 663), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 4-I კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, 0,25 მ სიღრმეზე (ტაბ. LX, 7).

725. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 664), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, მხარზე ამოღარული სარტყლით და ორი რიგი ხორბლის მარცვლისებური ორნამენტით. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 4-I კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, 0,25 მ სიღრმეზე (სურ. 4-178, 3; ტაბ. 4-LIX, 1).

726. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 665), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 4-I კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე.

727. დერგის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 666), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი-შეზნექილი, მხარი დაქანებული, მუცელი სფერული (ნაწილობრივ აღდგა). კეცის სისქე - 1,3 სმ. 5-D კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (სურ. 4-173, 1; ტაბ. 4-LXV, 1).

სურ. 4-174. სახლი 3. დოქის პირ-ყელი (1. ინვ. № 667).

728. ხელადის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. №667), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი მაღალი გამოყვანილი, ყელს ყურის მიძერწვის ადგილი ეტყობა, ყელსა და მხარზე ამოღარული ზოლები შემოუყვებოდა. კეცის სისქე -0,7 სმ. 4-E კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (სურ. 4-174, 1; ტაბ. 4-LV, 1).

729. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. 4-№668), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირს ყურის მიძერწვის ადგილი ეტყობა, კეცის სისქე - 0,9 სმ., სათავსო 3, II ნაკვეთის IV E კვ-ის SW ნაწილში ,0,7 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LIV, 6).

730. დერგის პირ-ყელისა და მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 669), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, ხელით ნაძერწი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი დაბრტყელებული, ყელი დაბალი-შეზნექილი, მხარი დაქანებული.

კეცის სისქე - 1,2 სმ. 4-F კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (სურ. 4-172, 2; ტაბ. 4-LVI, 1).

731. ღოქის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 670), თიხის, მოყავისფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი ძაბრისებური, ზედაპირზე ამოღარული სარტყელებით. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 4-F კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (სურ. 4-172, 1; ტაბ. 4-LVI, 3)

სურ. 4-175. სახლი 3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები
(1. ინვ. № 72; 2. ინვ. № 676; 3. ინვ. № 674).

732. ღერგის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 671), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარეებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორი, მხარი მომრგვალებული, მხარზე ერთი გამჭოლი ნახვრეტით. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 4-F კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LVI, 6).

733. ღერგის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 672), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 4-F კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LVI, 5).

734. ჭურჭლის ყურ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 673), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარეებს შეიცავს, ყური განივკვეთში ოვალურია. ყურის სიგანე - 1,7 სმ. 4-F კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (სურ. 4-172, 6; ტაბ. 4-LVII, 5).

735. ღოქის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 674), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარეებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელზე ამოღარულ სარტყელებით. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 4-E კვ-ის ჩრდ. ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (სურ. 4-175,3; ტაბ. 4-LV,2).

736. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. №675), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 4-E კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LX, 6).

737. ჭურჭლის ყელისა და მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 676), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, მხარზე ირიბი ნაჭდევი ზოლებით და ამოღარული სარტყლით. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 4-E კვ-ის ჩრდ. ნაწილში, 0,7მ სიღრმეზე (სურ. 4-175,2; ტაბ. 4-LIV,7).

738. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 677), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, ბაკო დაბრტყელებული აქვს, პირი გადამლილი. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 4-E კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LX, 7).

739. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 678), თიხის, შავი ნაპირალები ზედაპირითა და ყავისფერი შიდაპირით, მხარზე სამ ამოღარულ სარტყელს შორის მოთავსებული ორი რიგი ირიბად ნაჭდევი სახეებით. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 4-E კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (სურ. 4-178, 2; ტაბ. 4-LIV, 8).

740. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 679), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადამლილი, ყელი დაბალი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 5-A კვ-ის სამხრ.-დასავლ. ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LIV,1).

741. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 680), თიხის, შავი ზედაპირითა და ყავისფერი შიდაპირით, ზედაპირი ნაწილობრივ ნაპირალები ჩანს, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირზე წვრილი ნაპირალები ვერტიკალური ზოლებით. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 4-C კვ-ის დასავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXI, 8).

742. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 681), თიხის, მოჩაღისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირზე ნაპირალები ზოლებით. კეცის სისქე - 0,4 სმ. 4-Cკვ-ის დასავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXI, 7).

743. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 682), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირზე ნაპირალები ვერტიკალური ზოლებით. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 4-Cკვ-ის დასავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXI, 10).

744. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 683), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მომრგვალებული აქვს, პირი დაბრტყელებული. 4- Fკვ-ის დასავლეთ ნაწილში, 0,9 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LVI, 7).

745. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 684), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორი, გვერდი მომრგვალებული, პირთან ნახვრეტი აქვს დატანილი. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 4-Hკვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში, 0,9 მ სიღრმეზე (სურ. 4-171, 3; ტაბ. 4-LXII, 1).

746. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 685), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, ბაკო დაბრტყელებული აქვს, პირი სწორი, მხარი გახვრეტილია. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 4-Hკვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში, 0,9 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXII, 10).

747. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 686), თიხის, მოვარდისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირზე ერთი ამოღარული სარტყლით. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 4-Hკვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში, 0,9 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LVIII, 4).

748. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 687), თიხის, შავი ნაპირალები ზედაპირითა და მოყავისფრო შიდაპირით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს,

ზედაპირზე ამოღებული სარტყლებით. კეცის სისქე - 0,5 სმ. 4-Hკვ-ის აღმოსავ. ნაწილში, 0,9 მ სიღრმეზე (სურ. 4-178,1; ტაბ. 4-LVIII,5).

749. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 688), თიხის, მოშავო-მოვარდისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 1,2 სმ. 4-Hკვ-ის აღმოსავ. ნაწილში 0,9 მ სიღრმეზე.

750. ტაფისებრი ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 689), თიხის მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორი, გვერდი მომრგვალებული, გამჭოლი ერთი ნახვრეტით. კეცის სისქე - 1, 1 სმ. 4-I კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (სურ. 4-176, 2; ტაბ. 4-LX, 2).

751. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 690), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, გვერდი შეზნეპილი, კეცის სისქე - 0, 8 სმ. 4-I კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LX,8).

სურ. 4-176. სახლი 3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები
(1. ინვ. № 657; 2. ინვ. № 689; 3. ინვ. № 691; 4. ინვ. № 636).

752. ტაფისებრი ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 691), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, გვერდი სწორი, გამჭოლი ნახვრეტით. კეცის სისქე - 1, 1 სმ. 4-I კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (სურ. 4-176, 3; ტაბ. 4-LX, 10).

753. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 692), თიხის, მოყავისფრო-მოვარდისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი. კეცის სისქე - 1, 1 სმ. 4-I კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე.

754. ჭურჭლისყურის ფრაგმენტი (ინვ. № 693), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, ყური

განივკვეთში ოთხკუთხაა. კეცის სისქე - 1,81 სმ. 4-I კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში. 0,7 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LX, 9).

755. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 694), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირზე ნაპრიალები ვერტიკალური ზოლებით. კეცის სისქე - 0, 5 სმ. 4-C კვ-ის სამხრეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXI, 9).

756. ჭურჭლის ყურის ფრაგმენტი (ინვ. № 695), თიხის, ყავისფრად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირი ნაპრიალები აქვს, ყური განივკვეთში მრგვალია, დმ. - 1,7 სმ. კეცის სისქე - 1, 7 სმ. 5 E კვ-ის დასავ. ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (სურ. 4-166,1; ტაბ. 4-LXVI,7).

757. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 696), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალია, პირი ოდნავ გადაშლილი, ხელით ნაძერწი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 4-E კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LV, 9).

758. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 697), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, კეცი ყავისფერი აქვს, ზედაპირზე ნაპრიალები ვერტიკალური ზოლებით. კეცის სიქე - 0,9 სმ. 4-E კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე.

759. ჭურჭლის ძირი (ინვ. № 698), თიხის, შავად გამომწვარი ზედაპირითა და ყავისფერი სარჩულით, თიხა მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 4-E კვ-ის დასავ, ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LIV, 4).

760. ჭურჭლის ძირი (ინვ. № 699), თიხის, მონაცრისფრო შიდაპირითა და შავი ნაპრიალები ზედაპირით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 1, 4 სმ. 4-E კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LVI, 8).

761. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 700), თიხის, მოყავისფრო-მოვარდისფროდ გამომწვარი, ბაკო დაბრტყელებული აქვს, პირი სწორი, გვერდი მომრგვალებული, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0, 9 სმ. 5-D კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXV, 2).

762. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 701), თიხის, მოშავო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირზე ირიბი ნაჭლევებით. კეცის სისქე - 0, 7 სმ. 5-D კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXV, 6).

763. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 702), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო დაბრტყელებული აქვს, პირი სწორი. 5-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXVIII, 7).

764. ჭურჭლის ყურის ფრაგმენტი (ინვ. № 703), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, განივკვეთში ოვალურია, სიგანე - 4 სმ. 5-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXVIII, 10).

765. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 704), თიხის, მოვარდისფროდ გამომწვარი, კეცი ნაცრისფერია, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 5-E კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (ტაბ. 4-LVI, 3).

766. ქოთნის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 705), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი - გადაშლილი, ყელი შეზნეჭილი. კეცის სისქე - 0,8 სმ. 5-E კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-177, 5; ტაბ. 4-LVI, 2).

767. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 706), თიხის, მოვარდისფრო შიდაპირითა და შავი ზედაპირით, ხელით ნაძერწი, ბაკო მომრგვალებული აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი ცილინდრული. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 5-E კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (ტაბ. 4-LXVI, 1).

768. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 707), თიხის, მონაცრისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. 4-E კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (ტაბ. 4-LV, 11).

769. ჭურჭლის ქოთნის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 708), თიხის, მონაცრისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირი ნაპრიალები, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი გამოყვანილი. 4-E კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (ტაბ. 4-LV, 5).

სურ. 4-177. სახლი 3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები
(1. ინვ. № 709; 2. ინვ. № 711; 3. ინვ. № 710; 4. ინვ. № 705).

770. ქოთნის პირ-ყელის და მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 709), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, ნაპრიალები ზედაპირით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბრისებრი, მხარი მკვეთრად დაქანებული. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 5-G კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, 1 მ სიღრმე (სურ. 4-177,1; ტაბ. 4-LXVII,2).

771. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 710), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, ნაპრიალები ზედაპირით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 5-G კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, 1,0 მ სიღრმეზე (სურ. 4-177, 3; ტაბ. 4-LXVII, 5).

772. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 711), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ არათანაბრად გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი შეზნექილი. კეცის სისქე - 1,3 სმ. 5-G კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, 1,0 მ სიღრმეზე (სურ. 4-177,2; ტაბ. 4-LXVII,6).

773. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. №712), თიხის, მოყავსფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, ზედაპირზე ამოღარული სარტყლით. კეცის სისქე - 1,6 სმ. 5-G კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, 1,0 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXVIII, 3).

774. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 713), თიხის, მოყავსფროდ გამომწვარი, შავი ნაპრიალები ზედაპირით, რომელზეც სავარცხლისებური შტამპით დატანილია ორნამენტი. კეცის სისქე - 0,6 სმ. 5-G კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, 1,0 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXVIII, 6).

775. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 714), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, შავი ნაპრიალები ზედაპირით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირზე სავარცხლისებური შტამპით ორნამენტი დატანილი. კეცის სისქე - 0,7 სმ. 5-G კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, 1,0 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXVIII, 5).

776. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 715), თიხის, მოყავსფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. 5-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, 1,0 მ სიღრმეზე (სურ. 4-167, 5; ტაბ. 4-LXVIII, 1).

777. ჭურჭლის ძირი (ინვ. № 716), თიხის, მოყავსფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, დმ - 11 სმ. II ნაკვ-ის 5-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, 1,0 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXVIII, 12).

778. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 717), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი ოდნავ მოყრილია. კეცის სისქე - 0,9 სმ. II ნაკვ-ის 5-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, 1,0 მ სიღრმეზე (სურ. 4-167, 2; ტაბ. 4-LXVII, 8).

779. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 718), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირზე სავარცხლისებური შტამპით ორნამენტი დატანილი. კეცის სისქე - 0,7 სმ. II ნაკვ-ის 5-G კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში, 1,0 მ სიღრმეზე (სურ. 4-166, 3; ტაბ. 4-LXVIII, 9).

780. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 719), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი და მოშავო ნაპრიალები ზედაპირით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, მხარს ორ ამოღარულ სარტყელს შორის მოთავსებული ირიბი ნაჭდევებით. კეცის სისქე - 0,7 სმ. II ნაკვ-ის 5-G კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში, 1,0 მ სიღრმეზე (სურ. 4-167, 1; ტაბ. 4-LXVIII, 4).

781. ჭურჭლის ძირი (ინვ. № 720), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. II ნაკვ-ის 5-G კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში, 1,0 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXVII, 11).

782. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 721), თიხის, მოყავისფრო-მოშავო შიდაპირითა და შავად ნაპრიალები ზედაპირით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი, მხარი მომრგვალებული, რომელზედაც კოპებია დატანილი. კეცის სისქე - 0,6 სმ. II ნაკვ-ის 7-C კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, 1,0 მ სიღრმეზე (სურ. 4-175, 1; ტაბ. 4-LXIV, 4).

783. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 722), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, მხარზე ამოღარული ვიწრო სარტყლით. კეცის სისქე - 0,6 სმ. II ნაკვ-ის 5-D კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, 1,0 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXV, 7).

784. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 723), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. II ნაკვ-ის 5-D კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, 1,0 მ სიღრმეზე .

785. კერამიკის ფრაგმენტი (ინვ. № 724), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. II ნაკვ-ის 5-D კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, 1,0 მ სიღრმეზე .

786. ჭურჭლის ძირი (ინვ. № 725), თიხის, მოყავისფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი მოშავო ლაქებით, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს. ძირის დმ-7სმ; კეცის სისქე - 0,9 სმ. II ნაკვ-ის 4-C კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, თანამედროვე ზედაპირიდან 1,2 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXV, 5).

სურ. 4-178. სახლი 3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები
(1. ინვ. № 687; 2. ინვ. № 678; 3. ინვ. № 664).

787. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 726), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირი ნაპირალეები აქვს. კეცის სისქე - 0,8 სმ. II ნაკვ-ის 4-C კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, თანამედროვე ზედაპირიდან 1,2 მ სიღრმეზე.

788. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 727), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს. II ნაკვ-ის 4-C კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, თანამედროვე ზედაპირიდან 1,2 მ სიღრმეზე.

789. ჭურჭლის ძირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 728), თიხის, მონაცრისფრო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 1,3 სმ. II ნაკვ-ის 4-C კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, 1,2 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXI, 5).

790. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 729), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, პირი სწორი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. II ნაკვ-ის 4-H კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, 1,0-2 მ სიღრმეზე.

791. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 730), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი. კეცის სისქე - 0,5 სმ. II ნაკვ-ის 4-H კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, 1,2 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXII, 3).

792. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 731), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს,

პირი სწორი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. II ნაკვ-ის 4-H კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, 1,2 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXII, 9).

793. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 732), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. II ნაკვ-ის 4-H კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, 1,2 მ სიღრმეზე .

794. ჭურჭლის ძირი (ინვ. № 733), თიხის, მოყავისფრო-მოვარდისფრო ზედაპირითა და მოშავო ლაქებით, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს. კეცის სისქე - 1,9 სმ. II ნაკვ-ის 7-C კვ-ის ჩრდილო ნაწილში.

795. ტაფისებრი ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 734), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, გვერდი მომრგვალებული, ძირი ბრტყელი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. II ნაკვ-ის 4-E კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-171,4; ტაბ. 4-LV,12).

796. ჭურჭლის ძირი (ინვ. № 735), თიხის, შავი ზედაპირითა და მოყავისფრო შიდაპირით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,5 სმ. II ნაკვ-ის 5-G კვ-ის სამხრეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (ტაბ. 4-LXVII, 13).

სურ. 4-179. სახლი 3. საღვებლის ფრაგმენტი.

797. საღვებლის ფრაგმენტი, სასულე ნახვრეტით (ინვ. № 736), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, ზედაპირზე მოშავო-ნაცრისფერი ლაქებით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. სასულე ნახვრეტის დმ-1,3 სმ. II ნაკვ-ის 4-F კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-179; ტაბ. 4-LVII, 7).

798. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 737), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ არათანაბრად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,8 სმ. II ნაკვ-ის 4-F კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

799. ჭურჭლის ძირის ფრაგმენტი (ინვ. № 738), თიხის, მოყავისფრო ზედაპირითა და შავი შიდაპირით, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს,

ხელით ნაძერწი. კეცის სისქე - 1,1 სმ. II ნაკვ-ის 4-F კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

800. ჭურჭლის ძირის ფრაგმენტი (ინვ. № 739), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 1,2 სმ. II ნაკვ-ის 4-H კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

801. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 740), თიხის, მოყავისფრო ზედაპირით, შავი შიდაპირითა და კეცით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. II ნაკვ-ის 4-H კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

802. ჭურჭლის ძირი (ინვ. № 741), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი. კეცის სისქე - 1,2 სმ. II ნაკვ-ის 4-H კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (ტაბ. 4-LXII, 8).

803. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 742), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორი. კეცის სისქე - 1,2 სმ. II ნაკვ-ის 4-I კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (ტაბ. 4-LX, 5).

804. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 743), თიხის, აგურისფრად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირზე ამოღარული წვრილი სარტყლით. კეცის სისქე - 0,7 სმ. II ნაკვ-ის 4-I კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (ტაბ. 4-LIX, 4).

805. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 744), თიხის, მოყავისფრო შიდაპირითა და შავი ზედაპირით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირი შემკულია ნაპრიალები ზოლებით. კეცის სისქე - 0,7 სმ. II ნაკვ-ის 4-I კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

806. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 745), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირი ნაპრიალები აქვს, კეცის სისქე - 0,6 სმ. იატაკის დონეზე.

807. ჭურჭლის ყურის ფრაგმენტი (ინვ. № 746), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ყური განიკვეთში ოვალურია, სიგანე - 2,8 სმ. II ნაკვ-ის 4-I კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკიდან 0,05 მ სიმაღლეზე (ტაბ. 4-LX, 10).

808. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 747), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირი შემკულია ნაპრიალები ზოლებით. კეცის სისქე - 0,8 სმ. II ნაკვ-ის 4-I კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკიდან 0,05 მ სიმაღლეზე (ტაბ. 4-LXIII, 4).

809. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 748), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირი შემკულია ნაპრიალები ზოლებით. კეცის სისქე - 0,8 სმ. II ნაკვ-ის 4-I კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკიდან 0,05 მ სიმაღლეზე.

810. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 749), თიხის, მოყავისფრო-აგურისფრად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირი შემკულია ამოღარული სარტყლით და ნაპრიალები ვერტიკალური ზოლებით. კეცის სისქე - 0,9 სმ. II ნაკვ-ის 4-I კვ-ის დასავლეთ ნაწილში, იატაკიდან 0,05 მ სიმაღლეზე (სურ. 4-172; ტაბ. 4-LIX, 3).

811. ჭურჭლის ძირის ფრაგმენტი (ინვ. № 750), თიხის, მოყავისფრო შიდაპირითა და შავი ზედაპირით, დაბალქუსლიანი. კეცის სისქე - 0,4 სმ. II ნაკვ-ის 5-G კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (ტაბ. 4-LXIV, 2).

812. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 751), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი-შეზნექილი. კეცის სისქე - 0,4 სმ. II ნაკვ-ის 4-E კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, იატაკის დონეზე (ტაბ. 4-LV, 8).

813. ტაფისებური ჭურჭელი (ინვ. № 752), თიხის, მოყავისფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, შავი ლაქებით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ნაკლულია, აქვს სწორი, საშუალო ზომის გვერდი და ბრტყელი ძირი. გვერდის სიმაღლე - 9,5 სმ; კეცის სისქე - 0,8 სმ. II ნაკვ-ის 4-I კვ-ში „ბალიშის“ გარშემო, იატაკის დონეზე (სურ. 4-168,3; ტაბ. 4-LX,1).

814. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 753), თიხის, მოყავისფრო-მოშავო ზედაპირით და სარჩულით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 1,3 სმ. II ნაკვ-ის 4-I კვ-ში „ბალიშის“ გარშემო, იატაკის დონეზე.

815. (ინვ. № 754), იხილეთ მე-8 ორმოს აღწერილობაში.

816. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 755), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი შეზნექილი, დაბალი. კეცის სისქე - 0,7 სმ. II ნაკვ-ის 8-A კვ-ის დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (ტაბ. 4-LXX,5).

817. ტაფისებრი ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 756), თიხის, მოყავისფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს, ხელითაა ნაძერწი, აქვს სწორი, დაბალი გვერდი და ბრტყელი ძირი. კეცის სისქე - 0,7 სმ. II ნაკვ-ის 8-A კვ-ის დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-168, 2; ტაბ. 4-LXX, 3).

818. ტაფისებრი ჭურჭლის ძირი (ინვ. № 757), თიხის, მოყავისფრო-მონაცრისფრო ზედაპირითა და მოყავისფრო, შავ-ლაქებიანი შიდაპირით, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი. კეცის სისქე - 1,3 სმ. II ნაკვ-ის 8-A კვ-ის დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

819. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 758), თიხის, მოყავისფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო და პირი დაბრტყელებულია, ყელი დაბალი. კეცის სისქე - 0,6 სმ. II ნაკვ-ის 4-E კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-169, 4; ტაბ. 4-LV, 2).

820. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 759), თიხის, მოყავისფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი, მხარი დაქანებული. კეცის სისქე - 0,4 სმ. II ნაკვ-ის 4-E კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-169, 2; ტაბ. 4-LV, 10).

821. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 760), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირი შემკულია ამოღარული სარტყლით და ნაპრიალები ზოლებით. კეცის სისქე - 0,8 სმ. II ნაკვ-ის 4-E კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-167, 4; ტაბ. 4-LIV, 5).

822. ჭურჭლის ძირი (ინვ. № 761), თიხის, მოყავისფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი. II ნაკვ-ის 7-C კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე .

823. ტაფისებური ჭურჭელი (ინვ. № 762), თიხის, ხელითაა ნაძერწი, გვერდი შემკულია ფართო ამოღარული სარტყლით, ძირი ბრტყელი, გვერდის სიმაღლე - 7 სმ; ძირის დმ - 15 სმ. II ნაკვ-ის 4-B კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-180, 2; ტაბ. 4-LXIII, 3).

824. ჭურჭლის ძირი (ინვ. № 763), თიხის, მოყავისფრო ზედაპირით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, ძირის დმ \approx 14 სმ; კეცის სისქე - 1,2 სმ. II ნაკვ-ის 4-B კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის ღონეზე.

825. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 764), თიხა, შავი ზედაპირითა და ყავისფერი შიდაპირით, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი, მხარი დაქანებული. კეცის სისქე - 0,6 სმ. II ნაკვ-ის 4-C კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, იატაკის ღონეზე (სურ. 4-169, 5; ტაბ. 4-LXI, 2).

826. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 765), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორი. კეცის სისქე - 0,7 სმ. II ნაკვ-ის 4-C კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, იატაკის ღონეზე (ტაბ. 4-LXI, 1).

სურ. 4-180. სახლი 3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 766; 2. ინვ. № 762).

827. ქოთანი (ინვ. № 766), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, ზედაპირზე შავი ლაქებით, ხელითაა ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი, ტანი გამობერილი, ძირი ბრტყელი. სიმაღლე - 11 სმ; პირის დმ - 9,5 სმ; ძირის დმ - 7,5 სმ; მუცლის დმ - 12 სმ. II ნაკვ-ის 4-B კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ მხარეს (სურ. 4-180, 1; ტაბ. 4-LXIII, 2).

828. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 767), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორი, მხარზე რელიეფური სარტყლით. კეცის სისქე - 0,9 სმ. II ნაკვ-ის 4-C კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის ღონეზე (სურ. 4-169, 1; ტაბ. 4-LXI, 3).

829. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 768), თიხის, მოვარდისფრო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელითაა ნაძერწი, ბაკო მომრგვალებული აქვს, პირი სწორი. კეცის სისქე - 1,3 სმ. II ნაკვ-ის 4-F კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის ღონეზე (ტაბ. 4-LVII, 3).

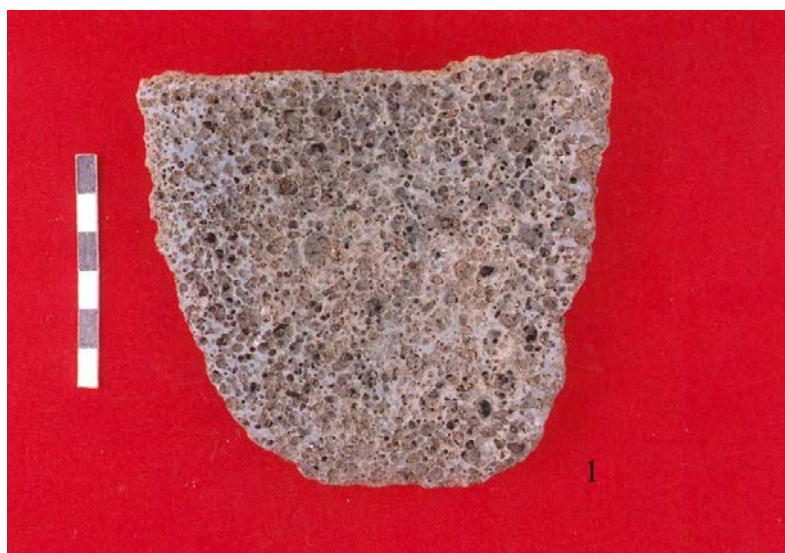
830. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 769), თიხის, შავი ზედაპირითა და ნაცრისფერი შიდაპირით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,5 სმ. II ნაკვ-ის 4-F კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

სურ. 4-181. სახლი 3. სანაყი (ინვ. № 777).

831ა. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 770), თიხის, შავად ნაპრიალები, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,4 სმ. II ნაკვ-ის 4-F კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

831. ჭურჭლის ყურის ფრაგმენტი (ინვ. № 771), თიხის, ზედაპირი შავადაა ნაპრიალები, ყური განივკვეთში მრგვალია, დმ - 1,8 სმ. II ნაკვ-ის 4-F კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (ტაბ. 4-LVII, 6).

სურ. 4-182. სახლი 3. ხელსაფქვავის ფრაგმენტი (ინვ. № 779).

832. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 772), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს. კეცის სისქე - 1,3 სმ. II ნაკვ-ის 4-F კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

833. ჭურჭლის ძირი (ინვ. № 773), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,4 სმ. II ნაკვ-ის 4-F კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (ტაბ. 4-LVI, 9).

834. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 774), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. II ნაკვ-ის 4-F კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

ა) ზურგი

ბ) სამუშაო პირი

სურ. 4-183. სახლი 3. ხელსაფქვავე (ინვ. № 780).

835. ქოთნის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 775), თიხის, მოვარდისფრო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი, მხარი დაქანებული. კეცის სისქე - 1,3 სმ. II ნაკვ-ის 4-F კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-169, 3; ტაბ. 4-LVI, 2).

836. სასრესი (ინვ. № 776), ქვის, სფერული ფორმის. II ნაკვ-ის 8-A კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (ტაბ. 4-LXXI, 2).

837. სანაყი, ნაკლული (ინვ. № 777), განივკვეთში მრგვალია, შემორჩენილი სიგრძე - 15 სმ. II ნაკვ-ის 8-A კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-181; ტაბ. 4-LXVIII, 8).

838. ხელსაფქვავეს ფრაგმენტი (ინვ. № 778), ბაზალტის, სიგრძე - 13 სმ. II ნაკვ-ის 4-E კვ-ის სამხრეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (ტაბ. 4-LIV, 1).

839. ხელსაფქვავის ფრაგმენტი (ინვ. № 779), ბაზალტის, შემორჩენილი სიგრძე - 9,5 სმ, სიგანე - 11 სმ. II ნაკვ-ის 8-A კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში, იატაკის ღონეზე (სურ. 4-182; ტაბ. 4-LXXI, 3).

840. ხელსაფქვავის ფრაგმენტი (ინვ. № 780), ბაზალტის. შემორჩენილი სიგრძე - 31 სმ. II ნაკვ-ის 5-E კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, იატაკის ღონეზე (სურ. 4-183; ტაბ. 4-LXIX, 1).

სურ. 4-184. სახლი 3. ხელსაფქვავი (ინვ. № 781).

841. ხელსაფქვავის ფრაგმენტი (ინვ. № 781), რიყის ქვის, ოთხკუთხა, ბრტყელი, სწორზედაპირიანი, ერთ მხარეს ეტყობა ხმარების კვალი, სიგრძე - 21 სმ, სიგანე - 10, 5 სმ. II ნაკვ-ის 5-E კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, იატაკის ღონეზე (სურ. 4-184,2; ტაბ. 4-LXIX,2).

სურ. 4-85. სახლი 3. ხელსაფქვავი (1-ინვ. № 782).

842. ხელსაფქვავის ფრაგმენტი (ინვ. № 782), რიყის ქვის, ოთხკუთხა, დაუმუშავებელი, შემორჩენილი სიგრძე - 14 სმ, სიგანე - 13 სმ. II ნაკვ-ის 5-E კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-185,2; ტაბ. 4-LXVI,5).

სურ. 4-186. სახლი 3. სანაყი (ინვ. № 783).

843. სანაყი (ინვ. № 783), რიყის ქვის, განივკვეთში მრგვალია, ორივე ბოლოზე ეტყობა ხმარების კვალი, სიგრძე - 9,5 სმ; დმ - 4,5 სმ. II ნაკვ-ის 8-A კვ-ის დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-186; ტაბ. 4-LXXI, 1).

სურ. 4-187. სახლი 3. ხელსაფქვავი (ინვ. № 784).

844. ხელსაფქვავის ფრაგმენტი (ინვ. № 784), ბაზალტის, შემორჩენილი სიგრძე - 13,5 სმ; სიგანე - 11 სმ. II ნაკვ-ის 4-I კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-187; ტაბ. 4-LIX, 5).

სურ. 4-188. სახლი 3. სანაყი (ინვ. № 785).

845. სანაყი (ინვ. №785), რიყის ქვის, განივკვეთში მრგვალია, ერთ ბოლოზე ეტყობა ხმარების კვალი, სიგრძე - 26 სმ; სამუშაო პირის დიამეტრი - 6,5 სმ. II ნაკვ-ის 4-ჩ კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის ღონეზე (სურ. 4-188; ტაბ. 4-LVIII, 2).

სურ. 4-189. სახლი 3. ხელსაფქვაკი (ინვ. № 786).

846. ხელსაფქვაკის ფრაგმენტი (ინვ. № 786), ბაზალტის, სიგრძე - 13 სმ; სიგანე - 9 სმ. II ნაკვ-ის 4-ჩ კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, იატაკის ღონეზე (სურ. 4-189; ტაბ. 4-LVIII, 1).

სურ. 4-190. სახლი 3. სასრესი (ინვ. № 787).

847. სასრესი (ინვ. №787), რიყის ქვის, ერთ ბოლოზე ეტყობა ხმარების კვალი, დმ - 20 სმ. II ნაკვ-ის 4-I კვ-ის სამხრეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-190, 2; ტაბ. 4-LIX, 2).

სურ. 4-191. სახლი 3. ხელსაფეკვაი (ინვ. № 788).

848. ხელსაფქვავის ფრაგმენტი (ინვ. № 788), ბაზალტის, შემორჩენილი სიგრძე - 10,5 სმ; სიგანე - 15,5 სმ. II ნაკვ-ის 4-I კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის ღონეზე (სურ. 4-191; ტაბ. 4-LIX, 6).

სურ. 4-192. სახლი 3. სანაყი (ინვ. № 789).

849. სანაყი (ინვ. № 789), რიყის ქვის, მრგვალგანივკვეთიანი, ერთ ბოლოზე ეტყობა ხმარების კვალი, შემორჩენილი სიგრძე - 13,5 სმ; დმ. - 7 სმ. II ნაკვ-ის 4-F კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის ღონეზე (სურ. 4-192, 2; ტაბ. 4-LVII, 1).

სურ. 4-193. სახლი 3. სალესები (1. ინვ. № 791; 2. ინვ. № 790).

850. სალესის ფრაგმენტი (ინვ. № 790), რიყის ქვის, განიკვეთილი ოთხკუთხა, სიგრძე - 11 სმ; სიგანე - 3,5 სმ. II ნაკვ-ის 4-F კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-193, 2; ტაბ. 4-LIV, 2).

851. სალესი (ინვ. № 791), რიყის ქვის, განიკვეთილი ოთხკუთხა, სიგრძე - 8,5 სმ; სიგანე - 3 სმ. II ნაკვ-ის 4-F კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-193, 1; ტაბ. 4-LIV, 3).

სურ. 4-194. სახლი 3. ობსიდიანის იარაღები (1. ინვ. № 792; 2. ინვ. № 798; 3. ინვ. № 810; 4. ინვ. № 809).

852. სატეხი (ინვ. № 792), ობსიდიანის, დამზადებულია ფირფიტისებურ ანატაკეცზე, ერთ ბოლოზე ეტყობა გამოყენების კვალი. II ნაკვ-ის 5-G კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-194, 1; ტაბ. 4-LXXIV, 1).

853. ანატაკეცები (ინვ. № 793), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი. II ნაკვ-ის 5-G კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში.

854. ნუკლეუსი (ინვ. № 794), ობსიდიანის, მცირე ზომის. 5-D კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ კუთხეში.

855. ანატაკეცები (ინვ. № 795), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი. II ნაკვ-ის 5-D კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ კუთხეში.

856. ანატაკეცი (ინვ. № 796), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი. 5-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

857. სატეხი (ინვ. № 797), ობსიდიანის, დამზადებულია საშუალო ზომის ანატაკეცზე, ერთი სამუშაო პირით. 5-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-195, 4; ტაბ. 4-LXXIV, 2).

858. ბოლოკიდურა საფხეკი (ინვ. № 798), ობსიდიანის, დამზადებულია პირდაპირი პროფილის პრიზმულ ფირფიტაზე, სიგანე 1,3 სმ. ზურგი დამუშავებულია დაფენილი რეტუმით, რომელიც დაკბილულ კიდეებს ქმნის. 5-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-194, 2; ტაბ. 4-LXXIV, 4).

859. ანატაკეცი (ინვ. № 799), ობსიდიანის, საშუალო ზომის, ზურგის მხრიდან ერთი კიდე დამაბლაკვებელი რეტუმითაა დამუშავებული. 5-I კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში (ტაბ. 4-LXXII, 3).

860. ანატკეცები (ინვ. № 800), ობსიდიანის, 3 ც. მცირე ზომის დაუმუშავებელი. 5-I კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში.

861. ნუკლეუსი (ინვ. № 801), ობსიდიანის, ბრტყელი, ცენტრისკენ მიმართული ატკეცვის კვალით. 5-D კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში (სურ. 4-195, 1; ტაბ. 4-LXXIV, 5).

862. ნუკლეუსი (ინვ. № 802), ობსიდიანის, ბრტყელი, დაუმუშავებელი, ზედაპირზე ბუნებრივი ქერქით. 8-A კვ-ის სამხრეთ ნაწილში (ტაბ. 4-LXXII, 5).

863. ნუკლეუსი (ინვ. № 803), ობსიდიანის, მცირე ზომის, პრიზმული, გაცვეთილი. 8-A კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში (სურ. 4-195, 2).

864. ანატკეცი (ინვ. № 804), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი. 8-A კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში.

სურ. 4-195. სახლი 3. ობსიდიანის იარაღები (1. ინვ. № 801; 2. ინვ. № 803; 3-ინვ. № 825; 4. ინვ. № 797; 5. ინვ. № 816).

865. ანატკეცი (ინვ. № 805), ობსიდიანის, საშუალო ზომის, მუცლის მხრიდან დაკბილული კიდი. 4-E კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში (ტაბ. 4-LXXIII, 4).

866. ანატკეცები (ინვ. № 806), ობსიდიანის, 3 დიდი და 8 მცირე ზომის, დაუმუშავებელი. 4-E კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

867. ანატკეცები (ინვ. № 807), ობსიდიანის, 1 საშუალო და 3 მცირე ზომის, დაუმუშავებელი. იატაკის დონეზე.

868. საჭრისი (ინვ. № 808), ობსიდიანის, გაფორმებულია მცირე ზომის ანატკეცის გადანატეხის კუთხეში. იატაკის დონეზე.

869. ანატკეცი (ინვ. № 809), ობსიდიანის, მცირე ზომის, ზურგის მხრიდან ზედა ბოლოზე დამუშავებულია ფართო გამაფხიანებელი რეტუმით. 4-I კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-194, 4; ტაბ. 4-LXXIV, 4).

870. სატეხი (ინვ. № 810), ობსიდიანის, მცირე ზომის, ფირფიტისებურ ანატაკეცზე, ერთი სამუშაო პირით. 4-I კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-194, 3; ტაბ. 4-LXXII, 2).

871. ანატაკეცები და ანამტვრევები (ინვ. № 811), ობსიდიანის, 12 ცალი დაუმუშავებელი. 4-I კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.

872. ანატაკეცები (ინვ. № 812), ობსიდიანის, 4 ცალი, დაუმუშავებელი. 5-A კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში.

873. ანატაკეცი (ინვ. № 813), ობსიდიანის, მასიური, საშუალო ზომის, დიდი დამბლაგვებელი ანათალებით მუცლის მხრიდან. 5-A კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში.

874. ანატაკეცი (ინვ. № 814), ობსიდიანის, მოზრდილი, მუცლის მხრიდან გამაფხიანებელი რეტუშით. 5-A კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში.

875. ანატაკეცები (ინვ. № 815), ობსიდიანის, 5 ცალი, დაუმუშავებელი. 4-C კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.

876. საჭრისი (ინვ. № 816), ობსიდიანის, მცირე ზომის ანატაკეცზე. 4-F კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში (სურ. 4-195, 5; ტაბ. 4-LXXIII, 1).

877. სახვრეტი (ინვ. № 817), ობსიდიანის, მუცლის მხარეს გაფორმებულია მოკლე წვეტი და დამბლაგვებელი რეტუშით ერთ კიდეზე. 4-F კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში (ტაბ. 4-LXXIII, 3).

878. სატეხი (ინვ. № 818), ობსიდიანის, მცირე ზომის ანატაკეცზე, სამუშაო პირი დაზიანებულია. 4-F კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში (ტაბ. 4-LXXIII, 2).

879. ანატაკეცი (ინვ. № 819), ობსიდიანის, მოზრდილი, ატაკეცვის კვალით ზურგის მხრიდან, გამოყენების კვალით ზედა ბოლოზე (რეტუშორი?). 5-D კვ-ის ჩრდილოეთ მხარეს.

880. ანატაკეცი (ინვ. № 820), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი. 5-D კვ-ის ჩრდილოეთ მხარეს.

881. ხელკვერი (ინვ. № 821), ობსიდიანის, ფილისებურ კაჭარზე, გამოყენების კვალით. 5-G კვ-ის სამხრეთ ნაწილში.

882. ანატაკეცი (ინვ. № 822), ობსიდიანის, მცირე ზომის, სამკუთხა, დამბლაგვებელი რეტუშით მუცლის მხრიდან. 4-H კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

883. ანატაკეცი (ინვ. № 823), ობსიდიანის, საშუალო ზომის, დაუმუშავებელი. 5-G კვ-ის სამხრეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

884. ანატაკეცი (ინვ. № 824), ობსიდიანის, საშუალო ზომის, კიდეებზე ზურგის მხრიდან დამბლაგვებელი რეტუშით. 5-G კვ-ის სამხრეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (ტაბ. 4-LXXIV, 3).

885. ანატაკეცი (ინვ. № 825), ობსიდიანის, ამოღარული, მუცლის მხრიდან დამბლაგვებელი რეტუშით და ჩაღრმავებებით პერიმეტრზე. 4-I კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-195, 3; ტაბ. 4-LXXII, 1).

886. ნუკლეუსი (ინვ. № 826), ობსიდიანის, მცირე ზომის, გაცვეთილი. 7-C კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში.

887. ანატაკეცი (ინვ. № 827), ობსიდიანის, საშუალო ზომის, დაუმუშავებელი. 7-C კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში.

888. ანატაკეცები (ინვ. № 828), ობსიდიანის, 4 ცალი. დაუმუშავებელი.

889. სატეხი (ინვ. № 829), ქალცედონის, დაუმუშავებელი. 8-A კვ-ის სამხრეთ ნაწილში.

890. ანატკეცი (ინვ. № 830), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი. 5-D კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

891. ნამსხვრევი (ინვ. № 831), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი. 5-G კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში.

892. ანამტვრევი (ინვ. № 832), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი. 8-A კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში.

893. ანატკეცები (ინვ. № 833), ობსიდიანის, 3 ცალი, დაუმუშავებელი. 4-I კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე .

894. ანატკეცები (ინვ. № 834), ობსიდიანის, 3 ცალი, დაუმუშავებელი. 5-D კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში.

896. ანატკეცი (ინვ. № 836), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი. 4-I კვ.

897. ანატკეცი (ინვ. № 837), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი. 4-B კვ.

898. ანამტვრევი (ინვ. № 838), ქალცედონის, დაუმუშავებელი. 4-I კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.

სურ. 4-196. სახლი 3. მსხვილფეხა საქონლისა და ცხენის კბილები; (1-ინვ. № 843; 2-ინვ. № 888; 3-ინვ. № 890; 4-ინვ. № 896; 5-ინვ. № 890; 6-ინვ. №)

899. ანატკეცები (ინვ. № 839), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი. 5-G კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.

900. ანატკეცი (ინვ. № 840), ობსიდიანის, მცირე ზომის, დაუმუშავებელი. 8-A კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

901. ანატკეცები (ინვ. № 841), ობსიდიანის, ორი ცალი, დაუმუშავებელი. 5-D კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.

902. ანატკეცი (ინვ. № 842), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი. 4-F კვ-ის სამხრეთ ნაწილში.

877; 7-ინვ. № 858; 8-ინვ. № 889; 9-ინვ. № 889; 10-ინვ. № 912; 11-ინვ. № 882).

903. საქონლის კბილი (ინვ. № 843). II ნაკვ. 5-G კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-196, 1).

904. საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 844). II ნაკვ. 5-G კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში.

905. საქონლის ძვლის ნაშთი (ინვ. № 845). II ნაკვ. 8-A კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ მხარეს.

906. საქონლის ძვლის ნაშთი (ინვ. № 846). II ნაკვ. 5-G კვ-ის აღმოსავლეთ მხარეს.

907. ძვლები (ინვ. № 847). II ნაკვ. 5-G კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.

908. საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 848). II ნაკვ. 5-A კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ კუთხეში.

909. საქონლის კბილები (ინვ. № 849). II ნაკვ. 5-G კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში.

910. საქონლის კბილი (ინვ. № 850). II ნაკვ. 4-F კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

911. საქონლის ძვლის ნაშთი (ინვ. № 851). II ნაკვ. 4-F კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

912. ცხვრის ან თხის ზედა კბილი (ინვ. № 852). II ნაკვ. 5-G კვ-ის სამხრეთ ნაწილში.

913. ცხენის საჭრელი კბილი (ინვ. № 853). II ნაკვ. 5-G კვ-ის სამხრეთ ნაწილში.

914. ძროხის კოჭი და რქის ნამტკვრევი (ინვ. № 854). II ნაკვ. 5-G კვ-ის სამხრეთ ნაწილში.

სურ. 4-197. სახლი 3. მსხვილფეხა საქონლის ძვლების ფრაგმენტები (1. ინვ. № 872; 2. ინვ. № 906; 3. ინვ. № 859).

915. საქონლის რქები (ინვ. № 855). II ნაკვ. 5-G კვ-ის სამხრეთ ნაწილში.

916. საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 856). II ნაკვ. 5-G კვ-ის სამხრეთ ნაწილში.

917. საქონლის ძვლის ნაშთი (ინვ. № 857). II ნაკვ. 8-A კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

918. ცხენის კბილი (ინვ. № 858). II ნაკვ. 4-H კვ-ის სამხრეთ ნაწილში (სურ. 4-196, 7).

919. საქონლის ძვლის ნაშთი (ინვ. № 859). II ნაკვ. 4-H კვ-ის სამხრეთ ნაწილში (სურ. 4-197, 3).

920. საქონლის ძვლები (ინვ. № 860). II ნაკვ. 5-G კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში.

921. საქონლის (ირმის?) ყბისა და კბილების ნაშთი (ინვ. № 861). II ნაკვ. 8-A კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში.

922. ძროხის ორი კბილი (ინვ. № 862). II ნაკვ. 8-A კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში.

923. საქონლის ძვლის ფრაგმენტი (ინვ. № 863). II ნაკვ. 4-H კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

924. საქონლის კბილი (ინვ. № 864). II ნაკვ. 8-A კვ-ის სამხრეთ ნაწილში.

925. ცხენის ზედა კბილი (ინვ. № 865). II ნაკვ. 4-A კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

926. ცხენის საჭრელი კბილი (ინვ. № 865). II ნაკვ. 4-A კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

927. ძროხის ორი კბილი (ინვ. № 867). II ნაკვ. 5-D კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.

928. საქონლის ძვლის ფრაგმენტი (ინვ. № 868). II ნაკვ. 4-H კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

929. ცხვრის ან თხის კბილი (ინვ. № 869). II ნაკვ. 4-H კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

930. ძროხის ფალანგი (ინვ. № 870). II ნაკვ. 4-H კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

931. ირმის პრემოლარი (ინვ. № 871). II ნაკვ. 5-D კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.

932. ძროხის მხრის ძვლის ქვედა ბოლო (ინვ. № 872). II ნაკვ. 5-D კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-197,1).

933. საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 873). II ნაკვ. 5-D კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.

934. ძროხის ქვედა კბილი (ინვ. № 874). II ნაკვ. 4-I კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.

935. საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 875). II ნაკვ. 4-I კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.

936. საქონლის ძვლის ფრაგმენტი (ინვ. № 876). II ნაკვ. 4-H კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

937. ცხენის კბილი (ინვ. № 877). II ნაკვ. 4-F კვ-ის სამხრეთ ნაწილში (სურ. 4-196, 6).

938. ძროხის კბილი (ინვ. № 878). II ნაკვ. 4-F კვ-ის სამხრეთ ნაწილში.

939. ცხვრის ან თხის კბილი (ინვ. № 879). II ნაკვ. 4-F კვ-ის სამხრეთ ნაწილში.

940. საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 880). II ნაკვ. 4-F კვ-ის სამხრეთ ნაწილში.

941. ძროხის კბილი (ინვ. № 881). II ნაკვ. 4-E კვ-ის

942. მსხვილფეხა საქონლის ძვლის ფრაგმენტი (ინვ. № 882). II ნაკვ. 4-E კვ-ი (სურ. 4-196, 11)

943. ცხვრის ან თხის ქვედა კბილი (ინვ. № 883). II ნაკვ. 4-I კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.

944. საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 884). II ნაკვ. 4-I კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.
945. საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 885). II ნაკვ. 4-I კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში.
946. ცხენის მაჯის ძვალი (ინვ. № 886). II ნაკვ. 4-I კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში.
947. ცხენის თავის ქალას ფრაგმენტი (ინვ. № 887). II ნაკვ. 4-I კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში.
948. ცხენის ზედა კბილი (ინვ. № 888). II ნაკვ. 4-I კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში (სურ. 4-196, 2).
949. ცხენის პირველი და მეორე ფალანგები (2 ც.) (ინვ. № 889). II ნაკვ. 4-I კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში (სურ. 4-196, 8, 9).
950. ცხენის კბილები (ინვ. № 890). II ნაკვ. 4-F კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-196, 3, 5).
951. ძროხის კბილი (ინვ. № 891). II ნაკვ. 4-F კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში.
952. ცხვრის ან თხის ქვედა ყბა და ორი სარძევე კბილი (ინვ. № 892). II ნაკვ. 4-F კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში.
953. საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 893). II ნაკვ. 4-F კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში.
954. საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 894). II ნაკვ. 4-B კვ-ის სამხრეთ ნაწილში.
955. საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 895). II ნაკვ. 4-C კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.
956. ცხენის ზედა ბოლო კბილი (ინვ. № 896). II ნაკვ. 4-F კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში (სურ. 4-196, 4).
957. საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 897). II ნაკვ. 4-F კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში.
958. ცხვრის ან თხის ყბის ფრაგმენტი (ინვ. № 898). II ნაკვ. 8-A კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში.
959. საქონლის ძვლის ფრაგმენტი (ინვ. № 899). II ნაკვ. 8-A კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში.
960. საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 900). II ნაკვ. 5-D კვ-ის ჩრდილოეთ მხარეს.
961. ძროხის კბილი (ინვ. № 901). II ნაკვ. 5-E კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.
962. ძაღლის ძალა (ინვ. № 902). II ნაკვ. 5-E კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.
963. საქონლის ძვლის ნაშთი (ინვ. № 903). II ნაკვ. 5-E კვ-ის დასავლეთ ნაწილში.
964. ძროხის კბილი (ინვ. № 904). II ნაკვ. 7-C კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში.
965. ირმის რქის ნამტკრევი (ინვ. № 905). II ნაკვ. 5-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.
966. ძროხის რქა (ინვ. № 906). II ნაკვ. 5-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-197, 2).
967. ძროხის მეტაპოდიუმის ქვედა ბოლოს ფრაგმენტი (ინვ. № 907). II ნაკვ. 5-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

968. ძროხის იზოლირებული კბილი (ინვ. № 908). II ნაკვ. 5-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

969. ცხვრის ქვედა ყბის ფრაგმენტი (ინვ. № 909). II ნაკვ. 5-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

970. ცხვრის ან თხის მხრის ძვლის ქვედა ბოლო (ინვ. № 910). II ნაკვ. 5-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

971. ცხვრის მეტატარზალური ძვლის ზედა ბოლო (ინვ. № 911). II ნაკვ. 5-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

სურ. 4-198. სახლი 3. ცხვრის ან თხის ქვედა ყბის ფრაგმენტები (1, 2. ინვ. № 919).

972. ცხენის მეტაპოდიუმის ქვედა ბოლო (ინვ. № 912). II ნაკვ. 5-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-196, 10).

973. საქონლის ძვლის ნაშთი (ინვ. № 913). II ნაკვ. 5-G კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

974. საქონლის ძვლები (ინვ. № 914). II ნაკვ. 4-H კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

975. საქონლის ძვლები (ინვ. № 915). II ნაკვ. 7-F კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში.

976. წვრილფეხა და მსხვილფეხა საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 916). II ნაკვ. 5-E კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში.

977. საქონლის ძვლები (ინვ. № 917). II ნაკვ. 4-H კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

978. ირმის დიდი ტერფის ძვლები (ინვ. № 918). II ნაკვ. 5-E კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში.

979. ცხვრის ან თხის ქვედა ყბა (2 ც.), კვადრატული ძვალი, ორი ქვედა კბილი, (ინვ. № 919). II ნაკვ. 5-E კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში (სურ. 4-198, 1, 2).

980. ძროხის მუდმივი კბილი, სარძევე კბილი (ინვ. № 920). II ნაკვ. 5-E კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში.

981. საქონლის ძვლები (ინვ. № 921). II ნაკვ. 5-D კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში.

982. ცხენის საჭრელი კბილი (ინვ. № 922). II ნაკვ. 4-H კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

983. საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 923). II ნაკვ. 4-H კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.”

სურ. 4-199. სახლი 3. თხის წვივის ძვალი დამუშავებული. (ინვ. № 930).

984. ძროხის კბილი (ინვ. №924). II ნაკვ. 4-H კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

985. საქონლის ძვლები (ინვ. № 925). II ნაკვ. 8-C კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

986. მარჯვის ჩონჩხის ფრაგმენტი (ინვ. № 926). II ნაკვ. 4-E კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

987. ცხვრის I ფალანგა (გახვრეტილი) (ინვ. № 927). II ნაკვ. 4-H კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

988. ძროხის კოჭი (ინვ. № 928). II ნაკვ. 4-E კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

989. ცხოველის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 929). II ნაკვ. 4-E კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

990. თხის ქუსლის ძვალი (ინვ. №929). II ნაკვ. 5-G კვ-ის სამხრეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

990ა. თხის წვივის დიდი ძვალი, დამუშავებული (ინვ. № 930). 5-G კვ-ის სამხრეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-199; ტაბ. 4-LXVIII, 1).

991. საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 931). II ნაკვ. 5-G კვ-ის სამხრეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

992. ცხენის გვერდითი მეტაპოდოიუმი (ინვ. № 932). II ნაკვ. 4-F კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

993. საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 933). II ნაკვ. 4-F კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

994. ძროხის სარძევე კბილი (ინვ. № 934). II ნაკვ. 4-H კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

სურ. 4-200. სახლი 3. ცხვრის ფალანგა (ინვ. № 935).

995. ცხვრის I ფალანგა. გახვრეტილი (ინვ. № 935). II ნაკვ. 4-H კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-200; ტაბ. 4-LVIII, 3).

996. საქონლის ძვლის ფრაგმენტი (ინვ. № 936). II ნაკვ. 4-H კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

997. ცხვრის ან თხის ქვედა ყბა (ინვ. № 937). II ნაკვ. 4-H კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

998. საქონლის ძვლების ფრაგმენტები (ინვ. № 938). II ნაკვ. 4-H კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

999. ცხენის ეშვი (ინვ. № 939). II ნაკვ. 8-A კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

1000. ძროხის საჭრელი კბილი (ინვ. № 940). II ნაკვ. 8-A კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

1001. საქონლის ძვლის ფრაგმენტი (ინვ. № 941). II ნაკვ. 8-A კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

1002. ცხენის კბილი (ინვ. № 942). II ნაკვ. 4-I კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

1003. თხის დიდი წვივის ძვალი (ინვ. № 943). II ნაკვ. 4-I კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-201, 2).

1004. ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 944). II ნაკვ. 4-I კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

1005. ძროხის სარძევე კბილი (ინვ. № 945). II ნაკვ. 4-I კვ-ის დასავლეთ ნაწილში, იატაკიდან 0,05 მ სიღრმეზე.

1006. ცხვრის ან თხის ბეჭი (ინვ. № 946). II ნაკვ. 4-I კვ-ის დასავლეთ ნაწილში, იატაკიდან 0,05 მ სიღრმეზე (სურ. 4-201, 1).

1007. საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 947). II ნაკვ. 4-I კვ-ის დასავლეთ ნაწილში, იატაკიდან 0,05 მ სიღრმეზე.

1008. კატის კნუტის ჩონჩხის ფრაგმენტი (ინვ. № 948). II ნაკვ. 4-E კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

სურ. 4-201. სახლი 3. ცხვრის (თხის) ბეჭის ფრაგმენტი (1. ინვ. № 946); თხის წვივის ძვალი (2. ინვ. № 943).

1009. წვრილფეხა საქონლის ძვლები (ინვ. № 949). II ნაკვ. 4-E კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

1010. საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 950). II ნაკვ. 4-I კვ-ის ჩრდილოეთ მხარეს, იატაკის დონეზე.

1011. თხის პირველი ფალანგის ფრაგმენტები (ინვ. № 951). II ნაკვ. 5-G კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში

სურ. 4-202. სახლი 3. ირმის რქა (1. ინვ. № 957).

1012. საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 952). II ნაკვ. 5-G კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

1013. ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 953). II ნაკვ. 8-A კვ-ის დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

1014. ძროხის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 954). II ნაკვ. 4-E კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

1015. ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 955). II ნაკვ. 4-G კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

1016. საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 956). II ნაკვ. 4-F კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

1017. ირმის რქა (ინვ. № 957), სიგრძე - 38 სმ. II ნაკვ. 5-A კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში (სურ. 4-202).

სურ. 4-203. სახლი 3. ირმის რქა (ინვ. № 958).

1018. ირმის რქა (ინვ. № 958), სიგრძე - 68,5 სმ. II ნაკვ. 8-A კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში (სურ. 4-203; ტაბ. 4-LXX, 2).

სურ. 4-204. სახლი 3. ძროხის რქა (ინვ. № 959).

1019. ძროხის მარცხენა რქა (ინვ. № 959), II ნაკვ. 4-F კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-204; ტაბ. 4-LVII, 2).

1020. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 1010), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, აქვს მრგვალი ბაკო და სწორი პირი და ოდნავ ჩაღარული გვერდი, კეცის სისქე - 0,8 სმ, სახლი 3, ორმო №3, II ნაკვ. 4-C კვ-ის სამხრეთ ნაწილის ცენტრში (იატაკის ღონეზე; ტაბ. 4-LXXIX, 5).

1021. ჯამის ფრაგმენტი (ინვ. № 1011), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, აქვს ბრტყელი ბაკო, სწორი პირი, მომრგვალებული გვერდი, (ხელითაა ნაბერწი), კეცის სისქე - 1,1 სმ, სათავსო 3, II ნაკვ. 4-C კვ-ის სამხრეთ ნაწილის ცენტრში (იატაკის ღონეზე) (სურ. 4-205; ტაბ. 4-LXXIX, 4).

1022. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1012), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, შემკულია ამოღარული წრიული ხაზითა და ტალღისებრი ორნამენტით, კეცის სისქე - 0,6 სმ, სათავსო 3, II ნაკვ. 4-C კვ-ის სამხრეთ ნაწილის ცენტრში (იატაკის ღონეზე) (ტაბ. 4-LXXIX, 8).

სურ. 4-205. სახლი 3. ჯამის ფრაგმენტი (ინვ. № 1011)

1023. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1013), თიხის, ყავისფერი ზედაპირითა და ნაცრისფერი შიდაპირით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირი შემკულია ვერტიკალური ხაზებით, კეცის სისქე - 1,1 სმ, სათავსო 3, II ნაკვ. 4-C კვ-ის სამხრეთ ნაწილის ცენტრში (იატაკის ღონეზე).

1024. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1014), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, (ხელითაა ნაბერწი), კეცის

სისქე - 0,8 სმ, სათავსო 3, II ნაკვ. 4-C კვ-ის სამხრეთ ნაწილის ცენტრში (იატაკის ღონეზე).

სურ. 4-206. სახლი 3. ჭურჭლის ძირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1015)

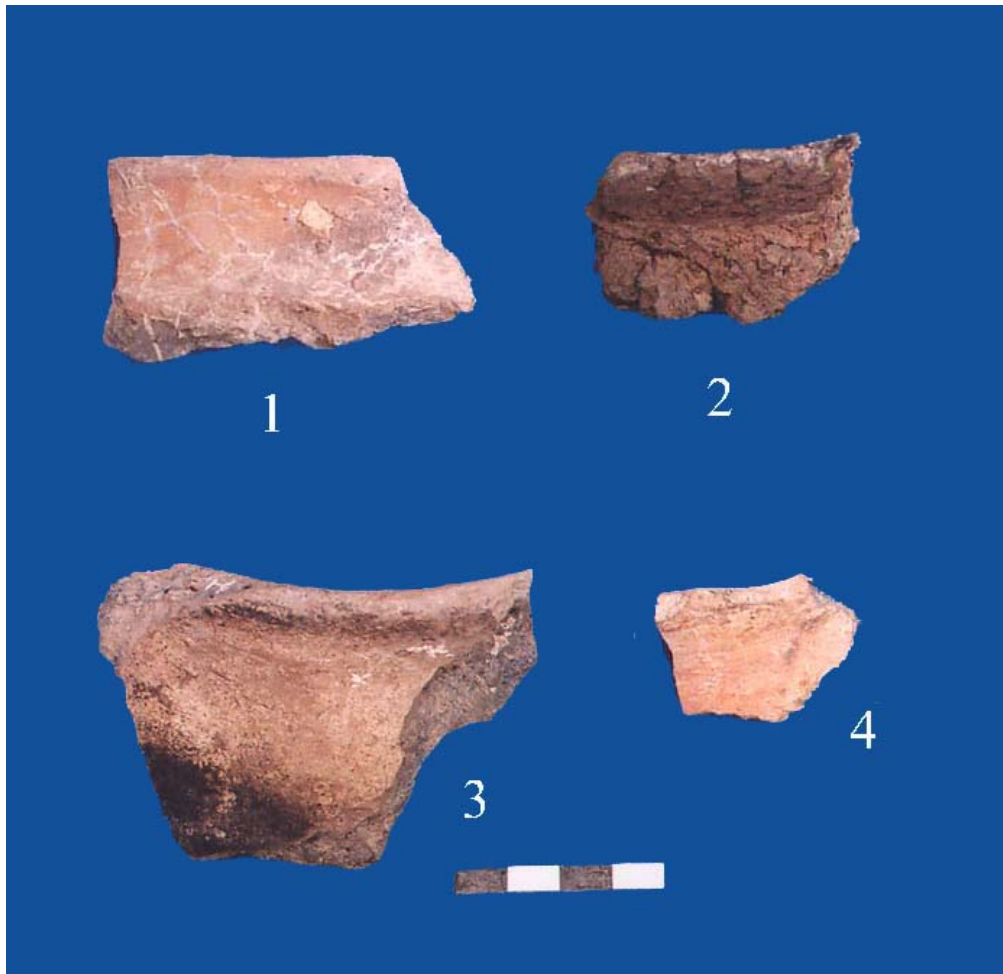
1025. ჭურჭლის ძირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1015), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარეებს შეიცავს, გამოყოფილ ქუსლიანი, ბრტყელძირა, ძირის დმ. - 6 სმ; კეცის სისქე - 0,5 სმ, სათავსო 3, II ნაკვ. 4-C კვ-ის სამხრეთ ნაწილის ცენტრში (იატაკის ღონეზე) (სურ. 4-206; ტაბ. 4-LXXIX, 7).

ორმო № 1

მდებარეობს 5 D და 5 E კვადრატების საზღვარზე (სურ. 4-149, 155; ტაბ. XLVIII, XLIX, L). თითქმის ცილინდრული ფორმისაა. ჩაკვეთილი აქვს თიხატკეპნილი იატაკები. პირის დიამეტრი 1,0 მ-ია, ძირისა – 0,9 მ, სიღრმე 1,4 მ-ს უდრის. ორმოს პირთან, 5 E კვადრატის სამხრეთ ნაწილში, კუთხეებმომრგვალებული ფოსო (0,3 X 0,3 X 0,15 მ) დაფიქსირდა. იგი ფორმით არ გავს საბოძე ორმოს. არ არის გამორიცხული, რომ იგი ორმოში ჩასასვლელი საფეხური იყოს.

ორმო შევსებული იყო შავი მიწით.

ორმოში აღმოჩნდა:

სურ. 4-207. სახლი 3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 969; 2. ინვ. № 968 ; 3. ინვ. № 963; 4. ინვ. № 972).

1025. ქოთნის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 963), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, ხელით ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადამლილი, ყელი დაბალი-შეზნექილი, მხარი დაქანებული. კეცის სისქე - 0,9 სმ (სურ. 4-207,3).

1026. ქოთნის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 964), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევეებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადამლილი, ყელი დაბალი, შეზნექილი. კეცის სისქე - 0,5 სმ. (ტაბ. 4-LXXV, 4).

1027. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 965), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. (ტაბ. 4-LXXV, 3).

1028. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 966), თიხის, შავად გამომწვარი, ნაპრიალები ზედაპირით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,6 სმ.

სურ. 4-208. სახლი 3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 967).

1029. ჭურჭლის ძირის ფრაგმენტი (ინვ. № 967), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, შიდაპირი გამურულია, გამოყოფილქუსლიანი, ძირს კიდეზე (ქუსლზე) ირიბი ნაჭდევები შემოუყვება. კეცის სისქე - 0,6 სმ. (სურ. 4-208; ტაბ. 4-LXXV).

1030. ჭურჭლის პირ-ყელისა და მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 968), თიხის, მოყავისფრო ზედაპირითა და შავი შიდაპირით, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელითაა ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი. კეცის სისქე - 0,9 სმ. (სურ. 4-207, 2; ტაბ. 4-LXXV, 7).

1031. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 969), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,6 სმ. (სურ. 4-207, 1; ტაბ. 4-LXXV, 9).

1032. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 970), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა შეიცავს მინარევებს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. (ტაბ. 4-LXXV, 8).

1033. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 971), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,6 სმ. (ტაბ. 4-LXXV, 6).

1034. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 972), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, აქვს ოდნავ გადაშლილი პირი, მრგვალი ბაკო. კეცის სისქე - 0,6 სმ. (სურ. 4-207, 4; ტაბ. 4-LXXV, 5).

1035. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 973), თიხის, მონაცრისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, აქვს ამოღარული წრიული

სარტყლები და ირიბი ხორბლისებრი ორნამენტი. კეცის სისქე - 0,7 სმ. (ტაბ. 4-LXXV, 10).

სურ. 4-209. სახლი 3. ორმო 1. ძროხის რქა (1. ინვ. № 974);
ძროხის კოჭი (2. ინვ. № 975); ძროხის ზედა ყბა (3. ინვ. № 976).

- 1036. ძროხის რქა (ინვ. № 974; სურ. 4-209,1).
- 1037. ძროხის კოჭი (ინვ. № 975; სურ. 4-209,2).
- 1038. ძროხის ზედა ყბა (ინვ. № 976; სურ. 4-209,3).
- 1039. ძროხის ქვედა ყბის ფრაგმენტი (ინვ. № 977).
- 1040. ხბოს კოჭი (ინვ. № 978).
- 1041. ძროხის სარძევე კბილი (ინვ. № 979).
- 1042. ბატკნის ან ციკნის ყბა (ინვ. № 980).

სურ. 4-210. სახლი 3. ორმო 1. თხის ფალანგა (ინვ. № 981).

- 1043. თხის ფალანგა (ინვ. № 981; სურ. 4-210).
- 1044. ბატკნის ან ციკნის ზედა კბილი (ინვ. № 982).
- 1045. საქონლის ძვლის ფრაგმენტი (ინვ. № 983).

ორმო № 2

მდებარეობს II ნაკვეთის 4 I კვადრატში და ნაწილობრივ გადადის 5 G კვადრატში. ჩაკვეთილი აქვს სახლის იატაკები (სურ. 4-149, 155; ტაბ. 4-XLVIII, L).

ორმოს, 0,35 მ სიღრმემდე, ცილინდრული ფორმა აქვს. შემდეგ ერთი გვერდი ირიბად ეშვება ძირისაკენ. პირის დიამეტრი 0,9 მ-ია, ძირისა 1,05 მ, სიღრმე 0,9 მ. შევსებული იყო შავი მიწით.

ორმოში აღმოჩნდა:

სურ. 4-211. სახლი 3. ორმო 2. ჯამის ფრაგმენტი (ინვ. № 984).

1046. ჯამის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 984), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი ოდნავ მოყრილი, მხარი მრგვალწიბოიანი. კეცის სისქე - 1,1 სმ. (სურ. 4-211; ტაბ. 4-LXXVI, 2).

1047. პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 985), თიხის, მოშავო-მოჩაღისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი. კეცის სისქე - 1,3 სმ. (ტაბ. 4-LXXVI, 3).

1048. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 986), თიხის, შავად გამომწვარი, აქვს სწორი პირი და დაბრტყელებული ბაკო. კეცის სისქე - 0,6 სმ. (ტაბ. 4-LXXVI, 1).

1049. მსხვილფეხა საქონლის II ფალანგა (ინვ. № 1000), სათავსო 3, ორმო №2, II ნაკვ.-ის 5-G კვ. ორმოს ფსკერზე.

1050. საქონლის ძვლები (ინვ. № 1001), სათავსო 3, ორმო №2, II ნაკვ.-ის 5-G კვ. ორმოს ფსკერზე.

ორმო № 3

მდებარეობს II ნაკვეთის 5 G და 8 A კვადრატების საზღვარზე. ჩაკვეთილი აქვს სახლის იატაკები (სურ. 4-149, 155; ტაბ. 4-XLVIII, XLIX LI).

პირის დიამეტრი 1,1 მ-ია, ძირისა 1,5 მ. სიღრმე 1,3 მ-ს უდრის. ორმოს ასიმეტრიული ფორმა აქვს. პირიდან 0,15 მ სიღრმეზე მას ცილინდრული ფორმა აქვს. ძირისაკენ კი თანდათანობით ფართოვდება. აღმოსავლეთი კედელი შევეულად 0,6 მ სიღრმემდე ჩადის. ამ დონიდან იგი უფრო მკვეთრად ფართოვდება ძირისაკენ, ვიდრე დასავლეთი კედელი, ისე, რომ სამხრეთ-აღმოსავლეთი კედლის საფუძველს უსწორდება. უშუალოდ კედლის ძირში ოთხკუთხა ფოსო (0,25 X 0,4 X 0,3 მ) დაფიქსირდა. შემორჩენილია მისი სამი გვერდი, მეოთხე კი გახსნილია ორმოს შიდა სივრცისაკენ. სამეურნეო ორმო და ფოსო სხვადასხვა ფერის მიწის მასით არის შევსებული. სამეურნეო ორმო შავი მიწითაა შევსებული, ფოსო კი ძირითადად ნაცარს შეიცავს. სახლის ამ მონაკვეთში თიხატკეპნილი იატაკები შემორჩენილი არ იყო, ამდენად სტრატეგრაფიული სურათის დადგენა ვერ მოხერხდა. ამდენად ორმოს და ფოსოს ურთიერთმიმართების საკითხის გარკვევა ჭირს, თუმცა ის ფაქტი, რომ ისინი განსხვავებული მასითაა შევსებული შეიძლება მათი გამართვის სხვადასხვა დროზე მიუთითებდეს.

ორმოში აღმოჩნდა:

1051. ჯამის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1002), თიხის, შავად გამომწვარი, შიდაპირი ოღნავ ნაპრიალებია, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი ოღნავ მოყრილი, მხარი მომრგვალებული, კეცის სისქე - 0,7 სმ, სახლი 3, ორმო №3, II ნაკვ. 8-A კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში (სურ. 4-212; ტაბ. 4-LXXIX, 1).

სურ. 4-212. სახლი 3. ორმო № 3. ჯამის ფრაგმენტი (ინვ. № 1002).

სურ. 4-213. სახლი 3. ორმო № 3. ჯამის ფრაგმენტი (ინვ. № 1003).

1052. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1003), თიხის, შავად გამომწვარი, ნაპრიალები ზედაპირით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორი, გვერდი ამოღარული, კეცის სისქე - 0,5 სმ, სათავსო 3, ორმო №3, II ნაკვ. 8-A კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში (სურ. 4-213; ტაბ. 4-LXXIX, 2).

სურ. 4-214. სახლი 3. ორმო № 3. ჯამის ფრაგმენტი (2-ინვ. № 1004)

1053. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1004), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, აქვს მრგვალი ბაკო, ოდნავ გადაშლილი პირი, ჩაღარული ყელი, კეცის სისქე - 0,8 სმ, სახლი 3, ორმო №3, II ნაკვ. 8-A კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში (სურ. 4-214; ტაბ. 4-LXXIX, 4).

1054. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1005), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, გვერდი მომრგვალებულია, კეცის სისქე - 0,7 სმ, სახლი 3, ორმო №3, II ნაკვ. 8-A კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

1055. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1006), თიხის, შავი ნაპრიალები ზედაპირითა და მოყავისფრო შიდაპირით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, კეცის სისქე - 0,6 სმ, სახლი 3, ორმო №3, II ნაკვ. 8-A კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

სურ. 4-215. სახლი 3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები
(1. ინვ. № 1008; 2. ინვ. № 1007).

1056. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1007), თიხის, ყავისფრად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირს წნევით დატანილი ნაპრიალები ზოლები ამკობს, კეცის სისქე - 0,6 სმ, სახლი 3, ორმო №3, II ნაკვ. 8-A კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში (სურ. 4-215, 2).

1057. კერამიკის ფრაგმენტი (ინვ. № 1008), თიხის, წრიული ფორმის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, დმ. - 6, 5 სმ., სახლი 3, ორმო №3, II ნაკვ. 8-A კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში (სურ. 4-215, 1).

1058. კერამიკის ფრაგმენტი (ინვ. № 1009), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, ქონდა გამჭოლი ნახვრეტი, კეცის სისქე - 0,7 სმ, სახლი 3, ორმო №3, II ნაკვ. 8-A კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

სურ. 4-216. სახლი 3. ორმო 3. ხელსაფეკვაი (ინვ. № 1016).

1059. ხელსაფეკვაი (ინვ. № 1016) ამობურცულზურგიანი და სწორზედაპირიანი, სიგრძე - 27 სმ; სიგანე - 13,5 სმ; სახლი 3, მე-3 სამეურნეო ორმოს ფსკერზე დასავლეთ ნაწილში (სურ. 4-216; ტაბ. 4-LXXIX, 6).

1060. ანატეცი (ინვ. № 1017), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი, სახლი 3, ორმო №3, II ნაკვ. 8-A კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

1061. ანატკეცი (ინვ. № 1018), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი, სახლი 3, ორმო №3, II ნაკვ. 8-A კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში. აღმოჩნდა №3 ორმოში 1,3 მ. სიღრმეზე.

1062. პროხის I ფალანგი (ინვ. № 1019), სახლი 3, ორმო №3, II ნაკვ. 8-A კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

1063. ცხვრის რქის ფრაგმენტი (ინვ. № 1020), სახლი 3, ორმო №3, II ნაკვ. 8-A კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

1064. თხის I ფალანგი (ინვ. № 1021), სახლი 3, ორმო №3, II ნაკვ. 8-A კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

1065. ცხვრის ყბის ფრაგმენტი (ინვ. № 1022), სახლი 3, ორმო №3, II ნაკვ. 8-A კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

სურ. 4-217. სახლი 3. მსხვილფეხა საქონლის ძვალი (I-ინვ. № 1027).

1066. ძვლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1023), სახლი 3, ორმო №3, II ნაკვ. 8-A კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

1067. ცხვრის ან თხის I ფალანგი (ინვ. № 1024), სახლი 3, ორმო №3, ორმოში 1,3 მ. სიღრმეზე

1068. ცხვრის ან თხის ორი ზედა კბილი (ინვ. № 1025), სახლი 3, ორმო №3, ორმოში 1,3 მ. სიღრმეზე.

1069. პროხის საჭრელი კბილი (ინვ. № 1026), სახლი 3, ორმო №3, ორმოში 1,3 მ. სიღრმეზე.

1070. საქონლის ძვლები (ინვ. № 1027), სახლი 3, №3 ორმოში 1,3 მ. სიღრმეზე (სურ. 4-217).

ორმო № 4

მდებარეობს II ნაკვეთის 4 H კვადრატის ჩრდილო-დასავლეთ კუთხეში, ნაწილობრივ მოიცავს 4 E და 4 G კვადრატებს (სურ. 4-149, 155; ტაბ. 4-XLVIII).

პირის დიამეტრი 1,1 მ-ს უდრის, ძირისა 1,4 მ-ს, სიმაღლე 1,7 მ-ია. ორმოს, სახლის იატაკის დონიდან 0,6 მ სიღრმეზე, ცილინდრული ფორმა აქვს. ქვედა ნაწილში მხოლოდ სამხრეთი გვერდი ფართოვდება (ტაბ. 4-XLIX, LI).

სახლის ის მონაკვეთი სადაც ორმოა გამართული, ძლიერაა დაზიანებული. ჩრდილო-დასავლეთი და სამხრეთ-დასავლეთი კედლები მთლიანადაა მორღვეული, სახლის იატაკები შემორჩენილი არ არის. აქ უნდა ყოფილიყო კარის დიობიც.

მიუხედავად იმისა, რომ კედლების ადგილზე სამეურნეო ორმოები არ არის გამართული, ჩვენი აზრით ეს მონაკვეთი №№ 4, 7 სამეურნეო ორმოების გამართვის დროს დაზიანდა.

ორმო შევსებული იყო შავი მიწით, რომელშიც შერეულია რიყის ქვები.

ორმოში აღმოჩნდა:

1071. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 1028), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორი, ოდნავ ჩალარული, კეცის სისქე - 1, 1 სმ, სახლი 3, ორმო 4 (ტაბ. 4-LXXX, 1).

1072. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1029), მოხალისფრო-მოყავისფრო ზედაპირითა და მორუხო-მოვარდისფრო კეცით, ხელითაა ნაძერწი, კეცის სისქე - 0,7 სმ.

სურ. 4-218. სახლი 3. ორმო № 4. სანაყი (ინვ. № 1033)

1073. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1030), მოშავო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირს წნევით დატანილი ნაპრიალები ზოლები დაუყვება, კეცის სისქე - 0, 6 სმ.

1074. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1031), ყავისფრად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირს წნევით დატანილი ნაპირალები ზოლები ამკობს, კეცის სისქე - 0, 7 სმ.

1075. ჭურჭლის ძირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1032), მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, კეცის სისქე - 1, 1 სმ (ტაბ. 4-LXXX, 2).

1076. სანაყი (ინვ. № 1033), რიყის ქვის, განივკვეთში ოთხკუთხა, ერთ ბოლოზე ეტყობა ხმარების კვალი, სიგრძე - 12 სმ; სიგანე - 5,5 სმ; სათავსო 3, ორმო 4 (სურ. 4-218; ტაბ. 4-LXXX, 3).

სურ. 4-219. სახლი 3. ორმო №4. ხელსაფეკვავი (ინვ. № 1034)

1077. ხელსაფეკვავის ფრაგმენტი (ნაკლულია) (ინვ. № 1034), ნაკლული, დაუმუშავებელი, ოვალური ფორმის, სიგრძე - 9,5 სმ; სიგანე - 13 სმ (სურ. 4-219; ტაბ. 4-LXXX, 4).

1078. ანატეკეები (ინვ. № 1035), დაუმუშავებელი, (5 ც.).

1079. ძროხის ჩლიქი (ინვ. № 1036), სახლი 3, სამეურნეო ორმო 4.

1080. ცხვრის მეტატარზალური II ფალანგა (ინვ. № 1037), სახლი 3, სამეურნეო ორმო 4.

1081. ცხენის გრიფელის ძვალი (ინვ. № 1038), სახლი 3, სამეურნეო ორმო 4.

სურ. 4-220. სახლი 3. ორმო 4. ძროხის კოჭი (ინვ. №1039).

1082. ძროხის კოჭის ძვალი (ინვ. № 1039), სათავსო 3, სამეურნეო ორმო 4. (სურ. 4-220).

1083. საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 1040), სათავსო 3, სამეურნეო ორმო 4.

ორმო № 5

მდებარეობს II ნაკვეთის 5 G კვადრატში, № 1 და № 3 სამეურნეო ორმოებს შორის. ჩაკვეთილი აქვს თიხატკეპნილი იატაკები (სურ. 4-149, 155; ტაბ. 4-XLVIII).

ორმოს ცილინდრული ფორმა აქვს. პირის და ძირის დიამეტრები 1,05 მ-ია, სიღრმე 1,3 მ. შევსებული იყო შავი მიწით (ტაბ. 4-XLIX, LII).

ორმოში აღმოჩნდა:

1084. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 1032ა), შავად გამომწვარი, ნაპრიალებზედაპირიანი, კეცის სისქე - 0, 8 სმ, სათავსო 3, ორმო 5. II ნაკვ.-ის 5-G კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში (ტაბ. 4-LXXX, 6).

1085. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 1032ბ), მოყავისფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, სწორპირიანი, კეცის სისქე - 0, 7 სმ, სათავსო 3, ორმო 5. II ნაკვ.-ის 5-G კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში (ტაბ. 4-LXXX, 7).

სურ. 4-221. სახლი 3. სანაყი (1-ინვ. № 1034ა)

1086. სანაყი (ინვ. № 1034ა), რიყის ქვის, წაგრძელებული ფორმის, განივკვეთში ოთხკუთხა, სიგრძე 18 სმ; სიგანე 9 სმ. სახლი 3, ორმო 5 (სურ. 4-221; ტაბ. 4-LXXX, 5).

1087. ცხვრის ან თხის იდაყვის ძვალი (ინვ. № 1040ა), სათავსო 3, სამეურნეო ორმო 5. აღმოჩნდა II ნაკვ.-ის 5-G კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.

1088. ხბოს I ფალანგი (ინვ. № 1040ბ), სათავსო 3, სამეურნეო ორმო 5. აღმოჩნდა II ნაკვ.-ის 5-G კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.

1089. მენჯის ძვლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1040გ), სათავსო 3, სამეურნეო ორმო 5. აღმოჩნდა II ნაკვ.-ის 5-G კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.

1090. ცხვრის პრემოლარი (ინვ. № 1040დ), სათავსო 3, სამეურნეო ორმო 5. აღმოჩნდა II ნაკვ.-ის 5-G კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.

1091. საქონლის ძვლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1040ე), სათავსო 3, სამეურნეო ორმო 5. აღმოჩნდა II ნაკვ.-ის 5-G კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.

ორმო № 6

მდებარეობს II ნაკვეთის 4 E კვადრატის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, № 4 ორმოდან 0,5 მ დაცილებით (სურ. 4-149, 155, 161; ტაბ. 4-XLVIII).

ორმოს იატაკი ჩაკვეთილი არა აქვს. მისი პირი შემოღესილია და თანაბრად გადადის თიხატკეპნილ იატაკში. ორმო გამართული ჩანს სახლის ფუნქციონირების დროს. სავარაუდოა, რომ ორმო რეკონსტრუქციამდე გამართული. ამაზე მიუთითებს ის ფაქტი, რომ მის გარშემო მხოლოდ ერთი იატაკის დონეა დაფიქსირებული

ორმო ქვის ფილებით იყო გადახურული. დასავლეთ კიდეზე ხელსაფქვავის ქვა (ტაბ. 4-LXXXI,2). აღმოჩნდა, რომლის ერთი ბოლო თიხატკეპნილ იატაკზე იდო.

ორმოს პირის დიამეტრი 0,65 მ-ია, 0,1 მ ოდნავ ვიწროვდება, შემდეგ ნახევარსფეროს ფორმას იღებს (მაქსიმალური დიამეტრი 0,93 მ), ძირიც მომრგვალებულია (ტაბ. 4-XLIX, LII).

№ 6 ორმო თავისი ფორმით ყველა დანარჩენი ორმოსაგან განსხვავდება.

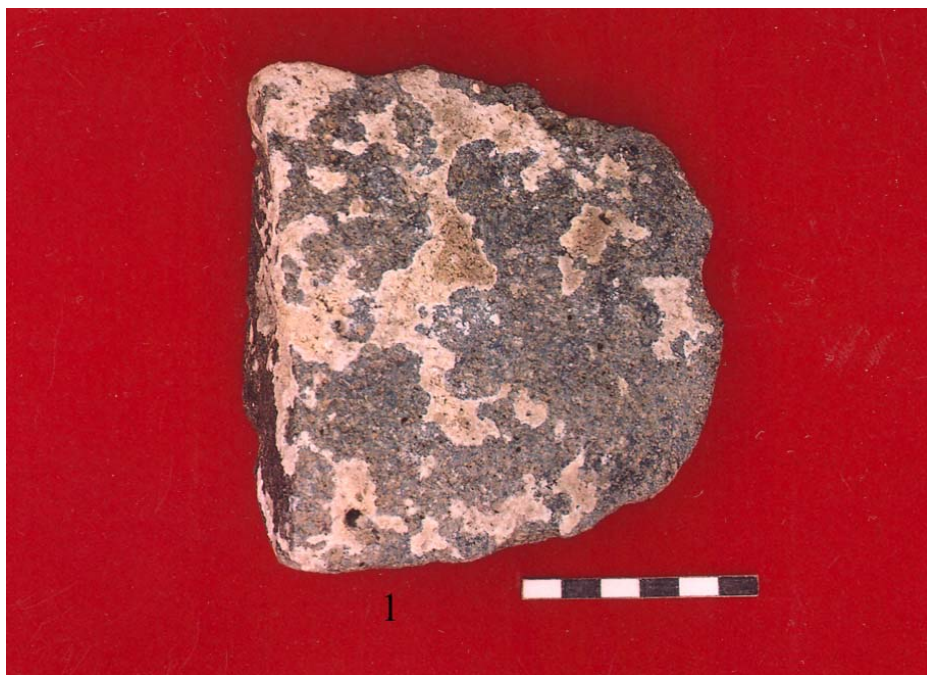
ორმოში აღმოჩნდა:

1092. ხელსაფქვაკვი (ინვ. № 1034ბ), ბაზალტის, ზურგამობურცული, სწორზედაპირიანი, რიყის ქვის, წაგრძელებული ფორმის, სიგრძე 25 სმ; სიგანე 14 სმ. სათავსო 3, ორმო 6 (სურ. 4-222; ტაბ. 4-LXXXI, 2).

სურ. 4-222. სახლი 3. ხელსაფეკვაი (1-ინვ. № 1034ბ)

სურ. 4-222ა. სახლი 3. ხელსაფეკვაი (ინვ. № 1034გ)

1093. ხელსაფეკვაი (ინვ. № 1034გ), ბაზალტის, ზურგამობურცული, სწორზედაპირიანი, (ნაკლული), სიგრძე 12 სმ; სიგანე 14 სმ. სათავსო 3, ორმო 6 (სურ. 4-222ა; ტაბ. 4-LXXXI, 1).

ორმო № 7

მდებარეობს II ნაკვეთის 4 E კვადრატის აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-149; ტაბ. 4-XLVIII). შევსებული იყო შავი მიწით და ქვებით.

მხოლოდ ორმოს ძირია შემორჩენილი. პირის და ძირის დიამეტრი 1,0 მ-ია, იატაკს კვეთს 0,12 მ სიღრმეზე. ორმოში ჩაყრილი იყო რიყის ქვები.

ორმო № 8

მდებარეობს II ნაკვეთის 7 C კვადრატის აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-165; ტაბ. 4-XLVIII). ჩაკვეთილი აქვს № 2 კერა და სანაცრე ადგილი (სურ. 224). იატაკს კვეთს 0,1 მ სიღრმეზე. მისი პირის და ძირის დიამეტრები 0,8 მ. შევსებული იყო შავი მიწით და ქვებით, ძირზე კი ნაცრისფერი თხელი ფენა დაფიქსირდა.

ორმოში აღმოჩნდა:

სურ. 4-223. სახლი 3. ორმო № 8. ქილა (ინვ. № 754)

1095. ხელადა (ინვ. № 754), თიხის, მოშავო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, ყელის, მხრისა და მუცლის ნაწილი ნაპრიალებია. აქვს გადაშლილი პირი, საშუალო სიმაღლის კონუსური ყელი, ძირისაკენ თანდათან შევიწროვებული ტანი და ბრტყელი

ძირი, ტანზე დაძვრწილია კოპებიანი, განიკვეთში ოვალური ფორმის ორი ყური, მხარი შემკულია ორ ამოდარულ სარტყელს შორის მოქცეული რელიეფური ვერტიკალური ზოლებით, ტანზე ნაპრიალები ვერტიკალური ხაზები დაუყვება. სიმაღლე - 24,5 სმ; პირის დმ. - 8,5 სმ; ძირის დმ - 9,5 სმ. II ნაკვ-ის 8-A კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-165; 4-223, 223ა; ტაბ. 4-LXX, 1).

სურ. 4-223ა. სახლი 3. ორმო № 8. ქილა (ინვ. № 754) ზედხედი.

სურ. 4-224. სახლი 3. ორმო № 8. ქილა (ინვ. № 754) ხედი ჩრდილოეთიდან. თხრის პროცესი.

ლაბორატორიული სამუშაოების ჩატარების დროს გაირკვა, რომ სახლის ტერიტორიაზე, სხვადასხვა დონეზე და კვადრატში აღმოჩენილი კერამიკის ზოგიერთი ფრაგმენტი ერთ ჭურჭლს ეკუთვნის.

ასეთებია:

1. ინვ. № 1015 აღდგენილია II ნაკვეთის 4 E კვადრატის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე, № 6 ორმოს პირთან (საველე № 117) და 8 A და 5 G კვადრატების საზღვარზე გათხრილ № 3 სამეურნეო ორმოში (საველე № 110) აღმოჩენილი ფრაგმენტებით.

2. ინვ. № 741 აღდგა 5 D კვადრატის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, 0,2 მ სიღრმეზე (საველე № 12) და 5 E კვადრატის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (საველე № 93) აღმოჩენილი ფრაგმენტებით.

3. ინვ. № 666 აღდგა 4 I კვადრატის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, 0,2 მ სიღრმეზე (საველე № 16), ამავე კვადრატის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში, 0,2 მ სიღრმეზე (საველე № 22), ამავე კვადრატის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (საველე № 55) და 5 D კვადრატის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (საველე № 56) აღმოჩენილი ნატეხებით.

4. ინვ. № 725 აღდგენილია 4 H კვადრატის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, 0,2 მ სიღრმეზე (საველე № 29) და 5 D კვადრატის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, 0,7 მ სიღრმეზე (საველე № 88) აღმოჩენილი თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტებისაგან.

5. ინვ. № 762 აღდგა 4 E კვადრატის სამხრეთ ნაწილში (საველე № 78) და 4 B კვადრატის აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (საველე № 123) აღმოჩენილი ფრაგმენტებით.

სახლი № 4

მდებარეობს I ნაკვეთის 3,6 და II ნაკვეთის 1,4 კვადრატებში, № 3 სახლის ჩრდილო-დასავლეთით 3 მ დაცილებით, ენერგოკორიდორის უკიდურეს ჩრდილოეთ ნაწილში (სურ. 4-225; ტაბ. 4-VI, VII, LXXXIV).

სურ. 4-225. წინა პლანზე სახლი № 4. უკანა პლანზე № 5 სახლის გათხრის პროცესი. საერთო ხედი დასავლეთიდან.

მისი დიდი ნაწილი სამშენებლო მოედნის გარეთაა მოქცეული. ამდენად გაითხარა მხოლოდ მისი სამხრეთი ნაწილი. შენობის შიდა სივრცე შეესებულებოდა იყო მოშავო-მოყავისფრო ფერის მიწითა და კედლების ნანგრევებით (სურ. 4-226, 227).

სურ. 4-226. სახლი № 4. გათხრების დაწყების II ეტაპი.
საერთო ხედი სამხრეთიდან.

მიხედავად იმისა, რომ სახლი სრულად არ არის გათხრილი, შეიძლება აღინიშნოს მისი გეგმარების თავისებურება, რაც შესასვლელის ორიგინალური გაფორმებით გამოიხატება.

სახლი დამხრობილია ჩრდილო-აღმოსავლეთიდან სამხრეთ-დასავლეთისაკენ. წარმოადგენს ნახევარმიწურს. ყვითელ თიხნარში ამოღებულია სახლის პერიმეტრის ფორმის ორმო, რომლის კედლები ამოშენებულია, ცალპირად დაწყობილი, რიყის საშუალო და მოზრდილი ქვებით (სურ. 4-226, 227, 228, 229, 230; ტაბ. 4-LXXXV).

ჩრდილო-დასავლეთი კედელი გამოვლენილია 2,8 მ სიგრძეზე, მისი სიმაღლე 0,65 მ-ია და ქვის წყობის ორ-სამ რიგს შეიცავს (სურ. 4-230).

სურ. 4-227. სახლი 4. თხრის III ეტაპი.
საერთო ხედი სამხრეთიდან.

სამხრეთ-დასავლეთი კედლის სიგრძე 4,55 მ-ია, შემორჩენილი სიმაღლე 0,65-0,75 მ-ს უდრის და ქვის წყობის ორ-ოთხ რიგს შეიცავს. აღმოსავლეთ კიდეგან კედელს მომრგვალებული კუთხე აქვს. აქედან კედელი სამხეთისაკენ უხვევს და კორიდორის კედელში (სიგრძე 2,0 მ) გადადის. სამხრეთით კარის დიობია დატოვებული, რომლის დასავლეთ კიდეც დერეფნის კედელი წარმოადგენს, აღმოსავლეთით კი, 0,75 მ სიგრძის კედელია გამართული, რომელიც სამხრეთ-აღმოსავლეთ კედელს ფიგურული ფორმა აქვს. მისი გამოვლენილი საერთო სიგრძე 7,0 მ-ია. შესასვლელიდან 3,5 მ დაცილებით კედელი სახლის შიდა სივრცისაკენ 1,25 მ-თაა შეჭრილი. კედელი ამ ადგილზე მომრგვალებულია (სურ. 4-227). კედლის სამხრეთ ნაწილში ქვის წყობის ერთი რიგია შემორჩენილი (სიმაღლე 0,3 მ), ჩრდილოეთ ნაწილში კი ხუთი რიგი, რომლის სიმაღლე 0,9 მ-ს აღწევს (ტაბ. 4-LXXXIV, LXXXV).

სურ. 4-228. სახლი 4. აღმოსავლეთი კედელი, შესასვლელი და მის სამხრეთით გამართული სამეურნეო ორმო № 1. საერთო ხედი სამხრეთიდან.

№ 4 სახლი ერთადერთია ნამოსახლარზე გათხრილ სახლებს შორის, რომლის შესავლელიც შედარებით კარგადაა შემონახული. კარის ღიობიდან სახლის შიდა სივრცისაკენ კორიდორი მიემართება, რომელიც დარბაზის მიმართ ასიმეტრულადაა განლაგებული. კორიდორის სამხრეთ-აღმოსავლეთი და სახლის სამხრეთ-აღმოსავლეთი კედლები ერთმანეთის პარალელურადაა აგებული, მაგრამ კორიდორის კედელი აღმოსავლეთით არის გამოწეული და სახლის კედელს 1,25 მ-ით სცილდება. კორიდორის სამხრეთ-აღმოსავლეთი კედლის სიგრძე 3,5 მ-ია, სახლის კედელთან შეერთების ადგილზე მისი სიმაღლე 0,75 მ-ს უდრის, შესასვლელის დასაწყისში კი მშენებლების მიერ მოხსნილი მიწის ფენის დონეზე („ტოპ სოილი“) გადის (სურ. 4-228). ამდენად წარმოიქმნება პანდუსი, რომელიც შესასვლელის დასაწყისიდან იატაკისაკენ 12° არის დაქანებული (სურ. 4-244; ტაბ. 4-LXXXV). კარის ღიობი კორიდორის სამხრეთ კედელშია დატოვებული, რომლის სიგრძე 1,3 მ-ია, შემორჩენილი სისქე 0,4 მ-ს უდრის. კორიდორის სიგანე 2,5 მ-ია. მისი ჩრდილო-დასავლეთი კედელი უფრო მოკლეა, ვიდრე სამხრეთ-აღმოსავლეთისა და 2,0 მ სიგრძისაა. კორიდორის ეს კედელი მომრგვალებული კუთხით უერთდება დარბაზის სამხრეთ-დასავლეთ კედელს (სურ. 4-246; ტაბ. 4-LXXXIV). ამდენად კორიდორის ჩრდილო-დასავლეთი ნაწილი გახსნილია დარბაზისაკენ და მასთან ერთად ერთ სივრცეს ქმნის (სურ. 4-229; ტაბ. 4-LXXXIV).

სურ. 4-229. სახლი 4. თხრის პროცესი-იატაკის ღონემდე 0,1 მ მაღლა. საერთო ხედი დასავლეთიდან.

სახლის ინტერიერი არ არის სრულად გამოვლენილი, ამდენად მისი აღწერაც ნაკლებია.

გათხრილი ფართობის მიხედვით შეიძლება ითქვას, რომ ინტერიერი მარტივად არის გაფორმებული. კედლების გასწვრივ საბოძე ორმოებია დაფიქსირებული, რომელთა ნაწილი (სამხრეთ-აღმოსავლეთ და სამხრეთ-დასავლეთ კედლებთან) გვერდიგვერდაა განლაგებული (ტაბ. 4-LXXXIV), რაც სახლის შეკეთების მაუწყებელი უნდა იყოს (ამაზე მიუთითებს კერაც. ის. ქვემოთ). ხის ბოძების საყრდენი ქვის ბალიშებიდან ერთი (0,25 X 0,2 X 0,1 მ) სამხრეთ-აღმოსავლეთი კედლიდან 1,25 მ დაცილებით, დარბაზის აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკზე დევს (სურ. 4-243). მის გასწვრივ, კედლის ძირში ორი საბოძე ორმოა. ერთის დიამეტრი 0,25 მ-ია, მეორისა 0,38 მ. მათი სიღრმე 0,2 მ-ს უდრის. ქვის ერთი ბალიში (0,25 X 0,2 X 0,08 მ) სამხრეთ-დასავლეთი კედლის აღმოსავლეთ ნაწილში, კორიდორის დასაწყისთან დევს (სურ. 4-232). მეორე (0,2 X 0,18 X 0,08 მ), პირველისაგან დასავლეთით 1,25 მ დაცილებით დევს. ორივე ბალიშის სიახლოვეს საბოძე ორმოებია (დიამეტრი 0,2 მ, სიღრმე 0,2 მ) გამართული სურ. 4-231,243).

სურ. 4-230. სახლი 4. გათხრების პროცესი.
საერთო ხედი აღმოსავლეთიდან.

ჩრდილო-დასავლეთ კედელთან, სამხრეთ-დასავლეთი კუთხიდან 2,5 მ დაცილებით კერაა გამართული (სურ. 4-230; ტაბ. 4-LXXXIV). დაქერწილია სახლის იატაკზე. გამოვლენილია ნაწილობრივ. იგი ელიფსური მოყვანილობისაა და ზურგით კედელზეა მიბჯენილი. მისი სიგრძე 1,2 მ-ია, სიგანე 0,85 მ. კერის ბორტები (სიმაღლე 0,15 მ) ნაგებია წვრილი ქვებით და თიხით, ზედაპირი გადალესილია თიხისავე ხსნარით (სურ. 4-233, 238-242). კერის იატაკზე მეჩხერად ჩაწყობილი ქვის ფილები გაიწმინდა, რომელიც ასევე თიხითაა გადალესილი. ამ შელესილობაზე რიყის ორი მოზრდილი ქვა იღო. ქვებზე, ისევე როგორც კერის ყველა დეტალზე, ძლიერი ცეცხლის კვალი შეინიშნება. ამ შელესილობის მოხსნის შემდეგ ქვედა დონის იატაკი გამოვლინდა. ამ დონეზე მხოლოდ თიხატკეპნილი იატაკი დაფიქსირდა. კერის იატაკებს შორის მანძილი 0,05 მ-ს უდრის.

სურ. 4-231. სახლი 4. თხრის პროცესი. სამხრეთ-დასავლეთი კუთხე. ჩრდილო-დასავლეთი კედლის წინ აღმოჩენილი ქვის ბაზისი ხის ბოძისათვის. ხედი აღმოსავლეთიდან.

სახლის იატაკი თიხატკეპნილია. ზედაპირზე შეინიშნება ძლიერი ცეცხლის კვალი. დასავლეთი ნაწილი კარგადაა შემონახული. ეს მონაკვეთი დაფარული იყო ნაცრის თხელი ფენით (სურ. 4-237-240).

სახლის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე, რამდენიმე თიხის ჭურჭელი (ინვ. №№ 1103, 1105, 1111, 1112, 1125; სურ. 4-235,236) აღმოჩნდა.

№ 4 სახლიდან პალეოლოგიური კვლევებისათვის ორი ნიმუში შეირჩა. ერთი აღებულია სახლის იატაკიდან, კერასთან, I ნაკვეთის 3 A და 3 D კვადრატების საზღვარზე, მეორე კი I ნაკვეთის 3 C ნაკვეთში, ე. წ. „ტოპ-სოილის“ დონეზე, იატაკიდან 0,55 მ სიმაღლეზე.

სურ. 4-232. სახლი 4. თხრის პროცესი. სამხრეთ-დასავლეთი კედლის წინ აღმოჩენილი 3 ცალი ქვის ბაზისი ხის ბოძისათვის. საერთო ხედი ჩრდილოეთიდან.

იატაკის დონეზე აღებულ ნიმუშს ცეცხლში ყოფნის კვალი ეტყობა. ცეცხლი რომელიც მტვრის მარცვლებზეც შეიმჩნევა. პალინოლოგიური სპექტრი ხორბლის მტვრის დიდ რაოდენობას უჩვენებს, ასევე ბევრია ნათესების სარეველები, გვხვდება ეზოს სარეველები და უმნიშვნელო რაოდენობით ფიჭვის და მურყანის მტვრის მარცვლებიც.

მეორე ნიმუშის პალინოლოგიურ სპექტრში ბალახოვნების მტვრის (დომინირებენ ვარკაჭაჭასნაირები, გვხვდება – ნაცარქათამა, მატიტელა, ღიღილო) გარდა, დიდი რაოდენობითაა ხე-მცენარეთა (არყის ხის ორი სახეობა, მურყანი, თელა, მუხა, ღიბანური კედარი, კაკალი, თხილი) მტვერი და ტყის გვიმრების სპორები (კილამურა, მარგალიტა). აღინიშნება ეზოს სარეველებიც, საძოვრების სარეველების წილი უმნიშვნელოა.

სურ. 4-233. სახლი 4. თხრის პროცესი. დასავლეთი ნაწილი. in situ ჭურჭლის ფრაგმენტები და კერა. საერთო ხედი აღმოსავლეთიდან.

სურ. 4-234. სახლი 4. თხრის პროცესი. სამხრეთ-დასავლეთი კუთხე. ჩამსხვრეული ჭურჭელი იატაკის ღონეზე.საერთო ხედი ჩრდილოეთიდან.

ამდენად, პალინოლოგიური მონაცემების საფუძველზე ნათელია, რომ სახლების შევსების ზედა ღონე და სამეურნეო ორმოები ერთგვაროვან პალინოლოგიურ სპექტრს შეიცავენ და განსხვავდებიან იატაკის სპექტრისაგან. ისინი სხვადასხვა პალეოკლიმატურ პირობებში ფუნქციონირებდნენ და მიწით შევსებაც სხვადასხვა ეპოქებში მოხდა.

სურ. 4-235. სახლი 4. თხრის პროცესი. სამხრეთ-დასავლეთი კუთხე. თიხის კოჭობი (ინვ. № 1111) და ჭურჭლების ფრაგმენტები.

საერთო ხედი ჩრდილოეთიდან.

სურ. 4-236. სახლი 4. თხრის პროცესი. სამხრეთ-დასავლეთი კუთხე. თიხის კოჭობი (ინვ. № 1111). ხედი აღმოსავლეთიდან.

სურ. 4-237. სახლი 4. სახლის ინტერიერი. იატაკის დონე. საერთო ხედი აღმოსავლეთიდან.

სურ. 4-238. სახლი 4. დასავლეთი ნახევარი. იატაკის დონე. ჩრდილოეთ კიდეზე ქვით ნაგები ოვალური კერა. ხედი აღმოსავლეთიდან.

სურ. 4-239. სახლი 4. დასავლეთი ნახევარი. ჩრდილოეთ კიდეზე ქვით ნაგები ოვალური კერა. თიხატკეპნილი იატაკის ფრაგმენტები. საბოძე ქვის ბალიში. ხედი აღმოსავლეთიდან.

სურ. 4-240. სახლი 4. დასავლეთი ნახევარი. ჩრდილოეთ კიდეზე ქვით ნაგები ოვალური კერა. თიხატკეპნილი იატაკის ფრაგმენტები. საბოძე ქვის ბალიში. თიხის ჭურჭლის ნატეხები. ხედი სამხრეთიდან.

სურ. 4-241. სახლი 4. ჩრდილოეთ კიდეზე ქვით ნაგები ოვალური კერა. თიხატკეპნილი იატაკის ფრაგმენტები. თიხის ჭურჭლის ნატეხები. ხედი სამხრეთიდან.

სურ. 4-242. სახლი 4. ჩრდილოეთ კიდეზე ქვით ნაგები ოვალური კერა. ხედი სამხრეთიდან.

სურ. 4-243. სახლი 4. აღმოსავლეთი ნახევარი. სამხრეთ-აღმოსავლეთი კედელი, შესასვლელი. თიხატკეპნილი იატაკის ფრაგმენტები. საბოძე ქვის ბალიშები. ხედი დასავლეთიდან.

სურ. 4-244. სახლი 4. სამხრეთ-აღმოსავლეთ კიდეზე გაკეთებული პანდუსისებური შესასვლელი. სამხრეთი კედელი. ხედი აღმოსავლეთიდან.

სურ. 4-245. სახლი 4. ჩრდილო-აღმოსავლეთი კიდე. ოვალური ფორმის სამეურნეო ორმო №1. მიწის ჩრდილოეთ კიდეზე, ჭრილში ჩანს ორმოს ზედა ნახევარი. ხედი სამხრეთიდან.

სურ. 4-246. სახლი 4. საერთო ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან.

№ 4 სახლში აღმოჩენილი მასალების კატალოგი:

1096. ანატკეცი (სავ. № 1385) ობსიდიანის. სახლი 4, ჩაქცეული ქვაყრილს თავზე, ტობ-სოილის დონე.
1097. ანატკეცი (სავ. № 1386) ობსიდიანის. სახლი 4, ჩაქცეული ქვაყრილს თავზე, ტობ-სოილის დონე.
1098. ანატკეცი (სავ. № 1387) ობსიდიანის. სახლი 4, ჩაქცეული ქვაყრილს თავზე, ტობ-სოილის დონე.
1099. ანატკეცი (სავ. № 1388) ობსიდიანის. სახლი 4, ჩაქცეული ქვაყრილს თავზე, ტობ-სოილის დონე.
1100. ანატკეცი (სავ. № 1389) ობსიდიანის. სახლი 4, ჩაქცეული ქვაყრილს თავზე, ტობ-სოილის დონე.
1101. ანატკეცი (სავ. № 1390) ობსიდიანის. სახლი 4, ჩაქცეული ქვაყრილს თავზე, ტობ-სოილის დონე.
1102. ანატკეცი (სავ. № 1391) ობსიდიანის. სახლი 4, ჩაქცეული ქვაყრილს თავზე, ტობ-სოილის დონე.
1103. ანატკეცი (სავ. № 1392) ობსიდიანის. სახლი 4, ჩაქცეული ქვაყრილს თავზე, ტობ-სოილის დონე.
1104. ანატკეცი (სავ. № 1393) ობსიდიანის. სახლი 4, ჩაქცეული ქვაყრილს თავზე, ტობ-სოილის დონე.
1105. ანატკეცი (სავ. № 1394) ობსიდიანის. სახლი 4, ჩაქცეული ქვაყრილს თავზე, ტობ-სოილის დონე.
1106. ანატკეცი (სავ. № 1395) ობსიდიანის. სახლი 4, ჩაქცეული ქვაყრილს თავზე, ტობ-სოილის დონე.
1107. ანატკეცი (სავ. № 1396) ობსიდიანის. სახლი 4, ჩაქცეული ქვაყრილს თავზე, ტობ-სოილის დონე.
1108. ანატკეცი (სავ. № 1397) ობსიდიანის. სახლი 4, ჩაქცეული ქვაყრილს თავზე, ტობ-სოილის დონე.

1109. ანატკეცი (სავ. № 1398) ობსიდიანის. სახლი 4, ჩაქცეული ქვაყრილს თავზე, ტოპ-სოილის დონე.

1110. ანატკეცი (სავ. № 1399) ობსიდიანის. სახლი 4, ჩაქცეული ქვაყრილს თავზე, ტოპ-სოილის დონე.

1111. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (ინვ. № 5), მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,9 სმ. ნაკვ. I, კვ. 3-ის სამხრეთ ნაწილში. კედლის პირიდან 0,1 მ სიღრმეზე.

1112. აქატის ნატეხი (ინვე. № 6). ნაკვ. I, კვ. 3. 0,1 - 0,15 მ სიღრმეზე.

1113. საქონლის ძვლის ფრაგმენტი (ინვ. № 7). ნაკვ. I, კვ. 3, ტოპსოილის მოხსნის შემდეგ გაჩენილი ზედაპირიდან 0,1 - 0,15 მ. 0,3-0,4 მ სიღრმეზე.

1114. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 33), მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილმარცვლოვან მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,6 სმ. ნაკვ. I, მე-3 კვადრატის ცენტრში. 0,15-0,2 მ სიღრმეზე.

1115. თიხის ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 34), მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,5 სმ. ნაკვ. I, მე-3-ე კვადრატის ცენტრში. 0,15-0,2 მ სიღრმეზე.

1116. ობსიდიანის ანატკეცი (ინვ. № 34ა), აქვს რეტუშირებული პირი. ნაკვ. I, მე-3 კვადრატის ცენტრში. 0,15-0,2 მ სიღრმეზე.

1117. ჯამის ფრაგმენტი (ინვ. № 35), მოჩალისფროდ გამომწვარი, ხელით ნაძერწი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო დაბრტყელებული აქვს, პირი მოყრილი. კეცის სისქე - 1,2 სმ. ნაკვ. I, მე-3-ე კვადრატის ცენტრში. 0,2 მ სიღრმეზე (ტაბ. CXVI,1).

1118. საქონლის კბილები (ინვ. № 36). ნაკვ. I, მე-3 კვადრატის ცენტრში. ტოპსოილის დონიდან 0,2 მ სიღრმეზე.

სურ. 4-247. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1045; 2. ინვ. № 1042; 3. ინვ. № 1051; 4. ინვ. № 1050).

1119. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1148), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, გაპრიალებული ზედაპირით, თიხა შეიცავს ობსიდიანის მინარევებს, ამოღარული ორნამენტით. კეცის სისქე - 0,6 სმ. სათავსო 4-ის ზედაპირზე.

1120. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1149), თიხის, მონაცრისფრო-მოყავისფროდ გამომწვარი. კეცის სისქე - 0,6 სმ. სათავსო 4-ის ზედაპირზე.

1121. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1150), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, ბაკო მრგვალი, პირი გადაშლილია, ყელი დაბალი, კეცის სისქე - 0,6 სმ. ზედაპირული (ტაბ. 4-XCVIII,2).

1122. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 1151), თიხის, რუხ-მონაცრისფროდ გამომწვარი, სწორი პირი, კეცის სისქე - 0,7 სმ. სათავსო 4-ის ზედაპირზე (ტაბ. 4-XCVIII,3).

1123. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 1152), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, ბაკო მრგვალი, პირი გადაშლილია, კეცის სისქე - 0,6 სმ. სათავსო 4-ის ზედაპირზე (ტაბ. 4-XCVIII,4).

1124. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1153), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, შავი ლაქებით, ხელით ნაძერწი. კეცის სისქე - 1,5 სმ. სათავსო 4-ის ზედაპირზე.

სურ. 4-248. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1052; 2. ინვ. № 1043; 3. ინვ. № 1044).

1125. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1154), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა შეიცავს მინარევებს, ზედაპირი დაფარულია ნაპირალევი ხაზებით. კეცის სისქე - 0,6 სმ. სათავსო 4. სათავსო 4-ის ზედაპირზე.

1126. ძროხის კოჭი (ინვ. № 1177), სათავსო 4-ის ზედაპირზე (სურ. 4-269,1).

1127. ძროხის საჭრელი კბილი (ინვ. № 1178), სათავსო 4-ის ზედაპირზე.

1128. ცხენის ძვალი გახვრეტილი (ინვ. № 1179), სათავსო 4-ის ზედაპირზე.

1129. ცხვრის ან თხის დიდი ტერფის ქვედა ბოლო (ინვ. № 1180), სათავსო 4-ის ზედაპირზე (სურ. 4-271,1).

1130. მჩვიის ქვედა ბოლო კბილი (ინვ. № 1181), სათავსო 4-ის ზედაპირზე (სურ. 4-272).

1131. საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 1182), სათავსო 4-ის ზედაპირზე.

1132. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1041), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, ამოღარული ზონრისებური ორნამენტით, კეცის სისქე - 0,6 სმ, სათავსო 4. 6-C კვ-ის ჩრდილო აღმოსავლეთ ნაწილში, კელების დონიდან 0,3 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-XCVII,9).

1133. თიხის ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 1042), თიხის, პირი სწორია, ყელი დაბალი, შავად გამომწვარი, თიხა შეიცავს ობსიდიანის ნატეხებს, კეცის სისქე - 0,6 სმ, სათავსო 4. 6-C კვ-ის ჩრდილო აღმოსავლეთ ნაწილში, კედლიდან 0,3 მ-ის სიღრმეზე (სურ. 4-247,2; ტაბ. 4-XCVII,2).

1134. ჭურჭლის პირისა და ყურის ნაწილი (ინვ. № 1043), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, კეცის სისქე - 0,5 სმ, სათავსო 4. 6-C კვ-ის ჩრდილო აღმოსავლეთ ნაწილში. კედლიდან 0,3 მ-ის სიღრმეზე (სურ. 4-248,2; ტაბ. 4-XCVII,5).

1135. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 1044), თიხის, ჩალისფრად გამომწვარი, გაპრიალებული ზედაპირით, ღარებით პირის გასწვრივ, ამოკაწრული სამკუთხა ორნამენტით, კეცის სისქე - 0,5 სმ, სათავსო 4. 6-C კვ-ის ჩრდილო აღმოსავლეთ ნაწილში. კედლიდან 0,3 მ-ის სიღრმეზე (სურ. 4-248,3; ტაბ. 4-XCVII,3).

1136. ჭურჭლის პირ-ყელის ნაწილი (ინვ. № 1045), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, ბაკო მომრგვალებული, მხარზე პარალელური ღარებით, კეცის სისქე - 0,6 სმ, სათავსო 4. 6-C კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში. კედლიდან 0,3 მ-ის სიღრმეზე (სურ. 4-247,1; ტაბ. 4-XCVII,1).

1137. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 1046), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, შიდაპირი მოშავო აქვს, თიხა შეიცავს მინარევებს, გამჭოლი ნახვრეტით, ხელით ნაძერწი, კეცის სისქე - 0,4 სმ, სათავსო 4. 6-C კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში. 0,3 მ-ის სიღრმეზე.

1138. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1047), თიხის, შავად გამომწვარი, შეიცავს მინარევებს, შტამპებიანი, ნაძერწია ხელით, კეცის სისქე - 0,5 სმ, სათავსო 4. 6-C კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში. 0,3 მ-ის სიღრმეზე (სურ. 4-261,3,4; ტაბ. 4-XCVII,7,8).

1139. ჭურჭლის ძირის ფრაგმენტი (ინვ. № 1048), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, ძირი ბრტყელია, კეცის სისქე - 0,9 სმ, კეცის სისქე - 0,6 სმ, სათავსო 4. 6-C კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, 0,3 მ-ის სიღრმეზე.

1140. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1049), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, ხელით ნაძერწი, კეცის სისქე - 0,6 სმ.

1141. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1050), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, შავი ლაქებით, ჰორიზონტალური ორნამენტით, კეცის სისქე - 0,6 სმ (სურ. 4-247,4; ტაბ. 4-XCVII,6).

1142. ჭურჭლის ძირის ფრაგმენტი (ინვ. № 1051), თიხის, ნაცრისფრად გამომწვარი, შავი გაპრიალებული ზედაპირით, ბრტყელი ძირით, კეცის სისქე - 0,7 სმ, I ნაკვ. 3-F, I კვ-ის საზღვარზე. 0,30 მ, სიღრმეზე (სურ. 4-247,3; ტაბ. 4-XCVI,6).

1143. ჭურჭლის ძირის ფრაგმენტი (ჯამის) (ინვ. № 1052), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა შეიცავს მინარევებს, ძირი ბრტყელია, ბაკო მომრგვალებული, კეცის სისქე - 0,4 სმ, I ნაკვ. 3-F, I კვ-ის საზღვარზე. 0,30 მ სიღრმეზე (სურ. 4-248,1; ტაბ. 4-XCVI,5).

1144. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1053), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა შეიცავს ობსიდიანის მინარევებს, კეცის სისქე - 1,1 სმ, I ნაკვ. 3-F, I კვ-ის საზღვარზე, 0,30 მ სიღრმეზე.

1145. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1054), თიხის, შავად გამომწვარი, ხელით ნაძერწი, კეცის სისქე - 0,7 სმ, I ნაკვ. 3-F, I კვ-ის საზღვარზე. 0,30 მ სიღრმეზე.

1146. ჭურჭლის ძირის ფრაგმენტი (ინვ. № 1055), თიხის, რუხ-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა შეიცავს მინარევებს, კეცის სისქე - 0,9 სმ, I ნაკვ. 3-F, I კვ-ის საზღვარზე. 0,30 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-XCVI,8).

1147. ჭურჭლის ძირის ფრაგმენტი (ინვ. № 1056), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, შავი ლაქების, თიხა შეიცავს მინარევებს, კეცის სისქე - 1,1 სმ, I ნაკვ. 3-F, I კვ-ის საზღვარზე. 0,30 მ სიღრმეზე კედლის ზედაპირიდან (ტაბ. 4-XCVI,7).

1148. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1057), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, ჰორიზონტალური ნაპრიალები ზოლებით, კეცის სისქე - 0,3 სმ, I ნაკვ. 3 H ცენტრალურ ნაწილში. 0,3 მ სიღრმეზე.

1149. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1058), 2 ც., თიხის, რუხ-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა შეიცავს მინარევებს, კეცის სისქე - 0,9 სმ, I ნაკვ. 3-H ცენტრალურ ნაწილში. 0,3 მ სიღრმეზე.

1150. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1059), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, შიდაპირი შავია, კეცის სისქე - 0,9 სმ, I ნაკვ. 3-H ცენტრალურ ნაწილში. 0,3 მ სიღრმეზე.

1151. ჭურჭლის ძირის ფრაგმენტი (ინვ. № 1060), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, შიდაპირი მოშავოა, თიხა შეიცავს მინარევებს, კეცის სისქე - 0,6 სმ, I ნაკვ. 4 A ცენტრალურ ნაწილში. 0,5 მ სიღრმეზე კედლის ზედაპირიდან (ტაბ. 4-XCVI,4).

სურ. 4-249. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1068; 2. ინვ. № 1102; 3. ინვ. № 1105).

1152. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1061), თიხის, მოყავისფრო, კეცის სისქე - 0,9 სმ, I ნაკვ. 4-A ცენტრალურ ნაწილში. 0,5 მ სიღრმეზე.

1153. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1062), თიხის, მონაცრისფროდ-მოშავო, ორ ზოლს შუა მოქცეული, ტალღისებური ორნამენტით, კეცის სისქე - 0,4 სმ, I ნაკვ. 4-A ცენტრალურ ნაწილში. 0,5 მ სიღრმეზე.

1154. ჭურჭლის ძირის ფრაგმენტი (ინვ. № 1063), თიხის, მონაცრისფრო-რუხი, თიხა შეიცავს მინარევებს, ძირი ბრტყელია, კეცის სისქე - 1 სმ, I ნაკვ. 4-A ცენტრალურ ნაწილში. 0,5 მ სიღრმეზე კედლის ზედაპირიდან (ტაბ. 4-XCVI,3).

1155. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 1064), თიხის, რუხ-მონაცრისფრო, შავად გაპრიალებული პირი გადაშლილია, ყელი დაბალი, კეცის სისქე - 0,7 სმ. I ნაკვ. 4-A ცენტრალურ ნაწილში. 0,5 მ სიღრმეზე კედლის ზედაპირიდან (ტაბ. 4-XCVI,2).

1156. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1065), თიხის, მონაცრისფროდ-მორუხო, თიხა შეიცავს ობსიდიანის მინარევებს, აქვს წნევის დატანილი ნაპირალები ორნამენტი, კეცის სისქე - 0,4 სმ. I ნაკვ. 4-A ცენტრალურ ნაწილში. 0,5 მ სიღრმეზე კედლის ზედაპირიდან.

1157. ჭურჭლის ძირის ფრაგმენტი (ინვ. № 1066), თიხის, მოყავისფრო-მონაცრისფრო, ქარსის მინარევებს შეიცავს, კეცის სისქე - 0,5 სმ. I ნაკვ. 4-A ცენტრალურ ნაწილში. 0,5 მ სიღრმეზე კედლის ზედაპირიდან (ტაბ. 4-XCVI,1).

1158. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1067), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, შავი გაპრიალებული ზედაპირით, კეცის სისქე - 0,8 სმ. I ნაკვ. 3-d კვ-ის სამხრეთ ნაწილში.

1159. ლანგრის ფრაგმენტი (ინვ. № 1068), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, კეცის სისქე - 1 სმ. I ნაკვ. 3-B კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში. 0,5 მ სიღრმეზე კედლის ზედაპირიდან (სურ. 4-249,1; ტაბ. 4-XC,1).

1160. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 1069), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, კეცის სისქე - 0,7 სმ. I ნაკვ. 3-B კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში. 0,5 მ სიღრმეზე კედლის ზედაპირიდან (ტაბ. 4-XCI,6).

სურ. 4-250. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1103; 2. ინვ. № 1071; 3. ინვ. № 1070; 4. ინვ. № 1076).

1161. ჭურჭლის პირ-ყელის და მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 1070), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, რუხი ლაქებით, პირგადაშლილი, დაბალი ყელით, კეცის სისქე - 0,7 სმ. I ნაკვ. 3-B კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში. 0,5 მ სიღრმეზე კედლის ზედაპირიდან (სურ. 4-250,3; ტაბ. 4-XCI,11).

1162. ჭურჭლის პირისა და გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1071), თიხის, რუხი-მონაცრისფროდ გამომწვარი, ოდნავ პირმოყრილი, კეცის სისქე - 0,9 სმ. I ნაკვ. 3-B კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, 0,5 მ. სიღრმეზე კედლის ზედაპირიდან (სურ. 4-250,2; ტაბ. 4-XCI,2).

1163. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 1072), თიხის, მონაცრისფრო, განლექილი, პირგადაშლილი, გაპრიალებული ზედაპირით, კეცის სისქე - 0,3 სმ. I ნაკვ. 3-B კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, 0,5 მ სიღრმეზე კედლის ზედაპირიდან (ტაბ. 4-XCI,12).

1164. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1073), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა შეიცავს მინარევებს, ამოღარული ორნამენტით, კეცის სისქე - 0,7 სმ. I ნაკვ. 3-E კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.

1165. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 1074), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, შავად ნაპირალები, კეცის სისქე - 0,6 სმ (ტაბ. 4-LXXXIX,4).

სურ. 4-251. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (ინვ. № 1075).

1166. ლანგრის პირისა და კალთის ფრაგმენტი (ინვ. № 1075), თიხის, ნაცრისფრად გამომწვარი, შავი ლაქებით, რელიეფური ორნამენტით, ბაკოსა და რელიეფზე ირიბი ამოღარული ხაზებით, კეცის სისქე - 1,1 სმ (სურ. 4-251; ტაბ. 4-LXXXIX,1)

1167. ჭურჭლის პირისა და მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 1076), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა შეიცავს მინარევებს, ყელი დაბალია, პირი სწორი, მხარი გამოზნექილი, კეცის სისქე - 0,7 სმ (სურ. 4-250,4; ტაბ. 4-LXXXIX,1)

1168. პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1077), თიხის, მონაცრისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა შეიცავს მსხვილმარცვლოვან მინარევებს, ხელით ნაძერწი, კეცის სისქე - 0,5 სმ. I ნაკვ. 3-ც კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში (ტაბ. 4-XCIII,2).

1169. გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1078), 4 ც., თიხის, მონაცრისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა მსხვილმარცვლოვანია, კეცის სისქე - 1,5-0,7 სმ. სათავსო 4. I ნაკვ. 3-ც კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.

1170. პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1079), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, უხეშად ხელით ნაძერწი, თიხა შეიცავს მსხვილმარცვლოვანი მინარევებს, ბაკომომრგვალებული, კეცის სისქე - 0,8 სმ. სათავსო 4. I ნაკვ. 3-ც კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში (ტაბ. XCIII,3).

1171. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1080), თიხის, ღია მოყავისფროდ გამომწვარი, ზედაპირნაპრიალები, ემჩნევა მკრთალი მორგვისებული ხაზები, კეცის სისქე - 0,8 სმ, სათავსო 4. I ნაკვ. 3-ც კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.

1172. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1081), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, ნაპირალები, კეცის სისქე - 0,5 სმ, სათავსო 4. I ნაკვ. 3-ც კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.

სურ. 4-252. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1082).

1173. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1082), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, თიხა შეიცავს წვრილმარცვლოვან მინარევებს, ბაკოდაბრტყელებული, ოდნავ პირმოყრილი, კალთამომრგვალებული, პირს ქვემოთ

დაუყვება ჩაღარული სარტყები (2), კეცის სისქე - 0,4-0,5 სმ. სათავსო 4, 3-E კვ-ის სამხრეთ დასავლეთ ნაწილში 0,6 მ. სიღრმეზე (სურ. 4-252; ტაბ. 4-LXXXVIII,2).

1174. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1083), 3 ც., თიხის, მოშავად გამომწვარი, თიხა ქარსნარევიან, ხელით უხეშად ნაძერწი, თიხა შეიცავს მსხვილმარცვლოვან მინარევებს, კეცის სისქე - 0,5 სმ. სათავსო 4, 3-E კვ-ის სამხრეთ დასავლეთ ნაწილში 0,6 მ. სიღრმეზე.

1175. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1084), თიხის, მოყავისფრო-მოშვალად გამომწვარი, თიხა შეიცავს მსხვილმარცვლოვან მინარევებს, კეცის სისქე - 0,5 სმ. სათავსო 4, 3-E კვ-ის სამხრეთ დასავლეთ ნაწილში 0,6 მ. სიღრმეზე (სურ. 4-253,1; ტაბ. 4-LXXXIX,3).

1176. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1085), 3 ც., თიხის, მოყავისფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა შეიცავს წვრილმარცვლოვან მინარევებს, ზედაპირზე დაუპყვება მკრთალი ნაპირალები ხაზები, კეცის სისქე - 0,5 სმ. სათავსო 4, 3-E კვ-ის სამხრეთ დასავლეთ ნაწილში 0,6 მ. სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXXXVIII,4).

1177. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1086), 2 ც., თიხის, მოშავო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა შეიცავს მსხვილმარცვლოვან მინარევებს, პირგადმოკეცილი, კეცის სისქე - 0,4-0,7 სმ. სათავსო 4, I ნაკვ. 3-D კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში 0,5 მ. სიღრმეზე (ტაბ. 4-XCV,1).

სურ. 4-253. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები
(1. ინვ. № 1084; 2. ინვ. № 1101).

1178. პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 1087), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, ხელით უხეშად ნაძერწი, კეცის სისქე - 0,7-0,6 სმ. სათავსო 4, I ნაკვ., 3-d კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში 0,5 მ. სიღრმეზე (ტაბ. 4-XCV,2).

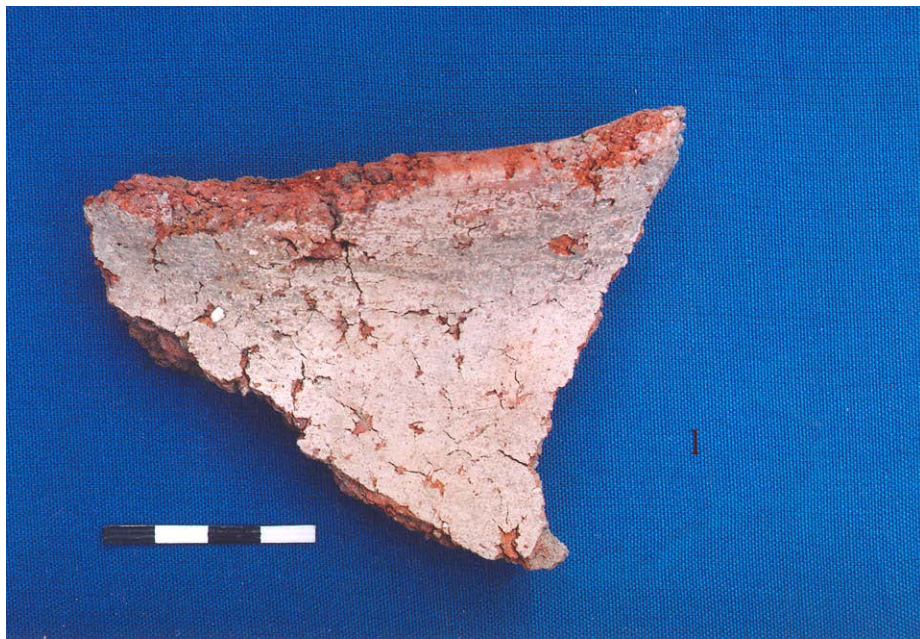
1178ა. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1088) შავად ნაპრიალები, ორი რელიეფური ხაზით. I ნაკვ. 3 E კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში, 0,5 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-LXXXIX,5).

1179. ჭურჭლის ძირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1089), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა ქარსნარევია, შეიცავს მსხვილმარცვლოვან მინარევებს, კეცის სისქე - 0,8-0,12 სმ. სათავსო 4, I ნაკვ., 3-C კვ-ის სამხრეთ ნაწილში, 0,5 მ. სიღრმეზე (ტაბ. 4-XCIII,4).

1180. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. №1090), 2 ც., თიხის, შავად გამომწვარი, ნაპირალები, კეცის სისქე - 0,5 სმ. სათავსო 4, I ნაკვ. 3-d კვ-ის სამხრეთ ნაწილში 0,5 მ. სიღრმეზე.

1181. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. №1091), თიხის, შავად გამომწვარი, ზედაპირნაპირალები, თხელკეციანი, თიხა შეიცავს წვრილმარცვლოვან მინარევებს, ბაკო მომრგვალებული, კეცის სისქე - 0,5 სმ. სათავსო 4, I ნაკვ. 3-d კვ-ის სამხრეთ ნაწილში 0,5 მ. სიღრმეზე.

1182. ჭურჭლის ყელ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1092), თიხის, წითლად გამომწვარი, უხეშად ნაძერწი, თიხა შეიცავს მსხვილმარცვლოვან მინარევებს, პირგადაშლილი, კეცის სისქე - 1,4 სმ. I ნაკვ. 3-E კვ-ის ჩრდილოეთ ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე კედლის ზედაპირიდან (სურ. 4-254; ტაბ. 4-LXXXIX,2).

სურ. 4-254. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1092).

1183. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1093), თიხის, შავად გამომწვარი, ხელით უხეშად ნაძერწი, თიხა ქარსნარევია, კეცის სისქე - 0,3-0,7 სმ. I ნაკვ. 3-B კვ-ის დასავლეთ ნაწილში, 0,5 მ. სიღრმეზე (ტაბ. 4-XCI,4).

1184. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 1094), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, ხელით უხეშად ნაძერწი, კეცის სისქე - 10 სმ. I ნაკვ. 3-B კვ-ის დასავლეთ ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-XCI,3).

1185. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1095), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, თიხა შეიცავს მინარევებს, ზედაპირზე დაუყვება ფართო ჩალარული

სარტყელი. კეცის სისქე - 0,6 სმ. I ნაკვ. 3-B კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის ღონეზე (ტაბ. 4-XC,6).

1186. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1096), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, უხეშად ხელით ნაძერწი, თიხა ქარსნარევი. კეცის სისქე - 1,2 სმ. I ნაკვ. 3-B კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის ღონეზე, 0,7 მ. სიღრმეზე.

1187. ჭურჭლის ძირის ფრაგმენტი (ინვ. № 1097), თიხის, მოშავო-მოჩალისფროდ გამომწვარი, თიხა შეიცავს მინარევებს. კეცის სისქე - 1,2 სმ. I ნაკვ. 3-B კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში იატაკის ღონეზე, 0,7 მ. სიღრმეზე (ტაბ. 4-XC,4).

1188. ქოთნის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 1098), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, ბაკომომრგვალებული, პირგადაშლილი, დაბალყელიანი. კეცის სისქე - 0,5 სმ. I ნაკვ. 3-B კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში იატაკის ღონეზე - 0,7 მ. სიღრმეზე (სურ. 4-255,2; ტაბ. 4-XCI,10).

სურ. 4-255. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1099; 2. ინვ. № 1098; 3. ინვ. № 1100).

1189. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 1099), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, თიხა შეიცავს წვრილმარცვლოვან მინარევებს, ბაკომომრგვალებული, პირგადაშლილი. კეცის სისქე - 0,4 სმ. I ნაკვ. 3-B კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში იატაკის ღონეზე - 0,7 მ სიღრმეზე (სურ. 4-255,1; ტაბ. 4-XCI,9).

1190. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. №1100), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა შეიცავს წვრილმარცვლოვან მინარევებს. ზედაპირზე ნაჭდევებით. კეცის სისქე - 0,4 სმ., I ნაკვ. 3-B კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში იატაკის ღონეზე - 0,7 მ. სიღრმეზე (სურ. 4-255,3; ტაბ. 4-XC,5).

1191. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1101), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, ქარსნარევი. კეცის სისქე - 0,3 სმ. I ნაკვ. 3-B კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში იატაკის ღონეზე - 0,7 მ სიღრმეზე (სურ. 4-253,2).

1192. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1102), თიხის, შავად გამომწვარი, უხეშად ხელით ნაძერწი, თიხა შეიცავს მსხვილმარცვლოვან მინარევებს, ბაკომომრგვალებული, სწორი პირი, პირთან დატანილი აქვს ნახვრეტი, კეცის სისქე - 0,9 სმ. I ნაკვ., 3-B კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში იატაკის დონეზე - 0,7 მ სიღრმეზე (სურ. 4-249,2; ტაბ. 4-XCI,1).

1193. ჭურჭლის პირის და მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 1103), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, შავი ლაქებით, ხელით ნაძერწი, თიხა შეიცავს მინარევებს, პირი სწორია, მხარი დაქანებული. კეცის სისქე - 1,1 სმ (სურ. 4-250,1; ტაბ. 4-XCI,5).

1194. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1104), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, შავი ლაქებით, თიხა შეიცავს მინარევებს. კეცის სისქე - 0,5 სმ. იატაკის დონეზე.

1195. ჭურჭლის ძირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1105), თიხის, მოყავისფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, ხელით ნაძერწი, ბრტყელი ძირით. კეცის სისქე - 1,1 სმ. იატაკის დონეზე (სურ. 4-249,3; ტაბ. 4-XC,3).

1196. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1106), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, შავი ლაქებით, უხეშადაა ნაძერწი, კეცის სისქე - 1,6 სმ, სათავსო 4. II ნაკვ. 4-D კვ-ის თითქმის ცენტრ. ნაწილში, იატაკის დონეზე, 0,7 მ სიღრმეზე.

1197. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1107), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, შავი გაპრიალებული ზედაპირით, კეცის სისქე - 0,4 სმ, სათავსო 4. II ნაკვ. 4-D კვ-ის თითქმის ცენტრ. ნაწილში, იატაკის დონეზე, 0,7 მ სიღრმეზე.

1198. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1108), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი. კეცის სისქე - 0,6 სმ, სათავსო 4. II ნაკვ. 4-D კვ-ის ცენტრ. ნაწილში, იატაკის დონეზე - 0,7 მ სიღრმეზე.

1199. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1109), თიხის, შავად გამომწვარი, ხელით უხეშად ნაძერწი, თიხა შეიცავს ობსიდიანის მინარევებს. კეცის სისქე - 0,7 სმ, სათავსო 4. I ნაკვ. 3-D კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

სურ. 4-256. სახლი 4. ქოთანი (1-2. ინვ. № 1110).

1200. ქოთანი (ინვ. № 1110), თიხის, რუხ-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა შეიცავს მინარევებს, ხელითაა ნაძერწი, გადაშლილი პირით, დაბალი ყელით, მუცელგამობერილი, ბრტყელი ძირით, კეცის სისქე - 0,6 სმ. I ნაკვ. 3-D კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე(სურ. 4-256; ტაბ. 4-XCIV,1).

სურ. 4-257. სახლი 4. ქოთანი (ინვ. № 1111).

1201. ქოთანი (ინვ. № 1111), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა შეიცავს მინარევებს, ხელითაა ნაძერწი, მუცელი გამობერილი აქვს, ძირი ბრტყელი, კეცის სისქე - 0,6 სმ. I ნაკვ. 3-D კვ-ის თითქმის ცენტრალურ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-257; ტაბ. 4-XCIV,2).

სურ. 4-258. სახლი 4. ქოთანი (ინვ. № 1112).

1202. ქოთანი (ინვ. № 1112), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ქარსნარევიანია, შეიცავს მსხვილმარცვლოვან მინარევებს, ბაკომომრგვალებული, ოდნავ პირგადაშლილი, ცილინდრულყელიანი, სფერულმუცლიანი, ბრტყელძირიანი. სიმაღლე

- 25, 8 სმ; დმ პირის - 16, 5 სმ; დმ ძირის - 11, 1 სმ. I ნაკვ. 3-D კვ-ის ჩრდილო ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-258; ტაბ. 4-XCIV,3).

1203. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტები (ინვ. № 1113), თიხის, მონაცრისფრო-მოყავისფროდ გამომწვარი, ხელითაა ნაძერწი. კეცის სისქე - 0,5-0,7 სმ. I ნაკვ. 3-B კვ-ის დასავლეთ ნაწილში (ტაბ. 4-XCI,8).

1204. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 1114), თიხის, მოშავო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა შეიცავს მინარევებს, აქვს მომრგვალებული ბაკო, გადაშლილი პირი. კეცის სისქე - 0,5-0,7 სმ. I ნაკვ. 3-B კვ-ის დასავლეთ ნაწილში (ტაბ. 4-XCI,7).

1205. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 1115), თიხის, ყავისფრად გამომწვარი, თიხა შეიცავს მინარევებს, აქვს მრგვალი ბაკო, გადაშლილი პირი, კეცის სისქე - 0,5სმ. I ნაკვ. 3-B კვ-ის დასავლეთ ნაწილში (ტაბ. 4-XC,2).

სურ. 4-259. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (ინვ. № 1117).

1206. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 1116), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, პირი გადაშლილია. კეცის სისქე - 0,6 სმ, I ნაკვ. 3-D კვ-ის ჩრდ. დასავლეთ ნაწილში. იატაკის დონეზე (ტაბ. 4-XCIV,5).

1207. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1117), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა შეიცავს მინარევებს, ბაკო მრგვალი, გადაშლილი პირი, დაბალი ყელი, მხარი შემკულია ნაპრიალები ირიბი ხაზებითა და ორი ამოღარული სარტყელით. კეცის სისქე - 0,1 სმ, I ნაკვ. 3-D კვ-ის ჩრდ. დასავლეთ ნაწილში. იატაკის დონეზე (სურ. 4-259; ტაბ. 4-XCIV,6).

1208. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 1118), თიხის, რუხი-მონაცრისფროდ გამომწვარი, უხეში, ზელით ნაძერწი, ბაკო მრგვალი, კეცის სისქე - 0,1 სმ. სათავსო 4. I ნაკვ. 3-D კვ-ის ჩრდ. დასავლეთ ნაწილში. იატაკის დონეზე (ტაბ. 4-XCIV,4).

1209. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1119), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, ზედაპირი გაპრიალებულია, თიხა შეიცავს მინარევებს. კეცის სისქე - 0,7 სმ. I ნაკვ. 3-d კვ-ის ჩრდ. დასავლეთ ნაწილში. იატაკის დონეზე.

1210. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1120), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, უხეში, ხელით ნაძერწი, ბაკო მრგვალი, ოდნავ პირმოყრილი, კეცის სისქე - 0,7 სმ. I ნაკვ. 3-D კვ-ის ჩრდ. დასავლეთ ნაწილში. იატაკის დონეზე (ტაბ. 4-XCV,6).

1211. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. №1121), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, ამოდარული ფრჩხილისებური ორნამენტით. კეცის სისქე - 0,4 სმ. I ნაკვ. 3-D კვ-ის ჩრდ. დასავლეთ ნაწილში. იატაკის დონეზე (ტაბ. 4-XCV,5).

1212. ჭურჭლის ძირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1122) თიხის, მონაცრისფრო-მოყავისფროდ გამომწვარი, გვერდი გამოზნექილი, ძირი ბრტყელი აქვს. კეცის სისქე - 0,8 სმ. I ნაკვ. 3-D კვ-ის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში. იატაკის დონეზე (ტაბ. 4-XCV,3).

1213. ქოთანის მცირე ზომის (ინვ. № 1123), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, შავი ლექვებით, თიხა შეიცავს ობსიდიანის ნატეხებს, ხელით ნაძერწი, მუცელგამობერილი, ძირი ბრტყელი აქვს, კეცის სისქე - 0,6 სმ, ძირის დმ - 6 სმ. სათავსო 4. I ნაკვ. 3-A კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში. იატაკის დონეზე (სურ. 4-260; ტაბ. 4-LXXXVII,1).

სურ. 4-260. სახლი 4. ქოთანი (ინვ. № 1123).

1214. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1124), თიხის, მონაცრისფრო-მოყავისფროდ გამომწვარი, ხელით უხეშად ნაძერწი, ბაკომომრგვალებული, ოდნავ პიგადაშლილი, დაბალყელიანი, კეცის სისქე - 0,4 სმ. სათავსო 4. I ნაკვ. 3-A კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში. იატაკის დონეზე (ტაბ. 4-LXXXVII,2).

1215. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1125), თიხის, შავად გამომწვარი, ხელით უხეშად ნაძერწი, დაუყვება მსხვილი ნაჭდევი (ფრჩხილისებური) სარტყელი. თიხა

შეიცავს ობსიდიანს. კეცის სისქე - 0,6-0,8 სმ. სათავსო 4. I ნაკვ. 3-A კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში. იატაკის დონეზე (ტაბ. 4-LXXXVII,8).

1216. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1126), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, ხელით უხეშად ნაძერწი, თიხა შეიცავს ობსიდიანს მინარევებს. კეცის სისქე - 1,0 სმ. I ნაკვ. 3-H კვ-ის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში. იატაკის დონეზე.

1217. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 1127), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, ხელით უხეშად ნაძერწი, თიხა შეიცავს მსხვილმარცვლოვანი მინარევებს, ბაკომომრგვალებული. კეცის სისქე - 1,3 სმ. I ნაკვ. 3-H კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში. იატაკის დონეზე (ტაბ. 4-XCIII,6).

1218. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტები (ინვ. № 1128), 2 ც., თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, ხელით ნაძერწი. კეცის სისქე - 0,4-0,3 სმ. I ნაკვ. 3-H კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში. იატაკის დონეზე.

1219. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1129), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, თიხა შეიცავს მსხვილმარცვლოვანი მინარევებს, ემჩნევა ნაკაწრი ხაზები (?). კეცის სისქე - 0,6 სმ. სათავსო 4. I ნაკვ. 3-H კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში. იატაკის დონეზე.

1220. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1130), თიხის, შავად გამომწვარი, ხელით ნაძერწი. თიხა ქარსნარევიანია, დაუყვება 3 ღრმა ნაჭდევი ხაზი. კეცის სისქე - 0,4 სმ. სათავსო 4. I ნაკვ. 3-H კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში. იატაკის დონეზე (ტაბ. 4-XCIII,7).

სურ. 4-261. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1141; 2. ინვ. № 1141; 3. ინვ. № 1147; 4. ინვ. № 1147).

1221. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1131), თიხის, შავად გამომწვარი, ნაპირალეპი, თიხა შეიცავს მსხვილმარცვლოვან მინარევებს. კეცის სისქე - 0,6 სმ. სათავსო 4. I ნაკვ. 3-H კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში. იატაკის ღონეზე.

1222. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1132), თიხის, მოყავისფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, ხელით უხეშად ნაძერწი, თიხა ქარსნარევია. კეცის სისქე - 1,3 სმ. სათავსო 4. I ნაკვ. 3-H კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში. იატაკის ღონეზე.

1223. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1133), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა კარგადგანლექილია, ზედაპირზე დაუყვება შავად ნაპირალეპი ხაზები, კეცის სისქე - 0,4 სმ. სათავსო 4. I ნაკვ. 3-E კვ-ის სამხრეთ. აღმოსავლეთ ნაწილში. იატაკის ღონეზე (ტაბ. 4-LXXXVIII,3).

სურ. 4-262. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1-2 ინვ. № 1142).

1224. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1134), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, უხეშად ხელით ნაძერწი, თიხა ქარსნარევია. კეცის სისქე - 0,8 სმ. სათავსო 4. I ნაკვ. 3-H კვ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში. იატაკის ღონეზე.

1225. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1135), თიხის, შავად გამომწვარი, ზედაპირნაპირალეპი, თიხა შეიცავს მსხვილმარცვლოვან მინარევებს. კეცის სისქე - 0,8 სმ. სათავსო 4. I ნაკვ. 3-B კვ-ის ცენტრალურ ნაწილის გაყოლებაზე გაფანტულ მდგომარეობაში. იატაკის ღონეზე.

1226. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1136), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, თიხა შეიცავს მსხვილმარცვლოვან მინარევებს, ზედაპირზე დაუყვება მკრთალი ნაკაწრი და ნაჭდევი ხეხები. კეცის სისქე - 0,7 სმ. სათავსო 4. I ნაკვ. 3-B კვ-ის ცენტრალურ ნაწილის გაყოლებაზე გაფანტულ მდგომარეობაში. იატაკის ღონეზე.

1227. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 1137), თიხის, შავად გამომწვარი, ოდნავ პირგადაშლილი, ბაკოდებრტყელებული. კეცის სისქე - 0,4 სმ. სათავსო 4. I ნაკვ. 3-B კვ-ის ცენტრალურ ნაწილის გაყოლებაზე გაფანტულ მდგომარეობაში. იატაკის დონეზე (ტაბ. 4-XCII,2).

1228. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 1138), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, პირი გადაშლილი, ბაკო მორგვალელებული, პირს ქვემოთ დაუყვება ჩალარული ხაზები. კეცის სისქე - 0,4 სმ. სათავსო 4. I ნაკვ. 3-B კვ. იატაკის დონეზე (ტაბ. 4-XCII,1).

1229. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 1139), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, ხელით, უხეშად ნაძერწი, თიხა შეიცავს მსხვილმარცვლოვან მიანრეკებს. კეცის სისქე - 0,5-0,8 სმ (ტაბ. 4-XCII,3).

1230. ჭურჭლის ყელ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1140), თიხის, მოშავო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, ზედაპირი ნაპირალები, შეიცავს მსხვილმარცვლოვან მიანრეკებს, დაუყვება ვერტიკალური შავად ნაპრიალები ორნამენტები. კეცის სისქე - 0,7 სმ (ტაბ. 4-XCII,4).

1231. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტები (ინვ. № 1141), თიხის, მოშავო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა შეიცავს მსხვილმარცვლოვან მიანრეკებს, ზედაპირი შემკულია ნაჭდევი, ამოღარული სარტყლებითა და სამკუთხედებით, კეცის სისქე - 0,5-0,6 სმ (სურ. 4-261,1,2; ტაბ. 4-XCII,10,11).

სურ. 4-263. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (ინვ. № 1147).

1232. ჭურჭლის ძირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1142), 4 ც., თიხის, მოშავო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა ქარსნარევია. ქუსლიანი ბრტყელი ძირით, გვერდები შემკულია ორ-ორი ნაკაწრი ხაზებით, კეცის სისქე - 0,4-0,5 სმ (სურ. 4-262; ტაბ. 4-XCII,9).

1233. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1143), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, თიხა შეიცავს მსხვილმარცვლოვან მიანრეკებს. კეცის სისქე - 1,2 სმ.

1234. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1144), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, თხელკეციანი, დაუყვება მონაცრისფროდ ნაპირალები ხაზები, თიხა შეიცავს მსხვილმარცვლოვან მინარევებს. კეცის სისქე - 0,5 სმ.

1235. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტები (ინვ. № 1145), თიხის, შავად გამომწვარი, ზედაპირნაპირალები, თიხა შეიცავს წვრილმარცვლოვან მინარევებს. კეცის სისქე - 0,4- სმ.

1236. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1146), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა შეიცავს მსხვილმარცვლოვან მინარევებს, შიდაპირზე შეიმჩნევა მორგვისებული სარტყლები. კეცის სისქე - 0,6 სმ.

სურ. 4-264. სახლი 4. ხელსაფეკავი (ინვ. № 1157).

1237. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 1147), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, ზედაპირი გაპირალებულია, თიხა შეიცავს წვრილ მინარევებს, მხარზე სამი პარალელური ზოლია ამოღარული. კეცის სისქე - 0,6 სმ (სურ. 4-263; ტაბ. 4-C,6).

1238. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1155), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა ქარსის მინარევებით, ბაკო მრგვალი, პირი სწორი, კეცის სისქე - 0,5 სმ (ტაბ. 4-XCVIII,5).

1239. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1156), თიხის, მოვარდისფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, ხელით ნაძერწი. კეცის სისქე - 0,10 სმ (ტაბ. 4-XCVIII,1).

1240. ხელსაფეკავი ნაკლული (ინვ. № 1157), ქვა, ზურგამოზნექილი, სწორ-ზედაპირიანი, სიგრძე - 16 სმ; სიგანე - 19 სმ (სურ. 4-264; ტაბ. 4-XCIX,2).

სურ. 4-265. ქვის ნიმუშები (1. ინვ. № 1158; 2. ინვ. № 1160; 3. ინვ. № 115).

1241. იასპის ქვა (ინვ. № 1158), 0,5 მ სიღრმეზე (სურ. 4-265,1).

1242. წრიული ფორმის ქვა (ინვ. № 1159, დმ - 8 სმ. 0,5 მ სიღრმეზე (სურ. 4-265,3; ტაბ. 4-XCVIII,6).

1243. სასრესი (ინვ. № 1160), ქვის, წრიული ფორმის, ნამუშევარი ზედაპირით, დმ - 5, 5 სმ (სურ. 4-265,2; ტაბ. 4-XCIX,1).

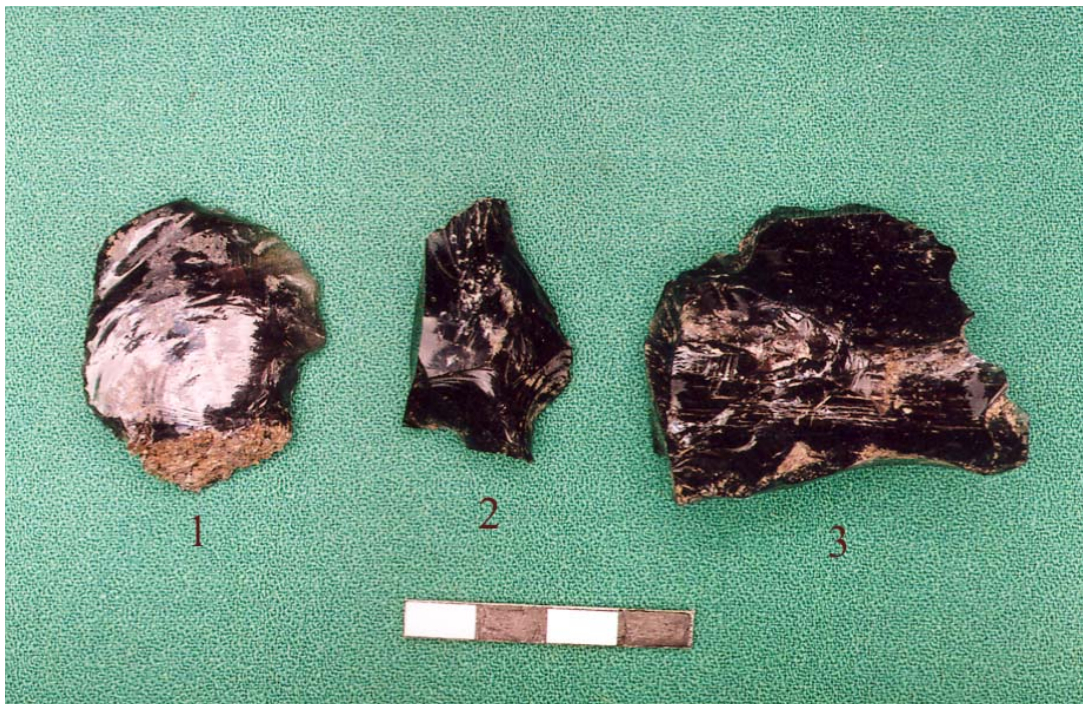

სურ. 4-266. სახლი 4. ობსიდიანის იარაღ-ანატკეცები (1. ინვ. № 1165; 2. ინვ. № 1161; 3. ინვ. № 1168; 4. ინვ. № 1166).

1244. სახვრეტი (ინვ. № 1161), ობსიდიანის, საშუალო სიდიდის, ანატკეცზე მოკლე წვეტი გამოყოფილია ზურგის მხრიდან ორი რეტუშირებული ამოღარვით. სათავსო 4 (სურ. 4-266,2; ტაბ. 4-CII,2).

1245. სახვრეტი (ინვ. № 1162), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის ანატკეცზე მოკლე წვერით გაფორმებული, ურთიერთსაპირისპიროდ მიმართული ამოღარვით. სათავსო 4 (სურ. 4-267,2; ტაბ. 4-CII,3).

1246. ანატკეცები (ინვ. № 1163), 5 ც., ობსიდიანის, დაუმუშავებელი,
 1247. ანატკეცები (ინვ. № 1164), 2 ც., ობსიდიანის, დაუმუშავებელი,
 1248. სატეხი (ინვ. № 1165), ობსიდიანის, დამზადებულია ნუკლეუსზე, აქვს ერთი
 სამუშაო მხარე (სურ. 4-266,4; ტაბ. 4-CI,1,2).
 1249. სატეხი (ინვ. № 1166), ობსიდიანის, დამზადებულია მცირე ზომის
 ანატკეცზე ერთი სამუშაო პირით. აღმოჩნდა I ნაკვეთის 3-C კვ-ის აღმოსავლეთ
 ნაწილში (სურ. 4-266,4; ტაბ. 4-CI,2).
 1250. ნუკლეუსი (ინვ. № 1167), ობსიდიანის, ბრტყელი, ამორფული, ორმხრივ
 დამუშავებული, აღმოჩნდა I ნაკვეთის 3-C კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-267,1;
 ტაბ. 4-CI,1).

სურ. 4-267. სახლი 4. ობსიდიანის იარაღ-ანატკეცები (1. ინვ. № 1167;
 2. ინვ. № 1162; 3. ინვ. № 1173).

1251. საფხეკი (ინვ. № 1168), ობსიდიანის, დამზადებულია პატარა ანატკეცზე.
 აღმოჩნდა I ნაკვეთის 3-C კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში (სურ. 4-266,3; ტაბ. 4-CI,3).
 1252. ანატკეცები (ინვ. № 1169), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი. აღმოჩნდა I
 ნაკვეთის 3-C კვ-ის აღმოსავლეთ ნაწილში.
 1253. ნუკლეუსი (ინვ. № 1170), ობსიდიანის, ამორფული. სათავსო 4. კედლის
 ზედაპირიდან 0,2-0,3 მ. სიღრმეზე.
 1254. ანატკეცი (ინვ. № 1171), ობსიდიანის, საშუალო სიდიდის, დაბლაგვებული
 რეტუშით, მუცლის მხრიდან. სათავსო 4. მთელს ტერიტორიაზე. 0,2-0,3 მ სიღრმეზე
 კედლის ზედაპირიდან (ტაბ. 4-CI,5).
 1255. ანატკეცი (ინვ. № 1172), ობსიდიანის, საშუალო სიდიდის, ორივე
 ზედაპირზე ბრტყელი ურთიერთსაპირსიპირო ამოღარვით. 0,2-0,3 მ სიღრმეზე
 კედლის ზედაპირიდან.

1256. ანატკეცი (ინვ. № 1173), ობსიდიანის, საშუალო სიდიდის, დაბლაგვებული რეტუშით, მუცლის მხრიდან. 0,2-0,3 მ. სიღრმეზე კედლის ზედაპირიდან (სურ. 4-267,3; ტაბ. 4-CI,4).

1257. ანატკეცი (ინვ. № 1174), ობსიდიანის, საშუალო სიდიდის, ორივე ზედაპირზე ბრტყელი ურითერთსაპირისპირო ამოდარვით. სათავსო 4. 0,2-0,3 მ სიღრმეზე კედლის ზედაპირიდან.

სურ. 4-268. სახლი 4. ობსიდიანის იარაღ-ანატკეცი (ინვ. № 1175).

1258. ანატკეცები და ნატეხები (ინვ. № 1175), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი. კედლის ზედაპირიდან 0,2-0,3 მ. სიღრმეზე.

1259. ანატკეცი (ინვ. № 1176), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი. კედლის ზედაპირიდან 0,2-0,3 მ. სიღრმეზე.

სურ. 4-269. საქონლის კოჭები (1. ინვ. № 1177; 2. ინვ. № 1183; 3. ინვ. № 1234).

1260. ძროხის კოჭი (ინვ. № 1183), სათავსო 4, I ნაკვ.-ის 3-ცკვ.-ის O ნაწილში. 10-30 სმ. სიღრმეზე (სურ. 4-269,2).

სურ. 4-270. სახლი 4. ცხოველთა ძვლები (1. ინვ. № 1239;
2. ინვ. № 1184).

1261. ბიზონის (?) ანუ ღომბის რქა (ინვ. № 1184), სათავსო 4, I ნაკვ.-ის 3-ცკვ-ის
O ნაწილში (სურ. 4-270,2; ტაბ. 4-XCIII,5).

სურ. 4-271. სახლი 4. ცხოველთა ძვლები (1. ინვ. № 1180; 2. ინვ. № 1185; 3. ინვ. №
1240; 4. ინვ. №1236; 5. ინვ. №1186).

1262. ცხვრის ქვედა ყბა (ინვ. № 1185), სათავსო 4, I ნაკვ.-ის 3-ცკვ-ის O
ნაწილში. 10-30 სმ. სიღრმეზე (სურ. 4-271,2).

1263. წერილფეხა საქონლის კოჭი (ინვ. № 1186), სათავსო 4, I ნაკვ.-ის 3-ცკვ-ის O ნაწილში. 10-30 სმ. სიღრმეზე (სურ. 4-271,5).

1264. საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 1187), სათავსო 4, I ნაკვ.-ის 3-ცკვ-ის O ნაწილში 10-30 სმ. სიღრმეზე.

1265. ცხენის ქვედა კბილი (ინვ. № 1188), სათავსო 4, I ნაკვ.-ის 3-ფდა I კვ-ის საზღვარზე 10-30 სმ. სიღრმეზე.

1266. საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 1189), სათავსო 4, I ნაკვ.-ის 3-ფდა I კვ-ის საზღვარზე 10-30 სმ. სიღრმეზე.

1267. ძროხის მხრის ძვლის ქვედა ბოლო, სხივის და იდაყვის ძვლები (ინვ. № 1190), სათავსო 4, 0,2-0,3 მ სიღრმეზე კედლის ზედაპირიდან (სურ. 4-273,1).

1268. ძროხის I ფალანგა (ინვ. № 1191). სათავსო 4, 0,2-0,3 მ სიღრმეზე კედლის ზედაპირიდან.

სურ. 4-272. სახლი 4. მაჩვის კბილი ზედხედი (ინვ. № 1181).

1269. ძროხის კბილები მათგან ერთი საჭრელი კბილია (ინვ. № 1191), 5 ც. სათავსო 4, 0,2-0,3 მ. სიღრმეზე კედლის ზედაპირიდან.

1270. ცხენის ქვედა კბილი (ინვ. № 1193). სათავსო 4, 0,2-0,3 მ. სიღრმეზე კედლის ზედაპირიდან (სურ. 4-274,7).

1271. ცხვრის ან თხის ქვედა კბილი (ინვ. № 1194). სათავსო 4, 0,2-0,3 მ. სიღრმეზე კედლის ზედაპირიდან.

1272. საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 1195). სათავსო 4, 0,2-0,3 მ. სიღრმეზე კედლის ზედაპირიდან.

1273. ძროხის წვივის და ქუსლის ძვალი (ინვ. № 1196). სათავსო 4, II ნაკვ.-ის 4-A კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე კედლის პირთან (სურ. 4-273,2).

1274. საქონლის ძვალი (ინვ. № 1197). სათავსო 4, II ნაკვ.-ის 4-A კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, 0,5 მ სიღრმეზე კედლის პირთან (სურ. 4-274,4).

1275. საქონლის კბილი (ინვ. № 1198), სათავსო 4, II ნაკვ.-ის 4-A კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში. 0,5 მ სიღრმეზე კედლის პირთან (სურ. 4-274,6).

1276. საქონლის კბილი (ინვ. № 1199), სათავსო 4, II ნაკვ.-ის 4-A კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში, 0,5 მ სიღრმეზე კედლის პირთან (სურ. 4-274,5).

1277. საჭრელი კბილი (ცხენის) (ინვ. № 1200). სათავსო 4, II ნაკვ.-ის 4-A კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე კედლის პირთან (სურ. 4-274,3).

სურ. 4-273. სახლი 4. ძროხის ძვლები (1. ინვ. № 1190; 2. ინვ. № 1196)

1278. საჭრელი კბილი (ცხენის) (ინვ. № 1201). სათავსო 4, II ნაკვ.-ის 4-A კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე კედლის პირიდან (სურ. 4-274,2).

1279. საჭრელი კბილი (ცხენის) (ინვ. № 1202). სათავსო 4, II ნაკვ.-ის 4-A კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე კედლის პირიდან (სურ. 4-274,1).

1280. საქონლის ძვლების ფრაგმენტები (ინვ. № 1203). სათავსო 4, II ნაკვ.-ის 4-A კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე კედლის პირთან.

1281. ცხენის საჭრელი კბილი (ინვ. № 1204), სათავსო 4.

1282. ძროხის ორი I ფალანგი (ინვ. № 1205), სათავსო 4.

1283. ცხენის ან თხის კბილი (ინვ. № 1206), სათავსო 4.

1284. საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 1207), სათავსო 4.

1285. ძროხის ქვედა კბილი (ინვ. № 1208), სათავსო 4. I ნაკვ. 3-ე კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

1286. ცხვრის I ფალანგა (ინვ. № 1209), სათავსო 4. I ნაკვ. 3-ე კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

1287. საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 1210), სათავსო 4. I ნაკვ. 3-ე კვ-ის ცენტრალურ ნაწილში.

სურ. 4-274. სახლი 4. ცხენის, წვრილ და მსხვილფეხა საქონლის კბილები (1. ინვ. № 1202; 2. ინვ. № 1201; 3. ინვ. № 1200; 4. ინვ. № 1197; 5. ინვ. № 1199; 6. ინვ. № 1198; 7. ინვ. № 1193; 8. ინვ. № 1188).

1288. ძროხის კბილი (ინვ. № 1208), 2 ც., სათავსო 4.

1289. ცხვრის ან თხის ქვედა ყბის ფრაგმენტი (ინვ. № 1212), სათავსო 4.

1290. ცხვრის I ფალანგი (ინვ. № 1213), სათავსო 4.

1291. საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 1214), სათავსო 4.

1292. ძროხის ქვედა კბილი (ინვ. № 1215), სათავსო 4. I ნაკვეთის 3-ე კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე.

1293. ცხენის მაჯის ძვალი (ინვ. № 1216), სათავსო 4. I ნაკვეთის 3-ე კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე.

1294. საქონლის ძვლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1217), სათავსო 4. I ნაკვეთის 3-ე კვ-ის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე.

1295. ცხვრის ან თხის ქვედა ყბის ფრაგმენტი (ინვ. № 1218), სათავსო 4. I ნაკვეთის 3-ე კვ-ის სამხრეთ ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე.

1296. ცხვრის ან თხის ზედა კბილი (ინვ. № 1219), სათავსო 4. I ნაკვეთის 3-ე კვ-ის სამხრეთ ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე.

1297. ცხვრის ან თხის ზედა კბილი (ინვ. № 1220), სათავსო 4. I ნაკვეთის 3-C კვ-ის სამხრეთ ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე.
1298. ცხვრის ან თხის ზედა კბილი (ინვ. № 1221), სათავსო 4. I ნაკვეთის 3-C კვ-ის სამხრეთ ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე.
1299. ცხვრის ან თხის სარძევე კბილი (ინვ. №1222), სათავსო 4. I ნაკვეთის 3-C კვ-ის სამხრეთ ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე.
1300. ძროხის კბილი (ინვ. № 1223), სათავსო 4. I ნაკვეთის 3-C კვ-ის სამხრეთ ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე.
1301. ძროხის კბილი (ინვ. № 1224), სათავსო 4. I ნაკვეთის 3-C კვ-ის სამხრეთ ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე.
1302. ძროხის სარძევე კბილი (ინვ. № 1225), სათავსო 4. I ნაკვეთის 3-C კვ-ის სამხრეთ ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე.
1303. მეორე ფალანგა (ძროხის) (ინვ. № 1226), სათავსო 4. I ნაკვეთის 3-C კვ-ის სამხრეთ ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე.
1304. მეტარტაზალური ძვლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1227), სათავსო 4. I ნაკვეთის 3-C კვ-ის სამხრეთ ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე.
1305. საქონლის ძვლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1228), სათავსო 4. I ნაკვეთის 3-C კვ-ის სამხრეთ ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე.
1306. ძროხის კბილი (ინვ. № 1229), 5 ც., სათავსო 4, აღმოჩნდა ზედაპირულ ფენაში.
1307. ცხვრის ან თხის სარძევე კბილი (ინვ. № 1230), 2 ც., სათავსო 4, აღმოჩნდა ზედაპირულ ფენაში.
1308. ცხვრის ან თხის სხივის ძვალი (ინვ. № 1231), 5 ც., სათავსო 4, აღმოჩნდა ზედაპირულ ფენაში.
1309. საქონლის ძვლების ფრაგმენტები (ინვ. № 1232), სათავსო 4, ზედაპირზე აკრეფილი.
1310. ძროხის მარჯვენა ზედა ყბა (ინვ. № 1233), სათავსო 4, II ნაკვ. 3-B კვადრატის დასავლეთ ნაწილში, 0,5 მ სიღრმეზე.
1311. ძროხის კოჭი (ინვ. № 1234), სათავსო 4, II ნაკვ. 3-B კვადრატის დასავლეთ ნაწილში, 0,5 მ სიღრმეზე (სურ. 4-269,3).
1312. ბატკნის ან ციკნის კოჭი (ინვ. № 1235), სათავსო 4, II ნაკვ. 3-B კვადრატის დასავლეთ ნაწილში, 0,5 მ სიღრმეზე.
1313. ბატკნის ან ციკნის კოჭი (ინვ. № 1236), სათავსო 4, II ნაკვ. 3-B კვადრატის დასავლეთ ნაწილში, 0,5 მ სიღრმეზე (სურ. 4-271,4).
1314. ცხენის საჭრელი კბილის ფრაგმენტი (ინვ. № 1237), სათავსო 4, II ნაკვ. 3-B კვადრატის დასავლეთ ნაწილში, 0,5 მ სიღრმეზე.
1315. საქონლის ძვლების ფრაგმენტი (ინვ. № 1234), სათავსო 4, II ნაკვ. 3-B კვადრატის დასავლეთ ნაწილში, 0,5 მ სიღრმეზე.
1316. ძროხის რქა (ინვ. № 1239), სათავსო 4, II ნაკვ. 3-A კვადრატის აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-270,1).
1317. ცხვრის ან თხის მხრის ძვლის ქვედა ბოლო (ინვ. № 1240), სათავსო 4, II ნაკვ. 3-A კვადრატის აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (სურ. 4-271,3).
1318. ცხვრის ან თხის პირველი ფალანგა (ინვ. № 1241), სათავსო 4, II ნაკვ. 3-A კვადრატის აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.
1319. ძროხის იზოლირებული კბილი (ინვ. № 1242), სათავსო 4, II ნაკვ. 3-A კვადრატის აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე.

1320. ცხვრის ან თხის თავის ქალის ფრაგმენტი (ინვ. № 1243), სათავსო 4, II ნაკვ. 3-A კვადრატის აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის ღონეზე.

1321. საქონლის ძვლების ფრაგმენტები (ინვ. № 1244), სათავსო 4, 3-A კვადრატის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის ღონეზე.

1322. ძროხის (ინვ. № 1245), ძვალი, სათავსო 4, 3-H კვადრატის ჩრდილო დასავლეთ ნაწილში.

1323. ძროხის კბილი (ინვ. № 1246), ძვალი, სათავსო 4, 3-H კვადრატის ჩრდილო დასავლეთ ნაწილში.

1324. საქონლის ძვლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1247), სათავსო 4, 3-H კვადრატის ჩრდილო დასავლეთ ნაწილში.

სურ. 4-275. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1251; 2. ინვ. № 1262).

1325. ჭურჭლის ყურ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1251), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა შეიცავს მინარეგებს, მიძერწილი აქვს ბრტყელგანივკვეთიანი ყური, კეცის სისქე - 0,9 სმ, სათავსო 4, I ნაკვ. 3-d კვ. სამხ. ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე, კედლის ზედაპირიდან (სურ. 4-275,1; ტაბ. 4-XCV,7).

1326. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1252), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა შეიცავს ოხსიდიანის მინარეგებს, მრგვალი ბაკო, გადაშლილი პირი, ხელითაა ნაძერწი. კეცის სისქე - 0,9 სმ, სათავსო 4, I ნაკვ. 3-D კვ. სამხ. ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე, კედლის ზედაპირიდან (ტაბ. 4-XCIV,7).

1327. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 1253), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარეგებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორი, კეცის სისქე - 0,9 სმ, სათავსო 4, I ნაკვ. 3-A კვ. სამხრეთ ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე, კედლის ზედაპირიდან (ტაბ. 4-LXXXVII,3).

1328. ჯამის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1254), თიხის, მოშავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო ბრტყელი აქვს, დაქანებული-ჩაღარული, პირი სწორი, მხარი შეზნექილი, კეცის სისქე - 0,5 სმ, სათავსო 4, I ნაკვ. 3-A კვ. სამხრეთ ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე, კედლის ზედაპირიდან (ტაბ. 4-LXXXVII,4).

1329. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1255), თიხის, მონაცრისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირი ნაპირალები აქვს, შემკულია ჩაღარული ვერტიკალური და ურთიერთგადამკვეთი ხაზებით, სისქე - 0,5 სმ, I ნაკვ. 3-A კვ. სამხრეთ ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე, კედლის ზედაპირიდან (ტაბ. 4-LXXXVII,5).

სურ. 4-276. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1261; 2. ინვ. № 1264; 3. ინვ. № 1268; 4. ინვ. № 1256; 5. ინვ. № 1263; 6. ინვ. № 1265).

1330. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1256), თიხის, მოყავისფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილმარცვლოვან მინარევებს შეიცავს, ზედაპირი შემკულია ნაღარი წრიული სარტყელითა და ირიბი ნაჭდევებით, კეცის სისქე - 0,9 სმ, სათავსო 4, I ნაკვ. 3-A კვ. სამხრეთ ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე, კედლის ზედაპირიდან (სურ. 4-276,4; ტაბ. 4-LXXXVII,9).

1331. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1257), 2 ც., თიხის, შავი ნაპირალები ზედაპირით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, კეცის სისქე - 0,5 სმ, სათავსო 4, I ნაკვ. 3-A კვ. სამხრეთ ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე, კედლის ზედაპირიდან.

1332. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1258), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელითაა ნაძერწი, კეცის სისქე - 1,4 სმ, სათავსო 4, I ნაკვ. 3-A კვ. სამხრეთ ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე, კედლის ზედაპირიდან (ტაბ. 4-LXXXVII,5).

1333. ჭურჭლის ძირის ფრაგმენტი (ინვ. № 1259), თიხის, შავად გამომწვარი, ზედაპირი ნაპრიალებია, აქვს ღრუქუსლიანი ძირი, დმ - 5,7 სმ; კეცის სისქე - 0,6 სმ. სათავსო 4, I ნაკვ. 3-A კვ. სამხრეთ ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე, კედლის ზედაპირიდან (ტაბ. 4-LXXXVII,6).

1334. ჭურჭლის ძირი (ინვ. № 1260), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, დმ - 10,5 სმ; კეცის სისქე - 0,9 სმ. სათავსო 4, I ნაკვ. 3-d კვ. სამხრეთ ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე, კედლის ზედაპირიდან (ტაბ. 4-XCV,4).

1335. ტაფისებრი? ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1261), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს, კეცის სისქე - 1,1 სმ. სათავსო 4, I ნაკვ. 3-d კვ. სამხრეთ ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე, კედლის ზედაპირიდან (სურ. 4-276,1; ტაბ. 4-XCV,8).

1336. ქოთნის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1262), თიხის, მოჩაღისფრო, ალაგ შავი ლაქებით, თიხა მსხვილმარცვლოვან მინარევებს შეიცავს, ხელითაა ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი, შეზნექილი, მხარი მკვეთრად დაქანებული, განიგკვეთში ოვალური ყურის ერთი ბოლო მხარზე, ხოლო მეორე ბოლო უშუალოდ პირზე ქონდა დაძერწილი, კეცის სისქე - 1,1 სმ. სათავსო 4, I ნაკვ. 3-d კვ. სამხრეთ ნაწილში 0,5 მ სიღრმეზე, კედლის ზედაპირიდან (სურ. 4-275,2; ტაბ. 4-XCV,9).

1337. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1263), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი, მხარი დაქანებული, კეცის სისქე - 0,9 სმ. სათავსო 4, I ნაკვ. 0,2-0,3 მ სიღრმეზე, კედლის ზედაპირიდან (სურ. 4-276,5; ტაბ. 4-C,2).

1338. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1264), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი, მხარი გადგმული, კეცის სისქე - 0,7 სმ. სათავსო 4, I ნაკვ. 0,2-0,3 მ სიღრმეზე, კედლის ზედაპირიდან (სურ. 4-276,2; ტაბ. 4-C,3).

1339. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1265), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო დაბრტყელებული აქვს, პირი სწორი, მხარი მრგვალწიბოიანი, კეცის სისქე - 0,5 სმ. სათავსო 4, I ნაკვ. 0,2-0,3 მ სიღრმეზე, კედლის ზედაპირიდან (სურ. 4-276,6; ტაბ. 4-C,1).

1340. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტები (ინვ. № 1266), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, სწორპირიანი, ერთ ნატეხს აქვს ნახვრეტი, კეცის სისქე - 0,7 სმ. სათავსო 4, I ნაკვ. აკრეფილია სათავსოს მთელ ტერიტორიაზე 0,2-0,3 მ სიღრმეზე, კედლის ზედაპირიდან (ტაბ. 4-C,4).

1341. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1267), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირზე ფრჩხილისებური ღარია დატანილი, კეცის სისქე - 0,9 სმ. სათავსო 4, I ნაკვ. აკრეფილია სათავსოს მთელ ტერიტორიაზე 0,2-0,3 მ სიღრმეზე, კედლის ზედაპირიდან.

1342. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 1268), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირს ნაღარი წრიული სარტყლები შემოუყვება, კეცის სისქე - 0,6 სმ. სათავსო 4, I ნაკვ. აკრეფილია სათავსოს მთელ ტერიტორიაზე 0,2-0,3 მ სიღრმეზე, კედლის ზედაპირიდან (სურ. 4-276,3; ტაბ. 4-C,5).

1343. ტაფისებური ჭურჭლის მხრისა და ძირის ფრაგმენტი (ინვ. № 1269), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირს ნაღარი წრიული სარტყლები შემოუყვება, კეცის სისქე - 0,6 სმ. სათავსო 4, I ნაკვ.

აკრეფილია სათავსოს მთელ ტერიტორიაზე 0,2-0,3 მ სიღრმეზე, კედლის ზედაპირიდან.

1344. ჭურჭლის (ქოთნის?) გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1270), თიხის, მოვარდისფრო-მოშავოდ (არათანაბრად) გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, (ხელითაა ნაძერწი), კეცის სისქე - 1,5 სმ. სათავსო 4, I ნაკვ. აკრეფილია სათავსოს მთელ ტერიტორიაზე 0,2-0,3 მ სიღრმეზე, კედლის ზედაპირიდან.

1345. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტები (ინვ. № 1271), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, კეცის სისქე - 0,9 სმ. სათავსო 4, I ნაკვ. აკრეფილია სათავსოს მთელ ტერიტორიაზე 0,2-0,3 მ სიღრმეზე, კედლის ზედაპირიდან.

1346. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1272), 3 ნატეხი, თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, კეცის სისქე 0,9 სმ. სათავსო 4, აკრეფილია ზედაპირზე 0,2-0,3 მ სიღრმეზე, კედლის ზედაპირიდან.

ორმო № 1

მდებარეობს II ნაკვეთის 4 A კვადრატის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში. გაითხარა ორმოს ერთი, სამხრეთი ნაწილი (სურ. 4-245; ტაბ. 4-LXXXIV, LXXXV, LXXXVI). პირის დიამეტრი 1,0 მ უნდა იყოს. ორმო ძირისაკენ თანდათან ვიწროვდება. ამოსუფთავდა 0,75 მ სიღრმეზე.

ორმოში აღმოჩნდა:

1347. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1248), თიხის, მონაცრისფრო-მოყავისფროდ გამომწვარი, ბაკომომრგვალებული, კეცის სისქე - 0,5 სმ (ტაბ. 4-XCVII,10).

ორმო № 2

გამოვლინდა I ნაკვეთის 3 F და 4 D კვადრატების საზღვარზე. პირის და ძირის დიამეტრი 0,7 მ-ია, სიღრმე 0,6 მ. ჩაკვეთილი აქვს იატაკი (ტაბ. 4-LXXXIV, LXXXV, LXXXVI).

შევესებული იყო შავი მიწით.

ორმოში აღმოჩნდა:

1348. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1249), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, თიხა შეიცავს მსხვილმარცვლოვან მინარევებს, კეცის სისქე - 0,5 სმ.

1349. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. №1250), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, თიხა შეიცავს მსხვილმარცვლოვან მინარევებს, კეცის სისქე - 0,8 სმ.

**სურ. 276ა. ჯინისის ნამოსახლარის საერთო ხედი
გათხრების დასრულების შემდეგ**

№4 სახლში, სხვადასხვა კვადრატებში, აღმოჩენილი კერამიკის ფრაგმენტები ლაბორატორიული სამუშაოების ჩატარებისას ერთი თიხის ჭურჭლის შემადგენელ ნაწილებად დაფიქსირდა.

ასეთებია:

1. ინვ. № 1117, რომელიც აღდგა I ნაკვეთის 3 F და 3 I კვადრატების საზღვარზე, 0,3 მ სიღრმეზე (საველე № 4), II ნაკვეთის 4 A კვადრატის ცენტრალურ ნაწილში, 0,4-0,6 მ სიღრმეზე (საველე № 6), I ნაკვეთის 3 D კვადრატის ჩრდილოეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (საველე № 22) და ამავე კვადრატის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე დაფიქსირებული (საველე № 24) ნატეხებით.
2. ინვ. № 1109 აღდგენილია I ნაკვეთის 3 F და 3 I კვადრატების საზღვარზე, 0,3 მ სიღრმეზე (საველე № 4) და I ნაკვეთის 3 D კვადრატის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (საველე № 20) აღმოჩენილი ფრაგმენტებით.
3. ინვ. № 1075 აღდგენილია I ნაკვეთის 3 D კვადრატის სამხრეთ ნაწილში (საველე № 7) და ამავე ნაკვეთის 3 E კვადრატის აღმოსავლეთ ნაწილში (საველე № 9), 0,3-0,4 მ სიღრმეზე აღმოჩენილი ნატეხებით.
4. ინვ. № 1042 აღდგა II ნაკვეთის 4 G კვადრატის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში (საველე № 3) და I ნაკვეთის 3 E კვადრატის ჩრდილოეთ ნაწილში (საველე № 14), 0,3-0,4 მ სიღრმეზე აღმოჩენილი ნატეხებით.

5. ინგ. № 1142 აღდგენილია I ნაკვეთის 3 E კვადრატის ჩრდილოეთ ნაწილში, 0,3-0,4 მ სიღრმეზე (საველე № 14) და II ნაკვეთის 4 G კვადრატის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში, იატაკის დონეზე (საველე № 32) ფრაგმენტებით.

სახლი №5

მდებარეობს I ნაკვეთის 1 და 2 კვადრატებში (სურ. 4-277; ტაბ. 4-VII, CIII, CIC). სახელწოდება პირობითია. „ტოპ-სოილის“ დონეზე, თანამედროვე მიწის ზედაპირიდან 0,3 მ სიღრმეზე, ნამოსახლარის ამ მონაკვეთში ქვების უსისტემო ყრილი დაფიქსირდა. ქვაყრილი ფარავდა 6,0 X 4,0 მ ფართობს. მას მიეწინა სახლების რიგითი ნომერი და ასევე შევიდა სააღრიცხვო დოკუმენტაციაში (სურ. 4-278, 279, 280).

სურ. 4-277. სახლი 5. თხრის I ეტაპი. გამოვლენილია ქვაყრილი. ხედი ჩრდილო-დასავლეთიდან.

სურ. 4-278. სახლი 5. თხრის II ეტაპი. ქვყყრილის გაცყმენდა.
ხელი სამხრეთიდან.

სურ. 4-279. სახლი 5. ქვყყრილის ალების შუმდეგ გამოვლენილი სამეყრნეო ორმოები.
ხელი ჩრდილოეთიდან.

ქვაყრილის პრეპარაციის შედეგად სახლის კედლები არ დაფიქსირებულა. ყრილის ალების შემდეგ გაირკვა, რომ იგი ფარავდა ოთხ სამეურნეო ორმოს (სურ. 4-281).

ორმოები მიჯრით, ორ რიგადაა გამართული. ზოგიერთი ორმოს პირები იმდენად ახლოს მდებარეობდა, რომ კედლების სისქე ზედა ნაწილში 0,25 მ-ს არ აღემატებოდა. ისინი ქვაყრილის სიმძიმის გამო დეფორმირებული იყო და ამოსუფთავებისას მათი ნაწილი ჩაიშალა (სურ. 4-281; ტაბ. CIII, CIV).

სურ. 4-280. სახლი 5. ქვაყრილის ალების შემდეგ გამოვლენილი სამეურნეო ორმოები. ხედი სამხრეთიდან.

სურ. 4-281. სახლი 5. ქვყყრლის აღების შუმდეგ გამოვლენილი სამეურნეო ორმოები. ხელი სამხრეთიდან.

სურ. 4-282. სახლი 5. სამეურნეო ორმოები №1, 2, 3 და 4. ხელი სამხრეთიდან.

№ 5 სახლის თხრისას ზედაპირულად აღმოჩნდა:

1350. კვარცის ნატეხი (ინვ. № 1), ნაკვ. I, კვადრატი 2. აღმოჩნდა თანამედროვე ზედაპირიდან 0,4-0,5 მ სიღრმეზე, ტოპ-სოილის დონეზე.

1351. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 2), მოყავსფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილმინარევებიანია. კეცის სისქე - 0,6 სმ. ნაკვ. I, კვადრატი 2-ის ჩრდილოეთ ნაწილში. თანამედროვე ზედაპირიდან 0,4-0,5 მ სიღრმეზე, ტოპ-სოილის დონეზე.

1352. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 3), მოჩაღისფრო-მოყავისფროდ გამომწვარი (შიდაპირი ყავისფერი აქვს, გარეთა პირი მოჩაღისფრო), ხელითაა ნაძერწი. კეცის სისქე - 0,8 სმ. ნაკვ. I, კვადრატი 2. 0,4-0,5 მ სიღრმეზე, ტოპ-სოილის დონეზე.

სურ. 4-283. სახლი 5. ობსიდიანის იარაღი (ინვ. №1362)

1353. ანატაკეცი ობსიდიანის (ინვ. № 4), საშუალო ზომის. ზედა კიდეზე, ზურგიდან წვრილი დამაბლაგვებელი რეტუშით. ნაკვ. I, კვადრატი 2. 0,4-0,5 მ სიღრმეზე, ტოპ-სოილის დონეზე (ტაბ. 4-CXII,1).

1354. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. №37), მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, კეცის სისქე - 0,9 სმ. ნაკვ. I კვადრ. 2. აღმოჩნდა თანამედროვე ზედაპირიდან 0,4-0,5 მ სიღრმეზე, ტოპ-სოილის დონეზე, ქვაყრილში.

1355. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 1358), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს, ბაკო მრგვალია, პირი გადამლილი, ყელი შეზნექილი, კეცის სისქე - 1,0 სმ., სათავსო 5, ნაკვ. I. აღმოჩნდა ზედაპირული ფენის გაწმენდისას (ტაბ. 4-CX,1).

1356. ანატაკეცი (ინვ. № 1359), ობსიდიანის, სათავსო 5, აკრეფილია ზედაპირიდან.

1357. მცირე ზომის ნუკლეუსი (ინვ. №1360), ობსიდიანის, ამორფული, სათავსო 5, აკრეფილია ზედაპირიდან.

1358. ანატკეცი (ინვ. № 1361), 2 ც., ობსიდიანის, დაუმუშავებელი, სათავსო 5, აკრეფილია ზედაპირიდან.

1359. ანატკეცი (ინვ. № 1362), ობსიდიანის, რეტუშირებული, მცირე ზომის, აქვს მსხვილი დამაბლაგვებელი რეტუში ერთი კიდის გასწვრივ, ზურგის მხრიდან და რეტუშირებული ფოსო მუცლის მხრიდან. სათავსო 5, ზედაპირული ფენიდან (სურ. 4-283; ტაბ. 4-CXI,3).

სურ. 4-284. სახლი 5. ობსიდიანის იარაღ-ანატკეცები
(1. ინვ. №1363; 2. ინვ. №1331).

1360. ანატკეცი (ინვ. № 1363), ობსიდიანის, დიდი ზომის, აქვს ნახევრადციცაბო რეტუში ზურგის მხრიდან, სათავსო 5, ზედაპირული ფენიდან (სურ. 4-284,1; ტაბ. CXI,4).

1361. ლამელა (ინვ. № 1364), ობსიდიანის, რეტუშირებული, აქვს წვრილი დამაბლაგვებელი რეტუში ზურგის მხრიდან, სათავსო 5, ქვაყრილში (სურ. 4-28; ტაბ. 4-CXI,2).

სურ. 4-285. სახლი 5. ლამელა
(ინვ. № 1364).

1362. ანატკეცი (ინვ. № 1365), ობსიდიანის, რეტუშირებული, საშუალო ზომის, ზურგის მხრიდან აქვს ნაწილობრივი წვრილი დამაბლაგვებელი რეტუში, სათავსო 5, ქვაყრილში .

1363. ანატკეცები (ინვ. № 1366), ობსიდიანის, დაუმუშავებელი, სათავსო 5, ქვაყრილში.

სურ. 4-286. სახლი 5. ცხენის კოჭის ძვალი (ინვ. №1293, 1294).

1364. ცხენის კოჭის ძვალი (ინვ. № 1293), სათავსო 5, ნაკვ. I, ქვაყრილში (სურ. 4-286; ტაბ. 4-CX,2).

1365. ცხენის ქუსლის ძვალი (ინვ. № 1294), სათავსო 5, ნაკვ. I, ქვაყრილში (სურ. 4-286; ტაბ. 4-CX,2).

1366. ძროხის ქვედა ყბის ფრაგმენტი (ინვ. № 1295), სათავსო 5, ნაკვ. I, ქვაყრილში.

სურ. 4-287. სახლი 5. ძროხის კოჭი (ინვ. №1296).

1367. ძროხის კოჭის ძვალი (ინვ. № 1296), სათავსო 5, ნაკვ. I, ქვაყრილში (სურ. 4-287).

1368. ძროხის II კისრის მალას ფრაგმენტი (ინვ. № 1297), სათავსო 5, ნაკვ. I, ქვაყრილში.

1369. ძროხის I ფალანგის ფრაგმენტი (ინვ. № 1298), სათავსო 5, ნაკვ. I, ქვაყრილში.

1370. ცხვრის ან თხის იზოლირებული ზედა კბილი (ინვ. № 1299), სათავსო 5, ნაკვ. I, ქვაყრილში.

1371. ცხვრის ან თხის ქვედა ყბა (ინვ. № 1300), სათავსო 5, ნაკვ. I, ქვაყრილში (სურ. 288,1).

სურ. 4-288. სახლი 5. წვრილფეხა საქონლის ყბების ფრაგმენტები (1. ინვ. №1300; 2. ინვ. №1302; 3. ინვ. №1301).

1372. ცხვრის ან თხის ზედა ყბა (ინვ. № 1301), სათავსო 5, ნაკვ. I, ქვაყრილში (სურ. 4-288,3).

1373. ცხვრის ან თხის ზედა ყბის ფრაგმენტი (კბილებითურთ) (ინვ. № 1302), სათავსო 5, ნაკვ. I, ქვაყრილის დონეზე (სურ. 4-288,2).

1374. ცხვრის რქის ფრაგმენტი (ინვ. № 1303), სათავსო 5, ნაკვ. I, ქვაყრილში.

1375. საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. №1304), სათავსო 5, ნაკვ. I, ქვაყრილში.

ორმო № 1

მდებარეობს I ნაკვეთის 1 C და 1 F კვადრატების საზღვარზე (სურ. 4-281, 282, 289; ტაბ. CIII, CIV). მისი კედლები, რომლებიც № 3 და № 4 ორმოებისაკენ არის მიქცეული, შეეუღლია, ხოლო ჩრდილო-დასავლეთი კედელი ძირისაკენ ფართოვდება. № 3 ორმოსთან საერთო კედლის სისქე 0,25 მ-ია, № 1 ორმოსა და № 4 ორმოს პირებს შორის მანძილი 1,0 მ-ია, ძირები 0,65 მ-ითაა დაცილებული.

პირის დიამეტრი 1,0 მ-ია, ძირისა 1,25 მ, სიმაღლე 1,55 მ-ს უდრის. შევსებული იყო შავი მიწით.

სურ. 4-289. სახლი 5. სამეურნეო ორმო № 1. ხედი დასავლეთიდან.

ორმოში აღმოჩნდა:

სურ. 4-290. სახლი 5. ქოთანი (ინვ. № 1273).

1376. ქოთანი (ინვ. № 1273), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, შავი ლაქებით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაგო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი-შეზნექილი, მუცელი გამობერილი, ძირი ფართოდ ბარტყელებული, სიმაღლე - 25, 5 სმ; პირის დმ - 21, 5 სმ. (სურ. 290; ტაბ. CV,1)

სურ. 4-291. სახლი 5. თიხის ჭურჭლი (ინვ. № 1274).

1377. ჭურჭლის ძირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1274), თიხის, -შავად გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს, ტანი გამოყვანილი აქვს, ძირი ბრტყელი, ხელითაა ნაძერწი, კეცის სისქე - 1,2 სმ (სურ. 291; ტაბ. 4-CVI,1).

1378. ჭურჭლის ძირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1275), თიხის, -მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, კეცის სისქე - 0,9 სმ (ტაბ. 4-CVI,4).

1379. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1276), თიხის, -მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა მსხვილმინარევებს შეიცავს, ხელითაა ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორი. კეცის სისქე - 0,9 სმ (ტაბ. 4-CV,7).

1380. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1277), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა მინარევებიანია, შემკულია ორი ჩალარული და ფრჩხილისებური ორნამენტით, კეცის სისქე - 0,7 სმ (ტაბ. 4-CV,8).

სურ. 4-292. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1278; 2. ინვ. № 1279; 3. ინვ. № 1283; 4. ინვ. № 1281).

1381. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1278), თიხის, შავად ნაპრიალები, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, შემკულია ფრჩხილისებრი ორნამენტით, კეცის სისქე - 0,6 სმ (სურ. 292,1; ტაბ. 4-CVI,5).

1382. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1279), თიხის, შავად ნაპრიალები, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, შემკულია ნალარი ხაზებით, კეცის სისქე - 0,4 სმ (სურ. 292,2; ტაბ. 4-CVI,8).

1383. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 1280), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, შემკულია ფრჩხილისებრი ორნამენტით, კეცის სისქე - 0,9 სმ (ტაბ. 4-CVI,6).

1384. ჭურჭლის ძირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1281), თიხის, მოშავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ძირი ბრტყელია, ქუსლგამოყვანილი, რომელსაც კიდებზე ირიბი ნაჭდევეები შემოუყვება, კეცის სისქე - 0,4 სმ (სურ. 292,4; ტაბ. 4-CVI,2).

1385. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1282), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელითაა ნაძერწი, ბაკო დარბეყელებული აქვს, პირი სწორი, კალთა მომრგვალებული, პირზე შეერილია მიძერწილი, კეცის სისქე - 0,8 სმ., 1 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-CV,4).

1386. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1283), თიხის, მოშავო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, ზედაპირ ნაპრიალებია, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, შემკულია შავად ნაპირალები ზოლებითა და ერთი ნაკაწრი ხაზით, კეცის სისქე - 0,6 სმ (სურ. 4-292,3).

სურ. 4-293. სახლი 5. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1282).

1387. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1284), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, ნაპრიალებია, თიხა შეიცავს წვრილ მინარევებს, ზედ მკრათალი ნაპრიალები ზოლები ემჩნევა, კეცის სისქე - 0,9 სმ. 1,3-1,4 მ სიღრმეზე.

1388. ჭურჭლის ძირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1285), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, ხელითაა ნაძერწი, თიხა მსხვილმარცვლოვან მინარევებს შეიცავს, კეცის სისქე - 1,4 სმ. ორმო №1, 1,3-1,4 მ სიღრმეზე (ტაბ. CVI,3).

1389. ჭურჭლის ძირის ფრაგმენტი (ინვ. № 1286), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, ხელითაა ნაძერწი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, კეცის სისქე - 0,6 სმ. სათავსო 5, ორმო №1, 1,3-1,4 მ სიღრმეზე.

1390. ძროხის საჭრელი კბილი (ინვ. № 1287), სათავსო 5, ორმო №1, 1,4 მ სიღრმეზე.

1391. ძროხის კისრის II მალა (ინვ. № 1288), სათავსო 5, ორმო №1, 1,4 მ სიღრმეზე.

1392. ცხვრის ან თხის ზედა ყბა (ინვ. №1289), სათავსო 5, ორმო №1, 1,0-1,4 მ სიღრმეზე.

1393. ცხვრის ან თხის ზედა კბილი (ინვ. № 1290), (3 ც.), სათავსო 5, ორმო №1, 1,0-1,4 მ სიღრმეზე.

1394. ცხვრის ან თხის II ფალანგა (ინვ. № 1291), სათავსო 5, ორმო №1, 1,0-1,4 მ სიღრმეზე.

1395. საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 1292), სათავსო 5, ორმო №1, 1,0-1,4 მ სიღრმეზე.

1396. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 1367), თიხის, შავად გამომწვარი, ზედაპირნაპრიალები, თიხა წვრილმარცვლოვან მინარევებს შეიცავს, ბაკომომრგვალებული, პირგადაშლილი, ყელზე შემოუყვება მკრთალი ჩაღარული სარტყლები. კეცის სისქე - 0,7 სმ (სურ. 294,2; ტაბ. 4-CV,3).

სურ. 4-294. სახლი 5. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1369; 2. ინვ. № 1367; 3. ინვ. № 1268).

1397. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1368), თიხის, შავზედაპირიანი, მოშავო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა მსხვილმარცვლოვანია, შემკულია ნაპრიალები სარტყლებით. კეცის სისქე - 0,6 სმ (სურ. 4-294,3).

1398. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 1369), თიხის, შავად გამომწვარი, ნაპრიალები. თიხა განლეჟილია. შემკულია ფართო ჩაღარული სარტყლებით. კეცის სისქე - 0,8 სმ (სურ. 4-294,1; ტაბ. 4-CVI,7).

1399. ჯამის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1370), თიხის, მოყავისფრო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა მინარევებიანია. ბაკო დაბრტყელებული, სწორპირიანი, გვერდი ჩალარული, კალთა მომრგვალებული. კეცის სისქე - 0,8 სმ (სურ. 4-295,1; ტაბ. 4-CV,6)

სურ. 4-295. სახლი 5. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1370; 2. ინვ. № 1372; 3. ინვ. № 1371).

1400. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1371), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, ხელით უხეშად ნაძერწი, თიხა მინარევებს შეიცავს, ბაკო მომრგვალებული, სწორპირიანი, კალთა მომრგვალებული. კეცის სისქე - 1,3 სმ (სურ. 4-295,3; ტაბ. 4-CV,5).

1401. კოჭბის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1372), თიხის, ღია მოყავისფროდ გამომწვარი, უხეშად ხელით ნაძერწი. თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, მრგვალბაკოიანი, პირ-გადაშლილი, დაბალყელიანი, მრგვალმუცლიანი. კეცის სისქე - 0,6 სმ (სურ. 4-295,2; ტაბ. 4-CV,2).

1402. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1373), თიხის, მოშავო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირი შემკულია შავად ნაპრიალები ვერტიკალური ხაზებით. კეცის სისქე - 0,6 სმ.

1403. ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1374), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, ხელითაა ნაძერწი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს. კეცის სისქე - 0,8 სმ.

მდებარეობს I ნაკვეთის 1 F, 1 I და 2 D, 2 G კვადრატების საზღვარზე (სურ. 4-281; ტაბ. 4-CIII, CIV).

ორმოს ჩრდილოეთი კედელი შეეუღლია, სამხრეთისა კი ძირისაკენ თანდათან ფართოვდება. პირის დიამეტრი 0,75 მ-ია, ძირისა 1,22 მ, სიმაღლე 1,25 მ-ს უდრის. № 2 ორმოსა და № 4 ორმოს გამყოფი კედლის სისქე 0,35 მ-ია. № 3 ორმოსთან კი – ქვედა ნაწილში 0,4 მ-ს, პირთან 0,75 მ-ს უდრის. შევსებული იყო შავი მიწით.

ორმოში აღმოჩნდა:

სურ. 4-296. ქოთანი (ინვ. № 1305).

1404. ქოთნის პირ-გვერდის ფრაგმენტები (ინვ. № 1305), თიხის, მოშავო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, (ხელითაა ნაძერწი), თიხა წვრილ მინარევეს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი, მუცელი სფერული, მხარს ირიბნაჭდეებიანი სარტყელი შემოუყვება, კეცის სისქე - 0,7 სმ (სურ. 296,1; ტაბ. CVII,1).

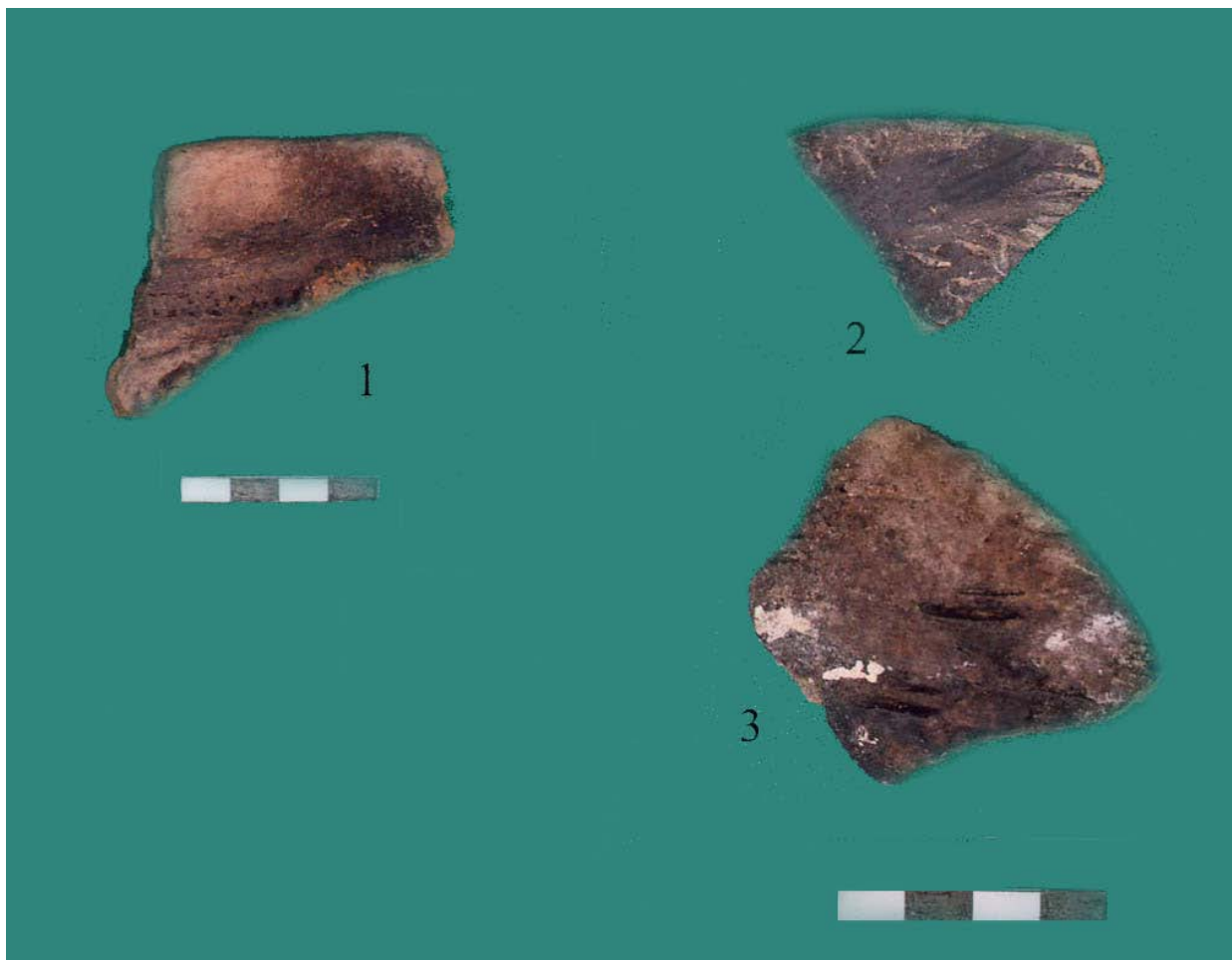
1405. ქოთნის გვერდის ფრაგმენტები (ინვ. № 1306), თიხის, შავად გამომწვარი, ზადაპირნაპირალები, თიხა წვრილ მინარევეს შეიცავს, ხელითაა ნაძერწი, კეცის სისქე - 0,8 სმ.

1406. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტები (ინვ. № 1307), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევეს შეიცავს, ზედაპირი შემკულია ნალარი სარტყელებით, კეცის სისქე - 0,6 სმ (ტაბ. 4-CVII,8).

1407. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტები (ინვ. № 1308), 3 ნატ., თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა მსხვილმარცვლოვან მინარევეს შეიცავს, ხელითაა ნაძერწი, შემკულია მოკლე ნაჭდევი ხაზებით, კეცის სისქე - 1,0 სმ (სურ. 4-297,1; ტაბ. 4-CVII,6,7).

1408. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1309), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, თიხა მსხვილმარცვლოვან მინარეგებს შეიცავს, ხელითაა ნაძერწი. კეცის სისქე - 0,1 სმ.

1409. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1310), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარეგებს შეიცავს, ხელითაა ნაძერწი, კეცის სისქე - 0,7 სმ.

სურ. 4-297. სახლი 5. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1311; 2. ინვ. № 1316; 3. ინვ. № 1308).

1410. ტაფისებრი ჭურჭლის ფრაგმენტები (ინვ. № 1311), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარეგებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, აქვს მომრგვალებული დაბალი გვერდი და ბრტყელი ძირი. ორმო 2, აღმოჩნდა 0,3-0,5 მ სიღრმეზე (სურ. 4-297,1; ტაბ. 4-CVII,5).

სურ. 4-298. სახლი 5. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1312; 2. ინვ. № 1313).

1411. ქოთნის პირ-გვერდის ფრაგმენტები (ინვ. № 1312), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელით ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორი, ყელი დაბალი, მხარი გადგმული, კეცის სისქე - 0,1 სმ. I, ორმო 2, აღმოჩნდა 0,3-0,5 მ სიღრმეზე (სურ. 4-298,1; ტაბ. 4-CVII,4).

1412. ქოთნის პირ-გვერდის ფრაგმენტები (ინვ. № 1313), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს. პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი, მხარი დაქანებული, ყელის ქვემოთ მოკლე, ფრჩხილისებრი ნალარი სარტყელი შემოუყვებოდა, კეცის სისქე - 0,6 სმ, ორმო 2, აღმოჩნდა 0,3-0,5 მ სიღრმეზე (სურ. 4-298,2; ტაბ. 4-CVII,2).

1413. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1314), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, შემკულია მკრთალი ნაპირალები ხაზებით, კეცის სისქე - 0,5 სმ, სათავსო 5, ორმო №2, 0,3-0,5 მ სიღრმეზე.

1414. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 1315), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილმინარევებიანი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორია, კეცის სისქე - 0,7 სმ. სათავსო 5, ორმო №2, 0,3-0,5 მ სიღრმეზე (ტაბ. 4-CVII,3).

1415. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 1316), თიხის, შავად გამომწვარი, ნაპირალები ზედაპირით, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, შემკულია ირიბი ნალარი მოკლე ხაზებით, კეცის სისქე - 0,4 სმ, სათავსო 5, ორმო № 2, 0,3-0,5 მ სიღრმეზე (სურ. 4-297,2; ტაბ. 4-CVII,9).

1416. ცხვრის ან თხის ქვედა ყბა (ინვ. № 1317), სათავსო 5, ნაკვ. I, ორმო № 2, 0,3-0,5 მ სიღრმეზე.

1417. ცხვრის ან თხის ზედა კბილი (ინვ. № 1318), სათავსო 5, ორმო № 2, 0,3-0,5 მ სიღრმეზე.

სურ. 4-299. სახლი 5. ორმო 2.
ძროხის კოჭი (1-ინვ. № 1319).

1418. ძროხის კოჭი (ინვ. № 1319), სათავსო 5, ორმო № 2, 0,3-0,5 მ სიღრმეზე (სურ. 4-299,1).

1419. ძროხის I ფალანგი (ინვ. № 1320), სათავსო 5, ორმო № 2, 0,3-0,5 მ სიღრმეზე.

1420. საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (ინვ. № 1321), სათავსო 5, ორმო № 2, 0,3-0,5 მ სიღრმეზე.

მდებარეობს I ნაკვეთის 1 E და 1 F კვადრატების საზღვარზე (სურ. 4-281, 282; ტაბ. CIII, CIV). ჩრდილოეთიდან მას № 1 ორმო ესაზღვრება, რომლისაგანაც 0,25 მ სისქის კედლითაა გამოყოფილი, აღმოსავლეთით კი № 2 ორმოა გამართული.

ორმოს ჩრდილოეთი კედელი შეეუღლია, სამხრეთისა კი ძირისაკენ თანდათან ფართოვდება. პირის დიამეტრი 1,0 მ-ია, ძირისა 1,25 მ, სიმაღლე 1,65 მ. შევსებული იყო შავი მიწით.

ორმოში აღმოჩნდა:

1421. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 1322), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარეებს შეიცავს, ხელითაა ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი სწორი, კეცის სისქე - 0,6 სმ., სათავსო 5, ორმო № 3 (ტაბ. 4-CVIII,3).

1422. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 1323), თიხის, მოშავო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს შეიცავს, ხელითაა ნაძერწი, კეცის სისქე - 0,7 სმ., სათავსო 5, ორმო № 3.

1423. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1324), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარეებს შეიცავს, შემკულია 4 ნაპრიალები სარტყლით, კეცის სისქე - 0,5 სმ., სათავსო 5, ორმო № 3 (ტაბ. 4-CVIII,7).

სურ. 4-300. სახლი 5. ორმო 3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1326; 2. ინვ. № 1325; 3. ინვ. № 1329).

1424. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1325), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარეებს შეიცავს, კეცის სისქე - 0,7 სმ., სათავსო 5, ორმო №3 (სურ. 4-300,2; ტაბ. 4-CVIII,1).

1425. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 1326), თიხის, მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარეებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, გადაშლილი

პირი, ყელი დაბალი, კეცის სისქე - 0,7 სმ., სათავსო 5, ორმო № 3 (სურ. 4-300,1; ტაბ. 4-CVIII,4).

სურ. 4-301. სახლი 5. ორმო 3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1328; 2. ინვ. № 1327).

1426. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1327), თიხის, მონაცრისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, შექმულია შტამპური ორნამენტით, სისქე - 0,5 სმ., სათავსო 5, ორმო № 3 (ტაბ. 4-CVIII,6).

1427. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1328), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, შექმულია ნაღარი ხაზებით, სისქე - 0,6 სმ., სათავსო 5, ორმო 3 (ტაბ. 4-CVIII,8).

1428. ჭურჭლის ძირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1329), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ოდნავ ქუსლგამოყვანილი, ძირს მკრთალი ნაკაწრი წრიული სარტყელები შემოუყვება, სისქე - 0,5 სმ., სათავსო 5, ორმო 3 (სურ. 300,3; ტაბ. 4-CVIII,2).

1429. ჭურჭლის ძირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1330), თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი, თიხა მინარევებიანია, შეიცავს ობსიდიანის წვრილ ნატეხებს, კეცის სისქე - 1,1 სმ., სათავსო 5, ორმო 3 (ტაბ. 4-CVIII,5).

1430. სახვრეტი (ინვ. № 1331), ობსიდიანის, დამზადებულია საშუალო ზომის ანატაკეცზე, აქვს ორი წვერი, რომლებიც სუსტადაა გამოყოფილი მუცლის მხრიდან დამბლაგვებელი რეტუმით, სათავსო 5, ორმო 3 (სურ. 4-284,2; ტაბ. 4-CXI,1).

1431. ანატაკეცები (ინვ. № 1332), 10 ც., ობსიდიანის, დაუმუშავებელი, სათავსო 5, ორმო 3.

1432. ძროხის ჩლიქი (ინვ. № 1332ა), სათავსო 5, ორმო 3.

სურ. 4-302. სახლი 5. ორმო 3. ძროხის ძვლები
(1. ინვ. № 1333; 2. ინვ. № 1334).

1433. იდაყვის ძვალი (ინვ. № 1333), ძროხის, სათავსო 5, ორმო 3 (სურ. 4-302,1).

1434. ძროხის იდაყვის ძვალი (ინვ. № 1334), სათავსო 5, ორმო 3 (სურ. 4-302,2).

1435. ცხვრის ან თხის ზედა ბოლო კბილი (ინვ. № 1335), სათავსო 5, ორმო 3.

1436. საქონლის ძვლები (ინვ. № 1336), სათავსო 5, ორმო 3.

ორმო № 4

მდებარეობს I ნაკვეთის 1 F, 1 I და 2 D, 2 G კვადრატების საზღვარზე (სურ. 4-281, 282; ტაბ. CIII, CIV).

სამხრეთი კედელი შეეუღლია და № 2 ორმოსაგან 0,4 მ სიგანის კედლითაა გამოყოფილი. სხვა მიმართულებით ორმო თანდათან ფართოვდება და მსხლისებურ ფორმას იღებს. მისი პირის დიამეტრი 0,95 მ-ია, ძირისა 1,25 მ, სიმაღლე 1,1 მ-ს უდრის.

შეესებული იყო შავი მიწით და ქვით.

ორმოში აღმოჩნდა:

სურ. 4-303. სახლი 5. ორმო 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1340; 2. ინვ. № 1337).

1437. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1337), თიხის, მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ხელითაა ნაძერწი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი, მხარი დაქანებული, კეცის სისქე - 0,6 სმ., სათავსო 5, ორმო 4 (სურ. 303,2; ტაბ. CIX,3).

1438. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1338), 2 ნატეხი, თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა მსხვილმარცვლოვან მინარევებს შეიცავს, ხელითაა ნაძერწი, ზედაპირი მოკლე ირიბი ნაჭდევი ხაზებითაა შემკული, კეცის სისქე - 0,9 სმ., სათავსო 5, ორმო 4 (სურ. 4-304,1; ტაბ. 4-CIX,8).

სურ. 4-304. სახლი 5. ორმო 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი
(ინვ. № 1338).

1439. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1339), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირს ემჩნევა მკრთალი ნაპრალები ხაზები, კეცის სისქე - 0,6 სმ., სათავსო 5, ორმო 4.

1440. ჭურჭლის ყელ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1340), თიხის, შავად ნაპრალები, თიხა წვრილმარცვლოვან შეიცავს, შემკულია ფართო ნალარი სარტყლებით, კეცის სისქე - 0,7 სმ., სათავსო 5, ორმო 4 (სურ. 303; ტაბ. CIX,2).

1441. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1341), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი-შეზნექილი, მხარი მომრგვალებული, კეცის სისქე - 0,8 სმ. სათავსო 5, ორმო 4 (სურ. 4-305,2; ტაბ. 4-CIX,4).

სურ. 4-305. სახლი 5. ორმო 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები
(1. ინვ. № 1343; 2. ინვ. № 1341).

1442. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 1342), თიხის, მოშავო-მონაცრისფროდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ბაკო მრგვალი აქვს,

პირი გადაშლილი, ყელი დაბალი, კეცის სისქე - 0,4 სმ., სათავსო 5, ორმო 4 (ტაბ. CIX,6).

1443. ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (ინვ. № 1343), თიხის, მოყავსფრო-მოჩაღისფროდ გამომწვარი, თიხა კარგადაა განლექილი, ბაკო მრგვალი აქვს, პირი გადაშლილი, ყელი შეზნექილი, ბაკო და პირის შიდა ნაწილი ყავისფრადაა შეღებილი, კეცის სისქე - 0,4 სმ., სათავსო 5, ორმო 4 (სურ. 305,1; ტაბ. 4-CIX,5).

1444. ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1344), თიხის, შავად გამომწვარი, თიხა ობსიდიანის წვრილ მინარევებს შეიცავს, პირი მოყრილი აქვს, მხარი მომრგვალებული, (ხელითაა ნაძერწი), კეცის სისქე - 0,8 სმ., სათავსო 5, ორმო 4 (სურ. 4-306,2; ტაბ. 4-CIX,1).

სურ. 4-306. სახლი 5. ორმო 4. თიხის ჭურჭლის პირ-გვერდი (ინვ. № 1344).

1445. ჭურჭლის ძირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1345), თიხის, მონაცრისფრო-მოშავოდ გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, პირი მოყრილი აქვს, მხარი მომრგვალებული, (ხელითაა ნაძერწი), კეცის სისქე - 0,8 სმ., სათავსო 5, ორმო 4 (ტაბ. 4-CIX,7).

1446. ჭურჭლის მხრის ფრაგმენტი (ინვ. № 1346), თიხის, მოშავოდ -გამომწვარი, თიხა წვრილ მინარევებს შეიცავს, ზედაპირს დაბალი რელიეფული სარტყელი შემოუყვება, კეცის სისქე - 0,9 სმ., სათავსო 5, ორმო 4.

1447. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1347), თიხის, შავად გამომწვარი, მკრთალად ნაპრიალები ზედაპირით, თიხა შეიცავს წვრილმარცვლოვან მინარეკებს, სათავსო 5, ორმო 4.

1448. ძროხის კვადრატული ძვალი (ინვ. № 1348), სათავსო 5, ორმო 4 (სურ. 4-307,2).

1449. ძროხის მაჯის ძვალი (ინვ. № 1349), სათავსო 5, ორმო 4.

სურ. 4-307. სახლი 5. ორმო 4. ძროხის ძვლები
(1. ინვ. № 1350; 2. ინვ. № 1348).

1450. ძროხის I ფალანგა (ინვ. № 1350), სათავსო 5, ორმო 4.

1451. მეტაკარპალური ძვლის ფრაგმენტი (ინვ. № 1351), სათავსო 5, ორმო 4 (სურ. 4-307,1).

1452. ირმის პრემოლარი (ინვ. № 1352), სათავსო 5, ორმო 4.

1453. ცხვრის ან თხის ზედა ყბა (ინვ. № 1353), სათავსო 5, ორმო 4.

1454. ძცხვრის ან თხის ბარძაყის ძვალი (ინვ. № 1354), სათავსო 5, ორმო 4.

1455. ცხვრის ან თხის ბარძაყის ძვალი (ინვ. № 1355), სათავსო 5, ორმო 4.

1456. ცხვრის ან თხის იზოლირებული კბილი (ინვ. №1356), 8 ც., სათავსო 5, ორმო 4.

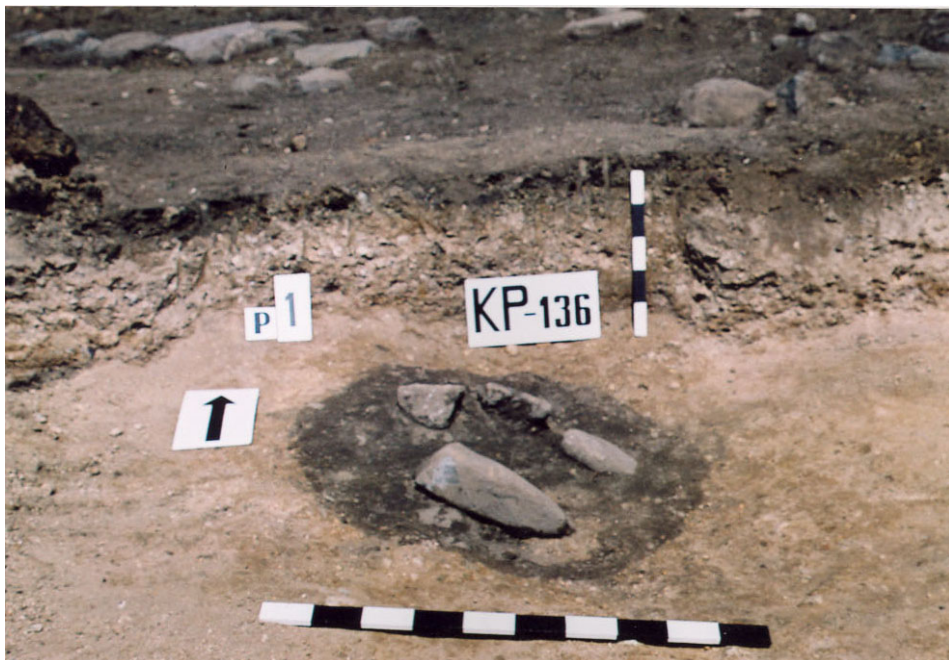
1457. საქონლის ძვლის ფრაგმენტი (ინვ. №1357), სათავსო 5, ორმო 4.

ნამოსახლარის ტერიტორიაზე კიდევ ორი ორმო გაითხარა, რომლებიც სახლებთან არ არის დაკავშირებული.

ორივე მათგანი № 3 სახლის დასავლეთით 4,0 მ და № 4 სახლის სამხრეთით 3,0 მ დაცილებით არის ამოჭრილი. მათი პირი „ტოპ-სოილის“ დონეზე დაფიქსირდა და ამდენად სახლების კედლების ზედა დონეს უთანაბრდებოდა (ამავე დონეზე გამოვლინდა № 5 სახლის ორმოებიც). ორმოების თავზე ქვაყრილი არ დაფიქსირებულა.

ორმო № 1

მდებარეობს I ნაკვეთის 6 E კვადრატის სამხრეთ-აღმოსავლეთ კუთხეში. მას ძირისაკენ შევიწროვებული ცილინდრის ფორმა აქვს. პირის დიამეტრი 1,1 მ-ია, ძირისა 0,8 მ, სიღრმე 1,1 მ. შევსებული იყო შავი მიწით (სურ. 4-308; ტაბ. 4-XLVIII).

სურ. 4-308. სახლების გარეთ გამოვლენილი № 1 სამეურნეო ორმო

ორმოში აღმოჩნდა:

1458. ჭურჭლის პირის ფრაგმენტი (ინვ. № 960), თიხის, მოყავისფროდ გამომწვარი, შეიცავს ობსიდიანის მინარევებს, აქვს მრგვალი ბაკო და ოდნავ გადაშლილი პირი. კეცის სისქე – 0,5 სმ (სურ. 4-205, 1).

1459. ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 961), თიხის, მოყავისფრო-მოშავოდ გამომწვარი. თიხა შეიცავს წვრილ მინარევებს. დიდი, ყურიანი ჭურჭელი უნდა ყოფილიყო. კეცის სისქე – 0,8 სმ.

1460. ჭურჭლის ძირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 962), წვრილმინარევებიანბ თიხის, მოშავო-მოყავისფროდ გამომწვარი. კეცის სისქე – 0,6 სმ.

ორმო № 2

მდებარეობს I ნაკვეთის 6 H კვადრატის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში, № 1 ორმოს სამხრეთით 0,6 მ დაცილებით. დაზიანდა სადაზვერვო თხრილების ექსკავატორით გავლებიან. შემორჩა მხოლოდ მისი ძირი, რომელიც № 1 ორმოს ძირის დონეზეა. სავარაუდოა, რომ ორივე ორმოს თანაბარი სიმაღლე ჰქონდა.

ორმოს დიამეტრი 0,45 მ-ია, შემორჩენილი სიმაღლე 0,1 მ-ს უდრის. შევსებული იყო შავი მიწით.

ორმოში აღმოჩნდა:

1461. სალესი (ინვ. № 997), ქვის. წაგრძელებული ოთხკუთხედის ფორმის. სიგრძე – 16 სმ, სიგანე – 8 სმ.

1462. ანატკეცი (ინვ. № 998), ობსიდიანის. დაუმუშავებელი.

1463. ანატკეცი (ინვ. № 999). ობსიდიანის, დაუმუშავებელი.

სურ. 4-309. ჯინისის ნამოსახლარი. სადაზვერვო თხრილი № 5. ხედი სამხრეთიდან.

სურ. 4-310. ჯინისის ნამოსახლარი. სადაზვერო თხრილი № 5. ხედი აღმოსავლეთიდან.

სურ. 4-311. ჯინისის ნამოსახლარი. სადაზვერო თხრილი № 6. ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან.

სურ. 4-312. ჯინისის ნამოსახლარი გათხრების დასრულების შემდეგ. საერთო ხედი სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან.

**ჯინისის ნამოსახლარზე აღმოჩენილი ობსიდიანების
იარაღების ტიპოლოგიური ანალიზი**

გვიანბრინჯაოს ხანის ჯინისის ნამოსახლარის გათხრების დროს აღმოჩნდა გაპობილი ქვის 445 ეგზემპლარი. გარდა ბაზალტის და კვარცის 2 ეგზემპლარისა, ყველა ობსიდიანის იყო. მათ შორის 338 ეგზემპლარს არ გააჩნია მეორადი დამუშავება და წარმოდგენენ სხვადასხვა ზომის და ფორმის ანატეცებს. დიდი უმრავლესობა მათ შორის მცირე ზომისაა - 261 ეგზემპლარი; მსხვილი - 29 ეგზემპლარია. ანატეცების დიდ რაოდენობას გააჩნია ატეცვის სიბრტყესთან ბლაგვი კუთხის მქონე ფართო დასარტყმელი მოედანი და გამოხატული დარტყმითი ბურცობები, რაც დამახასიათებელია მუსტიეს ხანისათვის. იმ მასალას შორის, რომელსაც არ გააჩნია მეორადი დამუშავება გვაქვს ნუკლეუსები - 11 ეგზემპლარი. 5 მათ შორის მუსტიერული იერისაა (2 - დისკოსებური და 3 ორმხრივ დაბრტყელებული (ინვ. №№ 306, 502, 505, 801, 1167). გვიანდელი იერის ნუკლეუსები 6 ეგზემპლარია; წარმოდგენილი არიან წვრილი ამორფული და ერთმხრივ დაბრტყელებული (ინვ. № 802) ცალეებით.

გაპობილი ობსიდიანი, რომელსაც გააჩნია მეორადი დამუშავება, სულ 48 ეგზემპლარია, ტექნიკურ-ტიპოლოგიური გამოკვლევის შედეგად გაირკვა, რომ შრომის იარაღები ეკუთვნის ორ არქეოლოგიურ პერიოდს - მუსტიეს და ალბათ, ენეოლითის ფინალურ ფაზას.

მუსტიეს ეპოქის იარაღს შორის გამოირჩევა:

1. საფხეკ-სახოკები - 5 ცალი (ინვ. №№ 310, 315, 318, 320, 568).
2. სახვრეტი - 3 ცალი (ინვ. №№ 310, 315, 318).
3. ამოღარული ანატეცები - 3 ცალი (ინვ. №№ 500, 805, 825).

4. ანატკეცები ნაწილობრივ დამაბლაგველები რეტუშით - 3 ცალი (ინვ. №№ 824, 1173, 1363).

ენეოლითის ფინალური ეტაპის ობსიდიანის იარაღს შორის გამოირჩევა შემდეგი:

1. ბოლოკიდურა საფხეკები - 3 ცალი (ინვ. №№ 798, 507, 1168). მათ შორის 1 ცალი დამზადებულია პრიზმისებურ ფირფიტაზე, რომლის სიგანე 1,3 სმ, ნაპირები გაფორმებული აქვს ბრტყელი რეტუშით, რომელიც ზურგზე გადადის და დაკბილულ გვერდებს ჰქმნის (ინვ. № 798).

2. მოკლე წვერებიანი სახვრეტები - 3 ცალი (ინვ. №№ 312, 503, 11618).

3. საჭრისი (ინვ. № 816).

4. სატეხები - 9 ცალი. მათ შორის 8 ცალი ერთი სამუშაო პირით და ერთი ცალი - სამი სამუშაო პირით (ინვ. №№ 307, 311, 509, 792, 797, 810, 1165, 1166).

5. ლამელა, რომლის სიგანე 2,3 სმ და სიგრძე - 5,8 სმ, წვრილი დამაბლაგველები რეტუშით - 1 ცალი (ინვ. № 1364).

6. ანატკეცები წვრილი, ან მსხვილი დამაბლაგველები რეტუშით - 6 ცალი (ინვ. №№ 508, 799, 1171, 1362).

7. ანატკეცები ფხისმიმცემი რეტუშით (ინვ. № 809).

დასკვნა:

ჯინისის ნამოსახლარის ნაგებობათა კონსტრუქცია და მოპოვებული არტეფაქტები გარკვეულ სიახლეებს შეიცავს, რომლებიც საშუალებას გვაძლევს შევისწავლოთ ნამოსახლართა დაგეგმარებასთან და სოლარიზაციასთან დაკავშირებული ზოგიერთი საკითხი.

ნამოსახლარის სტრატეგრაფია და სახლებში აღმოჩენილი არტეფაქტები მიუთითებენ, რომ ჯინისის ნამოსახლარი ორ სამშენებლო ფენას შეიცავს და წინასწარულად ძვ.წ. XVII-XVI სს და VIII-VII სს თარიღდება.

ამდენად მათი შესწავლა ნაწილობრივ შეავსებს დღემდე არსებულ ინფორმაციულ ნაკლებობას და ხელს შეუწყობს ისტორიული პროცესის აღდგენას.

გათხრების შედეგად არქეოლოგიური ძეგლებისაგან განთავისუფლებულია ენერგოკორიდორის ნათობსადენის, გაზსადენისა და გზის მონაკვეთები (სურ. 4-309, 310, 311, 312).

რეკომენდაცია:

სასურველია მე-4 ნაგებობის მთლიანად შესწავლა.

§ 4. ჯინისის ნამოსახლარი

სურათების აღწერა

- სურ. 4-1. ჯინისის ნამოსახლარის სავარუდო ტერიტორიის საერთო ხედი სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან. უკანა პლანზე ჩანს სოფლები ავრანლო და ყიზილ-ქილისა.
- სურ. 4-2. ჯინისის ნამოსახლარი. გაზსადენის მილების შედუღების პროცესი. ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 4-3. ნავთობსადენის ტრასის 136-ე კმ. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-4. ჯინისის ნამოსახლარის საერთო ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-5. საველე სამუშაოების დასაწყისი. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-6. ტექნიკის მუშაობის დროს გამოჩენილი ქვის კედლის წყობის ფრაგმენტი.
- სურ. 4-7. ჯინისის ნამოსახლარის საერთო ხედი დასავლეთიდან. სამუშაოს საწყისი ეტაპი.
- სურ. 4-8. ჯინისის ნამოსახლარის საერთო ხედი დასავლეთიდან. ფართობზე კვადრატების ბადის გავლება.
- სურ. 4-9. სახლი № 1, თხრის საწყისი ეტაპი. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-10. თხრის საწყისი ეტაპი. ხედი აღმოსავლეთიდან. წინა პლანზე სახლი № 1.
- სურ. 4-11. სახლი № 1. ჩანს ქვის კედლების კონტურები. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-12. სახლი № 1. ჩანს ქვის კედლების კონტურები. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-13. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. 98).
- სურ. 4-14. სახლი № 1. სამხრეთი ნახევრის თხრა. ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან.
- სურ. 4-15. სახლი № 1. სამხრეთი ნახევრის თხრა. ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან.
- სურ. 4-16. სახლი № 1. ცენტრალური ნაწილი. ქვის ფილებით მოკირწყლული იატაკის ფრაგმენტი და ირმის სამტოტა რქა.
- სურ. 4-17. სახლი № 1. ცენტრალური ნაწილი. ირმის სამტოტა რქა.
- სურ. 4-18. სახლი № 1. ცენტრალური ნაწილი. ქვის ფილებით მოკირწყლული იატაკის ფრაგმენტი. უკანა პლანზე ხის ბოძების ქვის ბალიშები. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-19. სახლი № 1. სამხრეთ-დასავლეთი ნაწილი. ჩანს ხის ბოძების ფოსოები დასავლეთი და სამხრეთი კედლების შიდა მხარეს. შუაში მსხვილფეხა საქონლის ქვედა ყბის ფრაგმენტი. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-20. სახლი № 1. სამხრეთ-დასავლეთი ნაწილი. შუაში მსხვილფეხა საქონლის ქვედა ყბის ფრაგმენტი. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-21. სახლი № 1. აღმოსავლეთი კედლის შუა ნაწილი. № 3 კერის ნაშთი. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-22. სახლი № 1. ჩრდილო-აღმოსავლეთი კედლის მომრგვალებული კუთხე. შუა ნაწილში ქვის კერის ნაშთი. ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 4-23. სახლი № 1. ჩრდილო-აღმოსავლეთ კუთხეში № 1 კერის ნაშთი. ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 4-24. სახლი № 1. № 1 კერის ნაშთი. ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 4-25. სახლი № 1. აღმოსავლეთი კედლის შუა ნაწილთან სამეურნეო ორმო № 4 და კერა № 2 ძირის ნაშთი. სამეურნეო ორმოში ჩანს საქონლის ქვედა ყბის ფრაგმენტი. ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 4-26. სახლი № 1. კერა № 3 ძირის ნაშთი. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-27. სახლი № 1. დასავლეთი კედლის შუა ნაწილთან ქვის ფილებით შეკრული ღუმელის ნაშთი. ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 4-28. სახლი № 1. დასავლეთი კედლის შუა ნაწილთან ქვის ფილებით შეკრული ღუმელის ნაშთი. ხედი დასავლეთიდან.

- სურ. 4-29. სახლი № 1. დასავლეთი კედის შუა ნაწილთან ქვის ფილებით შეკრული ლუმელის ნაშთი პრეპარაციის შემდეგ. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-30. სახლი № 1. ინტერიერი. სამეურნეო ორმოები. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-31. სახლი № 1. ინტერიერი. სამეურნეო ორმო № 2. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-32. სახლი № 1. ინტერიერი. სამეურნეო ორმო № 3. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-33. სახლი № 1. ინტერიერი. სამეურნეო ორმო № 1. კედელთან ჩანს ირმის რქის ფუძისაგან გაკეთებული კვერთხის თავი. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-34. სახლი № 1. ინტერიერი. „ლუმელის“ აღმოსავლეთით მდებარე მცირე ზომის ორმო სასრესი ქვით. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-35. სახლი № 1. ინტერიერის სამხრეთ-დასავლეთი კუთხე. გადახურვის კონსტრუქციის ხის ბოძების ქვის ბალიშები და წრიული ორმოები. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-36. სახლი № 1. ინტერიერის ჩრდილო-აღმოსავლეთი კუთხე. გადახურვის კონსტრუქციის ხის ბოძის წრიული ორმო-ბუდე. ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 4-37. სახლი № 1. ინტერიერი. გადახურვის კონსტრუქციის ხის ბოძების ქვის ბალიშები, საბოძე და სამეურნეო ორმოები. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-38. სახლი № 1. ინტერიერი. ბრინჯაოს მახათი. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-39. სახლი № 1. ხელსაფეკვაი (ინვ. № 59).
- სურ. 4-40. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 129; 2. ინვ. № 165; 3. ინვ. № 124; 4. ინვ. № 62).
- სურ. 4-41. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 164; 2. ინვ. № 136; 3. ინვ. № 102).
- სურ. 4-42. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 65; 2. ინვ. № 114; 3. ინვ. № 141; 4. ინვ. № 115; 5. ინვ. № 85).
- სურ. 4-43. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 98; 2. ინვ. № 86; 3. ინვ. № 99; 4. ინვ. № 137).
- სურ. 4-44. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 83; 2. ინვ. № 174; 3. ინვ. № 120).
- სურ. 4-45. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 113; 2. ინვ. № 163).
- სურ. 4-46. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 193; 2. ინვ. № 139; 3. ინვ. № 153; 4. ინვ. № 125ა; 5. ინვ. № 125).
- სურ. 4-47. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 142; 2. ინვ. № 181; 3. ინვ. № 136; 4. ინვ. № 128).
- სურ. 4-48. სახლი № 1. სასრესები, ქვის (1. ინვ. № 182; 2. ინვ. № 140).
- სურ. 4-49. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 172; 2. ინვ. № 167).
- სურ. 4-50. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 212; 2. ინვ. № 242).
- სურ. 4-51. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 237; 2. ინვ. № 212; 3. ინვ. № 239).
- სურ. 4-52. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის გვერდის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 238; 2. ინვ. № 231).
- სურ. 4-53. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 243; 2. ინვ. № 236).
- სურ. 4-54. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის პირ-გვერდის ფრაგმენტი (1. ინვ. № 245).
- სურ. 4-55. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 275; 2. ინვ. № 296; 3. ინვ. № 273; 4. ინვ. № 292; 5. ინვ. № 261; 6. ინვ. № 293).
- სურ. 4-56. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 279; 2. ინვ. № 285; 3. ინვ. № 262).

- სურ. 4-57. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 259; 2. ინვ. № 265; 3. ინვ. № 276; 4. ინვ. № 264).
- სურ. 4-58. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 297; 2. ინვ. № 266).
- სურ. 4-59. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 258; 2. ინვ. № 302).
- სურ. 4-60. სახლი № 1. ქოთანის (1. ინვ. № 134).
- სურ. 4-61. სახლი № 1. თიხის ტაფისებრი ოთხკუთხა ჭურჭელი (1. ინვ. № 198).
- სურ. 4-62. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (1. ინვ. № 249).
- სურ. 4-63. სახლი № 1. ქოთანის (ინვ. № 278).
- სურ. 4-64. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის პირ-ყელის ფრაგმენტი (1. ინვ. № 284).
- სურ. 4-65. სახლი № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. № 303).
- სურ. 4-66. სახლი № 1. სასრესი ქვის (ინვ. № 304).
- სურ. 4-67. სახლი № 1. ქვის ხელსაფქვავის ფრაგმენტი (ინვ. № 305).
- სურ. 4-68. სახლი № 1. ობსიდიანის იარაღ-ანატკეცები (1. ინვ. № 307; 2. ინვ. № 315; 3. ინვ. № 306).
- სურ. 4-69. სახლი № 1. ობსიდიანის იარაღ-ანატკეცები (1. ინვ. № 310; 2. ინვ. № 316; 3. ინვ. № 312; 4. ინვ. № 320).
- სურ. 4-70. სახლი № 1. მახათი, ბრინჯაოსი (ინვ. № 337).
- სურ. 4-71. სახლი № 1. უმბონი (ინვ. № 338).
- სურ. 4-72. სახლი № 1. მძივი, პასტის (ინვ. № 339).
- სურ. 4-73. სახლი № 1. ოსტეოლოგიური ფრაგმენტები (1. ინვ. № 356; 2. ინვ. № 367; 3,4. ინვ. №363; 5, ინვ. №340).
- სურ. 4-74. სახლი № 1. ოსტეოლოგიური ფრაგმენტები (1. ინვ. № 363; 2. ინვ. № 340).
- სურ. 4-75. სახლი № 1. წვრილფეხა საქონლის ქვედა ყბის ძვლები (1. ინვ. № 389; 2. ინვ. № 392ა).
- სურ. 4-76. სახლი № 1. ირმის რქის ფრაგმენტები (ინვ. № 392).
- სურ. 4-77. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 1. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 397; 2. ინვ. № 398).
- სურ. 4-78. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 1. კატის ძვლები (1, 2. ინვ. № 439).
- სურ. 4-79. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 1. კვერთხის თავი; ირმის რქის ფუძისაგან დამზადებული ოთხკუთხა გამჭოლი ნახვრეტით (1. ინვ. № 446).
- სურ. 4-80. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 1. მსხვილფეხა საქონლის ძვლის ფრაგმენტი (1. ინვ. № 571).
- სურ. 4-81. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 1. წვრილფეხა საქონლის ძვლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 572; 2. ინვ. № 575; 3. ინვ. № 587).
- სურ. 4-82. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 401; 2. ინვ. № 403; 3. ინვ. № 404).
- სურ. 4-83. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 402; 2. ინვ. № 405).
- სურ. 4-84. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (1. ინვ. № 406).
- სურ. 4-85. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 2. რკინის დანა (1. ინვ. № 426).
- სურ. 4-86. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 411; 2. ინვ. № 413; 3. ინვ. № 412).
- სურ. 4-87. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 3. თიხის საღვებლის ფრაგმენტები (ინვ. № 428 - 1. პირი, 2. მუცელი, 3. ძირი).

- სურ. 4-88. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 3. ობსიდიანის ანატკეცი (1. ინვ. № 437).
- სურ. 4-89. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 417; 2. ინვ. № 418; 3. ინვ. № 416).
- სურ. 4-90. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 423; 2. ინვ. № 420; 3. ინვ. № 422).
- სურ. 4-91. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 419; 2. ინვ. № 424; 3. ინვ. № 421).
- სურ. 4-92. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 4. რკინის დანა (1. ინვ. № 427).
- სურ. 4-93. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 4. ცხვრის ან თხის ზედა და ქვედა ყბები (1, 2. ინვ. № 453).
- სურ. 4-94. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 6. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1, 2. ინვ. № 434; 3. ინვ. № 431; 4. ინვ. № 432).
- სურ. 4-95. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 6. მემინდვრია (ინვ. № 458).
- სურ. 4-96. სახლი № 1. სამეურნეო ორმო № 6. კანჯარი (ინვ. № 459).
- სურ. 4-97. სახლი № 2. საერთო ხედი სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-98. სახლი № 2. თხრის I ეტაპის დასაწყისი. ხედი სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-99. სახლი № 2. თხრის II ეტაპის დასაწყისი. დასავლეთი კედლის ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-100. სახლი № 2. ჩრდილო-დასავლეთი კედელი 0,1-0,3 მ მიწის ფენის ალების შემდეგ. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-101. სახლი № 2. საერთო ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან 0,2-0,3 მ მიწის ფენის ალების შემდეგ.
- სურ. 4-102. სახლი № 2. ინტერიერი: ცენტრში ქვის ფილებიანი იატაკის ფრაგმენტი და ხის ბოძების ქვის ბალიშები. კედლების წინ გამოიკვეთა ორმოების კონფიგურაცია. საერთო ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-103. სახლი № 2. ქვის ფილებიანი იატაკის დონე ორმოების ამოსუფთავების შემდეგ. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-103'. სახლი № 2. ჩრდილო-დასავლეთი კედელი. კედლის ცენტრალურ ნაწილში კერა. ხედი სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-104. სახლი № 2. საერთო ხედი სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან. მარცხნივ № 6 სამეურნეო ორმო და კარის დაზიანებული ღიობი.
- სურ. 4-105. სახლი № 2. საერთო ხედი სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან. მარცხენა დაბალ კუთხეში კარის ღიობის ნაშთი და № 8 სამეურნეო ორმო ამოსუფთავებამდე.
- სურ. 4-106. სახლი № 2. დასავლეთი ნაწილის ხედი სამხრეთიდან. კედლის ცენტრალურ ნაწილში კერის ნაშთი.
- სურ. 4-107. სახლი № 2. 9C კვადრატში დაფიქსირებული ქვის ფილებით მოგებული იატაკის ნაშთი, მარჯვენა დაბალ კუთხეში ხის ბოძის ქვის ბალიში.
- სურ. 4-108. სახლი № 2. სამხრეთ-დასავლეთი კედლის ძირში გამართული ქვის ძირიანი კერის ნაშთი ნახშირისა და ნაცრის კვალით.
- სურ. 4-109. სახლი № 2. სამხრეთი ნაწილის ხედი. წინა პლანზე ქვის იატაკის ფრაგმენტი და ხის ბოძების ბაზისები. უკანა პლანზე სამხრეთ-დასავლეთი კედლის ფრაგმენტები. ჭრილში ჩანს კარის ღიობის ნაშთი.
- სურ. 4-110. სახლი № 2. სამხრეთი ნაწილის ხედი აღმოსავლეთიდან. სამხრეთ-დასავლეთი კედლის ფრაგმენტები, კარის ღიობის ნაშთი. კარის ღიობის სამხრეთ ნაწილში გამართული № 8 სამეურნეო ორმო. ხედი აღმოსავლეთიდან.

- სურ. 4-111. სახლი № 2. სამხრეთი ნაწილის ხედი დასავლეთიდან. სამხრეთ-დასავლეთი კუთხე, კარის ღიობის ნაშთი და მის შესასვლელში გამართული № 6 ორმო, რომლის სამხრეთითაა № 8 ორმო.
- სურ. 4-112. სახლი № 2. საერთო ხედი სამხრეთიდან. წინა პლანზე კარის ღიობი, № 6 და № 8 სამეურნეო ორმოები.
- სურ. 4-113. სახლი № 2. ჩრდილოეთი კედლის წინ გამართული №№ 1, 2, 3 სამეურნეო ორმოები პრეპარაციის შემდეგ. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-114. სახლი № 2. სამეურნეო ორმოების განლაგება. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-115. სახლი № 2. საერთო ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან.
- სურ. 4-116. სახლი № 2. საერთო ხედი სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან. გათხრების დასრულების შემდეგ.
- სურ. 4-117. სახლი № 2. ჩრდილო-დასავლეთ კუთხეში გამოვლენილი სამეურნეო ორმო № 1 პრეპარაციამდე.
- სურ. 4-118. სახლი № 2. ჩრდილო-დასავლეთ კუთხეში გამოვლენილი სამეურნეო ორმო № 1 პრეპარაციის პროცესში. ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 4-119. სახლი № 2. ჩრდილო კედლის შუა ნაწილში გამოვლენილი სამეურნეო ორმო № 2 პრეპარაციის პროცესში. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-120. სახლი № 2 და № 1. საერთო ხედი დასავლეთიდან გათხრების შემდეგ.
- სურ. 4-121. სახლი № 2. ქოთანის (1. ინვ. № 466).
- სურ. 4-122. სახლი № 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 469; 2. ინვ. № 468).
- სურ. 4-123. სახლი № 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 470; 2. ინვ. № 489).
- სურ. 4-124. სახლი № 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 475).
- სურ. 4-125. სახლი № 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 481; 2. ინვ. № 484; 3. ინვ. № 471; 4. ინვ. № 483; 5. ინვ. № 480).
- სურ. 4-126. სახლი № 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 487; 2. ინვ. № 486; 3. ინვ. № 486ა).
- სურ. 4-127. სახლი № 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 492; 2. ინვ. № 488; 3. ინვ. № 493; 4. ინვ. № 478; 5. ინვ. № 479).
- სურ. 4-128. სახლი № 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 490; 2. ინვ. № 473; 3. ინვ. № 467; 4. ინვ. № 491).
- სურ. 4-129. სახლი № 2. ჯამის პირ-გვერდი (1. ინვ. № 494).
- სურ. 4-130. სახლი № 2. ქვის სასრესი (1. ინვ. № 497).
- სურ. 4-131. სახლი № 2. სალესი ქვა (1. ინვ. № 495).
- სურ. 4-132. სახლი № 2. ქვის სანაყი (1. ინვ. № 496).
- სურ. 4-133. სახლი № 2. ქვის სანაყი (1. ინვ. № 498).
- სურ. 4-134. სახლი № 2. ქვის ხელსაფქვაკი (1. ინვ. № 499).
- სურ. 4-135. სახლი № 2. ობსიდიანის იარაღ-ანატკეცები (1. ინვ. № 502; 2. ინვ. № 507; 3. ინვ. № 505; 4. ინვ. № 508).
- სურ. 4-136. სახლი № 2. ძროხის კოჭი (1. ინვ. № 511; 2. ინვ. № 516).
- სურ. 4-137. სახლი № 2. ცხენის ძვლები (1. ინვ. № 522; 2. ინვ. № 518).
- სურ. 4-138. სახლი № 2. ძროხის დიდი ტერფის ძვალი (1. ინვ. № 524).
- სურ. 4-139. სახლი № 2. ქვის სანაყი (ინვ. № 564 1. გვერდხედი; 2. ზედხედი).
- სურ. 4-140. სახლი № 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 528; 2. ინვ. № 529; 3. ინვ. № 536; 4. ინვ. № 532; 5. ინვ. № 533; 6. ინვ. № 550).
- სურ. 4-141. სახლი № 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1-5. ინვ. № 538).
- სურ. 4-142. სახლი № 2. მძივი (1. ინვ. № 563).
- სურ. 4-143. სახლი № 2. ცხვრის ან თხის ქვედა ყბა (1. ინვ. № 592).

- სურ. 4-144. სახლი № 2. ცხვრის ან თხის ბეჭი (1. ინვ. № 598).
- სურ. 4-145. სახლი № 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (1. ინვ. № 552).
- სურ. 4-146. სახლი № 2. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 554; 2. ინვ. № 553; 3. ინვ. № 552).
- სურ. 4-147. სახლი № 2. ცხენის ფალანგა (1. ინვ. № 610).
- სურ. 4-148. სახლი № 2. ცხვრის ან თხის პირველი ფალანგა, გახვრეტილები (1. ინვ. № 613).
- სურ. 4-149. სახლი №3 გათხრის დასრულების შემდეგ. საერთო ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-150. სახლი №3. თხრის I ეტაპი. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-151. სახლი №3. თხრის II ეტაპი. სახლის პერიმეტრის დადაგენა. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-152. სახლი №3. თხრის III ეტაპი. ჩაქცეული კედლების პრეპარაციის პროცესი. მარჯვენა დაბალ კუთხეში ირმის რქა. (ინვ. № 958), მის გვერდით №3 სამეურნეო ორმოს კონტურები. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-153. სახლი №3. საერთო ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან. კედლები, იატაკის ღონე ორმოების ამოსუფთავებამდე. წინა პლანზე ჩანს მორღვეული კედელი და კარის ღიობი.
- სურ. 4-154. სახლი №3. გათხრის პროცესი, იატაკამდე 0,1-0,15 მ მაღლა ჩანს სამეურნეო ორმოების კონტურები, საბოძე ქვის ბალიშები (ცენტრში). ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-155. სახლი №3. იატაკის ღონე და სამეურნეო ორმოები გათხრების დასრულების შემდეგ. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-156. სახლი №3. კედლები, იატაკის I ღონე, სამეურნეო ორმოები. საერთო ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან.
- სურ. 4-157. სახლი №3. კედლები, იატაკის I ღონე, სამეურნეო ორმოები. ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან.
- სურ. 4-158. სახლი №3. ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 4-159. სახლი №3. ჩრდილო-დასავლეთ კუთხე, იატაკის II ღონე. საბოძე ქვის ბალიში, №1 კერის ძირი, ქვის ყუთი. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-160. სახლი №3. ჩრდილო-დასავლეთი კუთხე. იატაკის I ღონე. ქვის ფილებით შედგენილი ყუთი, №1 კერა (მარჯვნივ). იატაკზე აღმოჩენილი ინვენტარი. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-161. სახლი №3. სამეურნეო ორმო №6. ხელსაფქვავის ქვები.
- სურ. 4-162. სახლი №3. ირმის რქა (ინვ. №958)
- სურ. 4-163. სახლი №3. ირმის რქა (ინვ. №958)
- სურ. 4-164. სახლი №3. ირმის რქა (ინვ. №957)
- სურ. 4-165. სახლი №3. №8 სამეურნეო ორმოს ფსკერი თიხის ჭურჭლით (ინვ. №754), მარჯვნივ - კედლის ძირში №2 კერის ნაშთი და სანაცრე ნაწილი.
- სურ. 4-166. სახლი №3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №695; 2. ინვ. №717; 3. ინვ. №718).

- სურ. 4-167. სახლი №3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (ინვ. №719; 2. ინვ. №717; 3. ინვ. №718; 4. ინვ. №760; 5. ინვ. №715).
- სურ. 4-168. სახლი №3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №642; 2. ინვ. 756; 3. ინვ. №752).
- სურ. 4-169. სახლი №3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №767; 2. №759; 3. ინვ. №775; 4. ინვ. №758; 5. ინვ. №764).
- სურ. 4-170. სახლი №3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები 1. ინვ. №638; 2. ინვ. №656; 3. ინვ. №628).
- სურ. 4-171. სახლი №3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები. 1. ინვ. №662; 2. ინვ. №619; 3. ინვ. №684; 4. ინვ. №734; 5. ინვ. №646.
- სურ. 4-172. სახლი №3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები. 1. ინვ. №670; 2. ინვ. №669; 3. ინვ. №649; 4. ინვ. №749 5. ინვ. №654; 6. ინვ. №673.
- სურ. 4-173. სახლი №3. დერგის ფრაგმენტი (ინვ. №666).
- სურ. 4-174. სახლი №3. დოქის პირ-ყელი (ინვ. №667).
- სურ. 4-175. სახლი №3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები. 1. ინვ. №721; 2. ინვ. №676; 3. ინვ. №674.
- სურ. 4-176. სახლი №3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები. 1. ინვ. №657; 2. ინვ. №689; 3. ინვ. №691; 4. ინვ. №636.
- სურ. 4-177. სახლი №3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები. 1. ინვ. №709; 2. ინვ. №711; 3. ინვ. №710; 4. ინვ. №705.
- სურ. 4-178. სახლი №3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები. 1. ინვ. №687; 2. ინვ. №678; 3. ინვ. №664.
- სურ. 4-179. სახლი №3. საღვებლის ფრაგმენტი (ინვ. №736)
- სურ. 4-180. სახლი №3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები. 1. ინვ. №766; 2. ინვ. №762).
- სურ. 4-181. სახლი №3. სანაყი (ინვ. №777).
- სურ. 1-182. სახლი №3. ხელსაფეკავის ფრაგმენტი (ინვ. №779).
- სურ. 4-183. სახლი №3. ხელსაფეკავი (ინვ. №780).
- სურ. 4-184. სახლი №3. ხელსაფეკავის ფრაგმენტი (ინვ. №781).
- სურ. 4-185. სახლი №3. ხელსაფეკავის ფრაგმენტი (ინვ. №782).
- სურ. 4-186. სახლი №3. სანაყი (ინვ. №783).
- სურ. 4-187. სახლი №3. ხელსაფეკავის ფრაგმენტი (ინვ. №784).
- სურ. 4-188. სახლი №3. სანაყი (ინვ. №785).
- სურ. 4-189. სახლი №3. ხელსაფეკავის ფრაგმენტი (ინვ. №786).
- სურ. 4-190. სახლი №3. სასრესი (ინვ. №787).
- სურ. 4-191. სახლი №3. ხელსაფეკავის ფრაგმენტი (ინვ. №788).
- სურ. 4-192. სახლი №3. სანაყი (ინვ. №789).
- სურ. 4-193. სახლი №3. სალესები (1. ინვ. №791; 2. ინვ. №790).

- სურ. 4-194. სახლი №3. ობსიდიანის იარაღი (1. ინვ. №792; 2. ინვ. №798; 3. ინვ. №810; 4. ინვ. №809).
- სურ. 4-195. სახლი №3. ობსიდიანის იარაღები (1. ინვ. №801; 2. ინვ. №803; 3. ინვ. №825; 4. ინვ. №797; 5. ინვ. №816).
- სურ. 4-196. სახლი №3. მსხვილფეხა საქონლის ძვლები და ცხენის კბილები (1. ინვ. №843; 2. ინვ. №888; 3,5. ინვ. 890; 4. ინვ. №896; 6. ინვ. №877; 7. ინვ. №858; 8,9 ინვ. №889; 10. ინვ. №912; 11. ინვ. №882).
- სურ. 4-197. სახლი №3. მსხვილფეხა საქონლის ძვლების ფრაგმენტები. (ინვ. 1. №872; 2. ინვ. №906; 3. ინვ. №859).
- სურ. 4-198. სახლი №3. ცხვრის ან თხის ქვედა ყბა (2 ც.) (1,2. ინვ. № 919).
- სურ. 4-199. სახლი №3. თხის წვივის დიდი ძვალი (ინვ. №930).
- სურ. 4-200. სახლი №3. ცხვრის I ფალანგა (ინვ. №935).
- სურ. 4-201. სახლი №3. ცხვრის (თხის) ბეჭის ფრაგმენტი (1. ინვ. №946) წვივის ძვალი (2. ინვ. №943).
- სურ. 4-202. სახლი №3. ირმის რქა (1. ინვ. №957).
- სურ. 4-203. სახლი №3. ირმის რქა (1. ინვ. №958).
- სურ. 4-204. სახლი №3. ძროხის რქა (1. ინვ. №959).
- სურ. 4-205. სახლი №3. ჯამის ფრაგმენტი (ინვ. № 1011).
- სურ. 4-206. სახლი №3. ჭურჭლის ძირ-გვერდის ფრაგმენტი (ინვ. № 1015).
- სურ. 4-207. სახლი №3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები. 1. ინვ. №969; 2. ინვ. №968; 3. ინვ. №963; 4. ინვ. 972.
- სურ. 4-208. სახლი №3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (ინვ. №967).
- სურ. 4-209. სახლი №3. ორმო 1. ძროხის რქა (ინვ. №974); 2. ძროხის კოჭი (ინვ. №975); 3. ძროხის ზედა ყბა (ინვ. №976).
- სურ. 4-210. სახლი №3. თხის ფალანგა (1. ინვ. №981).
- სურ. 4-211. სახლი №3. ორმო 2. ჯამის ფრაგმენტი (1. ინვ. №984).
- სურ. 4-212. სახლი №3. ორმო 3. ჯამის ფრაგმენტი (ინვ. №1002).
- სურ. 4-213. სახლი №3. ორმო 3. ჯამის ფრაგმენტი (ინვ. №1003).
- სურ. 4-214. სახლი №3. ორმო 3. ჯამის ფრაგმენტი (ინვ. №1004).
- სურ. 4-215. სახლი №3. ორმო 3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №1008 2. ინვ. №1007).
- სურ. 4-216. სახლი №3. ორმო 3. ხელსაფეკვაი (1. ინვ. №1016).
- სურ. 4-217. სახლი №3. ორმო 3. მსხვილფეხა საქონლის ძვალი (ინვ. №1027).
- სურ. 4-218. სახლი №3. ორმო 4. სანაყი (ინვ. №1033).
- სურ. 4-219. სახლი №3. ორმო 4. ხელსაფეკვაი (1. ინვ. №1034).
- სურ. 4-220. სახლი №3. ორმო 4. ძროხის კოჭის ძვალი (ინვ. №1039).
- სურ. 4-221. სახლი №3. ორმო 5. სანაყი (1. ინვ. №1034 ა).

- სურ. 4-222. სახლი №3. ორმო 6. ხელსაფქვავი (ინვ. №1034 ბ).
- სურ. 4-222ა. სახლი №3. ორმო 6. ხელსაფქვავი (ინვ. №1034 გ).
- სურ. 4-223. სახლი №3. ორმო 8. ქილა (ინვ. №754).
- სურ. 4-223ა. სახლი №3. ორმო 8. ქილა (ინვ. №754). ზედხედი.
- სურ. 4-224. სახლი №3. ორმო 8. ქილა (ინვ. №754). ხედი ჩრდილოეთიდან. თხრის პროცესი.
- სურ. 4-225. წინა პლანზე სახლი №4. უკანა პლანზე №5 სახლის საერთო ხედი დასავლეთიდან. გათხრის პროცესი.
- სურ. 4-226. სახლი №4. გათხრების დაწყების მეორე ეტაპი. საერთო ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-227. სახლი №4. თხრის III ეტაპი. საერთო ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-228. სახლი №4. აღმოსავლეთის კედელი. შესასვლელი და მის სარხრეთით გამართული სამეურნეო ორმო №1. საერთო ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-229. სახლი №4. თხრის პროცესი. იატაკის დონემდე 0, 1 მ-ით მაღლა. საერთო ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 4-230. სახლი №4. გათხრების პროცესი. საერთო ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-231. სახლი 4. თხრის პროცესი. სამხრეთ-დასავლეთი კუთხე. ჩრდილო-დასავლეთი კედლის წინ აღმოჩენილი ქვის ბაზისის ხის ბოძებისათვის. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-232. სახლი 4. თხრის პროცესი. სამხრეთ-დასავლეთი კედლის წინ აღმოჩენილი 3 ცალი ქვის ბაზისი ხის ბოძისათვის. საერთო ხედი ჩრდილოეთიდან.
- სურ. 4-233 სახლი 4. თხრის პროცესი. დასავლეთი ნაწილი. შტ თშეგ ჭურჭლის ფრაგმენტი და კერა. საერთო ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-234. სახლი 4. თხრის პროცესი. სამხრეთ-დასავლეთი კუთხე. ჩრმსხვრეული ჭურჭელი იატაკის დონეზე. საერთო ხედი ჩრდილოეთიდან.
- სურ. 4. - 235. სახლი 4. თხრის პროცესი. სამხრეთ-დასავლეთი კუთხე. თიხის კოჭობი (ინვ. №1111) და ჭურჭლის ჭრაგმენტები. საერთო ხედი ჩრდილოეთიდან.
- სურ. 4-236. სახლი 4. თხრის პროცესი. სამხრეთ-დასავლეთი კუთხე. თიხის კოჭობი (ინვ. №1111). ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-237. სახლი 4. სახლის ინტერიერი. იატაკის დონე. საერთო ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-238. სახლი 4. დასავლეთი ნახევარი. იატაკის დონე. ჩრდილოეთ კიდეზე ქვით ნაგები ოვალური კერა. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-239. სახლი 4. დასავლეთი ნახევარი. ჩრდილოეთ კიდეზე ქვით ნაგები ოვალური კერა. თიხატკეპინილი იატაკის ფრაგმენტები. საბოძე ქვის ბალიში. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-240. სახლი 4. დასავლეთი ნახევარი. ჩრდილოეთ კიდეზე ქვით ნაგები ოვალური კერა. თიხატკეპინილი იატაკის ფრაგმენტები. საბოძე ქვის ბალიში. თიხის ჭურჭლის ნატეხები. ხედი სამხრეთიდან.

- სურ. 4-241. სახლი 4. ჩრდილოეთ კიდეზე ქვით ნაგები ოვალური კერა. თიხატკეპნილი იატაკის ფრაგმენტები. თიხის ჭურჭლის ნატეხები. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-242. სახლი 4. ჩრდილოეთ კიდეზე ქვით ნაგები ოვალური კერა. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-243. სახლი 4. აღმოსავლეთი ნახევარი. სამხრეთ-აღმოსავლეთი კედელი. შესასვლელი. თიხატკეპნილი იატაკის ფრაგმენტები. საბოძე ქვის ბალიშები. ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 4-244. სახლი 4. სამხრეთ-აღმოსავლეთ კიდეზე გაკეთებული პანდუსისებური შესასვლელი. სამხრეთი კედელი. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-245. სახლი 4. ჩრდილო-აღმოსავლეთი კიდე. ოვალური ფორმის სამეურნეო ორმო №1. მიწის ჩრდილოეთ კიდეზე, ჭრილში ჩანს ორმოს ზედა ნახევარი. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-246. სახლი 4. საერთო ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან.
- სურ. 4-247. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №1045; 2. ინვ. №1042; 3. ინვ. №1051; 4. ინვ. №1050).
- სურ. 4-248. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №1052; 2. ინვ. №1043; 3. ინვ. №1044).
- სურ. 4-249. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №1068; 2. ინვ. №1102; 3. ინვ. №1105).
- სურ. 4-250. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები. (1. ინვ. №1103; 2. ინვ. №1071; 3. ინვ. №1070; 4. ინვ. №1076).
- სურ. 4-251. სახელი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №1075)
- სურ. 4-252. სახელი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №1082)
- სურ. 4-253. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №1084; 2. ინვ. №1101).
- სურ. 4-254. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (1. ინვ. №1092)
- სურ. 4-255. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №1099; 2. ინვ. №1098; 3. ინვ. №1100).
- სურ. 4-256. სახლი 4. ქოთანის (1-2. ინვ. №1110)
- სურ. 4-257. სახლი 4. ქოთანის (1. ინვ. №1111)
- სურ. 4-258. სახლი 4. ქოთანის (1. ინვ. №1112)
- სურ. 4-259. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (1. ინვ. №1117)
- სურ. 4-260. სახლი 4. ქოთანის (1. ინვ. №1123)
- სურ. 4-261. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1,2. ინვ. №1141; 3,4. ინვ. №1047).
- სურ. 4-262. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1-2 ინვ. №1042).
- სურ. 4-263. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (1. ინვ. №1147).
- სურ. 4-264. სახლი 4. ხელსაფქვავი (1. ინვ. №1157).
- სურ. 4-265. სახლი 4. ქვის ნაიმუშები (1. ინვ. №1158; 2. ინვ. №1160; 3. ინვ. №1159).

- სურ. 4-266. სახლი 4. ობსიდიანის იარაღ-ანატკეცები (1. ინვ. №1165; 2. ინვ. №1161; 3. ინვ. №1168; 4. ინვ. №1166).
- სურ. 4-267. სახლი 4. ობსიდიანის იარაღ-ანატკეცები (1. ინვ. №1167; 2. ინვ. №1162; 3. ინვ. №1173).
- სურ. 4-268. სახლი 4. ობსიდიანის ანატკეცი (ინვ. № 1175)
- სურ. 4-269. სახლი 4. საქონლის კოჭები (1. ინვ. №1177; 2. ინვ. №1183; 3. ინვ. №1234).
- სურ. 4-270. სახლი 4. ცხოველთა ძვლები (1. ინვ. №1239; 2. ინვ. 1184)
- სურ. 4-271. სახლი 4. ცხოველთა ძვლები (1. ინვ. №1180; 2. ინვ. №1185; 3. ინვ. №1240; 4. ინვ. №1236; 5. ინვ. №1186)
- სურ. 4-272. სახლი 4. საქონლის კბილი. ზედხედი (1. ინვ. №1181)
- სურ. 4-273. სახლი 4. ძროხის ძვლები (1. ინვ. №1190; 2. ინვ. №1196).
- სურ. 4-274. სახლი 4. ცხენის, წვრილი და მსხვილფეხა საქონლის ძვლები (1. ინვ. №1202; 2. ინვ. №1201; 3. ინვ. №1200; 4. ინვ. №1197; 5. ინვ. №1199; 6. ინვ. №1198; 7. ინვ. №1193; 8. ინვ. №1188).
- სურ. 4-275. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №1251; 2. ინვ. №1262).
- სურ. 4-276. სახლი 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. №1261; 2. ინვ. №1264; 3. ინვ. №1268; 4. ინვ. №1256; 5. ინვ. №1263; 6. ინვ. №1265).
- სურ. 4-277. სახლი № 5. თხრის I ეტაპი. გამოვლენილია ქვყარილი. ხედი ჩრდილო-დასავლეთიდან.
- სურ. 4-278. სახლი № 5. თხრის II ეტაპი. ქვყარილის გაწმენდა. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-279. სახლი № 5. ქვყარილის ალების შემდეგ გამოვლენილი სამეურნეო ორმოები. ხედი ჩრდილოეთიდან.
- სურ. 4-280. სახლი № 5. ქვყარილის ალების შემდეგ გამოვლენილი სამეურნეო ორმოები. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-281. სახლი № 5. ქვყარილის ალების შემდეგ გამოვლენილი სამეურნეო ორმოები. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-282. სახლი № 5. სამეურნეო ორმოები №№ 1, 2, 3 და 4. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-283. სახლი № 5. ობსიდიანის იარაღ-ანატკეცი (1. ინვ. № 1362).
- სურ. 4-284. სახლი № 5. ობსიდიანის იარაღ-ანატკეცები (1. ინვ. № 1363; 2. ინვ. № 1331).
- სურ. 4-285. სახლი № 5. ობსიდიანის იარაღ-ანატკეცი (1. ინვ. № 1364).
- სურ. 4-286. სახლი № 5. ცხენის კოჭის ძვალი (ინვ. № 1293, 1294).
- სურ. 4-287. სახლი № 5. ძროხის კოჭი (ინვ. № 1296).
- სურ. 4-288. სახლი № 5. წვრილფეხა საქონლის ყბების ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1300; 2. ინვ. № 1302; 3. ინვ. № 1301).
- სურ. 4-289. სახლი № 5. სამეურნეო ორმო № 1. ხედი დასავლეთიდან.
- სურ. 4-290. სახლი № 5. ქოთანის (ინვ. № 1273).
- სურ. 4-291. სახლი № 5. თიხის ჭურჭელი (ინვ. № 1274).

- სურ. 4-292. სახლი № 5. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1278; 2. ინვ. № 1279; 3. ინვ. № 1283; 4. ინვ. № 1281).
- სურ. 4-293. სახლი № 5. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (1. ინვ. № 1282).
- სურ. 4-294. სახლი № 5. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1369; 2. ინვ. № 1367; 3. ინვ. № 1268).
- სურ. 4-295. სახლი № 5. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1370; 2. ინვ. № 1372; 3. ინვ. № 1371).
- სურ. 4-296. სახლი № 5. ქოთანის (ინვ. № 1305).
- სურ. 4-297. სახლი № 5. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1311; 2. ინვ. № 1316; 3. ინვ. № 1308).
- სურ. 4-298. სახლი № 5. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1312; 2. ინვ. № 1313).
- სურ. 4-299. სახლი № 5. ორმო № 2. ძროხის კოჭი (1. ინვ. № 1319).
- სურ. 4-300. სახლი № 5. ორმო № 3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1326; 2. ინვ. № 1325; 3. ინვ. № 1329).
- სურ. 4-301. სახლი № 5. ორმო № 3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1328; 2. ინვ. № 1327).
- სურ. 4-302. სახლი № 5. ორმო № 3. ძროხის ძვლები (1. ინვ. № 1333; 2. ინვ. № 1334).
- სურ. 4-303. სახლი № 5. ორმო № 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1340; 2. ინვ. № 1337).
- სურ. 4-304. სახლი № 5. ორმო № 3. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტი (1. ინვ. № 1338).
- სურ. 4-305. სახლი № 5. ორმო № 4. თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (1. ინვ. № 1343; 2. ინვ. № 1341).
- სურ. 4-306. სახლი № 5. ორმო № 4. თიხის ჭურჭლის პირ-გვერდი (1. ინვ. № 1344).
- სურ. 4-307. სახლი № 5. ორმო № 4. ძროხის ძვლები (1. ინვ. № 1350; 2. ინვ. № 1348).
- სურ. 4-308. სახლების გარეთ გამოვლენილი № 1 სამეურნეო ორმო.
- სურ. 4-309. ჯინისის ნამოსახლარი. სადაზვერვო თხრილი № 5. ხედი სამხრეთიდან.
- სურ. 4-310. ჯინისის ნამოსახლარი. სადაზვერვო თხრილი № 5. ხედი აღმოსავლეთიდან.
- სურ. 4-311. ჯინისის ნამოსახლარი. სადაზვერვო თხრილი № 6. ხედი სამხრეთ-დასავლეთიდან.
- სურ. 4-312. ჯინისის ნამოსახლარი გათხრების დასრულების შემდეგ. საერთო ხედი სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან.

§ 4. ჯინისის ნამოსახლარი

ტაბულების აღწერა

- ტაბ. 4-I. ჯინისის ნამოსახლარი. ტოპოგეგმა.
- ტაბ. 4-Ia. რუკა 1. ჯინისის ნამოსახლარი. KP 136.510.
- ტაბ. 4-II. ჯინისის ნამოსახლარი. ტოპოგეგმა.
- ტაბ. 4-III. ჯინის
ის ნამოსახლარი. გენგეგმა.
- ტაბ. 4-IV. ჯინისის ნამოსახლარი. ტოპოგეგმა.
- ტაბ. 4-V. ჯინისის ნამოსახლარი. გენგეგმა.
- ტაბ. 4-VI. ჯინისის ნამოსახლარი. ნაკვეთი I, II, III, IV. გენგეგმა.
- ტაბ. 4-VII. სახლები №№1, 2, 3, 4, 5. გეგმა
- ტაბ. 4-VIII. სახლი №1. გეგმა
- ტაბ. 4-IX. სახლი №1. ჭრილები.
- ტაბ. 4-X. სახლი №1. ღუმელი(?). გეგმა, ჭრილები.
- ტაბ. 4-XI. სახლი №1. ორმო №№ 1, 2. გეგმა, ჭრილები.
- ტაბ. 4-XII. სახლი №1. ორმო №№ 3, 4. გეგმა, ჭრილები.
- ტაბ. 4-XIII. სახლი №1. ორმო №№ 5, 6. გეგმა, ჭრილები.
- ტაბ. 4-XIV. სახლი №1. 1. ინვ. № 219; 2. ინვ. № 129; 3. ინვ. № 174; 4. ინვ. № 242; 5. ინვ. № 137ა; 6. ინვ. № 193; 7. ინვ. № 231; 8. ინვ. № 264; 9. ინვ. № 258.
- ტაბ. 4-XV. სახლი №1. 1. ინვ. № 259; 2. ინვ. № 212; 3. ინვ. № 262; 4. ინვ. № 153; 5. ინვ. № 261; 6. ინვ. № 275; 7. ინვ. № 274; 8. ინვ. №337.
- ტაბ. 4-XVI. სახლი №1. 1. ინვ. № 297; 2. ინვ. № 108; 3. ინვ. № 165; 4. ინვ. № 136; 5. ინვ. № 167; 6. ინვ. № 146; 7. ინვ. № 279; 8. ინვ. №172; 9. ინვ. № 277; 10. ინვ. № 276.
- ტაბ. 4-XVII. სახლი №1. 1. ინვ. № 59; 2. ინვ. № 140; 3. ინვ. № 139; 4. ინვ. № 60; 5. ინვ. № 99; 6. ინვ. № 102; 7. ინვ. № 65; 8. ინვ. № 115.
- ტაბ. 4-XVIII. სახლი №1. 1. ინვ. № 305; 2. ინვ. № 120; 3. ინვ. № 293; 4. ინვ. № 292; 5. ინვ. № 62; 6. ინვ. № 87; 7. ინვ. № 64.
- ტაბ. 4-XIX. სახლი №1. 1. ინვ. № 198; 2. ინვ. № 162; 3. ინვ. № 278; 4.ინვ. № 163
- ტაბ. 4-XX. სახლი №1. 1. ინვ. № 182; 2. ინვ. № 338; 3. ინვ. № 181; 4. ინვ. № 236; 5. ინვ. № 239; 6. ინვ. № 237; 7. ინვ. № 238.
- ტაბ. 4-XXI. სახლი №1. 1. ინვ. № 284; 2. ინვ. № 285; 3. ინვ. № 247; 4. ინვ. № 85; 5. ინვ. № 141; 6. ინვ. № 98; 7. ინვ. № 86.
- ტაბ. 4-XXII. სახლი №1. 1. ინვ. № 339; 2. ინვ. № 304; 3. ინვ. № 266; 4. ინვ. № 267; 5. ინვ. № 249; 6. ინვ. № 263; 7. ინვ. № 302; 8. ინვ. № 264; 9. ინვ. № 265.
- ტაბ. 4-XXIII. სახლი №1. 1. ინვ. № 134; 2. ინვ. № 113; 3. ინვ. № 114; 4. ინვ. № 245; 5. ინვ. № 142; 6. ინვ. № 143; 7. ინვ. № 128; 8. ინვ. № 296; 9. ინვ. № 125; 10. ინვ. № 124.
- ტაბ. 4-XXIV. სახლი №1. 1. ინვ. № 392ა; 2. ინვ. № 446.

- ტაბ. 4-XXV. სახლი №1. 1. ინვ. № 307; 2. ინვ. № 306; 3. ინვ. № 310; 4. ინვ. № 311; 5. ინვ. № 316.
- ტაბ. 4-XXVI. სახლი №1. 1. ინვ. № 315; 2. ინვ. № 318; 3. ინვ. № 312; 4. ინვ. № 320.
- ტაბ. 4-XXVII. სახლი №1. 1. ინვ. № 397; 2. ინვ. № 398; 3. ინვ. № 400.
- ტაბ. 4-XXVIII. სახლი №1. ორმო №2. 1. ინვ. № 426; 2. ინვ. № 405; 3. ინვ. № 403; 4. ინვ. № 404; 5. ინვ. № 402; 6. ინვ. № 406; 7. ინვ. №401.
- ტაბ. 4-XXIX. სახლი №1. ორმო №3: 1. ინვ. № 428; 2. ინვ. № 411. ორმო № 6: 3. ინვ. № 429; 4. ინვ. № 430; 5. ინვ. № 431; 6. ინვ. № 432; 7. ინვ. № 434.
- ტაბ. 4-XXX. სახლი №1. ორმო №4: 1. ინვ. № 427; 2. ინვ. № 420; 3. ინვ. № 422; 4. ინვ. № 423; 5. ინვ. № 416; 6. ინვ. № 424; 7. ინვ. № 418; 8. ინვ. № 421; 9. ინვ. № 417; 10. ინვ. № 419.
- ტაბ. 4-XXXI. სახლი №2. გეგმა.
- ტაბ. 4-XXXII. სახლი №2. ჭრილები.
- ტაბ. 4-XXXIII. სახლი №2. ორმო №№ 1, 2. გეგმა და ჭრილები.
- ტაბ. 4-XXXIV. სახლი №2. ორმო №№ 3, 4. გეგმა და ჭრილები.
- ტაბ. 4-XXXV. სახლი №2. ორმო №№ 5, 6. გეგმა და ჭრილები.
- ტაბ. 4-XXXVI. სახლი №2. 1. ინვ. № 484; 2. ინვ. № 542; 3. ინვ. № 541; 4. ინვ. № 475; 5. ინვ. № 488; 6. ინვ. № 489.
- ტაბ. 4-XXXVII. სახლი №2. 1. ინვ. № 494; 2. ინვ. № 477; 3. ინვ. № 549; 4. ინვ. № 550; 5. ინვ. № 548; 6. ინვ. № 478; 7. ინვ. № 479; 8. ინვ. № 493.
- ტაბ. 4-XXXVIII. სახლი №2. 1. ინვ. № 1; 2. ინვ. № 496; 3. ინვ. № 497.
- ტაბ. 4-XXXIX. სახლი №2. 1. ინვ. № 466. 2. ინვ. № 469; 3. ინვ. № 483; 4. ინვ. № 487. 5. ინვ. № 486; 6. ინვ. № 470.
- ტაბ. 4-XL. სახლი №2. 1. ინვ. № 473; 2. ინვ. № 481; 3. ინვ. № 480; 4. ინვ. № 468; 5. ინვ. № 467; 6. ინვ. № 490.
- ტაბ. 4-XLI. სახლი №2. 1. ინვ. № 495; 2. ინვ. № 499.
- ტაბ. 4-XLII. სახლი №2. 1. ინვ. № 502; 2. ინვ. № 503; 3. ინვ. № 505; 4. ინვ. № 500.
- ტაბ. 4-XLIII. სახლი №2. 1. ინვ. № 507; 2. ინვ. № 509; 3. ინვ. № 508. ორმო № 4: 4. ინვ. № 568.
- ტაბ. 4-XLIV. სახლი №2. ორმო №1: 1. ინვ. № 564; 2. ინვ. № 533; 3. ინვ. № 528; 4. ინვ. № 534; 5. ინვ. № 529; 6. ინვ. № 532.
- ტაბ. 4-XLV. სახლი №2. ორმო №2: 1. ინვ. № 563; 2. ინვ. № 536; 3. ინვ. № 536; 4-8. ინვ. № 538. ორმო №3: 9. ინვ. № 543; 10. ინვ. № 545; 11. ინვ. № 547.
- ტაბ. 4-XLVI. სახლი №2. ორმო №6: 1. ინვ. № 558; 2. ინვ. № 562; 3. ინვ. № 561; 4. ინვ. № 557; 5. ინვ. № 551; 6. ინვ. № 555; 7. ინვ. № 560.
- ტაბ. 4-XLVII. სახლი №2. ორმო №6: 1-2. ინვ. № 613; 3. ინვ. № 552; 4. ინვ. № 554; 5. ინვ. № 559; 6. ინვ. № 552; 7. ინვ. № 556; 8. ინვ. № 553; 9. ინვ. № 559.
- ტაბ. 4-XLVIII. სახლი №3. გეგმა
- ტაბ. 4-XLIX. სახლი №3. ჭრილი.

- ტაბ. 4-L. სახლი №3. ორმო № 1, 2. გეგმა და ჭრილები
- ტაბ. 4-LI. სახლი №3. ორმო № 3,4. გეგმა და ჭრილები
- ტაბ. 4-LII. სახლი №3. ორმო № 5,6. გეგმა და ჭრილები
- ტაბ. 4-LIII. სახლი №3-ის დასავლეთით ორმო № 1. გეგმა და ჭრილი.
- ტაბ. 4-LIV. სახლი №3. 1. ინვ. № 778; 2. ინვ. № 790; 3. ინვ. № 291; 4. ინვ. № 698; 5. ინვ. № 760; 6. ინვ. № 668; 7. ინვ. № 676; 8. ინვ. № 678.
- ტაბ. 4-LV. სახლი №3. 1. ინვ. № 667; 2. ინვ. № 174; 3. ინვ. № 639; 4. ინვ. № 758; 5. ინვ. № 708; 6. ინვ. № 675; 7. ინვ. № 677; 8. ინვ. № 751; 9. ინვ. № 696; 10. ინვ. № 759; 11. ინვ. № 707; 12. ინვ. № 734.
- ტაბ. 4-LVI. სახლი №3. 1. ინვ. № 669; 2. ინვ. № 775; 3. ინვ. № 670; 4. ინვ. № 649; 5. ინვ. № 672; 6. ინვ. № 671; 7. ინვ. № 683; 8. ინვ. № 699; 9. ინვ. № 773.
- ტაბ. 4-LVII. სახლი №3. 1. ინვ. № 789; 2. ინვ. № 959; 3. ინვ. № 768; 4. ინვ. № 650; 5. ინვ. № 673; 6. ინვ. № 771; 7. ინვ. № 736.
- ტაბ. 4-LVIII. სახლი №3. 1. ინვ. № 786; 2. ინვ. № 785; 3. ინვ. № 935; 4. ინვ. № 686; 5. ინვ. № 687.
- ტაბ. 4-LIX. სახლი №3. 1. ინვ. № 664; 2. ინვ. № 787; 3. ინვ. № 749; 4. ინვ. № 743; 5. ინვ. № 784; 6. ინვ. № 788.
- ტაბ. 4-LX. სახლი №3. 1. ინვ. № 752; 2. ინვ. № 689; 3. ინვ. № 691; 4. ინვ. № 660; 5. ინვ. № 742; 6. ინვ. № 643; 7. ინვ. № 663; 8. ინვ. № 690; 9. ინვ. № 693; 10. ინვ. № 746.
- ტაბ. 4-LXI. სახლი №3. 1. ინვ. № 765; 2. ინვ. № 764; 3. ინვ. № 767; 4. ინვ. № 654; 5. ინვ. № 728; 6. ინვ. № 653; 7. ინვ. № 681; 8. ინვ. № 680; 9. ინვ. № 694; 10. ინვ. № 682.
- ტაბ. 4-LXII. სახლი №3. 1. ინვ. № 684; 2. ინვ. № 662; 3. ინვ. № 730; 4. ინვ. № 629; 5. ინვ. № 651; 6. ინვ. № 644. 7. ინვ. № 646; 8. ინვ. № 741; 9. ინვ. № 731; 10. ინვ. № 685.
- ტაბ. 4-LXIII. სახლი №3. 1. ინვ. № 633; 2. ინვ. № 766; 3. ინვ. № 762; 4. ინვ. № 647; 5. ინვ. № 648.
- ტაბ. 4-LXIV. სახლი №3. 1. ინვ. № 679; 2. ინვ. № 750; 3. ინვ. № 655; 4. ინვ. № 721; 5. ინვ. № 656.
- ტაბ. 4-LXV. სახლი №3. 1. ინვ. № 666; 2. ინვ. № 700; 3. ინვ. № 636; 4. ინვ. № 638; 5. ინვ. № 725; 6. ინვ. № 722; 7. ინვ. № 701; 8. ინვ. № 627.
- ტაბ. 4-LXVI. სახლი №3. 1. ინვ. № 706; 2. ინვ. № 705; 3. ინვ. № 704; 4. ინვ. № 657; 5. ინვ. № 782; 6. ინვ. № 658; 7. ინვ. № 695.
- ტაბ. 4-LXVII. სახლი №3. 1. ინვ. № 642; 2. ინვ. № 709; 3. ინვ. № 616; 4. ინვ. № 622; 5. ინვ. № 710; 6. ინვ. № 711; 7. ინვ. № 630; 8. ინვ. № 717; 9. ინვ. № 641; 10. ინვ. № 631; 11. ინვ. № 720; 12. ინვ. № 716; 13. ინვ. № 734.
- ტაბ. 4-LXVIII. სახლი №3. 1. ინვ. № 715; 2. ინვ. № 617; 3. ინვ. № 712; 4. ინვ. № 719; 5. ინვ. № 714; 6. ინვ. № 713; 7. ინვ. № 702; 8. ინვ. № 777; 9. ინვ. № 718; 10. ინვ. № 703; 11. ინვ. № 930.
- ტაბ. 4-LXIX. სახლი №3. 1. ინვ. № 780; 2. ინვ. № 781.
- ტაბ. 4-LXX. სახლი №3. 1. ინვ. № 754; 2. ინვ. № 958; 3. ინვ. № 756; 4. ინვ. № 619; 5. ინვ. № 755; 6. ინვ. № 628.

- ტაბ. 4-LXXI. სახლი №3. 1. ინვ. № 783; 2. ინვ. № 776; 3. ინვ. № 779.
- ტაბ. 4-LXXII. სახლი №3. 1. ინვ. № 825; 2. ინვ. № 810; 3. ინვ. № 799; 4. ინვ. № 809; 5. ინვ. № 802.
- ტაბ. 4-LXXIII. სახლი №3. 1. ინვ. № 816; 2. ინვ. № 818; 3. ინვ. № 817; 4. ინვ. № 809.
- ტაბ. 4-LXXIV. სახლი №3. 1. ინვ. № 792; 2. ინვ. № 797; 3. ინვ. № 824; 4. ინვ. № 798; 5. ინვ. № 801.
- ტაბ. 4-LXXV. სახლი №3. ორმო №1: 1. ინვ. № 967; 2. ინვ. № 963; 3. ინვ. № 965; 4. ინვ. № 964; 5. ინვ. № 972; 6. ინვ. № 971; 7. ინვ. № 968; 8. ინვ. № 970; 9. ინვ. № 969; 10. ინვ. № 973; 11. ინვ. № 960; 12. ინვ. № 962.
- ტაბ. 4-LXXVI. სახლი №3. ორმო №2: 1. ინვ. № 986; 2. ინვ. № 984; 3. ინვ. № 985; 4. ინვ. № 984; 5. ინვ. № 997.
- ტაბ. 4-LXXVII. სახლი №3. ორმო №2: 1. ინვ. № 990; 2. ინვ. № 992; 3. ინვ. № 996; 4. ინვ. № 991.
- ტაბ. 4-LXXVIII. სახლი №3. ორმო №2: 1. ინვ. № 993; 2. ინვ. № 987; 3. ინვ. № 988; 4. ინვ. № 989; 5. ინვ. № 995; 6. ინვ. № 994.
- ტაბ. 4-LXXIX. სახლი №3. ორმო №3: 1. ინვ. № 1002; 2. ინვ. № 1003; 3. ინვ. № 1004; 4. ინვ. № 1011; 5. ინვ. № 1010; 6. ინვ. № 1016; 7. ინვ. № 1015; 8. ინვ. № 1012.
- ტაბ. 4-LXXX. სახლი №3. ორმო №4: 1. ინვ. № 1028; 2. ინვ. № 1032; 3. ინვ. № 1033; 4. ინვ. № 1034;
 ორმო №5: 5. ინვ. № 1034ა; 6. ინვ. № 1032ა; 7. ინვ. № 1032ბ.
- ტაბ. 4-LXXXI. სახლი №3. ორმო №6: 1. ინვ. № 1034გ; 2. ინვ. № 1034დ.
- ტაბ. 4-LXXXII. სახლი №3. ორმო №4: 1-3. ხელსაფქვავის ქვები.
- ტაბ. 4-LXXXIII. სახლი №3. ორმო №6: 1,2. ხელსაფქვავის ქვები.
- ტაბ. 4-LXXXIV. სახლი №4. გეგმა
- ტაბ. 4-LXXXV. სახლი №4. ჭრილები.
- ტაბ. 4-LXXXVI. სახლი №4. ორმო № 1, 2. გეგმა და ჭრილები.
- ტაბ. 4-LXXXVII. სახლი №4. 1. ინვ. № 1123; 2. ინვ. № 1124; 3. ინვ. № 1253; 4. ინვ. № 1254; 5. ინვ. № 1258; 6. ინვ. № 1259; 7. ინვ. № 1255; 8. ინვ. № 1125; 9. ინვ. № 1256.
- ტაბ. 4-LXXXVIII. სახლი №4. 1. ინვ. № 1075; 2. ინვ. № 1082; 3. ინვ. № 1133; 4. ინვ. № 1082.
- ტაბ. 4-LXXXIX. სახლი №4. 1. ინვ. № 1076; 2. ინვ. № 1092; 3. ინვ. № 1084; 4. ინვ. № 1074; 5. ინვ. № 1088.
- ტაბ. 4-XC. სახლი №4. 1. ინვ. № 1068; 2. ინვ. № 1115; 3. ინვ. № 1105; 4. ინვ. № 1097; 5. ინვ. № 1100; 6. ინვ. № 1095.
- ტაბ. 4-XCI. სახლი №4. 1. ინვ. № 1102; 2. ინვ. № 1071; 3. ინვ. № 1094; 4. ინვ. № 1093; 5. ინვ. № 1103; 6. ინვ. № 1069; 7. ინვ. № 1114; 8. ინვ. № 1113; 9. ინვ. № 1099; 10. ინვ. № 1098; 11. ინვ. № 1070; 12. ინვ. № 1072.
- ტაბ. 4-XCII. სახლი №4. 1. ინვ. № 1138; 2. ინვ. № 1137; 3. ინვ. № 1139; 4. ინვ. № 1140; 5-9. ინვ. № 1142; 10,11. ინვ. № 1011.
- ტაბ. 4-XCIII. სახლი №4. 1. ინვ. № 1091; 2. ინვ. № 1077; 3. ინვ. № 1079; 4. ინვ. № 1089; 5. ინვ. № 1185; 6. ინვ. № 1127; 7. ინვ. № 1130.

- ტაბ. 4-XCIV. სახლი №4. 1. ინვ. № 1110; 2. ინვ. № 1111; 3. ინვ. № 1112; 4. ინვ. № 1118; 5. ინვ. № 1116; 6. ინვ. № 1117; 7. ინვ. № 1252.
- ტაბ. 4-XCV. სახლი №4. 1. ინვ. № 1086; 2. ინვ. № 1087; 3. ინვ. № 1122; 4. ინვ. № 1260; 5. ინვ. № 1121; 6. ინვ. № 1120; 7. ინვ. № 1251; 8. ინვ. № 1261; 9. ინვ. № 1262.
- ტაბ. 4-XCVI. სახლი №4. 1. ინვ. № 1066; 2. ინვ. № 1064; 3. ინვ. № 1063; 4. ინვ. № 1060; 5. ინვ. № 1052; 6. ინვ. № 1051; 7. ინვ. № 1056; 8. ინვ. № 1055.
- ტაბ. 4-XCVII. სახლი №4. 1. ინვ. № 1045; 2. ინვ. № 1042; 3. ინვ. № 1044; 4. ინვ. № 1048; 5. ინვ. № 1043; 6. ინვ. № 1050; 7,8. ინვ. № 1047; 9. ინვ. № 1041; ორმო №1: 10. ინვ. № 1248.
- ტაბ. 4-XCVIII. სახლი №4. ზედაპირული მასალა: 1. ინვ. № 1156; 2. ინვ. № 1150; 3. ინვ. № 1151; 4. ინვ. № 1152; 5. ინვ. № 1155; 6. ინვ. № 1159.
- ტაბ. 4-XCIX. სახლი №4. ზედაპირული მასალა: 1. ინვ. № 1160; 2. ინვ. № 1157.
- ტაბ. 4-C. სახლი №4. ზედაპირული მასალა: 1. ინვ. № 1265; 2. ინვ. № 1263; 3. ინვ. № 1264; 4. ინვ. № 1266; 5. ინვ. № 1268; 6. ინვ. № 1147.
- ტაბ. 4-CI. სახლი №4. 1. ინვ. № 1167; 2. ინვ. № 1166; 3. ინვ. № 1168; 4. ინვ. № 1173; 5. ინვ. № 1171.
- ტაბ. 4-CII. სახლი №4. 1. ინვ. № 1165; 2. ინვ. № 1161; 3. ინვ. № 1162.
- ტაბ. 4-CIII. სახლი №5. ორმო № 1-4. გეგმა.
- ტაბ. 4-CIV. სახლი №5. ორმო № 1-4. ჭრილები.
- ტაბ. 4-CV. სახლი №5. ორმო № 1: 1. ინვ. № 1273; 2. ინვ. № 1372; 3. ინვ. № 1367; 4. ინვ. № 1282; 5. ინვ. № 1371; 6. ინვ. № 1370; 7. ინვ. № 1276; 8. ინვ. № 1277.
- ტაბ. 4-CVI. სახლი №5. ორმო № 1: 1. ინვ. № 1274; 2. ინვ. № 1281; 3. ინვ. № 1285; 4. ინვ. № 1275; 5. ინვ. № 1278; 6. ინვ. № 1280; 7. ინვ. № 1369; 8. ინვ. № 1279.
- ტაბ. 4-CVII. სახლი №5. ორმო № 2: 1. ინვ. № 1305; 2. ინვ. № 1313; 3. ინვ. № 1315; 4. ინვ. № 1312; 5. ინვ. № 1311; 6,7. ინვ. № 1308; 8. ინვ. № 1307; 9. ინვ. № 1316.
- ტაბ. 4-CVIII. სახლი №5. ორმო № 3: 1. ინვ. № 1325; 2. ინვ. № 1329; 3. 1322; 4. ინვ. № 1326; 5. ინვ. № 1330; 6. ინვ. № 1327; 7. ინვ. № 1324; 8. ინვ. № 1328.
- ტაბ. 4-CIX. სახლი №5. ორმო № 4: 1. ინვ. № 1344; 2. ინვ. № 1340; 3. ინვ. № 1337; 4. ინვ. № 1341; 5. ინვ. № 1343; 6. ინვ. № 1342; 7. ინვ. № 1345; 8. ინვ. № 1338.
- ტაბ. 4-CX. სახლი №5. ზედაპირული მასალა: 1. ინვ. № 1358; 2. ინვ. № 1294.
- ტაბ. 4-CXI. სახლი №5. ორმო № 3: 1. ინვ. № 1331; 2. ინვ. № 1364; 3. ინვ. № 1362; 4. ინვ. № 1363.
- ტაბ. 4-CXII. სახლი №5. ზედაპირული მასალა: 1. ინვ. № 4. სახლი №2. 2. ინვ. № 10; 3. ინვ. № 9; 4. ინვ. № 13.
- ტაბ. 4-CXIII. სახლი №5. ზედაპირული მასალა: 1. ინვ. № 42ა; 2. ინვ. № 42; 3. ინვ. № 42ა; 4. ინვ. № 42გ.

ტაბ. 4-CXIV. სახლი №3. ზედაპირული მასალა: 1. ინვ. № 28; 2. ინვ. № 32; 3-5. ინვ. № 18.

ტაბ. 4-CXV. სახლი №2. ზედაპირული მასალა: 1. ინვ. № 15; 2,3. ინვ. № 20.

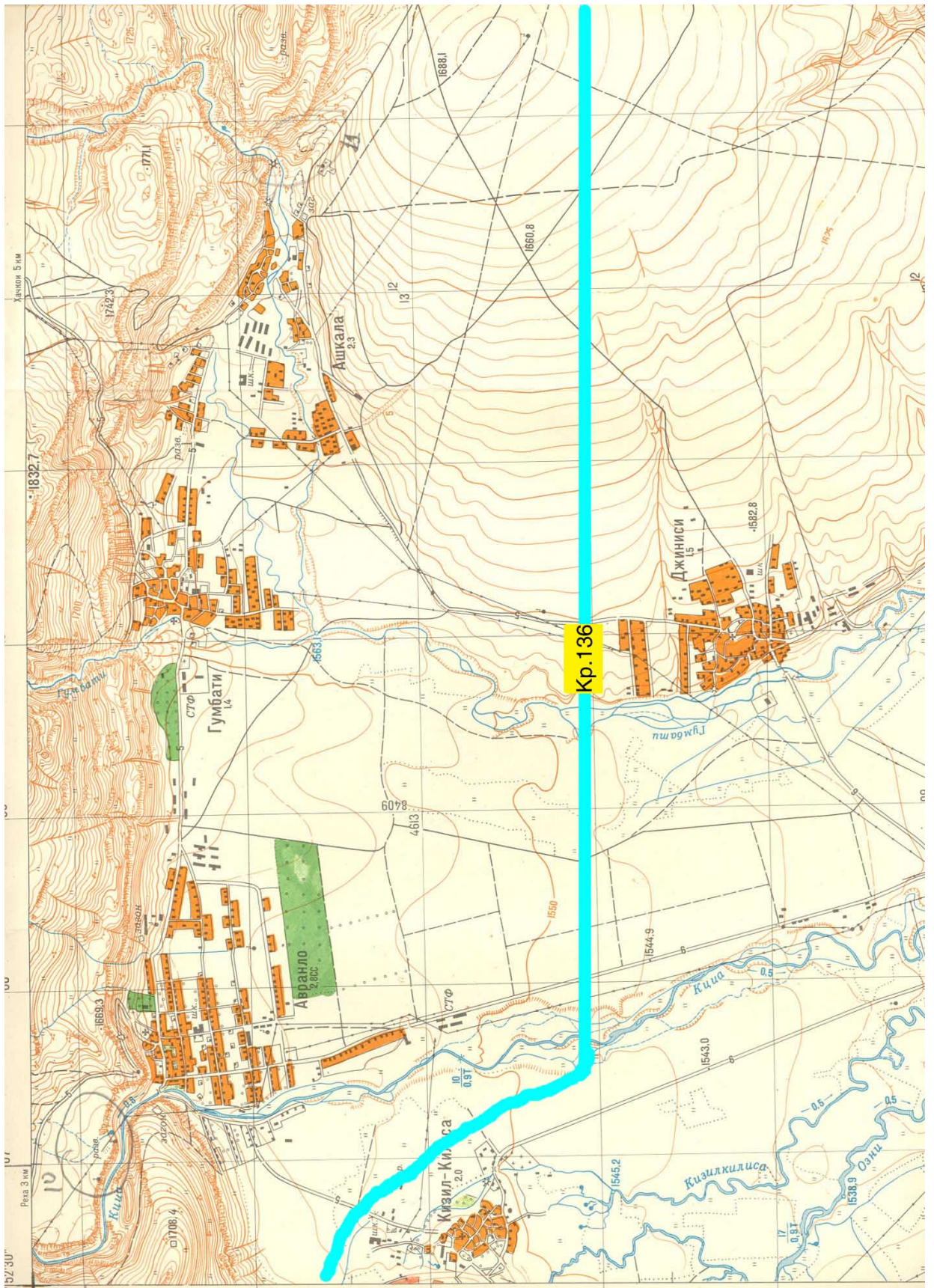
სახლი № 3. ზედაპირული მასალა: 4. ინვ. № 26; 5. ინვ. № 5; 6. ინვ. № 24; 7. ინვ. № 31

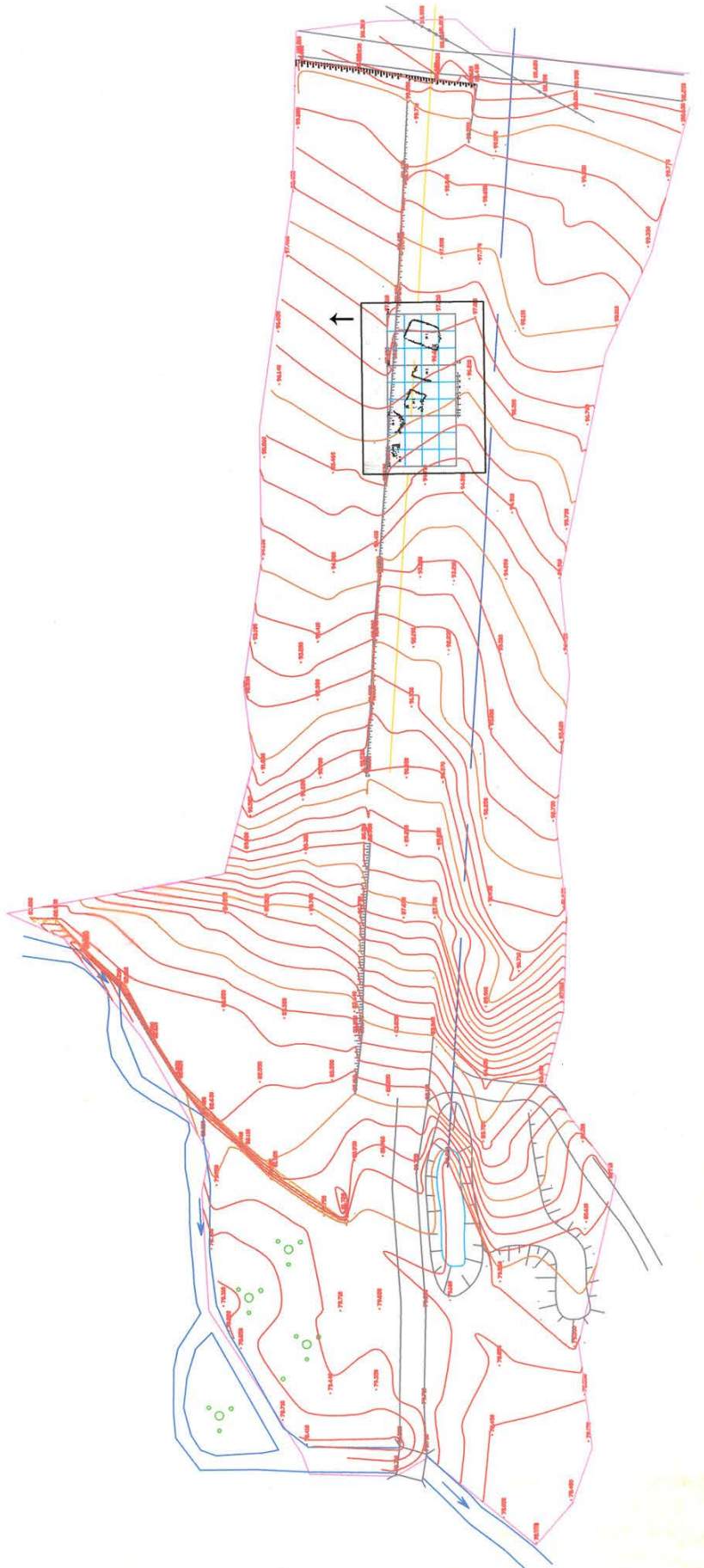
ტაბ. 4-CXVI. სახლი №4. ზედაპირული მასალა: 1. ინვ. № 35.

სახლი №5. ზედაპირული მასალა: 2. ინვ. № 40; 3. ინვ. № 41.

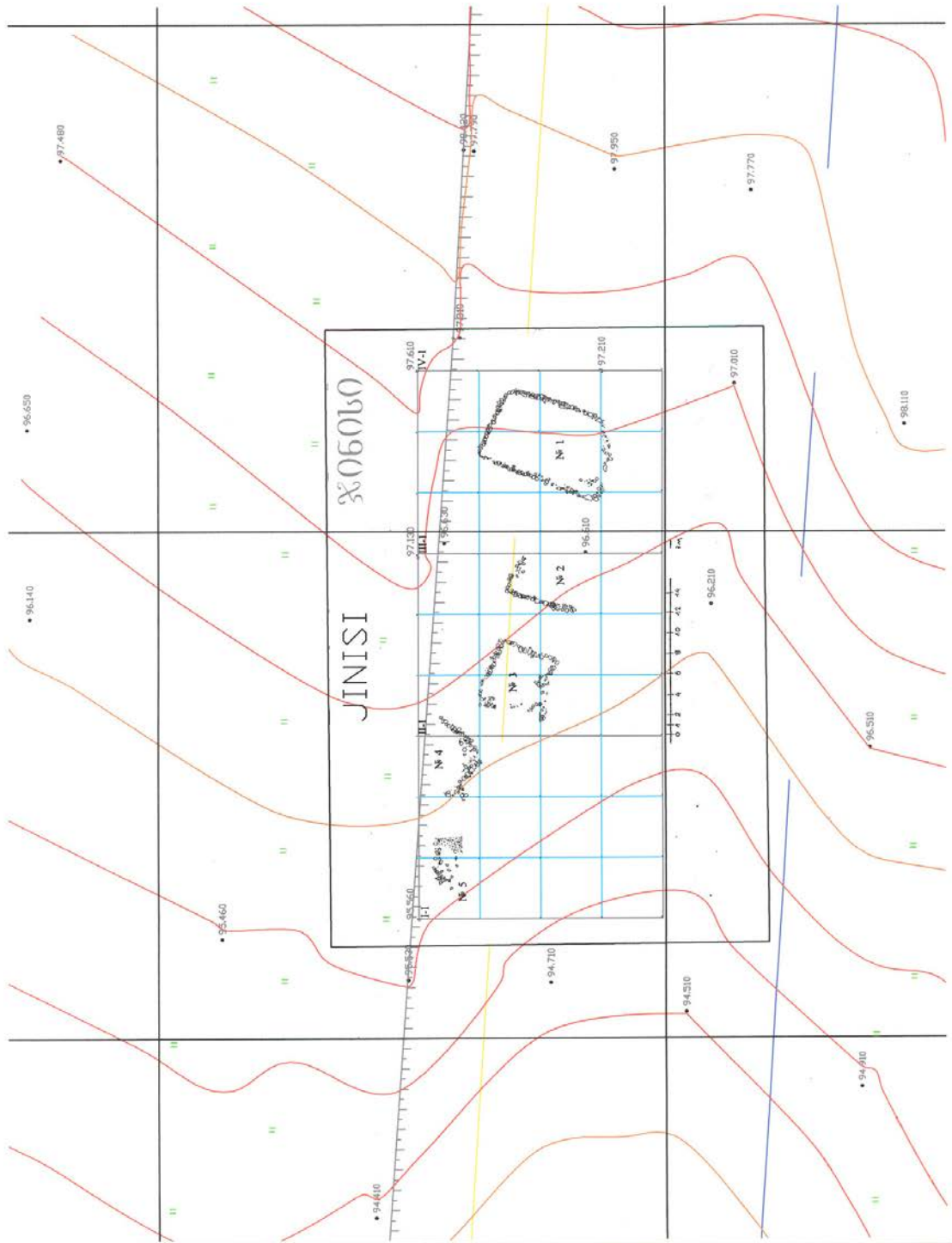
KP. 136: 4. ინვ. № 47; 5. ინვ. № 43; 6. ინვ. № 46.

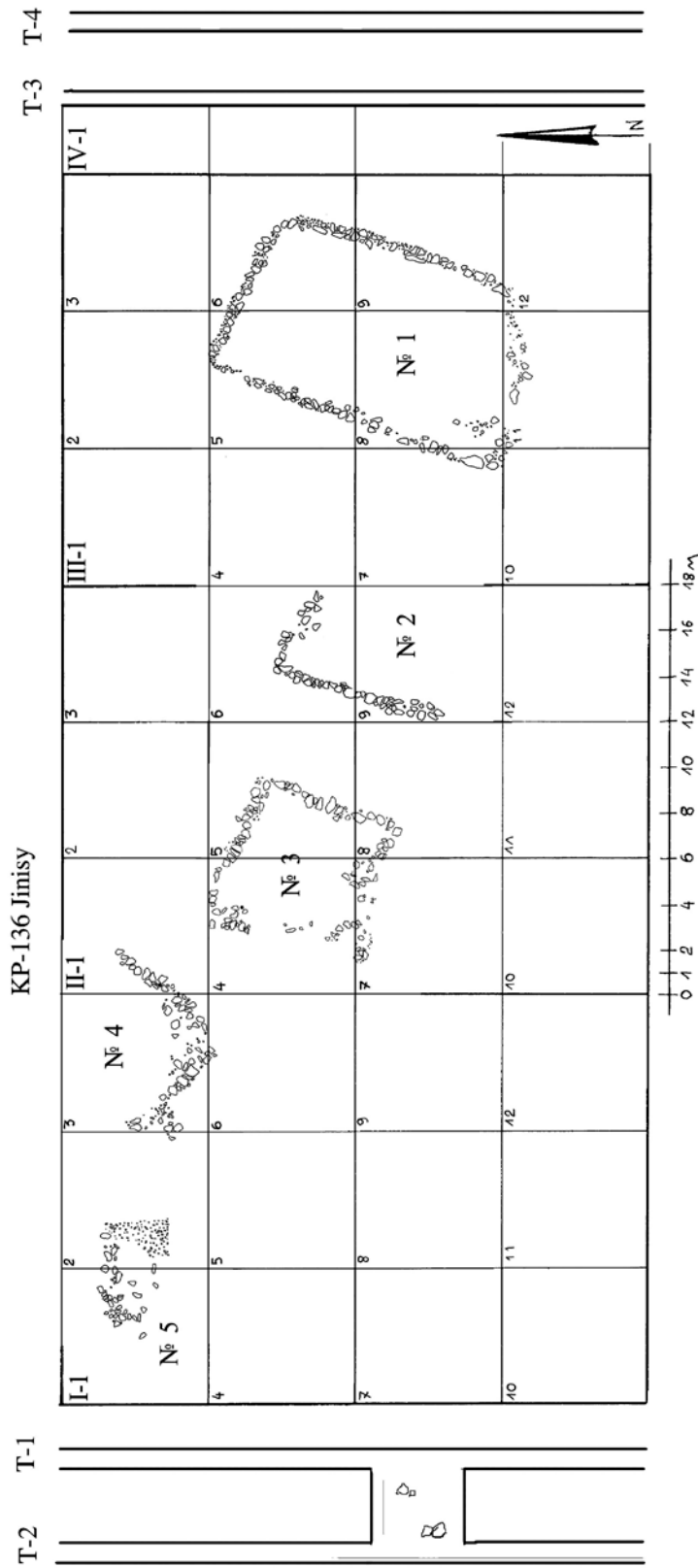
ტაბ. 4-CXVII. KP. 136-ის სამხრეთ კიდეებთან: 1. ინვ. № 43ა; 2. ინვ. № 49; 3,4. ინვ. № 48.

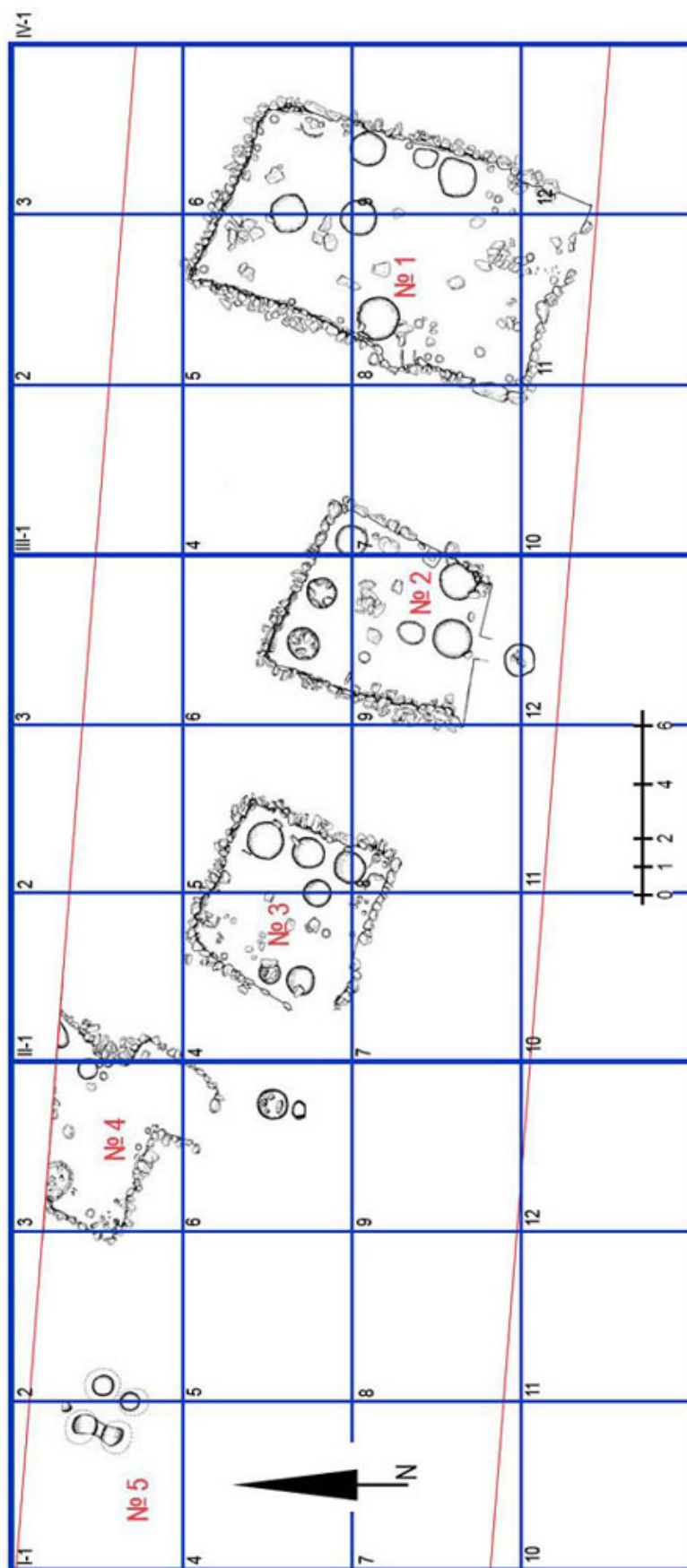

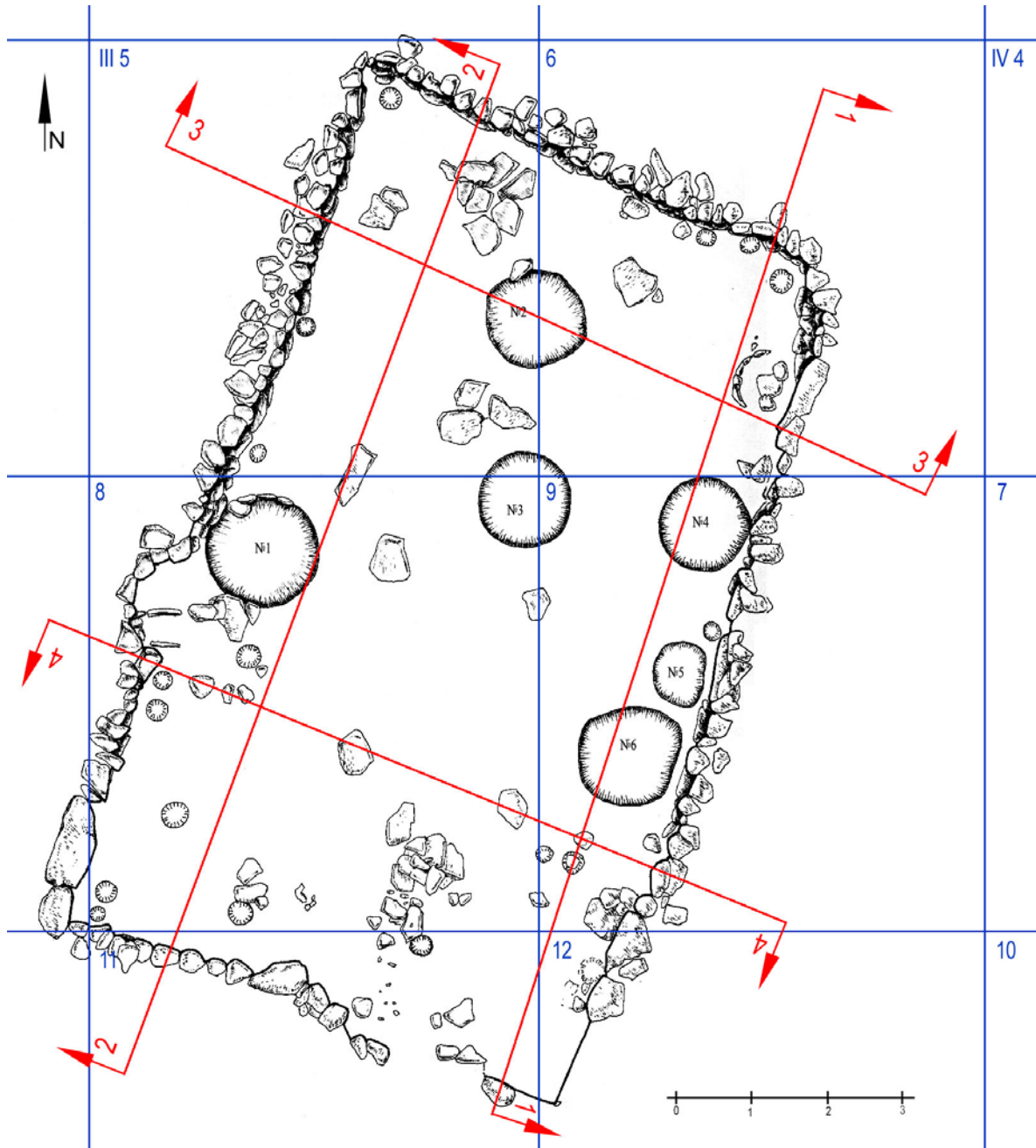

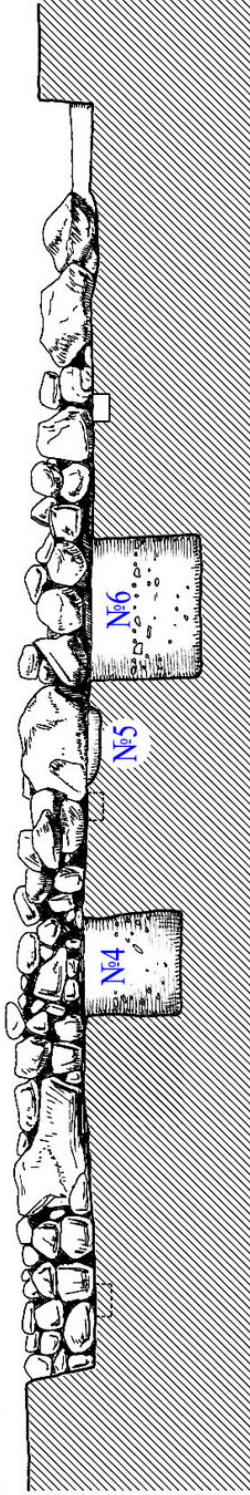

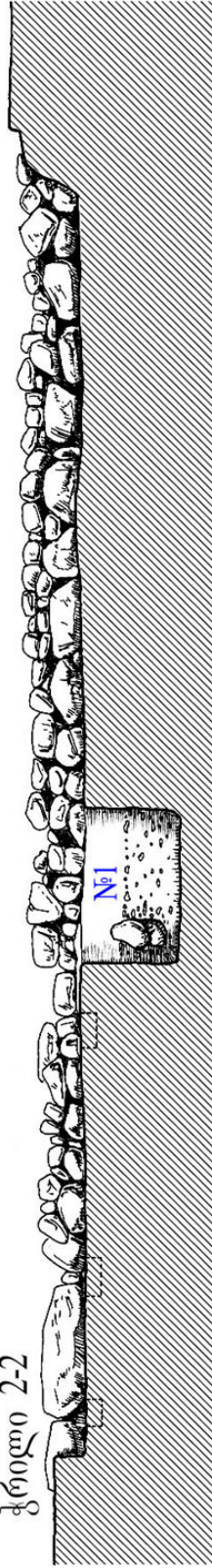

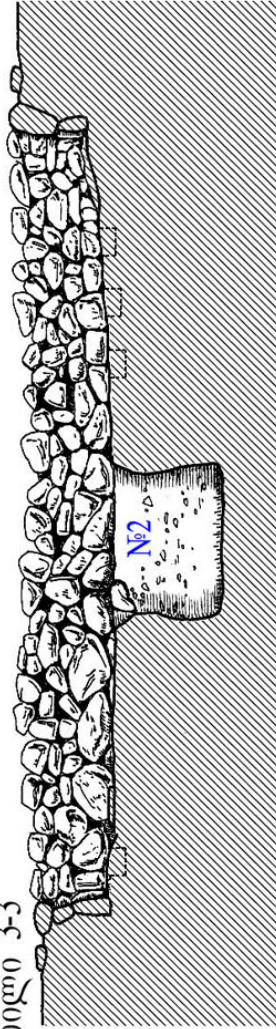
ჭრილი 1-1

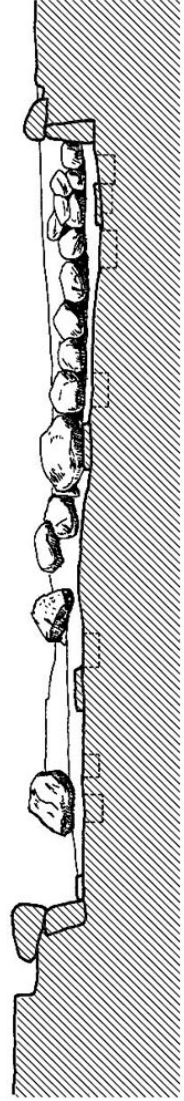
ჭრილი 2-2

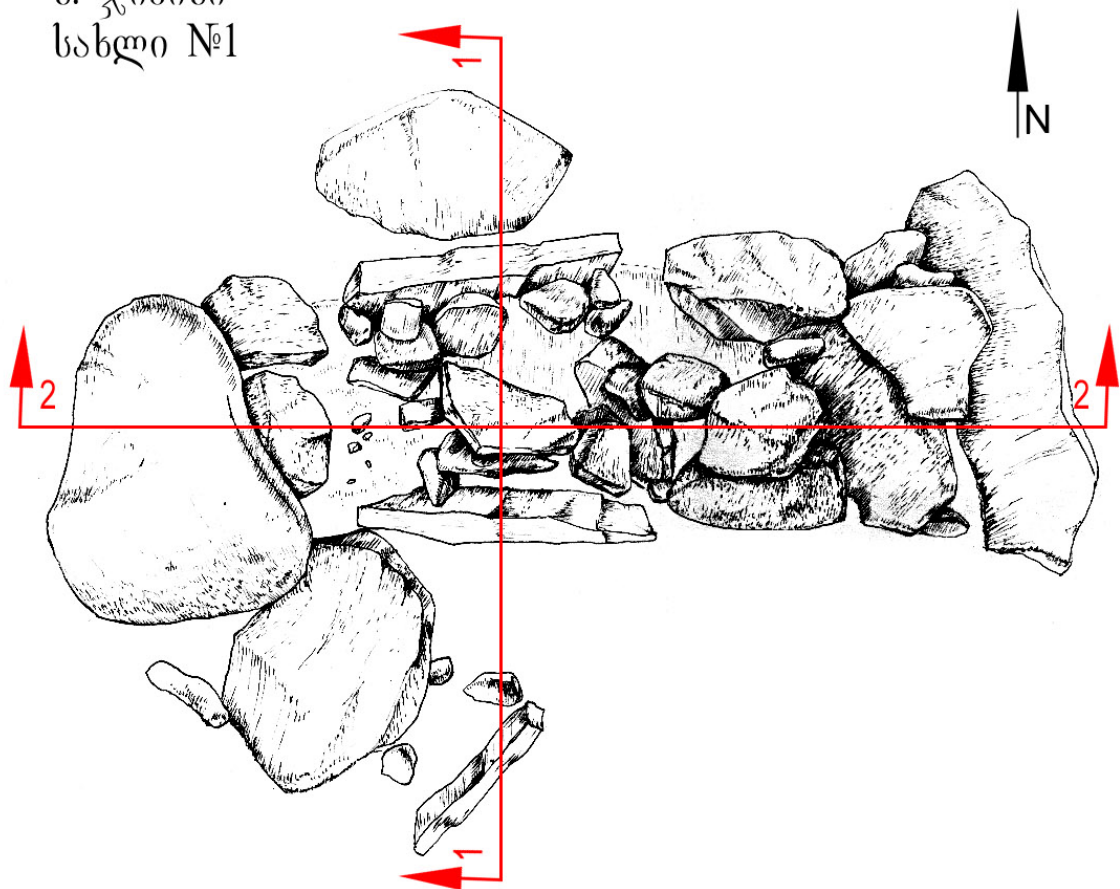
ჭრილი 3-3

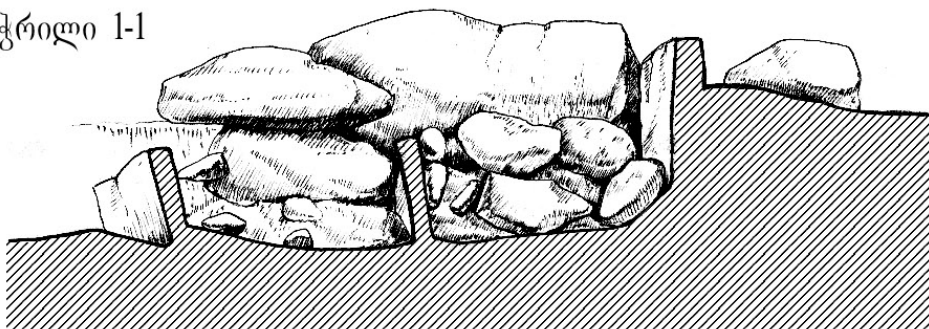
ჭრილი 4-4

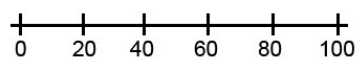
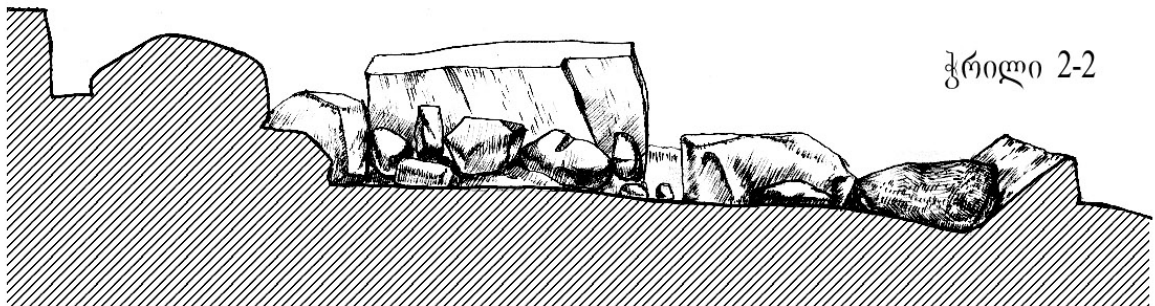
ს. ჯინისი
სახლი №1

ჭრილი 1-1

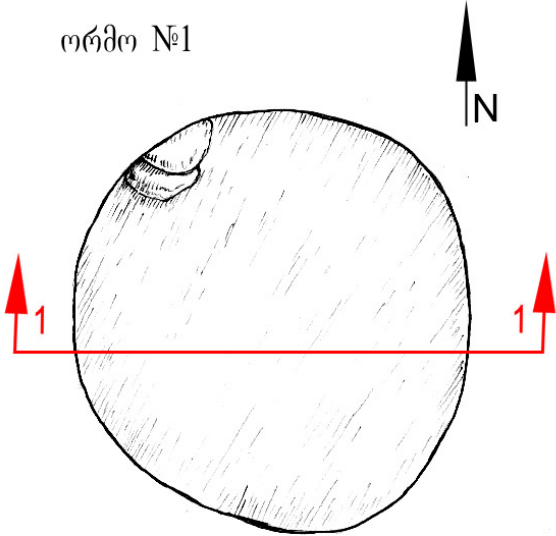

ჭრილი 2-2

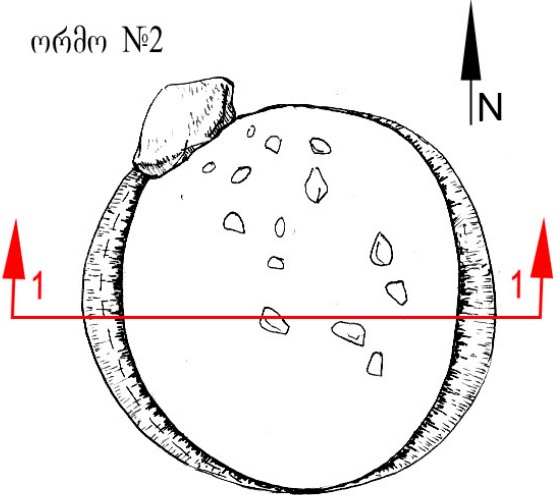

ს. ჯინისი
სახლი №1

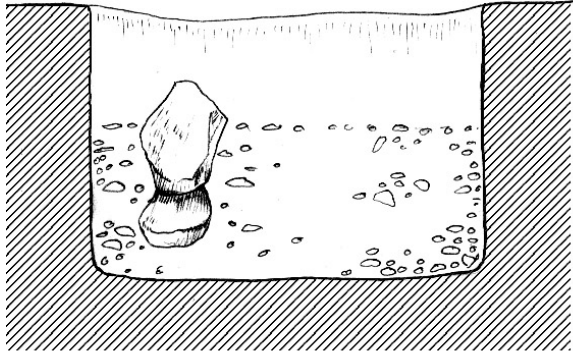
ორმო №1

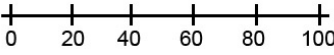
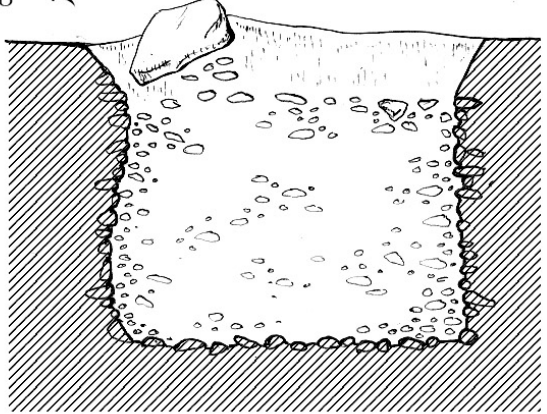
ორმო №2

ჭრილი 1-1

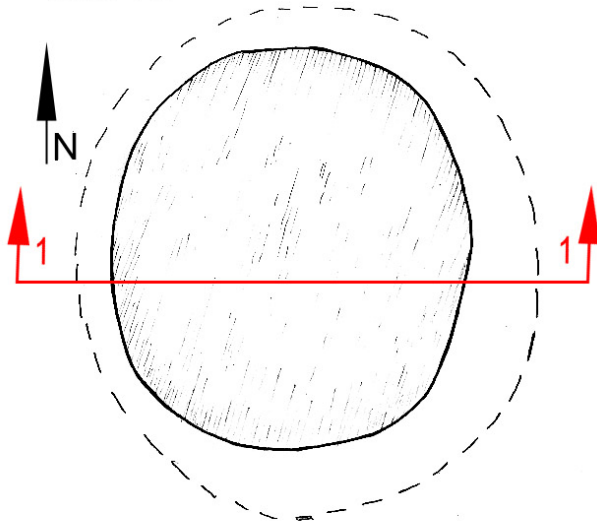

ჭრილი 1-1

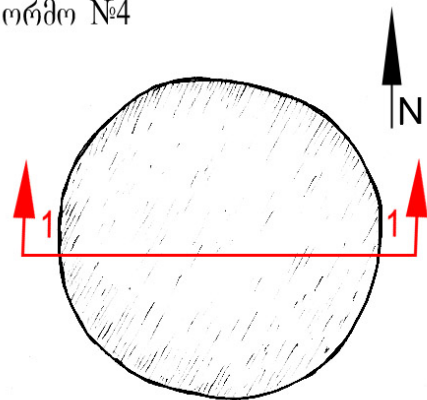

ს. ჯინისი
სახლი №1

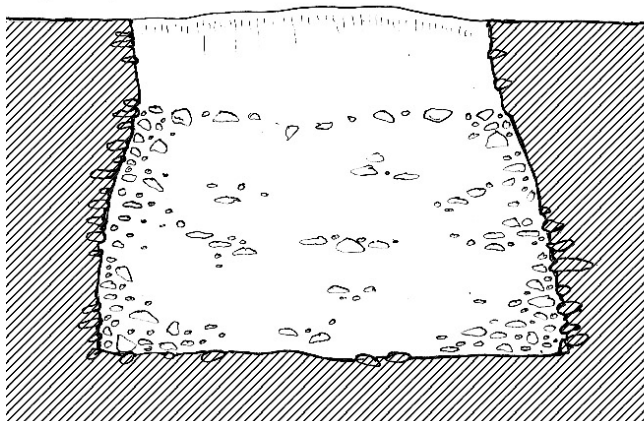
ორმო №3

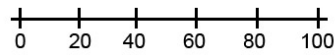
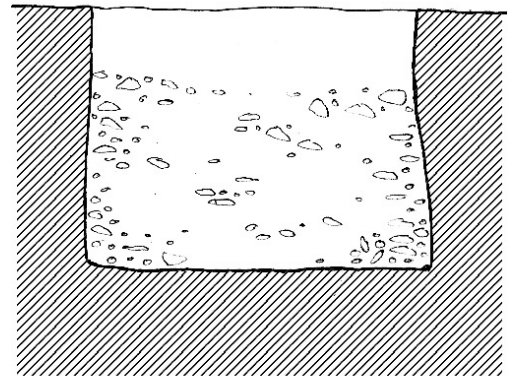
ორმო №4

ჭრილი 1-1

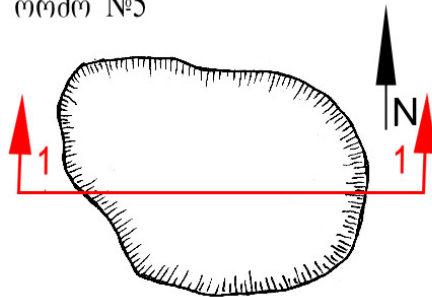

ჭრილი 1-1

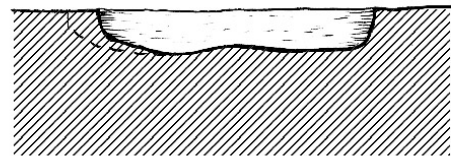

ს. ჯინისი
სახლი №1

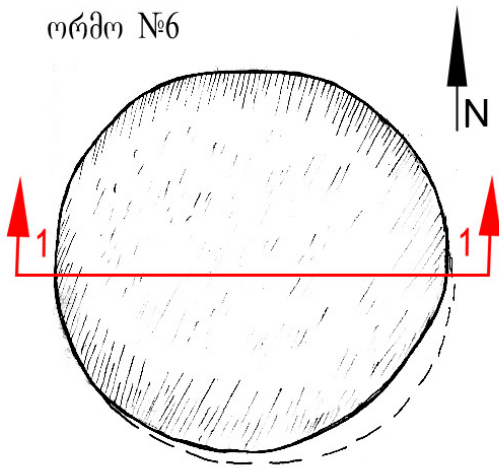
ორმო №5

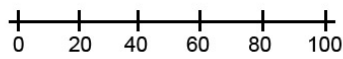
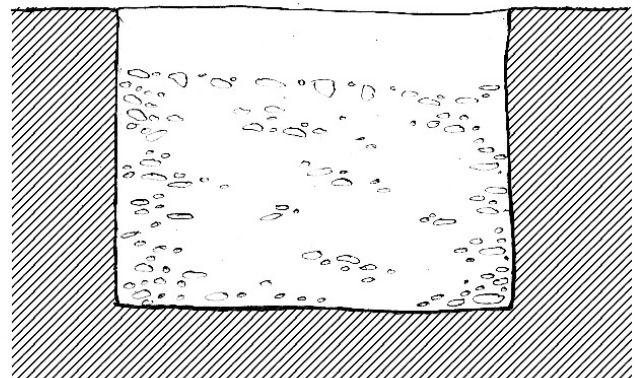
ჭრილი 1-1

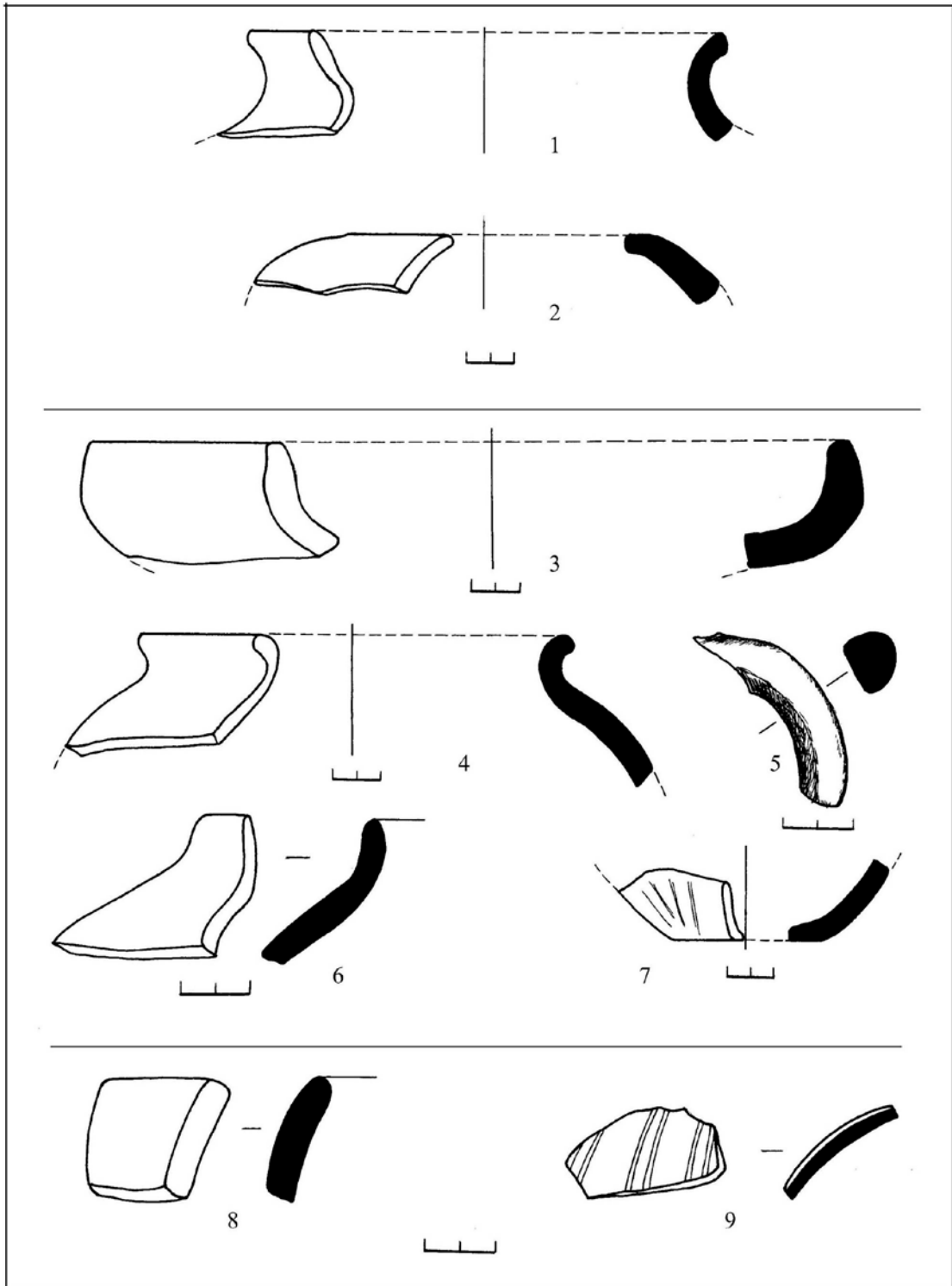

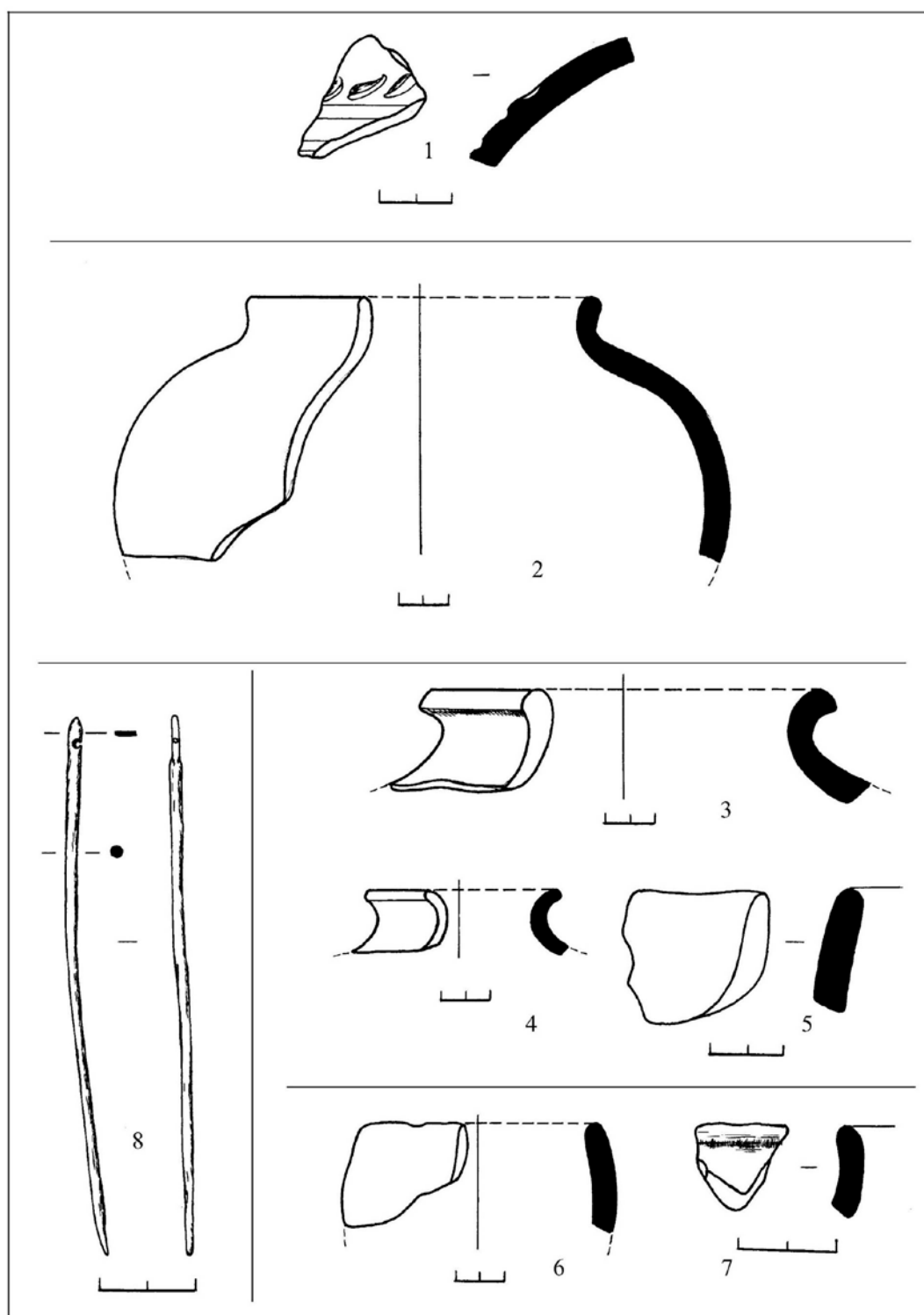
ორმო №6

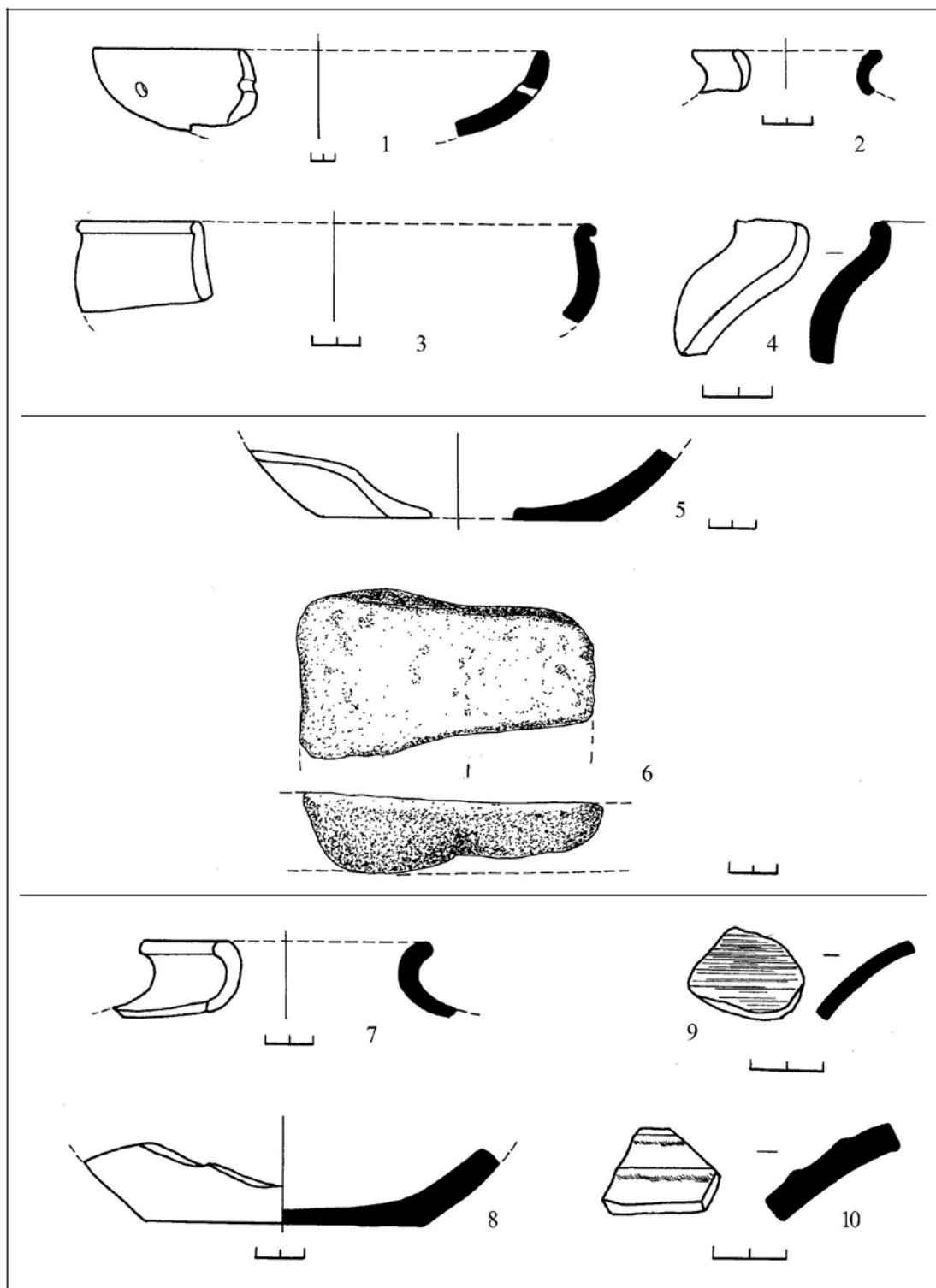

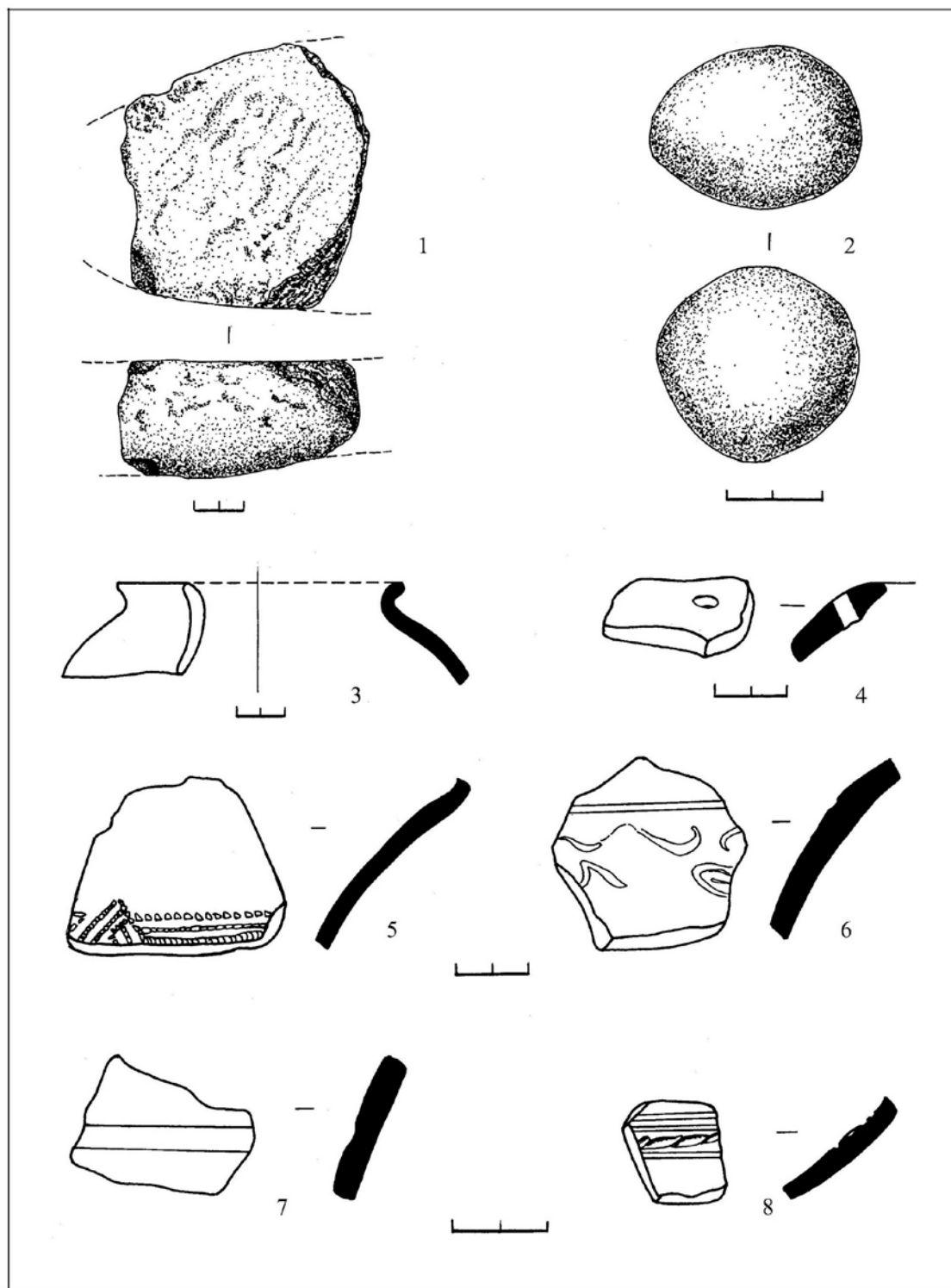
ჭრილი 1-1

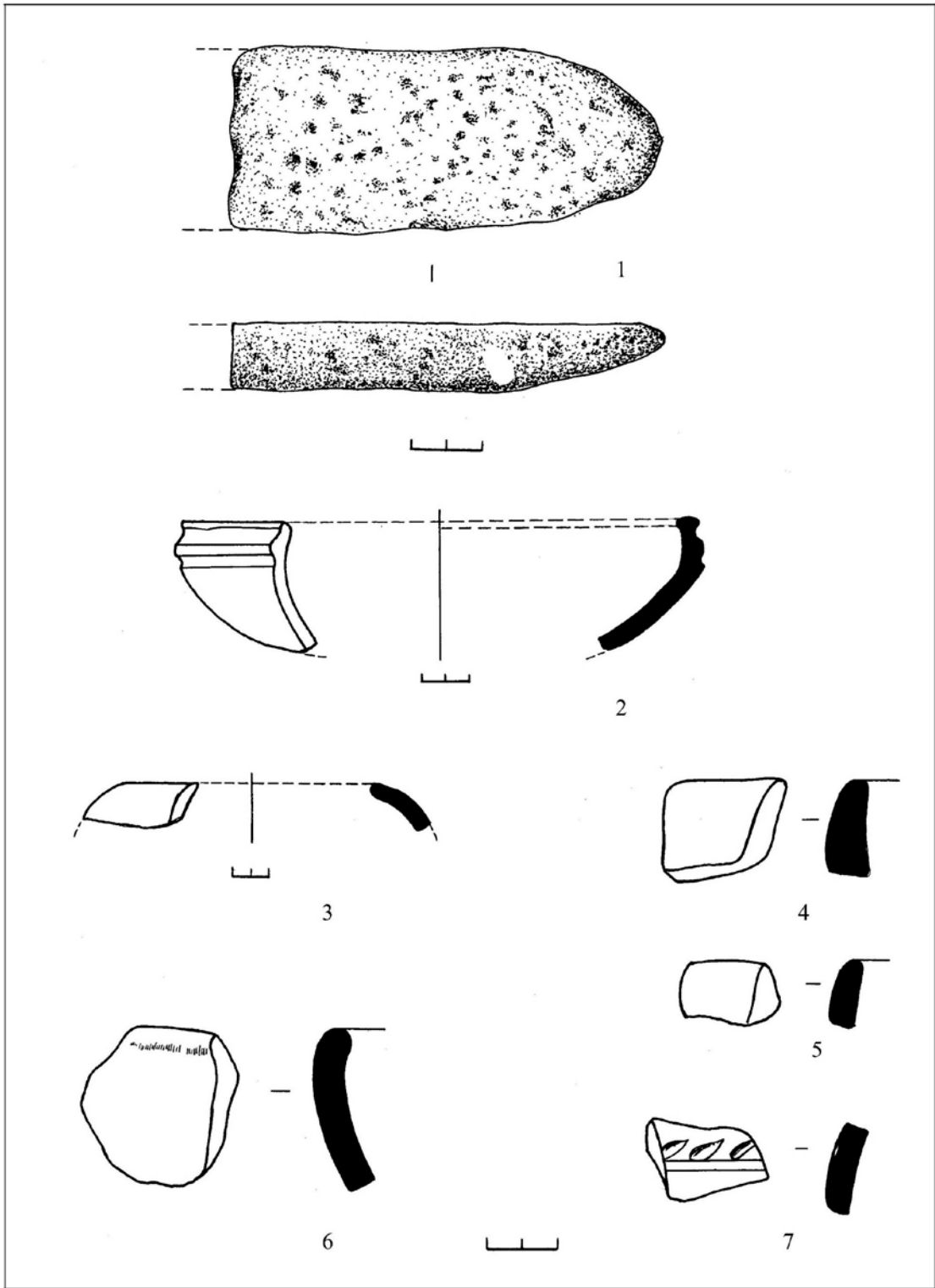

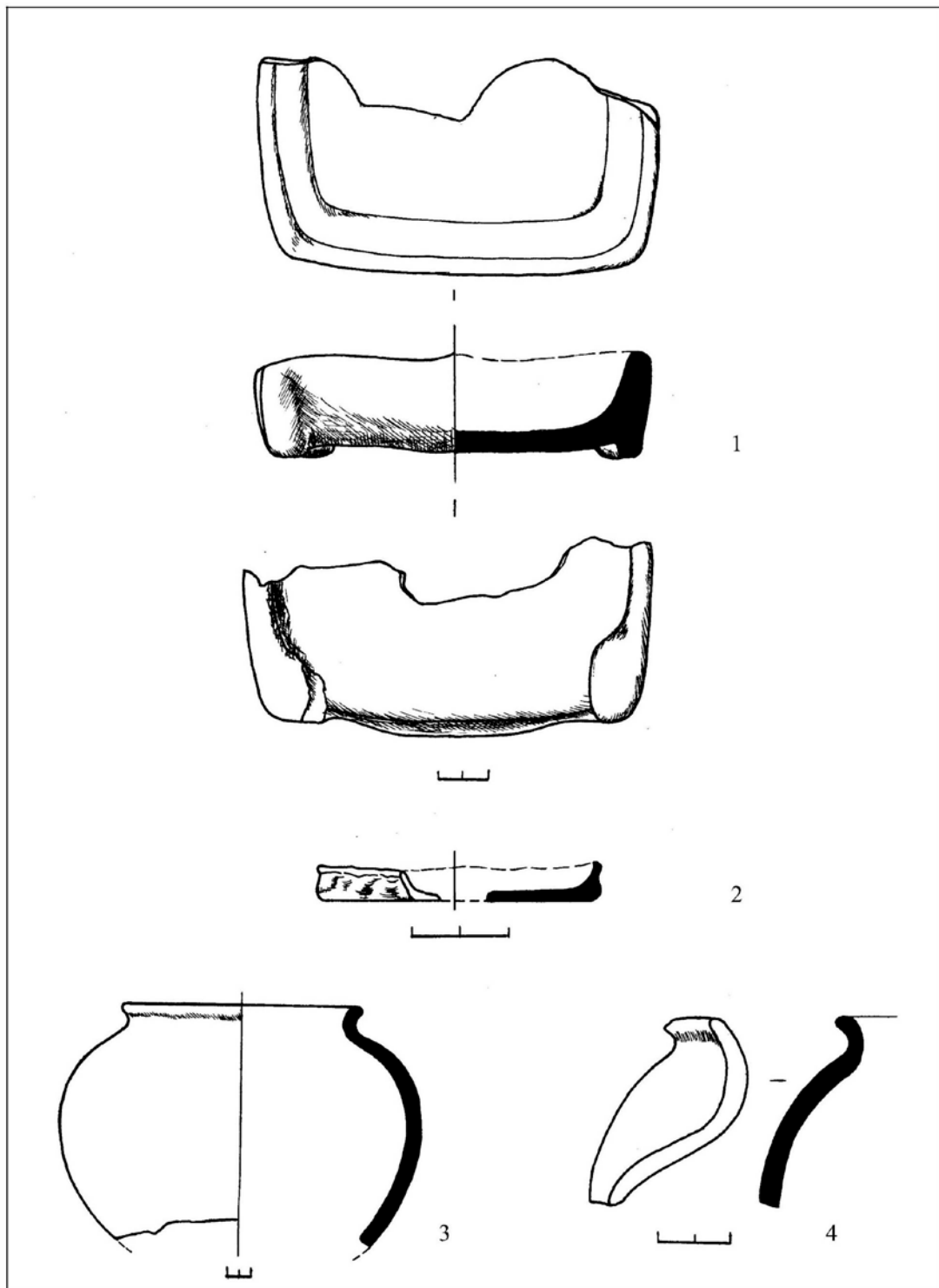

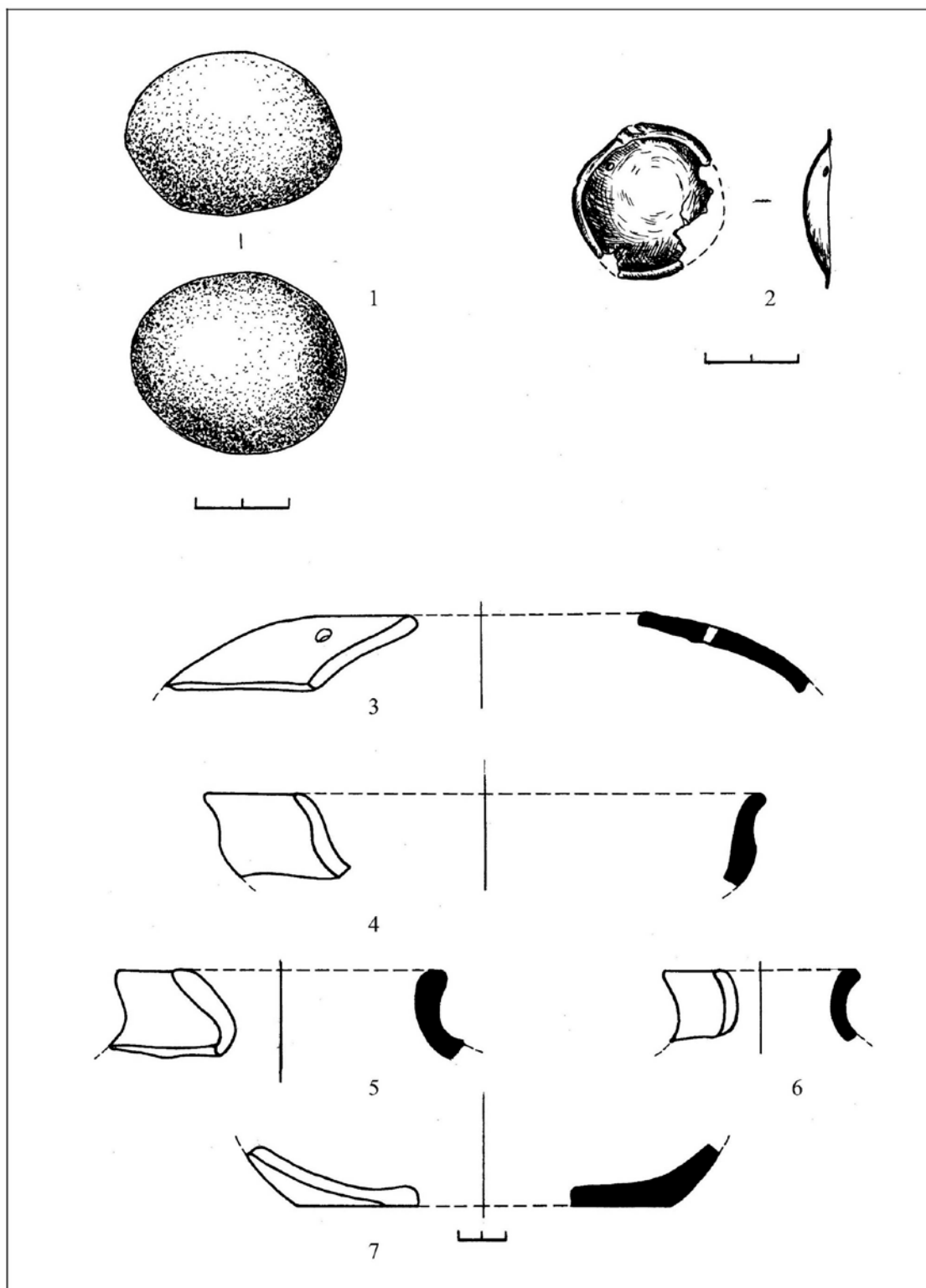

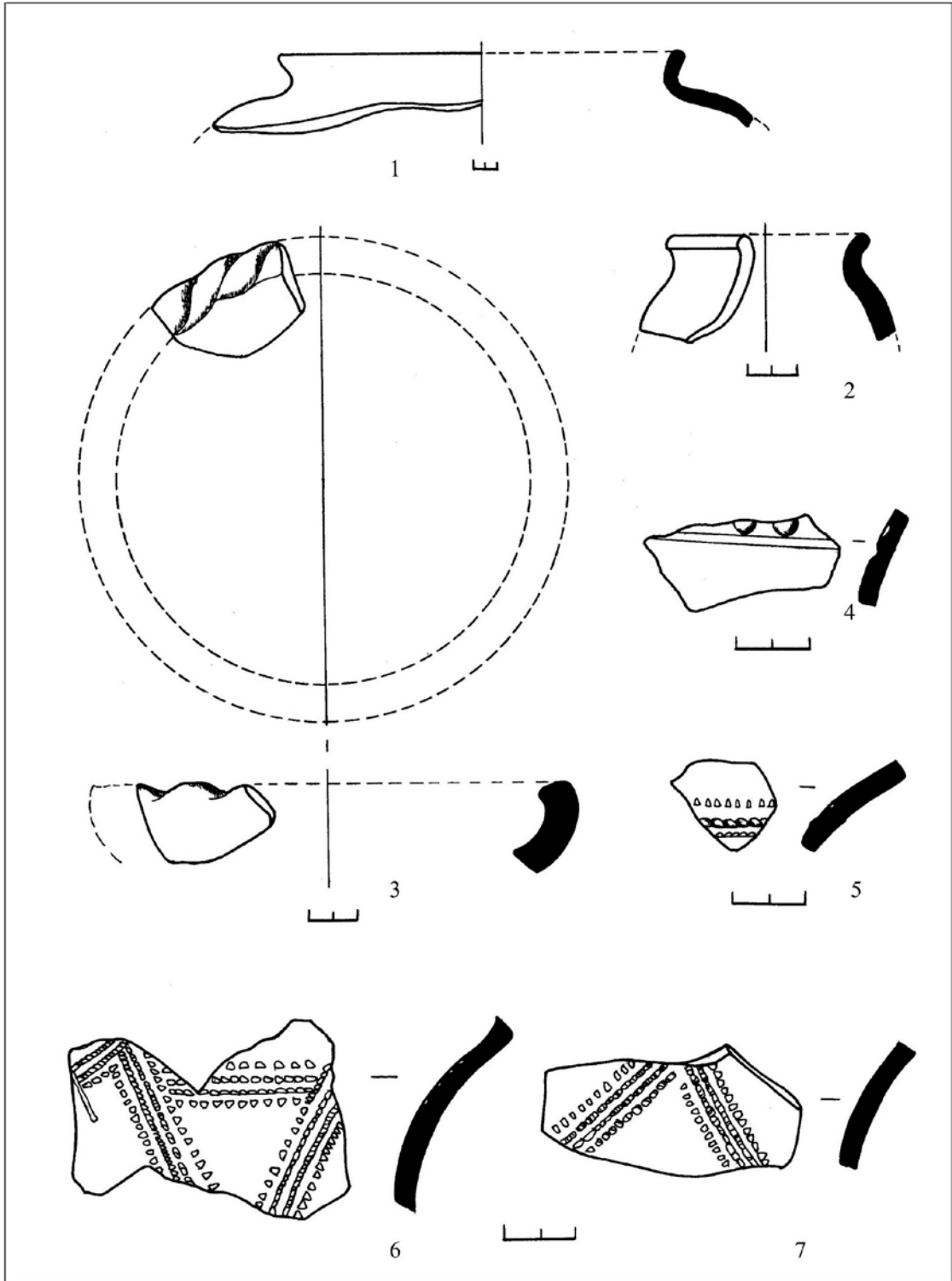

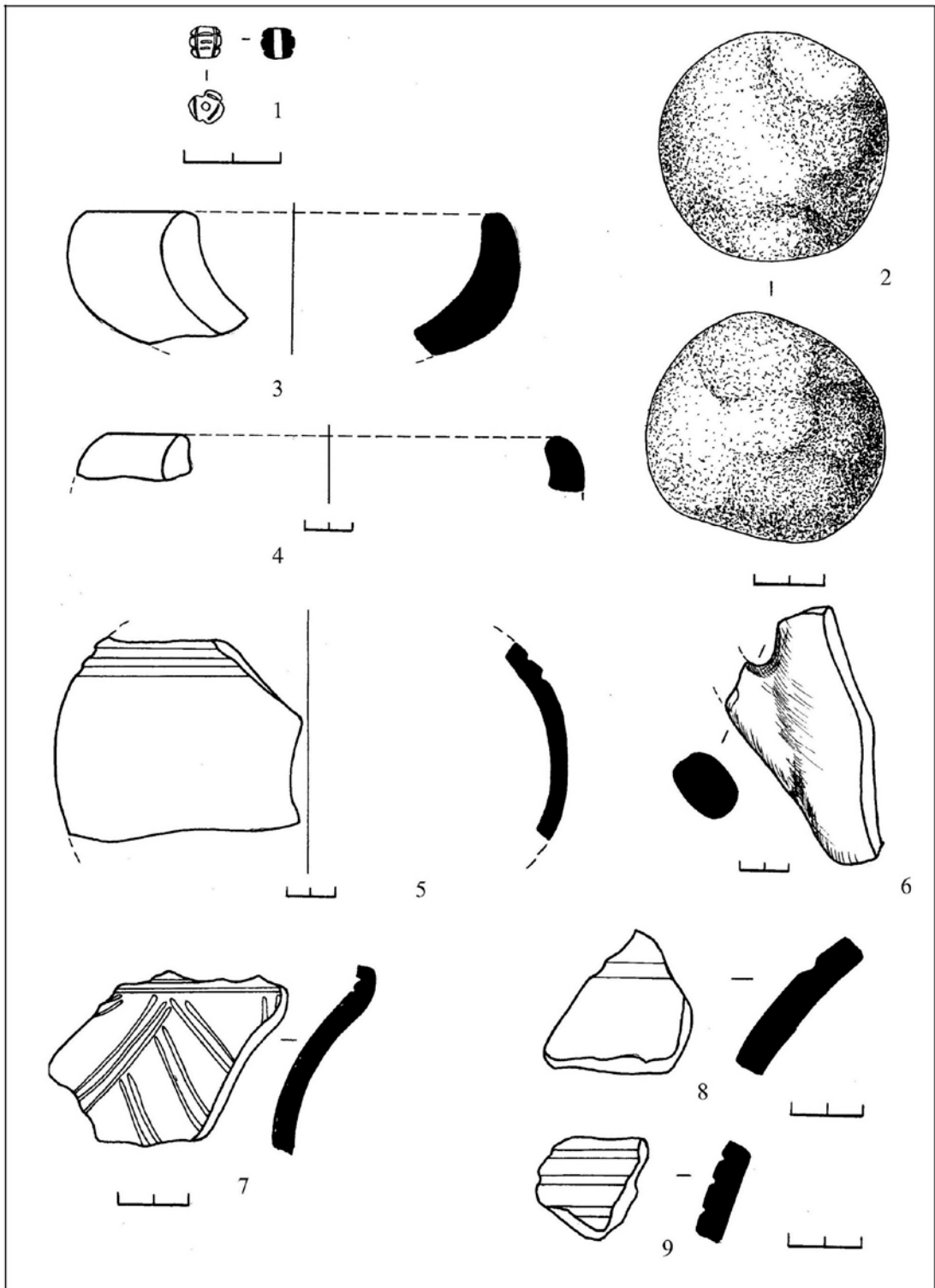

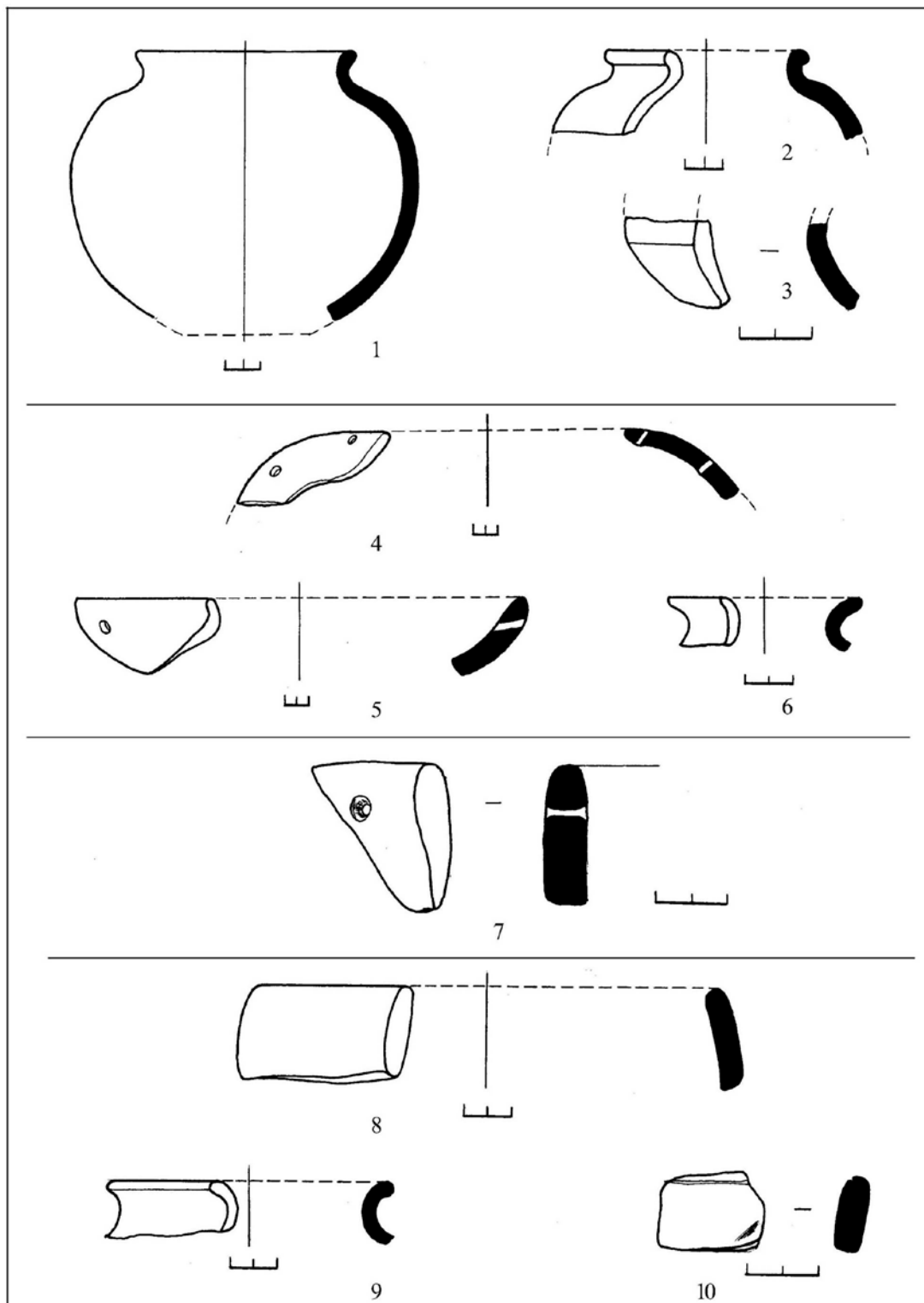

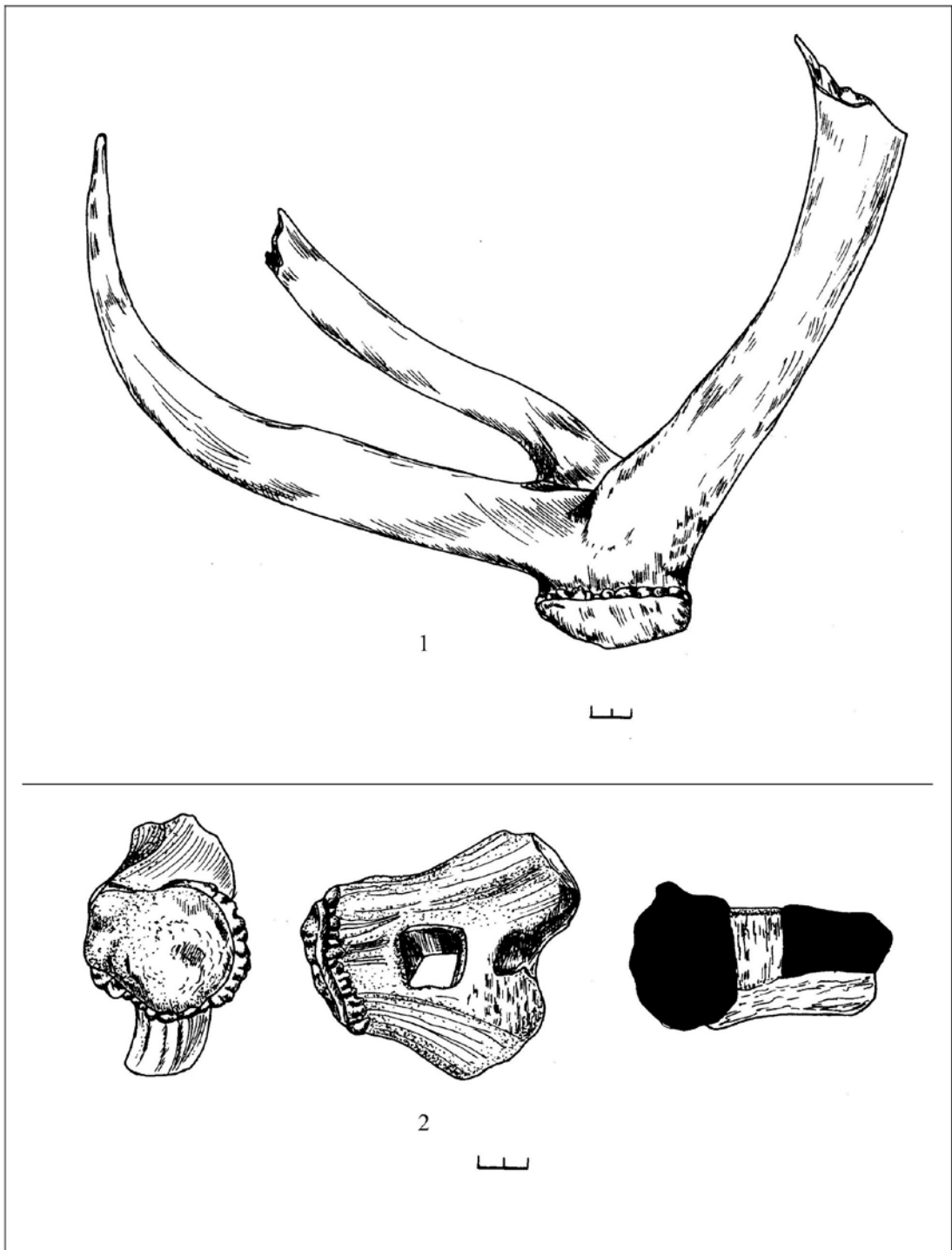

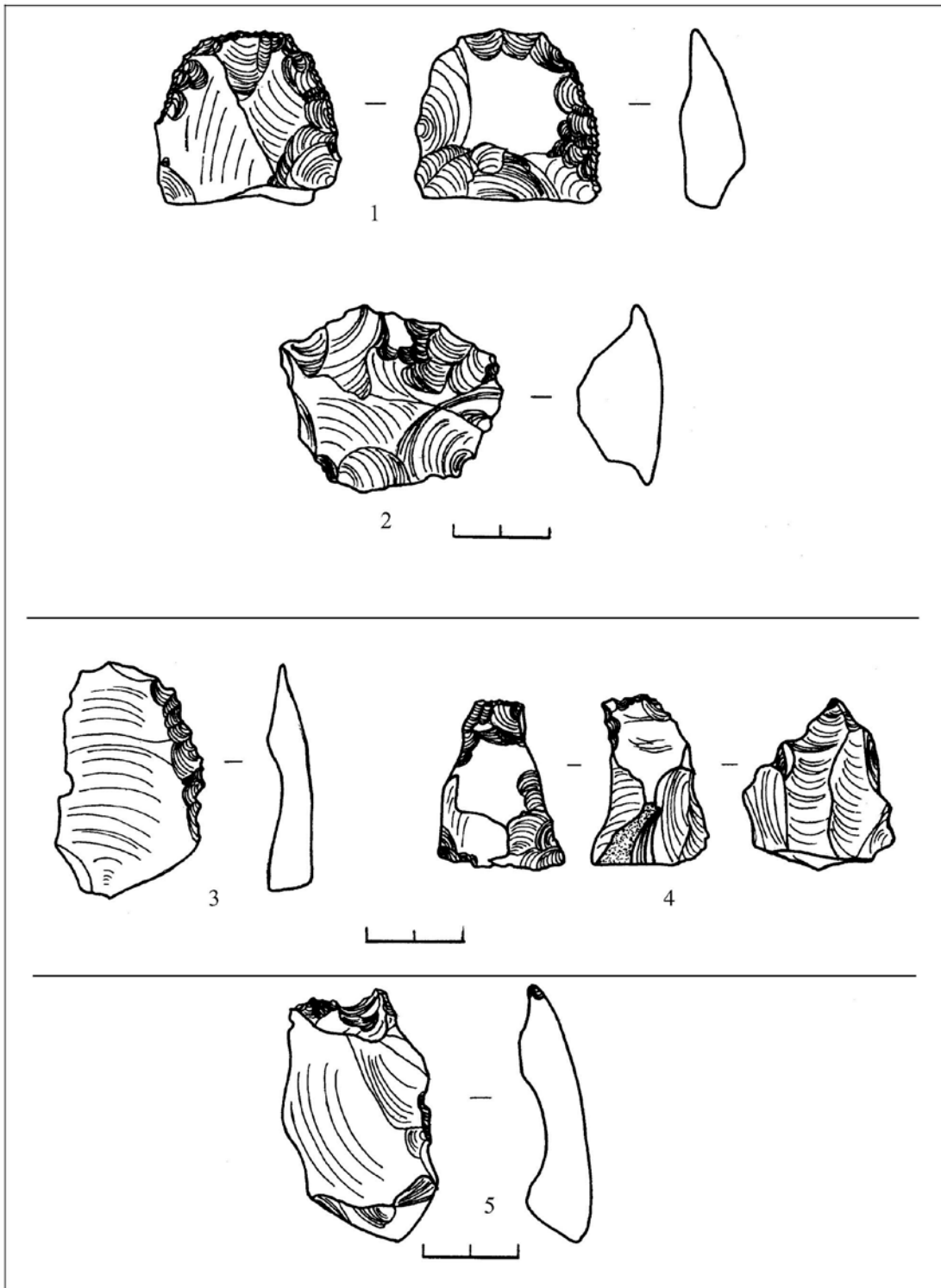

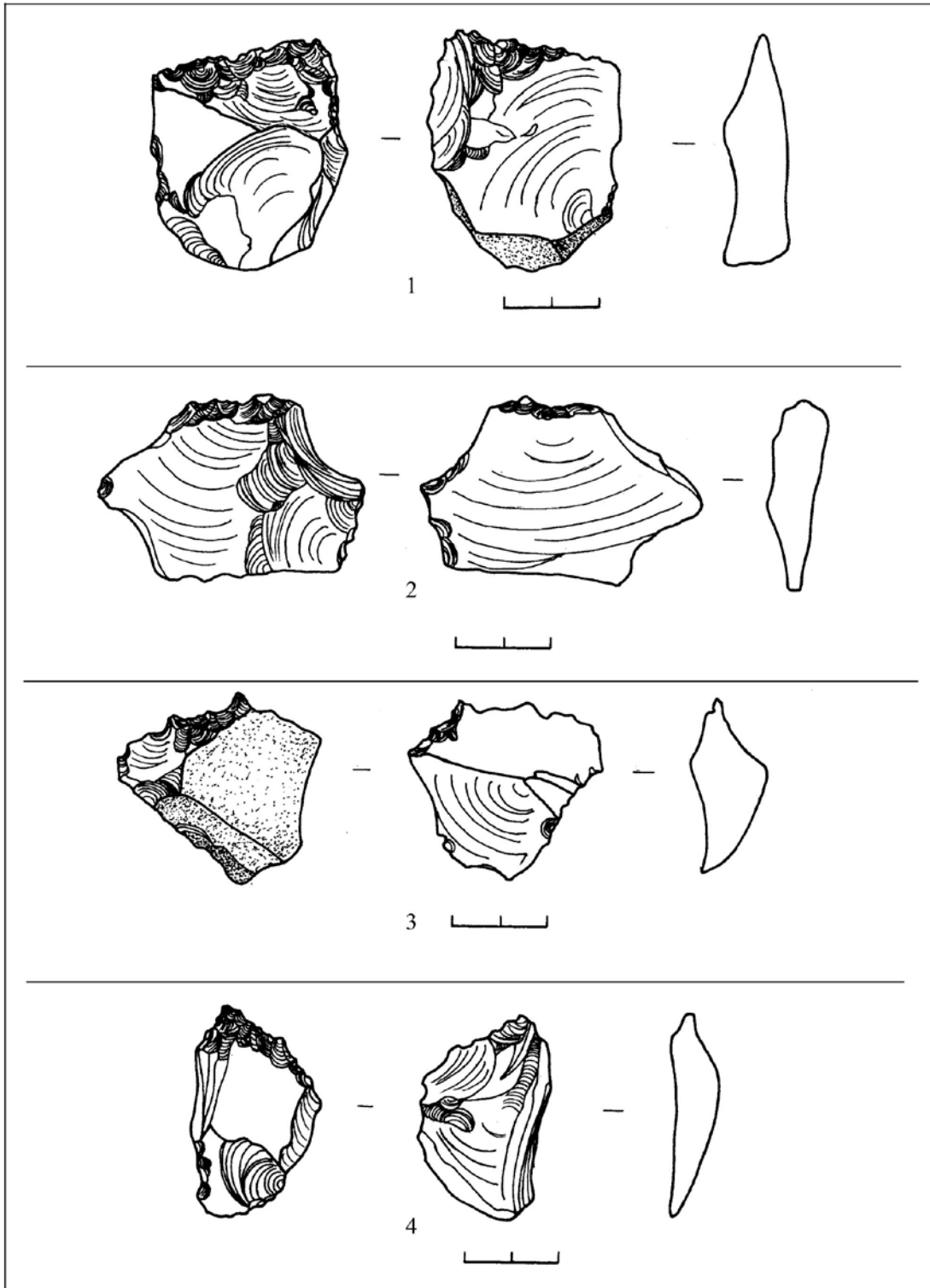

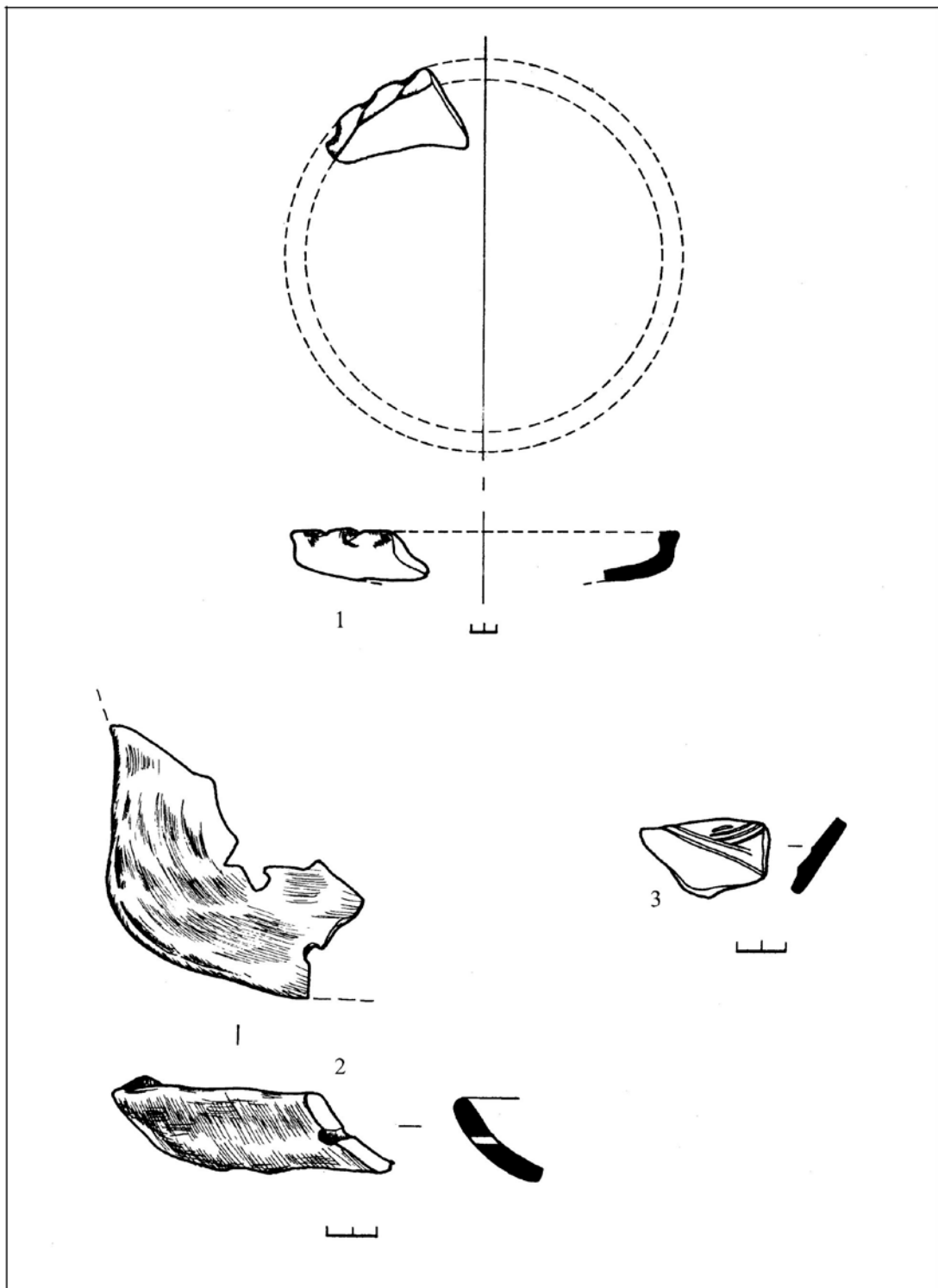

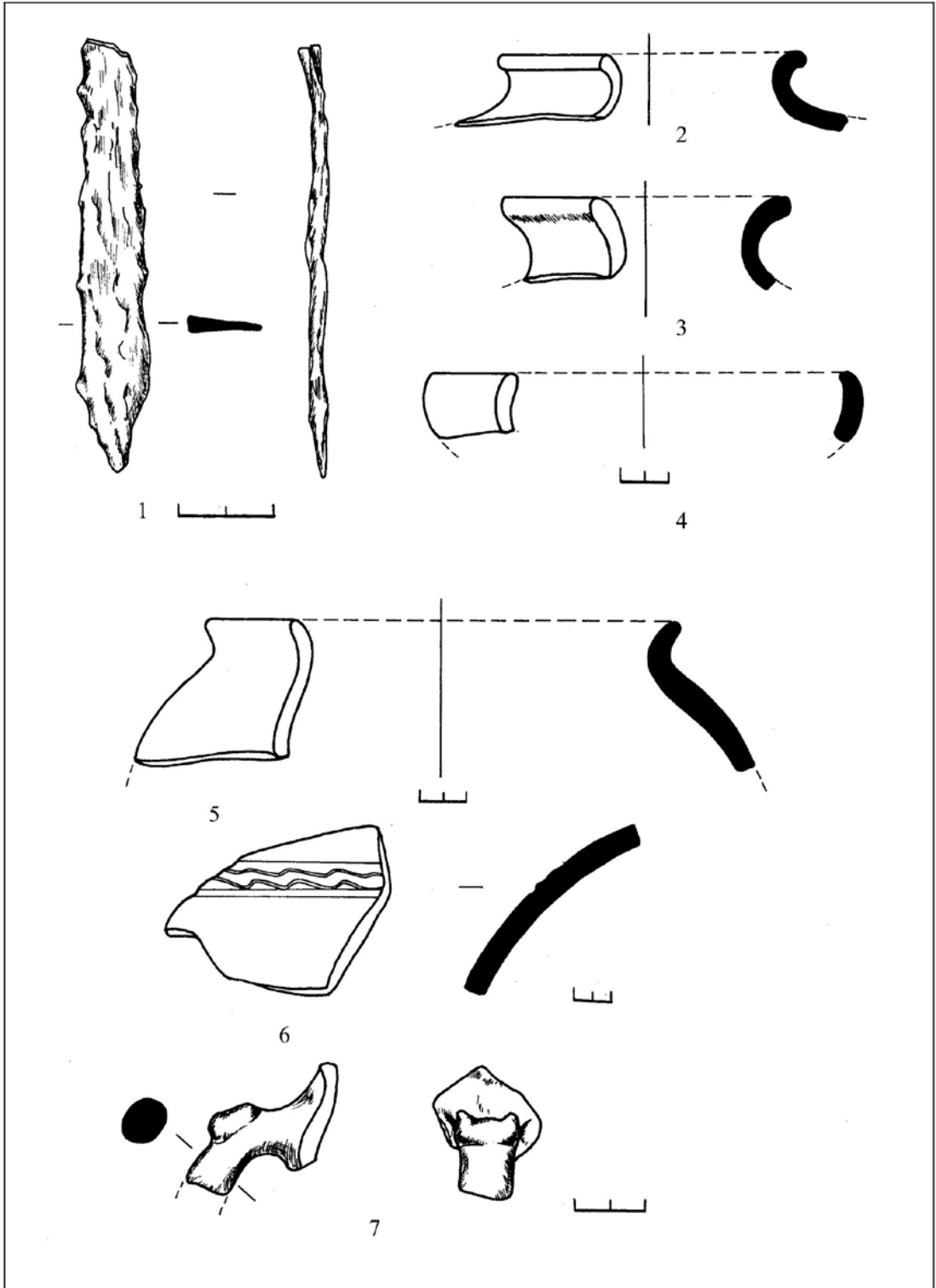

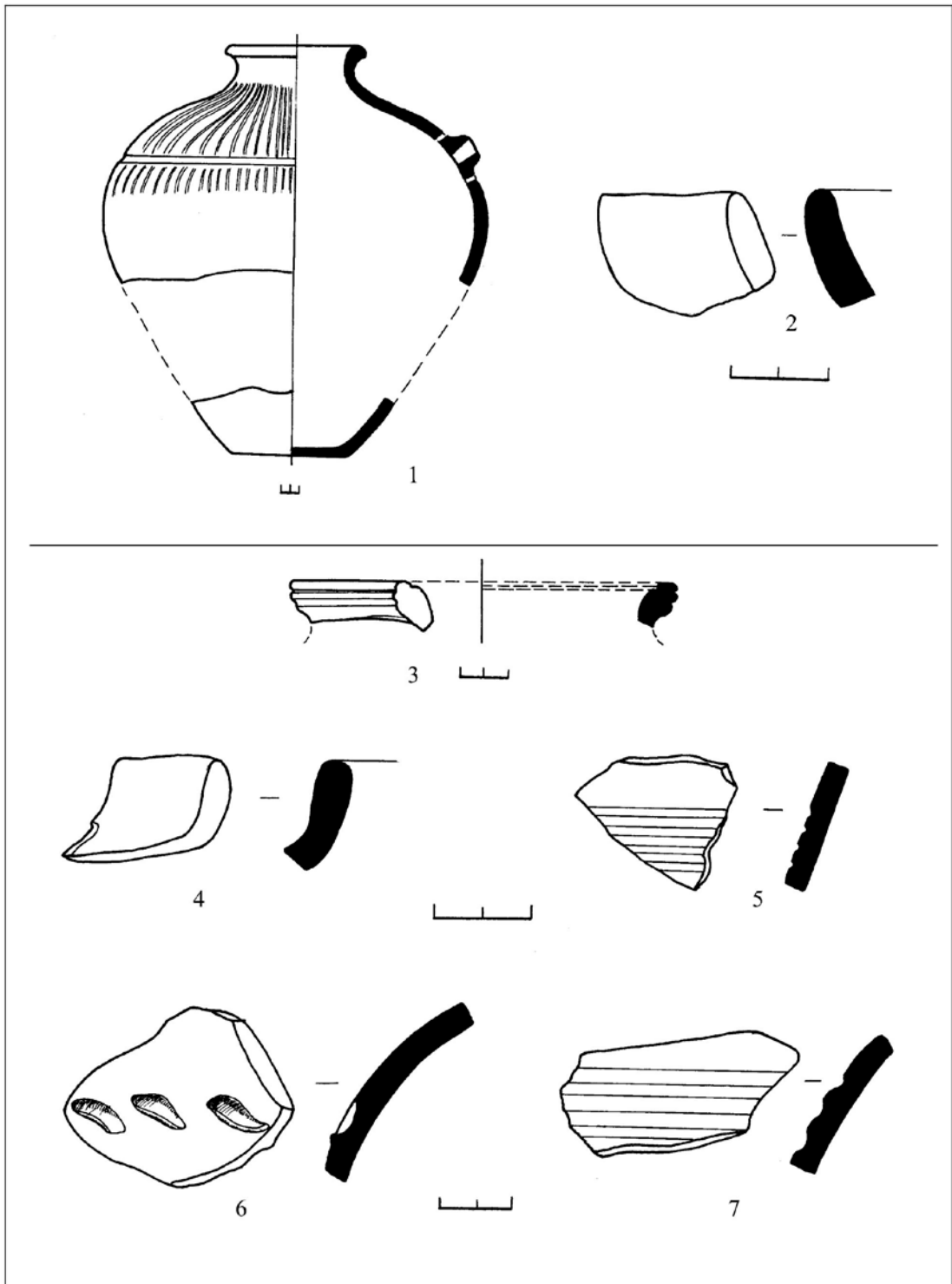

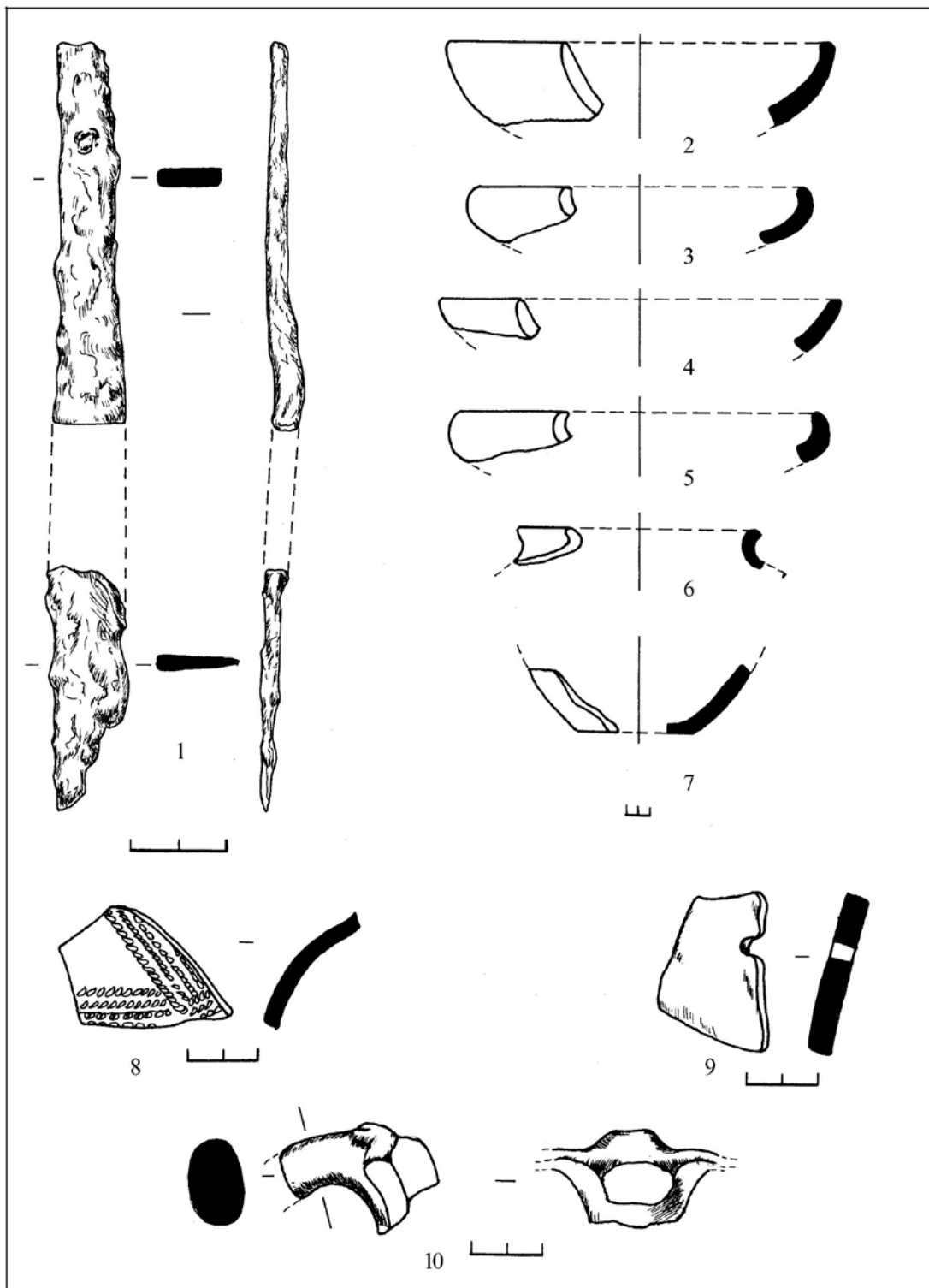

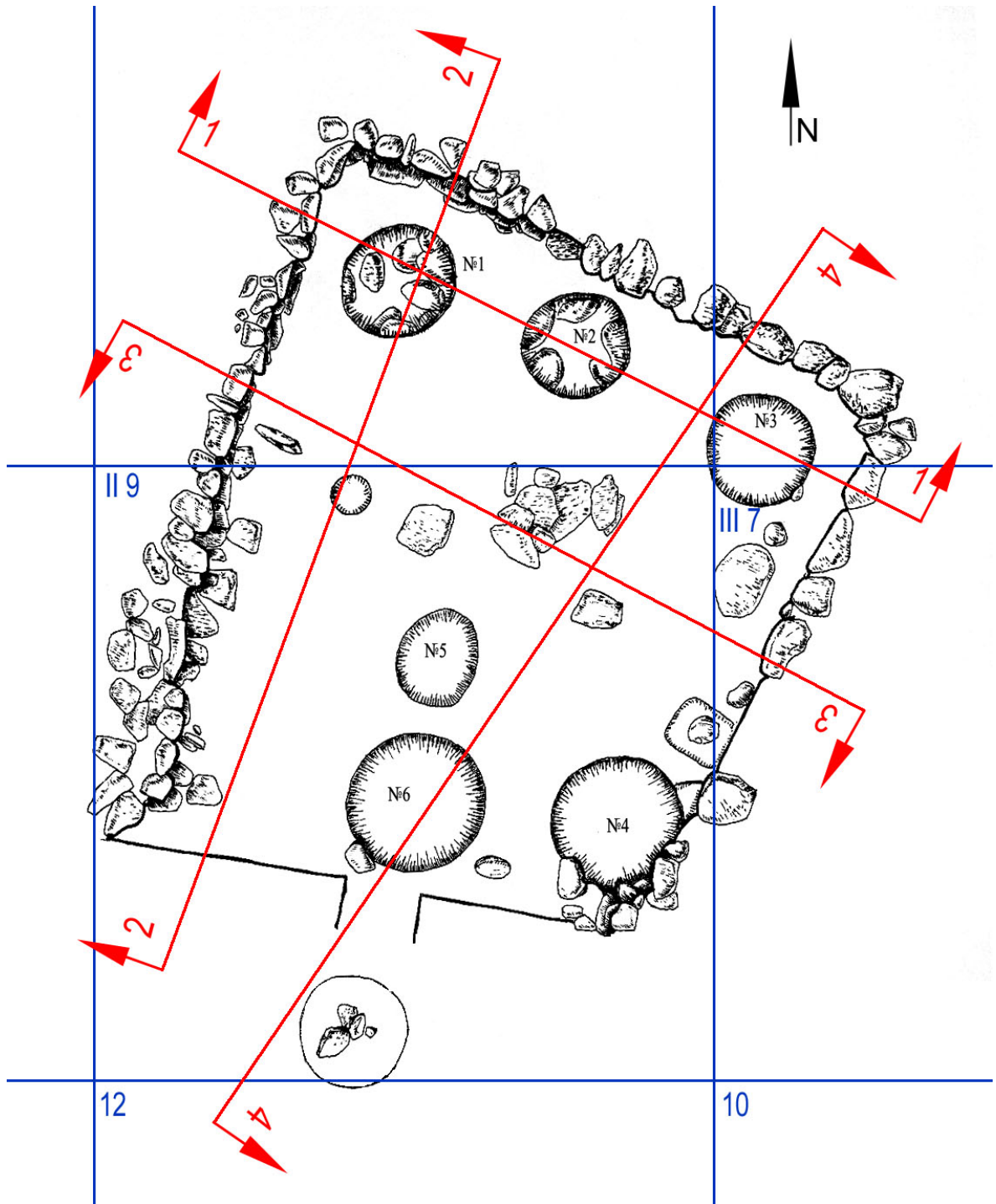

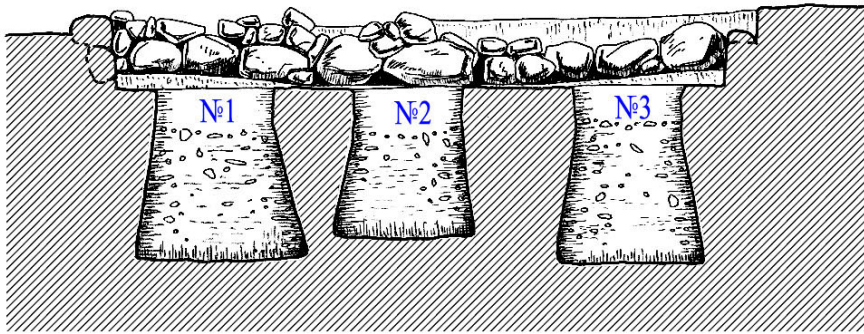

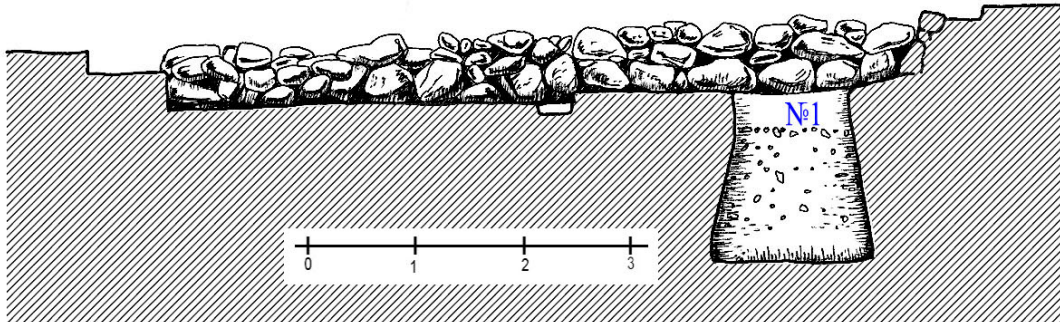

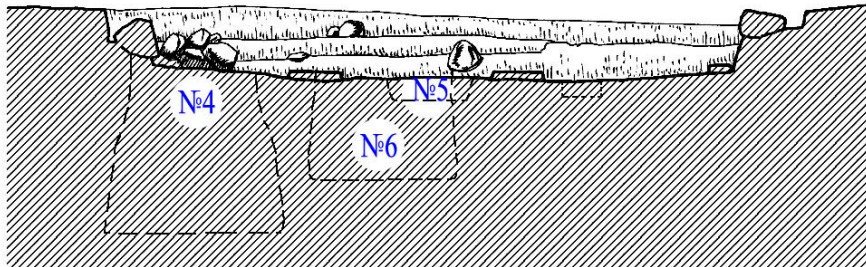
ჭრილი 1-1

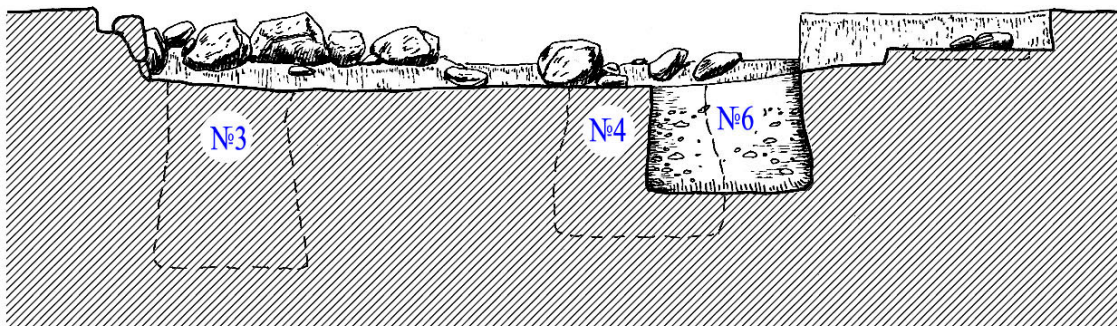
ჭრილი 2-2

ჭრილი 3-3

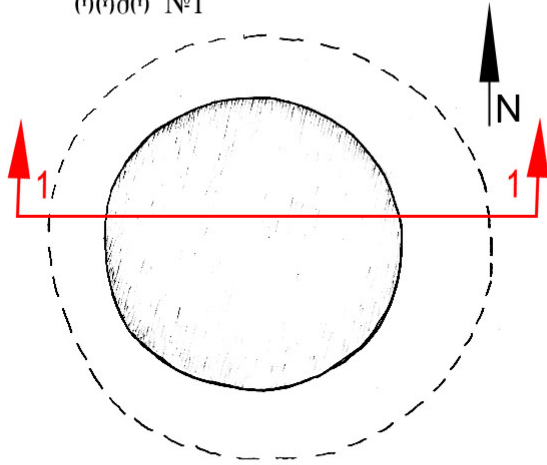

ჭრილი 4-4

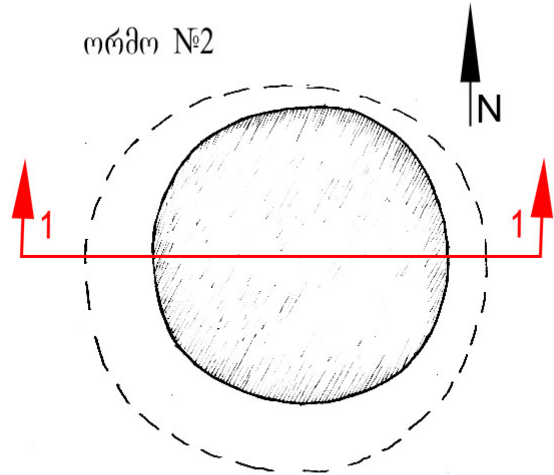

ს. ჯინისი
სახლი №2

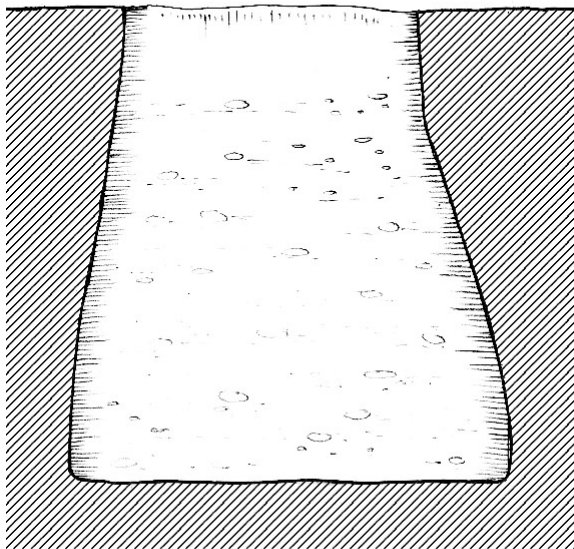
ორმო №1

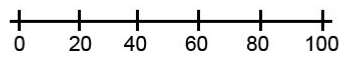
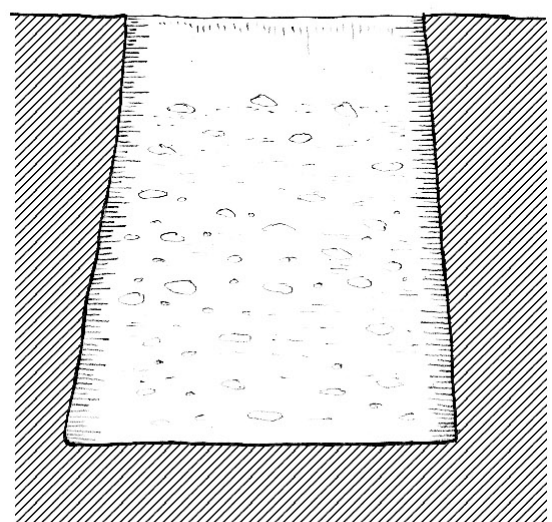
ორმო №2

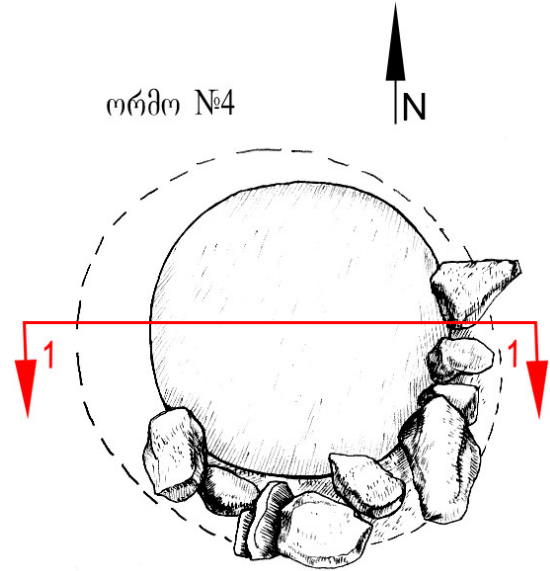
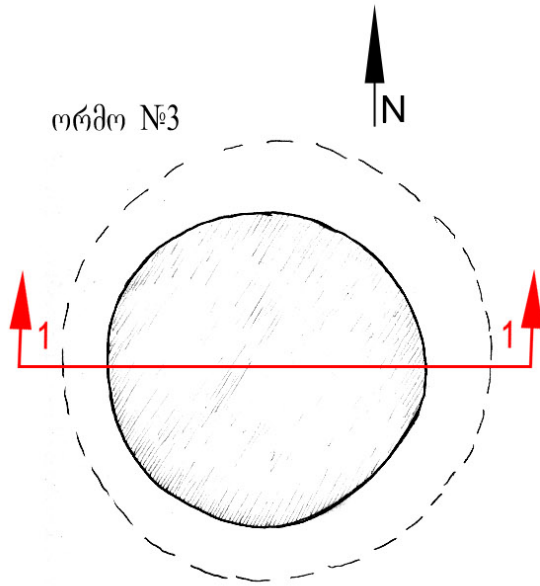
ჭრილი 1-1

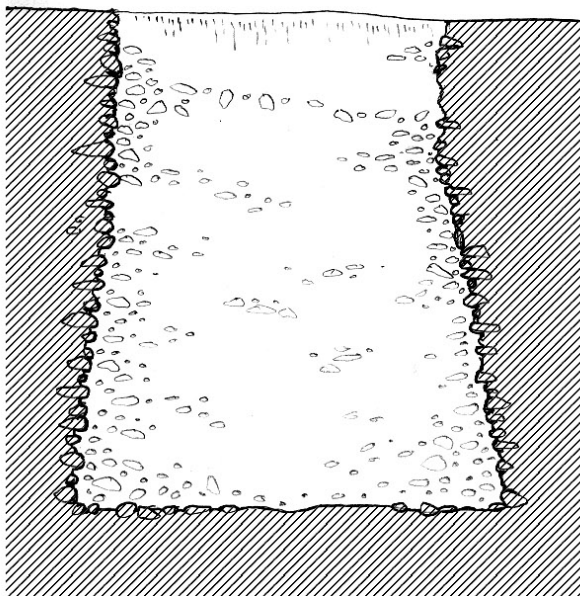
ჭრილი 1-1

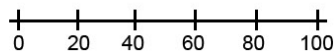
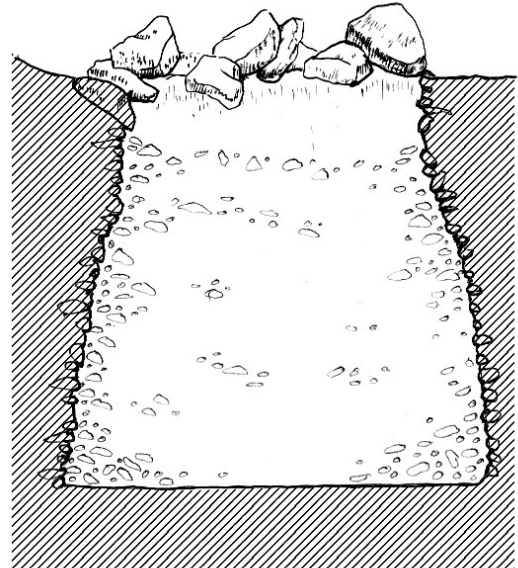
ს. ჯიბისი
სახლი №2

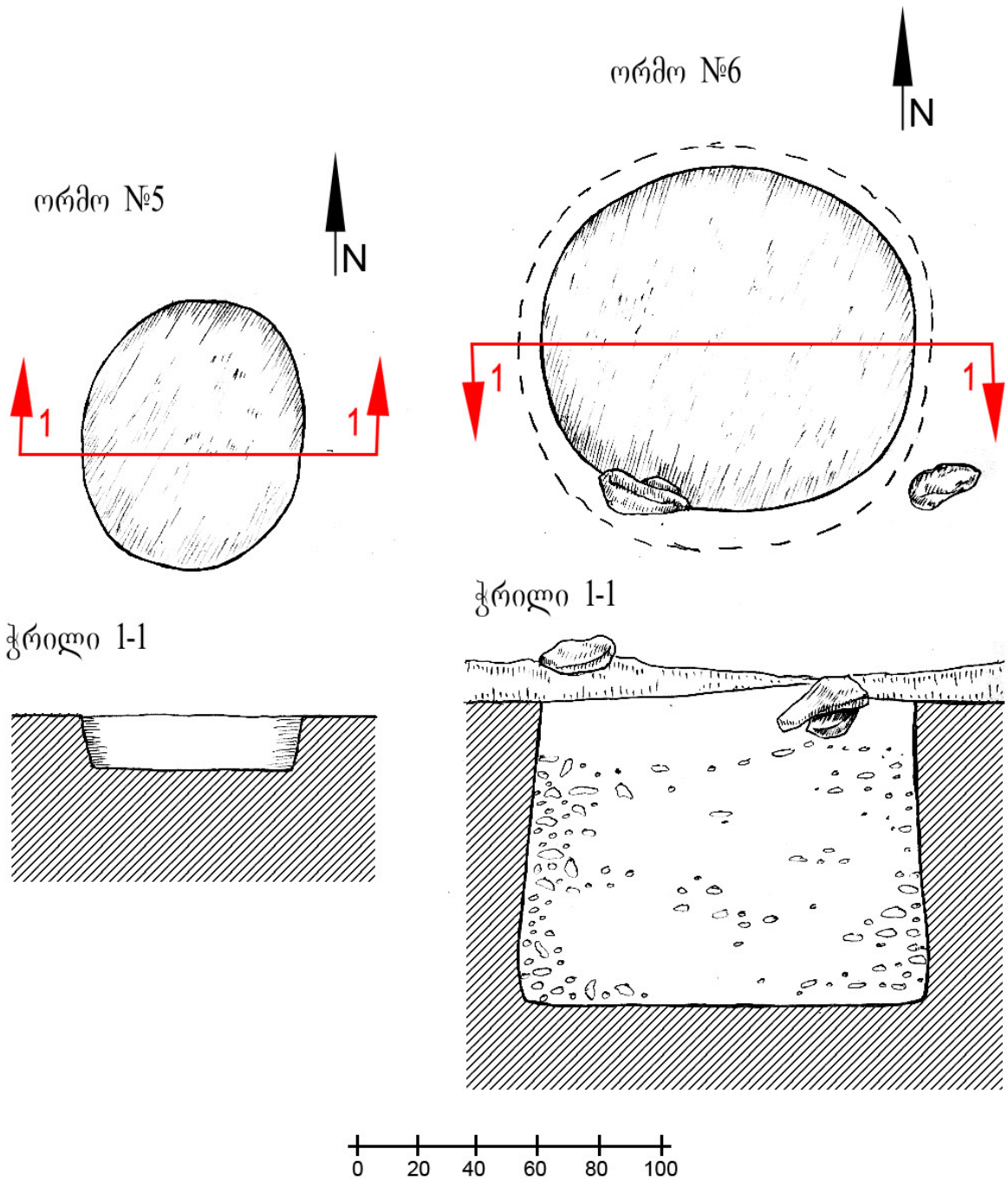
ჭრილი 1-1

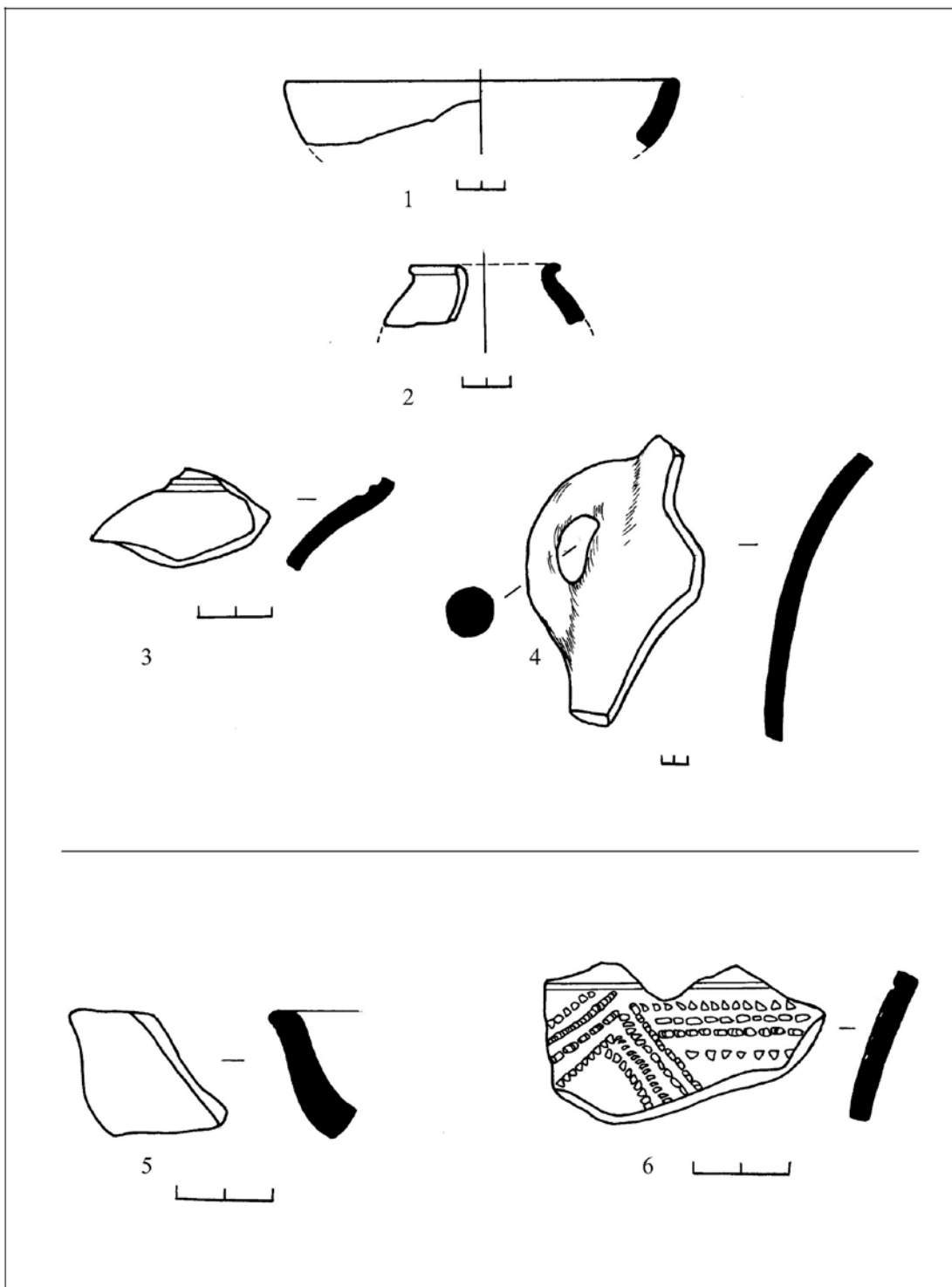

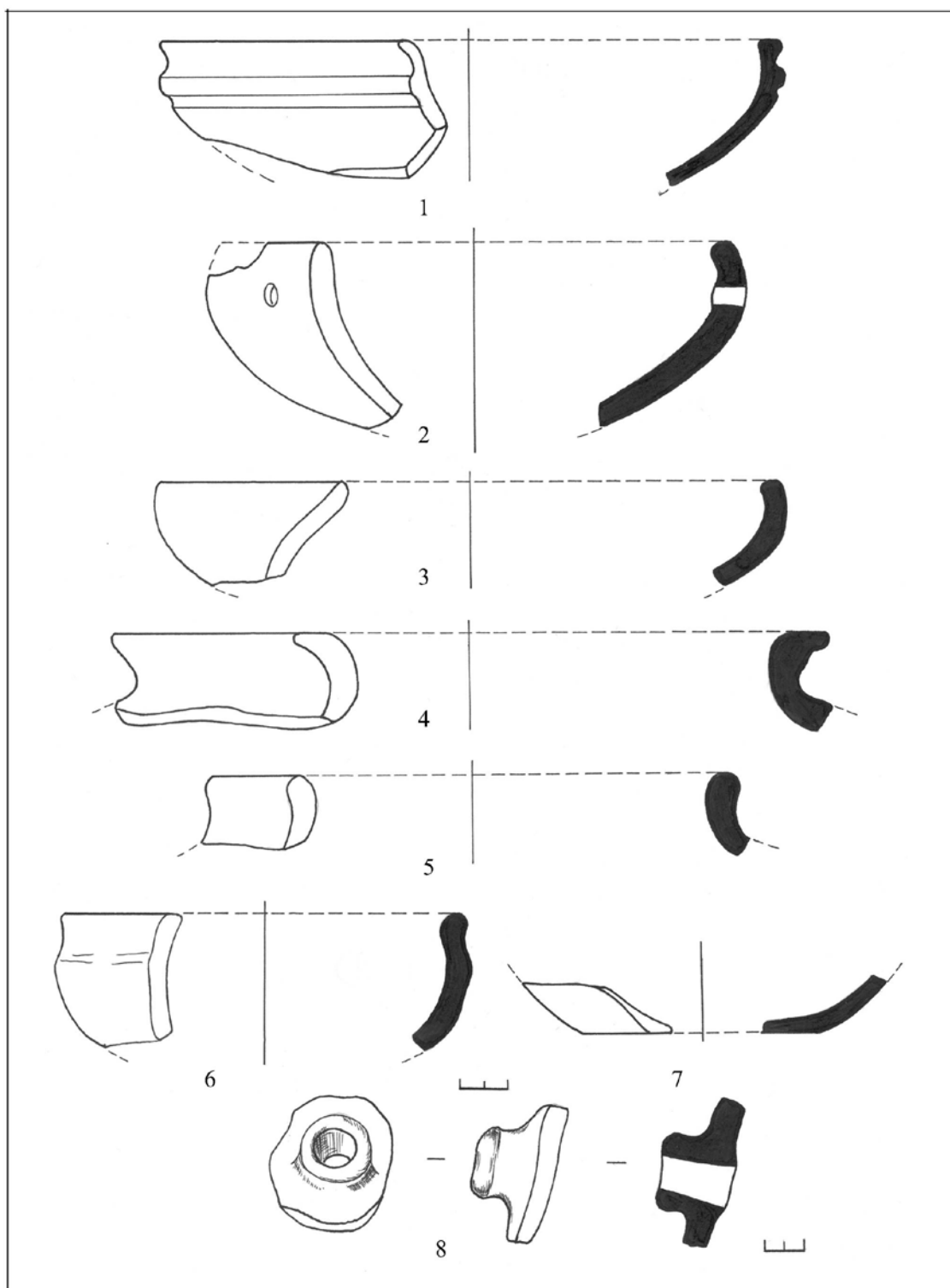
ჭრილი 1-1

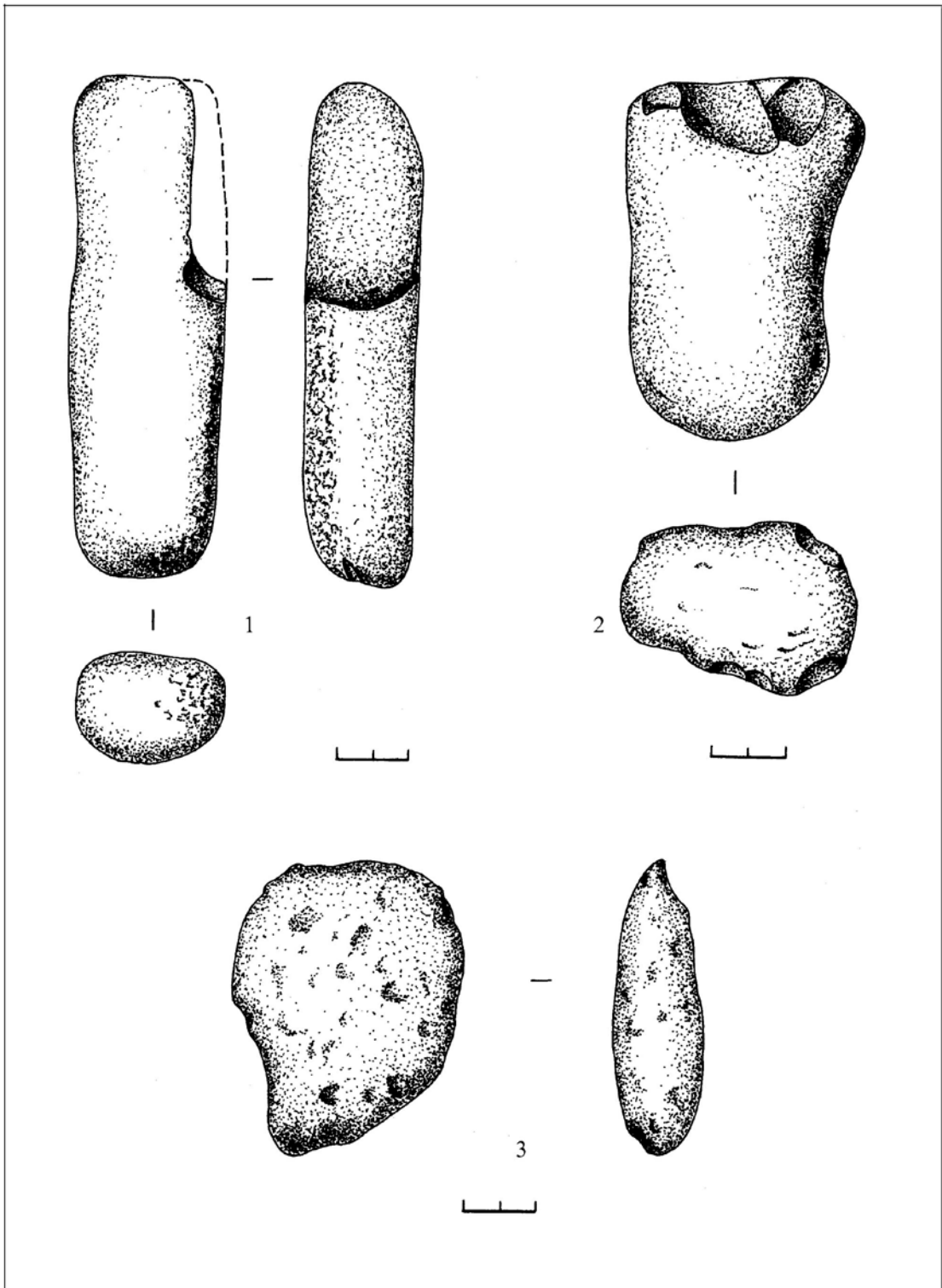

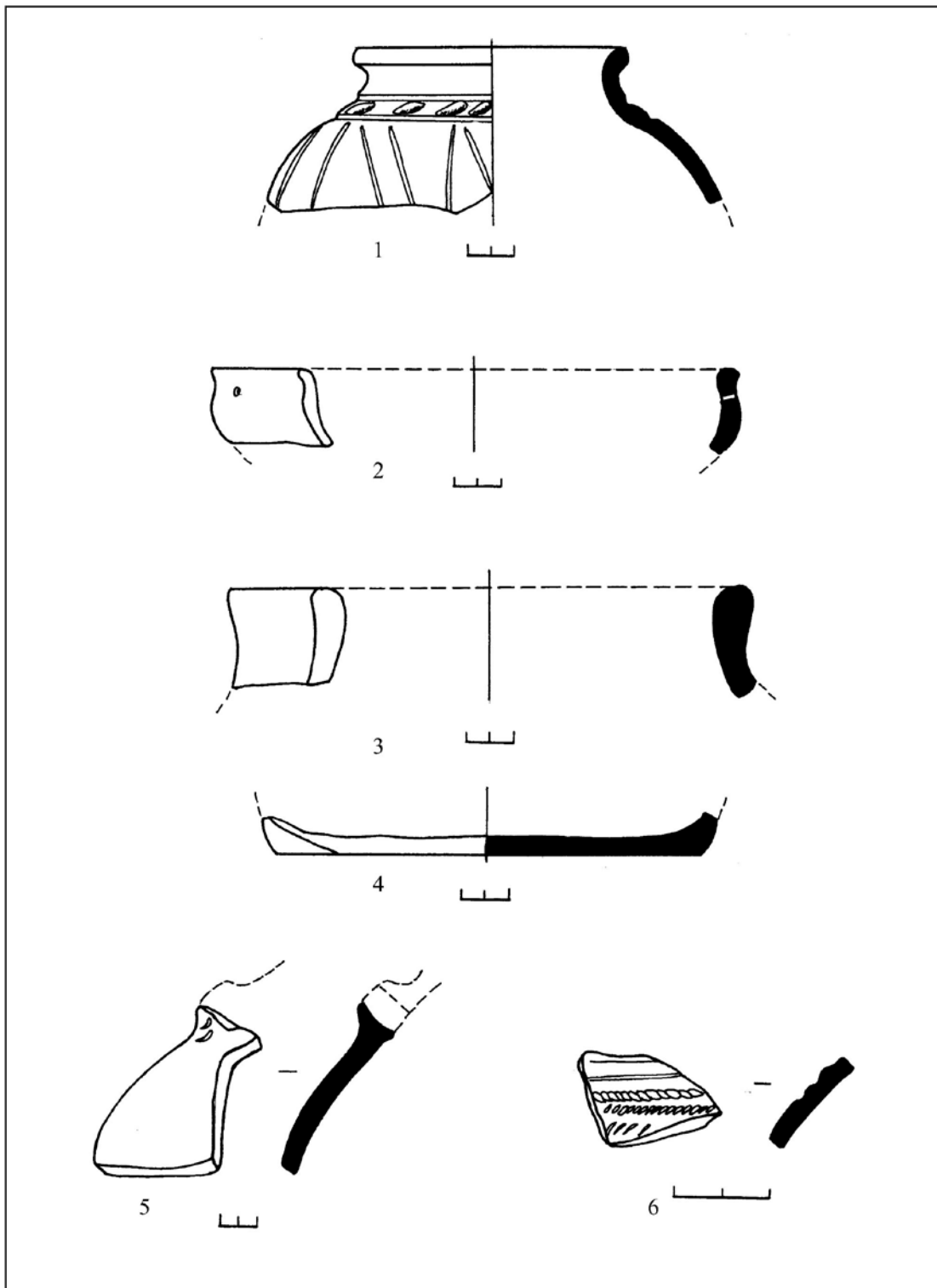
ს. ჯიბისი
სახლი №2

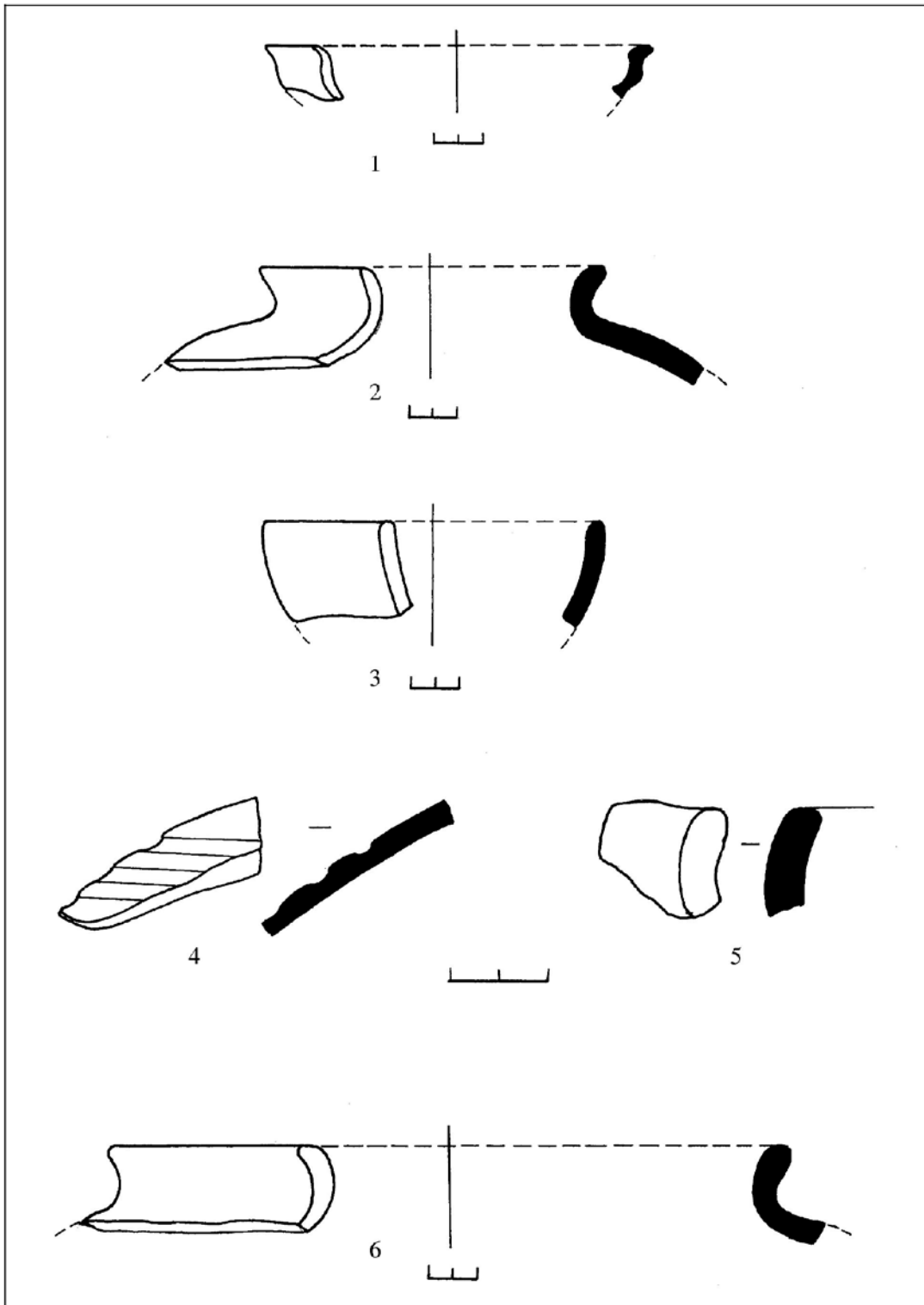

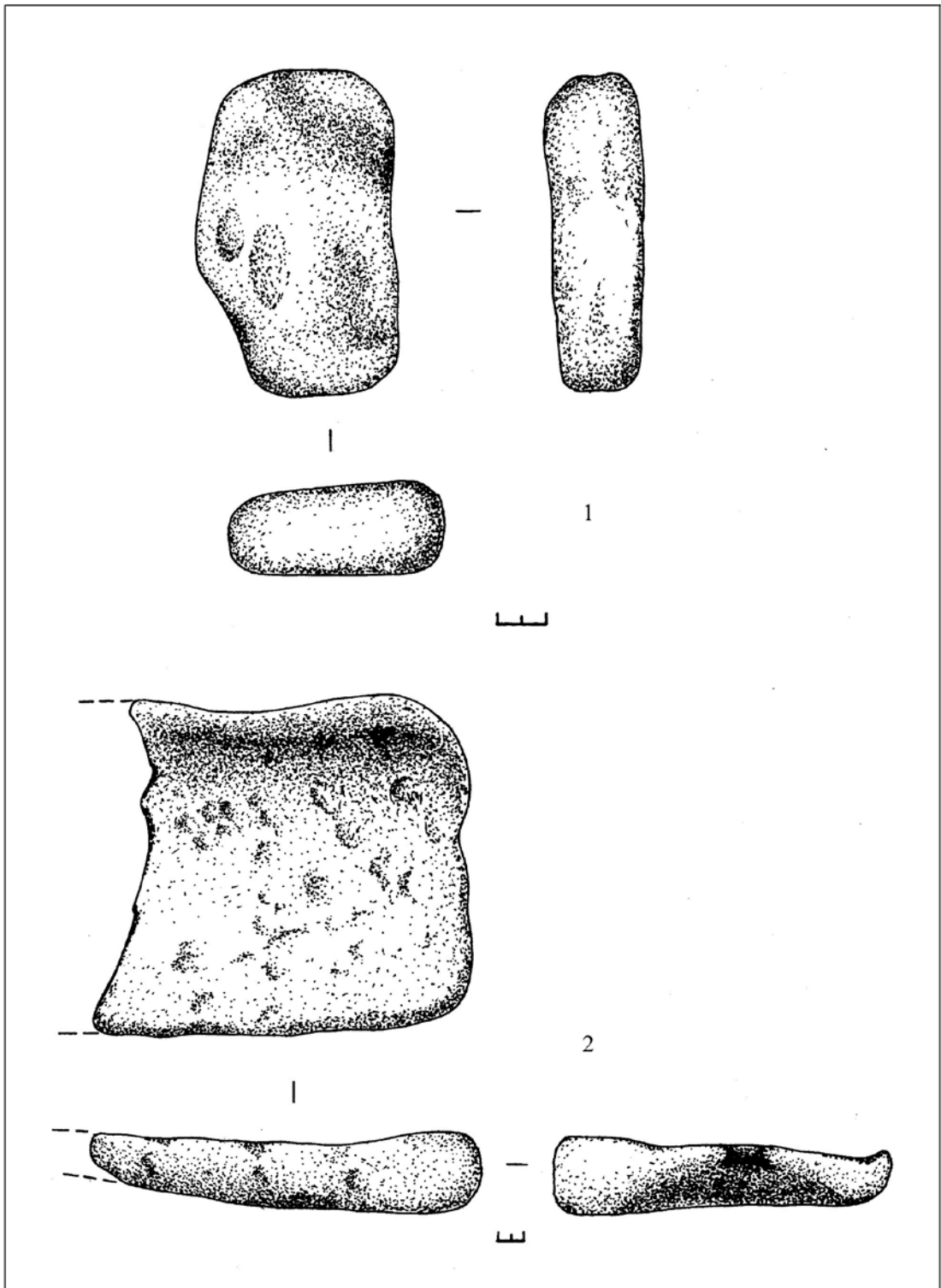

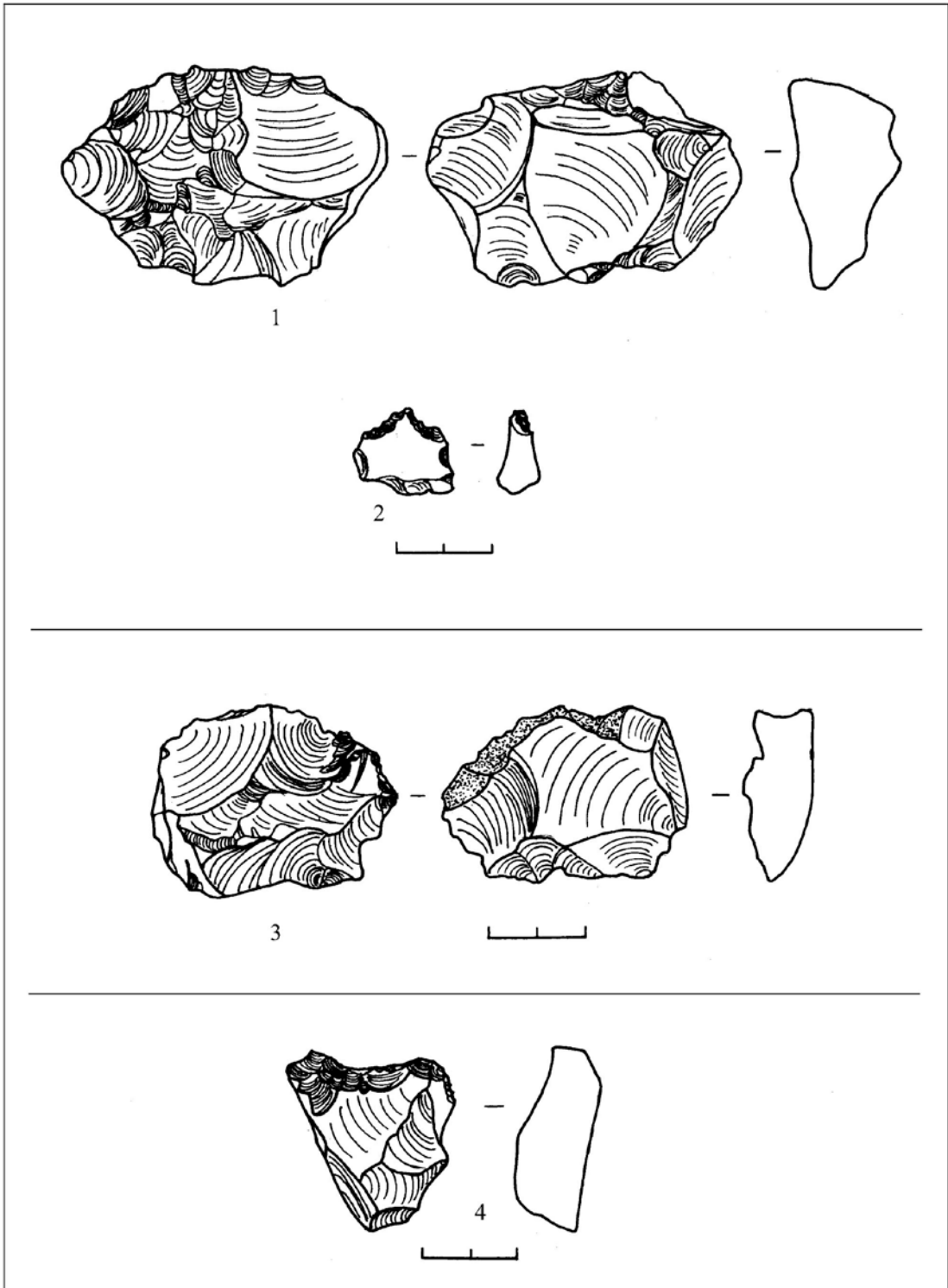

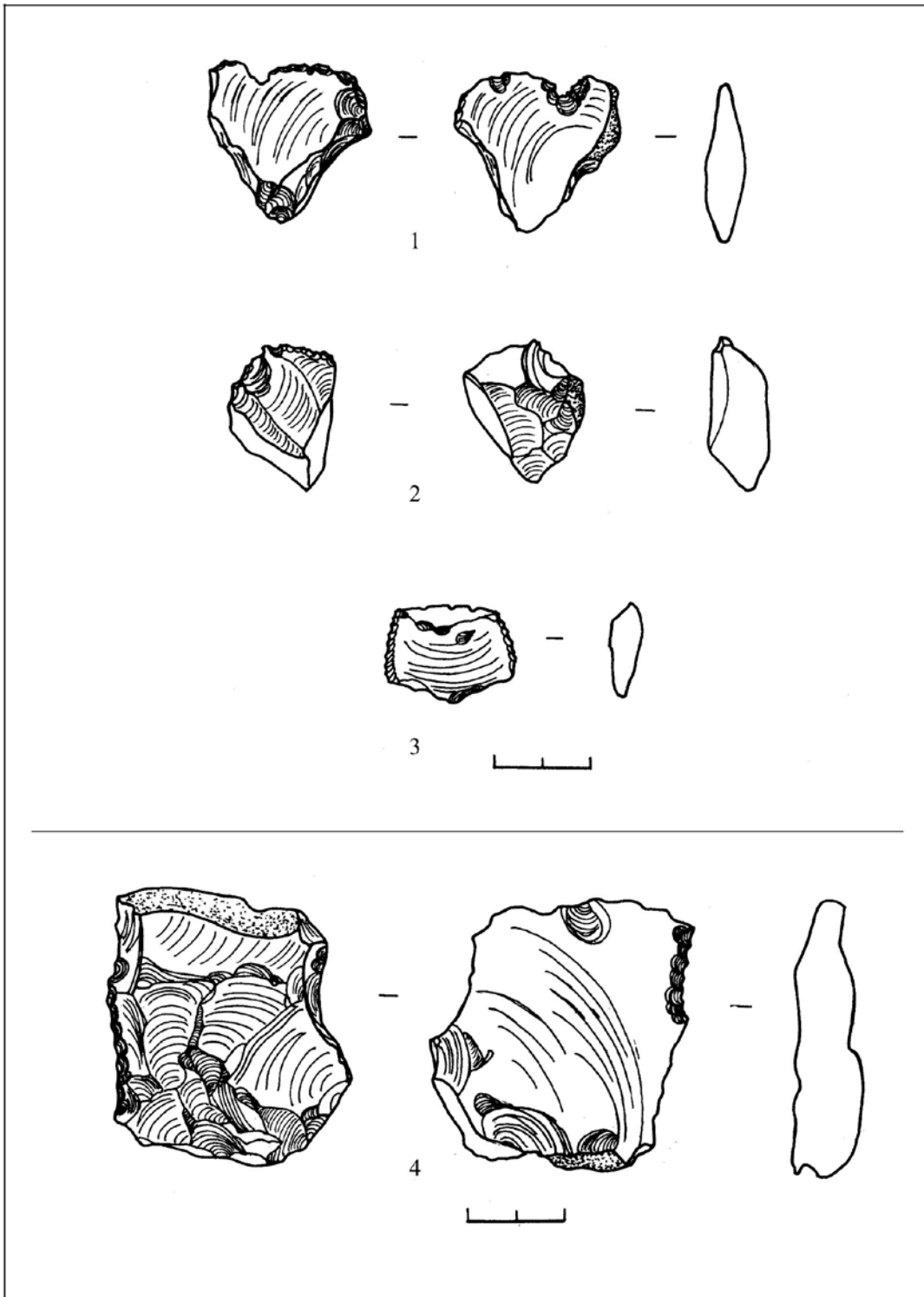

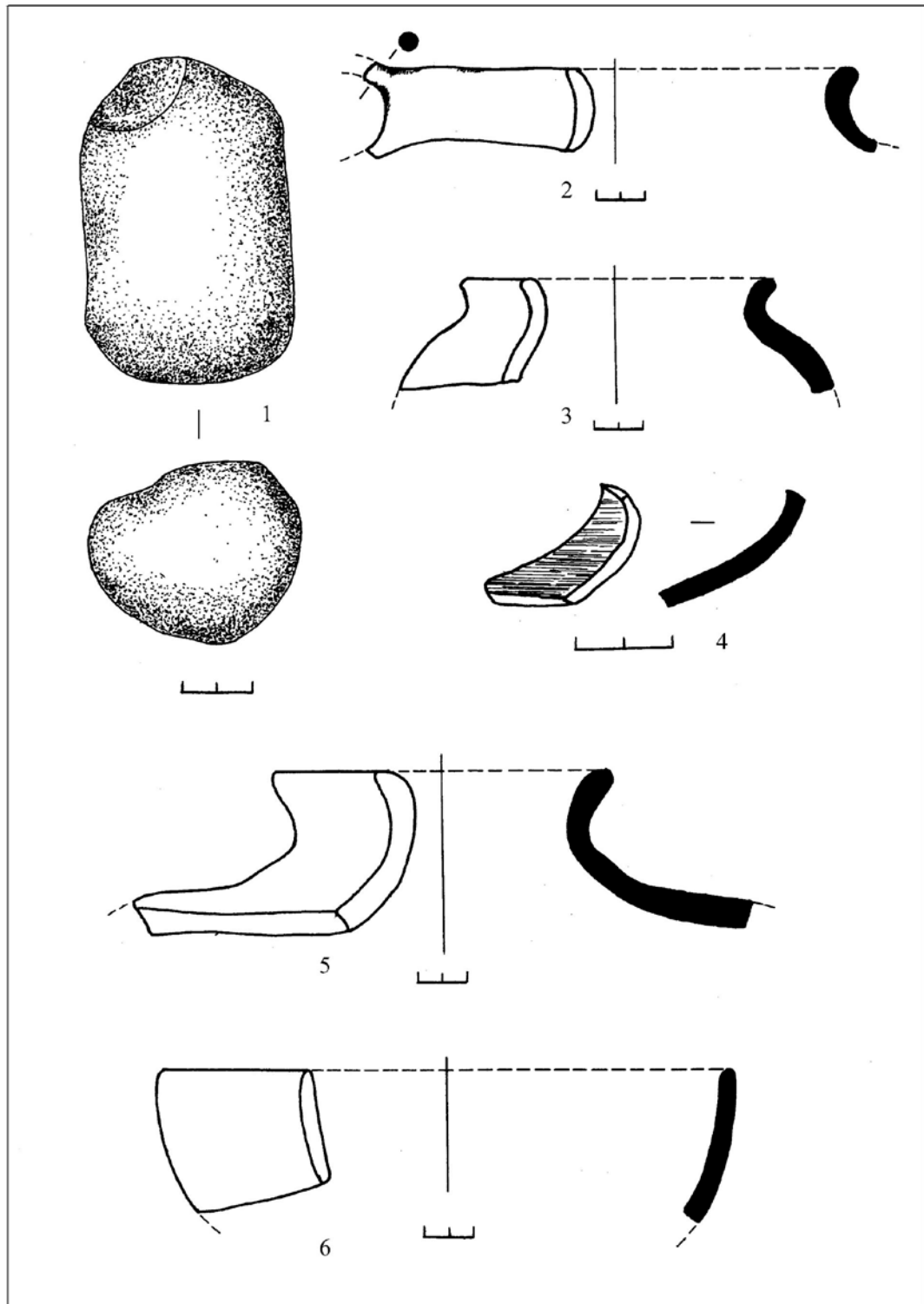

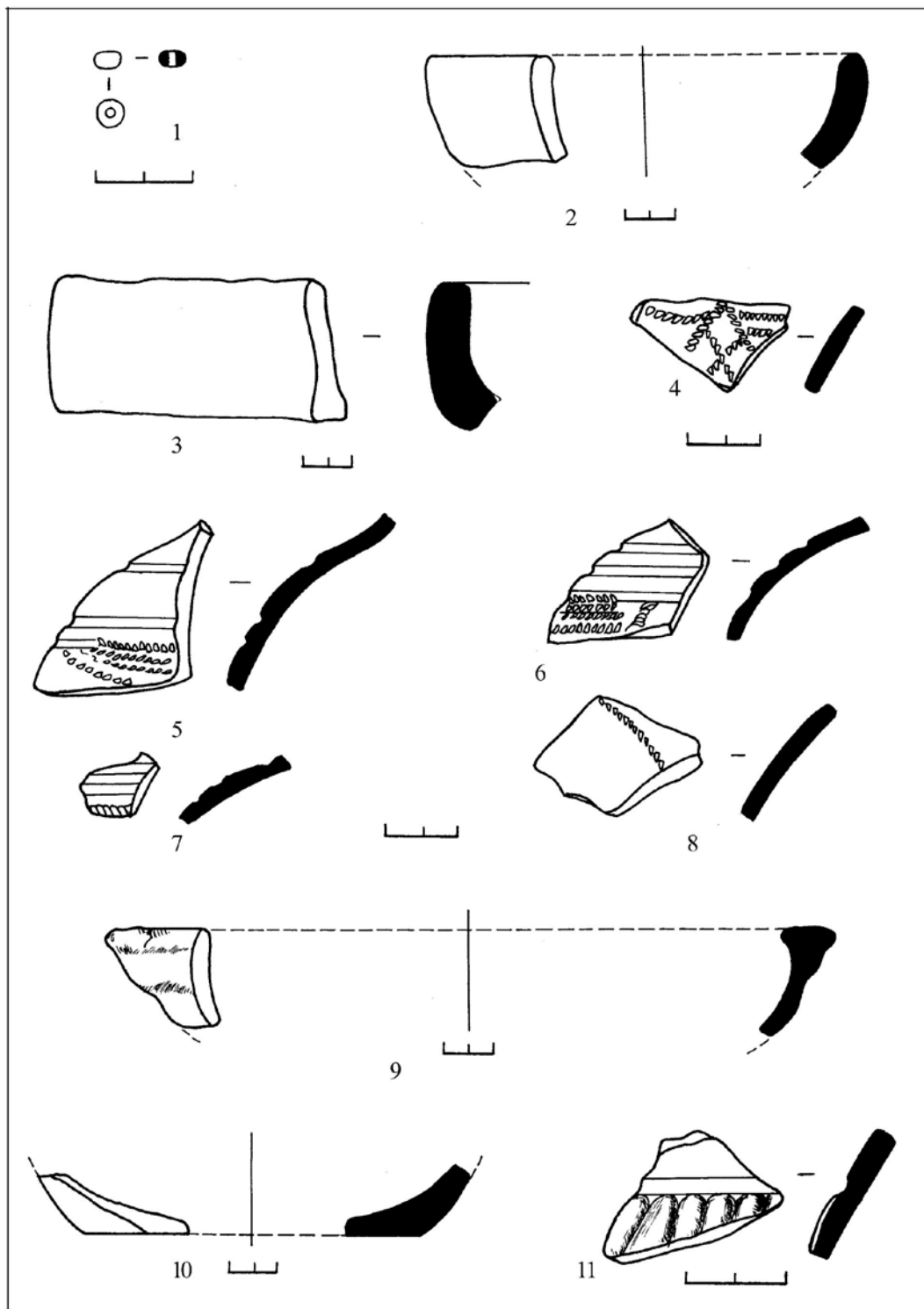

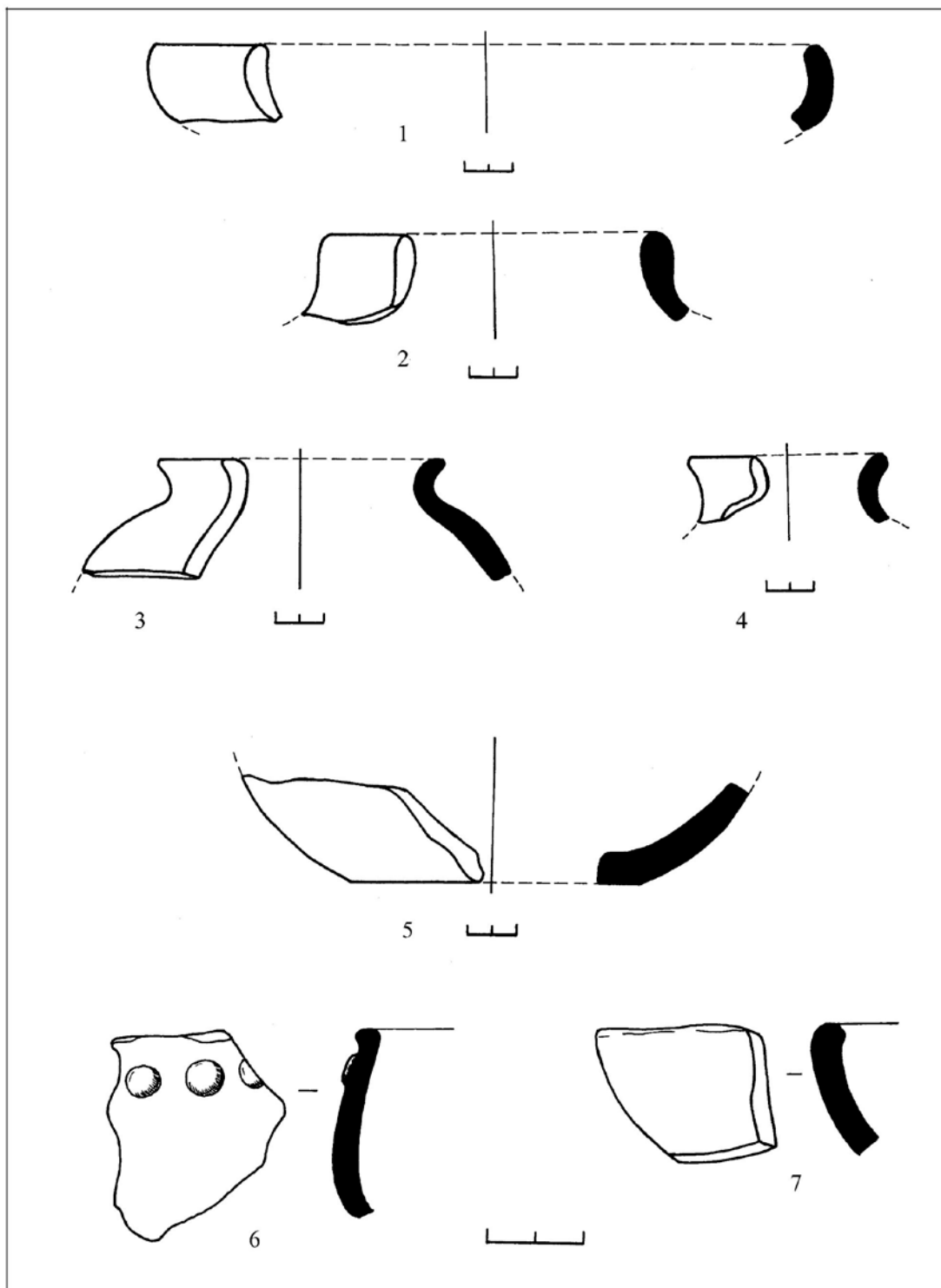

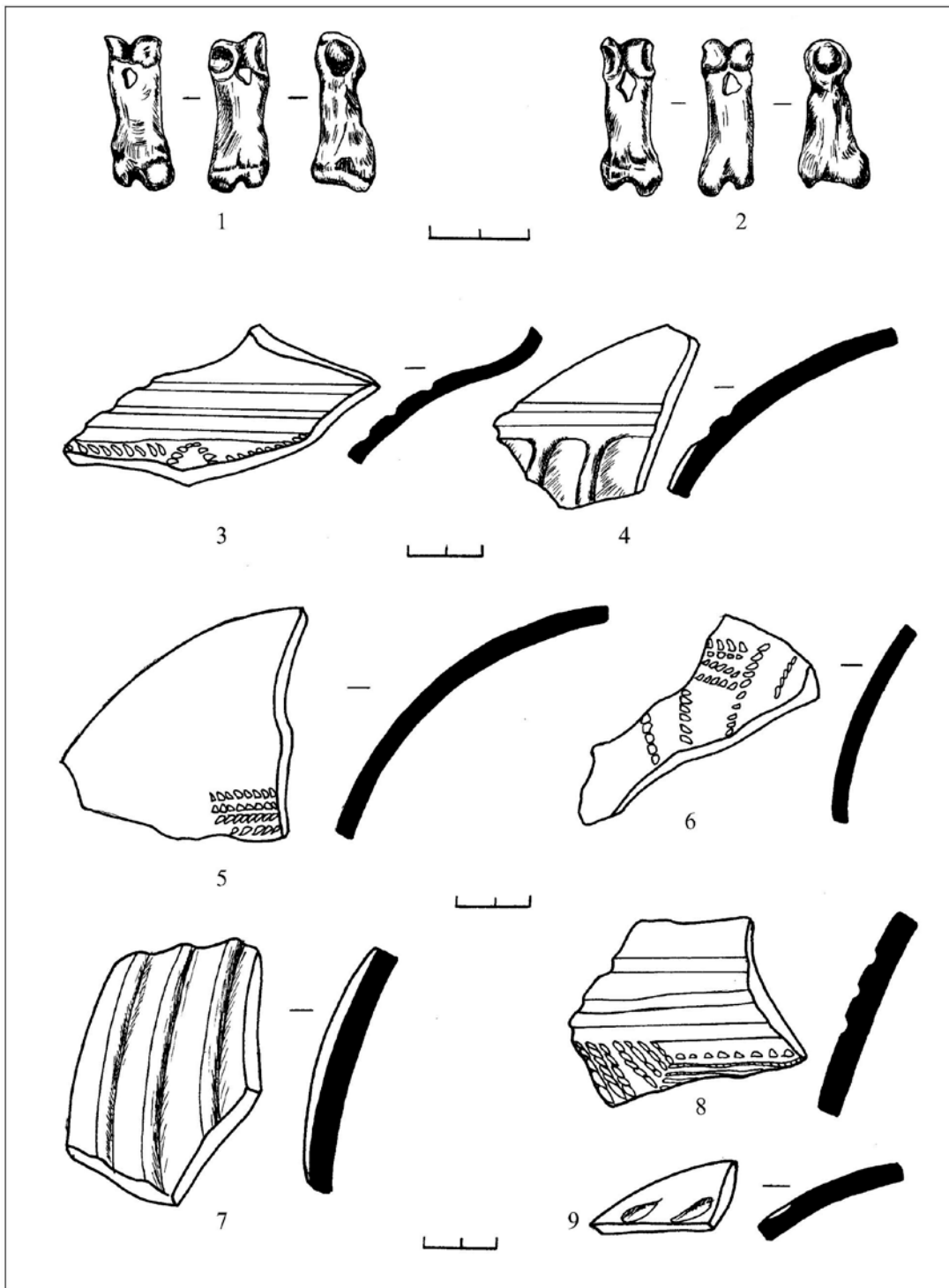

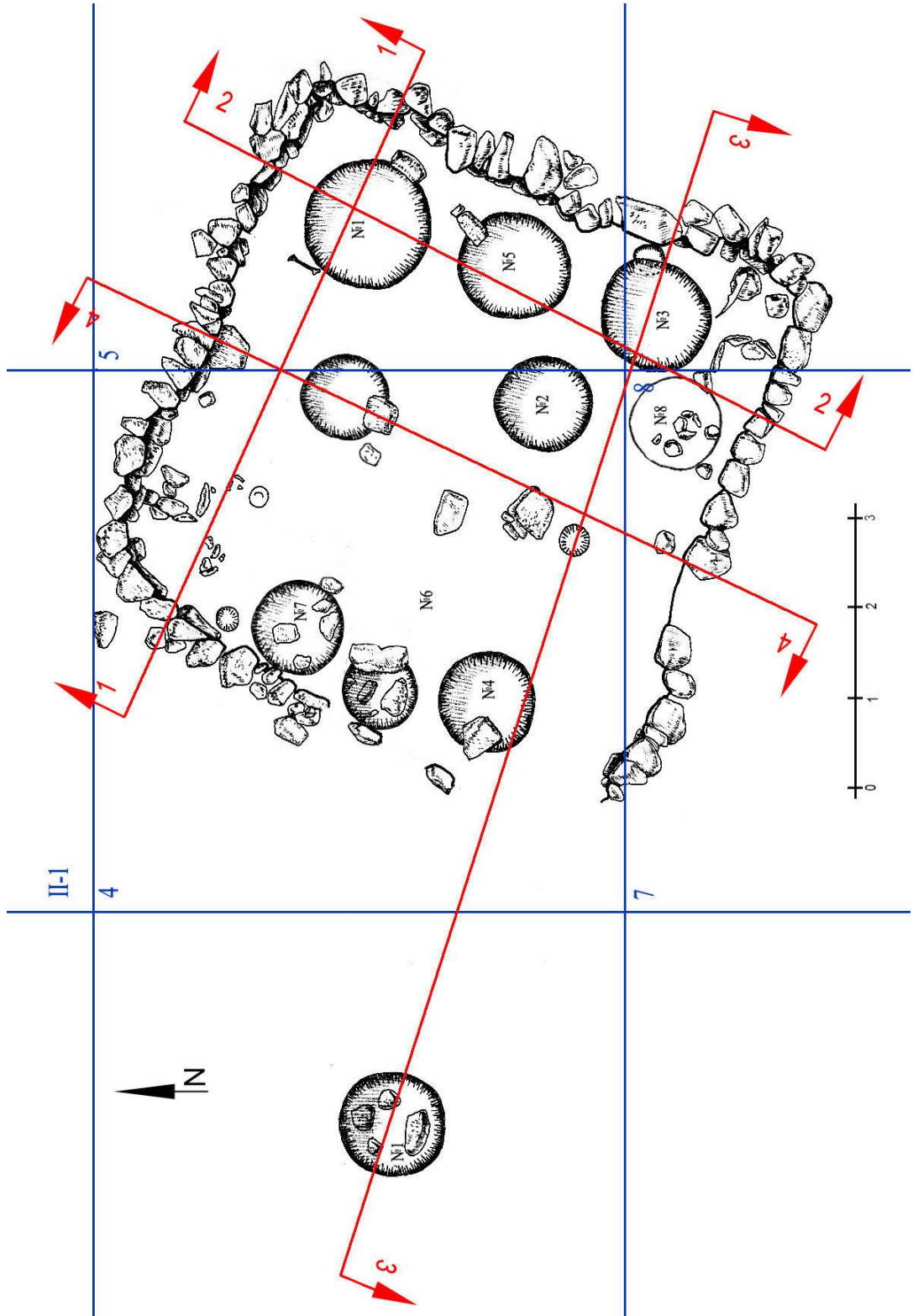

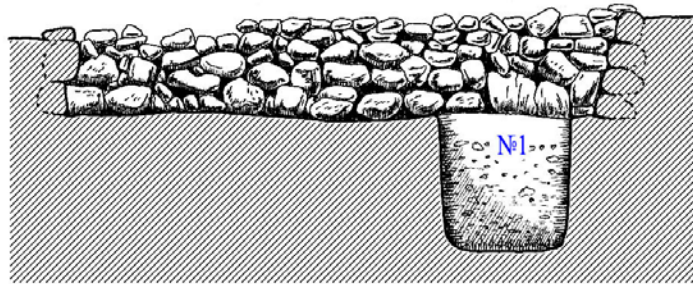

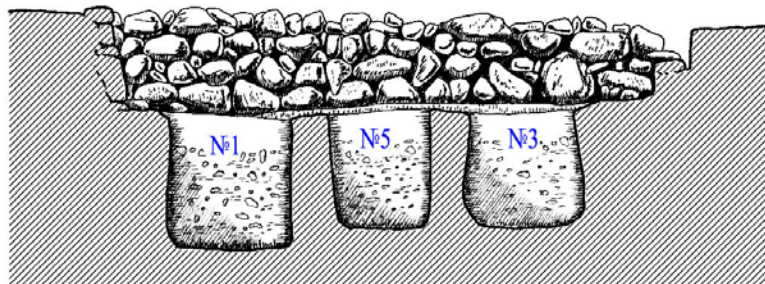

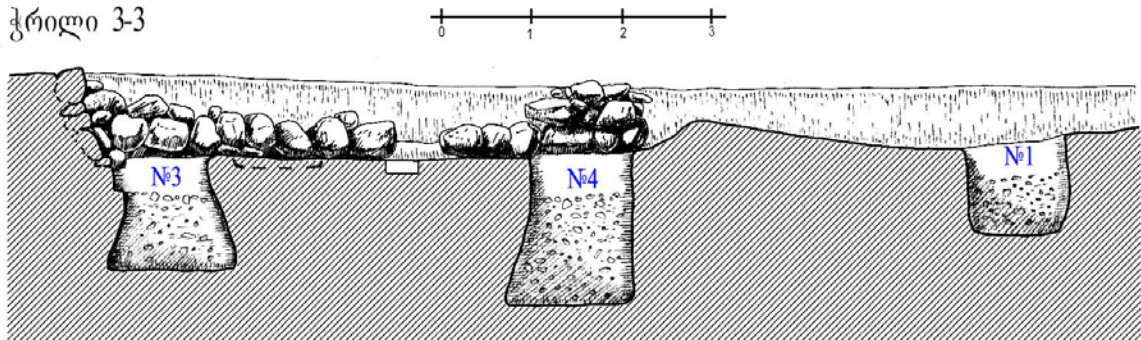
ჭრილი 1-1

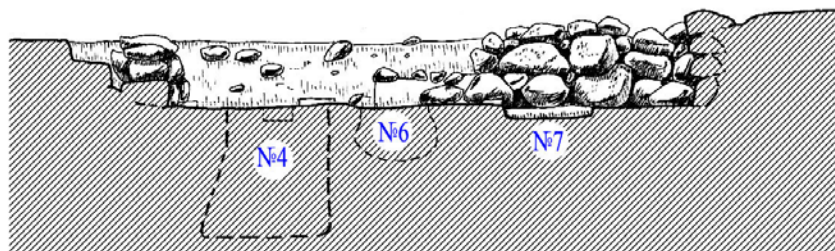
ჭრილი 2-2

ჭრილი 3-3

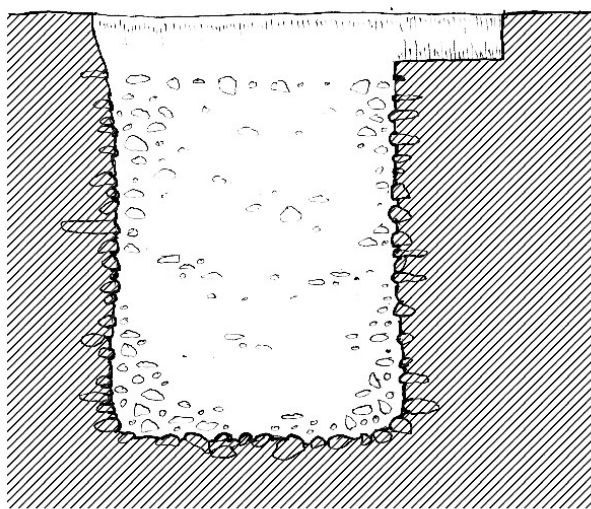
ჭრილი 4-4

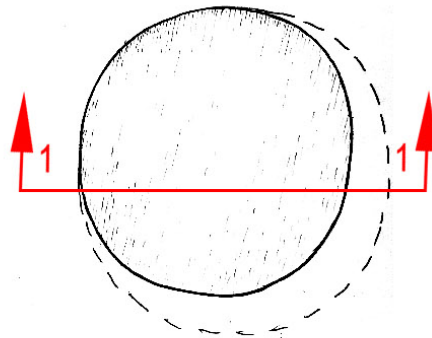
ს. ჯინისი
სახლი №3

ორმო №1

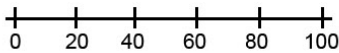
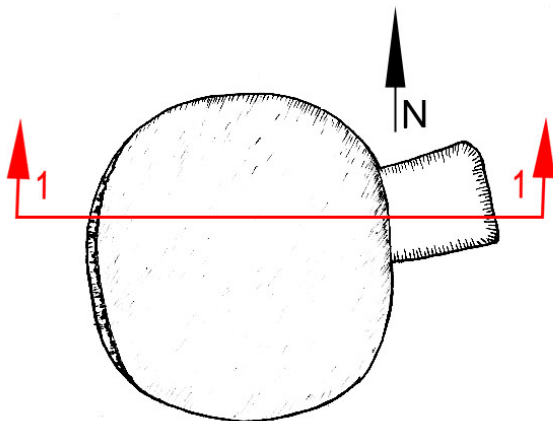
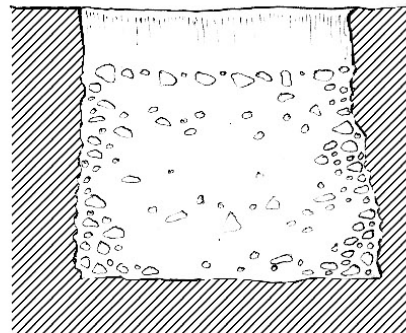
ჭრილი 1-1

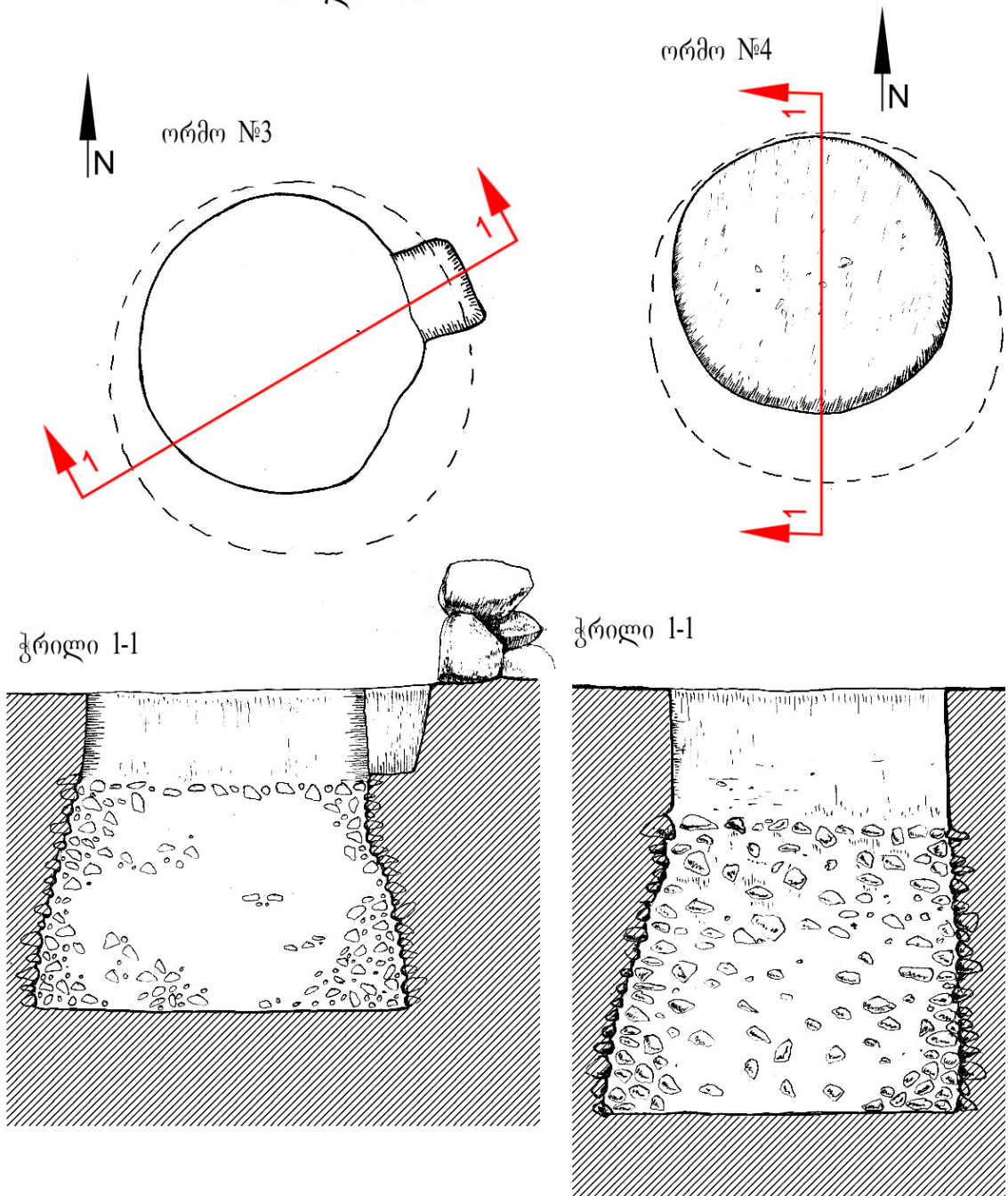
ორმო №2

ჭრილი 1-1

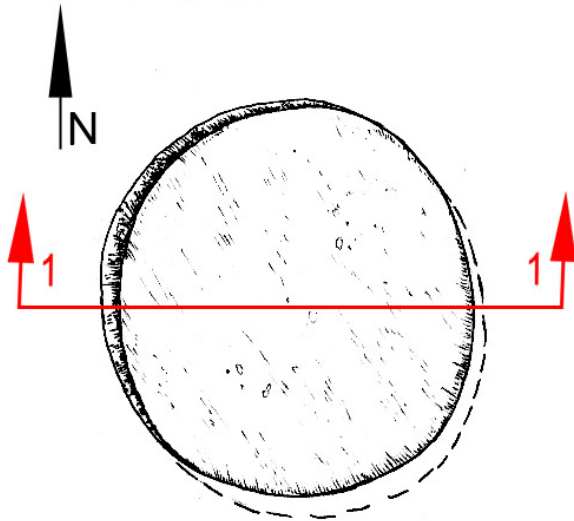

ს. ჯიხისი
სახლი №3

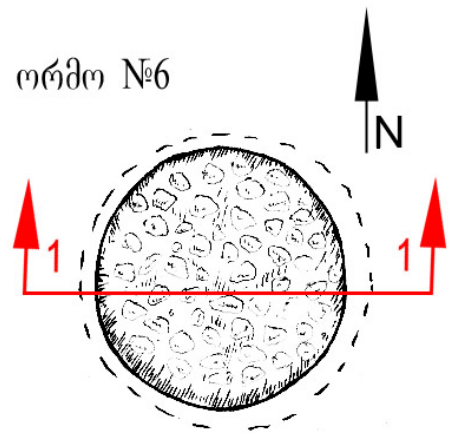

ს. ჯინისი
სახლი №3

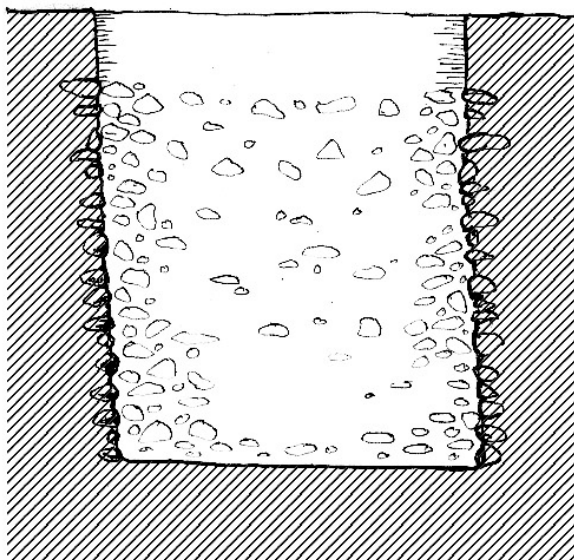
ორმო №5

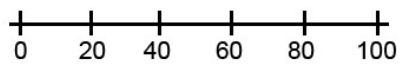
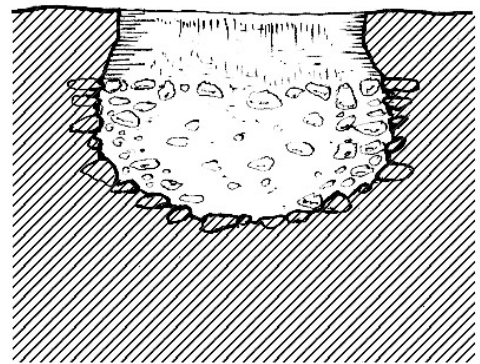
ორმო №6

ჭრილი 1-1

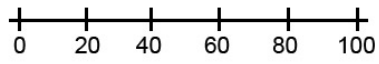
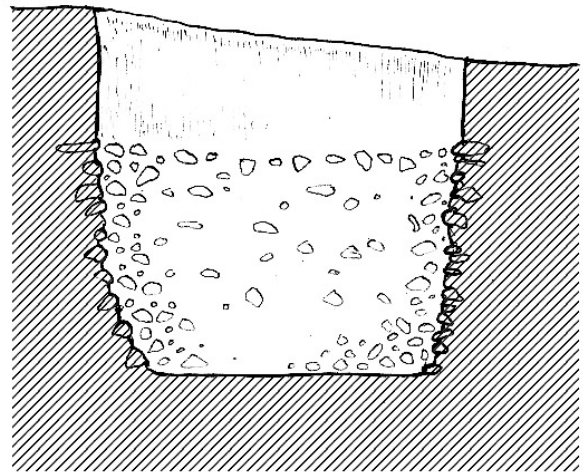
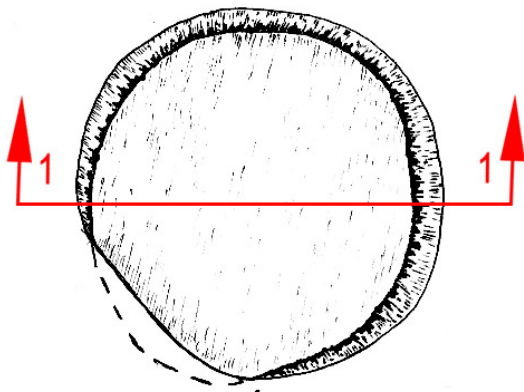
ჭრილი 1-1

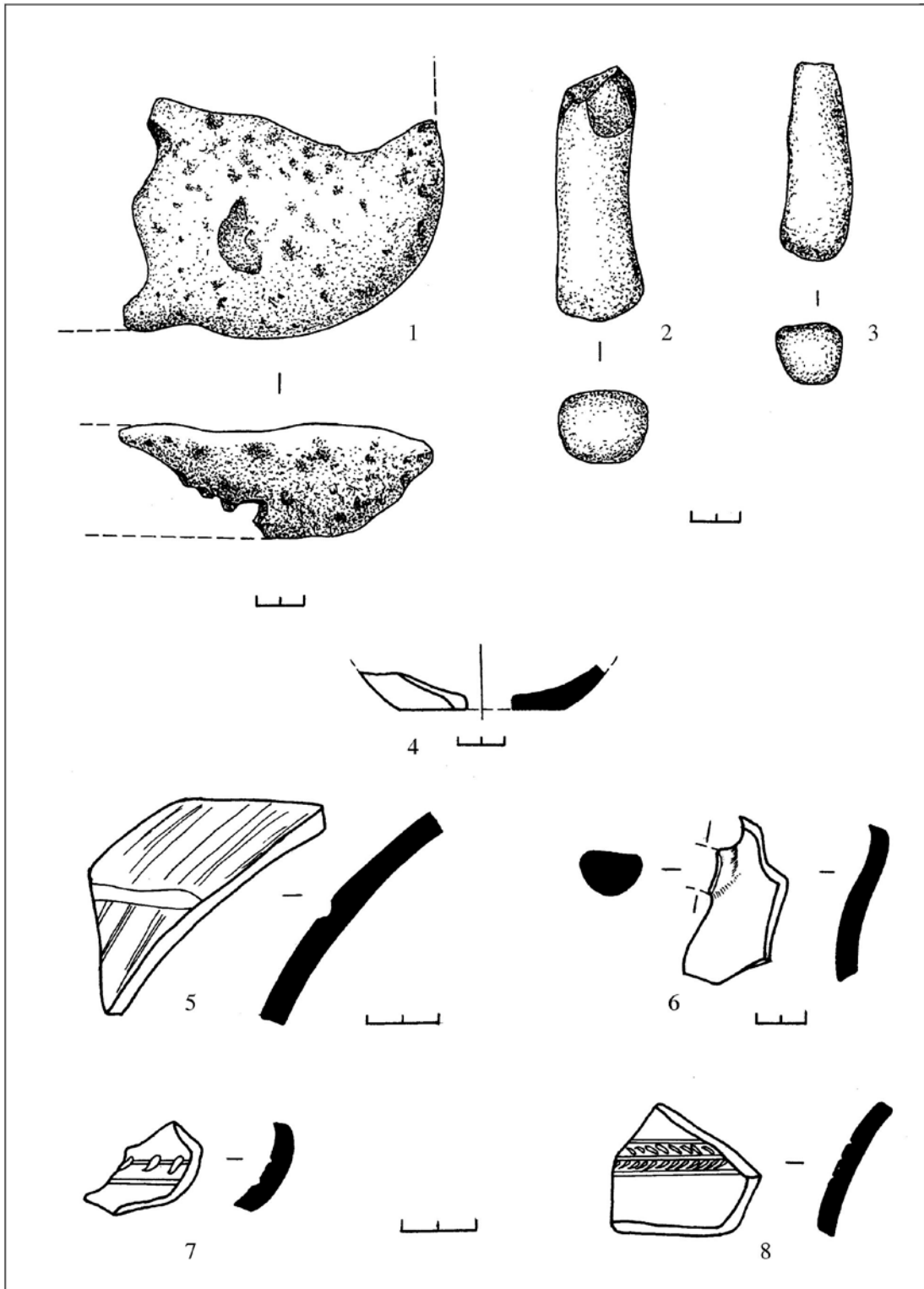

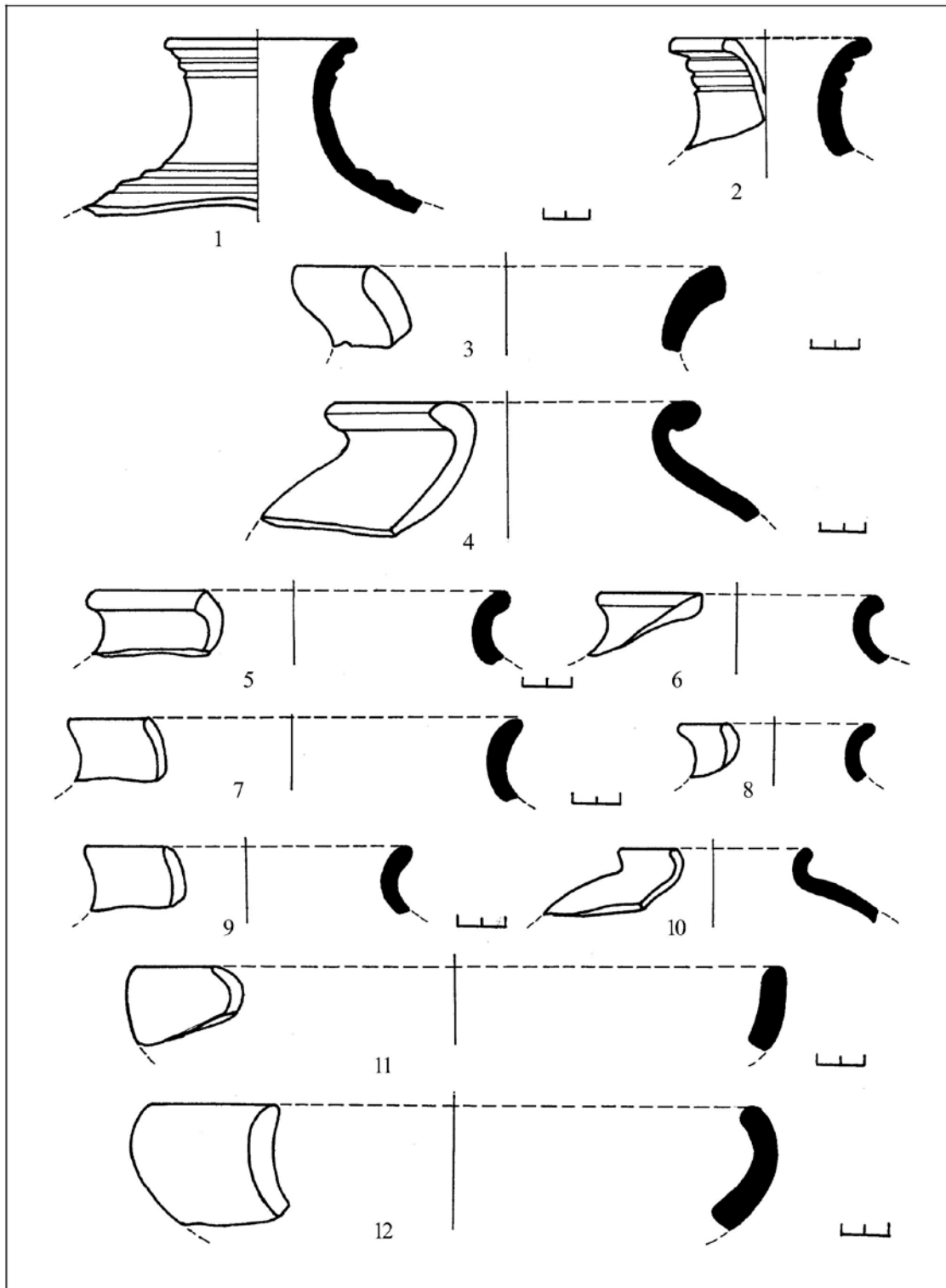
ს. ჯინისი

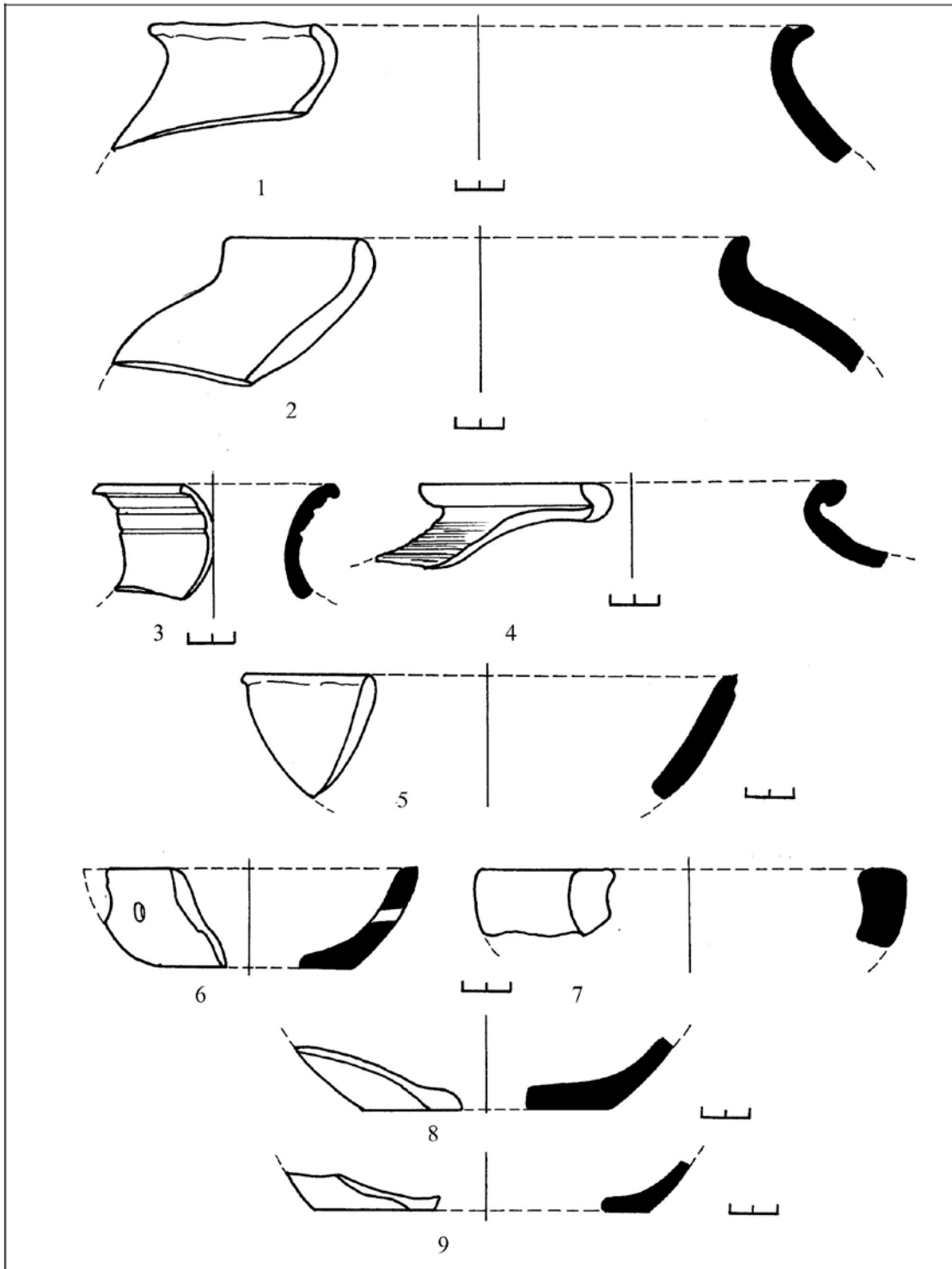
ორმო №1, №3 სახლოთან

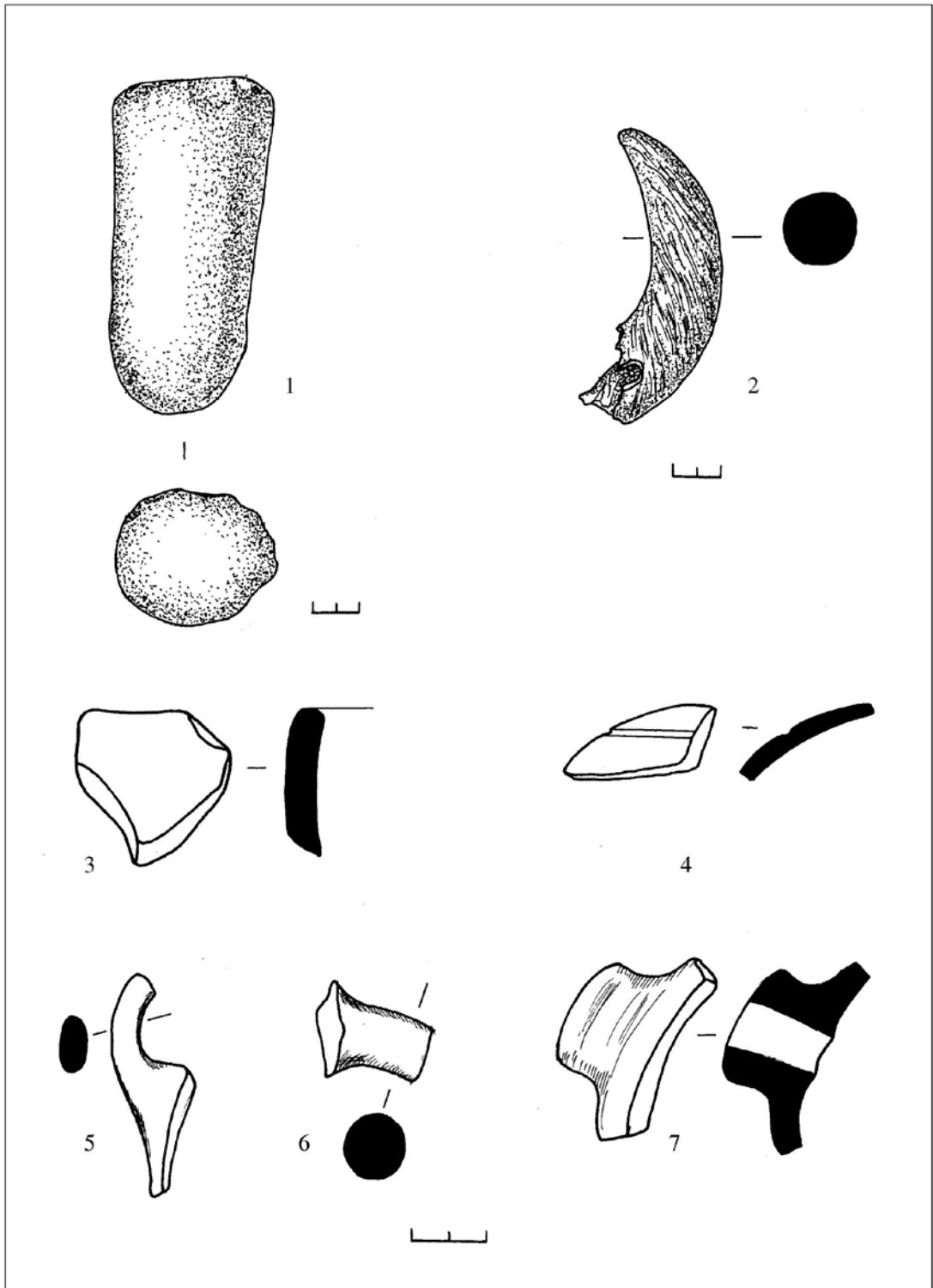
ჭრილი 1-1

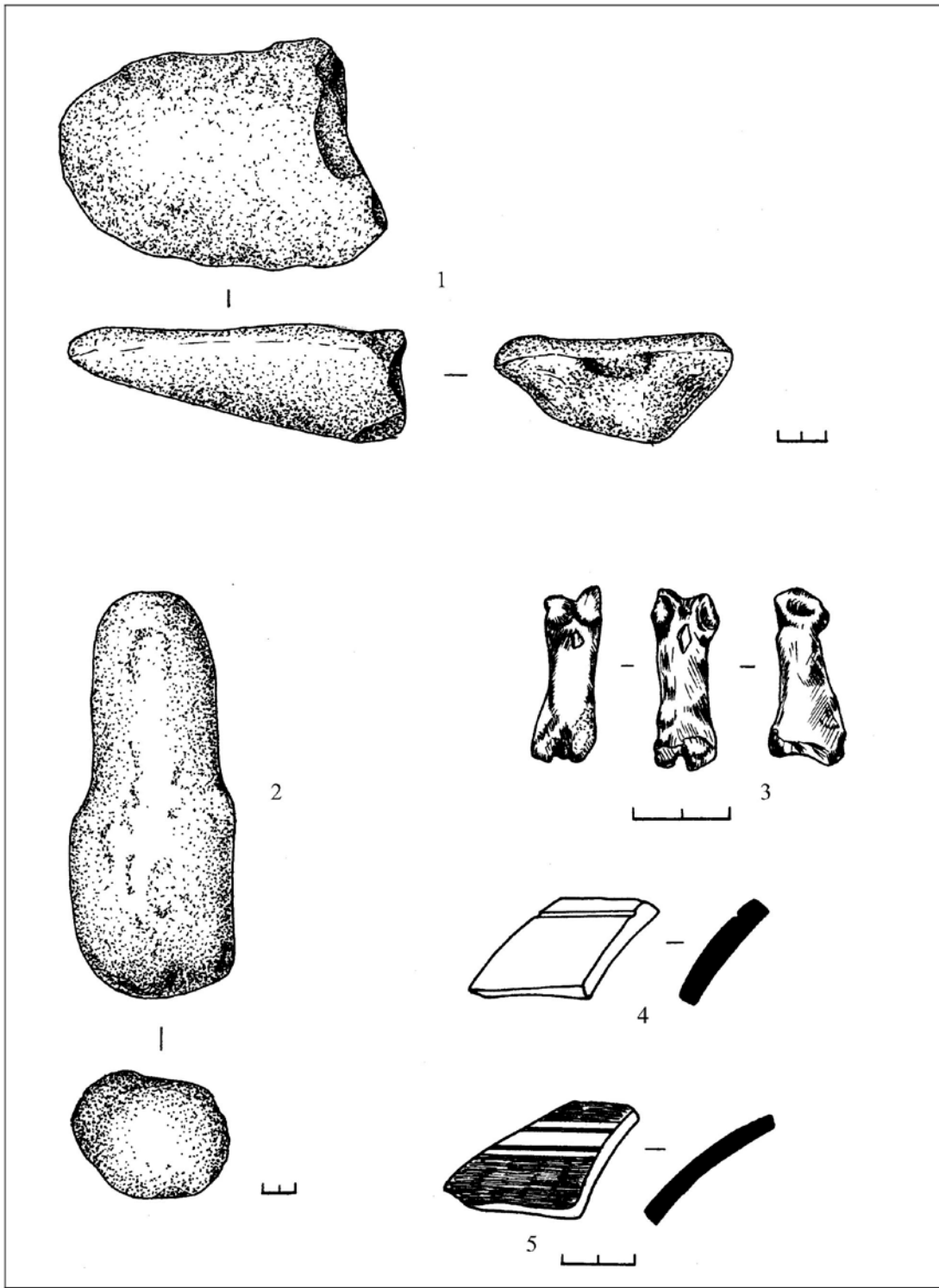

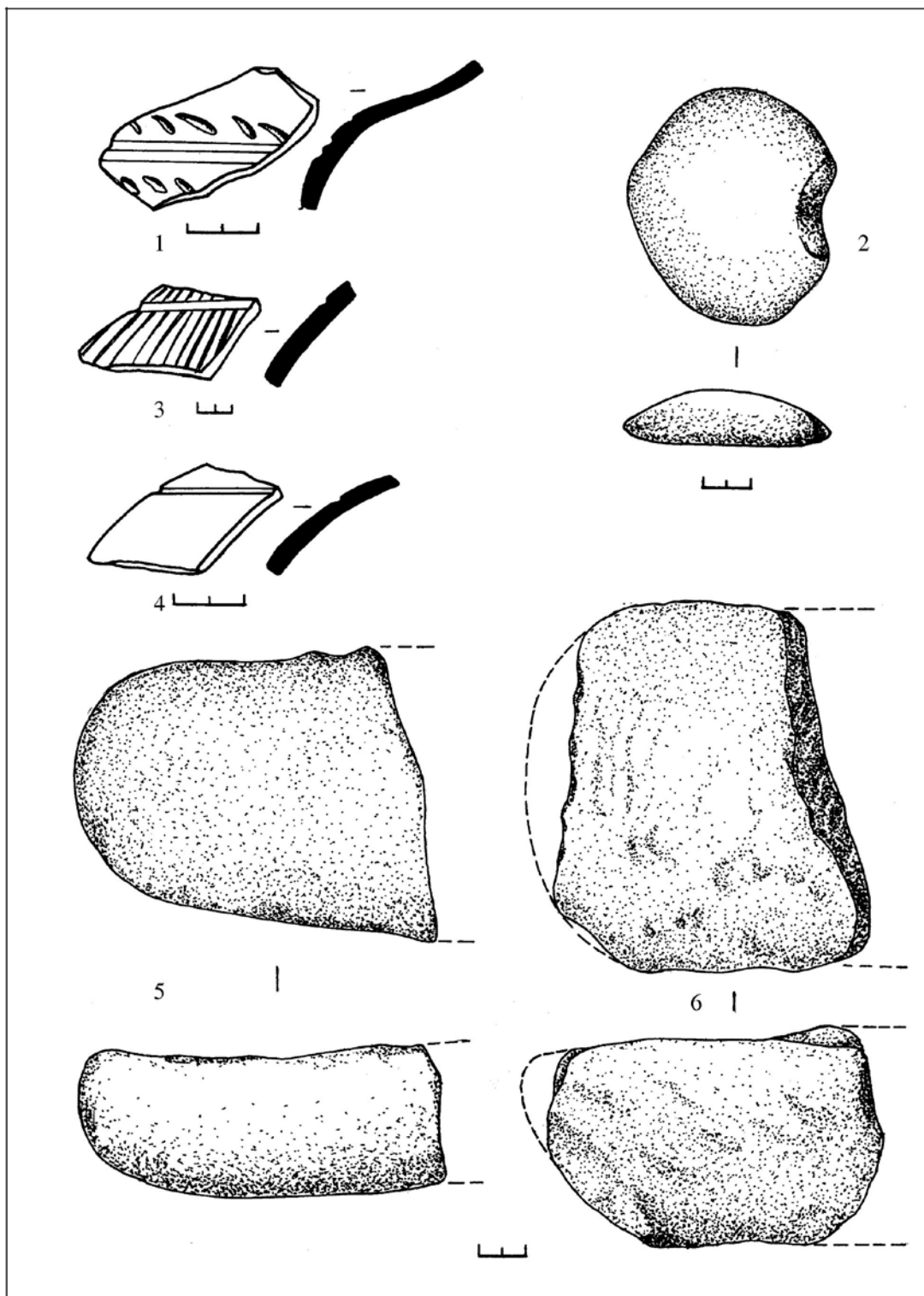

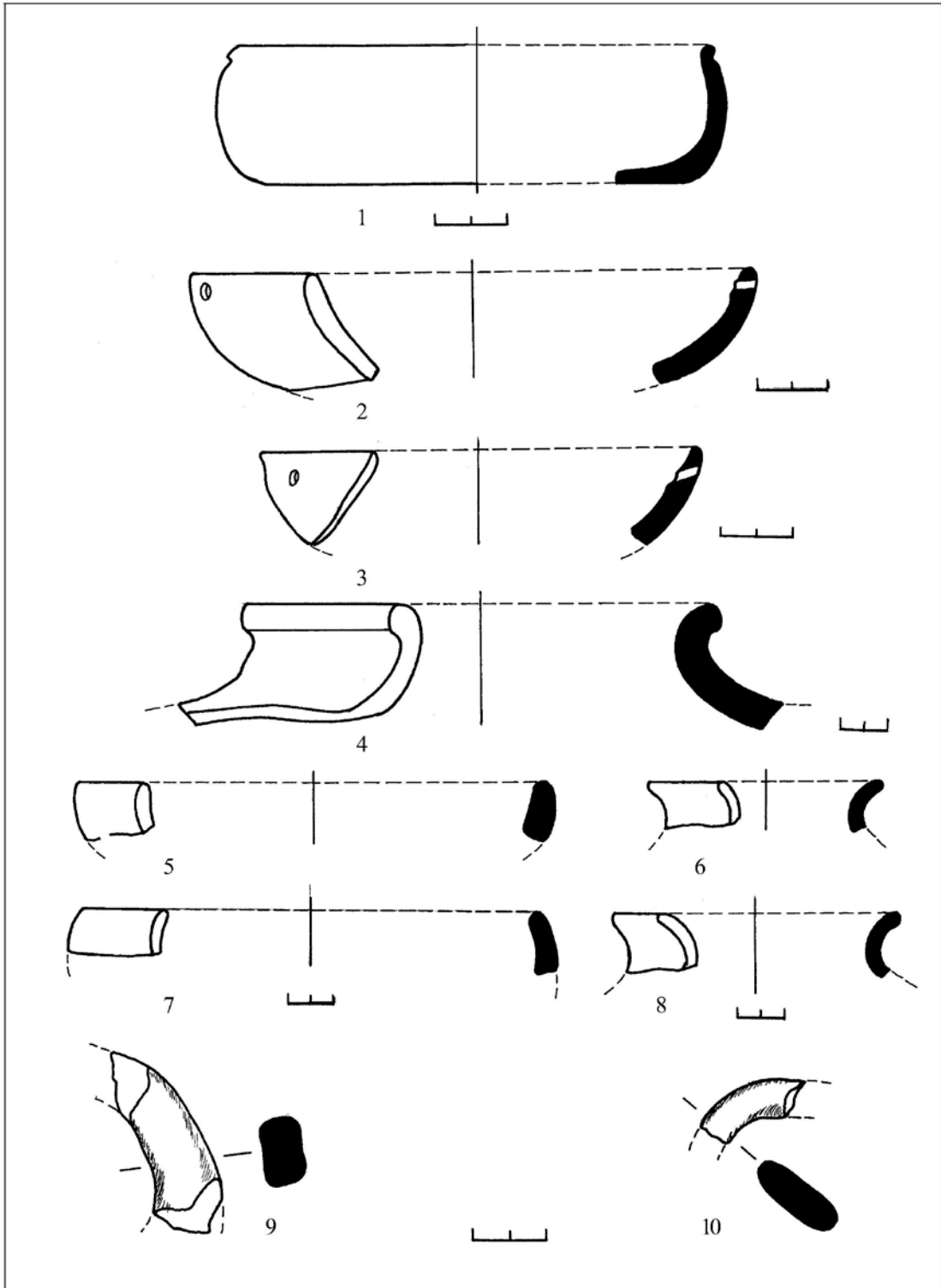

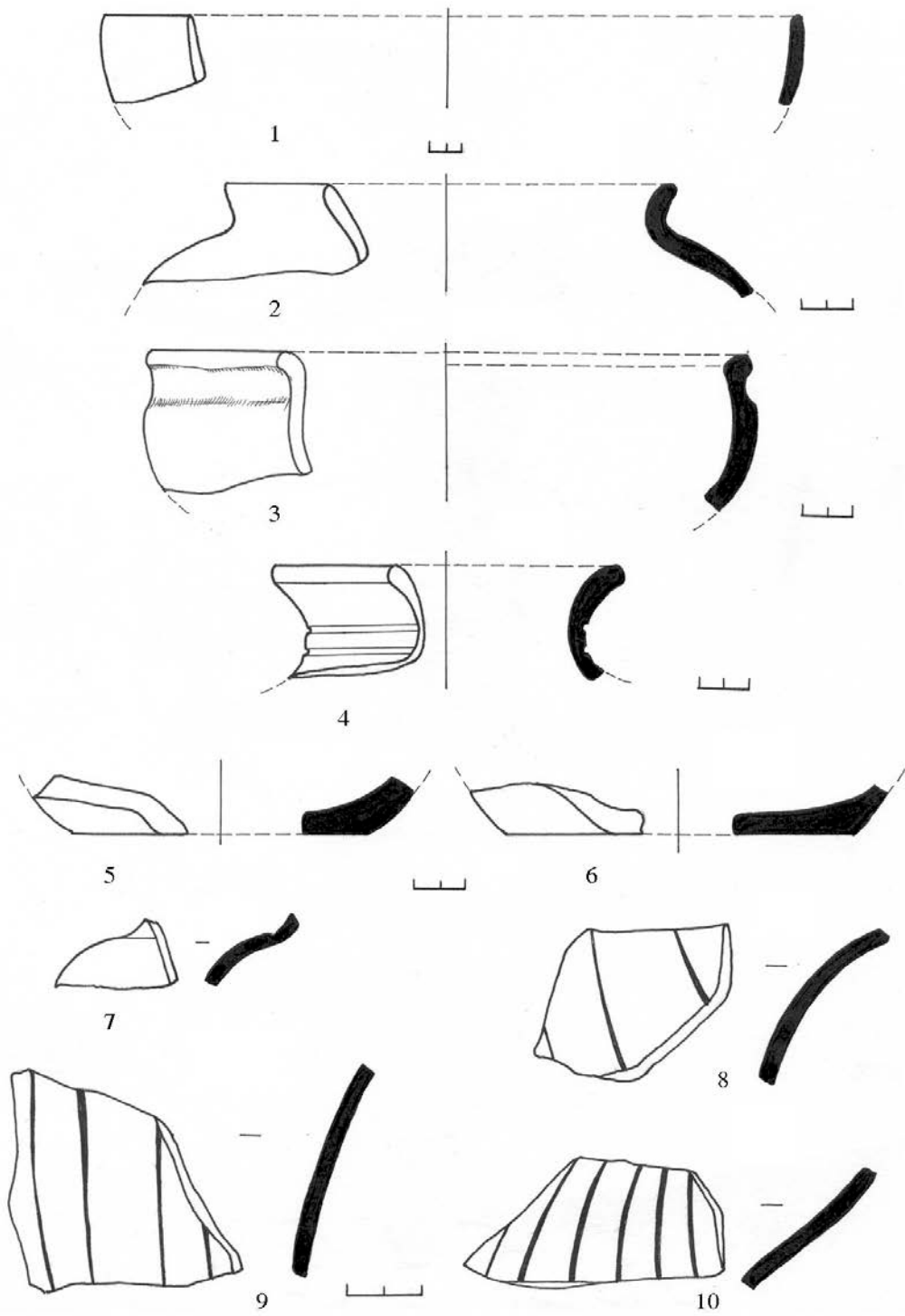

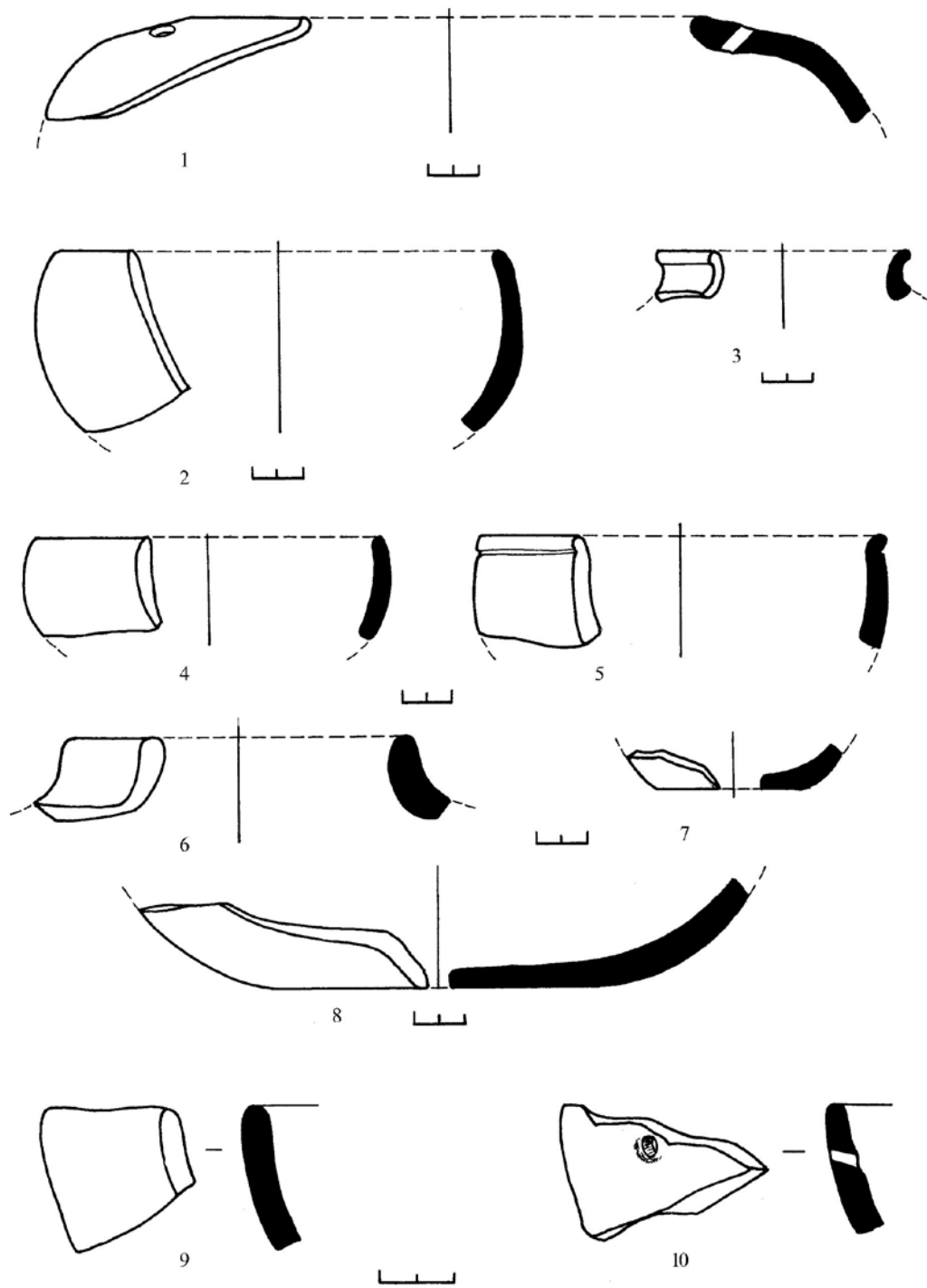

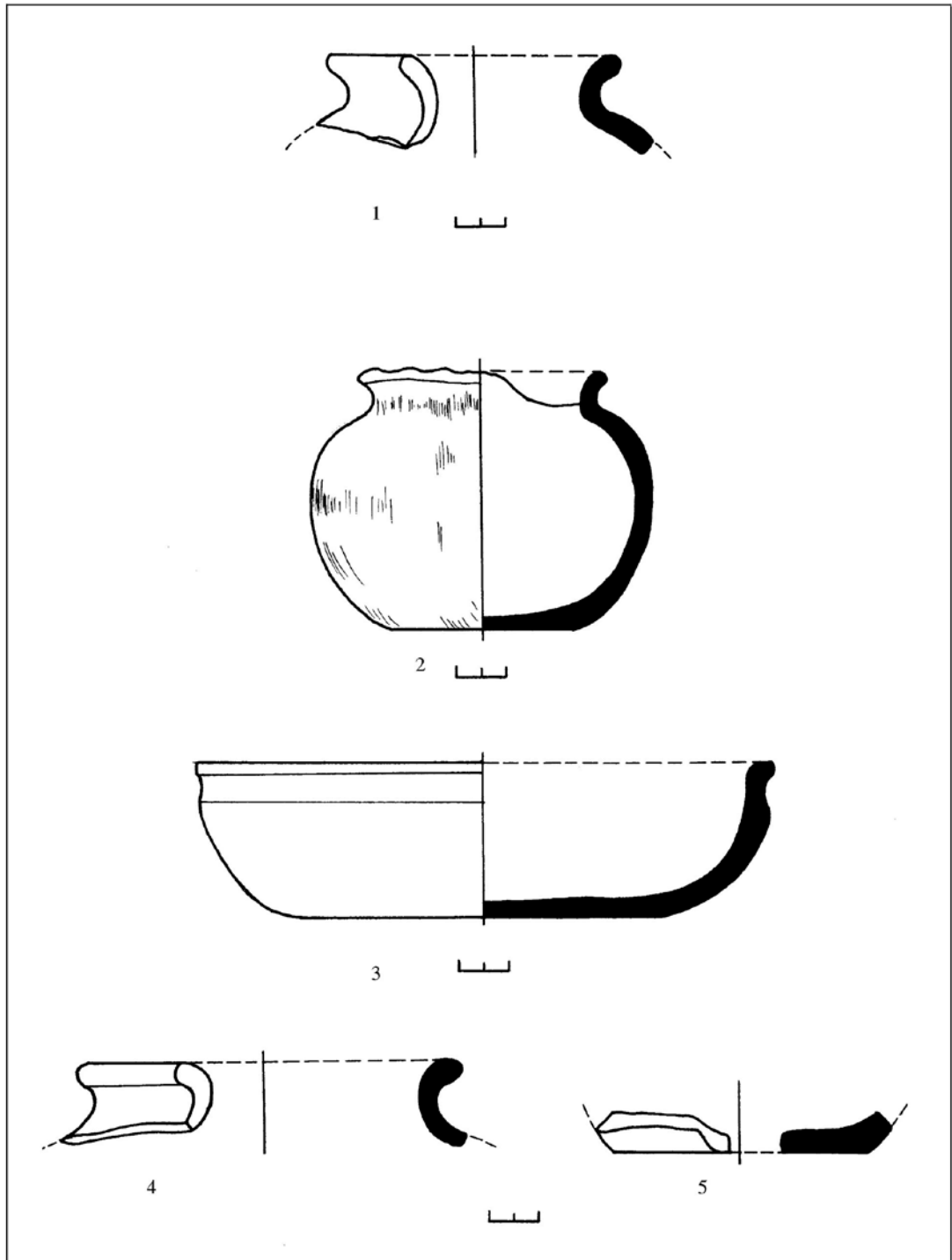

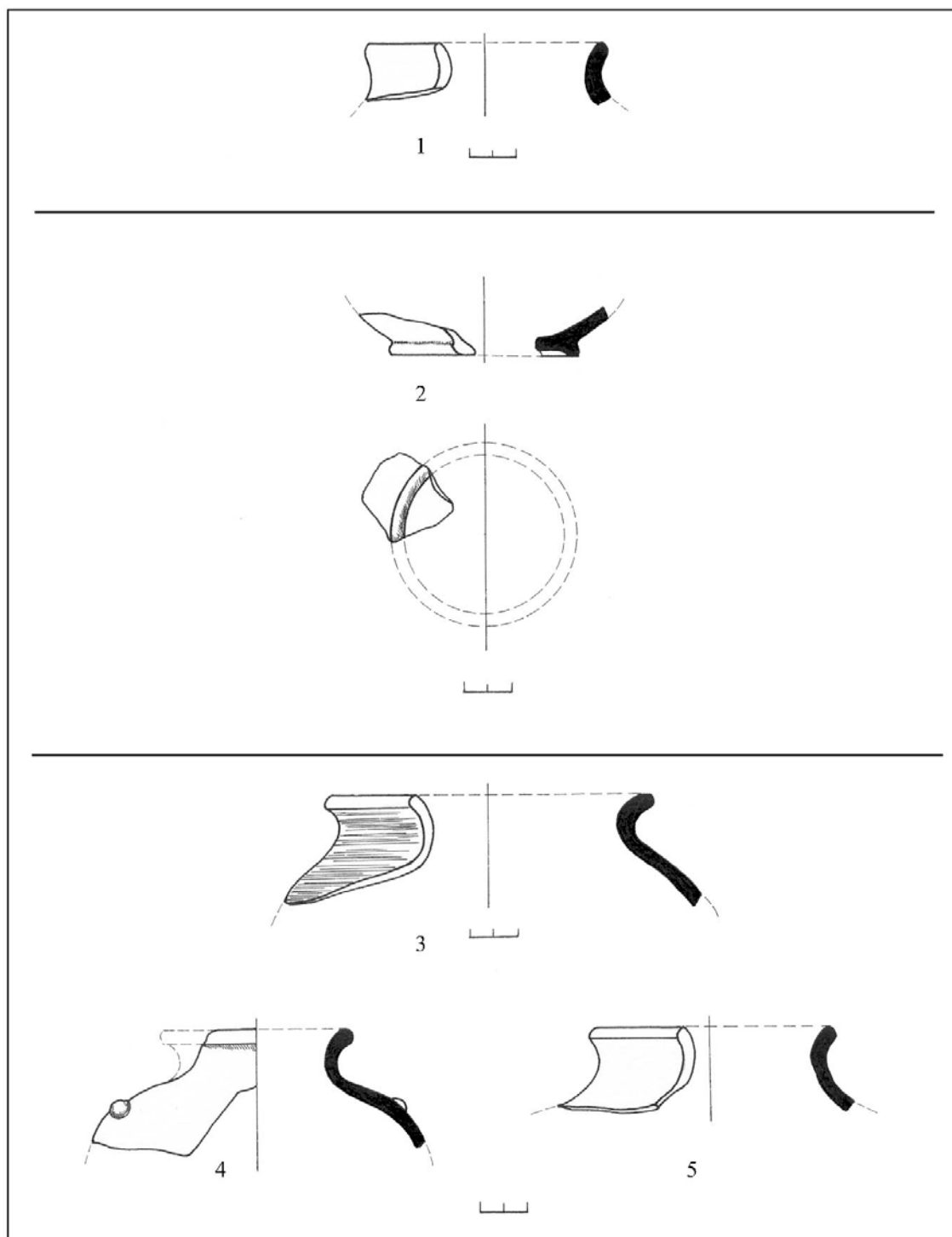

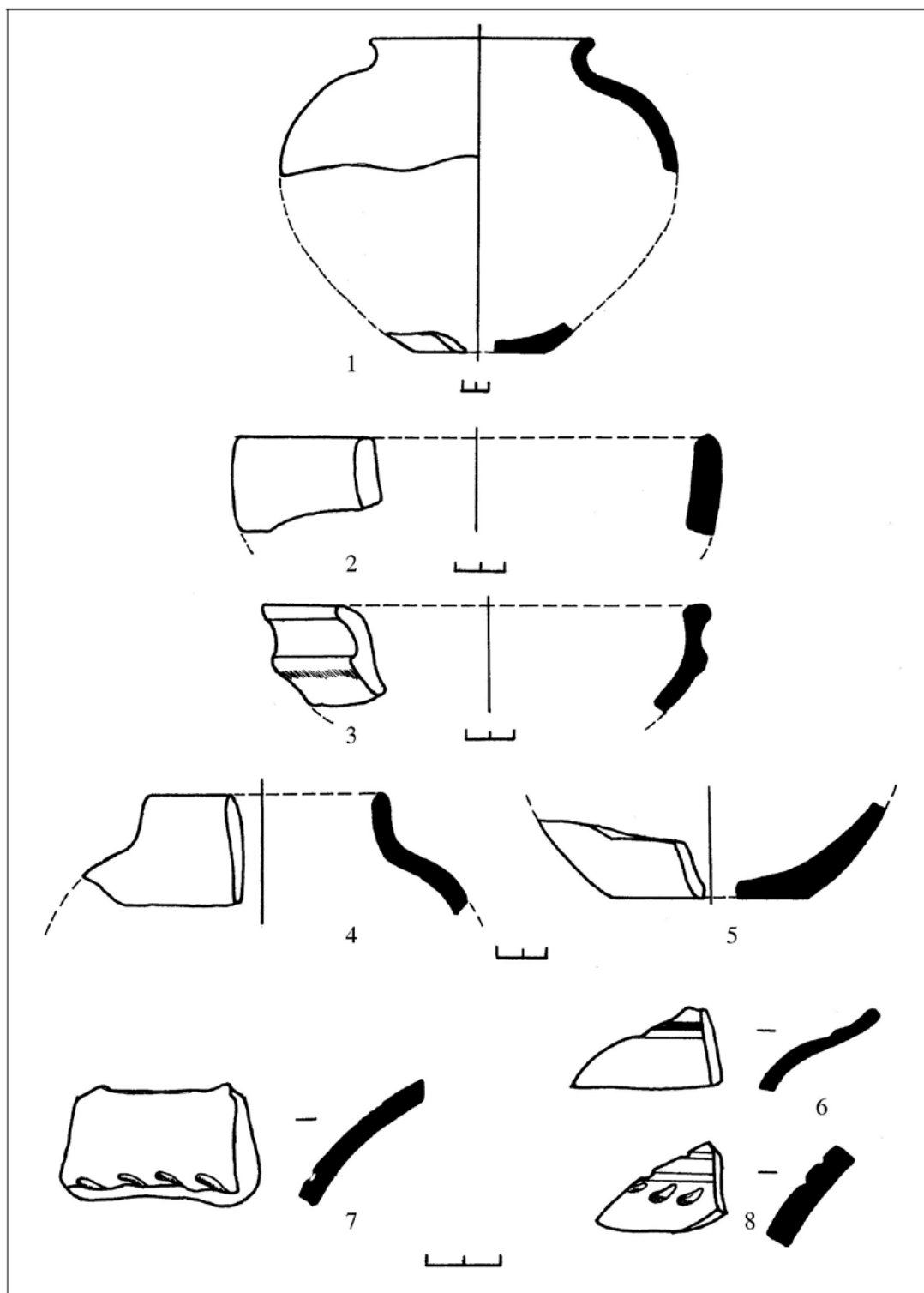

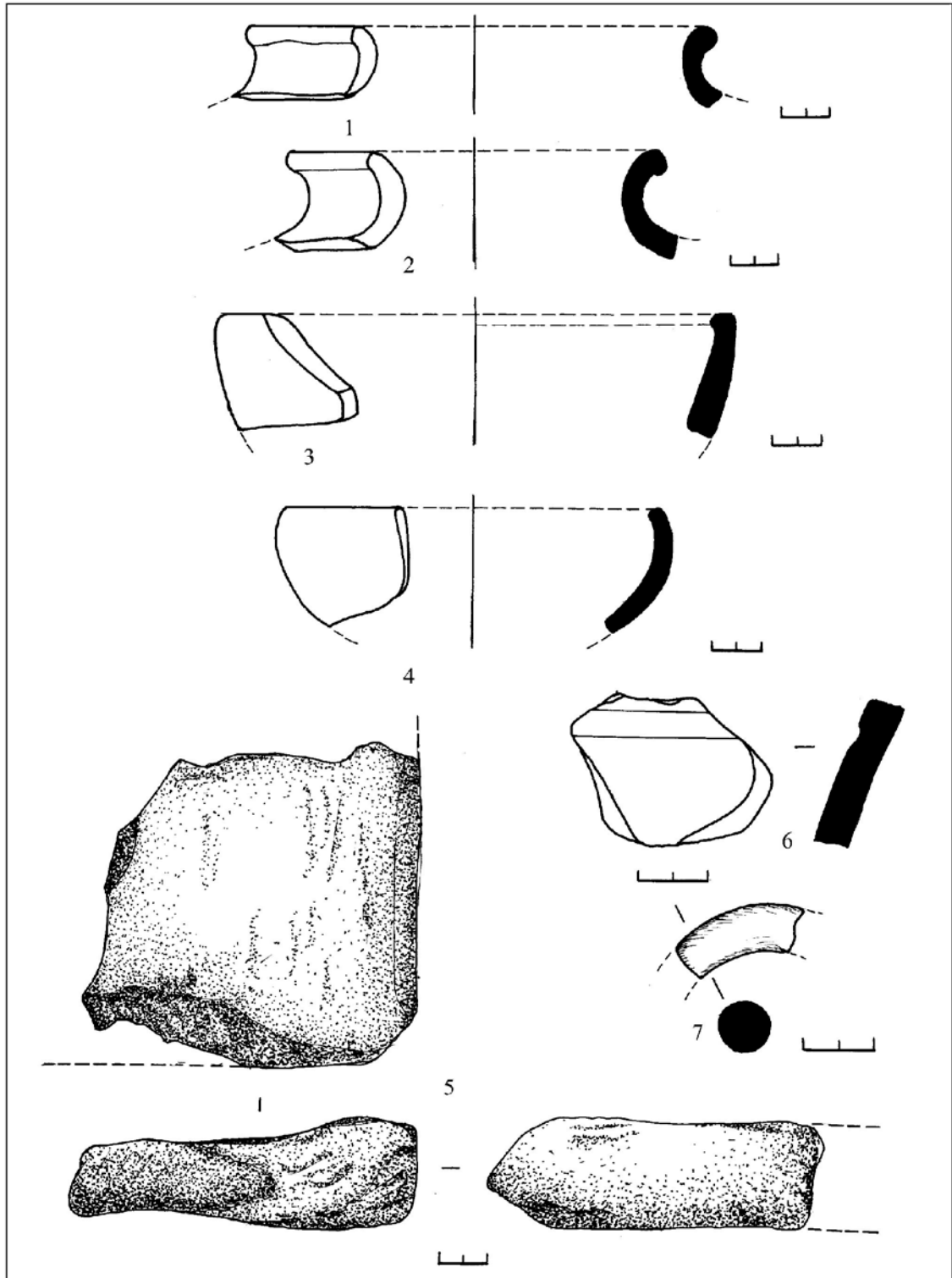

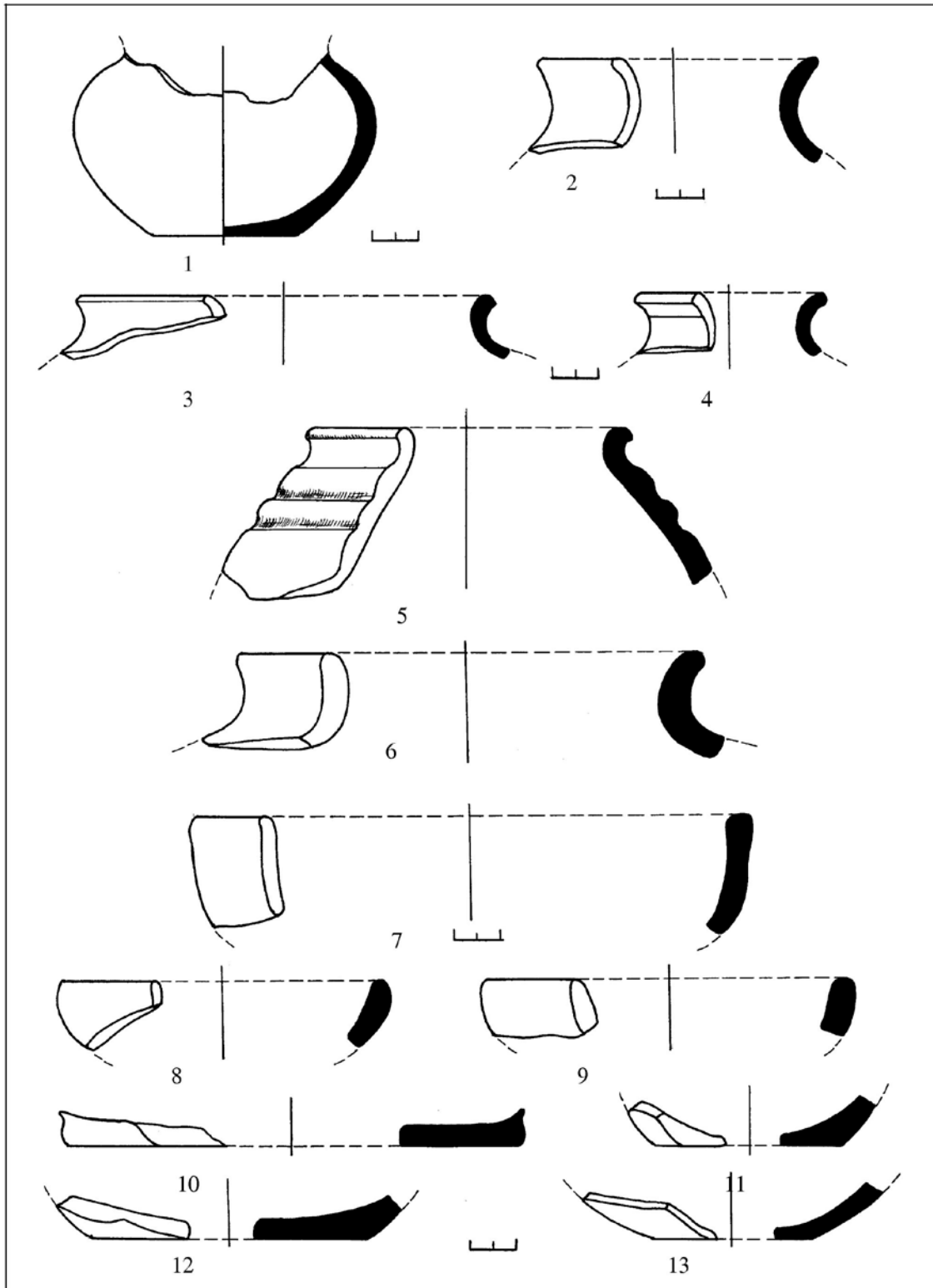

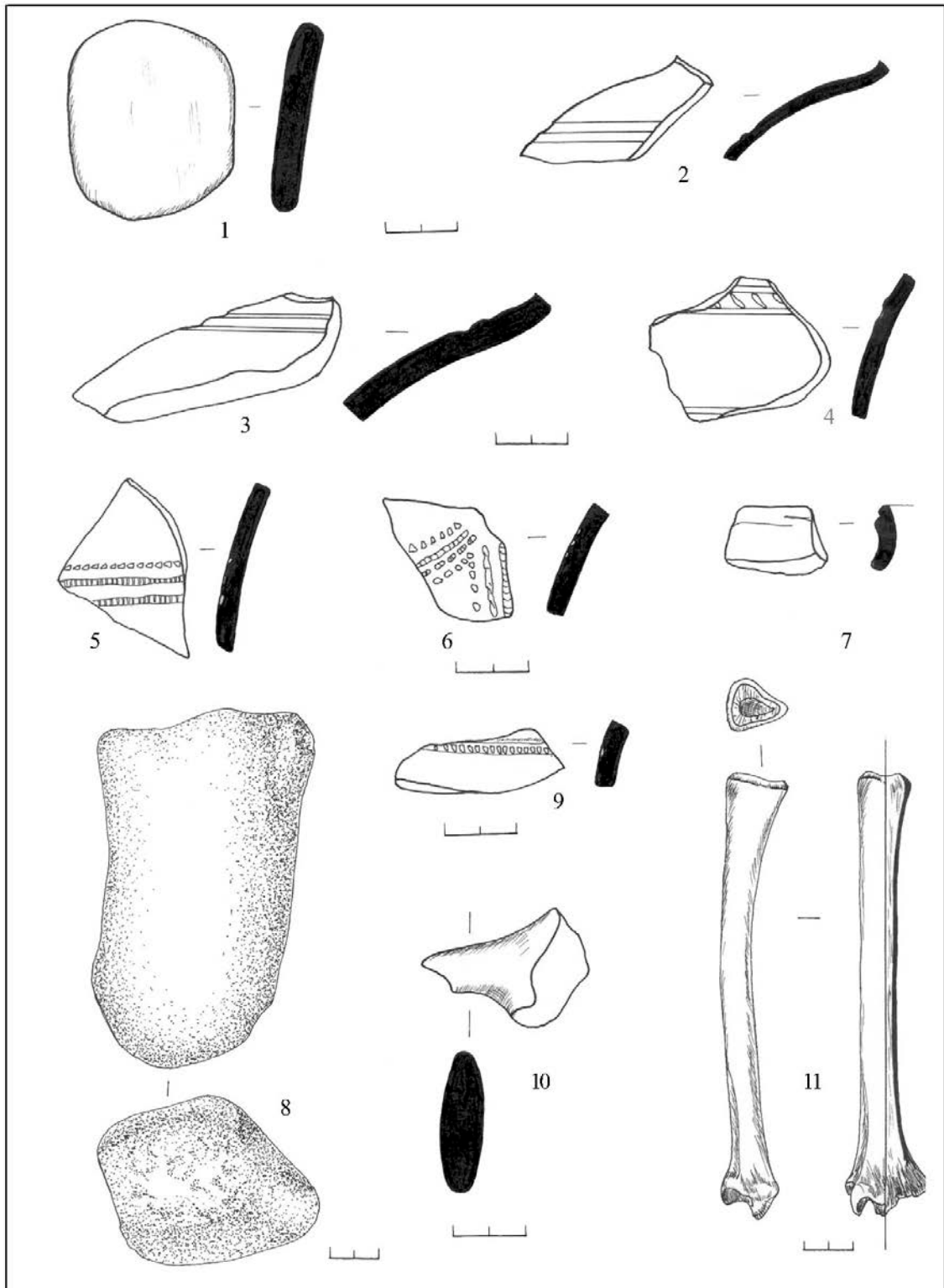

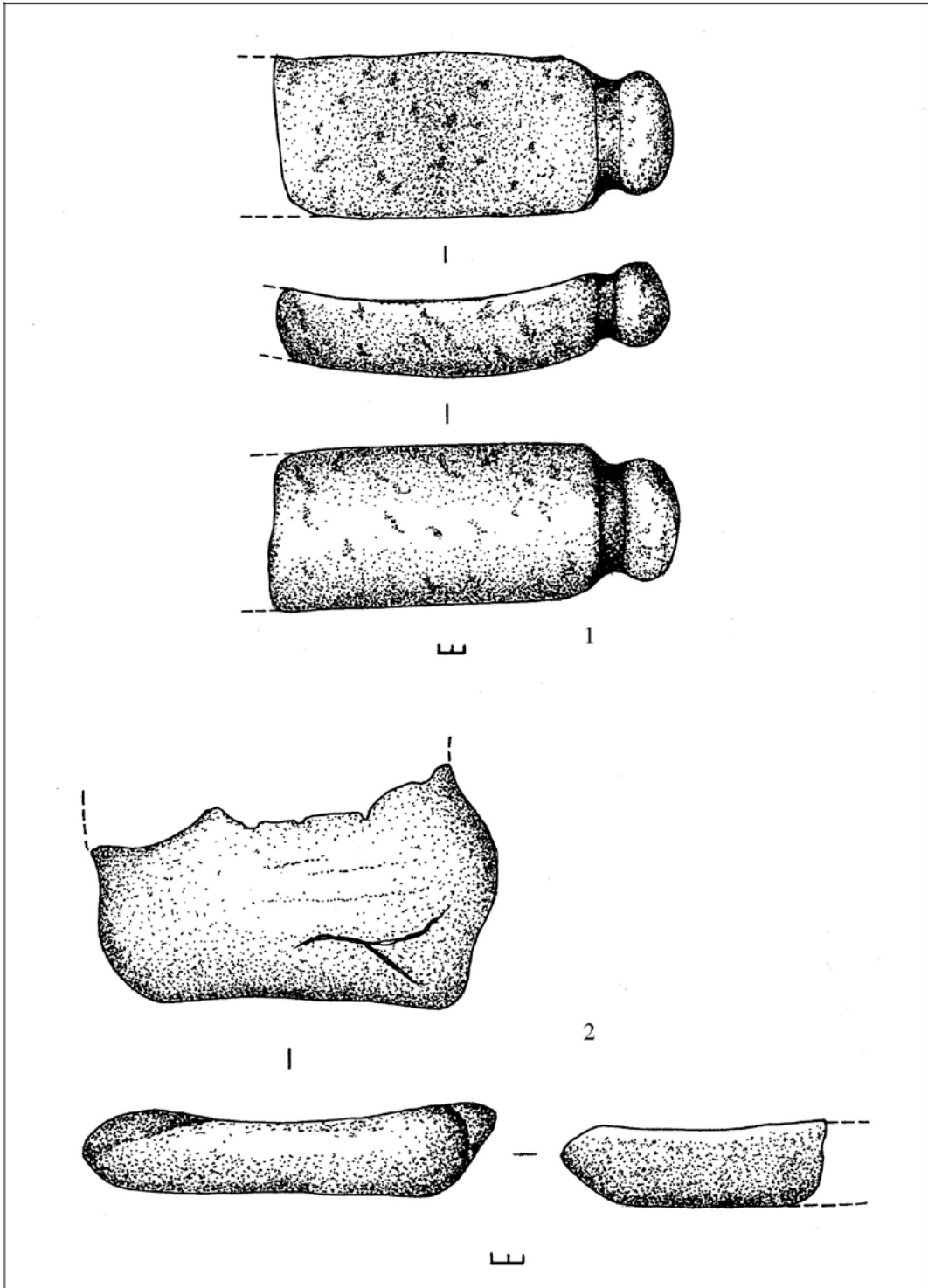

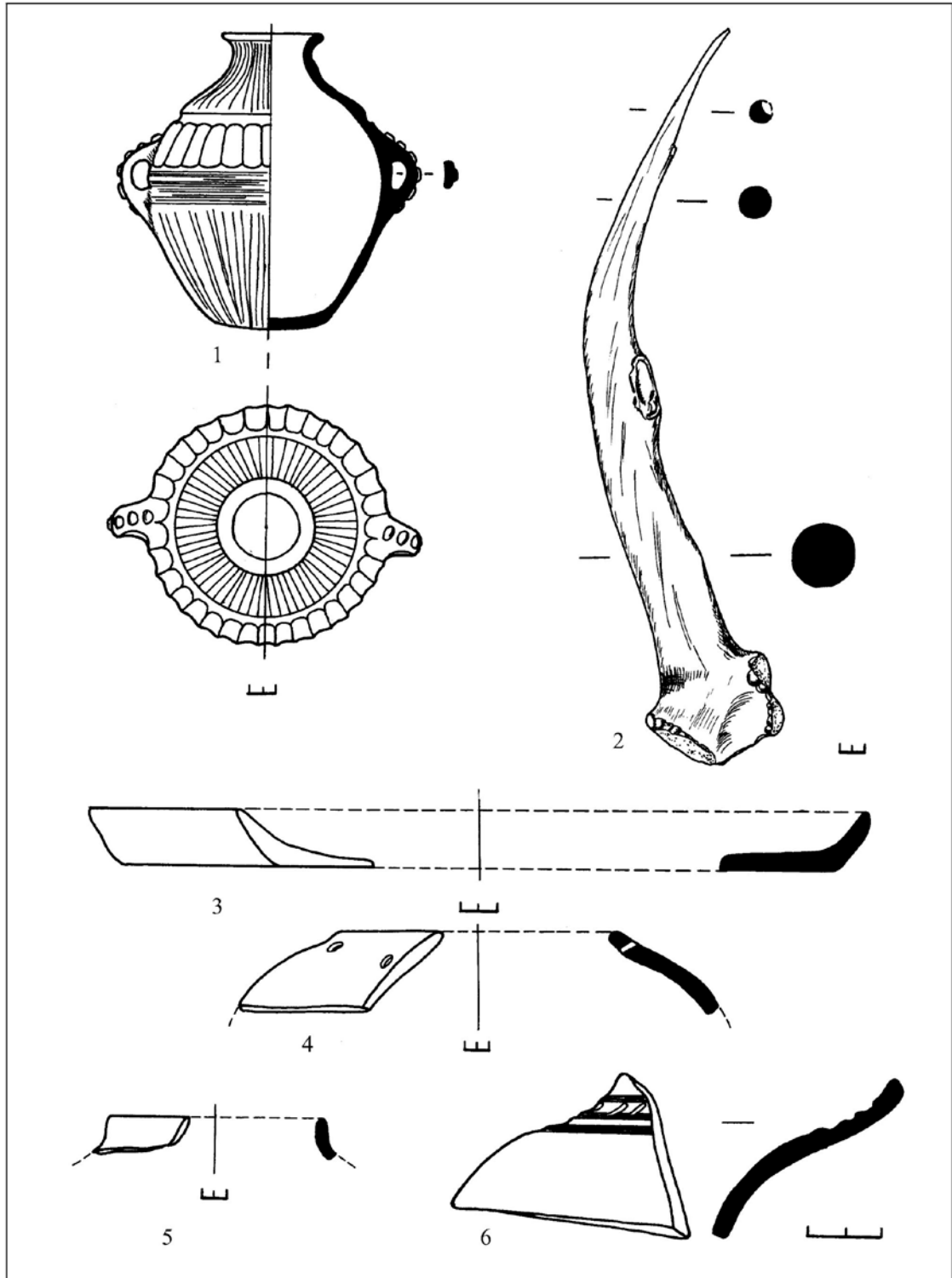

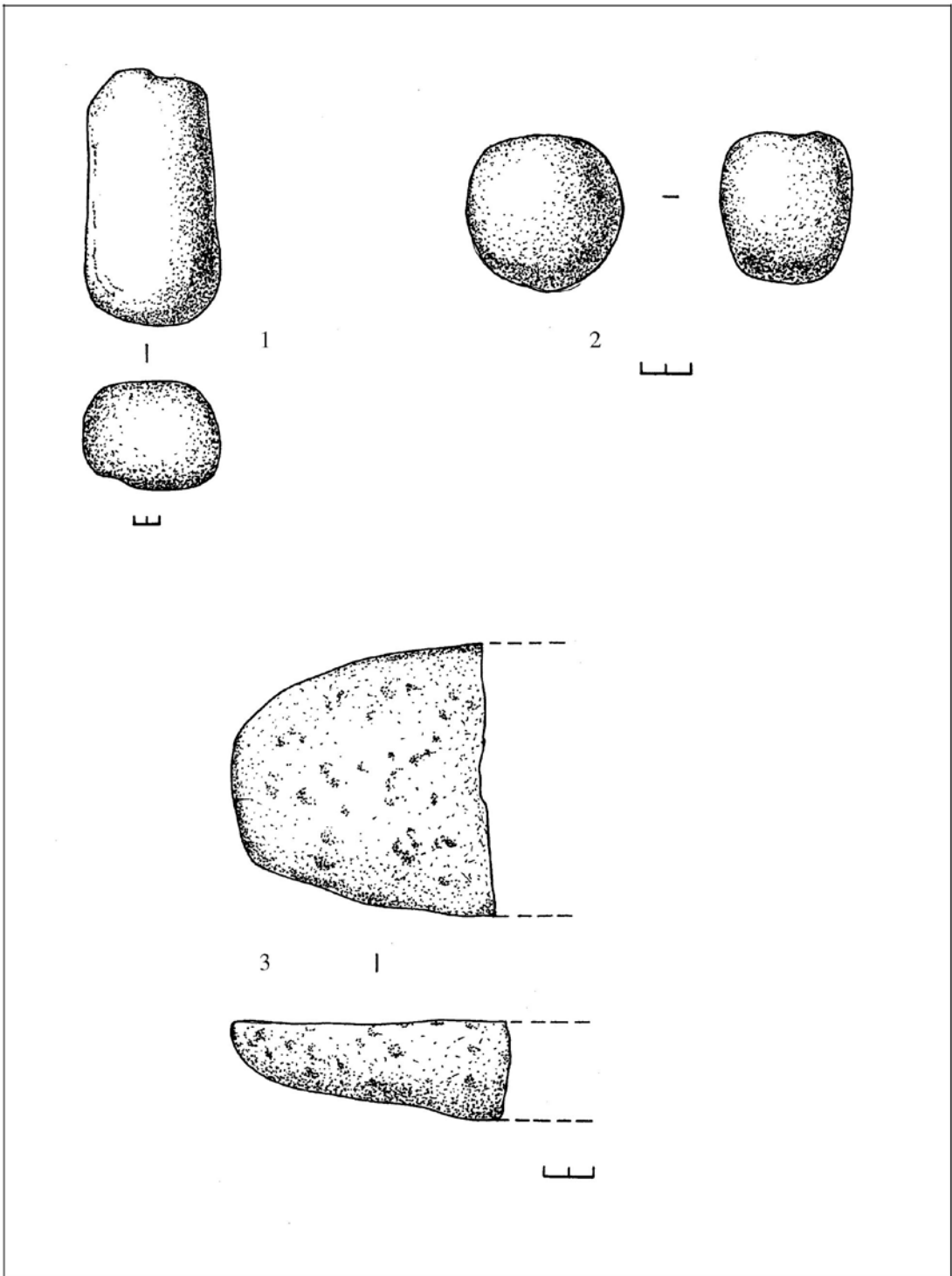

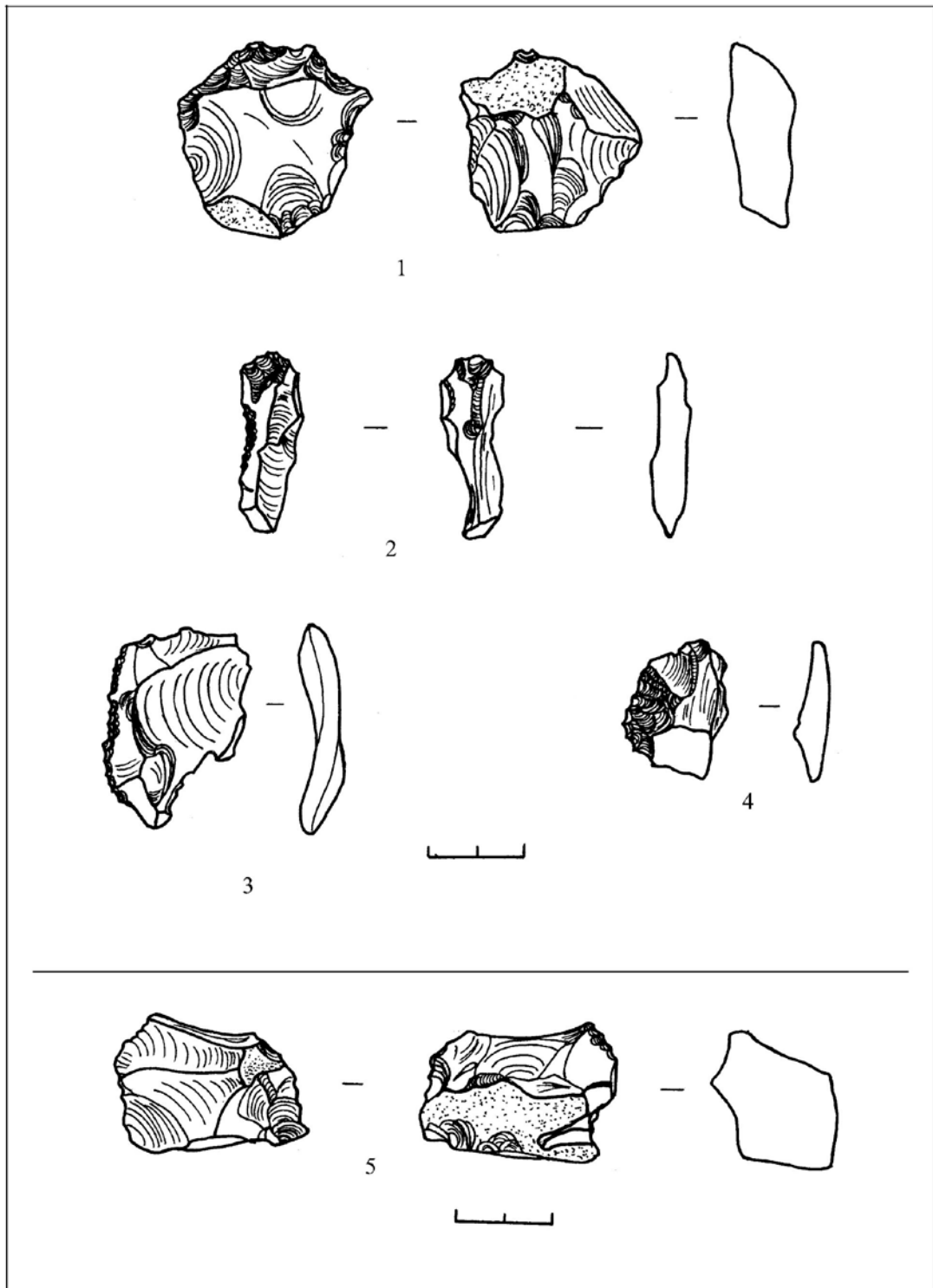

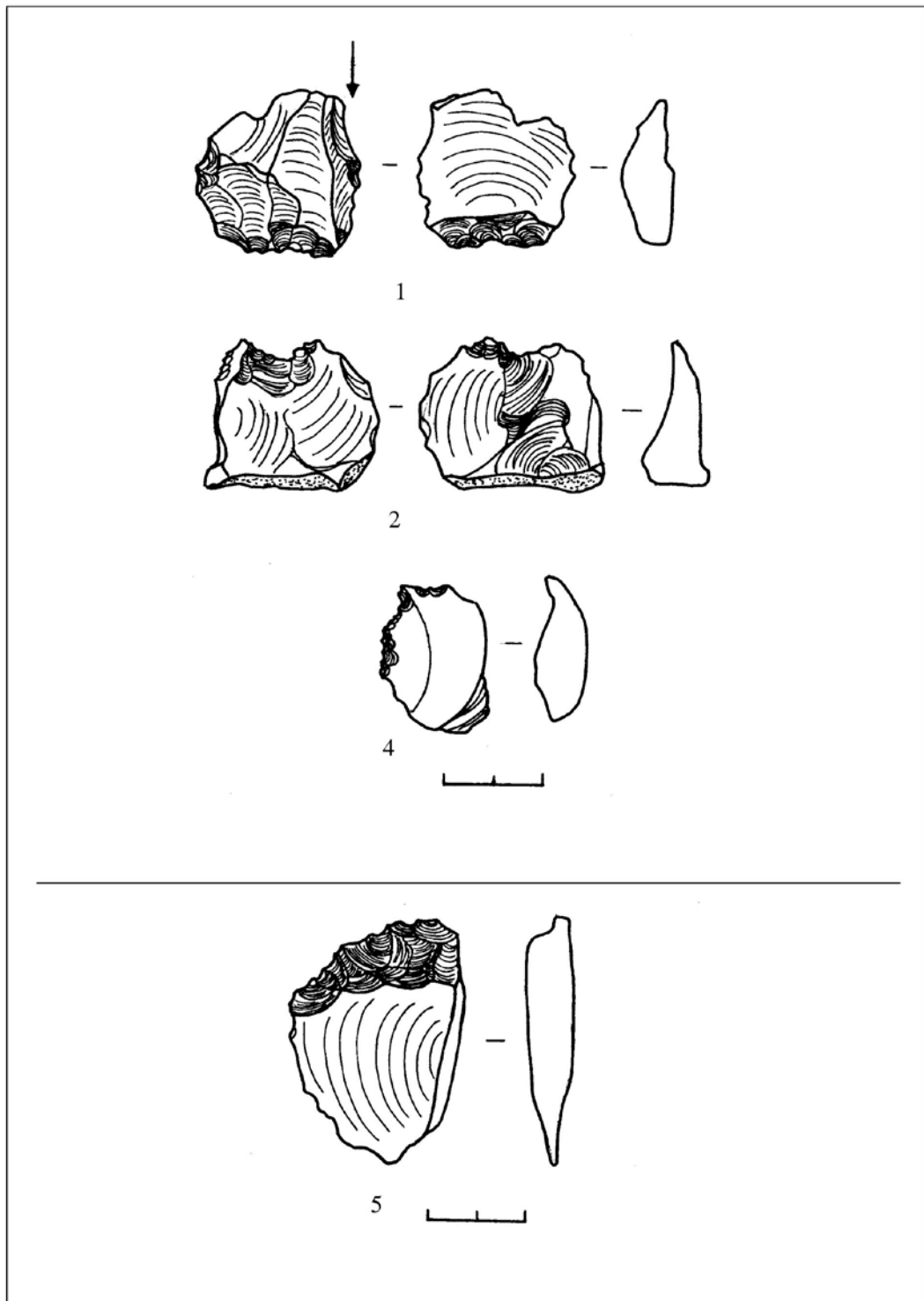

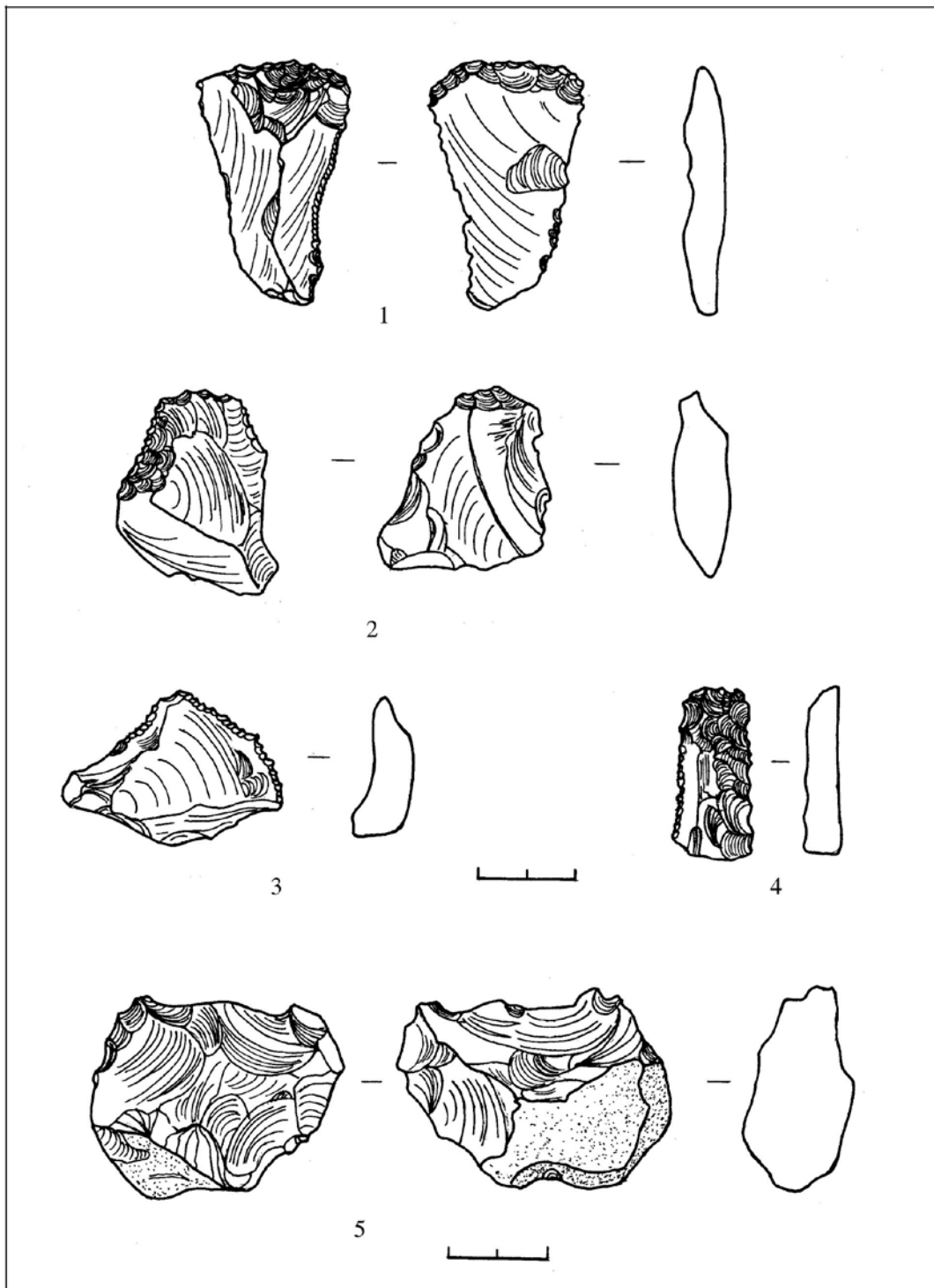

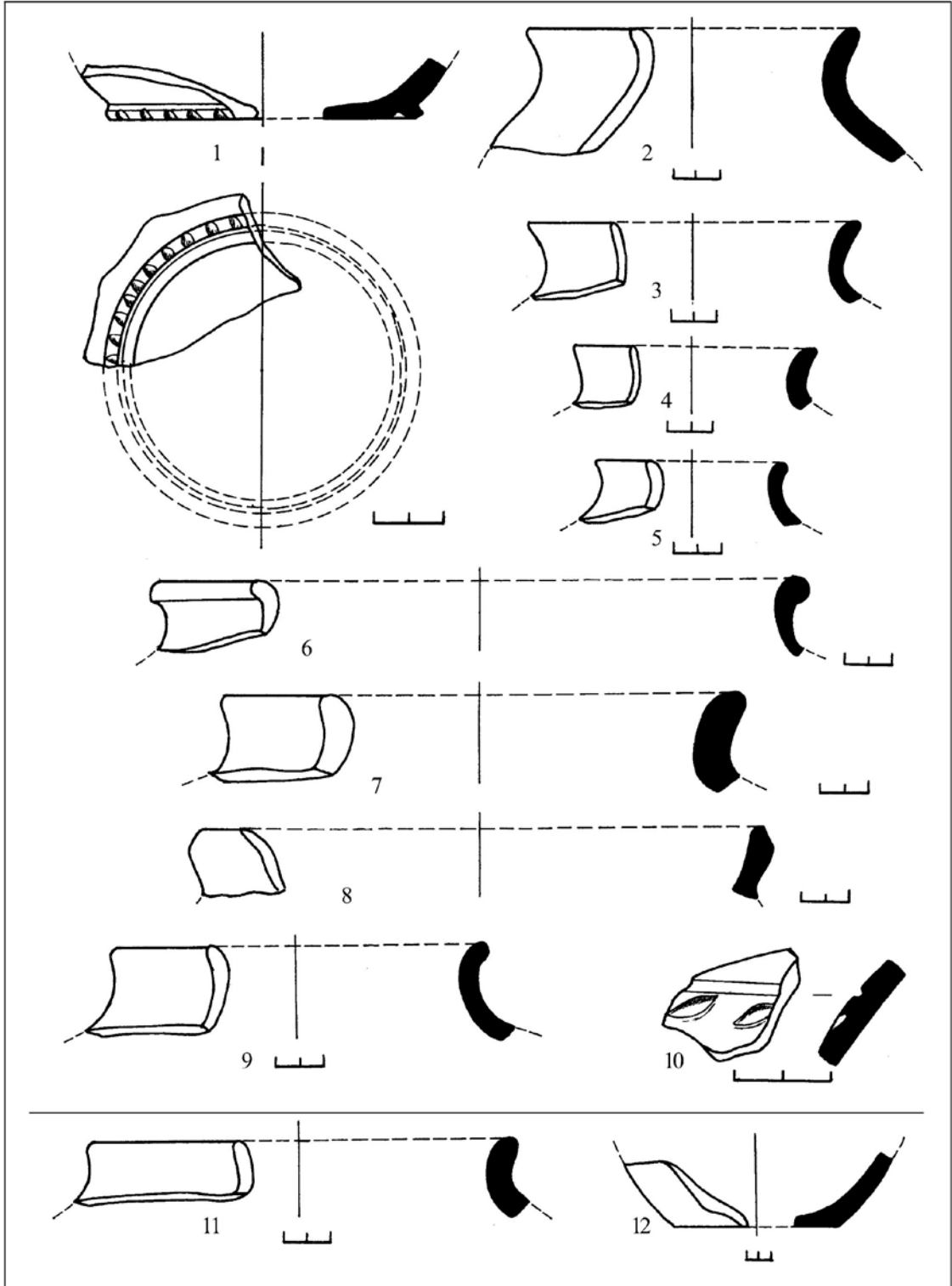

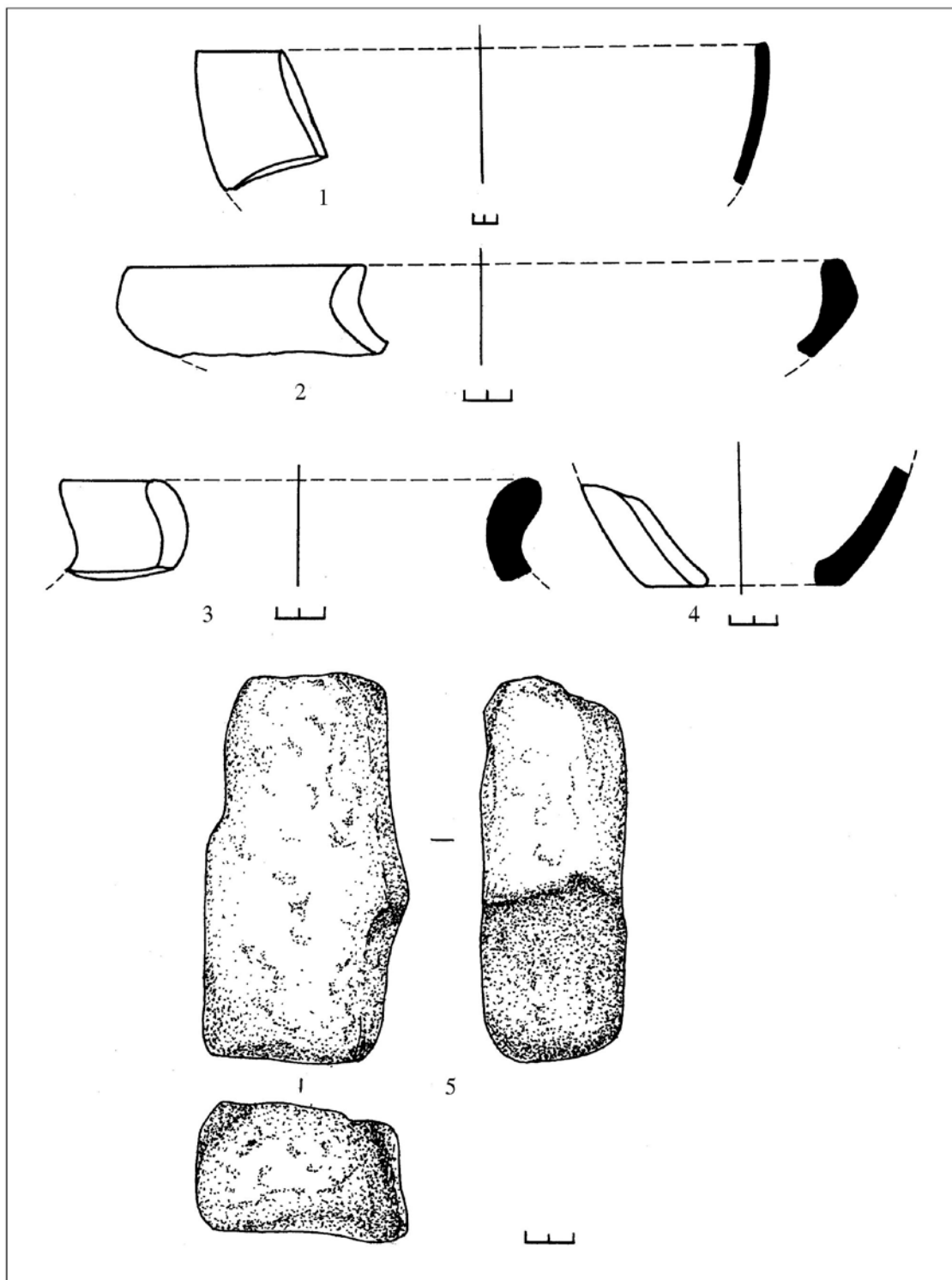

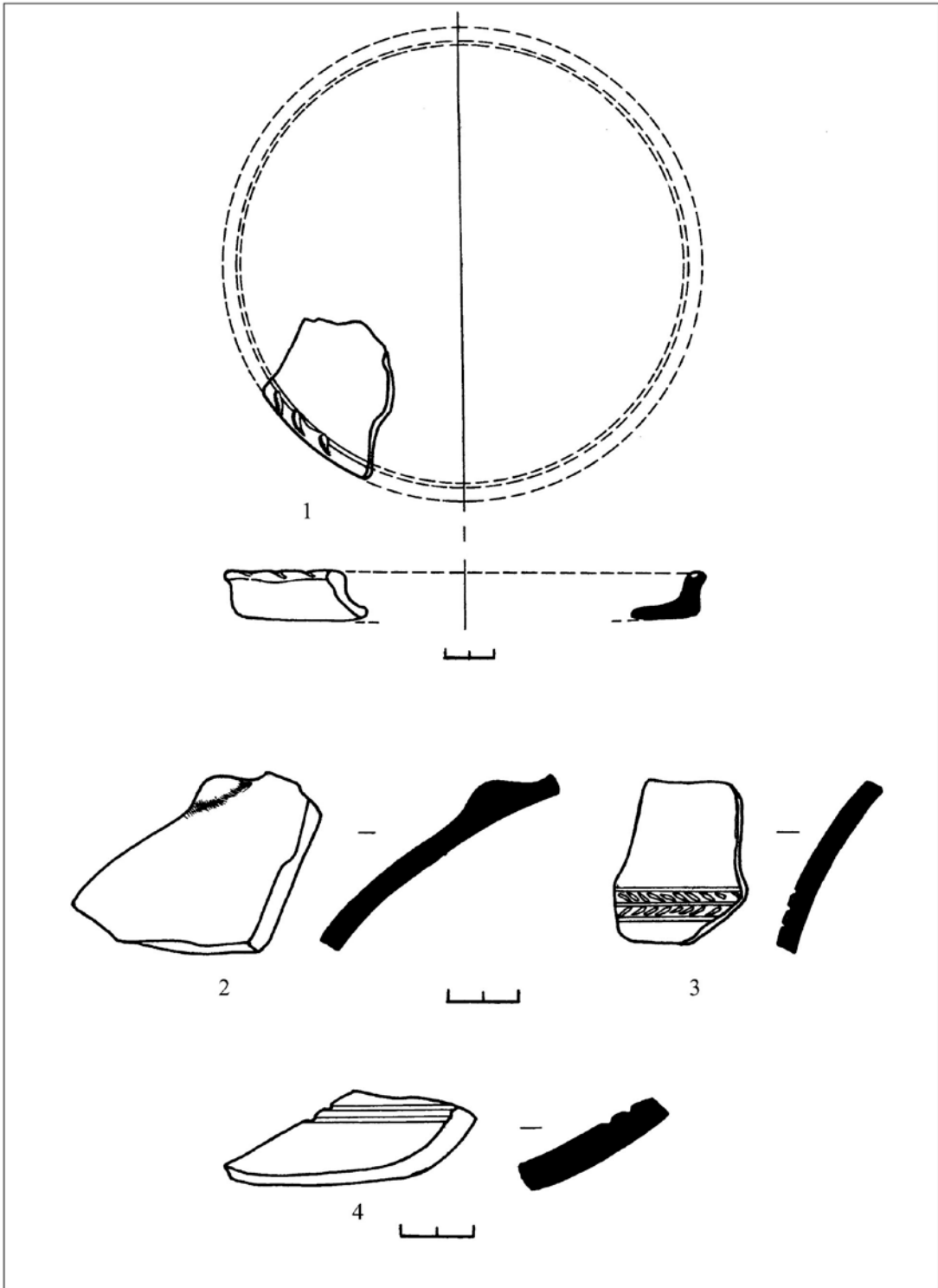

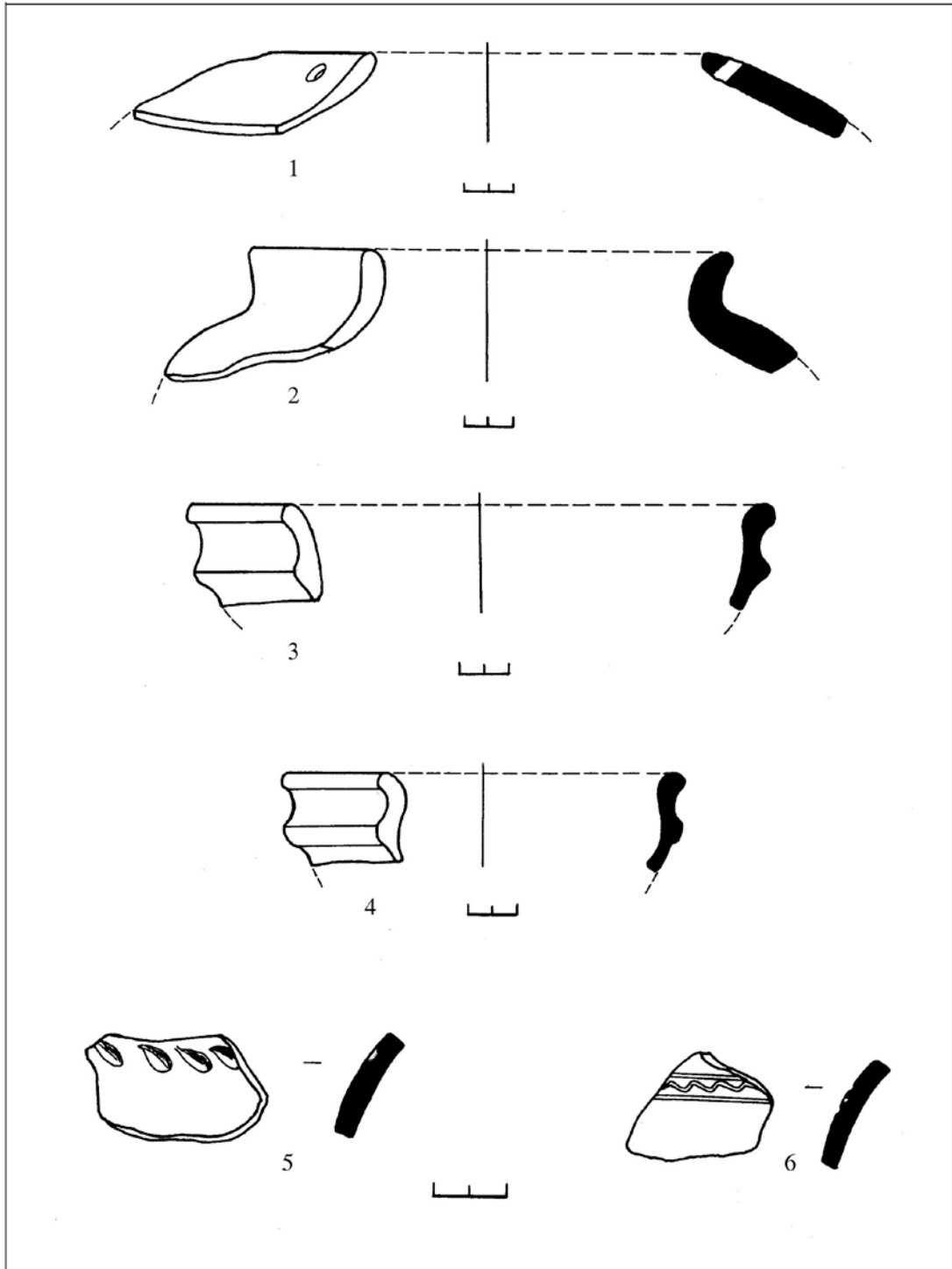

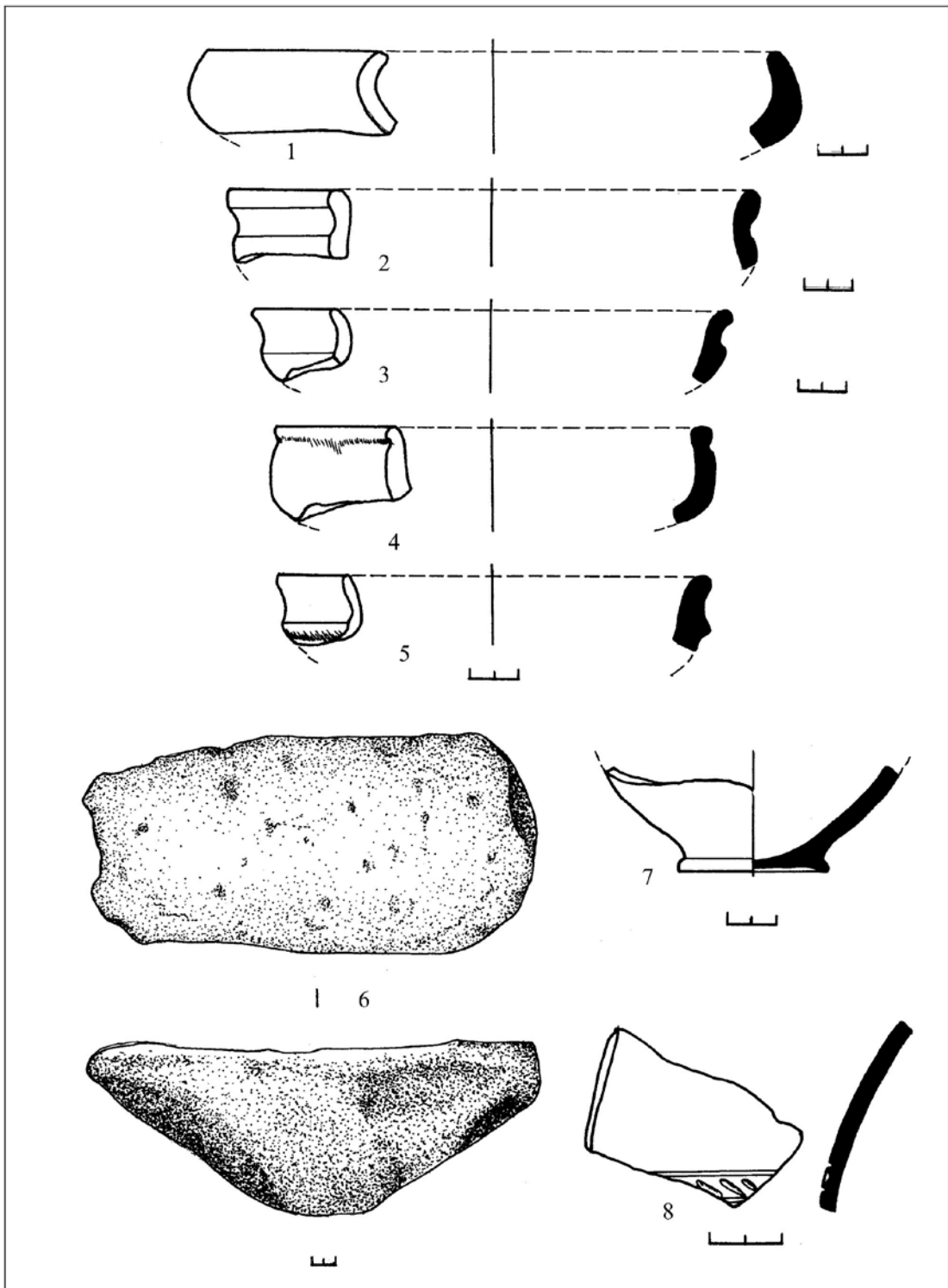

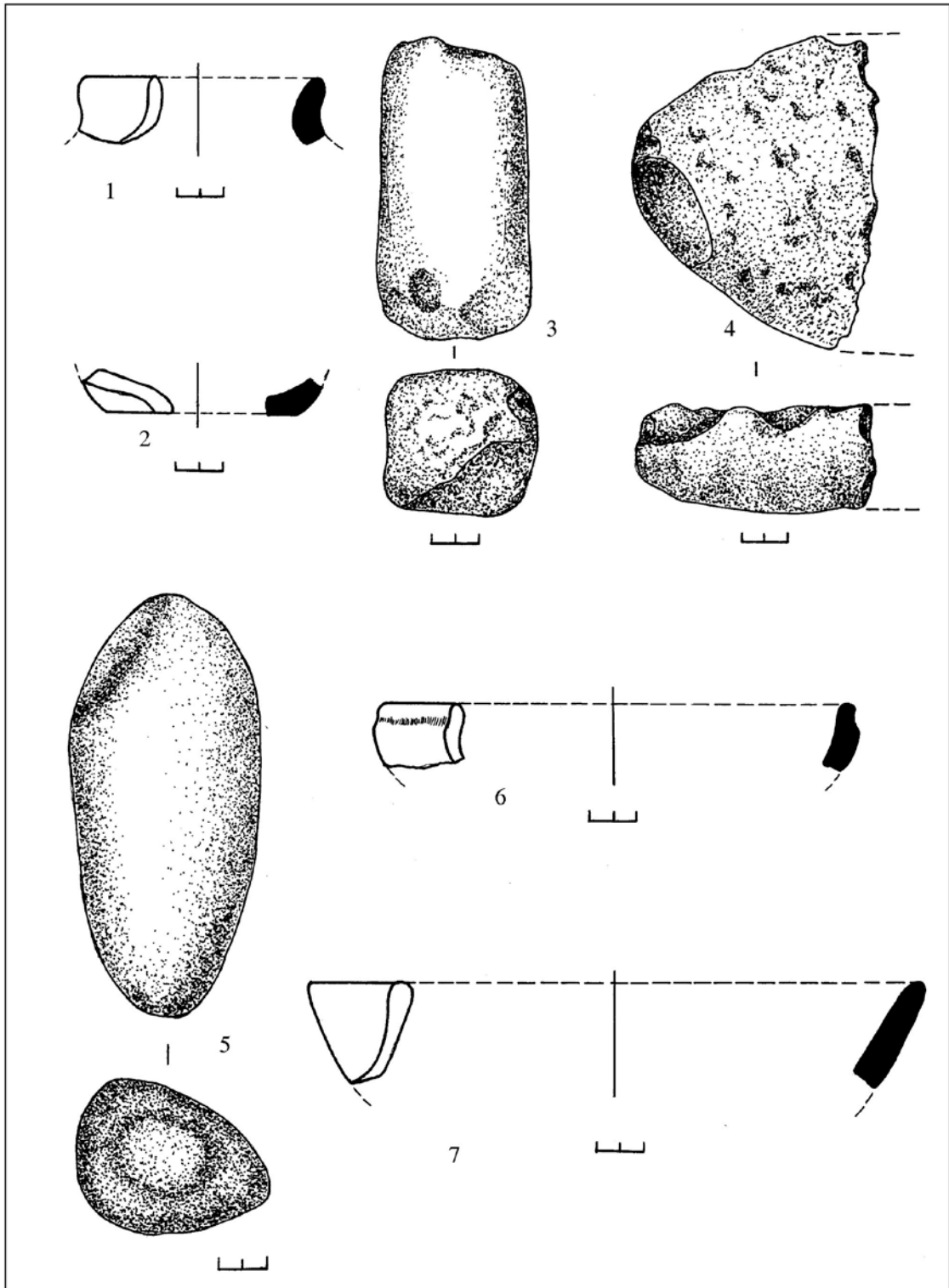

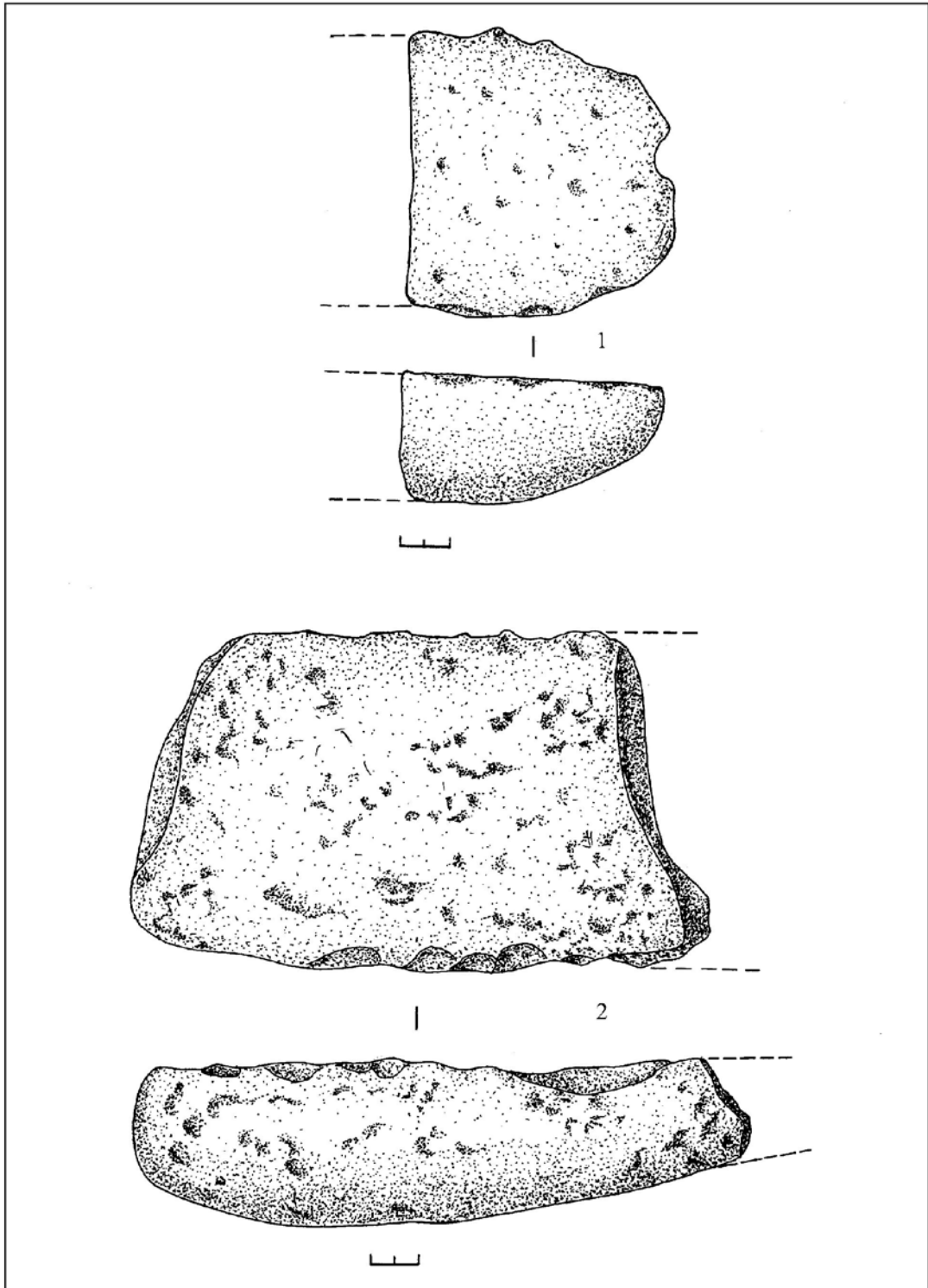

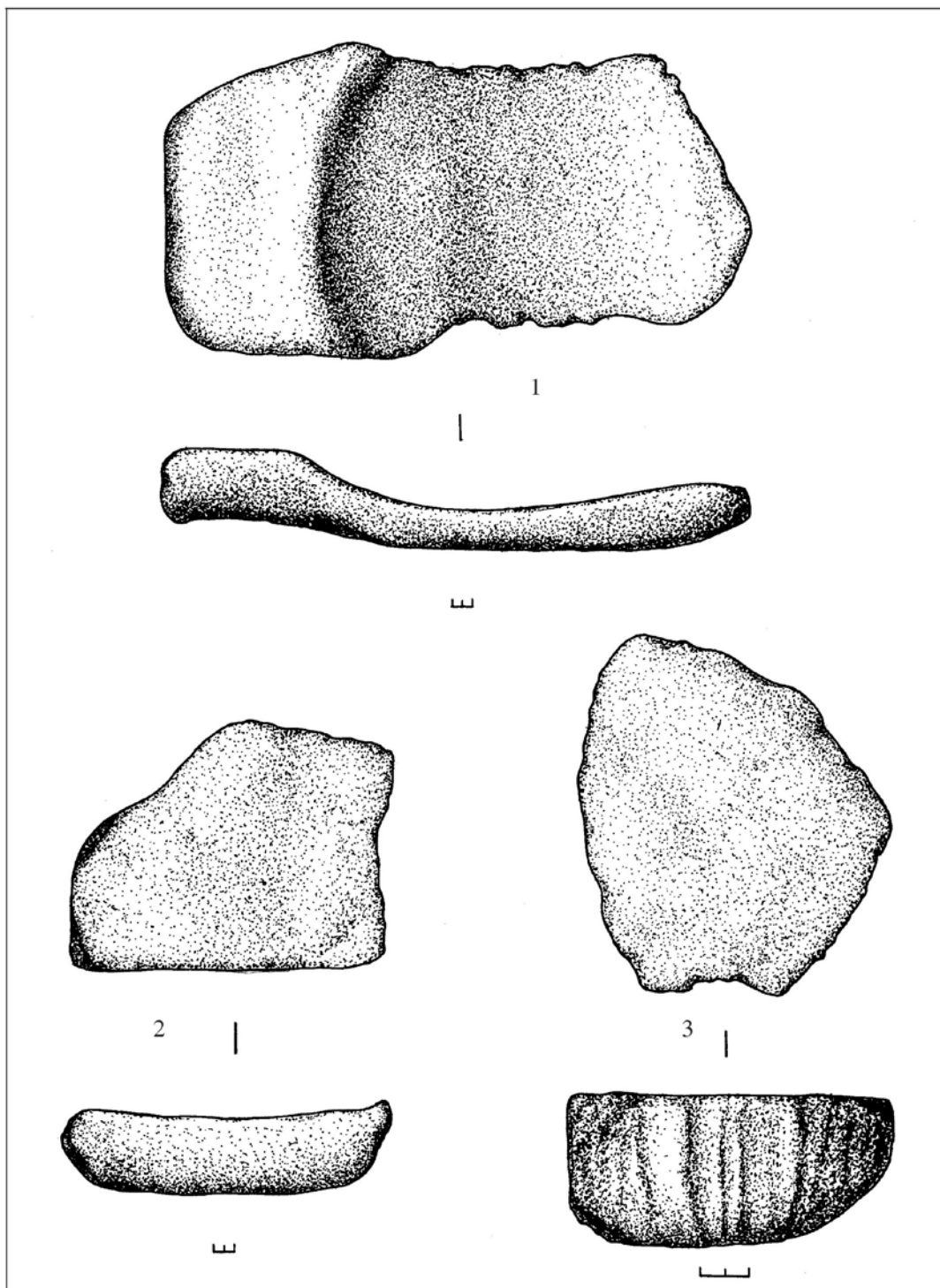

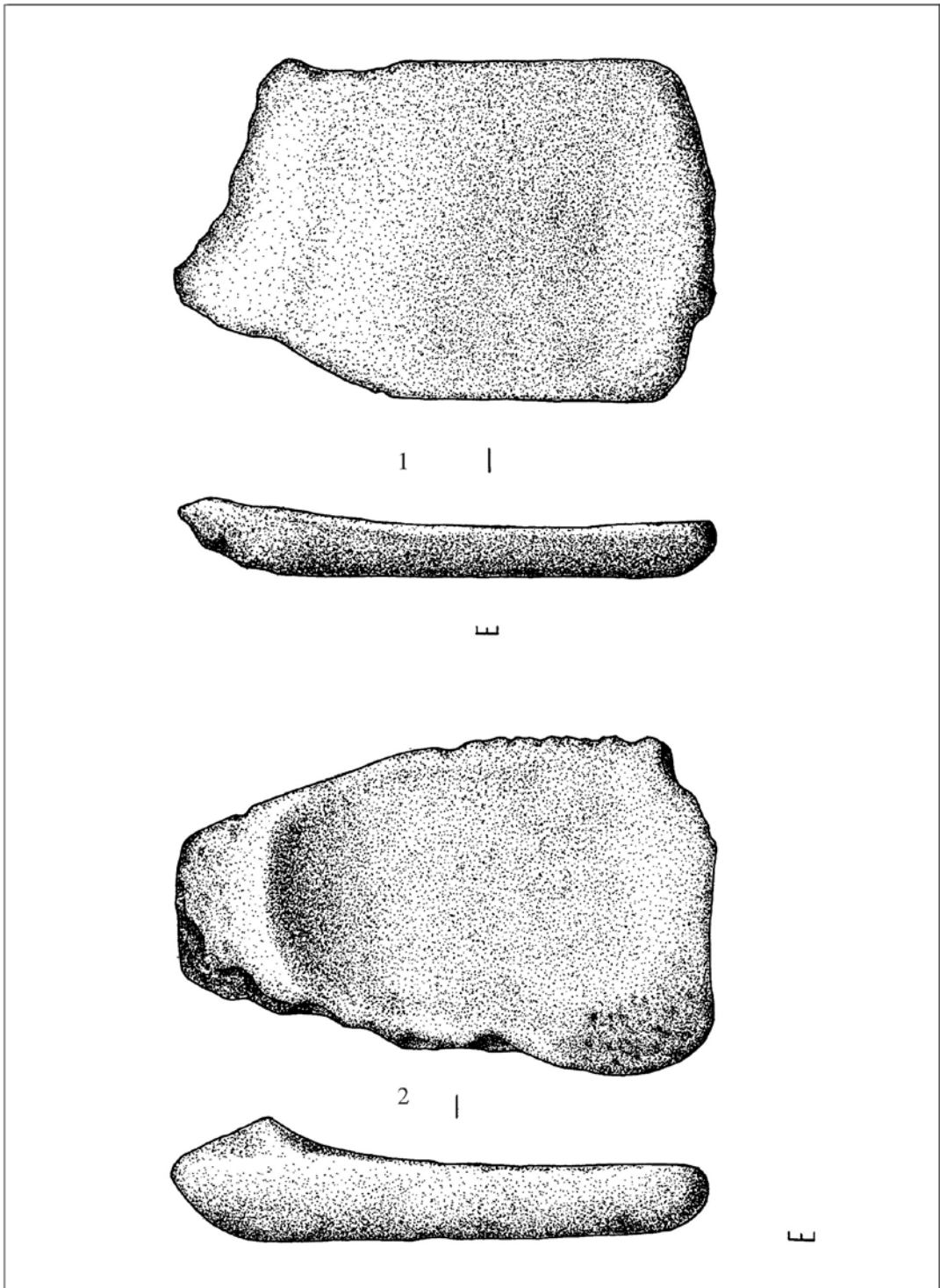

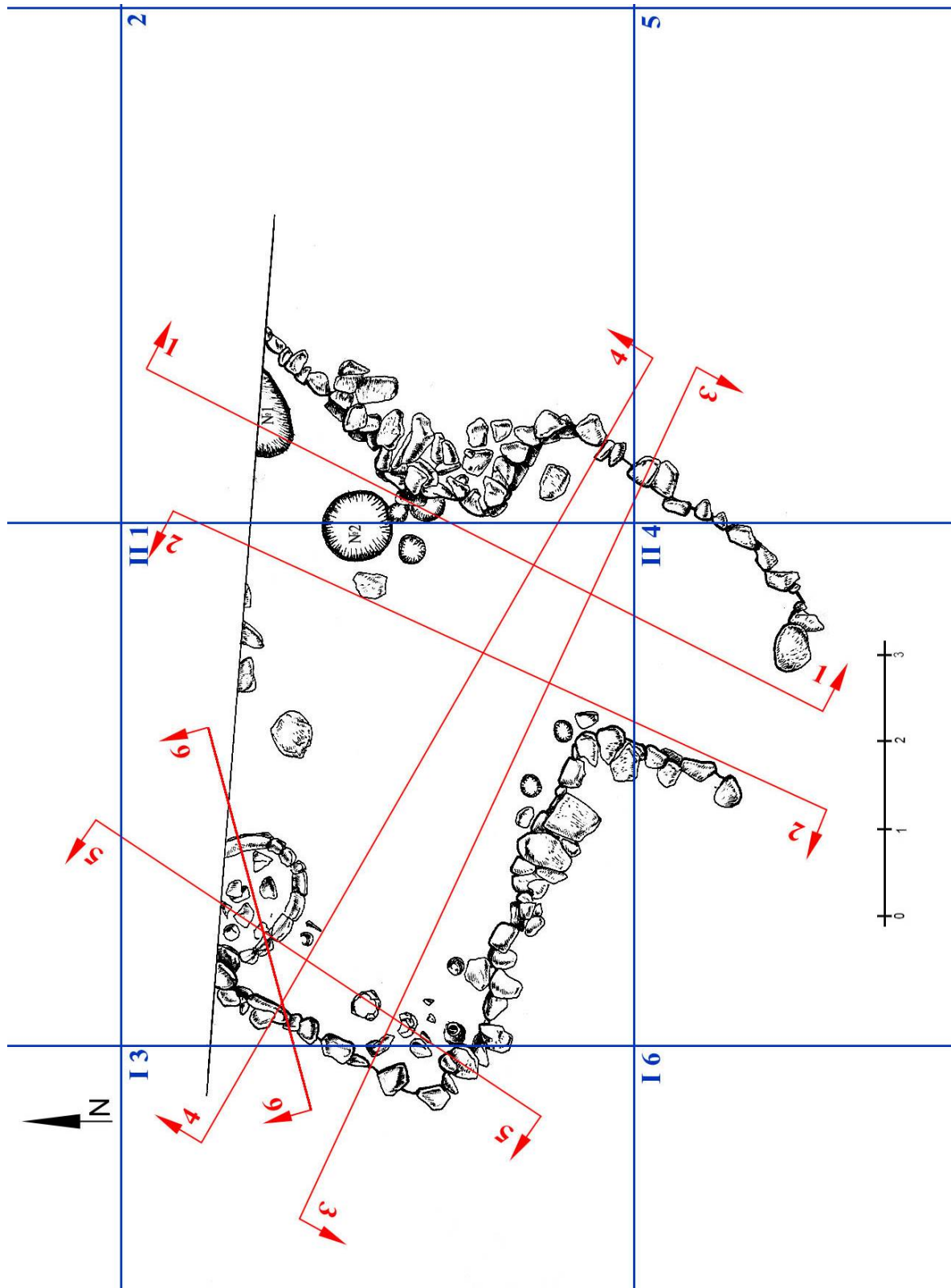

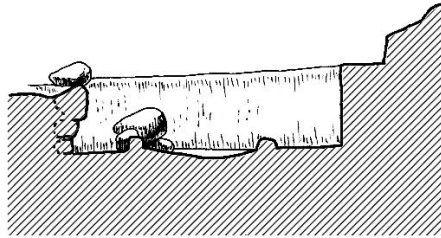

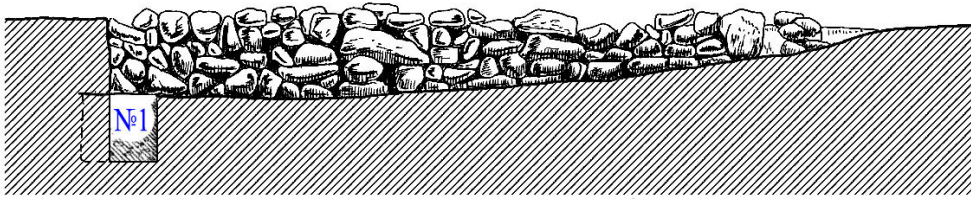

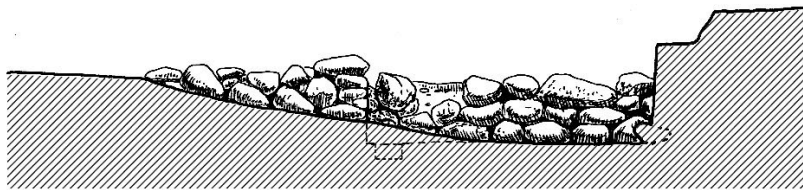
ჭრილი 6-6

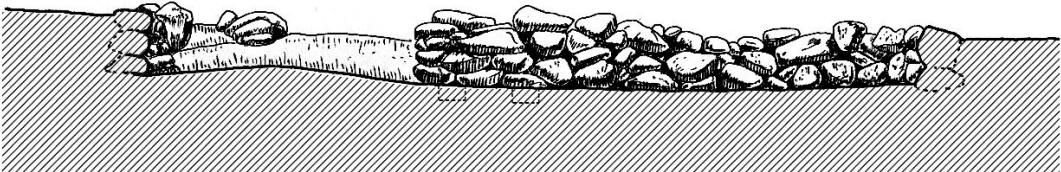
ჭრილი 1-1

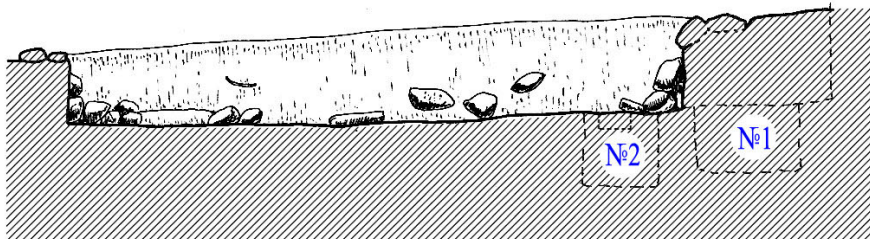
ჭრილი 2-2

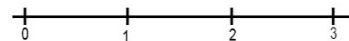
ჭრილი 3-3

ჭრილი 4-4

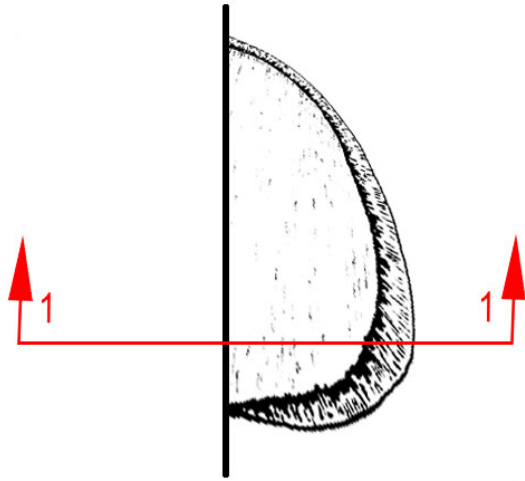

ჭრილი 5-5

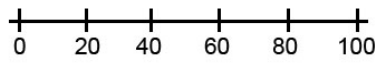
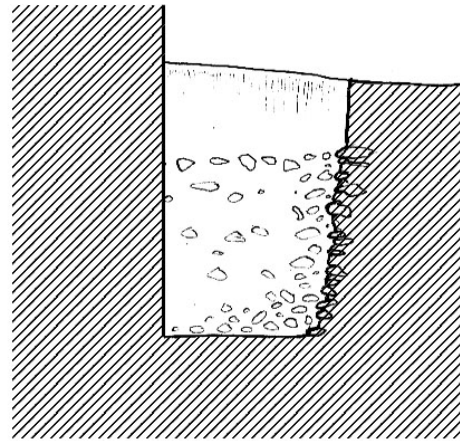

ს. ჯიხისი

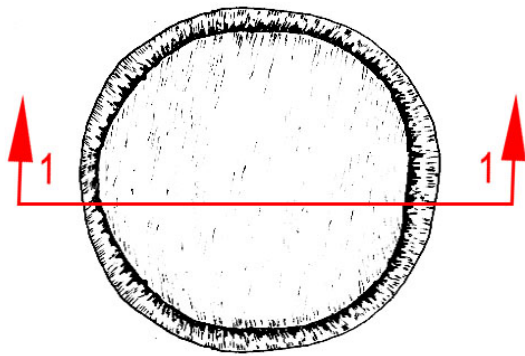
სახლი №4
ორმო №1

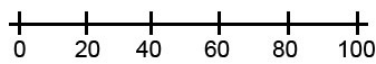
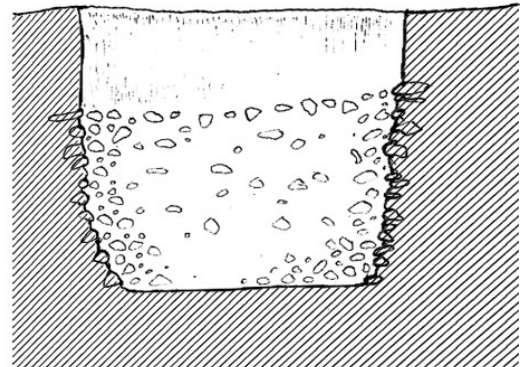
ჭრილი 1-1

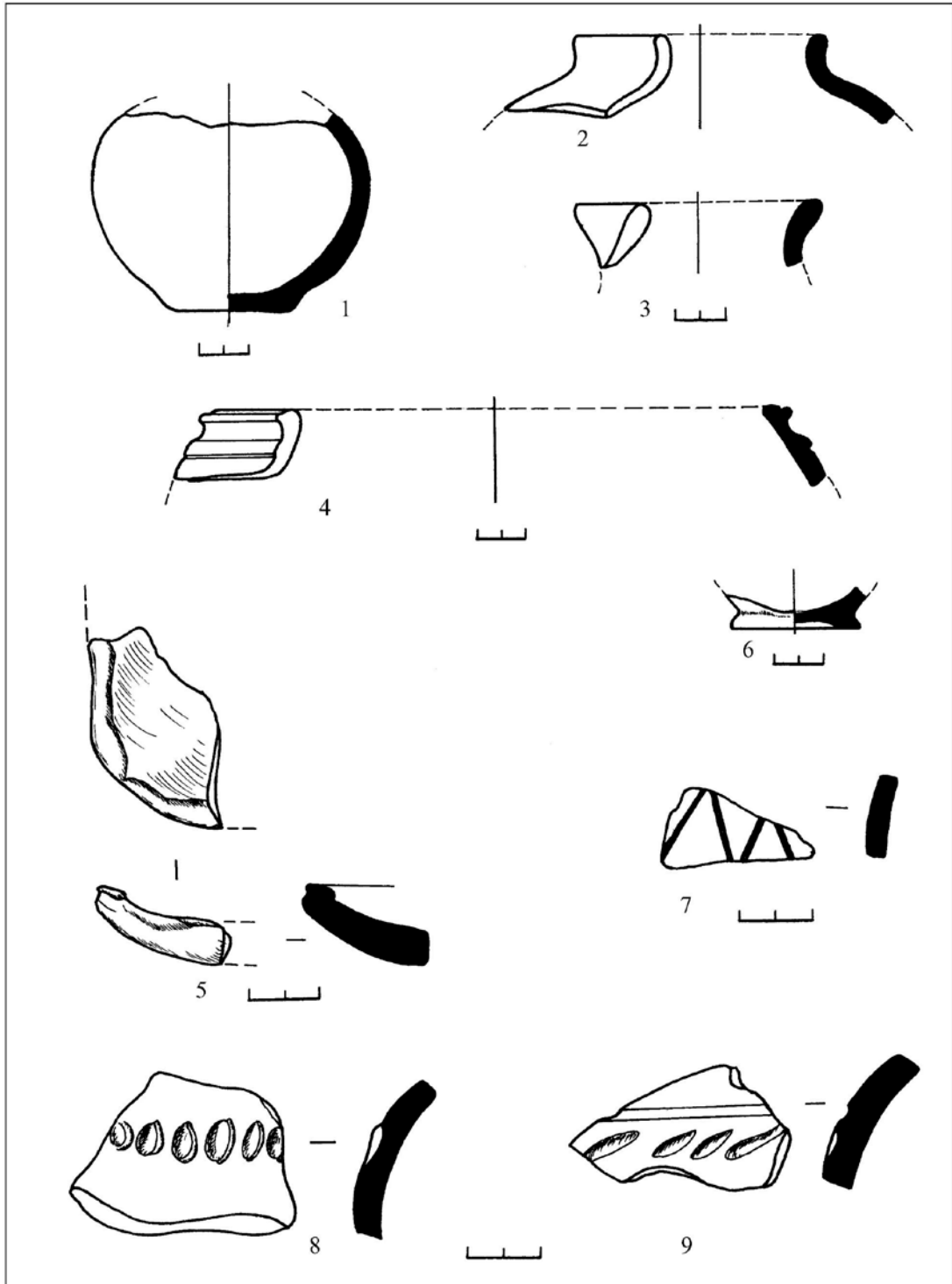

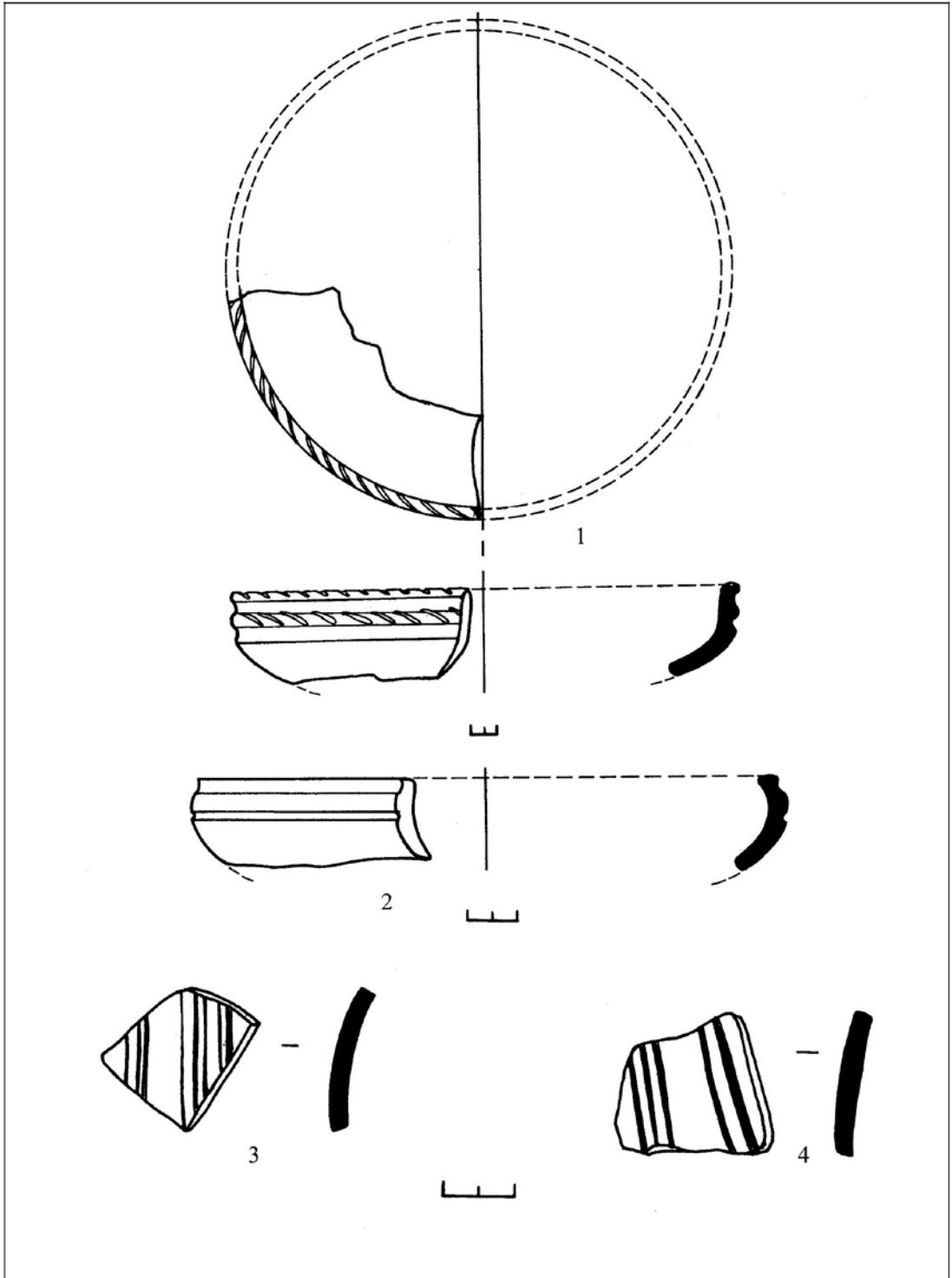
ორმო №2

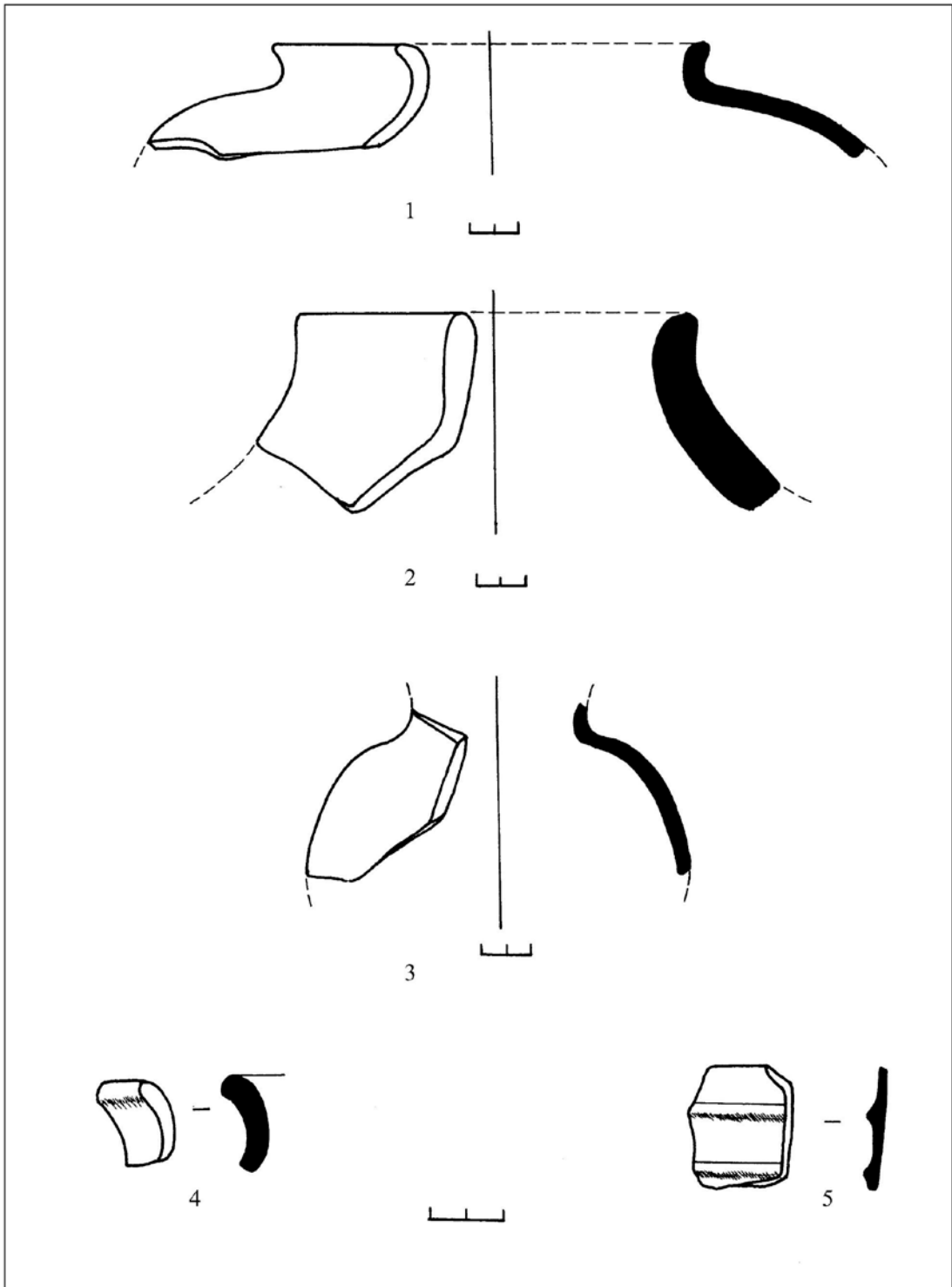

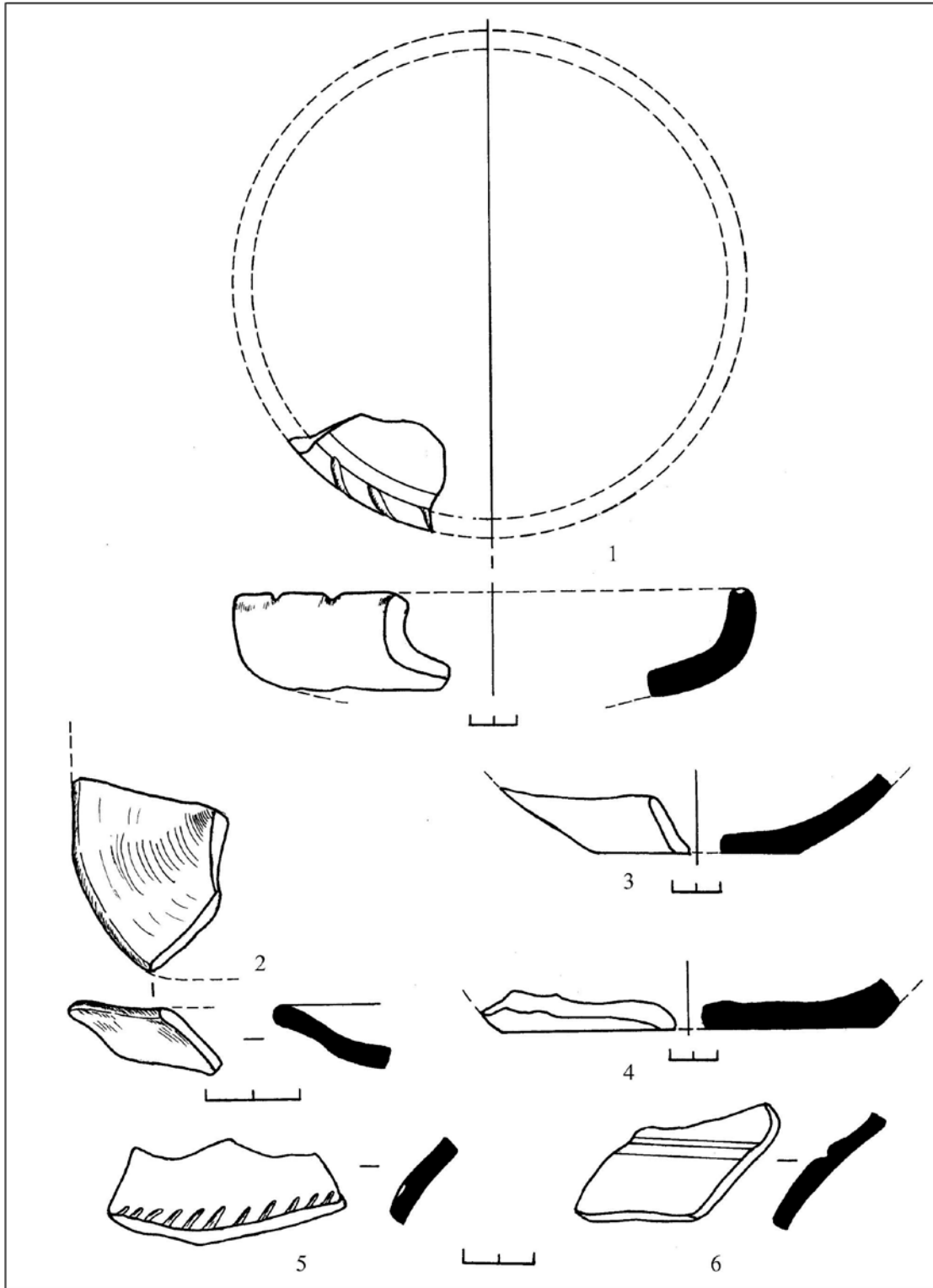
ჭრილი 1-1

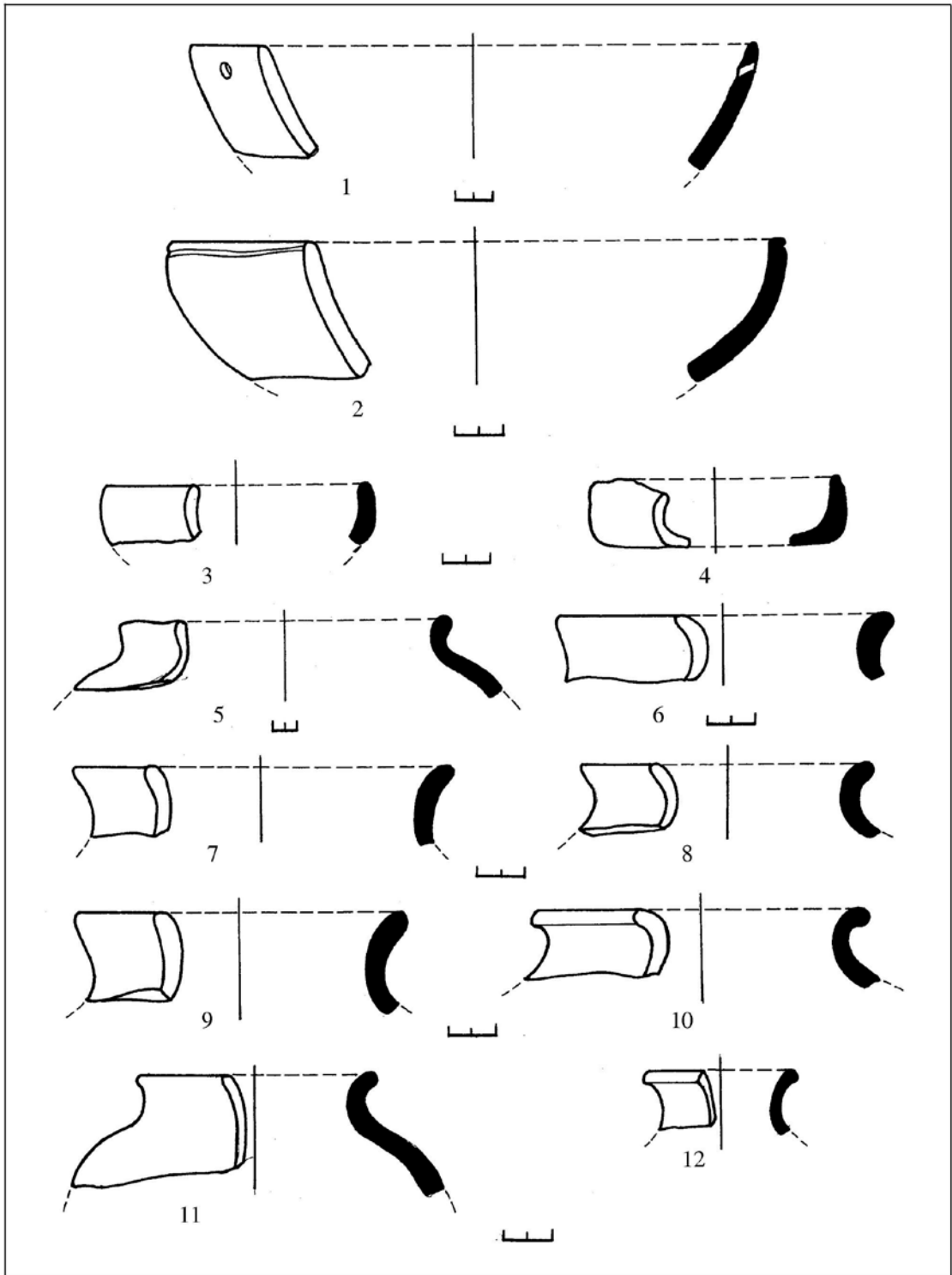

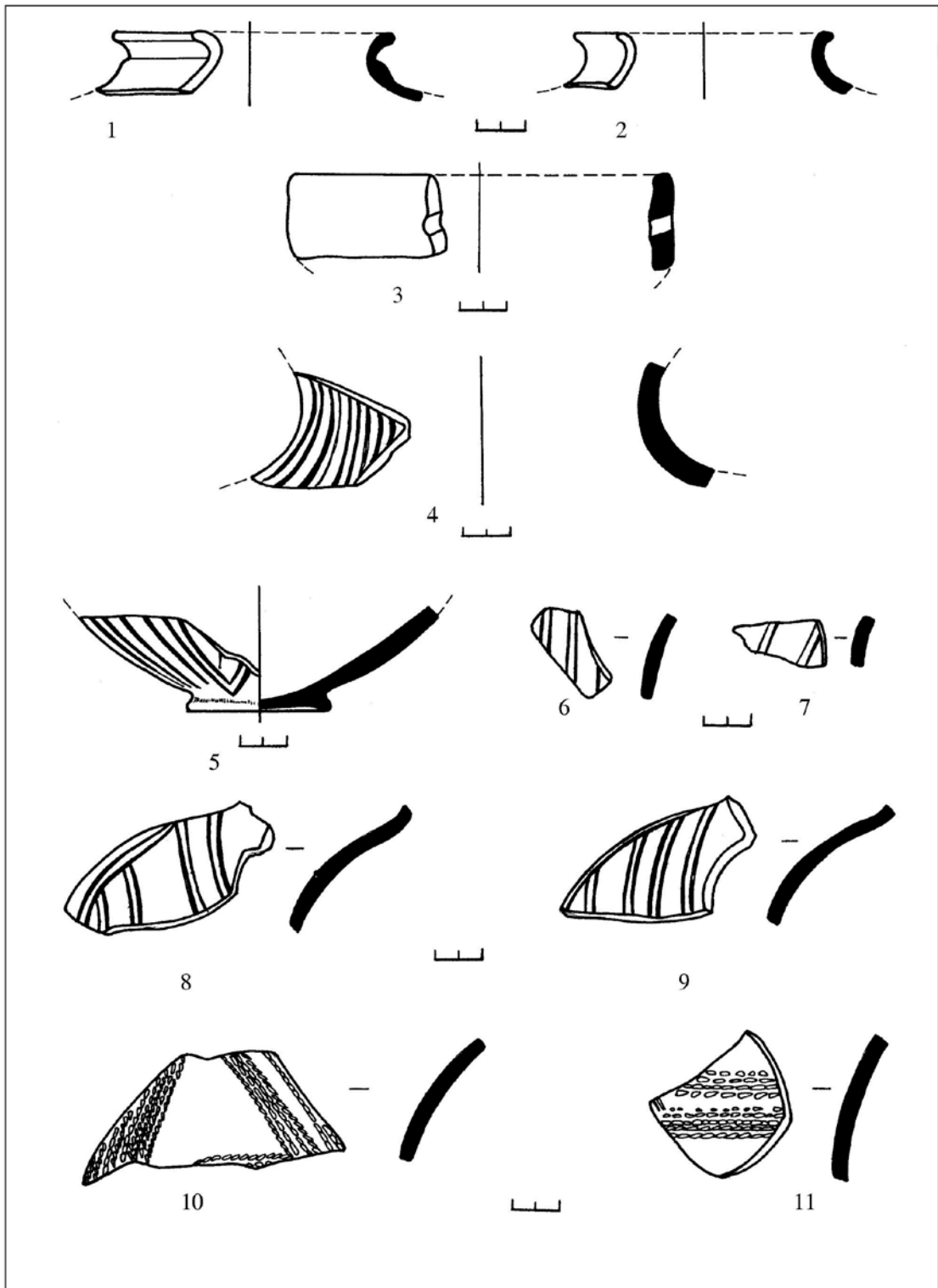

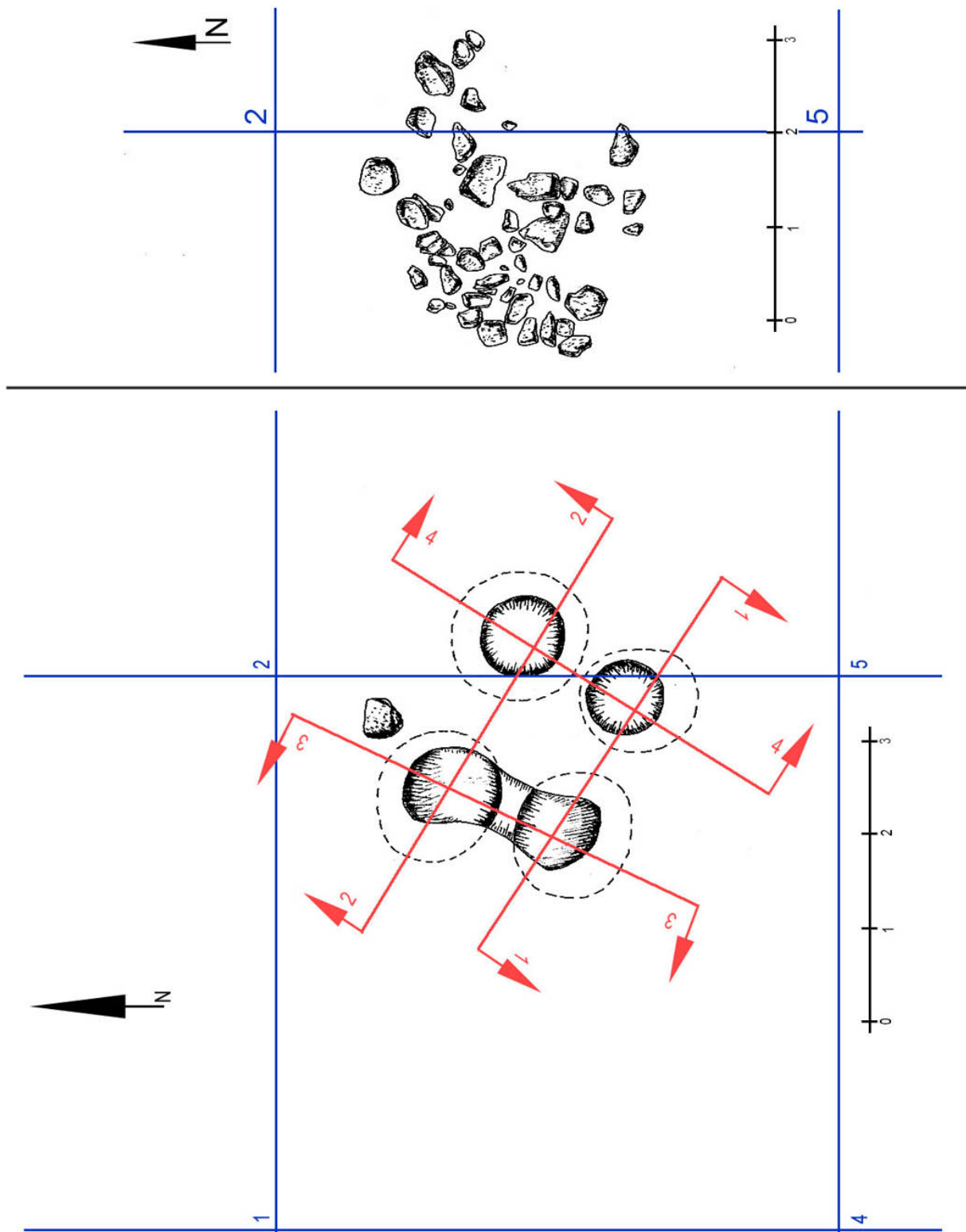

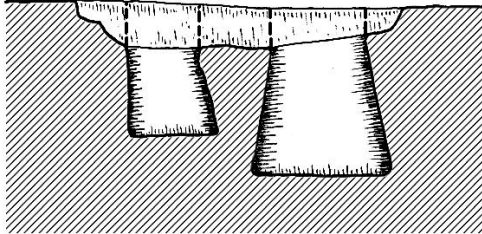

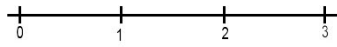
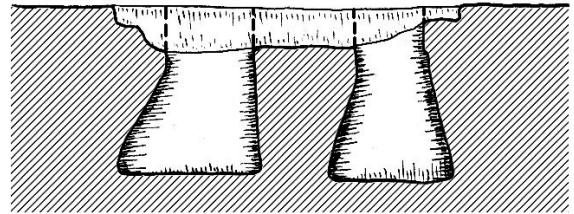
Պատ. 4-СIII

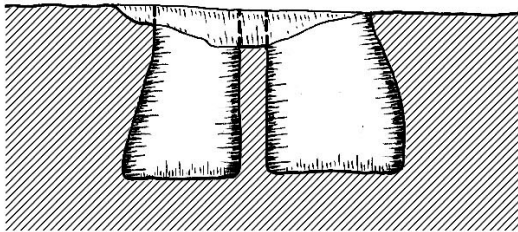
ჭრილი 1-1

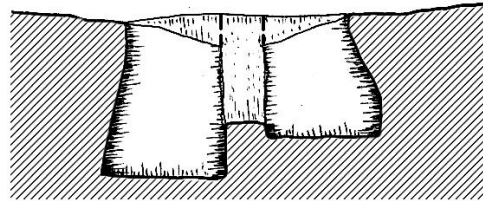
ჭრილი 2-2

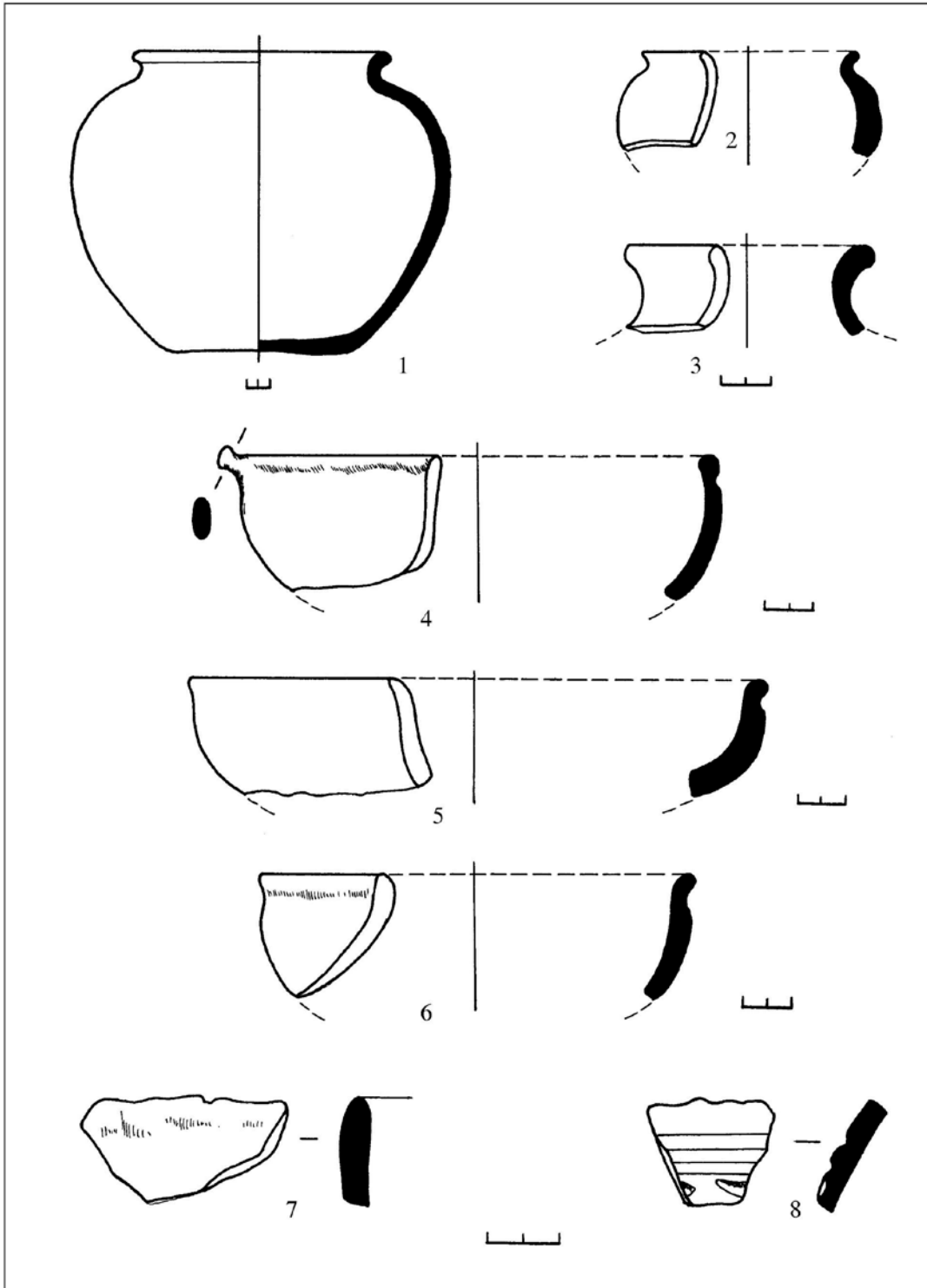

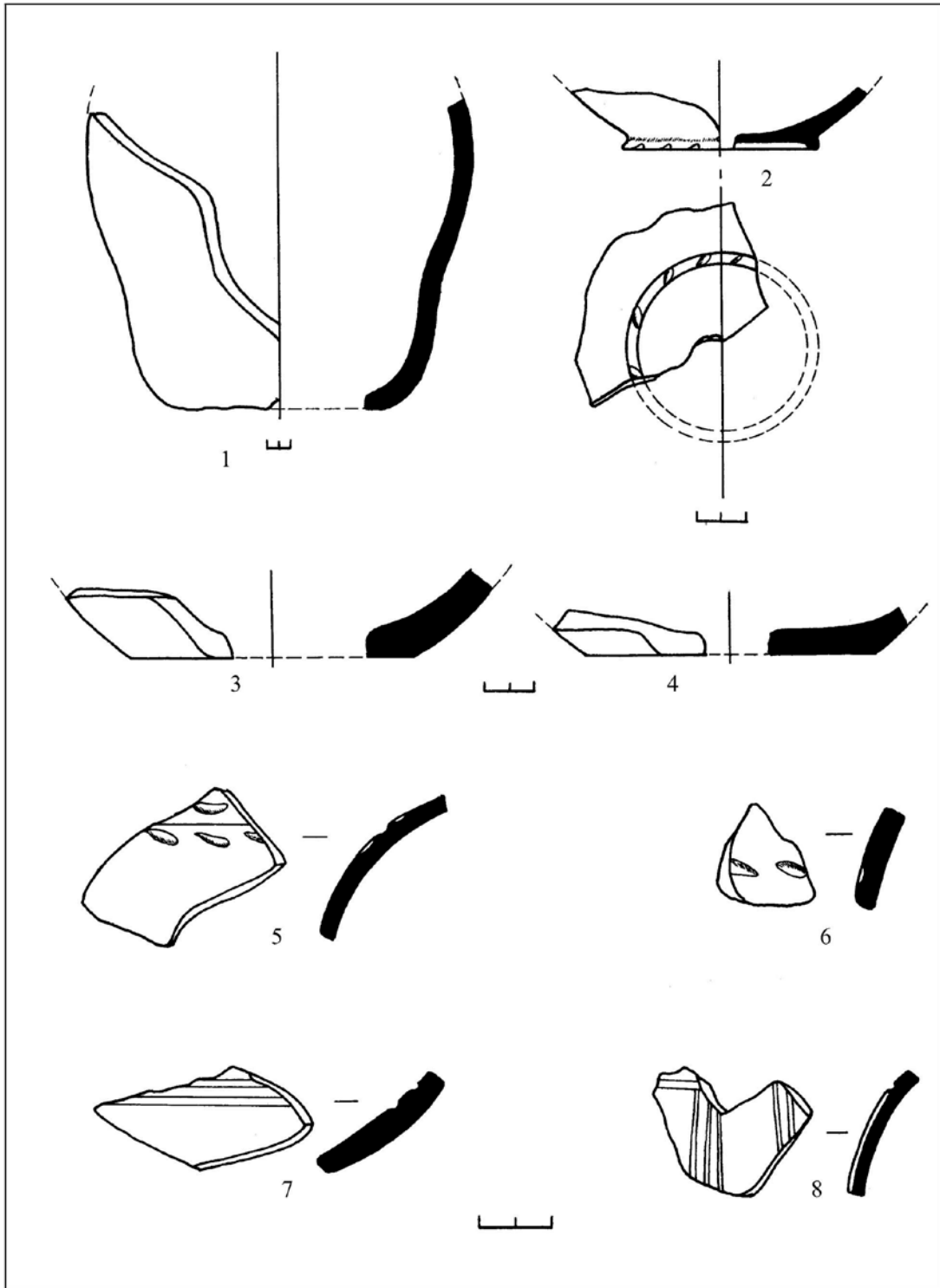
ჭრილი 3-3

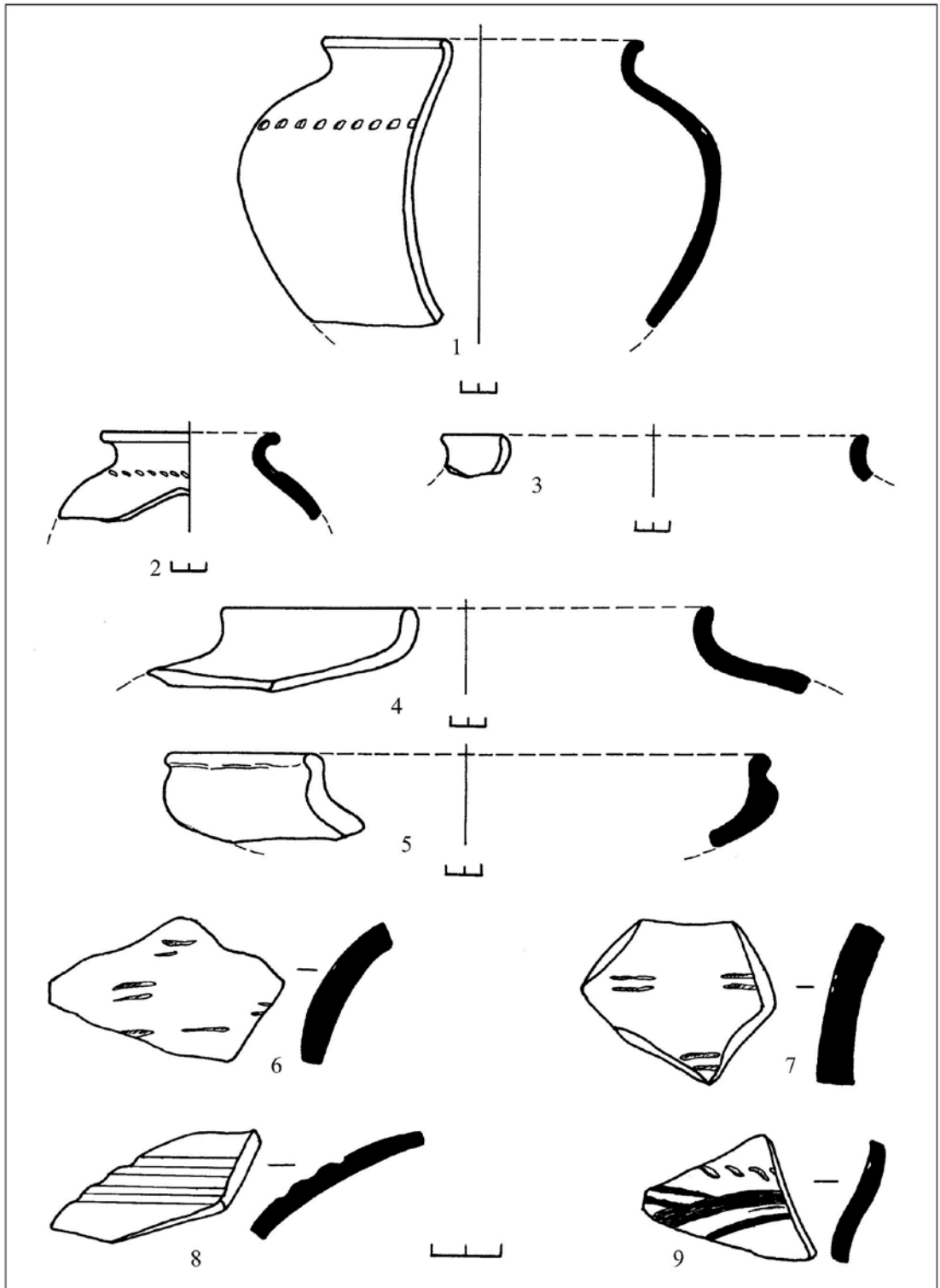

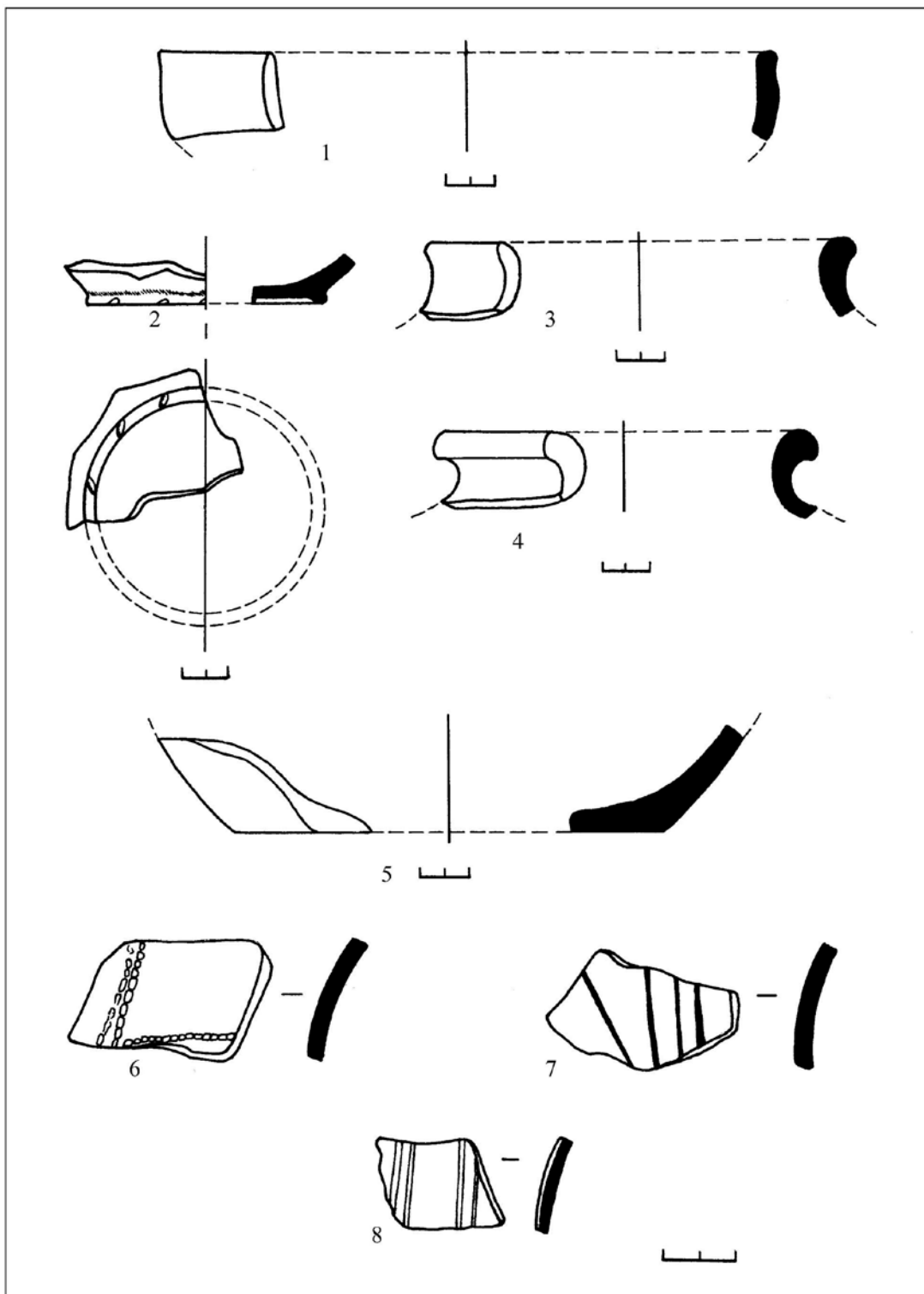
ჭრილი 4-4

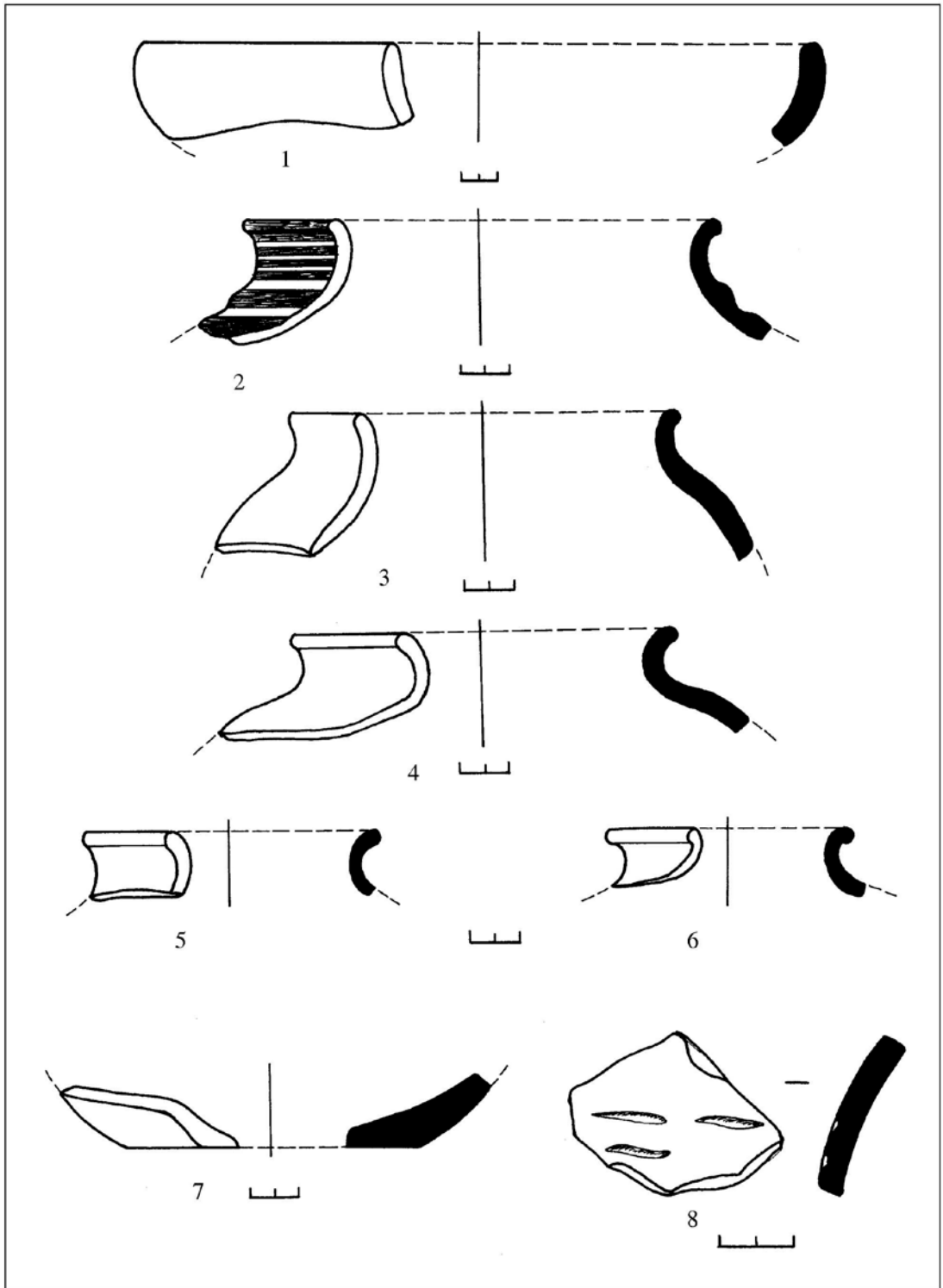

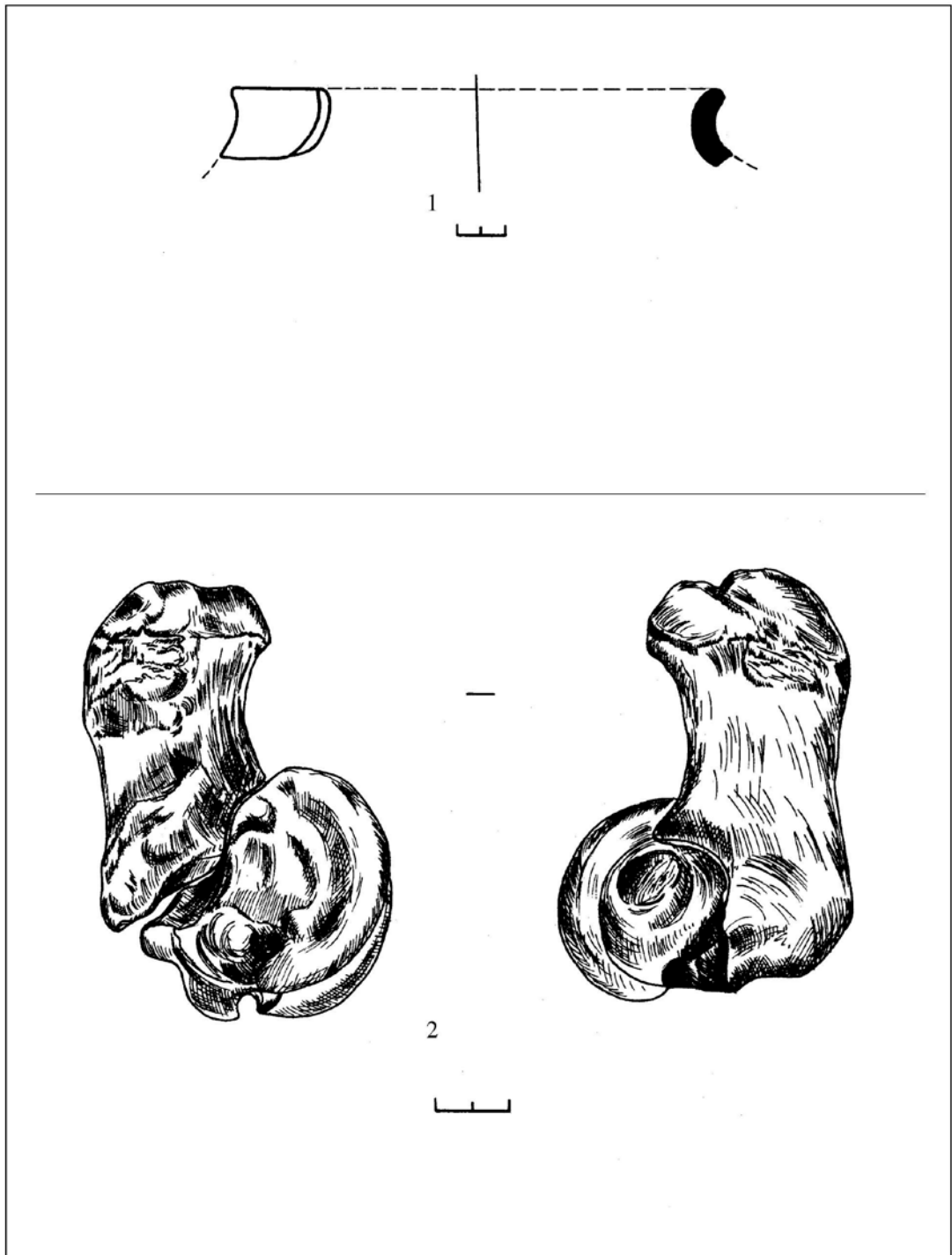

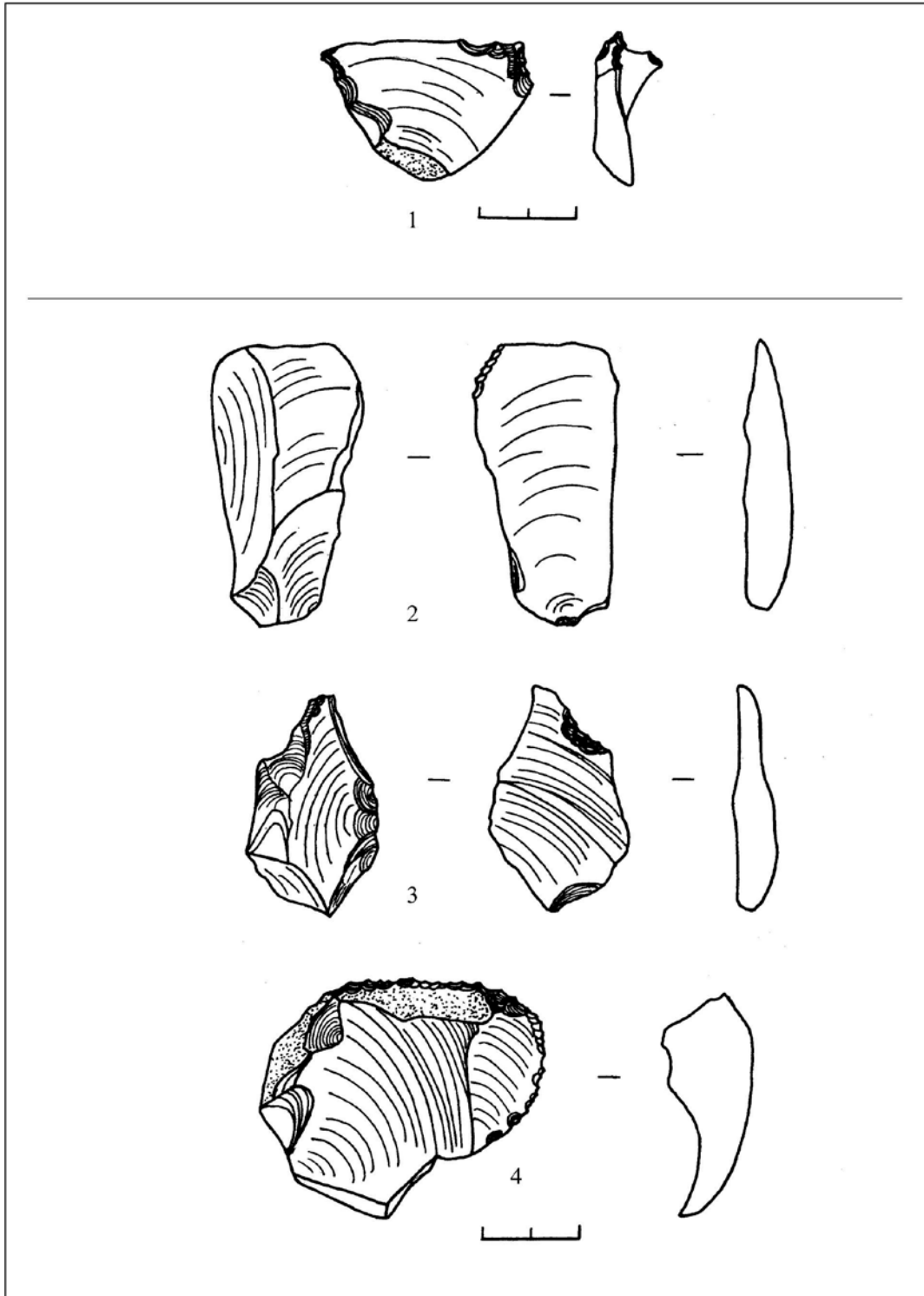

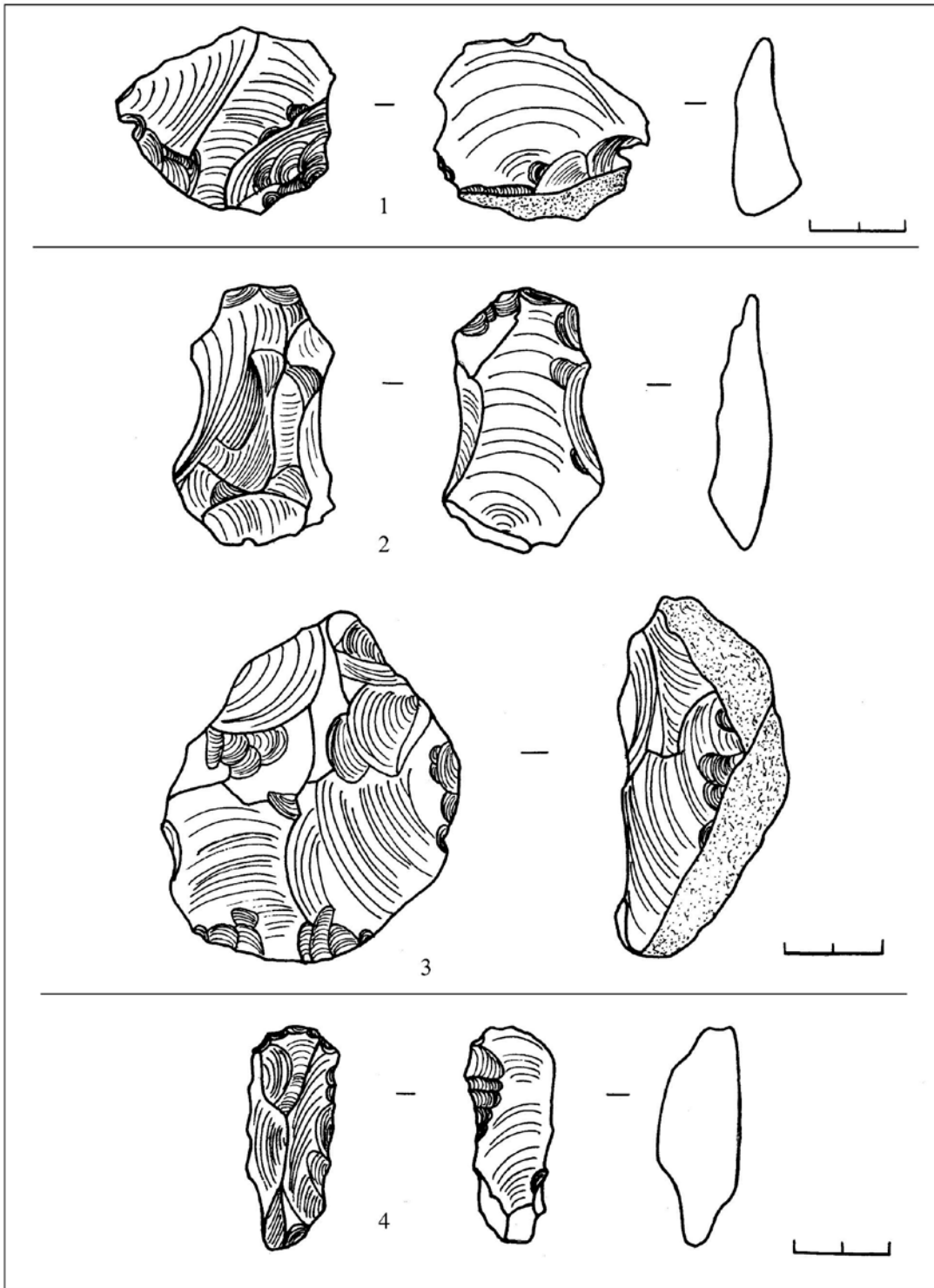

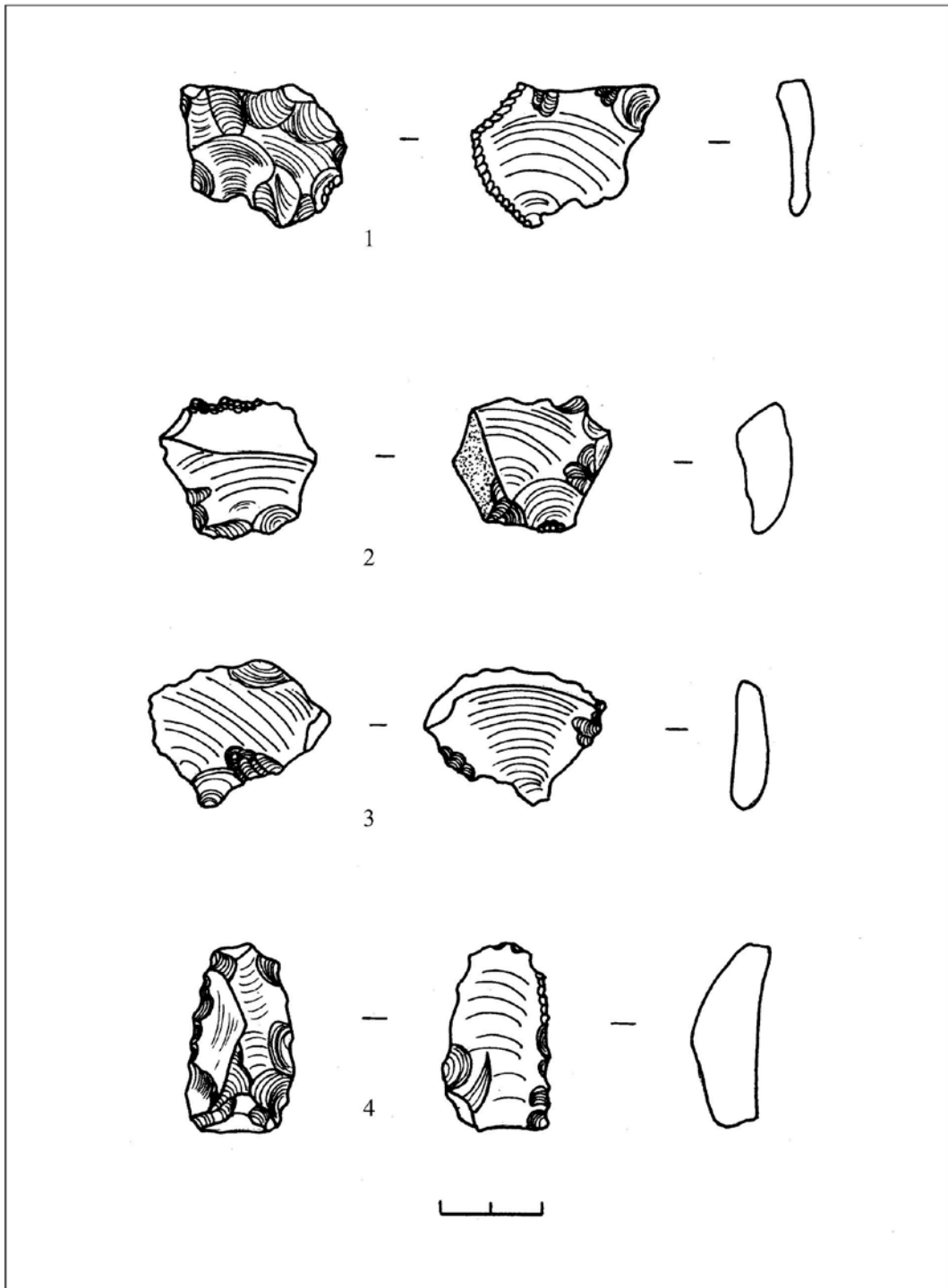

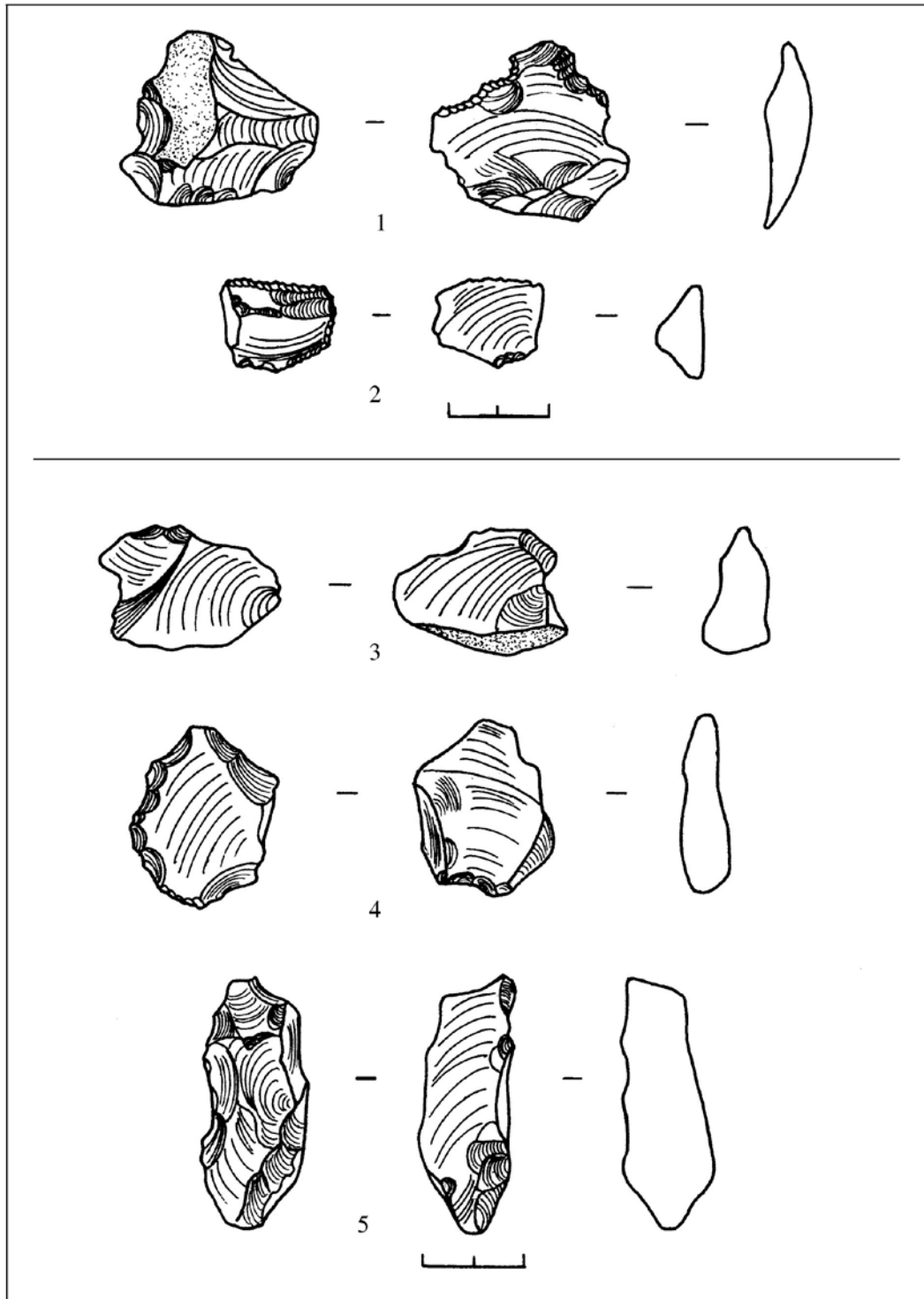

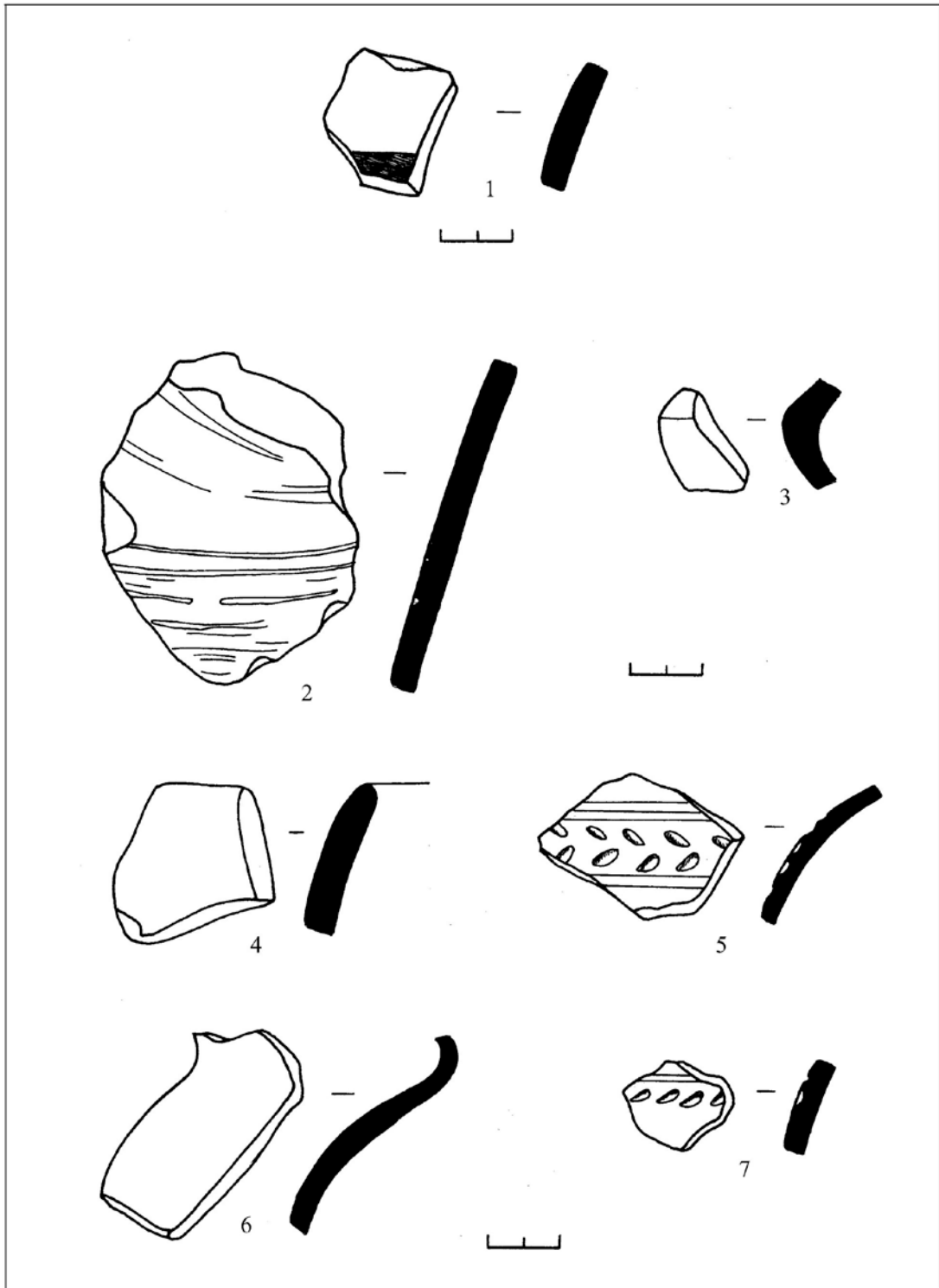

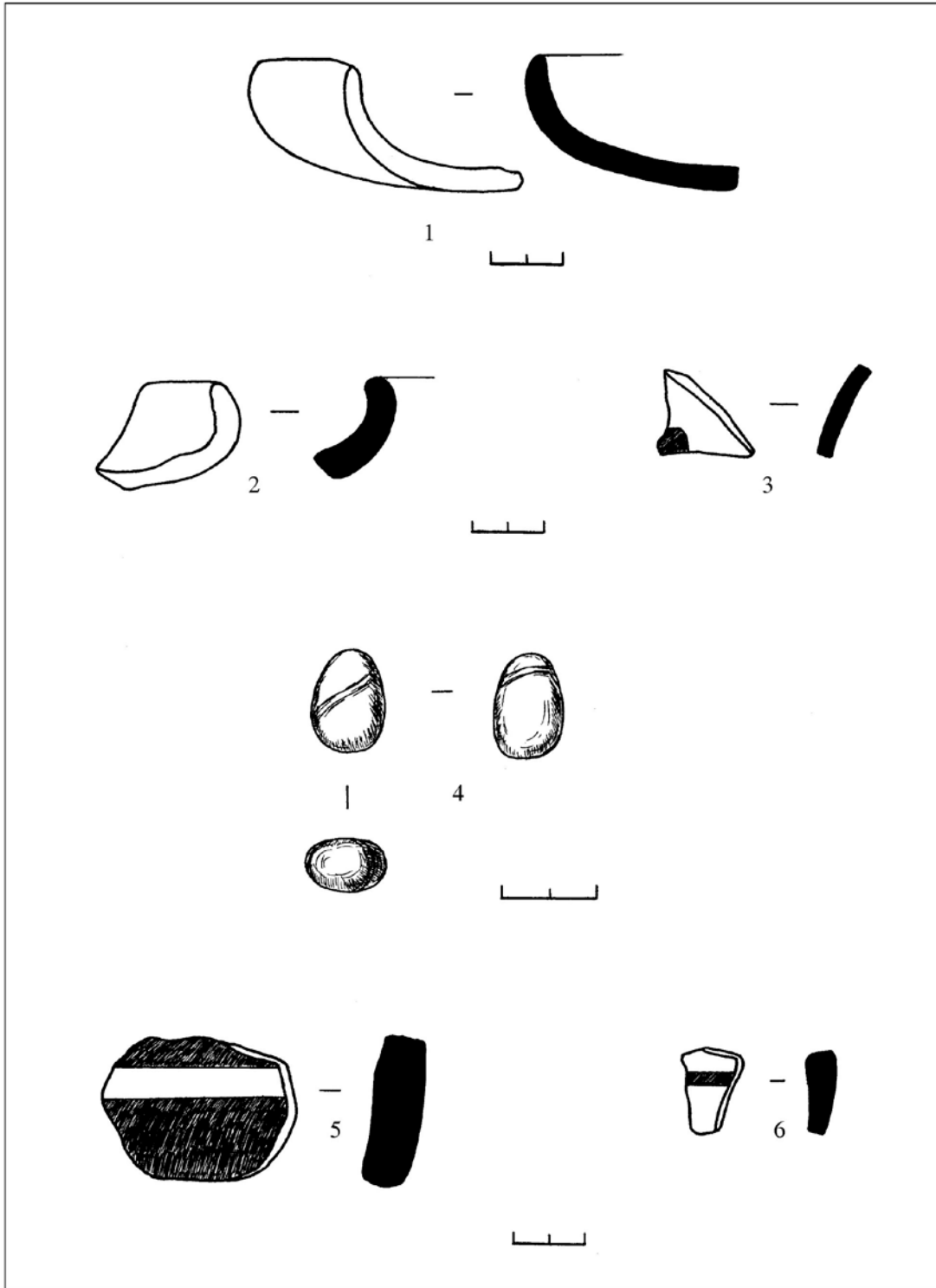

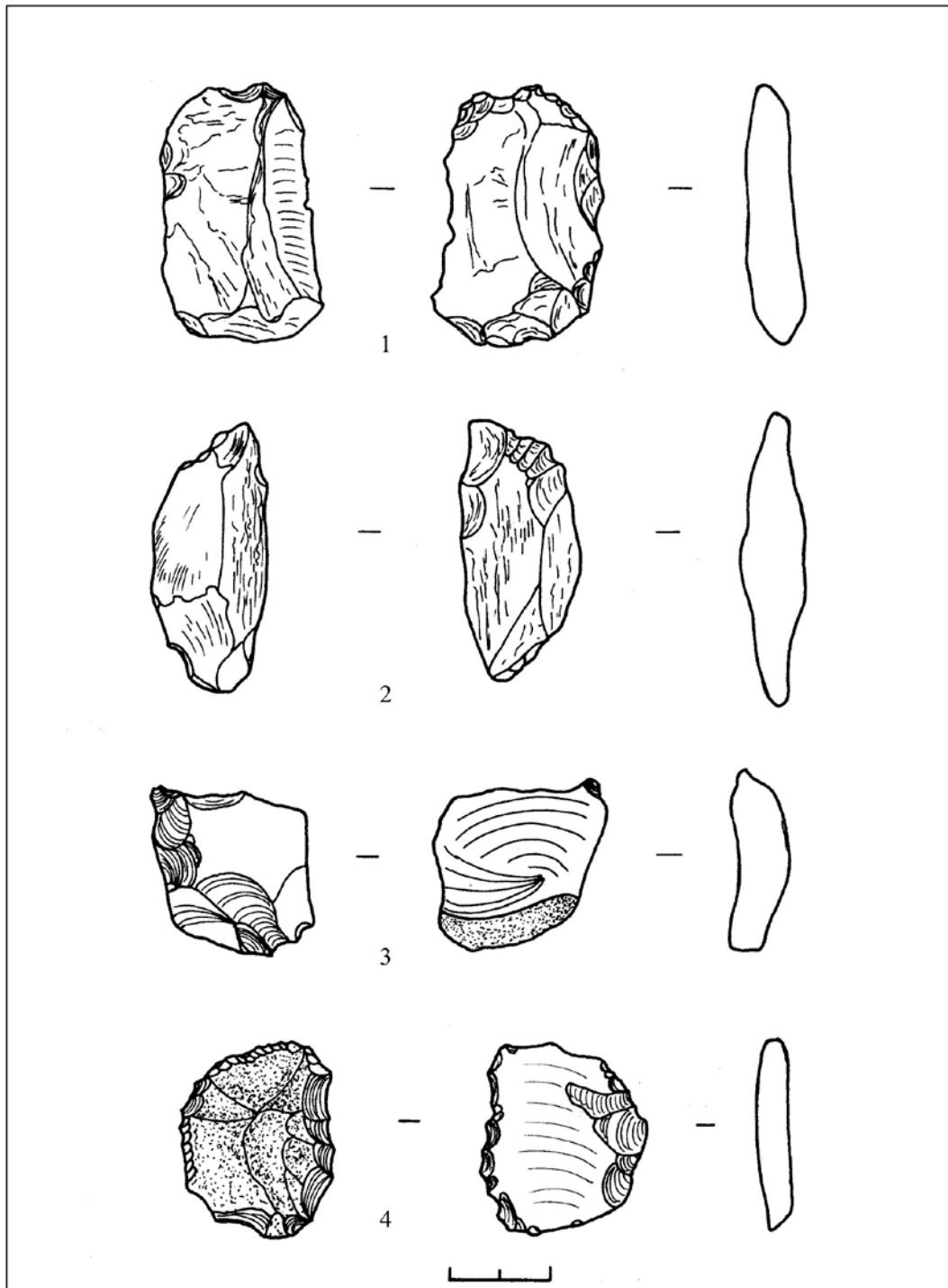

**წალკა-თრიალეთის არქეოლოგიური ექსპედიციის მიერ
2004 წელს ბათხრილი კმბლების შესწავლის შედეგები.**

ზოგადი დასკვნები

§ 1. იმერას სამაროვანი (KP 109-110)

ა). ენერგოკორიდორის 109-110 კილომეტრებზე აღმოჩენილი მასალა სამ ქრონოლოგიურ პერიოდს მიეკუთვნება.

ძველი ქვის ხანის (მუსტიეს ეპოქა) მასალები ქვის ინდუსტრიითაა წარმოდგენილი. ამ ეპოქის იარაღები, ცალკეული გამოწვლილების გარდა, ობსიდიანის ანატკეცვებზე და ფირფიტებზეა ჩამოყალიბებული.

ენეოლითის ეპოქას მიეკუთვნება ობსიდიანის იარაღების ნაწილი.

აღნიშნული ეპოქების იარაღების ნაწილი ენერგოკორი-დორში წარმოებულ მშენებლობასთან დაკავშირებული მიწის სამუშაოების დროს არის გადაადგილებული და შეგროვებულია „ტოპ-სოილის“ დონეზე. არტეფაქტების ნაწილი კი სამარხთა ქვაყრილებში აღმოჩნდა (იხ. წინამდებარე ანგარიშის V თავი).

ძვ.წ. XV-XIV სს მიეკუთვნება სამაროვანზე გათხრილი შვიდივე სამარხი.

ბ). **მუსტიეს და ენეოლითის ხანის** მასალები მიუთითებენ, რომ სამაროვნის ტერიტორია და ალბათ, მიმდებარე ფართობებიც აღნიშნულ ეპოქებში ადამიანს გარკვეული საქმიანობისათვის ჰქონია გამოყენებული. იმის გამო, რომ მასალები „in situ“ მდგომარეობაში არ აღმოჩენილა და არც ცხოვრების დამადასტურებელი სხვა ნაშთები დაფიქსირებულა, ძნელია იმის თქმა თუ რა დანიშნულებით იყო ეს ტერიტორია გამოყენებული ან რა საქმიანობას ეწეოდა ადამიანი. კოლექციაში არსებული საფხეკები, საფხეკ-სახოკები, საფხეკ-სახვრეტები, საფხეკ-სატეხები, საჭრისები და სახვრეტები კი ზოგადად მეურნეობის წარმოების სხვადასხვა სახეზე მიუთითებენ.

ძვ.წ. XV-XIV სს-ში KP 109-110-ს შორის მოქცეულ მონაკვეთზე სამაროვანია გამართული. თუ ენერგოკორიდორში გათხრილი სამარხების მიხედვით ვიმსჯელებთ, ეს ტერიტორია არ ჩანს ინტენსიურად ათვისებული. თუმცა იმის დაშვებაც შეიძლება, რომ ენერგოკორიდორში მხოლოდ სამაროვნის პერიფერიული ნაწილი მოხვდა. იმის გამო, რომ დღეისათვის მხოლოდ შვიდი სამარხია გათხრილი და არ არის მიკვლეული თანადროული დასახლება, რთული დასადგენია საზოგადოების საქმიანობის ყველა მიმართულება. თუმცა შეიძლება ითქვას, რომ მაღალ დონეზეა ასული კერამიკული წარმოება, ისრისპირების აღმოჩენა მიუთითებს სანადირო და საბრძოლო იარაღის გამოყენებაზე, № 1 სამარხში დადასტურებული ხის ძელები ხითხურობის განვითარებაზე, სამარხთა გამართვის ტექნიკა კი სამშენებლო საქმის ცოდნაზე მიუთითებენ. სამარხთა აღნაგობა და დაკრძალვის წესი გარკვეული რიტუალის და რელიგიური რწმენა-წარმოდგენების არსებობას ადასტურებენ.

მიცვალებულთა ორიენტაცია შეიძლება სოღარულ კულტთან იყოს დაკავშირებული. სამარხებში აღმოჩენილი სამკაულები მოსახლეობის მაღალი ესთეტიკური მოთხოვნების მაჩვენებელია.

პალეოლოგიურმა კვლევამ № 6 სამარხში აღმოჩენილ თიხის ჭურჭელში (ინვ. № 180) თაფლზე დამზადებული ალკოჰოლური სასმელის („თაფლუჭი“) არსებობა დაადასტურა, ხოლო № 7 სამარხის კუთვნილ თიხის ჭურჭლის (ინვ. № 187) შიგთავსი ცხოველურ ცხიმს შეიცავდა.

გ). სამარხებში აღმოჩენილი მასალები ახლო პარალელებს პოულობენ აღმოსავლეთ საქართველოში, დასავლეთ აზერბაიჯანში, სომხეთსა და ანატოლიაში გამოვლენილ ძვ.წ. XV-XIV სს-ით დათარიღებულ ძეგლებთან.

სამაროვანი ქრონოლოგიურად შუადან გვიანბრინჯაოს ხანაზე გარდამავალ ეპოქას მიეკუთვნება და ცენტრალურ სამხრეთ კავკასიაში გავრცელებული კულტურის შემადგენელ ნაწილს წარმოადგენს. ტერიტორიულად და ქრონოლოგიურად იგი ახლოს დგას სოფ. საფარ-ხარაბასთან გათხრილ ნამოსახლარსა და სამაროვანთან.

§ 2. საფარ-ხარაბას სამაროვანი (KP 119-120)

ა). სამაროვანი მიეკუთვნება შუადან გვიანბრინჯაოს ხანაზე გარდამავალ ეპოქას და ძვ.წ. XV-XIV სს თარიღდება.

ბ). KP 119-120 კილომეტრებზე გამოვლენილია ვრცელი სამაროვნის ნაწილი, რომელიც ენერგოკორიდორს მთლიანად მოიცავს. სამაროვანი ენერგოკორიდორის გარეთაც ვრცელდება და სოფ. საფარ-ხარაბას ჩრდილოეთით მდებარე მინდორზეა გამართული. ეს ტერიტორია სხვა პერიოდების ნაშთებს თითქმის არ შეიცავს.

ენერგოკორიდორის ამ მონაკვეთში გამოვლენილი 80-მდე სამარხიდან 2003-2004 წლებში 31 გაითხარა.

სამაროვანზე დაფიქსირებულ სამარხთა აღნაგობა, დაკრძალვის წესი და ინვენტარი მთელი რიგი თავისებურებებით ხასიათდება:

კუთხეებმომრგვალებული, მართკუთხედის ფორმის სამარხი ორმოები გაჭრილია ყვითელ თიხნარში. ზოგიერთ მათგანს წაგრძელებული ფორმა აქვს და სიგრძეში 5 მ-ს აღემატება. სამარხები უმეტეს შემთხვევაში დიდი ზომის ქვის ფილებითაა გადახურული, რომლებიც ზევიდან ქვის ყრილითაა დაფარული. ქვაყრილებს მრგვალი ან მართკუთხა ფორმა აქვთ.

სამაროვანზე აღმოჩენილი მასალები მიუთითებენ, რომ საზოგადოებას, რომელსაც ეს სამარხები ეკუთვნის მჭიდრო ურთიერთობა ჰქონდა არა მხოლოდ სამხრეთ კავკასიის, არამედ ახლო აღმოსავლეთის უბეგლეს ცივილიზაციებთან. ამ მხრივ განსაკუთრებით აღსანიშნავია 2003 წელს აღმოჩენილი მითანიური ცილინდრული საბეჭდავი („Kommon Mitanium“). ამ ტიპის საბეჭდავები სამხრეთ კავკასიაში იშვიათად გვხვდება, ისინი აქ იმპორტს წარმოადგენენ, რაც ამ რეგიონის გარე სამყაროსთან მჭიდრო კულტურულ-ეკონომიკურ კავშირებზე მიუთითებს. ასეთ ურთიერთობას საფარ-ხარაბას სამაროვანზე და სამხრეთ კავკასიის სხვა, თანადროულ ძეგლებზე აღმოჩენილი მესოპოტამიური, ანატოლიური და ეგვიპტური ნივთებიც ადასტურებენ.

გარდა ზემოთ აღნიშნული საბეჭდავისა საფარ-ხარაბას სამაროვანზე სხვა ცილინდრული და სკარაბეოიდის ტიპის საბეჭდავებიც აღმოჩნდა. აქვეა გამოვლენილი ე.წ. წინააზიური ტიპის სატევარი. იმპორტს წარმოადგენს მძივ-სამკაულის დიდი ნაწილიც.

განსაკუთრებულ ინტერესს იწვევს სამედიცინო იარაღების აღმოჩენის ფაქტი, რაც ასევე უნიკალური შემთხვევაა კავკასიის არქეოლოგიისათვის. ბრინჯაოსაგან დამზადებული სკალპელები ქირურგიის განვითარების მაღალ დონეზე მიუთითებენ.

საფარ-ხარაბას სამაროვანზე აღმოჩენილი შინაური ცხოველების ძვლების პალეოზოოლოგიური გამოკვლევა მესაქონლეობის (ძროხა, თხა, ცხვარი, ღორი), ხოლო პალინოლოგიური კვლევა მარცვლეული კულტურების (ხორბალი, ჭვავი) განვითარებაზე მიუთითებენ.

2004 წელს გათხრილ № 30-ე სამარხის თიხის ჭურჭელში (დიდი ზომის ქოთანი, სავ. № 256) მსხვილფეხა საქონლის ძვლები, ცხოველური ცხიმი, დიდი რაოდენობით ხორბალი და ქოლგოსნები (სანელებლები) დადასტურდა. ჭურჭელს აშკარად ეტყობა ცეცხლის კვალი. როგორც ჩანს,

ჭურჭელი, მომზადებული საჭმლით, მოათავსეს სამარხის ჩრდილოეთ ნაწილში. ქოთანზე გამოსახული სვასტიკები მის საკრალურობაზე მიუთითებს, ხოლო შიგთავსი გარკვეული სარიტუალო საკვების მომზადებასთან უნდა იყოს დაკავშირებული.

საფარ-ხარაბას სამაროვანზე 2003 წელს გათხრილ სამარხებში აღმოჩენილი თიხის ჭურჭლებიდან აღებული ნიმუშების პალინოლოგიური კვლევის შედეგად დადგინდა, რომ ყოფაში ასეთი და სხვა სახის საკვებიც ყოფილა:

№ 1 სამარხი, ქოთანი (ინვ. № 5) – ეზოს და ნათესების სარეველები (ძირითადად ნაცარქათამა), ბატკნის ან ციკნის ძვლები (ინვ. № 239);

№ 2 სამარხი, ქოთანი (ინვ. № 22) – ხარის (?) ძვლები (ინვ. № 241), ნაცარქათამა, წიწიბურასნაირი და სხვა საკვები მცენარეები;

№ 5 სამარხი, ქოთანი (ინვ. № 30) – მსხვილფეხა საქონლის ძვლები (ინვ. 243) და ქოლგისნაირები (სანელებლები);

№ 10 სამარხში აღმოჩენილ ქილაში (ინვ. № 101) თაფლი დადასტურდა; ქოთანში (ინვ. № 98) - სოკო და ძროხის ბარძაყის ძვალი, ნეკნები და მალეები (ინვ. № 246, 251); დერგში (ინვ. № 100) - ხორბალი, წაბლი, თხილი; პირვიწრო ქოთანში (ინვ. № 96) ცხოველური ცხიმი და ხორბალი; პირფართო ქოთანში (ინვ. № 99) ბატკნის ან ციკნის და მსხვილფეხა საქონლის ძვლები (ინვ. 244, 244ა).

№ 18 სამარხი, დერგი (ინვ. № 132) – ცხოველური ცხიმი;

№ 20 სამარხი, დერგი (ინვ. № 145) – ხარის ან ძროხის ძვლები (ინვ. № 253, 254);

№ 22 სამარხი, პირფართო დერგი (ინვ. № 148) – ცხოველური ცხიმი;

№ 25 სამარხი, პირფართო დერგი (ინვ. № 175) – ხორბალი, თხილი, ცაცხვის მტვერი;

№ 28 სამარხის იატაკზე, დამწვარ ნიადაგში, დიდი რაოდენობით დადასტურდა ხორბალი, ჭვავი და სხვა სათესი კულტურები, ჭინჭარი; აქვეა რცხილის, ცაცხვის, მუხის და წიფლის მტვრის ნაშთები.

№ 29 სამარხი, პირვიწრო ქოთანი (ინვ. № 203) - ღვიის დამწვარი ნაშთები და მტვრის მარცვლები; პირფართო ქოთანში (ინვ. № 202) ცხოველური ცხიმი, დიდი რაოდენობით ხორბალი, ნათესების სარეველები და საძოვრის ბევრი ელემენტი.

№ 30-ე სამარხში აღმოჩენილი ურემი და მისი დეტალები სატრანსპორტო საშუალებათა რთულ კონსტრუქციებზე მიუთითებენ. ურემის ძარა განსხვავდება შუაბრინჯაოს ხანის ოთხთვალა ურემის ძარის კონსტრუქციისაგან. სამარხში არც ბორბლები აღმოჩენილა და არც ღერძის ნაშთები (ისინი შეიძლება სამარხის დაზიანებულ ნაწილში ეწყოს), ამიტომ ძნელია მისი კონსტრუქციის სრული აღდგენა.

უღლის ფორმა და პარალელური მასალები (ბერიკლდეები) საშუალებას იძლევა ვივარაუდოთ, რომ საფარ-ხარაბას სამაროვნის № 30-ე სამარხში აღმოჩენილი ეტლის გამწვევ ძალას ცხენი წარმოადგენდა.

როგორც ჩანს, სოფ. საფარ-ხარაბას მიდამოებში ძვ.წ. XV-XIV სს არსებობდა ისეთი კულტურული და ბუნებრივი ეკოლოგიური გარემო,

რომელიც მოსახლეობას მიწათმოქმედების განვითარებისა და ბუნებრივი რესურსების გამოყენების საშუალებას აძლევდა.

სამარხებში აღმოჩენილი მხატვრული ხელოსნობის და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშები, სამეურნეო და საბრძოლო იარაღები, საკვების მრავალფეროვნება და მრავალკომპონენტურობა კულტურის მაღალი დონის მაჩვენებელია.

სასარგებლო წიაღისეულის (სპილენძი, ოქრო) ამავე რეგიონში არსებობა კი რეგიონის ეკონომიკურ აღმავლობას უწყობდა ხელს.

ამდენად, დღევანდელ სოფ. საფარ-ხარაბას ტერიტორიაზე ძვ.წ. XV-XIV ს-ში მცხოვრები საზოგადოება მაღალგანვითარებული კულტურის მატარებელი ჩანს, რომლისთვისაც დამახასიათებელია შრომის ორგანიზაციის მაღალი დონე, სოციალური დიფერენციაცია.

აღსანიშნავია სამაროვნის სამხრეთით მდებარე დიდი დასახლება, რომელსაც რთული თავდაცვითი სისტემა გააჩნია. იგი მდინარეთა შესართავში, ღრმა კანიონებს შორის მოქცეულ კონცხზეა გამართული, რაც თავდაცვისუნარიანობის გაზრდას უწყობდა ხელს. ნამოსახლარზე გათხრილი ძვ.წ. XV-XIV სს-ის ფენა სამ დონეს შეიცავს. იმის გამო, რომ სამაროვნზე სტრატეგრაფია არ ფიქსირდება, აქ აღმოჩენილი ინვენტარისა და ნამოსახლარის მასალების შედარებამ და კორელაციამ შეიძლება უფრო ვიწრო ქრონოლოგიური ჩარჩოების დადგენის საშუალება მოგვცეს.

§ 3 სანთის სადრენაჟო სისტემა – KP 129

ენერგოკორიღორის 129+750 კილომეტრზე გათხრილი არხები სოფ. სანთის სამხრეთ-დასვლეთით არსებული დაჭაობებული მინდვრის დაშრობის მიზნით გამართული სადრენაჟო სისტემის ნაწილს წარმოადგენდა. სადრენაჟო სისტემა დღეისათვის მოშლილია, ფუნქციონირებს მხოლოდ ერთი არხი.

არხები ჩრდილოეთიდან სამხრეთისაკენ მიემართებიან და როგორც ჩანს მდ. ქციას უერთდებოდნენ.

გათხრების შედეგად არტეფაქტები მოპოვებული არ ყოფილა, ამიტომ ჭირს მათი დათარიღება. მინდორი, უკანასკნელი 50 წლის განმავლობაში სახნავ-სათესად გამოიყენება. ჩვენი აზრით, სადრენაჟო სისტემა ან XIX საუკუნეშია გამართული, ან განვითარებულ შუა საუკუნეებს მიეკუთვნება. თუ ეს არხები უფრო ძველი არ არის, სხვა ეპოქებში ასეთი დიდი სამუშაოების ჩატარება, რეგიონის ეკონომიკური მდგომარეობის გათვალისწინებით, არარეალური ჩანს.

§ 4. ჯინისის ნამოსახლარი – KP 136

1. მრავალფენიანი ძეგლია.

უძველესი არტეფაქტები, რომლებიც მუსტიეს ეპოქას მიეკუთვნება ძირითადად გადაადგილებული სახითაა წარმოდგენილი. ისინი გვხვდება როგორც მიწის ზედაპირზე, ისე სახლების შევსებაში, იატაკის დონეზე და სამეურნეო ორმოებში.

გათხრების შედეგად გამოვლენილი სახლები შუა ბრინჯაოს ხანის დასასრულსა და გვიანი ბრინჯაოს ხანის უადრეს პერიოდს (ძვ. წ. XVII-XVI სს) მიეკუთვნება.

ნამოსახლარის ტერიტორიაზე ძვ.წ. VII-VI სს სამეურნეო ორმოებია გამართული, რომელთა თანადროული დასახლება მიკვლეული არ არის.

ნამოსახლარის ზედა ფენები ადრე და განვითარებული შუა საუკუნეების მასალის შემცველი უნდა ყოფილიყო. ეს ფენა „ტოპ სოილის“ მოხსნისას დაზიანდა.

სახლები, როგორც ჩანს, საცხოვრებელს წარმოადგენს და ნახევრად მიწურის ტიპს მიეკუთვნება, ორმოები კი ძირითადად მარცვლეულის შესანახად უნდა ყოფილიყო გამოყენებული.

ჯინისის ნამოსახლარზე გათხრილი სახლების თანადროული დასახლებები ნაკლებადაა შესწავლილი. დღეისათვის გამოკვეთილი არ არის მათი არქიტექტურული ფორმა და მშენებლობის ტექნიკა. უნდა აღინიშნოს, რომ ნახევრადმიწურები დამახასიათებელია ადრე და გვიანბრინჯაოს ხანის არქიტექტურისათვის. შესწავლილი ნამოსახლარი საშუალებას გვაძლევს დავაზუსტოდ ეს მონაცემები. მათი მშენებლობის ტექნიკა იდენტურია ამ პერიოდის ყორღანების (თოფ-კარი I და II, ზურტაკეტის ყორღანები) სამარხი კამერის ქვით ნაგები, ცალპირი კედლებისა. ამ ყორღანების სამარხი კამერები მიწისზედა დარბაზებს წარმოადგენენ, რომელთა კედლების ძირში და ცენტრალურ ნაწილში საბოძე ქვის ბალიშებია დაფიქსირებული. ჩამოთვლილ ყორღანებს და ჯინისის სახლებს ეს დეტალიც აახლოვებს და მათი გადახურვის მსგავსებაზეც მიუთითებს.

ჯინისის ნამოსახლარზე გათხრილი სახლები ნახევრადმიწურებს წარმოადგენენ. მიწაში ჩაჭრილი ორმოს გვერდები ამოშენებულია ცალპირად ნაგები ქვის კედლებით, რომელთა წინ და ინტერიერის ცენტრალურ ნაწილში ეწყო ქვის სხვადასხვა სიდიდის ბალიშები (ბაზები) სახურავის საყრდენი ხის ძელებისთვის. სახლების ინტერიერში დადასტურებული როგორც უბალიშო, ისე ბალიშიანი საბოძე ორმოები (ნაწილი ასეთი ორმოებისა იატაკის ზედა (პირველი) დონეს მიეკუთვნება, ნაწილი მეორე დონეს) და საყრდენი ბოძების ქვის ბაზისები გადახურვის ძირითადი კონსტრუქციის სხვადასხვა ეტაპზე და შეიძლება განსხვავებულ ტიპზეც მიუთითებდეს.

სახლების კუთხეები ზოგ შემთხვევაში მომრგვალებულია. ერთ ნაგებობაში გვხვდება როგორც სწორკუთხა, ისე მომრგვალებული კუთხეები. მომრგვალებული კუთხეები შეიძლება კედლების სიმყარისათვის

იგებოდა ან სამშენებლო ქვის ხასიათით (ისინი დაუმუშავებელი ქვარგვალეობა) იყო გამოწვეული.

სახლების არქიტექტურა, მშენებლობის ტექნიკა და სამშენებლო მასალები გვიჩვენებენ, რომ ისინი საკმაოდ მყარ ნაგებობებს წარმოადგენდნენ. მიუხედავად ამისა, მათ ნაწილს საფუძვლიანი რეკონსტრუქციის კვალი ემჩნევა. გადაკეთება-განახლება კი ყველა სახლს განუცდია.

სახლებში დაფიქსირებული სტრატეგრაფია - იატაკის დონეები, კერები, საბოძე ორმოები და ქვის ბალიშები ქრონოლოგიურ თანამიმდევრობაზე მიგვანიშნებს. ნამოსახლარზე გათხრილი სახლების გეგმარება, სივრცეში განლაგება და ურთიერთმიმართება მიუთითებს, რომ ნამოსახლარი ერთიანი გეგმის მიხედვით ყოფილა გაშენებული. მათში აღმოჩენილი მასალებიც ერთ ეპოქას მიეკუთვნება. ყოველივე ეს გვაგარაუდებინებს, რომ სახლების აშენება და რეკონსტრუქცია ქრონოლოგიურად დიდად არ არის დაშორებული.

ჩვენი აზრით, დასახლება დიდხანს არ ფუნქციონირებდა. სახლებში აღმოჩენილი კერამიკა, რომელიც წერტილოვანი შტამპებით დატანილი ორნამენტითაა შემკული (ინვ. №№ 86, 98, 99, 141, 421, 470, 489, 538, 552, 553, 713, 714, 1047, 1141, 1327) შუა ბრინჯაოს ხანის დასასრულს მიეკუთვნება. ნამოსახლარზე აღმოჩენილი ჯამები (ინვ. №№ 120, 165, 636, 762, 988, 989, 1003, 1004, 1010, 1011, 1052, 1071, 1082, 1265) და რელიეფური სარტყლებით და ირიბი ნაჭდეგებით (ინვ. №№ 64, 259, 431, 466, 627, 664, 676, 678, 701, 719, 973, 995, 996, 1012, 1125, 1256, 1277, 1278, 1280, 1305, 1313) შემკული ჭურჭლები გვიანი ბრინჯაოს საწყის ეტაპს მიეკუთვნება. როგორც ჩანს, სახლები 100-150 წლის მანძილზე გამოიყენებოდა. დასახლება გაშენებული უნდა იყოს ძვ.წ. XVII საუკუნეში და XVI საუკუნის საწყის ეტაპსაც უნდა მოიცავდეს.

დროის მოკლე მონაკვეთში სახლების კაპიტალური შეკეთების გამომწვევ მიზეზებზე მსჯელობა ძნელია. თუმცა შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ სახლები ხანძრის შედეგად განადგურდა და მალევე იქნა აღდგენილი. ალბათ ეს არის იმის მიზეზი, რომ ქვედა დონის იატაკებიდან არტეფაქტები პრაქტიკულად არ მოგვეპოვება. მცირე განახლებების კვალი კი ცხოვრების მანძილზე შესრულებული შეკეთებების შედეგად არის დარჩენილი.

რაც შეეხება ცხოვრების საბოლოო შეწყვეტის საკითხს. როგორც ჩანს, მოსახლეობამ მიატოვა სამოსახლო და სხვაგან გადავიდა საცხოვრებლად. ასეთი ცვლილების გამომწვევ მიზეზებზე დღეისათვის პასუხის გაცემა ჭირს. თუმცა, უნდა აღიშნოს, რომ სახლების ინტერიერები პრაქტიკულად დაცლილია ინვენტარისაგან. ეს ფაქტი იმაზე მიუთითებს, რომ სახლები რაიმე კატასტროფის შედეგად კი არ არის დანგრეული, არამედ მოსახლეობამ ძვ.წ. XVII ს-ის მიწურულს თუ ძვ.წ. XVI ს-ის დასწყისში თვითონ მიატოვა საცხოვრებელი. ცხოვრების გარკვეულ ეტაპზე, დასახლება (მისი ნაწილი მაინც) ხანძრის შედეგად ძლიერ დაზიანებულა, მაგრამ სახლები მალევე განახლებულა.

დიდი ხნის შემდეგ, რკინის ფართო ათვისების ხანაში (ძვ.წ. VII-VI სს) ნამოსახლარის ტერიტორიაზე სამეურნეო ორმოებია გამართული. ამ ეპოქის დასახლების კვალი ჯერ-ჯერობით მიკვლეული არ არის. ორმოთა ნაწილი

სახლების კედლებს შორისაა მოქცეული, ნაწილი კი გარეთაა გამართული. სახლებში დაფიქსირებული ყველა ორმოს (გარდა № 3 სახლში გათხრილი № 6 ორმოსი) ჩატრილი აქვს თიხატკეპნილი იატაკი. ამასთან ერთად – № 1 სახლში გათხრილი № 1 ორმო აზიანებს სამხრეთ-დასავლეთ კედელთან გამართულ ღუმელს, № 4 ორმოს კი ჩატრილი აქვს № 2 კერა; № 2 სახლში გათხრილი № 4 ორმოს პირი სახლის კუთხეს აზიანებს, ძირი კი კედლის ქვეშ ექცევა, № 6 ორმო სახლის შესასვლელშია ამოთხრილი, № 8 ორმო კი პრაქტიკულად კეტავს კარის დიობს; № 3 სახლში გათხრილი № 4 ორმო შესასვლელშია გამართული, № 8 ორმოს ჩატრილი აქვს № 2 კერა და სანაცრე ნაწილი, თუ უფრო ძველი კერა.

სახლების გარეთ გათხრილი ორმოების პირი მშენებლების მიერ მოხსნილი („ტოპ-სოილი“) მიწის ფენის დონეზე (თანამედროვე ზედაპირიდან 0,3-0,4 მ სიღრმეზე) დაფიქსირდა. ისინი, ისევე როგორც სახლები, ყვითელ თიხნარშია ჩატრილი, ამიტომ მათი შავი ფერის შიგთავსი, ამ დონეზე, ადვილად გამოიკვეთა. სახლების შევსება ფერით არ განსხვავდებოდა ორმოების შიგთავსისაგან, ამიტომ მათი გამოყოფა გათხრების პროცესში ვერ მოხერხდა. თუმცა კერამიკული ფრაგმენტების ნაწილი, რომლებიც ორმოების თავზე, შესაბამის კვადრატებში იყო აღმოჩენილი, კამერალური სამუშაოების დროს ორმოში აღმოჩენილ ნატეხებს შეუერთდა, რაც მათ ერთი ორმოს არსებობას ადასტურებს (იხ. ზემოთ). აღსანიშნავია, რომ ერთმანეთს მიუდგა ერთი სახლის სხვადასხვა ორმოში აღმოჩენილი მასალებიც (იხ. ზემოთ). ეს ფაქტი კი იმაზე მიუთითებს, რომ ორმოების შევსება ერთდოულად, დროის მცირე მონაკვეთში მოხდა.

ორმოებისა და სახლების ქრონოლოგიურ სხვაობაზე პალინოლოგიური მონაცემებიც მიუთითებენ. სათავსოებიდან და ორმოებიდან აღებული ნიმუშების ანალიზის შედეგად გაირკვა, რომ სახლები არ შეიცავენ ხე-მცენარეებისა და გვიმრების მტვერს, ისინი მხოლოდ ორმოებში გვხვდება.

პალინოლოგიური კვლევის ანალიზი გვიჩვენებს, რომ სახლების იატაკის ზევით, ქვის კედლების დონეზე აღებული ნიმუშების და სამეურნეო ორმოების სპექტრი იდენტურია, ისინი შეიცავენ ტყის ელემენტებს, ბალახოვანი მცენარეების მტვერს და გვიმრისებრთა სპორებს. სახლების იატაკებიდან აღებული ნიმუშები არ შეიცავენ ტყის ელემენტებს, აქ ძირითადად მარცვლოვანი კულტურებისა და მათთან დაკავშირებული სარეველების ელემენტები გვხვდება. ასევე საყურადღებოა, რომ ისინი დიდი რაოდენობით შეიცავენ ეზოს სარეველების მტვერს. საინტერესოა ისიც, რომ არცერთ ორმოში, სახლებისაგან განსხვავებით, არყის ხის მტვერი არ დაფიქსირებულა.

ეს გამოწვეულია იმით, რომ სახლების იატაკებზე მოხვედრილი მასალა დახურული სივრცის, სახლების ფუნქციონირების დროს განამარხდა, ორმოები კი ღია სივრცეში იყო გამართული. ამდენად შეიძლება ითქვას, რომ ორმოები იმ დროსაა ამოთხრილი, როდესაც სახლებს სახურავი არ ჰქონდათ.

სახლებისა და სამეურნეო ორმოების პალინოლოგიური გამოკვლევა უჩვენებს, რომ მათი ფუნციონირების დროს სხვადასხვა პალეოკლიმატური

პირობები იყო. ორმოები გამოყენებულია იმ დროს (ძვ.წ. VII-VI სს) როდესაც უფრო თბილი კლიმატი იყო, ვიდრე სახლების ფუნქციონირების დროს (ძვ.წ. XVII-XVI სს).

ორმოები სხვადასხვა ფორმის და ზომისაა. მათი სიღრმე 0,9 მ-დან 2,2 მ-მდე მერყეობს. ყველაზე ღრმა ორმოები № 3 სახლში გაითხარა. მათი სიღრმე იატაკის დონიდან 1,5 მ-ს უდრის. თუ სახლის შემორჩენილ სიმაღლესაც გავითვალისწინებთ მათი საერთო სიმაღლე 2,7 მ უნდა ვივარაუდოთ (№ 2 სახლის ყველაზე ღრმა ორმოს სიღრმე 2,2 მ იქნებოდა). სწორედ ამ ორმოებშია დადასტურებული სათესი მარცვლეული კულტურები (ხორბალი, ჭვავი). ასეთი სიღრმის ორმოებში ჩასვლა რთული უნდა ყოფილიყო. ამ მიზნით, როგორც ჩანს, ორმოების კედლებში საფეხურები იყო გამოჭრილი. ასეთი საფეხურების ნაშთები № 3 სახლის № 1 და № 3 ორმოებთან არის დადასტურებული.

არც სხვა სახლებში დაფიქსირებული ყველა ორმო არის ღრმა. ნაწილი ორმოებისა იატაკს მხოლოდ მცირე სიღრმეზე კვეთს, რაც მათ დაფიქსირებას აძნელებდა.

ორმოების განლაგება, მათი ფორმა და სიღრმე მიუთითებს, რომ, განსხვავებული ფორმისა და ზომის ორმოები სხვადასხვა მიზნით გამოიყენებოდა - № 3 სახლის ორმოებში დიდი რაოდენობით სათესი მარცვლოვნები (ხორბალი, ჭვავი) და მათთან დაკავშირებული სარეველა მცენარეები დაფიქსირდა; № 5 სახლის მხოლოდ ორი ორმოს (№ 3 და № 4) მასალის ანალიზმა მოგვცა შედეგი. გაირკვა, რომ აქ მარცვლეული კულტურები არ ინახებოდა. ისინი სანაგვე ორმოებს წარმოადგენდნენ. არ არის გამორიცხული, რომ მათი ახლოს განლაგების გამო ისინი მალე გამოვიდნენ წყობიდან და შემდეგ სანაგვე ორმოებად გამოიყენეს. № 5 სახლის № 4 ორმოში ადამიანის ნაწლავური პარაზიტების (ჰელმინტები) კვერცხები აღმოჩნდა, რაც ასევე გამორიცხავს საკვები პროდუქტების აქ შენახვას.

მარცვლეული კულტურები დაფიქსირდა სახლებშიც. №3 სახლში აღმოჩენილ ქოთანში (ინვ. № 766) და ქილაში (ინვ. № 754) დიდი რაოდენობით სათესი მარცვლეულობა (ხორბალი) და მათთან დაკავშირებული სარეველა მცენარეები აღმოჩნდა. მოსახლეობა საკვებად, როგორც ჩანს, ველურ მცენარეებსაც იყენებდა (ნაცარქათამა, ჭინჭარი და ეზოს მცენარეები). № 3 სახლის იატაკზე (№ 1 კერასთან) და № 4 სახლის კერასთან დიდი რაოდენობით აღმოჩნდა დამწვარი ხორბალი და სათესი მარცვლოვნები.

სახლების იატაკებზე აღმოჩენილი ხელსაფეხულების (ინვ. №№ 305, 499, 778, 779, 780, 781, 782, 784, 786, 788, 1157), სანაყებისა (ინვ. №№ 498, 496, 777, 783, 785, 789, 790, 791) და სასრესების (ინვ. №№ 140, 182, 304, 497, 786, 787, 1159, 1160) სიმრავლე, პალინოლოგიურ მონაცემებთან ერთად, ძვ.წ. XVII-XVI სს-ში სასოფლო-სამეურნეო კულტურების მძლავრ განვითარებაზე მიუთითებენ. ძირითად სათეს მარცვლოვნებს ხორბალი და ჭვავი წარმოადგენდა.

პალეოზოოლოგიური მასალები მსხვილფეხა (ინვ. №№ 341, 343, 345, 347-351, 353, 354, 359, 364-366, 368, 371, 372, 374, 376, 378, 379, 383, 384, 388,

390, 391, 393, 442, 443, 511-513, 515, 516, 521, 623, 524, 843- 846, 848-851, 854-857, 959-864, 867-868, 870, 872-75, 878, 880-882, 884, 885, 891, 893-895, 897, 899, 900, 901, 903, 904, 906-908, 913, 914, 916, 917, 920, 921, 923-925, 928, 933, 934, 936, 938, 940, 941, 945, 947, 950, 964-956, 959, 1178, 1182, 1183, 1189-1192, 1195-1199, 1203, 1205, 1207, 1208, 1210, 1211, 1214, 1215, 1217, 1223, 1224-1229, 1232-1234, 1238,1239, 1242, 1244-1247) და წვრილფეხა (ინვ. № 342, 344,352, 355, 357, 358, 361, 373, 375, 377, 380, 385, 392, 395, 440, 445, 517, 525, 527, 852, 869, 979, 883, 892, 898, 909-911, 919, 927, 930, 935, 937, 943, 946, 951, 1180, 1185, 1186, 1194, 1206, 1209, 1212, 1213, 1218, 1219-1222, 1230, 1231, 1240, 1241, 1243) საქონლის მოშენებას ადასტურებენ. განსაკუთრებით აღსანიშნავია მოშინაურებული ცხენის ძვლების (ინვ. №№ 340, 363, 367, 396, 518, 519, 520, 522, 526, 853, 858, 866, 877, 886-890, 896, 912, 922, 932, 939, 942, 1179, 1188, 1204, 1210, 1237) სახლების იატაკზე აღმოჩენის ფაქტები. ცხენის ძვლები სამეურნეო ორმოებშიც დადასტურდა (ინვ. №№ 570, 580, 610, 1038, 1293, 1294).

ჯინისის ნამოსახლარზე მოპოვებული მასალები ძვ.წ XVII საუკუნიდან ცხენის ფართოდ გავრცელებაზე და გამოყენებაზე მიუთითებენ. პალეოზოოლოგიური მონაცემით ადამიანი მას საკვებადაც იყენებდა.

სამეცნიერო ლიტერატურაში არაერთხელაა მითითებული, რომ სამხრეთ კავკასიაში მოშინაურებული ცხენი პირველად გვიანი ბრინჯაოს ხანაში ჩნდება. ამ მოსაზრების სასარგებლოდ შუა ბრინჯაოს ხანაში ყორღანებში ცხენის ნაშთების არაღმოჩენის ფაქტს ეყრდნობოდნენ. თუმცა მეცნიერთა ნაწილი (კ. შეფერი, ფ. ჰანჩარი) თვლიდა, რომ სამხრეთ კავკასიის მოსახლეობას ძვ.წ. II ათასწლეულის I ნახევარში ცხენი უკვე მოშინაურებული ყავდა. ხოლო ყორღანებში მათ არარსებობას ისეთ დაკრძალვის რიტუალს უკავშირებენ, რომელშიც ცხენი არ მონაწილეობდა.

შემდგომი კვლევისას (ი. სულთანისვილის მიხედვით) გაირკვა, რომ ცხენის ძვლებს შეიცავდა თრიალეთის I, VI, VIII, X, XVII და ზველის № 1, 2 ყორღანები, ლორი-ბერდის № 6 სამარხი, უზერლიკ-თეფეს ნამოსახლარი, რომლებიც შუა ბრინჯაოს ხანას მიეკუთვნება.

სამხრეთ კავკასიის ტერიტორიაზე ცხენის დომესტიკაციის დაწყებას მკვლევარები ძვ.წ. IV ათასწლეულის ბოლოდან (რ. მუნჩაევი), მტკვარ-არაქსის კულტურის გავრცელების ტერიტორიაზე ვარაუდობენ.

ჯინისის ნამოსახლარზე აღმოჩენილი ცხენის ძვლების ასეთი დიდი რაოდენობა იმაზე მიუთითებს, რომ ცხენის მოშინაურების ადრე დაწყებულმა პროცესმა კულმინაციას შუა ბრინჯაოს საწყის ეტაპზე მიაღწია.

№ 1 სათავსოს იატაკზე პატარა ზომის ცხენის თუ შინაური ვირის (ინვ. № 340), ხოლო № 5 ორმოში კანჯარის ძვლები (ინვ. № 459) ძვლები აღმოჩნდა.

ნამოსახლარზე გათხრილი სახლებიდან მოპოვებული ხარის, ცხენის და ვირის ძვლები ამ ცხოველების გამწევ ძალად გამოყენებაზეც უნდა მიუთითებდეს.

სამეურნეო ორმოებიდან მოპოვებული მასალები (ხელსაფეკვავეები (ინვ. №№ 1016, 1034, 1034-ბ, 1034-გ), სანაყები (ინვ. №№ 564, 997, 1033, 1034-ა), ძვლოვანი მასალა, პალინოლოგიური მონაცემები) ძვ.წ. VII-VI სს-ში

სასოფლო-სამეურნეო კულტურების, მეცხოველეობის განვითარებულ ბაზის არსებობას ადასტურებენ.

ჯინისის ნამოსახლარზე გათხრილი სახლებიდან და სამეურნეო ორმოებიდან მოპოვებული მასალები მიუთითებენ, რომ ძვ.წ. XVII-VI სს-ში მეურნეობის ხასიათი არ შეცვლილა. ამას ადასტურებს სხვა, თანადროული ძეგლებიდან მოპოვებული მასალებიც.

სახლების იატაკზე აღმოჩენილი გარეული (კეთილშობილი ირემი - ინგ. №№ 370, 392, 871, 905, 918, 957, 958; დომბა - ინგ. №№ 1184, გარეული ცხვარი, ქურციკი - 386, 441, 444; მაჩვი - ინგ. №№ 926, 948, 1181) და შინაური ცხოველების (ცხენი, ძროხა, ცხვარი, თხა) ძვლები მიუთითებენ, რომ კარგად იყო განვითარებული მეცხოველეობა, თუმცა ნადირობასაც მნიშვნელოვანი ადგილი ეკავა.

იგივე სურათს იძლევა სამეურნეო ორმოებში აღმოჩენილი მასალები. ორმოებში მიკვლეულია: ცხენი (ინგ. № 570, 580, 610, 1038, 1293, 1294); ვირი (ინგ. № 340); ძროხა (ინგ. № 447, 449, 451, 452, 457, 454, 462, 571, 573, 581, 582, 599-601, 974-977, 979, 983, 1019, 1026, 1036, 1039, 1040); ხბო (ინგ. № 386, 589-591, 612, 978); ცხვარი-თხა (ინგ. № 448, 450, 453, 456, 461, 463, 572, 574, 579, 583, 588, 592-594, 596, 597, 598, 602, 604, 605-608, 613, 980-982, 1020, 1021, 1024, 1025, 1037, 1287, 1288, 1292, 1295-1298, 1304, 1317, 1318, 1335, 1353-1356); ღორი (ინგ. № 603, 609); კეთილშობილი ირემი (ინგ. № 446, ეს ნივთი კვერთხისთავს წარმოადგენს და როგორც ჩანს ძველ ფენას მიეკუთვნება; № 595); ქურციკი (ინგ. № 386, 441, 444, 455, 460); კანჯარი (ინგ. № 459);

საიტერესოა № 1 სათავსოში აღმოჩენილი კატის (ინგ. № 439) და № 3 სათავსოს იატაკზე აღმოჩენილი ძაღლის (ინგ. № 902) ჩონჩხები.

ნამოსახლარის ტერიტორია შუა საუკუნეებშიც ყოფილა ათვისებული. სამწუხაროდ ეს ფენა მშენებლების მიერ ჩატარებული სამუშაოების შედეგად ძლიერ დაზიანდა. თუმცა „ტოპ-სოილის“ დონეზე აკრეფილი იქნა ამ ეპოქის კერამიკის მცირე ზომის ფრაგმენტები. ქვედა დონეზე ისინი აღარ შეგვხვდრია. შუა საუკუნეების ნასოფლარი განათხარი ფართობის სამხრეთით 400-500 მ დაცილებით მდებარეობს. ენერგორიდორის ზონა მისი უკიდურესი ჩრდილოეთი ნაწილია, სადაც, როგორც ჩანს, სუსტი კულტურული ფენა იყო და ნაგებობებს არ შეიცავდა.

ჯინისის ნამოსახლარის ის ნაწილი, რომელიც გაითხარა ნავთობსადენის ზონაშია მოქცეული. ჩრდილოეთით მდებარე მინდორი კი, საითაც გრძელდება ძველი სახნავ-სათესად გამოიყენება.

ამდენად, შეიძლება ითქვას, რომ ნამოსახლარის ტერიტორია, დასახლების გამართვიდან დღემდე, ძლიერაა შეცვლილი. განსაკუთრებით დიდი სამუშაოებია ჩატარებული სამეურნეო ორმოების გამართვის დროს. ამავე დროს ჩანს დაზიანებული სახლების კედლები, რომელთა ნაწილი საფუძვლამდეა მოხსნილი.

პალეოზოოლოგიური და პალინოლოგიური ანალიზი გვიჩვენებს, რომ ჯინისის დასახლების ფუნქციონირებისა და თანამედროვე პერიოდის ლანდშაფტური პირობები გარკვეულწილად შეცვლილია.

ჯინისის ნამოსახლარზე მოპოვებული მასალები მიგვითითებენ, რომ იმ დროს მოსახლეობა მეცხენეობასაც მისდევდა, რაც მის მიდამოებში

გაშლილი ველის არსებობასაც გულისხმობს, თუმცა აქვე აღმოჩენილი ირმის, ღომბის, მაჩვის, ვასაკა ბაყაყისა და გომბეშოს ნაშთები აქვე ტყისა და ბუჩქნარის არსებობასაც ადასტურებენ.

პალინოლოგიური კვლევა უჩვენებს, რომ დასახლების ახლომდებარე მინდვრების ნახევარი სახნავ-სათესად, ნაწილი კი საძოვრად გამოიყენებოდა; ნამოსახლარის სიახლოვეს იზრდებოდა არყის ხეები, კაკალი და თხილი; რიგიონში კი იყო ტყეები ან დიდი კორომები, სადაც მუსა, მურყანი და თელა ხარობდა.

ყოველივე ზემოთქმული საშუალებას ითქვას, რომ ჯინისსა და მის მიდამოებში ძვ.წ. II-I ათასწლ. I ნახევარში სულ მცირე ორი ლანდშაფტური ტიპი, მთის ველები და ტყე არსებობდა. ამგვარი ლანდშაფტი კი მნიშვნელოვნად განსხვავდება თანამედროვე ლანდშაფტური პირობებისაგან, რომელიც ტყის ბიოტიპების აშკარა სიღარიბით ხასიათდება.

რეზიუმე და რეკომენდაციები

§ 1. იმერას სამაროვანი

მდებარეობს ენერგოკორიდორის KP 107-110 მონაკვეთზე, ნავთობის მილის ზოლში და სამანქანო გზაზე.

გათხრები მიმდინარეობდა 2004 წლის 23 აგვისტოდან 07 სექტემბრის ჩათვლით (14 სამუშაო დღე).

საველე და კამერალური კვლევის მეთოდები:

1) საველე კვლევის მეთოდები:

1. KP 107-დან KP 110-მდე მონაკვეთზე გაითხარა 7 სამარხი, გავლებულ იქნა 10 თხრილი.
2. KP 107-109 მდებარეობს ბედენის ქედის ჩრდილოეთ კალთაზე, KP 110 კი - ვაკეზე.
3. ენერგოკორიდორის 107-110 კილომეტრები დაიყო უბნებად, ნაკვეთებად და კვადრატებად. განისაზღვრა უბნების მდებარეობა ბალტიის ზღვის დონიდან. ყველა უბნისათვის დაფიქსირდა ნულოვანი წერტილი, საიდანაც აითვალა აღმოჩენილი არტეფაქტების სიღრმეები. ცალკეული ობიექტებისათვის შედგა გეგმები და შესაბამისი ჭრილები. საჭიროების შემთხვევაში ხდებოდა სიღრმეებისა და დონეების კორელაცია.
4. გათხრების დაწყების მომენტისათვის ენერგოკორიდორის ნავთობის მილის და სამანქანო გზის მონაკვეთებში მოხსნილი იყო ჰუმუსური ფენა, რომელიც დასაწყობებული იყო გაზსადენის ზონაში. ნავთობის მილი კი ჩადებული იყო შესაბამის თხრილში.
5. ენერგოკორიდორის ის მონაკვეთები, სადაც მიმდინარეობდა გათხრები აიგეგმა ტოპოგრაფიულად. გასათხრელი ფართობები დანაწილდა ნაკვეთებად და კვადრატებად.
6. ქვის იარაღები აღებული იქნა ნაკვეთების, კვადრატების, სამარხებისა და თხრილების ნომრების მიხედვით. სამარხებში აღმოჩენილი მასალები დატანილია გეგმებზე.
7. კერამიკული ჭურჭლების ნაწილი ძლიერ იყო დაზიანებული, ისინი ჩაიხატა საველე პირობებში, დაფიქსირდა ფოტოფირებზე. შემორჩენილი ნაშთები, შიგთავსთან ერთად, აღებული იქნა მთლიანად, შეიფუთა და შეინახა ექსპედიციის ბაზაზე.
8. ოსტეოლოგიური მასალა ცუდად იყო დაცული. ნიმუშების აღება ლაბორატორიული კვლევისათვის ვერ მოხერხდა.
9. ყველა მოპოვებულ მასალას მიენიჭა დროებითი საველე ნომერი, აღიწერა საველე პირობებში და გატარდა შესაბამის დავთრებში.

2) კამერალური კვლევის მეთოდები:

სამაროვანზე მოპოვებული მასალები სხვადასხვაგვარად დამუშავდა:

1. სამარხებში აღმოჩენილი კერამიკიდან ამოღებული იქნა მიწა, რომელიც გადაეცა პალინოლოგიური და პალეობოტანიკური კვლევისათვის. ვიზუალურად იქნა შესწავლილი ზედა და შიდაპირი. გარეცხვის შემდეგ მოხდა მათი რესტავრაცია;
2. სამკაული გაირეცხა სპირტით, გასუფთავდა და მომზადდა საკონსერვაციოდ.
3. ყველა არტეფაქტი დაინომრა, აღიწერა და გატარდა დავთარში; ჩაიხატა; გადაღებულ იქნა ნეგატიური, პოზიტიური და ციფრული ფოტოები.
4. უბანზე მოპოვებული პალინოლოგიური მასალები დამუშავდა საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის პალეობიოლოგიის ინსტიტუტის პალეობოტანიკური განყოფილების პალინოლოგიურ ლაბორატორიაში. სამუშაოებს აწარმოებდნენ გეოლოგია-მინერალოგიის მეცნიერებათა დოქტორი ელისო ყვავაძე და ლაბორანტი თამუნა ხახუტაშვილი (იხ. შესაბამისი ანგარიში).
5. პალეობოტანიკური გამოკვლევა მიმდინარეობდა საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის არქეოლოგიური კვლევის ცენტრის ინტერდისციპლინარული კვლევის განყოფილებაში ბიოლოგიურ მეცნიერებათა კანდიდატის ნანა რუსიშვილის ხელმძღვანელობით (იხ. შესაბამისი ანგარიში).
6. პალეოზოოლოგიური მასალები დამუშავდა და განისაზღვრა არქეოლოგიური კვლევის ცენტრში, მოწვეული თანამშრომლის საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის პალეობიოლოგიის ინსტიტუტის ხერხემლიანთა პალეონტოლოგიის განყოფილების უფროსი მეცნიერ თანამშრომლის ბიოლოგიურ მეცნიერებათა კანდიდატის ოლეგ ბენდუქიძის მიერ (იხ. შესაბამისი ანგარიში).
7. ქვის იარაღების ტრასოლოგიური გამოკვლევა ჩატარდა საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის არქეოლოგიური კვლევის ცენტრის ინტერდისციპლინარული კვლევის განყოფილებაში ისტორიის მეცნიერებათა კანდიდატის ქეთევან ესაკიას მიერ (იხ. შესაბამისი ანგარიში).
8. მონაცემები კომპიუტიზირებულია Microsoft Wor, Microsoft Excel, Adobe Photoshop, Hp scanjet, Nero პროგრამებში.
9. სამაროვანზე მოპოვებული მასალები დაცული იქნება საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმში.

გამოვლენილია ძვ.წ. XV-XIV სს სამაროვანი. გაითხარა შვიდი სამარხი. სავარაუდოა, რომ სამაროვანი ენერგოკორიდორის გარეთაც ვრცელდება.

სამაროვანზე აღმოჩენილი მასალები დიდ მსგავსებას იჩენს ენერგოკორიდორის 119-120 კილომეტრებზე გათხრილ საფარ-ხარაბას სამაროვნის მასალებთან.

რეკომენდაცია:

აუცილებელია ენერგოკორიღორის ჩრდილოეთ ნაწილში, გაზსადენის მონაკვეთში, „ტოპ-სოილის“ ადების სამუშაოებზე მონიტორინგის ჩატარება.

§ 2. საზარ-ხარაბას სამაროვანი

მდებარეობს ენერგოკორიდორის KP 119+750 – 120+460 შორის. ამ მონაკვეთში გამოვლენილია ვრცელი სამაროვანი, რომელიც ენერგოკორიდორის საზღვრებსაც სცილდება.

გათხრები მიმდინარეობდა 2004 წლის 11-21 მაისს (10 სამუშაო დღე).

საველე და კამერალური კვლევის მეთოდები:

I. საველე კვლევის მეთოდები:

1. სამაროვანზე გაითხარა ორი (№№ 30, 31) სამარხი. სამარხები განლაგებულია სოფ. საფარ-ხარაბას ჩრდილოეთით მდებარე ვაკეზე.
2. სამაროვნის ტერიტორია აიგეგმა ტოპოგრაფიულად, შედგა გენგეგმა. სამარხები გაითხარა ვერტიკალური სტრატეგრაფიის მეთოდის გამოყენებით.
3. სამარხები გამოვლინდა მშენებლების მიერ ნავთობის მილისათვის თხრილის გაჭრის დროს.
4. სამარხებში გამოვლენილი მასალები დატანილი იქნა გეგმებზე. გათხრების მიმდინარეობის პროცესი აღბეჭდილ იქნა შავ-თეთრ და ფერად ნეგატიურ და ფერად პოზიტიურ ფოტოფირებზე. მოხდა სამარხების აღწერა. ნივთებს მიენიჭა საველე ნომრები. № 30 სამარხში აღმოჩენილი ურმის დეტალები გამაგრდა ადგილზე, შემდეგ მოიჭრა მიწის ფენასთან ერთად.
5. კერამიკა ამოღებული იქნა შიგთავსთან ერთად. მიცვალებულისა და საქონლის ძვლები მოთავსდა შესაბამის ყუთებში.
6. სამაროვანზე მოპოვებული მასალები და საველე დოკუმენტაცია გადმოტანილ იქნა არქეოლოგიური კვლევის ცენტრში ლაბორატორიული დამუშავებისათვის.

II. კამერალური კვლევის მეთოდები:

1. არტეფაქტები, პალინოლოგიური და პალეობოტანიკური ნიმუშები, კერამიკა და სხვათა დამუშავების მეთოდები იმერას სამაროვნისათვის გამოყენებული მეთოდების იდენტურია.
2. მონაცემები კომპიუტიზირებულია Microsoft Word, Microsoft Excel, Adobe Photoshop, Hp scanjet პროგრამებში.
3. სამაროვანზე მოპოვებული მასალები დაცული იქნება საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმში.

2003-2004 წწ-ში სამაროვანზე გაითხრა 31 (ოცდათერთმეტი) სამარხი. წინასწარი მონაცემებით ენერგოკორიდორში დარჩენილია 80-მდე სამარხი. სამაროვანზე აღმოჩენილი ინვენტარის ნაწილი სამხრეთ კავკასიის ტერიტორიაზე პირველად იქნა მიკვლეული, რაც ამ ძეგლის განსაკუთრებულ მნიშვნელობაზე მიუთითებს.

სამაროვანი სამხრეთ კავკასიაში ყველაზე ნაკლებად შესწავლილ ეპოქას მიეკუთვნება და ძვ.წ. XV-XIV სს თარიღდება.

რეკომენდაცია:

1. KP 119-120 მონაკვეთებზე გამოვლენილი სამარონის შესწავლა შეიძლება მოხდეს ეტაპობრივად.
2. სასურველია არქეოლოგიური და სამშენებლო სამუშაოები წინასწარ შემუშავებული გეგმისა და გრაფიკის მიხედვით წარიმართოს.
3. არქეოლოგიური სამუშაოების დაჩქარების მიზნით საჭირო იქნება ტექნიკის დახმარება.
4. გაზაფხულზე სამარონის გათხრის დაწყების შემთხვევაში გასათვალისწინებელი იქნება სამარხი კამერების ატმოსფერული ნალექებისაგან დაცვა (გადახურვა, სადრენაჟო სისტემის მოწყობა).
5. საველე სამუშაოების ჩატარება, როგორც ჩანს შემჭიდროვებულ ვადებში წარიმართება. ამიტომ ეს ფაქტორი გათვალისწინებელი უნდა იყოს ექსპედიციის დაკომპლექტების დროს. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი იქნება გამოვლენილ ძეგლთა ფიქსაცია.

§ 3. სანთის სადრენაჟო სისტემა

129-130 კილომეტრებს შორის მოქცეულ მონაკვეთზე გამოვლინდა სოფ. სანთის სამხრეთ-აღმოსავლეთით არსებული დაჭაობებული მინდვრის დასაშრობად გამართული სადრენაჟო სისტემის გაუქმებული არხები.

საველე სამუშაოები მიმდინარეობდა 11-13 მაისს.

საველე და კამერალური კვლევის მეთოდები:

I. საველე კვლევის მეთოდები:

1. KP 129-ზე გამოვლინდა და გაითხარა სადრენაჟო სისტემის ნაშთები. ლანდშაფტი წარმოადგენს სამხრეთისაკენ ოდნავ დახრილ მინდორს, რომლის ჩრდილო-აღმოსავლეთი ნაწილი დაჭაობებულია.
2. გაითხარა არხის ნაწილი. დაფიქსირდა, რომ არხი ენერგოკორიდორს კვეთს ჩრდილოეთიდან სამხრეთისაკენ. ენერგოკორიდორის ჩრდილოეთ მონაკვეთში გაიჭრა საკონტროლო თხრილი, სადაც დაფიქსირდა არხის პროფილი და დანალექი ფენების დონეები.
3. არხის მოშავო-მოყავისფრო ლაქები ენერგოკორიდორის გაზსადენის მონაკვეთში მიმდინარე მიწის სამუშაოების დროს დაფიქსირდა. მონაკვეთი დატანილ იქნა ტოპოგრაფიულ რუკაზე, შედგა გათხრილი მონაკვეთის გენგეგმა და ჭრილები.
4. აღებული იქნა ფხვიერი მიწის ნიმუშები.

2) კამერალური კვლევის მეთოდები:

1. არტეფაქტები და სხვა მასალა არ აღმოჩენილა.
2. მონაცემები კომპიუტიზირებულია Microsoft Wor, Microsoft Excel, Adobe Photoshop, Hp scanjet პროგრამებში.

რეკომენდაცია

ენერგოკორიდორში სამშენებლო სამუშაოების ჩატარება შესაძლებელია.

§ 4. ჯინისის ნამოსახლარი

მდებარეობს ენერგოკორიდორის 136-ე კილომეტრზე.

საველე სამუშაოები მიმდინარეობდა 2004 წლის 19-25 ივნისს და 21 აგვისტოდან 15 სექტემბრის ჩათვლით.

საველე და კამერალური კვლევის მეთოდები:

1) საველე კვლევის მეთოდები:

1. ნამოსახლარზე გაითხარა ხუთი სახლი, გავლელულ იქნა სადაზვერვო თხრილები. ნამოსახლარი განლაგებულია სოფ. ჯინისის ჩრდილოეთით მდებარე ვაკეზე, მდ. გუმბათისწყლის მარცხენა ნაპირზე.
2. ენერგოკორიდორის 136-ე კილომეტრი დაიყო ნაკვეთებად და კვადრატებად. განისაზღვრა მისი მდებარეობა ბალტიის ზღვის დონიდან. დაფიქსირდა ნულოვანი წერტილი, საიდანაც აითვალა აღმოჩენილი სახლების და არტეფაქტების სიღრმეები. ცალკეული სახლებისათვის შედგა გეგმები და შესაბამისი ჭრილები. სახლებში და ნამოსახლარის ტერიტორიაზე გათხრილი ორმოები დატანილი იქნა შესაბამისი სახლების გეგმებზე და გენგეგმაზე. ყოველი ორმო დამოუკიდებლად გამოიხაზა. ნამოსახლარზე მოპოვებული არტეფაქტები აღებული იქნა სახლების, ნაკვეთების, კვადრატების და დონეების მიხედვით.

მოპოვებულ მასალებს მიენიჭა დროებითი საველე ნომერი, აღიწერა საველე პირობებში და გატარდა შესაბამის დავთრებში. გადაღებულ იქნა ნეგატიური, პოზიტიური და ციფრული ფოტოები.

ნამოსახლარზე მოპოვებული მასალები და საველე დოკუმენტაცია გადმოტანილ იქნა არქეოლოგიური კვლევის ცენტრში ლაბორატორიული დამუშავებისათვის.

3. არქეოლოგიური ძეგლი გამოვლინდა ენერგოკორიდორის გასადენის მონაკვეთში მიმდინარე სამშენებლო სამუშაოების დროს. ნამოსახლარი განლაგებულია მდინარისპირა მეორე ტერასაზე. დასახლება განფენილი ყოფილა აღმოსავლეთიდან დასავლეთისაკენ დახრილ მინდორზე, რომელიც მდინარისაკენ ეშვება. ენერგოკორიდორში მოქცეული ფართობი და მიმდებარე ტერიტორია აიგეგმა ტოპოგრაფიულად.
4. პალეობოტანიკური და პალინოლოგიური ანალიზისათვის ნიმუშები აღებულია ყველა სახლიდან და ორმოდან.

კამერალური კვლევის მეთოდები:

6. არტეფაქტები და სხვა მასალა დამუშავებული, აღნუსხული, კატალოგიზირებული და შესანახადაა მომზადებული. ოსტეოლოგიური მასალის, პალინოლოგიური და პალეობოტანიკური ნიმუშების, კერამიკის და სხვათა დამუშავების მეთოდები სხვა უბნებისათვის გამოყენებული მეთოდების იდენტურია (იხ. ზემოთ).
7. მონაცემები კომპიუტიზირებულია Microsoft Word, Microsoft Excel, Adobe Photoshop, Hp scanjet პროგრამებში.
8. ნამოსახლარზე მოპოვებული მასალები დაცული იქნება საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმში.

გამოვლენილია მრავალფენიანი ძეგლი. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ძვ.წ. XVII-XVI სს დათარიღებული ნამოსახლარი, რამდენადაც ამ ეპოქის დასახლებები სამხრეთ კავკასიაში ნაკლებადაა შესწავლილი. შტამპით შესრულებული ორნამენტით შემკული ჭურჭლები დღემდე მხოლოდ სამარხებიდან იყო ცნობილი. ნამოსახლარზე ისინი პირველად ჯინისში იქნა მოპოვებული.

ჯინისის ნამოსახლარი ერთ-ერთ ყველაზე ნაკლებად შესწავლილ ეპოქას მიეკუთვნება და აქ აღმოჩენილი მასალების ანალიზი მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს ამ ხანის ქრონოლოგიის დაზუსტებას და ისტორიული პროცესის შეძლებისდაგვარად სრულყოფილი სურათის აღდგენას.

გათხრების შედეგად არქეოლოგიური ძეგლებისაგან განთავისუფლებულია ენერგოკორიდორის ნათობსადენის და გზის მონაკვეთები.

რეკომენდაცია

სასურველია №4 სახლის მთლიანად შესწავლა.